BIBLIOTECA

ENCICLOPEDICA,

RELIGIOSA—MORALA—LITTERARA—SCIINTIFICA, etc. etc.

Pentru educati'a Omului de tote clasele, laice si eclesiastice.

incependu de la etatea copillariei si pina la etatea copta.

publicata

DE

I. D. N.

TOMULU VIII.

BELLE-LITTERE.

Linguistica.

PERIODULU III.

www.dacoromanica.ro

nre

Profesitor = Învățătoare.
Pedagog — = Carte de lecție
Elev — = școlar
Motiv — = școlăriță.
Caietă — = caiete
Carte — = cărți
Școală — = școală
Gramatică — = Gramatică
Manual — = Cartea
Dictando = Dictando
Intrare — = Intrare
Ortografie = Ortografie
Desenă — = Cuvinte
Lecțiune — = Lecție
Ocupație — = Exerciții
Pictură — = Pictură
Nomenclatură — = Nimerită.
Instrucție — = Regulă.
Geografia — = Descriere
Istorie — = Istorie
Imagine — = Tablă

www.dacoromanica.ro

KONDIȚIILE PUBLIKĂRII ACESTEI BIBLIOTECE ȘI ALTE SUBSKRIPȚIEI.

Această Bibliotecă Enciclopedică se publică în periode, cumcă este sau doă pe an.—Când acestă întreprindere va fi apropiată de Romînî și străinătăță, și când DD. Subskriptorî vor dorì a cumpărà este mai multe periode, atunci întreprinzătorul se va asociedà cu colaboratorî și va dà și până la cincî sau șease pe an. Așà, însciințarea acesteî Bibliotece atărnă mai mult de DD. Subskriptorî de cât de întreprinzătorul.

Prețul abonamentului nostru în period este de un galben împărătesc, plătit înainte.

Abonatul va aveà un număr de cărță de valoarea a 15 sfanță dupe prețul cu care se vor vinde la librărie.

Subskrierea se face în Capitală, la Redacția Curierului Roman, la întreprinzătorul și la toate librăriile; iar afară la DD. Profesorî.

www.dacoromanica.ro

VOCABULARU

ROMANU

DE

TOTE VORBELE STRABUNE REPRIIMITE FINA ACUMU IN LIMB'A ROMANA, SI DE TOTE QUELLE QUE SUNTU A SE MAI PRIIMI D'ACUM INAINTE, SI MAI ALLESU IN SCIINTE.

de

I. D. NEGULICI.

BUCURESCI.

In Tipografia Collegiului.

1848.

www.dacoromanica.ro

OMAGIU

LA

PARINTELE

LITTERATUREI

ROMANE.

www.dacoromanica.ro

Sinɢvɢa sкon ɑa пvbɑiкъrii ɑvestvĭ Voкabvɑar a fost de a faʋiɑità înɢeɑɑesva къrɢiɑor ʋe se tinъresк astъzĭ într'o ɑimbъ кvratъ ɯi radikɑɑъ. De va resnvnde ɑa ɑvest sкon, anoĭ n'aў fost deɯerte verieriɑe de doĭ anĭ în ɑvкrarea ɑvĭ, ɯi va fi o mare mъnrъiere nentrv avtorva, къ a fъкvt vn mik serviɢiў ɑitteratvreĭ Romъne.

Ɑa a doa ediɢie se va dà ɑvest Voкabvɑar кomnɑeкt, кvnrinzъnd ɯi toate vorbeɑe ʋeɑɑe кvnnoskvte.

www.dacoromanica.ro

Esplikaţia skurtăriлor mi semneлor întrebuinţate în aqest Vokabulaar.

adj.—adjektiv.
adv.—adverb.
arri.—arrikulatură.
anat.—anatomie.
antik.—antikitate.
arxit.—arxitektură.
art.—arte.
astroл.—astroлoţie.
astron.—astronomie.
botan.—botanikъ.
didak.—didaktikъ.
dimin.—diminutiv.
diплom.—diплomaţie.
es.—esseпţial.
f.—feminin.
fir.—firutat.
fort.—fortifikaţie.
ţ.—ţen.
ţeom.—ţeometrie.
ram.—rammatikъ.
xim.—ximie.
xirur.—xirurţie.
imper.—impersonaл.
ist.—istorie.
mari.—maritim.
m.—maskulin.
mat.—mateţematekъ.
med.—mediţinъ.
miner.—mineraлoţie.
mus.—musikъ.
n.—neutru.
пart.—partiţipiŭ.
pik.—pikturъ.
pers.—personaл.
пл.—plural.
poet.—poetik.
poлit.—poлitikъ.
ret.—retorikъ.
sinr.—sinrulaar.
s.—substantiv.
sf.—substantiv feminin.
sm.—substantiv maskulin.
smf.—substantiv maskulin şi feminin.
t.—termin. (Vorbъ.)
v.—verb.
va.—verb aktiv.
vn.—verb neutru.
( ) Parenteseле kupind, 1° vorbele străine: slavone, turţe, ungure, etc.; 2° substantiviĭ ku kare adjektiviĭ se întrebuinţeazъ; 3° konjuraţia verbiлor.
§ Însemneazъ alt înţeлes ale vorbeĭ.
☼ Sentinţe mi kuţetъrĭ trase deла differiţĭ autorĭ marĭ mi în kare firulează vorba artikoлulуĭ.
— Urmare de o alтъ sentinţъ.

www.dacoromanica.ro

Ordinea alfabetului din acest Vocabular.

A.	J. = Ж.
B. = Б.	L.
Ч.	M.
K.	N.
D.	O.
E.	P.
F. = Ф.	R. = Р.
G.	S.
Г.	T.
X.	U.
I.	V. = В.
i.	Z.

Къте vorbe ny se vor afla în acest Vocabular, съ se karte în Adaosul dela капцът.

www.dacoromanica.ro

PLANULU

SI

CATALOGULU

BIBLIOTECEI

ENCICLOPEDICE

publicată

de

I. D. N.

www.dacoromanica.ro

BIBLIOTEKĂ

ENCICLOPEDIKĂ.

RELIGIE, MORALĂ, EDUKAȚIE.

Religie.

Testamentul nou. (illustrat.)
Faptele apostolilor.
David.
Un sinonsis kompletu.
Din viețile sfinților.
St. CLEMENTIE dela Alesandria. Indemnuri kătre nobbilă.
— Kare avut va fi mântuit.
St. IOAN XRISOSTOMUL. Kă nimini nu poate face rău cela ce nu'ši face rău altui ce îmši.
St. EFREMIE. Discurs asupra vorbelor: «Fii cu bărare de seamă asupra ta însuți.
St. GRIGORIE cela mare. Despre grija ši datoriile pastorilor.
— Dialogurĭ.
— Omelii asupra Evanjelieĭ.
— Epistole alese.
BOSSUET. Despre cunoșcința de Dumnezeŭ ši de sine însumi.
— Meditații asupra Evanjelieĭ.
FENELON. Skrieri teologice.
NICOLLE. Despre ființa altui Dumnezeŭ ši nemurirea sufletului.

www.dacoromanica.ro

— Къ ny trebvie a se nyrtà dyнъ întimnлare.
— Mizлoaчe de a конservà пачea кy oameniĭ.

Instryкцie reлiцioasъ пentry jynime.

Katexism. De D. I. Поenary.
SCHMIDT. Istoriĭ trase din sfьnta sкrintyrъ.
J. D. F. BOISSARE. Istoria Bibлieĭ.
EDEL. Vieaцa луĭ I. Xristos.
SALZMANN. Anцeлya протекtor aл jynimiĭ.
* * Estraкt din meditaцiĭ reлiцioase.

Чitire moraлъ ші instryктivъ пentry копiĭ.

PESTALOZZI. Леonardo ші Цertryde.
CAMPE. Sereлe de sынt teiya чea mare.
SALZMANN. Byna famiллie.
SCHMIDT. Ooлe Цaцeлyĭ.
— O sentъmъnъ într'o колibъ.
— Oiца.
— Koпiллya пerdyt.
— Biserriка din пъdvre.
— Ajчnya naцeriĭ Domnyлyĭ.
— Пanerya кy faorĭ.
— Mikya armit.
BERQUIN. Kartea famiллieĭ.
— Mititeллya Грandisson.
— Sandfort ші Merton.
— Amikya копiiлor.
* Famiллia луĭ Гyiллeлm Aris, saў byпika чea byпъ.
* Mikya tesayr aл копiiлor înцeллeцyĭ.
* Antonie ші Mavriчie.
SOULICE. Istoriĭ adevъrate.
* Moraлa копiiлor.

www.dacoromanica.ro

Аamanaxya konsiaaiyriaor byne.
D-na GUIZOT. Amikya koniiaor, saŭ yn mik kyrs de moraaъ în fantъ.
— Skoaarya, saŭ Пavea mi Vikтor.
— O famiaaie.
— Koniiĭ.
D-na FOUQUEAU DE PUSSY. Bynikya.
D-na VAIART } Koniiĭ din vaaaea Andaaayayĭ.
D-na TASTUE }
GERANDO. Черчетъторya съракyayĭ.
GAULTIER *(abbé)*. Binefaччerea пybaikъ.
— Чitirĭ trentate nentry nrima etate.
— — — a doa etate.
FRANKLIN. Konsiaaiyrĭ sure a se înavyĝi.
D-na ELISABETH CELNART. Sereae de dyminека.
ABEA DUFRESNE. Aeĝiĭ de moraaъ nentry kaaseae indystriaae.
CAMPE. Kaeon, saŭ konsiaaiyriae ynyĭ пъrinte къtre fiiya съŭ annroane a intrà în ayme.
— Robinson.
D-na ULLIAC-TREMADEURE. Пeatra fiaosofaaъ.
* Fъainarya maĝik, saŭ nrimeae kynnoĝinĝe.
BERGERY. Minyniae indystrieĭ.
D-na DUFRESNOY. Mika enчikaonedie a koniiaor.

Edykaĝie — moraaъ.

D-na REMUSAT. Edykaĝia feteaor.
— GUIZOT. Skrisorĭ de famiaaie asynra edykaĝieĭ.
G. SPURZHEIM, Пrinчinyrĭ de edykaĝie fisikъ mi moraaъ.
J. J. ROUSSEAU. Emiae.
AMOROS. Manyaa de edykaĝie fisikъ, ĝimnastikъ mi moraaъ.
PESTALOZZI. Manyaa de myme. л2*

www.dacoromanica.ro

BROUGHAM. Observaţiĭ praktice asupra educaţieĭ nobilor.
D-na NECKER de SAUSURE. Educaţie progresivă.
* * Consideraţiĭ morale asupra educaţieĭ primeĭ copilăriĭ.
GERANDO. Despre perfecţionarea moralĕ.
A. THEIS. Consideraţiĭ pentru junimea ce ese din școale.
* * Morala luĭ I. Xristos mai a Apostolilor.
* * Morala în praktică.
* * Datoriĭ private.
* * Datoriĭ publice mai sociale.

BELLE-LITTERE.

Seriereĭ romane mai clasice.

Romanţurĭ.

BERNARDIN de St. PIERRE. Pavel mai Virginia. (ilustrat.)
— Coliba indianŭ. (ilustrat.)
CHATEAUBRIAND. Atala. — Rene. — Întîmplările ultimului Abencerage. (toate ilustrate).
— Natcheziĭ.
MANZONI. Logodiţiĭ.
D-na de SENNETERRE. Zestrea Sizeteĭ.
J. E. PACCARD. Clotilda mai edmond. (tipărită.)
* * Eloisa mai Abailard. (ilustrat.)
D-na GENLIS. Adela mai Teodor.
D-na RICCOBONI. Ernestina.
J. J. ROUSSEAU. Noua Eloisă. (ilustrată.)
D-na LAFAYETTE. Printesa de Cleve.

www.dacoromanica.ro

DE MAISTRE. Кълъторіі în преџівіря кammereї meале.
VICTOR-HUGO. Ултіma zi a унуї кondamnat.
CHARLES NODIER. Ioan Sborar.
— Teresa.
D-na GEORGES SAND
EUGENE SUE
AL. DUMAS
} Але ецџерї.
CERVANTES. Галатea.
BALZAC. Луdovик Лambert.
— Krinяa în vалле.
ALFRED DE VIGNY. Steлo.
GOLDSMITH. Vikarяa de Vakefield.

Kritiкъ.

SWIFT. Кълъторіile луї Гулliver. (iлляstrate.) s'aї пубlikat.
APULÉE. Мъrarяa de aур.
Le SAGE. Drakяa skion. (iлляstrat.)
— Џia-Blas. (idem.)
CAZOTTE. Drakяa înamorat.
CERVANTES. Don-Kimot. (iлляstrat.)
etc. etc.

Nuveле.

Але ецџерї deла : SCARRON.
— — CERVANTES.
— — TOEPFER.
— — TROSPER MERIMÉE.
— — ALFRED DE MUSSET.
— — CHARLES NODIER.

www.dacoromanica.ro

Aaaeŭŭerĭ deaa: AL. DUMAS.
— — BERTHUD. (s'a ŭrbaikat una: *Maria.*)

Basne. *(Contes.)*

Aaaeŭŭerĭ deaa: D-na D'AULNOY.
— — FLORIAN.
— — MARMONTEA.
— — CH. NODIER.
Orientaae { O mie mi una de noŭŭĭ. / O mie mi una de ziaae. / Satana mi vizirĭi.

Teatrŭ.

Aiĭ este de fĕkŭt o mare aaaeŭŭere; însemnăm însă d'o-kam-dată:

Drentatea aŭĭ Dumnezeŭ, (aceasta s'a mi jukat ne teatrŭ naŭionaa), mi
Samtia Nerŭgetorta.

Aiŭrŭistikă.

Vokabŭaar Romăn de toate vorbeae străbune renriimite ninŭ akŭm în aimba romănă, mi de ceaae ce maĭ sunt a se nriimi d'akŭm înainte, mi maĭ aaaes în ŭiinŭe. (ŭrbaikat.)
Vokabŭaar Romăn komnaekt aa aimbeĭ.
Vokabŭaar Romăn-Aatin.
Vokabŭaar Aatin-Romăn.
Grammatikă Romănă.

etc. ete.

---

www.dacoromanica.ro

BELLE-ARTE.

LAMOTTE. Desemnu linear.
* Manual de desemn.
* — de pictur.
* — de miniatur.
* — de arxitectur.
* Perspectiva.
SULZER. Teorie ueneralu de Belle-arte.

IUIINUE NATURALE ШІ MATEMATICE.

Scrieri elementare, uetrecutoare mi classice.

D-na ULLIA-TREMADEURE. Mic curs de istoria naturalu, sau vorbire familiaru asupra naturedelor — nasterilor — turtoarelor — peuilor — scoicelor — insectelor — animalelor-plante — veuetalelor, mi mineralelor. (illustrate).

Istorioare iuiinuifice dela differiui autori.

* Mica istorie naturalu pentru scoale, sau leuii asupra mineralelor, plantelor mi animalelor care sunt de mai neapurat trebuinu de cunoscut.

* Veuetale curioase.

AIMÉ-MARTIN. Scrisori la Sofia asupra fisicei, ximiei mi istoriei naturale. (illustrate.)

BERNARDIN de St. PIÉRRE. Studiuri naturei.

---

www.dacoromanica.ro

Trattatyrĭ ne înţeleaesya tytyaor.

Ţeometrie ysyaaŭ, de D. I. Hoenary.
(Aaaeŭţere mi imitaţiĭ din *L'instruction pour le peuple* mi din *Bibliotheque populaire*; toate ky iaaystraţiiae nevesariĭ.)

Aritmetikŭ — aaţebrŭ.
Ţeometrie — trironometrie — rŭdikare de naanyrĭ.
Astronomie.
Mekanikŭ.
Idrostatika — Idrayaika — Hneymatika.
Maxine.
Fisikŭ ţeneraaŭ.
Ontika — Akystika.
Eaektrivitate — Marnetismya.
Meteoroaoţia — Fisika raobyayĭ.
Ximie ţeneraaŭ.
Ximie anpaikatŭ.
Ţeneraaitate de istorie natyraaŭ.
Ţeoaoţie — Stryktyra pŭmintyayĭ.
Mineraaoţie.
Botanikŭ.
Zooaoţie.
Istoria fisikŭ a omyayĭ.
Anatomie mi fisioaoţie.

ŢŢIINŢE ISTORIVE ŞI ŢEOGRAFIVE.

Kronoaoţie ţeneraaŭ.
Istoria vekie.
Istoria santŭ.
Istoria Romanŭ.
Istoria medityayĭ-ev.
Istoria ţereĭ Romŭneaţĭ.
Vokabyaar istorik.

www.dacoromanica.ro

Mitoloģie.
Vocabular mitoloģik.
Ģeografie ģenerall.
Ģeografia ģerei Romънešt.
Vocabular ģeografik.
Pъterea armatъ mi arta militarъ della întemeierea principatъlui Romanie mi pinъ acum de D. N. Bъlčesku.
Kostumurile tutulor naţiilor.
Kъlъtorii.
BOSSUET. Discurs asupra istorie universalе.
VICO. Filosofia istorie. Ştiinţъ noъ.

ŞTIINŢE MORALE ŞI POLITICE SAU SOCIALE.

Filosofie.

AIMÉ-MARTIN. Filosofie socialъ, Edukaţia mumelor de familie. (nubaikatъ.)
HEGEL. Enčiklopedie de ştiinţe filosofice.
MALEBRANCHE. Traktat despre amorul de Dumnezeu.
DUGALD STEWART. Schimen sau cercare de filosofie moralъ.
SCHULZE. Doktrinъ filosofikъ de virtute.

Jurisprudinţъ.

Leţile ţerei Romъne.
PUFFENDORF. Despre datoriile omului mi alte cetъţeanului aşà precum sunt prescrise de leţea naturei.
KANT. Proiect de pace pernetu.

---

www.dacoromanica.ro

Поліцікъ ші teorie поліцікъ.

Hobbes. Kortya поліцік, saŭ elemenţele legiĭ morale ші civile.

J. J. Rousseau. Kontrakt soţial.

Bernardin de St. Pièrre. Armoniile naturiĭ ші dorinţele unuĭ solitar.

Thomas Morus. Ütopia.

Fenelon. Telemak.

Harrington. Diaforiĭ asupra adevăratеĭ forme de guvernă popular.

Economie поліцікъ.

Suzanne. Principiĭ generale de economie поліцікъ ші industriale.

Dupont de Nemours. Fisiokraţie, saŭ konstituţie naturalъ de guverna cea maĭ bun pentru ţeara uman.

ŢIINŢE TEKNOLOŢICE, SAU KUNNOŞŢINŢE FOLOSITOARE.

Agricultură.

Mathieu de Dombasle. Kalendariu kultivatoriuluĭ bun.

Ştiinţa popularъ a lui Kardiĭ.

Diskursurĭ asupra orĭ ce ramuri.

Din *L'instruction pour le peuple* ші din *Bibliotheque populaire*, următoarele:

Uneltele pămîntuluĭ.

Instrumente.

Cereale, saŭ grîne în general.

Plante.

Vie — fabrikaţia vinuluĭ, ші alte băuturе.

www.dacoromanica.ro

Dɪdʏʌ — ɾʉndaɯiĭ de mʉtase.
Fʉn.
Gɾʉdinʉ de ʌeɾʏme.
Gɾʉdinʉ de fɾʏʁte saŭ ɲoame.
Gɾʉdinʉ de fʌoɾĭ.
Kaĭ.
Oĭ, ʁanɾé, ʌʉnʉ.
Boĭ, vaɯĭ, ʌʉntʉɾie, bɾʉnzʉɾie.
Ɲoɾɯĭ.
Mediɯinʉ veterinaɾʉ.
Aʌbine.
Inseʁte stɾiʁʉtoare, mi foʌositoare.
Ekonomie ɾʏɾaaʌʉ.
Ɲʉdʏɾĭ, ʁʏʌtʏɾa aɾbʏɾiʌoɾ.
Vʉnʉtoare, ʁʉĭnĭ, ɲesʁʏitʏʌ.

Indʏstrie.

Fɾaɴcoeuɾ. Eʌemente de teʁnoʌoɣie, desɲre meseɾiĭ mi ekonomia domestiʁʉ.

Din *L'instruction pour le peuple*, mi din *Bibliotheque populaire*, ʏrmʉtoareʌe :

Mine, saʌine.
Aʏʁʏʌ feɾʏʌʏĭ.
Maʁine de abʏɾ mi anɯʌiʁaɣiĭ.
Toɾsʏʌ, ɣesʏtʏʌ.
Oʌʉɾie, ʁʉɾʉmidʉɾie, stiʁʌʉɾie.
Tɾansɲoɾtʏɾĭ, dɾʏmʏɾĭ.

etc. etc.

Ekonomie, iɣienʉ.

Ekonomie indʏstɾiaʌʉ.
Ekonomie domestiʁʉ.
Iɲʁʉʌazitʏʌ, aʏminatʏʌ, aeɾatʏʌ ʁaseʌoɾ.

www.dacoromanica.ro

P. A. Piorry. Desure aoritige mi infaringa disnosiţieĭ aor asyura omyaĭ în sănătate mi în maadie.

* * Iţiena nopylarъ.

* * Kъytarea kasnikъ a maladyaĭ.

* * Konsialitrĭ asyura sănătăţiĭ.

Orfila. Ajytoare rrabnice ce trebyie a se dà nersoaneaor otrăvite mi asfiksiate saŭ înăbymite de kărbynĭ.

Montgelaz. Arta de a'mĭ konservà sănătatea, mi de a întîmninà maadiile ereditariĭ.

KONDIŢIILE PÝBLIKĂRII ACESTEI BIBLIOTECE ŞI ALE SÝBSKRIPŢIEI.

Aceastъ Biblioteкъ Enciklonedikъ se pyblikъ în nerioade, emind kăte yny saŭ doъ ne an. — Kând aceastъ întreprindere va fi anprecyitъ de Romънĭ mi snrijinitъ, mi kând DD. Sybskrintorĭ vor dorì a emì kăte maĭ mylte nerioade, atyncĭ întreprinzătorya se va asociea ky kollaboratorĭ mi va dà mi minъ la cincĭ saŭ mease ne an. Ama, înfiinţarea acestei Biblioteke ateărnъ maĭ mylt de DD. Sybskrintorĭ de kăt de întreprinzătorya.

Preţya abonamentyaĭ nentry yn neriod este de yn raaben împărătesk, plătit înainte.

Abonatya va avea yn nymmър de kărţĭ de valoarea a 15 sfanţĭ dyn preţya ky kare se vor vinde la librăriĭ.

www.dacoromanica.ro

Svbsкrierea se faчe în Kanitaaъ, aa redakцia Kvrieчvaï Roman, aa întrenrinzъtorvaa mi aa toate aihъrïïae; ïar afarъ, aa DD. Profesorï.

www.dacoromanica.ro

VOKABVLAR ROMĂN

de

Toate vorbele strĭbvne renriimite nînъ akvm în limba romънъ, ui de toate челле че maĭ svnt a se nriimì d'akvm înainte, ui maĭ alles în ginque.

ABA.

ABAD, sm. Rinoчer din Iudiĭ, o fearъ sebatikъ.

ABAKЪ, sf. Kънninъ de Indiĭ.

ABANDONARE, va. *Relinquere.* Lъsare kv totvl, nъrъsire; lepъdare de vn че; esnvnnere, lъsare în nrada, în disnosigia, în voiea kvĭvà; svnnvnnere kv totvl; lъsare kv totvl în voiea întîmplъriĭ. (Se konjvgъ ka Avkrare: Abandon; saĭ abandonez, abandonĭ, saĭ abandonezĭ; abandoanъ, saĭ abandoneazъ; abandonam; am abandonat; abandonaiĭ; abandonasem; voiĭ, au abandonà; abandoanъ, saĭ abandoneazъ; abandoane, saĭ abandoneze, etc.

ABANDONAMENT, sn. *Derelictio.* Nъrъsinguъ, lъsare kv totvl, abandon. Vezĭ Abandon.

ABANDONAT, nm. *Derelictus.* Nъrъsit, lъsat.

ABANDON, sn. *Derelictio.* Nъrъsinguъ; fanta чelвĭ че nъrъseнge; starea fiinguеĭ nъrъsite; vĭtare desnre sine; vn fel de nerrijinguъ nalkutъ, rragioasъ, în vorbe, în mişkъrĭ, ş medere.

ABASTARDIRE, va. A strikà starea nrimitivъ, din ligue vnĭ avkv; a'ĭ skimbà latvrà, a'l degenerà.

www.dacoromanica.ro

ABATE, sm. Kъпetenia unei monastirĭ aa anisenĭ, egumen.

ABATEASЪ, sf. starriцъ, sunerioara unei monastirĭ aa anisenĭ.

ABAЦIE } sf. Monastire de kъaigъrĭ saŭ de kъai-
ABATIE, } gъriце aa anisenĭ.

ABAЦIAA, adj. De abaцie, aiekiu kare este aa unei abaцiĭ, aa unui abate saŭ abatese; monastiresk, kъaigъresk.

ABDIKARE, va. *abdicare*. Depъrtare de voie dintr'o demnitate saŭ dregъtorie suveranъ; a'шĭ da demissia. (Se konjugъ ka Aukrare: Abdik, saŭ abdiчez; abdiчĭ, abdiчezĭ; abdikъ, saŭ abdiчeazъ; abdikam; am abdikat; abdikaнŭ; abdikassem; voнŭ, au abdikà; abdikъ, saŭ abdiчeazъ; abdiче, saŭ abdiчeze, etc.

ABDIKAЦIE, sf. *abdicatio*. Fanta depъrtъriĭ de voie dintr'o demnitate, dintr'o dregъtorie suveranъ; demissie.

ABDOMEN, sn. t. de anat. Partea de jos a пънteчeaiĭ kare kuprinde intestineae (mъiuntaiele).

ABDOMINAL, adj. *abdominales*. Kare цine de abdomen, de partea пънteчeaiĭ de jos.

ABERAЦIE, sf. *aberatio*. t. de astro. O mikъ mишkare пъrиtъ a steaaelor fikse. § t. de ont. risipire de raze. § t. de xirur. Strъmutare saŭ mишkare de пъrцĭ soaide, de oase. (fig.) Rътъчire, abatere (aberaцie de ideĭ).

ABJEKTARE, va. *abjcetare*. Despreцuire, arunkare ku disprez, umiaire, înjosire. (Se konjugъ ka Aukrare: Abjekt, saŭ abjektez; abjekцĭ, saŭ abjektezĭ; abjektъ, saŭ abjekteazъ; abjektam; am abjektat; abjektaнŭ; abjektassem; voнŭ, au abjektà; abjekte, saŭ abjekteze; etc.)

ABJECT, adj. *abjectio*. Înjosit, despreцuit, de desprezuit, pentru kare чineva nu maĭ are чea maĭ mikъ stimъ.

www.dacoromanica.ro

ABJEKȚIE, sf. *abjectio.* Înjosъmînt, ъmiлiaȚie, fanta desureȚъriї.

ABJъDIhARE, va. *abjudicare.* t. de jъrisprъ. A nerde prin jъdikatъ; a лъâ, a лinsì, a denъsedá ne ѵinevà de ъn ѵe prin jъdikatъ. (Se конjъгъ ка jъdikare.)

ABJъDIKAT, nn. Лъat prin jъdekatъ.

ABJъRARE, va. *abjurare.* A se лepъdà de o reлiȚie, de o rъtъčire, de o oninnie, de o nъrere; nъrъsire, лъsare, ronire, nerare, (tъrъdire), (a abjъrà noesia, amorъл, temmeriлe saллe, natъra, nъrinȚiї), a se лepъdà. (Se конjъгъ ка jъrare.)

ABJъRAȚIE, sf. *Ejuratio.* Лepъdare în nъblik de o reлiȚie, de o rъtъčire, de o nъrere, de ъn лъkъл, de ѵinevà, de o nattimъ,; akъл aѵesteї лepъdъrї.

ABIл, *Peritus*, adj. Kanabiл, prinepъt, îndemъnatik.

ABIлITATE, sf. *Scientia.* Kanačitate, prinepere, îndemъnare.

ABIS, sn. Adînčime fъrъ fъnd, fъrъ sfъršit. ☼ Innima omълї este ъn abis în fъndъл kъrъka s'askъnde idra eroismълї.

ABлAȚIE. sf. *ablatio.* t. de xirъr. Rъdikare, skoattere afarъ de nъroї dintr'o bъbъ. § t. de medi. Timnъл dintre nerioadeлe frirъriлor. § t. de xim. SъbstrakȚia saŭ skoatterea afarъ a ъnъї лъkъл fъkъt saŭ netrebъinčios.

ABлATIV, sn. t. de gram. Aл šeaseлea kas în лimba лatinъ, romъnъ, etc.

ABлEГARE, va. *ablegare.* t. de jъrisprъ. A deskлironomì, a reлerà; a desfače ne ѵinevà. (Se конjъгъ ка лegare).

ABлEГATOR, smf. t. de jъrisprъ. Aчeлa kare deskлironomeȚe, kare înšї strikъ лeratъл.

ABлEГAȚIE, sf. *ablegatio.* t. de jъrisprъ. Fanta deskлironomiriї.

ABлъȚIE, sf. *ablutio.* Snълarea kornълї kъ anъ saŭ kъ alt-ѵevà; snълarea maї nainte d'a merge лa temnaъ; baiȚ înaințea ъȚeї лa čeї ѵekї. 1*

www.dacoromanica.ro

ABLUTOR, smſ. *ablutor.* Ачелла каре спалъ, спълътor.

ABNEGAŢIE, sf. *abnegatio.* Лепъdarea de sine de вънъріле пъініътълуї; desnreţuirea de sine însuшї; лепъdare de nriviлeţiuриле салле. Nrima шi чea маї гаръ din калітъţиле soчiале este abneraţia desnre sine.

ABNORM, *abnormis.* adj. Afarъ din reгrулъ, nereгulat, че nу este dупъ reгrулъ, dупъ formъ, dупъ normъ.

ABNORMITATE, sf. Neregularitate.

ABNUTARE, va. *abnotare.* Desannrobare, nenriimire, arункare a унеї nronуnerї, refusare, nevoire, neînkuviinţare. (Se конjугъ ка Лукrare: Abnut, saŭ abnutez; abnuţї, saŭ abnutezї; abnutъ, saŭ abnuteazъ; abnutam; am abnutat; abnutaшŭ; abnutassem; voшŭ, am abnutà; abnutъ, saŭ abnuteazъ; abnute, saŭ abnuteze; etc.)

ABNUTAŢIE, sf. *abnutatio.* Desannrobaţie, fanta pe a nu nriimi, da a refusà.

ABOLIRE, va. *abolere.* A strikà, a desfiinţa, a anulà un акt, o леţuire, un obiчeшŭ. (Se конjугъ ка Iubire: Aboлesk, aboлeţї, aboлeţe; aboлeam; am aboлit; aboлiшŭ; aboлissem; voшŭ, am aboлì; aboлeţe, aboлeaskъ; etc.)

ABOLIŢIE, sf. *abolitio.* Strikarea, desfiinţarea унуї obiчeшŭ, унеї леţї. Vezї Aboлire.

ABOLITOR, adj. *abolitor.* Ачелла каре desfiinţeazъ, каре strikъ o леţe, un obiчeшŭ, un акt.

ABOMINABBIL, adj. *abominandus.* Foarte гъŭ, foarte urît.

ABONAMENT, sn. *Pactum.* Леrътугъ, înboire nentru o întrenrindere, nentru o razetъ etc, ku un preţ хотъrît шi nentru un timn oare каre.

ABONARE, va. ner. (a se.) *Pacisci.* A se subskrie, a se nrenumerà, лa o întrenrindere, лa o nubликaţie, лa teatru, etc.

www.dacoromanica.ro

ABONAT, smf. Чеа însкris, пrenymerat аа yn че, аа yn jyrnaа.

ABONDARE, va. *abondare*. A fi кy (bieашyr), abondanцъ. § A veni кy myацimea, кy rrъmada, în mare nymър, a пъvъаi; a aveа кy (bieашyr), кy nrisos. (Se конjyrъ ка Sкъadare: Abond, abonzĭ, abondъ; abondam; am abondat; abondaнĭ; abondassem; voнĭ, au abondà; abondъ, abonde, etc.)

ABONDANцъ, sf. (bieашyr), avyцie mare, rodire myатъ, fertiаitate.

ABONDANT, adj. *abondandus*. Kare este avyt, (bieашyrat). Kasъ, цearъ abondantъ, avyцitъ.

ABORIцENI, sm. па. *aborigines*. Чeĭ d'ънтънĭ аокyitorĭ aĭ yneĭ цerĭ; чeĭ d'ътьĭ аокyitorĭ aĭ Itaаieĭ.

ABORTARE, va. *abortare*. Naцere înainte de timn, ABYRTARE, аепъdare. (Se конjyrъ ка yĭtare: Abort, aborцĭ, aboartъ; etc.)

ABORцIE, sf. *abortio*. Аепъdarea, naцerea inainte de timn. ABYRцIE,

ABORTIB, adj. *abortivus*. Чeea че nгiчinyeцe abyrtarea, аепъdarea, naцerea înainte de timn. ABYRTIB,

ABRAMANZI, sm. па. Desчendanцiĭ, sкoborîtoriĭ, strънepoцiĭ аyĭ Abraam.

ABROGARE, va. *abrogare*. Vezĭ Aboaire.

ABROGAцIE, sf. *abrogatio*. Vezĭ Aboaiцie.

ABROTON, sm. O паantъ mediчinaаъ че stъ totd'ayna verde, yn feа de чinry mik. Se nymeцe ші Ayronъ ші Santoаinъ.

ABSIMIA, adj. *absimilis*. Kare ny seamънъ, neasemънat.

ABSINTЪ, sf. Пеаin.

ABSOAYцIE, sf. *absolutio*. Iertare de пъкate, de окrimъ.

www.dacoromanica.ro

ABSOΛЎT, adj. *absolutus*. De sine domnitor, neatъrnat, nesupus ла nimi o legъturъ, ла nimi o kondiцie; sъveran neatъrnat. § adv. Intr'un kin xotъrît.

ABSOΛЎTOR, smf. *absolutor*. Iertъtor. Аutа este absoлutorъ de orî ce pъkate, de orî ce krime.

ABSOΛЎTISM, sn. Sistemъ de rъvern în kare domneцte numai voinцa unuia, a sъveranului.

ABSOΛЎTIST, s. mf. Partisan aл absoлutismului. Vezî Absoлutism.

ABSORBABBIл, adj. t. de ximie. Ceea ce poate fi absorbit.

ABSORBITIV, adj. t. de ximie. Kare absoarbe.

ABSORBIT, nn. Se zice de un om foarte adînkit ku mintea într'un ce, foarte preokupat de cevà.

ABSORBIRE, va, *absorbere*. A se adînki, a se kufunda ku mintea în cevà. § Sucцere, tracere, (buretele de mare absoarbe apa; suce, soarbe). (Se konjugъ ka sorbire: Absorb, absorbî, etc).

ABSORBЦIE, } sf. *absorbtio*. Absorbire, effektul ab-
ABSORПЦIE, } sorbirii ku înцelesul materiaл.

ABSTENЦIE, sf. t. de jurisprud. Fapta unuî judekъtor de a'şi anulà însuşi xotъrîrea; aktul unuî monцenitor kare se leapъdъ de o monцenire, de un legat.

ABSTERSIV, } adj. t. de medi. Un medikament
ABSTERGATIV, } (leak) oare kare întmuietor, bun spre a muiea materiile groase dintr'o bubъ spre a sucъ puterea kurъцì.

ABSTERSIE, sf. t. de medi. Kurъцirea, cercere unei bube.

ABSTENINЦЪ, } sf. *abstinentia*. Onrire de sine de
ABSTINENЦЪ, } la cevà.
ABSTININЦЪ, }

ABSTINERE, ya, (se.) *abstinere*. A se onrì de sine

dela vevà. (Se konjugъ ka ginere; kъ deosebire numaĭ kъ în lok de a face: mъ absgiĭ, kare este rreĭ de nronungat, face: mъ abstin, te abstinĭ, se abstine; mъ abstineam; m'am abstinut; mъ abstinuĭ; mъ abstinussem; mъ voĭ, m'am abstine, saĭ abstineà; abstine-te, abstine-se; etc.

ABSTRAKT, } adj. *abstractus.* Numire ce se dъ unuĭ
ABSTRAS, } lukru, unuĭ objet ideal, precum drentate, bunъtate. § Se zice mi de un om a kъrgia minte nu este la lucruri le celle de fagъ, înkът nicĭ arde ce se vorbegte (drs, saĭ drs ku mintea). § Idee metafisikъ kare înfъgigiazъ un attribut desnъrgit de sujet. § var, nedesalmit, înfъĭmat. ✲Terminiĭ abstrakgiĭ nicĭ de kum n'ar trebui sъ fie priimigi în limba justigieĭ, kъcĭ lasъ prea mult kъmp arbitrariului.

ABSTRAKTOR, sm. Fъkъtor de abstrakgii.

ABSTRAKTIV, adj. Kare esprimъ abstrakgii. (Termin abstraktiv).

ABSTRAKGIE, sf. *Abscissio.* t. de filos. Esaminia, cercetarea unuĭ lucru desnъrgit de accesoriile lui, de nъrgile lui mi de alte kalitъgi allae lui; desnъrgire, skoatere, tragere afarъ prin minte a unei kalitъgi, a unei proprietъgi dela un lucru oare kare; fakultatea de a desnъrgi o idee de toate celelealte kare se afl din natur lerate de dînsa; idee abstrasъ dintr'o kalitate a sujetului, resultat al operagiei mi al fakultъgii numite asemmenea abstrakgie. § sinurътъgire, isolare, desnъrgire, tragere afarъ.

✲ ABSTRAGGERE, va. *abstrahere.* Tragere afarъ. § t. de filos. A konsideră în parte nigte lucruri unite; a desnъrgi, a lъsa la o parte prin minte; a konsideră o kalitate esengialъ desnъrgitъ de sujet, saĭ sujetul desnъrgit de kutare saĭ kutare attribut al sъĭ.

ABSURD, adj. mi adv. *absurdus.* Ceea ce este în

www.dacoromanica.ro

контra dreптeĭ jъdeкъцĭ, în контra raццieĭ, în контra adevъrълъĭ; ridiкълъ, neraцionalbbiлъ. (de sъrda).

ABSЪRDITATE, sf. *Insulsitas.* Чeea чe este absъrd, контrariў bъneĭ jъdeкъцĭ. ☼Fanatismълъ, în orĭ чe, te faчe sъ ziчĭ o mълцime de absъrditъцĭ.

ABЪB, sn. Instrument de mъsiкъ, ъn feл de flaът лa Evreĭ.

ABЪNA, sm. Патriarхълъ Abisiniлor.

ABЪS, sn. *Abusus.* Rea întrebъingare; прea mълtъ întrebъingare de ъn чe saў în чevà. § Fantъ în контra bъneĭ rъndъeлe, în контra jъstiцieĭ. ☼Abъsъriлe кare strikъ institъцiiлe чeллe bъne aў fataлълa nriviлeцiў de a faчe sъ sъbsiste чeллe reллe.— Чeллe maĭ marĭ nenoroчirĭ vin adeseaorĭ din abъsълa чeллor maĭ marĭ bъnъrĭ: reлiцia mi лibertatea. Abъsъл este mormîntъл a orĭ чe bъn de nre пъmînt.

ABЪSIV, adj. Чeea чe este în контra rerrълeлor, obiчeĭъriлor, bъneĭ rъndъeлe. § adv. Într'ъn feл чe este în контra bъneĭ rъndъeлe, bъneĭ къviinцe.

AЧ.

AЧЧEDDERE, va, *Accedere.* Vezĭ Aкчedere.

AЧЧELERARE, va. *Accelerare.* A rrъbì, a ъцi. A aччeлerà лъкъл (a rrъbì). (Se конjъгъ ка лъкrare: Aччeлer, saў aччeлerez; aччeлerĭ, saў aччeлerezĭ; aччeлerъ, saў aччeлereazъ; aччeлeram; am aччeлerat; aччeлeraм; aччeлerassem; voм, aш aччeлerà; aччeлerъ, saў aччeлereazъ; aччeлere, saў aччeлereze; etc.)

AЧЧELERATOR, s. mf. *Accelerator.* Кare aччeлereazъ, ъцeщe o лъкrare. Vezĭ aччeлerare.

AЧЧELERAЦIE, sf. *Acceleratio.* Iъцeaлъ.

AЧЧENT, sn. *Accentus.* Tonъл, anъsarea rлasълaĭ asъnra ъneĭ şiллabe. § Пronъnцie.

www.dacoromanica.ro

АЧЧЕNTARE, va. А нунне топ пе о vокалъ; а însemnà аччентеле мъsикале saŭ oratoriĭ.

АЧЧЕNTЪАЦIE, sf. Artъ, manierъ, sistemъ de a însemnà аччентъа.

АЧЧЕSIBBIА, adj. *Accesibilis.* Kare поате fi аппроnieat, de kare se поате чinevà аппроniea. Este o mare пенорочire, атът пентръ пеbаік къt ші пентръ еа însъшĭ, кънd ън sъveran, ън domnitor nu este de o поtrivъ аччesibbiа пентръ тоцĭ.

АЧЧЕSIЪNE, } sf. *Accessio.* Rendoire, кreщerea
АЧЧЕSSIE, } ънеї маладiĭ (boале); adaus ла ън че.

АЧЧЕS, sn. *Accessus.* Întъrnarea пeriodiкъ a frigъiлor.

АЧЧЕSORIЪ, adj. Kare însoцеще; kare este numaĭ o ърmare a лъкъълуĭ пriпчипаа (idee аччesorie). §. sn. Adaus ла лъкъъа пriпчипаа; amъnunte, partiкъълаritъцĭ пе лîngъ saŭ ааае ънуĭ лъкъу пriпчипаа. (Аччesoriiае ънуĭ tabлоŭ, ънеї istoriĭ). Amъnunteле.

АЧЧIDENT, sn. *Casus.* Întîmплаare, rea saŭ bunъ; чeea че vine prin întîmплаare, пепrevъzut; împrejъrare; effeкt.

АЧЧIDENTAA, adj. *Fortuitus.* Neprevъzut, întîmплъtor; чeea че vine prin întîmплаare. § adv. Într'un кіп пепrevъzut, neaщeptat.

АЧЧIDENЦЪ, sf. Vezĭ A ч ч i d e n t.

АЧЧIПITRINЪ, sf. Лъпtъкъ sълbatiкъ.

АЧEDIE, sf. *Acedia.* Деаа rre α, fъrъ, ші κῆδος, frijъ. Лене, moлъtate. § Desrъst, deskъraцiare. § Лanroare, tristeцъ.

АЧEFAA, adj. *Acephalus.* Деаа rre. α, fъrъ, ші κεφαλή, кап. Fъrъ кап; fъrъ кънetenie. § Bers лatin kare înчepe кu o skurtъ. § sm. пл. Un feл de eretiчĭ numiцĭ asfeл пentrу къ nu aveaŭ niчĭ un fundator, niчĭ o кънetenie.

www.dacoromanica.ro

АЧЕКЪ, sf. *Acera.* Къцie, къдеалiцъ. § Алtar не каre ardeaŭ профѵмеале ла Гречĭ ші ла Romanĭ.

АЧЕТІК, adj. Дела латineцe *acetum*, оцet. t. de ximie. Ачid конченtrat de оцet; комbinaцie a окsiцenтaтĭ кѵ елементеле кѵпrinse în vin.

АЧЕТІТ, sn. *Acetis.* t. de ximie. Sare formatъ din ѵnirea ачidѵлѵĭ ачetos кѵ differite base; sare de оцet; sare de fer; sare de мerкѵr (de arцint viŭ); sare de плѵmb; sare de notas, etc.

АЧІDIFER, adj. t. de ximie. Sѵbstanцъ компѵsъ de ѵn ачid ѵnit кѵ ѵn пъmînt oare каre, кѵ алкалі.

АЧІDIFIKABBIA, adj. t. de ximie. Каre se поate прefaчe în ачid.

АЧІDIFIKANT, adj. t. de ximie. Каre are проprietatea de a sкimbà în ачid.

АЧІDIFIKAЦIE, sf. t. de ximie. Ачidifiкare.

АЧІDIFIKARE, va. t. de ximie. A faче ачid. (Se конjѵгъ ка л ѵ к г а r e: Ачidifiк, saŭ ачidifiчez; ачidifiчĭ, saŭ ачidifiчezĭ; ачidifiкъ, saŭ ачidifiчeazъ; ачidifiкam; am ачidifiкat; ачidifiкaцĭ; ачidifiкassem; voцĭ, aш ачidifiкà; ачidifiкъ, saŭ ачidifiчeazъ; ачidifiчe, saŭ ачidifiчeze, etc.)

АЧІD, sm. *Acidus.* t. de ximie. Комbinaцie a aерѵлѵĭ vitaл saŭ окsiцen каre are ѵn прinчiп ачidifiкator кѵ ѵn комbѵstibbiл.

АЧІDOTON, sn. *Acidoton.* О плаntъ mediчinaлъ bѵnъ пentrѵ dѵrerĭ de nerve.

АЧІNOSЪ, sf. *Acinosa.* t. de anat. Атreка тѵпікъ saŭ пеалiцъ a окцлѵлĭ каre se aflъ în партea постerioarъ a irisel.

АК.

АКАКАЛ, } sm. *Acacalis.* Ѳn arbѵтeл леѵтиj
АКАКАЛЕ, } minos în Eцint.

www.dacoromanica.ro

АКАЧІЪ, } sm. *Acacia.* Salkim.
АКАЧІА, }

АКАДЕМІАН, sm. *Academicus.* Filosof în antikitate din sekta Akademieĭ. § Astăzĭ se dă avest titlu čelaltĭ če este primit de membrŭ al unei akademiĭ.

АКАДЕМІК, adj. De akademie, čeea če este a akademieĭ. (Diskurs akademik).

АКАДЕМІЕ, sf. *Academia.* Se numià asfel grădina altĭ Akademikus în kare se adunaŭ platoničiĭ; pe urmă s'a dat numele avesta sekteĭ lor; astăzĭ să kieamă astfel, korupta saŭ o adunare de învăţaţĭ, de bărbaţĭ literaţĭ, de artistĭ. § Lokalul acesteĭ adunărĭ. § Lokul unde se învaţă a înkăleká, a se batte ku arme. § În piktură se numeşte asfel o figură sinţuratikă desemnată goală şi kare slujeşte spre studiŭ kar nu spre a figurà într'o galerie de tablourĭ. § Skoala de zugrăvie.

АКАЈЪ, sm. Bezĭ Anakarde.

АКАМЕЛТ, sm. O plantă de Meksik če dă un must vinos.

АКАN, sm. Plantă spinoasă kare oploşeşte sămţele.

АКАNAR, sn. Kuntor de ximie.

АКАNTIAЛ, } sf. Spăraurea, saŭ sparaţea
АКАNTIAIDĂ, } sedbatek.

АКАNTABOЛ, sn. Un fel de kleşte de xirurg ku kare skoate sfărâmăturile unŭi os frânt saŭ vr'o askie de lemn înfiptă adînk în karne.

АКАNT, sm. *Acanthus.* Plantă odoriferă în Egipt. § Ornament de skulptură kare imită frunza akantulŭi.

АКАNTOFI, sm. pl. Un fel de mermă.

АКАR, sm. *Acarus.* Un fel de verme, kar, molaie.

АКАRIDE, sf. pl. Insekte analoge ku felul akariaor; čelle mai multe sunt mikroskopice.

www.dacoromanica.ro

АКАRON, sm. Mirt seлbatiк.

АКАRNAR, sm. Nумелe уneї steллe de ъntъя mъrime.

АКАSTIЛАЦIУ, } sn. Kasteлул de dinaintea ші
АКАSTEЛ, } de dinanoя уneї nave marї; nartea din navъ че este destinatъ nentrу локуit ші каre este fъкutъ în formъ de палat, de kasteл.

АКАSTIЛАRE, va. A faче уn акastiлaцiй уneї naуe. Vezї Акastiлaцiй.

АКАTAЛЕКТ, } adj. комплект, întrer; (vers)
АКАTAЛЕКТIК, } лa каre nу лipseщe nimiк лa sfъrшit.

АКАTAЛЕПSIE, sf. O maлadie (boaлъ) каre лipseщe de minte, de inteллeцinцъ пе чел attins de dinsa. § Nepутinцъ de a кunoaщe уn че; лipsъ de priчeппere.

АКАTAЛЕПTIК, adj. (filosof акataлeптiк). Sчeптiк, каre profeseazъ акataлepsiea. § (sistemъ—) a îndoielеї desnre toate. § Linsit de priчeппere.

АКАTASTIK, adj. t. de medi. Nererулat, (friгуї акatastiче) nererулate.

АКЧEDDERE, va. Vezї Aччeddere.

АКЧEЛERARE, va. Vezї Aччeлerare.

АКЧEЛERATOR, adj. Vezї Aччeлerator.

АКЧEЛERAЦIE, sf. Vezї Aччeлeraцie.

АКЧENT, sn. Vezї Aччent.

АКЧENTARE, va. Vezї Aччentare.

АКЧENTУAЦIE, sf. Vezї Aччentуaцie.

АКЧESIBBIЛ, adj. Vezї Aччesibbiл.

АКЧESIУNE, } sf. Vezї Aччesiуne, Aччes-
АКЧESSIE, } sie.

АКЧES, sn. Vezї Aччes.

АКЧESORIУ, adj. ші adv. Vezї Aччesoriй.

АКЧIDENT, sn. Vezї Aччident.

АКЧIDENTAЛ, adj. ші adv. Vezї Aччidentaл.

www.dacoromanica.ro

АКЧIDENЦЪ, sf. Vezĭ Аччidenцъ.

АКЧIIITRINЪ, sf. Vezĭ Аччiiitriiнъ.

АККААМАRE, vn. A ыmi mrin аккаamaцie, mrin strirrъte de bыkыrie; a strirà de bыkыrie, de entыsiasm. (Se конjыгъ ка аукrare; Аккаamez, saŭ аккаam; аккаamezĭ, saŭ аккаamĭ; аккаameazъ, saŭ аккаamъ; аккаamam; am аккаamat; аккаamaнĭ; аккаamassem; voнĭ, aш аккаamà; аккаamъ, saŭ аккаameazъ; аккаame, saы аккаameze; etc).

АККААМАЦIE, sf. *Acclamatio.* Strirrъte de bыkыrie, de entыsiasm, de feлiчitaцie; aшлaыdare; anmrobare кы strirrъte. § Desanmrobare кы xыete, кы xыĭdio.

АККАIМАТАRE, va. *Acclimatare.* A denmrinde o пaaптъ кы o aлtъ кaimъ. Se ziчe ші desmre nersoane. (a se аккaimatà). (Se конjыгъ ка аукrare: Аккaimatez, аккaimatezĭ, аккaimateazъ; аккaimatam; am аккaimatat; аккaimataнĭ; аккaimatassem; voнĭ, aш аккaimatà; аккaimateazъ, аккaimateze; etc).

АККАIМАТАЦIE, sf. Denrindere кы o aлtъ кaimъ.

АККОААDЪ, sf. *Aplexus.* Îmbrьцiшare; чerimonia nentrы nriimirea ынĭ кavaлer; semn de ынire, de învoire, de amiчie, (nriетenie).

АККОМОDАRE, va. A ынi, a îmnъkà, a învoi. § Îndrentare, notrivire, întokmire, ammezare, înлesnire. § A se dà, a se aъsà dыnъ voiea soarteĭ, dыnъ naъчerea кыĭvà. (Se конjыгъ ка аукrare: Аккommodez, saŭ аккomod; аккommodezĭ, saŭ аккommozĭ; аккommodeazъ, saŭ аккommodъ; аккommodam; am аккommodat; аккommodaнĭ; аккommodassem; voнĭ, aш аккommodà; аккommodeazъ, аккommodeze; etc. ✡Feriчirea stъ întrы a se аккommodà кы soarta sa, adiкъ: a se aъsà dыnъ soarta sa, a se îmnъkà кы soarta sa. Trebыe sъ te аккommodezĭ кы лukrыriлe dakъ eлae nы se аккommodeazъ кы tine, adiкъ: sъ te daĭ ты dыnъ eлae dakъ nы se daŭ eлae dыnъ tine.

www.dacoromanica.ro

АККОММОДАЦІѢ, sn. Aşezare, întocmire, preparaţie, aparat.

АККОММОДАВІЛ, adj. Care se poate împăcà, ѣ care te poţi învoi, uni.

АККОММОДАЦІЕ, sf. Întocmire, unire, împăcare, akkord.

АККОММОДАНТ, adj. Vezĭ Аккоммодабіл.

АККОМПАНІАРЕ, va. *Comitari.* A însoţi pe cineva, a'l petrece sare onoare, sare siguranţă saŭ de affecţie. (Se conjugă ca а ѵкгаге: Аккомпаніez, аккомпаніezĭ, аккомпаніazъ; аккомпаніeam; am аккомпаніat; аккомпаніaŭ; аккомпаніassem; voŭ, aш аккомпаніà; аккомпаніeazъ, аккомпаніeze; etc).

АККОМПАНІАТОР, smf. Ачелла care însoţeşte pe altul la călĕtorie ѣ instrument saŭ ѣ glasul.

АККОМПАНІАМЕНТ, sn. *Comitatus.* Unire, însoţire, saŭ akkord de instrumente care însoţesc glasul, ші alte instrumente че cântă.

АККОНЧІАРЕ, va. A se (găti), a se (împodobi) la faţă, a'ші faче toaleta, a'ші пуне кончіѵл, кончіѵга saŭ коіфѵга. (Se conjugă ca а ѵкгаге: Аккончіez, аккончіezĭ, аккончіeazъ; аккончіeam; am аккончіat; аккончіaŭ; аккончіassem; voŭ, aш аккоечіà; аккончіeazъ, аккончіeze; etc.)

АККОНЧІАТОР, smf. Ачелла care faче кончіѵре коіфѵре, гъеле de faţă пентѵ femeĭ; ачелла care faче toaleta капѵлуĭ унеĭ femeĭ.

АККОНЧІАТУРЪ, sf. Коіфѵгъ, гъеала капѵлуĭ.

АККОРД, sn. *Conventus.* Unire, învoire, împăcare; effectul unirĭĭ; konvenţie. § t. de arte. Armonie, raport de sunete între dînsele. ☼ Тоţĭ s'акkordeazъ, se unesc kъ omul trebue sъ fie fericit; dar niminĭ nu se akkordeazъ astăzi mizloacelor de a ajunge la fericire.

www.dacoromanica.ro

АККОРДАВІА, adj. Ачеаа каре се поате акордà, каре се поате уні.

АККОРДОР, } smf. Каре аккордеазъ инструмънтеаѧ де коарде.
АКАОРДАТОР, }

АККОРДОРІУ, sn. Унеаѧтъ кѫ каре се аккордеазъ инструментеаѧ де мѫзікъ.

АККУМУАРЕ, va. *Accumulare.* А грѫмъдì, а адѫнà, а стрінџе аа ун лок. (Се конјугъ ка ауктраре: Аккумулез, саў аккумуа; аккумулезї, саў аккумулаї; аккумулеазъ, саў аккумулъ; аккумулам; ам аккумулат; аккумулаў; аккумулассем; воў, аш аккумулà; аккумулеазъ, саў аккумулъ; аккумулезе, саў аккумуле; etc.)

АККУМУАЦІЕ, sf. *Accumulatio.* Грѫмъдітѫ. адѫнътѫ.

АККУМУАТОР, smf. *Accumulator.* Ачеаа каре грѫмъдеџе, каре адѫнъ аа ун лок.

АККРЕДІТАРЕ, va. *Accredere.* А дà кѫрèдит. (Се конјугъ ка ауктраре: Аккредитез, аккредитезї, аккредитеазъ; аккредитам; ам аккредитат; аккредитаў; аккредитассем; воў, аш аккредità; аккредитеазъ, аккредитезе; etc.)

АККУРАТЕЦЪ, sf. *accuratio.* Îнрèџире, пунктуаліtate, esaktitate, îndemъnъџie.

АККУРАТ, adj. *accuratus.* Фъкѫт, аткат кѫ грèјъ, кѫ мѫлъ бърате de seamъ, кѫ аккуратеџъ.

АККУРАРЕ, va. *accurare.* А înрèџи de чіневà саў de чевà. (Се конјугъ ка ауктраре: Аккурез, аккурезї, аккуреазъ; аккурам; ам аккурат; аккураў; аккурассем; воў, аш аккурà; аккуреазъ, аккурезе; etc.)

АККУРАЦІЕ, sf. *accuratio.* Грèјъ, esaktitate, пунктуаліtate,

АККУЗАРЕ, va. *accusare.* А (пігі), a învinovъџі. (Се конјугъ ка ауктраре: Аккузез, аккузезї,

www.dacoromanica.ro

аккѵseazъ; аккѵsaпi; am аккѵsat; аккѵsaѣ; аккѵsassem, voiѣ, aш аккѵsà; аккѵseazъ, аккѵseze; etc.)

АККѲSABBIA, adj. *accusabilis.* Kare поate ſi аккѵsat, nîrît, învinovъцit.

АККѲSAЦIE, sf. *accusatio.* Fanta аккѵsъrïï, a (nîreï), a (învinovъцireï); disкѵrsѵa аккѵsatorѵaѵi; învinovъцire, nîrъ, defъìmare.

АККѲSATIV, adj. *accusativus.* Kare поate аккѵsà saѣ kare поare servì de аккѵsaцie, de (nîrъ.) § t. de rra. Aa naтrѵaea kas aa deкainaцiiaor.

АККѲSATOR, smf. Aчeaaa kare аккѵseazъ, (înviпovъцitor, nîrîtor).

АКAASЪ, sf. *aclassis.* Deaa rre. α, ſъrъ, ші κλησίζειν, înкiddere). O mantъ, ѵn vestmînt ſъrъ кѵsътѵrъ aa чeï veкï ші kare se nrindea nѵmaï ne ѵmmere.

AKROBAT, smf. (Deaa rre. ἄκρον, vîrf, ші βατέω, ъmbaѵ). Dъnцѵitor ne fѵnnie.

AKS, sn. *Axis.* Ossia înкinѵitъ a nъmîntѵaѵï, ші a tѵtѵaor steaaeaor.

AKSIOMЪ, sf. *axioma.* Пronosiцie цeneraaъ, кѵratъ, învederatъ, nriimitъ ші nekontestabbiaъ într'o цiinцъ.

AKT, sn. *actus.* O narte dintr'o bѵkatъ teatraaъ. § Ѳn înskris obairatoriѣ, îndatoritor; akt de jѵdekatъ. § Fantъ.

AKTѲAAITATE, sf. Starea nresentъ, de faцъ, a ѵnѵï aѵkѵ; kaaitatea ѵnѵï aѵkѵ kare se notriveцe kѵ îmnreцnѵrъriae de faцъ.

AKTѲAA, adj. De akѵm, din timnѵa de faцъ.

AKTIV, adj. *activus.* Kare are virtѵtea de a aѵkrà; kare aѵkreazъ kѵ нцeaaъ, fъrъ nreцet, aѵkrъtor.

AKTIVITATE, sf. *Virtus.* Пѵtere ѵiroare, нцeaaъ, vivaчitate, (nenreцet).

www.dacoromanica.ro

AKЦIE, sf. *actio.* Fantъ, oneraцie. § Sъmъ nъsъ într'o întrenrindere, într'o oneraцie kommerчiaлъ.

AKЦIONAR, smf. Aчeлla ka ia saĭ nъne o akцie într'o întrenrindere kommerчiaлъ.

AKȣADOR, sm. Ȣn neцe sbъrъtor.

AKȣAREAЛЪ, sf. Zъrrъvitъrъ în kълoriĭ kъ anъ.

AKȣAREAIST, sm. f. Kare zъrrъveцe în akъareaлъ.

AKȣARIENI, sm. пл. Eretičĭ, kariĭ întrebъinцaĭ nъmaĭ anъ în eъkaristie (în santъл sakrificiĭ.)

AKȣATIAЪ, *acuatilis.* adj. Плantъ kare se naцe ші vieцueцe în anъ.

AKȣATIN. adj. Плin de anъ, (mлъцinos); vietate kare trъieцe în anъ.

AKȣA-TOFANЪ, sf. Neцe foarte-sъbtiл.

AKȣEDȣK, } *Aquaeductus*, sn. Kanaл sъteran
AKEDȣK, } saĭ esterior, adeseoriĭ înълцat d'asъnra nъmîntълъĭ, dъnъ trebъinцъ, snre a addъчче ana deлa ъn лok лa aлtъл.

AKȣETЪ, } sf. Anъ aromatikъ de Itaлia.
AKETЪ, }

AKVIAЪ, sf. Vълtъr.

AKȣIAA-AABA, sf. t. de xim. Sъbлimat aлb, merkъriĭ sъbлimat aлb; mъriat de merkъriĭ dълче sъbлimat.

AKȣIAIЧE, } *Aquilicii*, sf. пл. Sakrificiъrĭ лuĭ
AKIAIЧE, } Joie snre a da плoaie.

AKIAIЧIENI, sm. Чeĭ kariĭ fъчeaĭ aчeste sakrificiъrĭ. Vezĭ: akъiлiчe.

AKȣIAIN, } *Aquilinus*, adj. De akviлъ; nas înkovъьat ka aл akviлeĭ.
AKVIAIN, }

AKIAON, }
AKȣIAON, } *Aquilo*, sm. Vîntъл Nordълuĭ.
AKVIAON, }

www.dacoromanica.ro

АКѲSTIKЪ, sf. Teoria ѧzzѧlуĭ, a sѧnneteлor mĭ a nronrietъцiлor лor. § Instrѧmente akѧstiче se nѧmesk челле че mъresk sѧnetѧ saŭ ѧzzirea.

AKIKIѲ˘, sm. Passere цiuъtoare din Brezia.

AD.

ADAAID, sm. Fѧnkцionar de jѧstiцie miлitar în Suania.

ADAMANTIN, adj. *Adamantinus.* De natѧra diamantѧlуĭ.

ADDIЦIE, } sf. *additio.* t. de arit. Adѧnarea ѧneĭ
ADDIЦIѲNE, } sѧme.

ADDIЦIONAA, adj. Kare este saŭ trebѧie a se adъorà.

ADDIЦIONARE, *additionare*, va. A adѧnà maĭ mѧлte nѧmmere, maĭ mѧлte sѧme лa ѧn лok. (Se konjѧgъ ka лѧkrare: Addiцionez, addiцionezĭ, etc.)

ADJAЧENT saŭ AJJAЧENT, adj. t. de mate. Anuroane, лinit.

ADJѲDIKARE, va. *adjudicare.* A dà ѧn че nrin autoritate, nrin nѧtere de jѧstiцie; a deklaarà în jѧstiцie, лa jѧdekatъ kъ ѧn лѧkrѧ este drent aл ѧnѧa dintre doĭ înnrivinaцĭ; xotъrire; a xotъrî. (Se konjѧgъ ka jѧdikare).

ADJѲDIKAЦIE, sf. *adjudicatio.* Aktѧл jѧdiцiar kare xotъraцe.

ADJѲDIKATOR, smf. Aчелла kare adjѧdikъ, kare xotъraцe.

ADMIRABBIA, adj. *admirabilis.* De mirare, de minѧne, vrednik de mirare; foarte bѧn, foarte frѧmos.

ADMIRARE, *admirari*, v. a. A nrivi ѧn лѧkrѧ kѧ mirare. (Se konjѧgъ ka mirare: admir, saŭ admirez, etc.) ☼ Bътъліле vor цinea în kът timn oameniĭ

www.dacoromanica.ro

vor fi destul de nebun ca să admire ne cel ce îl ommoară.—Acela care nu admiră nimic, nici el însuşi n'are nimic de admirat.—Acela care admiră în sinceritate meritul altuia, trebuie să aibă ui el un merit.

ADMIRATOR, *admirator*, s. de 2 ge. Acela care nriveşte un ce cu mirare. ☞Din nenorocire virtutea are mai mulţi admiratorî decât imitatorî.

ADMISIBBIL, *admissivus*, adj. De nriimit, aceea ce poate fi nriimit.

ADMITTERE, *admittere*, v. a. A nriimi ne cineva în societatea sa, în casa sa, la împărtăşirea unui act.

ADOLESCENT, } *adolescens*, s. de 2 ge. Un june
ADOLESCINT, } saŭ o june care încă se află în virsta creşterii, dela 14 pînă la 25 de anî.

ADOLESCINŢĂ, *adolescentia*, s. f. Epoxa din viaţa dela 14 până la 25 de anî.

ADONIE, *adonia*, s. f. Serbătoarea lui Adonis.

ADONIU, *adonium*, s. m. Un fel de arome ku floarea roşie, ce poeţii zic că s'a născut din sîngele lui Adonis.

ADOPTABIL, *adoptabilis*, s. de 2 ge. Care se poate nriimi.

ADOPTARE, *adoptare*, v. a. Anriimi ne cineva de fiŭ. § A nriimi, a încuviinţa o scriere, o opinie; a sancţiona dunŭ saŭ nriu act.

ADOPTIV, *adoptivus*, adj. Acela care este adoptat, nriimit fiŭ de suflet.

ADORARE, *adorare*, v. a. A adăuga închinare lui Dumnezeŭ; a se nrosterna, a se închina ku respect kătra. § A iubi cu nassiune pe o femee. ☞Maî tot d'auna nrinţiî sunt adoraţi; dar rare-orî sunt iubiţi.

ADORABBIL, *adorabilis* adj. Vrednic de adorat;

www.dacoromanica.ro

de ѫbit кѵ nasiѵne; vrednik de stimat. ☼Virtѵtea este adorabbiаъ, кiar ші în inamiчiї nostri).

ADORATOR, *adorator*, s. de a ҷe. Aчeллa кare adoarъ; aчeллa кare ѫbeҷe кѵ nassiѵne; кare admirъ mѵлt. ☼Dintre toҷї adoratorii de idoлї, nѵ è niчї ѵnѵa кare sъ fie maї nebѵn dekът aчeллa кare se adoarъ ne sine.

ADORAҶIE, *adoratio*, s. f. Fanta de a adorà; stimъ, amor estrem. § Чerimonie reлiҷioasъ; кѵлt nѵbлik.

ADORNARE, *adornare*, v. a. A (îmnodobi)

ADORNAMENT, s. n. (Podoabъ).

ADORNAT, *adornatus*, par. (Îmnodobit).

ADRESARE, *dedicare*, v. a. A trimitte d'adreptѵa лa o nersoanъ, лa ѵn лok; a adresa o skrisoare лa o nersoanъ saѵ лa ѵn лok oarekare; a adresa vorba kътre чineva: a'ї vorbi d'a drentѵa; a adresa doririle, rѵra kътre чer. (Se konjѵgъ ka лѵкgare; Adresez, adresezї, adreseazъ; adresam; adresaцї; am adresat; adresassem; voцї, am adresà; adreseazъ. adreseze; a adresà; adresat; etc.)

ADRESЪ, s. f. Însemnarea ne o skrisoare de чine sъ se nriimeaskъ, saѵ ѵnde sъ se trimiҷъ; însemnarea лokѵaѵї лokѵinҷeї. § term. de kanҷ. Xъrtie кѵ resnekt. § term. de nolі. Diskѵrsѵa ѵneї kammere sure resnѵns лa diskѵrsѵa tronѵaѵї. § (fir.) îndemъnare, iskѵsinҷъ, astѵgie, fineҷъ.

ADѲлABBIA, *adulabilis*, adj. Nriimitor de adѵлaҷie, de лinrѵmire.

ADѲлARE, *adulare*, v. a. A лinrѵmì. ☼Femeile чeлe frѵmoase sѵnt ka sѵveranii: oamenii лe adѵлeazъ nѵmaї nentrѵ interes).

ADѲлAҶIE, *adulatio*, s. f. Лinrѵmire, mъnriire, desmierdare.

ADѲлTER, *adulter*, s. n. Înkлinare neлeҷitimъ

www.dacoromanica.ro

între doъ nersoane къsьtorite, ші se zіче atъnчї, adъater îndoit, saŭ între o nersoanъ къsъtoritъ ші alta nъ. § adj. Aчeлaa kare vioaeazъ, kalkъ kredinga konjъraaь, a къsnічieї.

ADЪMBRAЦIE, *adumbratio*, sf. Desemn fьkъt în rrabъ; nrima insniraцie însemnatъ ъшor, skіцъ; a ъmbri.

ADЪMBRARE, va. *adumbrare*, sf. Nrima însemnare a ъnъї desemn; ъmbrire.

ADVERSARIЪ, *adversarius*, s. de a це. Înamik, (nrotivnik).

ADVERSITATE, *adversitas*, s. f. (Norok) rъў; întъmnaare sъnъrъtoare, împrotivitoare.

AE.

AERARE, v. a. A da aer, a înnoi aerъa, a skoate, a întinde aa aer. (Se kojъгъ ka a ъ k r a r e: aerez; aeram; etc.)

AERIAN, *aereus*, adj. Format din aer, kare цine de aer; kare este aa aerъaъї, kare aokъeще în aer.

AERIFIKARE, v. a. A skimba ъn че în aer, a'a facче aer.

AERIFIKARE, (*aerificatio*) s. f. Fanta de a nrefacче în aer o sъbstanцъ.

AERIFORM, adj. Ka aerъa, kare are nronrietъцiae saŭ kalitъцiae aerъaъї.

AERISARE, v. a. A facче sънцire ka aerъa.

AEROГРAFIE, s. f. Deskrinцia, teoria aerъaъї.

AEROAIT, s. m. Neatrъ кьzъtь din aer.

AEROAOЦIE, s. f. Trakat asъnra aerъaъї ші asъnra nronrietъцiaor aъї.

AEROMANЦIE, s. f. Devinaцie, nrin aer ші nrin fenomenee aъї.

AEROMETRЪ, s. m. Instrъment snre a mьsъrà desitatea (desimea) aerъaъї.

www.dacoromanica.ro

AEROMETRIE, s. f. Arta de a mъsurà aerul.

AERONAVT, s. m. Kare kъlъtoreщe în aerostate; în aer.

AEROFAN, adj. Transparent, prin kare se vede diukolo.

AEROFON, s. n. Un nuoŭ instrument de muzikъ de vint şi ku klape.

AEROSFERЪ, s. f. Atmosfera planetelor.

AEROSTAT, s. n. Maxinъ saŭ balon plin de un fluid mai uşor de kът aerul, şi kare se alъ în atmosferъ.

AEROSTATIK, adj. Kare are rannort ku aerostatele, saŭ kare s'attinщe desnre aerostate.

AEROSTIER, s. m. Kere face a lukrà, a se miş-kà aerostatul.

AESTETIKЪ saŭ ESTETIKЪ, s. f. Teoria sensaţiilor; teoria frumosului, întemeiatъ ne simtiment.

AETIOLOŢIE saŭ ETIOLOŢIE, s. f. Traktat de kauzele (pričinele), maladiilor (boalelor).

AF.

AFELIE, f. t. de astr. Punctul ceu mai depъrtat de soare al ţirkului unei planete.

AFELIANA, m. Ceea mai frumoasъ stea din konstelaţia ţemmenilor.

AFILANTROП, mf. Kare înceпe a se desfusta de soţietatea oamenilor.

AFILANTROПIE, *aphilantropia*. Prima frad de melankolie; fuţire de soţietate.

AFFABILITATE, *affabilitas*. s. f. Bunъtate, vivilitate, omenie, blъndeţe, dulceaţъ, în maniere, în vorbe; întru a priimi ne cineva, întru a asculta пъsul kuiva.

AFFABIL, *affabilis*. adj. Kare priimeщe ne cineva, îl ascultъ ku blъndeţe şi ku bunъtate.

www.dacoromanica.ro

AFFEKTARE, *affectare*, v. a. A se prefacce, a 'shĭ arĭtà ky prisos starea moralĭ în kare se aflĭ; a arĭtà prea mvltĭ întristare, prea mvltĭ bvkvrie, prea mvltĭ învĭţĭtvrĭ, maĭ mvlt de kĭt are saŭ dekĭt simte; a arĭtà maĭ mvlt amor de kĭt are, saŭ vn amor minvinos. § A kontrafacce, a imita ne vineva în maniere, în vorbĭ. § A se skimonosi în vorbĭ, in maniere vrĭnd a se arĭtà delikat, nobil, vivilisat. § A se întristà, a se attinge în adevĭr foarte tare de vn ve. § A se attakà de o maladie (boalĭ). (Se konjvgĭ ka a vkrare: Affektez, affektezĭ; affektam, etc.)

AFFEKTAŢIE, *affectatio*, s. f. Manierĭ prefĭkvtĭ, viţioasĭ, nv natvralĭ, prea stvdieatĭ, în vorbĭ, în fantĭ; pretenţie la o kalitate, la o virtvte ve n'o are; doringĭ, sforgĭ de a dà kalitĭţilor ve nosedĭ maĭ mvltĭ întindere de kĭt aŭ în adevĭr. § Skimonosire în maniere în vorbe vrĭnd a imità ne altvl, saŭ a se arĭtà maĭ mvlt de kĭt veea ve el este.

AFFEKŢIE, *affectio*, s. f. Amor, interesare foarte mare, înkinare pentrv vn ve, saŭ pentrv o persoanĭ; amivie, bvnĭ-voinţĭ, tinereţe, pentrv vineva.

AFFEKŢIONARE, v. a. A vbi, a avea affekţie, inklinaţie, tinereţe, pentrv vineva; a se interesà kv kĭldvrĭ, kv ardoare, kv passivne, pentrv vinevà,

AFFEKTVOS, *affectuosus*, adj. Plin de affekţie, de vbire, de amor,

AFFINITATE, *affinitas*, s. f. Ranort, legĭtvrĭ intimĭ. § term. de ximie, Tendinţĭ a doĭ korpvrĭ sare a se vnì.

AFLOŢISTIK, adj. Kare nv se poate aprinde; în kontra inflamaţiei, aprrinderiĭ.

AFORISM, n. Sentinţĭ, massimĭ în pvţine vorbe ші kv înţeles mare.

www.dacoromanica.ro

AFORISTIK, adj. Kare ţine de aforism.

AFRODISII, sf. пл. Serbъторіле Vinerіĭ.

AFRODISIAK, adj. Kare înтъrîтъ пъъчerea amoruluĭ.

AFRODITЪ, sf. Insekтъ; un fel de omidъ de mare, saŭ verme. § adj. Плantъ animalъ kare se renrodъce fъrъ fanta de ţeneraţie; (Vinerea afroditъ) пъskъtъ din sunтъ.

AŢE. — AГ.

AŢENT, *agens*, s. m. Tot че face o лukrare oare kare. § Aчella kare face trebiле allтъ. § Înkъrkatъl kъ trebiле unuĭ stat în allъ ţearъ.

AГГLOMERAŢIE. dela *agglomerare*, s. f. Adъnъtъrъ la un lok de lukruriĭ.

AГГLOMERARE, *agglomerare*, v. ner. A se grъmъdì, a se adъnà la un lok.

AГREABIL, *gratus*, adj. Kare плаче. (nersoanъ fisionomie, konversaţie, lokuinţъ, situaţie, arreabilъ: плukъtъ).

AГRESOR, adj. Kare attakъ ъntъiŭ.

AГREST, *agrestis*, s. 2 ţe. Kъmpestru, de ţearъ, de kъmp; rustik.

AГRIKOL, *agricola*, s. 2 ţe. Arъtor, kultivator, kare se okupъ de arrikulturъ.

AГRIKULTOR, *agricultor*, s. 2 ţe. Vezĭ a g r i k o l.

AГRIKULTURЪ, *agricultura*, s. f. Arta de kultivà, de a lukrà пъmîntul.

AГRIONII, s. f. пл. Serbъторіle luĭ Bakus.

AГROGRAF, s. m. Autor kare skrie asupra arrikultureĭ.

AГRONOM, s. m. Kare skrie asupra arrikultureĭ, kare ìĭ kunoaşte teoria.

www.dacoromanica.ro

АГRONOMIE, s. f. Teoria arrikvatvreĭ.

АГRONOMIK, adj. Kare are ranport kv arrikvatvra. (Teorie arronomikъ; avtor arronomik).

АГRIIINIE, s. f. Nesomnie, nedormire.

АЛ.

АЛВЎМ, *album*, s. n. Aibretъ, kъrtiçikъ de xъrtie albъ în kare kъlъtoriĭ îmĭ fak însemnъrile lor. Asemenea mi nentrv desemnatorĭ.

АЛКАDE, s. m. Jvdekъtor în Snania.

АЛКАЛІ, s. m. sinr. term. de xim. Potasvl, svdvl, kare svnt niçe okside de potasiĭ, de sodiv; amoniakvl, çe este komnvs din idroşen mi din azot.

АЛКАЛІЧІТАТЕ, s. f. t. xim. Înçepvtvra proprietъţiĭ alkalіçe.

АЛКАЛІFІКАВІЛ, adj. t. xim. Kare se poate prefaçe în alkalі.

АЛКАЛІN, adj. Svbstanţъ kare are proprietъţĭ de alkalі.

АЛКАЛІSAŢІE, s. f. Operaţie kare estraşe alkalіvl.

АЛКАNTARA, s. n. Vn ordin de milіtarĭ în Snania.

АЛКООЛ, s. m. Snirt de vin kvrat.

АЛКОRAN, s. n. Kartea leşiĭ lvĭ Maxomet.

АЛКОV, s. n. Înfvndъtvrъ într'o kammerъ snre a pvnne patvl.

АЛЧІОN, s. m. O nassere de mare, seamъnĭъ kv rъndvreaoa.

АЛЕГRЎ, adj. Voios, vmor, snrinten, vessel.

АЛЕГREŢЪ, s. f. Bvkvrie.

АЛFА, s. m. Marele preot al nerrilor maxometan din Senegal.

АЛFАКІN, s. m. Preot mavrĭ.

www.dacoromanica.ro

AAFAKIS, s. m. Doktor de aeye in Turcia.

AAFONSIN, s. n. Instrument de xirurgie sure a skoate gloanțele.

AAIMENT, *alimentum*, s. n. Nutriment, (xranъ). (fir.) Tot ce formeazъ, desvoaltъ fakultъțile morale saŭ intelaektuale (țiințele sunt aaimenturi minții).

AAIMENTARE, v. a. A nutrì, a (xrъni).

AAIMENTOS, adj Kare are proprietatea de a (xrъni).

AALEGORIE, *allegoria*, s. f. fir. de reto. kare înfъțișeazъ minții un objet kare însemneazъ un altu, alt ceva.

AALEGORIU, *allegorius*, adj. Kare ține de alegorie.

AALEGORISM, s. n. Alegorie, metafor ntrea ntrelunit.

AALEGORIST, s. m ge. Kare espliкъ în ințelesta alegorik; kare espliкъ saŭ face alegorii.

AALEGRO, s. m. sinr. t. de muzikъ. Voios, vioĭŭ; o arie voioasъ, vioaie.

AALIAȚIU, s. n. t. xim. Amestek, întrunire de metalurì, de materii.

AALIAÑȚЬ, s. f. Unire, konfederație, legъturъ de Staturì.

AALOKUȚIE, *allocutio*, s. f. Diskurs de ține-rali ui de imneratorì romanì kътre soldați.

AALUZIE, *allusio*, s. f. Figurъ de kuvet de minte kare stъ intru a sunune un lucru în kare sъ se sințiințelegъ un altu.

ALTERARE, *alterare*, v. a. A skimbà, a falsifikà, a strikà. (Se konjugъ ka a t u r a r e. Alterez, etc.)

ALTERAȚIE, *alteratio*, s. f. Skimbare, strikare.

ALTERNATIVЬ, s. f. Starea în kare se afalъ cineva kând nu noate alege decât numaĭ diutre

www.dacoromanica.ro

doъ ауѣтъї. Мъ afaу în aaternativъ, adekъ a aaaeцце din doъ уna.

AATEЦЪ, s. f. Мъrie, înъaцime; titaу че se dъ aa nrinцї.

AATIER, adj. Semeц, orroaios, mъndrу.

AATIMETRУ, s. m. Instrument ку кare se mъsoarъ înъaцimiae aa orizont.

AAЦIME, AATITУDINE, } *altitudo*, s. f. Înъaцime.

AM.

AMABIAITATE, *amabilitas*, s. f. Karakter de o nersoanъ amabiaъ, naъkуtъ, bуnъ.

AMABIA, *amabilis*, ad. Naъkуt, кu bуnъtate.

AMANT, *amans*, s. Kare иubeцце ку nassiune.

AMARE, *amare*, v. a. A иubi.

AMATOR, s. a цe. *amator*, Kare иubeцце. § kare este doritor de уn ауѣту oare кare.

AMARANTЪ, *amaranthus*, s. f. O naantъ nrea frумoasъ de toamnъ ку faoarea nуrnurie.

AMAZONЪ, s. f. Femee уѣerarъ, куraцioasъ. § adj. Femee numaї ку o цiцъ. (dela rr. α fъrъ, ши μαζὸς, цiцъ).

AMBARVAAIE, *ambarvalia*, s. f. Serbъtoare romanъ în onoarea Чereriї, че se fъчea în mreuнуta цarrinelae.

AMBIЦEN, *ambigena*, s. de a цe. Ermafrodit.

AMBIГУITATE, *ambiguitas*, s. f. Îndoiaлъ, nedesaумire, neaъmуrire, întуnecoaлъ.

AMBIЦIE, *ambitio*, s. f. Doriнъ foarte mare de raorie, de ranr, de onorї, de înъaцare, de avуцie, de a eшì din sfera sa, din starea sa, de a reушì într'un nrojet aъуdabia saў mare; amor nronriў.

AMBIЦIONARE, *appetere*, v. a. A кътà, a dorì

www.dacoromanica.ro

ун аѵѣгѵ кѵ ardoare, кѵ mare stъrѵinцъ; dorinцъ кѵ ambiцie.

AMBIЦIOS, *ambitiosus*, adj. s. Kare are ambiцie. ☞Ун om ambiцios, nevoind bine dекът nѵmaĭ nentrѵ dînsѵa, каѵtъ nriи toate mizaoaчeae a înкredinцà пе чеĭ aaaцĭ къ va bineae aor, nentrѵ ка toцĭ sъ'ĭ faкъ bine.

AMBRѴ, *ambar*, sm. O sѵbstanцъ resinoasъ, ун feл de rъшinъ aromatiкъ. (Kixaibar).

AMBROSIE, *ambrosia*, s. f. (mit.) Nѵtrimentѵa (xrana) zeiaor; nekter, baasam чeresк. (deaa rr. α. fъrъ, ші βροτὸς, mѵritor). § Чeaĭ de Meksiк кѵ ун miros dѵaче, ші sѵdorifiк.

AMEAIORARE, v, a. A faччe maĭ bѵn, a îmbѵnътъцì. (Se конjѵгъ ка аѵкгare: Ameaiorez. etc.)

AMEAIORAЦIE, sf. Îmbѵnътъцire.

AMENDЪ, *muleta*, s. f. (Гaѳabъ, straf).

AMENITATE, *amoenitas*, s. f. Baънdeцъ însoцiтъ кѵ rraцie, кѵ noaiteцъ.

AMFIBIѴ, *amphibius*, adj. Kare vieцѵeцe пе ѵsкat ші în anъ.

AMFIDROMIE, *amphidromia*, s. f. Serbътoare nentrѵ naцere aa o aъхѵzъ, aa a чinчea zi din aeѵ хѵzie.

AMFITANЪ, *amphitana*, s. f. O neatrъ пreцioasъ кare se ziчea къ attraцe aѵѵa ші fervа.

AMFITEATRѴ, *amphitheatrum*, s. n. Saaъ de teatrѵ, saŭ saaъ de акademie. § Orĭ чe aok sferiк ші aaae кътна îmпreцѵѵѵĭ fiind maĭ пъaцate de кът mizaoкѵa se vъd din aчea mizaoк.

AMFIGѴRЪ, s. f. Fras, diskѵrs, поетъ bѵraeasкъ, кare înfъцişeazъ ideĭ fъrъ ordin, ші ideĭ nedeterminate, întѵneкate.

AMFIMAKRѴ, s. m. t. de поesie. Пiчior de vers гrek saŭ aatin, de o sкѵrtъ între doъ aѵnцĭ.

www.dacoromanica.ro

AMFION, s. m. Mysikant, kъntъreц.

AMFIPTER, s. m. Шearпe kу doъ arrine.

AMFISBEN, s. m. Merгъtor în doъ пъrцї, шearпe kъryka i se sokoteцe a avea doъ kaпpete.

AMNISTIE, *amnestia*, s. f. Iertare цeneraлъ datъ de yn syveran rebeлiлor saў desertoriлor.

AMIK, *amicus*, s. (Prieten).

AMIKABIл, *amicabilis*, adj. (Prietenos).

AMIKAл, adj. ші adv. (Prietenos, prieteneцe.)

AMIчIЦIE, } *amicitia*, s. f. Affekцie, (prietenic).
AMIчIE, }

AMPлIFIKARE, *amplificare*, v. a. л mъrì, a aynцi yn diskyrs; a esaцerà.

AMPлIFIKAЦIE, *amplificatio*, s. f. Diskyrs în kare se prea întinde syjetyл; esaцeraцie. § (iron.) Diskyrs gъў, fъrъ niчї yn înцeлes.

AMPлIFIKATOR, *amplificator*, s. de 2 ц. Aчeлa kare esaцereazъ yn diskyrs, (ironik).

AMOROS, *amorabundus*, adj. Kare яbeцe ky amor.

AMOR, *amore*, s. n. (Draroste).

AN.

ANAГNOST, *anagnostes*, s. f. Kare чiteцe.

ANAГKAMMЪ, s. f Înцeлes skos prin mytarea aiiteyeлor yneї vorbe.

ANAГKAMMATIST, s. de 2 ц. Kare faче anagramme.

ANAлISARE, v. a. ші s. A faчe anaлisyл ynyї лykry; a desлerà, a desfaчe, a deskompynne yn чe sare a kynnoaцe din чe este komnys.

ANAлIS. *analisis*, s m. Desлcrarea, desfaччerea, deskompynnerea ynyї лykry în prinчiniiле луї sare a vedea din чe e komnys.

www.dacoromanica.ro

ANALITIK, adj. Kare ţine de analis.

ANAMNETIK, adj. Medikament (leak) kare întăreaţe memoria, ţinerea de minte.

ANAMORFOS, s. n. Tablow a kătra vedere se skimbă dîntr'o poztură de unde îl privaţi. § Arta de a face un astfel de tablow.

ANARABAN, s. m. Sakrifikator ebreŭ.

ANARXIE, s. f. Stat fără kap, fără guvern; nerînduialăă mare, konfuzie de piteri.

ANARXIK, adj Kare ţine de anarxie.

ANARXISM. s. n. Sistemă, opiniĭ anarxiste.

ANARXIST, s. de 2 g. Partisan al anarxieĭ; privitor de turburătorĭ.

ANASTALTIK, adj. t. de med. Medikament (leak) stiptik, strîngător.

ANATOMIE, s. f. Arta de a tăia, de a disekà, de a împărţi un korp de om, de animale, saŭ şi de vegetale, şi de a'ĭ konnoaşte toate părţile şi funkţia fiekăria.

ANATOMIST, s. de 2 g. Aţelaa kare s'okupă de anatomie.

ANKORĂ, *anchora*, s. f. Anrigă (ἄγκυρα).

ANKSIETATE, f. *anxietas*, Grijă neliniştire neastîmpăr.

ANDABATE, (dela ἀντα, înainte şi βαινω, merg.) t. de antikitate. Gladiator kare se bătea kălare kŭ okiĭ legaţĭ.

ANELAŢIE, *anhelatio*, s. f. Greutate de a respirà, de a resufflà; resuffiare skurtă, astm.

ANŢEL, *angelus*, s. m. Ăngher.

ANŢERONA, } s. f. Zeiţa, tăcerii.
ANŢERONIA, }

ANŢERONALIA, *angeronalia*, s. f. Sakrifikiŭ, saŭ serbătoarea Anţeroneĭ.

ANŢINĂ, *angina*, s. f. Înflătură în gît, saŭ gălcă.

www.dacoromanica.ro

ANIMAA, *animal*, s. n. Tot ce e viegvitor, (dela *anima*, ἄνεμος, svffiare). (Dobitoc). §adj. Ceea ce è cvrat materiaa.

ANIMAACVAĬ, s. f. Animaa microscopică; foarte mică.

ANIMAACVAIST, s. m. Care studieazъ animaacvace.

ANIMAAISARE, v. a. mi s. A înjosì aa ranvia animaalor. § A combinà nvtrimentva (xrana) cv principiiĭ care se afaъ nvmaĭ în cornvrĭ viĭ. (Se conjvgъ ca a v k r a r e. Animaaisez, etc.)

ANIMAAITATE, s. f. Starea animaaъ, a animaavaĭ, a (dobitocvaĭ).

ANIMOSITATE, s. f. Urъ, aversie, resimtimentva care împinge a face rъў cvĭva; ardoare, energie.

ANIVERSARIU, *anniversarius*, adj. Serbъtoare aniversarъ, care se face aa aceeaшĭ zi în togĭ aniĭ, pentrv nagere, pentrv vr'o victorie, etc.

ANUAA, *annualis* saў *annuus*, adj. De vn an, care vine, se întîmplaъ în togĭ aniĭ.

ANNUAABIA, adj. Care se poate annvaà, desfiingà, strikà.

ANNUAARE, v. a. mi s. Desfiingare, strikare; a annvaà, a desfiingà, a strikà vn act. (Se conjvgъ ca a v k r a r e: annvaez, etc.; se poate zice mi annva, annvaĭ, etc. în loc de annvaez, annvaezĭ, ect.)

ANNUAAGIE, s. f. Fanta, effectva annvaъriĭ, desfiingъriĭ, strikъriĭ. Vezĭ a n n v a a r e.

ANNUNGIARE, saў ANNUNGARE, *annuntiare*, v. a. A dà de gire, a face cvnoscvt. (Se conjvgъ ca a v k r a r e: annvngiez, saў annvng, etc.)

ANNUNGIATOR, *annuntiator*, s. de a ge. Aceaa care annvngъ, care dъ de gire.

ANNUNGIAGIE, *annutiatio*, s. f. Mesagiĭ, dare

de ȝgire. § Byna (vestire); trimitterea angeaȝaȚĭ Fabriea aa Fevioara snre a'ĭ annȳnȝà innarnaȝia.

ANNOTAȚIE, s. f. Notъ kam mare ne o karte.

ANODINIE, s. f. t. de medi. Nesimȝire, Ainsa simȝirii de dȳrere.

ANONIM, *anonymus*, adj. Fъrъ nyme.

ANORM, *anormis*. Vezi abnorm.

ANORMAA, *anormalis*, adj. t. de medi. În kontra rerrȳaeaor.

ANRAMATIKЪ, s. f. O naantъ dea Madaraskar a kъria frȳnzъ, ve imitъ forma ynyĭ vas ky kanakȳa aȳĭ, este nainъ ky anъ.

ANTAȚONISM, s. m. Rivaaitate, împrotivire, opposiȝie poaitikъ saŭ ȝiaosofikъ.

ANTAȚONIST, *antagonista*, de 2 ȝe. Rivaa, adversar, împrotivitor.

ANTAAȚIE, s. f. t. de medi. Ainsъ de dȳrere.

ANTAMB, s. m. Un animaa dea Madaraskar kare seamъnъ ky tirrȳa.

ANTAPODOSIS, *antapodosis*, s. m. ȝir. de ret. Kare stъ întry a ny nynne propositȝia prinvinaaъ dekъt dynъ ve veĭ esnaika·o printr'o aatъ propositȝie kare sъ'ĭ serve de termin, de komparagie.

ANTARKTIK, *antarcticus*, adj. t. de ȝeor. ni de astr. Aystraa, meridionaa. (Polȳa antarktik).

ANTEBRAȚIAA, adj. t. de anat. Nerva antebraȝȳaȚĭ.

ANTEȚEDDERE, *antecedere*, v. a. Treȝȝere, merȝere înainte, a treȝȝe înainte, a se nynne înainte. (Se konjygъ ka n y r ȝ e d d e r e: anteȝez, anteȝezĭ, etc.)

ANTEȚEDENT, *antecedens*, s. de 2 ȝe. Kare è nys înainte; kare a tregyt înainte; yn ve yrmat saŭ fъkyt maĭ dinainte.

ANTEDEAȣVIAN, s. de 2 ȝe. Kare a fost, kare a essistat înainte de deaȳviĭ (de noton).

www.dacoromanica.ro

ANTEMETIK, s. n. t. de medi. Medikament (leak) in kontra vărsătură.

ANTEMERIDIAL, } adj. Ăn ce kare urmează, se
ANTEMÉRIDIAN, } face înainte de mezul zilei.

ANTEMURI, *antemurale*, s. m. pl. Zidurile împrejmuitoare alle une četăți.

ANTENĂ, s. f. O vargă saŭ prăjină lungă kare este pusă d'akurmezișul katartalui și susține vela, (pănza). § pl. Koarnele insektelor.

ANTENUPȚIAL, *antenuptialis*, adj. Kare se face înainte de nuntă.

ANTEPENULTIMĂ, Silaba a treia înnurmărând dela ea din urmă.

ANTERID, *anteridion*, s. n. Piciorul, răzimătoarea unui zid.

ANTERIOR, *anterior*, adj. Kare este înainte, trekut, (enoxă, fantă, kontrakt, datorie anterioară) mai dinainte, vekie.

ANTERIORITATE, *antecessio*, s. f. Prioritate de timp, ceea ce precede, ceea ce a urmat saŭ urmează înaintea unei lukrări, (anterioritatea unei date, unei cerreri, unei deskonerări).

ANTEVENIRE, *antevenire*, v. n. ți s. A eși înaintea kuiva, a întîmpina pe cineva. § A întîmpina un nerikol, un rău. Se konjugă ka venire: antevĭĭ, antevii, etc.

ANTERĂ, *anthera*, f. t. de bot. Semănța, saŭ galbenul din mizlokul roseĭ, (triandafilalui); kapul staminelor, dela orĭ ce floare.

ANTESĂ, f. t. de bot. Timpul kând toate organele unei floriĭ aŭ ajuns la întreaga lor kreștere.

ANTESFORIE, f. Serbătoarea Prosernineĭ zeea infernalĭ.

ANTESTERIE, f, Serbătoarea lui Bakus.

ANTOFAG, s. și adj. Insekt kare mănînkă florile;

www.dacoromanica.ro

ANTOFIA, s. ui adj. Insekts kare viegyegge ne faori.

ANTOGRAFIE, f. Maniers de a se korrespynde prin simboarri de faori.

ANTOLOGIE, *antologia*, s. f. Traktat de faori, sai kolaekgie de poesii alaese.

ANTRAGE, *antrax*, n. Heatrs pregioasz, de yn roshy vii ka kyrbyneae aprins. § Byboi foarte inflamat ui foarte dyreros. § Fayttyre dinter.

ANTRAKOMETRY, s. m. Instryment de msystrat yvidya karbonik kynrins în aer.

ANTROPOLATRY, adj. Eretik nestorian kare tsrsdyiea divinitatea ayi I. X.

ANTROPOMORFIT, adj. Eretik kare didea ayi Dymnezei firyrs omeneaskz.

ANTROPOMORFI, smn. pl. Animale kare seamsnz ky oare-kare psrgi alae omyayi.

ANTROPOFAGIE, s. f. Msnkare de karne omeneaskz.

ANTROPOFAG, sm. Kare msnînkz karne de om.

ANTROPOGENIE, *sf.* Kynnogînya generagiei omyayi.

ANTROPOGLAIFIT, s. n. Heatrs reuresentsnd oare-kare psrgi d'alae omyayi.

ANTROPOGRAF, *sm.* Kare skrie *desnre om.*

ANTROPOGRAFIE, s. f. Deskrierea omyayi.

ANTRIOPOLIT, s. n. Heatrs kare are forma yn ei psrg din kornya omyayi. § Hetrifikagie ymanz.

ANTROPOMANGIE, s. f. *Devinagie* (rivire) prin inspekgia msnyntaielor de viktime de oamenî, ui prin annarigia (arstarea) morgialor.

ANTROPOMANGIAN, sm. f. Kare prezive prin antronomangie.

ANTROPOMETRIE, s. f. Anatomie kare se okkynz ky proporgiile korpyayi omyayi.

www.dacoromanica.ro

ANTROПOSOFIE, f. *antroposophia*. Кунощиința natureĭ omuluĭ.

ANTROПOTOMIE, s. f. Disseкцie anatomikъ a omuluĭ.

ANTIПOFORЪ, *anthypophora*, s. f. Fir. de ret. кare este de a intъmpina bъrъriле de seamъ, objeкциile fъкъndu'шиле insuшĭ ши argumкъndule.

ANTIAЦI, smf. пл. Локuitoriĭ Antioлиeĭ, cetatea luĭ Лаціĭ.

ANTIAIDE, } *anthyllis*, f. Плantъ легuminoasъ,
ANTIAЪ, } arburea, (dela ἀντὶ, kontra ши ὕλλος, tъrtoare).

ANTJAЧIID, adj. În кontra avidului.

ANTIFRODITIK, adj. (*medičinъ*) în кontra плъčerilor amoroase.

ANTIAПOПLEKTIK, adj. (*medičinъ*) în кontra apoplexieĭ.

ANTIПNOTIK, adj. (*medičinъ*) în кontra somnului fъrъ voie.

ANTIASTMATIK, adj. (*medičinъ*) în кontra astmeĭ (respirarĭĭ sкurte).

ANTIBOREAL, adj. t. de astr. ши geor. De cealalt parte de nord.

ANTIKAKOXIMIK, adj. (*medičinъ*) în кontra кakoximieĭ.

ANTIKAMMERЪ, *antithalamus*, sf. Întъia stanцъ a unoĭ кase din кare intri în celelalte, ши în кare aшteantъ cineva nînъ a fi priimit. ☞Cheĭ mariĭ ar trebui sъ aibie enitafele strъbuniлor lor în atikammerele lor. (Boiste).

ANTIKOLERIK, sm. adj. În кontra колereĭ-morbus.

ANTIKRESTIN, adj. În кontra кristianismului.

ANTIKRISTIANISM, sn. Reliцie în кontra кristianismului.

www.dacoromanica.ro

ANTIЧIIIAЦIE, *anticipatio*, } sf. Fanta de
ANTIЧIIIAЦIѲNE, *anticipationis*, } a лѣà de a anѣкà ѣn че înainte; хrѣnire, ѣѕѣrnaцie de drentѣrĭ, de avѣtѣrĭ аллe аltѣia. (Antiчinaцie aѕѣnra drentѣriлor, aѕѣnra nѣmîntѣriлor кѣĭva). § Aiberare, (antiчinaцia цiraniлor).

ANTIЧIIIARE, *anticipare*, v. a. ші s. A anѣкà, a trecче, a venì înainte; a гѣbì ѣn че; a facче ѣn лѣкгѣ înainte de timn. ☼Meditaцiiле плъкѣte ne пrokѣгъ ѣn naradis antiчinat.—Omѣл este fъкѣt sure a лѣкrà; nealкrarea este o moarte antiчinatъ.

ANTIЧIIVIK, adj. În кontra чivismѣлѣĭ, zealѣĭ, natriotismѣлѣĭ ѣnѣĭ четъцean.

ANTIKONSTITѲЦIONAR, sm. adj. În кontra конstitѣцieĭ.

ANTIKONSTITѲЦIONAAITATE, sf. Кълкare de конstitѣцie.

ANTIKONSTITѲЦIONAA, adj. În кontra конstitѣцieĭ.

ANTIKѲRTE, sf. Кѣrtea d'ънтъѣ, saѣ avankѣrte.

ANTIDANTIA, *antidantylus*, sn. Пiчior de vers кѣ doъ sкѣrte ші ѣna лѣпгъ.

ANTIDATЪ, sf. Datъ minчinoasъ ші кare aratъ o zi anterioarъ аа епоха adevъratъ în кare însкrisѣa saѣ sкrisoarea s'a fъкѣt.

ANTIDATARE, v. a. шĭ s. A пѣnne o antidatъ, o datъ minчinoasъ.

ANTIDINIK, sn. adj. Medичinъ în кontra amецелеĭ.

ANTIDOTARIѲ, sn. Колекцie de medичine de medичĭ bѣnĭ. § Kartea în кare se sкrie antidoteле. § Кѣtia de antidote.

ANTIDOT, *antidotus*, sf. Medичinъ кare пъzeщe, preservъ de otravъ, de чѣmъ, de venin.

www.dacoromanica.ro

ANTIDISENTERIK, sn. adj. Medičinъ în kontra disenterieĭ (vrdinъriĭ).

ANTIEMETIK, sn. adj. Medičinъ kare opreşte vъrsъtura.

ANTIEPILEPTIK, sn. adj. Medičinъ în kontra epilepsieĭ.

ANTIETIK, sn. adj. Medičinъ în kontra etisieĭ, ftisieĭ, oftičeĭ.

ANTIFEBRIK, sn. adj. Medičinъ în kontra friguriлor.

ANTIFONЪ, *antiphona*, sf. Învenit, debut de kъntek; kъntare ku doъ xoruрĭ.

ANTIFONARIU, *antifonarum*, sn. Kartea, saŭ notele antifonelor.

ANTIGALAKTIK, sn. adj. În kontra lapteluĭ.

ANTI-GALUKOMЪ, sf. t. de medi. Maladie de ouĭ, în kare kristalinul se umflъ.

ANTIEKTIK, sn. adj. Vezĭ Antietik.

ANTIEMOROIDAL, sn. adj, Medičinъ în kontra emoroizilor (ігъnjilor).

ANTIHIDROFORIK, sn. adj. Medičinъ în kontra turburiĭ.

ANTIHIDROPIK, sn. adj. Medičinъ în kontra idronisieĭ (droničeĭ).

ANTIHIPOKONDRIAK, sn, adj. Medičinъ în kontra ipokondrieĭ.

ANTIISTERIK, sn. adj. În kontra isterieĭ.

ANTIKTERIK, sn. adj. Medičinъ în kontra gъlbinъriĭ.

ANTILAPTIK, sn. adj. Medičinъ kare face sъ se dezerte sînul femeiĭ.

ANTILOGARITM, sn. t. matem. Komplăinirea logaritmuluĭ unuĭ sinus.

ANTILOGIE, ANTILOKUGIE, } sf. Kontradikţie într'un discurs.

www.dacoromanica.ro

ANTIAOIMIK, sn. mi adj. Mediцinъ în контra чумеї.

ANTIAENЪ, *antilena*, f. Пентар de каа.

ANTIAOПЪ, sf. Патрупedъ mamiferъ, рumegъtoare, ку коарнаае secї.

ANTIAISSIK, sn. mi adj. În контра ѣrbъrїї.

ANTIMEAANKOAIK, sn. mi adj. În контра meaankoaieї.

ANTIMEFITIK, sn. mi adj. În контра пѵtoareї.

ANTIMERIA, *antimeria*, sf. Fiгуrъ de retorikъ, каre întrebгinцeazъ o парte пентру алта.

ANTIMETABOAЪ, ANTIMETATESЪ, ANTIMETAAEПSЪ, } sf. figуrъ de retorikъ, su fea de renetiцie.

ANTIMONARHIIK, ANTIMONARXIK, } adj. În контра monarxieї.

ANTIMON, ANTIMONIУ, } *Stibium*, sn. Metaa aab, aamiпos (în пътуrї saŭ комnуs de пътуrї, de stratуrї), fraцued, fъrimiцios.

ANTINEFRETIK, sn, mi adj. Mediцinъ (aeak) în контra коааїчеї nefreticе; în контра паadiиaor de шаае.

ANTINOMIE, *antinomia* s. f. Контradikцie în aeцї.

ANTINOMIAN, s m. Înaшik aa aeцiaor, каre nу vrea sъ ae rekunnoaskъ.

ANTIODONTAAЦIK, sn. mi adj. Mediцinъ în контra dуreriaor de dinцї.

ANTIПARAAAEA, sn. adj. t. de цeom. Ainniї paraaaeae каre fak ку aate doъ ainniї sekцii контrariї. § t. de rram. Renetiцie restуrnъnd ordinуa vorbeaor.

ANTIПARAAAITIK, sn. mi adj. Mediцinъ în контra paraaisieї.

ANTIПARASTAS, s n. Fir. de reto, prin каre

www.dacoromanica.ro

ѫn акkѵsat vrea sъ dovedeasкъ къ eл meritъ лаѵdъ în лок de deſſaïmъ.

ANTIIIAT, sn. Мъrцean nerrѵ; zooſit.

ANTIIIATIE, sf. Ѳrъ, aversie.

ANTIIIATIK, adj. Kontrariў, (împrotivitor).

ANTIIIERISTAлTIK, adj. t. de medi, ші de anat. Mişкare nererѵлatъ a intestiniлor (mьnѵntaieлor), de jos în sѵs, în кontra neristaлtiвѵлуў.

ANTIIIERISTAS, sn. Fanta saў resѵlatatѵл a doъ кalitъцї кontrarii кare se ajѵtъ între eллe: s. e. frirѵл însѵffлeцeцe foкѵл.

ANTIIIESTIлENЦIAл, ANTIЧIѲMAл, } adj. t. de medi, Bѵn în кontra чеѵmeў, nesteў.

ANTIFARMAK, sn. ші adj. În кontra otraveў.

ANTIFAT, sn. Vezї Antinat.

ANTIFIлOSOF, sm. Inamiк al filosofieў.

ANTIFIлOSOFIK, adj, Kontrariў filosofieў.

ANTIFIлOSOFIST, smf. Kontrariў filosofismѵlуў.

ANTIFлOГOSTIK, sn. ші adj. Mediчinъ reвoritoare.

ANTIFRAS, *antifrasis*, sn. Întrebѵinцarea ѵneў vorbe sпre a se înцelлeцeцe alt чevà de чeea че însemneazъ.

ANTIFTISIIK, sn. ші adj. Mediчinъ în кontra ftisieў (oftiчeў).

ANTIIIAEѲRETIK, sn. ші adj. Mediчinъ în кontra плeѵresieў (jѵnrѵlуў).

ANTIIIODAГRIK, sn. ші adj. În кontra nodarreў.

ANTIIIODAл, adj. Kare este de, saў deла antinozї. *Vezї:* Antinod.

ANTIIIOD, smf. Se ziче de лoкѵitoriї цereлor пъmîntѵлуў diametraл oппѵшї кѵ noї, пrenѵm лoкѵitoriў din nartea чeeаллatъ a пъmîntѵлуў. § (Fig.) Kontrariў, în nrotivъ.

ANTIIIIROTIK, sn. ші adj. În кontra arsѵreў.

www.dacoromanica.ro

ANTIKARIAT, sn. Куnnoщinцa antikiтъцiї.

ANTIKAR, sm. Kare куnnoaщe bine antikiтъцiлe. § Nerуцetor de antikiтъцї.

ANTIK, adj. Foarte vekиї.

ANTIKITATE, } sf. Vekime.
ANTIЧITATE, }

ANTIRAXITIK, sn. ші adj. În kontra raxitismуlуї.

ANTISATIRЪ, sf. Resnуns лa o satirъ.

ANTISЧIЧIЙ, smf. пл. t. de цeor. astr. Se ziче de doъ nonoare de ne aчeллaшї meridian ші лa aчeллeaшї лatitуdinї, уnул însъ kътre полул sententrionaл ші чeллaлaл kътre полул boreaл, într'уn feл aшà kъ уmbreлe лor sуnt onnуse: лa уnул s'arуnkъ într'o narte ші лa чeллaлaл înчeeaллaлъ.

ANTISKORBУTIK, sn. ші adj. În kontra skorbутuлуї.

ANTISEПTIK, adj. În kontra ranгreneї.

ANTISOЧIAЛ, adj. În kontra soчietъцiї. ☼ Skлavia, saŭ aлt feл sinучidул moraл, este o krimъ antisoчialъ. — Луksул antisoчiaл aл naлatуriлor insулъ sъгьчia koлibeлor.

ANTISOFIST, smf. Kъгуka nу'ї плak sofismeлe.

ANTISПIAS, sn. t. de medi. Kлrsул уmoriлor întoarse din druшул лor.

ANTISПIASMODIK, sn. ші adj. Medičinъ în kontra snasmeлor, în kontra konvуlsiiлor.

ANTISПAST, sn. t. de versi. Пičior de natrу siллabe format de doъ луццї între doъ sкуrte.

ANTISTROFЪ, sf. Adoa stanцъ de noesia лiгikъ: neriodул se komnуneà de strofa, de antistrofa ші de enodул saŭ snodул. § t. de rram. Restуrnare de doї terminї: es. Servitorул domnулуї, saŭ domnул servitorулуї.

ANTITAKЦI, s m. пл. Eretičї karії fьчeaŭ чe-ea чe лeцea onreà.

www.dacoromanica.ro

ANTITENAR, sm. t. de anato. Myskya kare traye deyyetya yea mare înăyntry.

ANTITERMOMISIKRY, sm. Termometry îndoit ky doă beuiye ui ky doă yeve ynite ky o a treia.

ANTITESĂ, *antithesis*, sf. Onnosiyie de kyyetări, de ideĭ, de vorbe. § t. de aay. Transnosiyia, mytarea ynyĭ termin, yneĭ ekyayiĭ, dintr'yn nymnăr într'aatya.

ANTAIATE, sf. pa. O kaasă de inserte a kărora ryră este formată de yn syrătoriĭ fără înkieetyre.

ANTRY, s n. *antrum*. Visynie, kavernă.

ANTONIĬ, sf. pa. Jokyri aiezate aa Roma de Antonie.

ANTONOMIASIE, sf. *antonomasia*. Întrebuinyarea enitetyaĭ în aokya nymeaĭ: es. Se ziye, nrin antonomasie, oratorya roman în aok de Ciceron.

ANYBE, smf. Kare ănkă nr este în vărsta de nybertate, (nevărstnik), koniaaandry.

AO.

AONIDE, *aonides*, s f. pa. Myseae.

AORTĂ, (*aorta*, αορτή vas,) sf. t. de anato. Kanaaya kare se înaayă din ventrikyaya stăpr aa inimeĭ ui dyve sănyeae în tot korpya.

AП.

AПANAЦIY, *apanagium*, s n. Yeea ye se da kadeyiaor kaseaor yeaaor mariĭ, în mouiĭ, din averea părinteaskă. § (Fir.) Soită, yrmare, dar. ☼ Ferichirea este *anapayiya* virtuyiĭ.

AПATIE, s f. Starea syffaetyaaĭ nesimyitor aa nimik; nesimyibiaitate.

AПATIK, adj. Nesimyitor aa nimik.

www.dacoromanica.ro

АПАТІSARE, va. ші sf. A face пе чінеvà апатік, ☼ Каламітъціле челе marĭ, bътръпеџea, пе апatiseazъ (пе fak nesimџitorĭ).—Eroìstъ se апatiseazъ (se face nesimџitor).

АПАТЎRII, sf. пл. Serbъtoriле ъĭ Baкъs ла Atena; asemmenea ші алде лъĭ Joie, алде Minerveĭ, алде Vinereĭ.

АПЕRЧЕПЦІЕ, sf. Кънпощіпцъ nemediatъ desnre sine-însъшĭ; simtiment interior desnre nronria sa вощціпцъ.

АПЕRІТІV, *aperitivus*, adj. t. de medi. Deskizъtor; kare desfъndъ, înлesneџe emirea. (Medičinъ)

АПЕТАЛ, adj. Fъrъ петале, fъrъ foĭ.

АПЛАNІRE, va. ші sf. A петезì, a îndrentà чеea че este strъmb. § A notrivì, a nivelà. § A face маĭ лesničios. § (Fir.) A ridikà neddičele. (Se вопjъrъ ka Ixbire ші ka dormire.)

АПЛАNITOR, sm. Kare апланеџe. Vezĭ Aпланіre.

АПЛЎMB, s n. *Perpendiculum*. Linnie nernendikъlarъ kъtre orizont. § (Fir.) A avea аплъmb; a se пъrta kъ гъndъiaлъ; a fi fъrъ sfielaлъ.

АПЛЎSTRЎ, s. n. Ornamentъ пъпneĭ ъneĭ nave.

АПОВОМІІ, sf. пл. Serbъtorĭ rreче în kare se îъčea sakrifičiъ ne nroniлiъ temnлълъĭ.

АПОDAKRITIK, sn. ші adj. Medičinъ акъ ші кте kare face sъ l.ъггъ лакгъпіле. ші апоĭ ле опгеџе.

АПОDIПЎ, sn. Кънтек rrek dъnъ čipъ.

АПОDOШNIK, sn. ші adj. Помпъ, foĭ sar foале snre a restatorničì resъffлarea ла înnъbъшіцĭ, ла asfiksiaцĭ.

АПОЛЛІNARE, adj. Jokъrĭ în onoarea лъĭ Aполон. § Nъmele ъneĭ леціънĭ.

АПОЛЛОNІІ, sf. пл. Serbъtoriле лъĭ Аполлон.

www.dacoromanica.ro

АПОЛОЦІЕ, sf. Jустификацие verbaлъ сaŭ înscris; dискурсъ каре о курinde. § Лаудъ.

АПОЛОЦІК, sn. ші adj. Каре цine de апологie.

АПОЛОГ, *apologus*, sn. Фабулъ, istorie înвiтitъ, моралъ ші instructivъ.

АПОМЕКОМЕТРУ, sn. Instrument de мъсurat distanцa objetелor depъrtate.

АПОМЕКОМЕТРІЕ, sf. Arta de a мъсurà distanцa objetелor depъrtate, прекум ші de a мъсurà aчелe objete.

АПОФЛЕГМАТІК, sn. ші adj. Каре face salivaцie, скоate сuрinat мукъ.

АПОСТАСІЕ, sf. Скimbare публікъ de religie, ші маї алes de кredinцa крestinъ. § Пъrъsirea unuĭ partit pentru altul.

АПОСТАТ, adj. Каре s'a лepъdat de religia sa. § Ачелa каре a пъrъsit o sistemъ, o opinnie, un partit pentru altul.

АПОСТРОФЪ, *apostrophus*, sf. Партea dintr'un discurs adresatъ кътre o persoanъ individуалъ. § Мustrare. § Vorbъ foarte супъrъtoare. § sm. Semnul скоaterii сaŭ лipseĭ unuĭ vocале (') : es. съ'л, în loc de, съ îл.

АПОСТРОФАРЕ, va. ші sf. A adresà vorba кътre чinevà sure a'l instalà, a'l înjurà, etc.

АПОТАКТІЦІ, } adj. Sectarĭ карiĭ se лepъdaŭ de
АПОТАКТІЧІ, } toate bunurile pentru мънtuirea loр.

АПОТЕЛЕСМАТІК, sn. ші adj: t. de astr. (Astrologie апотелесматікъ) сaŭ judiciarъ prin inspecцia планетелор, stelелор чertaтĭ.

АПОТЕМ, sn. t. de geom. Перpendikулаrъ trasъ din centrul unuĭ poligon regulat sure una din коastele luĭ.

АПОТЕОЗЪ, *apotheosis*, sf. Deификацие, înzeirea

www.dacoromanica.ro

унѣ ерой mort. § (Fir.) Лаудъ неste мъсурь, онорѣ ſърь marцinѣ addыse унѣ om în vieaцъ.

АПОТЕОSARE, va, sf. A нунне ne чinevà în rьndyл zeiлor.

АПОТЕТЕ, sf. пл. Abisyл, пръпastia Таїцetyлуї în kare Snartiaцiї aryпkaў ne конiнї diffoрmї, sвiлozї.

АПОТIKAR, *Medicamentarius*. sm. Ачелла kare пrepaтъ medikamenteлe, леakyriлe.

АПОТROПEI, sf. пл. Versyrї sure a конjyrà, sure a depъrta mьnia zeiлor.

АППАRERE, *apparere*, va. ui sf. A se aryтà, a se ivi, a пъreà, (dелa пъrere ui ab.) (Se конjyгъ ka v e d e r e. Annar, annarї, annare, etc.)

АППАRAЦIE, *apparatio*. Iгepaгativeлe унeї nomne, унeї soлemnitъцї, унѣ suektaкoл; лykryл asfeл пreparat. § t. de ximie. Vaseлe, instrymenteлe ui алte лykryrї sure a onerà yr'o esneriinцъ, sure a faчче чevà.

АППАRINЦЪ, *apparentia*, sf. Esteriorул, vederea de ne dinaſarъ a лykryriлor. § Iгobabiлitate, idee de asemъnare, de adevъr; пъrere.

АППАRENT, adj. Vizibiл, învederat.

АППАRIЦIE, *Visio*. sf. Vizie, ſanta aryтъrii, a ivirii; manifestaцie, aryтare, ivire a унѣ лykry, a унѣ fenomen. § Manifistaцie sybitъ, d'odatъ, ne neaщentate. § Iлyzii, пълyчirї алле miццii tytbyrate saў rътъчite.

АППАRTAMENT, } sn. O desпъrцire, o пarte de
АППАRTEMENT, } maї myлte kammere saў staцie dintr'o kaзъ mare say палat.

АППEл, sn. Iгovokaцic, kiemare.

АППENDIЧE, sn. Synлiment, adaos ла sfirшitул унeї kъrцї.

АППERЧEПЦIE, st. Fanta syffлetyлуї konsiderъndyse ka sujetyл kare are kytare nerчeпцie.

www.dacoromanica.ro

AППЕТІТ, sn. Dorinţъ de a mъnkà, foame, (noftъ.)

AППЛАУDERE, *applaudere*, va. mi n. A bate din mъînî snre semn de лаydъ, de annrobare. ☼ Лymea maĭ tot d'ayna annлaydъ чeea че este rymnos.

AППЛАУS, *applausus*, sn. Bътaie în naame de annrobaţie, de лaydъ, лa чevà.

AППЛАУDITOR, smf. Aчелла каre annлaydъ, каre bate în naame snre лaydъ.

AППЛІКАBBІЛ, adj. Каre se noate annліkà лa yn че.

AППЛІКАЦІЕ, *applicatio*, sf. Fanta annліkъriĭ ynyĭ лyкry лa, saŭ ne yn aлtyл; (fir.) nynnere; întrebyinţare; окkynaţie ky stъryinţъ.

AППЛІКARE, *applicare*, va. A nynne yn лykry ne aлtyл snre a se лini de dînsyл. § A faчче annліkaţia yneĭ лeţĭ, yneĭ massime ynyĭ nrevent. § A se окkyнà ky mare stъryinţъ. (Se конjygъ ка î nкъrкare: annліk, annлічĭ, annліkъ, etc.)

AППОІЦЦІАТУRЪ, sf. t. de myзi. Arrement în кънtek; notъ de rыst destinatъ a faчче frasyл maĭ rraţios. (itaл.)

AППREЦЦІАBBІЛ, adj. Каre noate fi annreţyit.

AППREЦЦІАTOR, sm. mi f. Каre annreţyeţe.

AППREЦЦІАTIV, abj. Чeea че aratъ annreţyirea.

AППREЦУІRE, va. mi sf. A arъtà nreţyл, atът în înţeллesyл fisik кът mi în чeл moraл.

AППROBATOR, smf. Каre annrobeazъ, înkyviinţeazъ, rъseţe de byn yn че.

AППROBATIV, adj. (ţest, semn anrobativ): каre aratъ annrobaţia.

AППROBAЦІE, *approbatio*. Nriimire, înkyviinţare, afлare de byn yn че.

AППROFУNDARE, va, mi sf. A nътrynde maĭ denarte ky mintea, a черчetà yn лykry ky de amъnyntyл; a adînчi.

www.dacoromanica.ro

АППROПRIAЦIE, *appropriatio*, sf. Fauta de a 'шĭ însъшi ъn ʌъвъ, de a'шi'ʌ fачче aʌ sъў.

АППROПRIARE, va. ші sf. A'шĭ însъшì ъn ʌъвъ, a'шi'ʌ fачче aʌ sъў. (Se конjъгъ ка ʌ ъ к г а г е: аппroпriez. etc.)

АППROVISIONARE, va. ші sf. A къпъì къ чеʌʌе de trebъingъ, a dà. (Se конjъгъ ка ʌ ъ к г а г е : Аппrovisionez. etc.)

АППROVISIONATOR, АППROVISIONAR, sm. Kare аппrovisioneazъ.

АППROKSIMATIV, АППROSSIMATIV, АППROПIETIV, adj. ші adv. Прin аппroksimaцie. Vezĭ: Аппrossimaцie.

АППROKSIMAЦIE, АППROSSIMAЦIE, АППROПIEAЦIE, sf. t de mate. Калкъʌ, vaʌoare kare nъ este jъsiъ, nъ este токmaĭ, чi аппroane de adevъr, de kъtimea kъtatъ.

АППROKSIMARE, АППROSSIMARE, va. ші sf. A assemъnà, a se аппronià пъцinteʌ. (Se конjъгъ ка ʌ ъ к г а г е: аппroksimez. etc.)

АПSIDE, sn. пʌ. t. de astr. Чеʌʌe doъ пънтъгĭ ааʌе цiъгъʌаĭ ънеĭ steʌʌe чe este чea маĭ denarte шi чea маĭ аппroane de o аʌtъ stea.

АПТ, *aptus*, adj. Bun de чevà, пriчenът ʌa чevà.

АПТERODITЪ, sf. Пassere къ arrineʌe skъrte ші fъrъ nene kare se kъfъndъ ʌesne în anъ.

АПТERЪ, sf. Insektъ fъrъ arrine.

АПТERODIЧERЪ, sf. t. de ist. nat. Insektъ anterъ къ doъ antene (koarne).

АПТERONOT, sm. t. de ist. nat. Un feʌ de цimnot (neцe) fъrъ папъ ne snate.

АПТITЪDЪ, АПТITЪDDINE, *aptitudo*. Disnosiцie natъraʌъ nentrъ ъn чe, nentrъ arte, nentrъ цiinце, etc. § Kanaчitate, faчiʌitate, îndemъnare ʌa чevà.

АПЪTE-JЪB, sm. Пanaraʌ къ koada ʌънgъ.

www.dacoromanica.ro

ARAȣ, } sm. Панараа маре ку коада аупъ
ARAS, }

ARЪ, *ara*, sf. Алтар пентру зеій чей черещій пентру чей инфернаій.

ARABESK, } *arabicus*, adj. (Арxитектуръ, ornament
ARABIK, } арабеск); дуль маніега, дуль стіаца арабіаор. § sn. па. арабікурі, t. de zугъvie. Ornamente de rammуre, de frunze ші de firуre împletetуite.

ARABIK, adj. Din Arabia.

ARABIA, adj. Каре се поате ară.

ARAXNEIDE, } sf. па. Інсекте де фамілія пъіна-
ARAXNIDE, } jeniaor; animale fъrъ rreben, ку ont niчioare.

ARAXNEOAIT, sm. Капеrу сай пънајене de mare, fosia.

ARANȣXINIȣ, sn. Балsam dela Гуiana.

ARANEOAOЏIE, sf. Трактат асупра пънаџеніаор.

ARATRȣ, *aratrum*, sn. (Плуг).

ARATORIȣ. *aratorius*, adj. De арrікултуръ, каre s'attinge de арrікултуръ.

ARBITRAЏIȣ, *arbitratus*, sn. Judекata унуі пroчes urin arbitru.

ARBITRAR, adj. ші adv. *arbitrarius*. Ун че каre se faче пу дуль леџе, чі дуль sinгуrъ voinца унуіа. ☞ Гуvernуа чел маі перfект este ачелла în каre пуterea este кът se поate маі пуцin arbitrarъ.

ARBITRAA, adj. ші adv. De arbitru.

ARBITRȣ, sm. Факултате аibberъ a суffлetуaуі de a аллеџе ші de a se хotъrî аа уn че; пуtere de a аллеџе. § Judeле аллes de пъrцiле împuriчinate. § (fig) Domu absoлуt, voinцъ аibberъ.

ARBȣREA, sm. *Arbuscula*, Arбure міk.

ARЧIMЪ, *arcima*, sf. Ун feл de пат de пуraт ку тъіпеле, ші каre цine лок de trъsurъ sau dte кал. (litière).

www.dacoromanica.ro

ARKADЪ, sf. Arк de edifikaţie, de zidъrie (kimir).

ARKAN, sn. Mister, sekret. § t. de aax, Operaţie misterioasъ; medičinъ sekretъ,

ARKTIK, adj. Sententrionaa.

ARDENT, *ardens*, adj. Annrins, înfaъkъrat, arъtor.

AKENЪ, *arena*, sf. Čirk, amfiteatrx de axntъ.

AREOPAĢIЙ, sn. Tribxnaaxa Ateneї; (fir) adxnare de înţeaaeţї, de maţistraţї interri.

ARĢIENE, sf. na. Serbъtoriae Jxnoneї aa Arros.

ARГONЙAĢII, sm. na. Nxme sxnt kare se înţeaaeţeà jxnії Гrečї karії se imbarkarъ kx Jasone ne nava Arro, mi se dxsserъ în Koaxida sъ ia txnsxra de axr. (Mitoaoţie.)

ARГЙMENT, sn. Raţionament nrin kare se skoate o konsekxinţъ de nronosiţie. § Dovadъ, nrobъ. § Sxjetxa în skxrt aa xneї kъrţї.

ARГЙMENTARE, va. mi sf. A face arrxmente, a dà arrxmente, a dovedi nrin arrxmente; a traţe konsekxinţe în kontra kxївà dintr'o nronosiţie.

ARГЙMENTATOR, sm. Aчeaaa kъrxia îї naaче, kare kaxtъ a arrxmentà.

ARГЙMENTAĢIE, sf. Fanta de a arrxmentà.

ARГЙS, sm. Omxa fabxaos kx o sxtъ de okї. § (fir) Snion domestik. § Om foarte nъtrxnzъtor.

ARĢIRASПIZI, sm. na. Soadaţiї maчedonieнї aї axї Aaeksandrx karії nxrtaї skxdrї de arţint.

ARIDNA, sf. Steaoa din koroana boreaaъ.

ARIMANE, sm. Nrinčinxa гъkaї aa Persї.

ARIMASПI, sm. na. Oamenї fabxaomї nxmaї kx xn okї în mîjaokxa frxnţiї.

ARISTOKRAĢIE, sf. Kaasa nriviaeţiatъ nxmitъ nobaeţъ.

ARISTODEMOKRAT, sm. Membrx saї nartisan aa xnїї rxvern saї konstitxţie aristokratiче mi demokratiче,

www.dacoromanica.ro

ARISTODEMOKRAȚIE, sf. Ттvern de aristokraȚĭ ши de nonor.

ARITMANȚIE, } sf. DevinaȚie prin nvmmere.
ARITMOMANȚIE, }

ARITMOMANȚIAN, sm. Devinator prin nvmmere.

ARAEKIN, sm. Bvfon aa kъrvha vestmînt este nestriȚ; nersonaȚivA komediiAor itaAiene. Von fea de naiaȚ.

ARAEKINADЪ, sf. Bvfonerie; vorbe, Ȝestvrĭ de araekin.

ARMISTIȚIE, sf. Înnetare de Avntъ nentrv kът va timn.

ARMONIE, sf. *armonia*. Akkord nAъkvt de diferite svnnete avzite d'odatъ.

ARMONISARE, va. ши ner. A formà o armonie, vn effekt nAъkvt.

ARMONIOS, adj. Kare are armonie (kъntek, voȜe) (rAas), (svnnet, vorbъ, stiA armonios). nA. (kvAorĭ) kare nrodvk vn effekt frvmos. (Fig) (Avkrvrĭ) kare konkvrъ Aa aȜeAAaшĭ fine. ☞ Nentrv materiaAist nv este nimik armonios aiȜĭ ne nъmînt: totvA nentrv dînsvA este întîmnAare, kaos, moarte ши neant.

ARMONIK, adj. Kare nrodvȜe armonie.

ARMONIST, smf. Kare kvnnoaȚe armoniea.

ARNЪ, sf. *Cithara*, *kiθara*. Instrvment mare de mvsikъ în formъ trivnrvAarъ, kv koarde. ☞ SvffAetvA simȚibiA este ka o arnъ aerieanъ ne kare svffAarea o faȜe sъ resvne.

ARMORII, sf. nA. *Gentilitia*. Semneae, armeae, attribvȚiiAe distinktive aAAe vneĭ famiAiĭ nobbiAe.

ARMATЎRЪ, sf. Toate armeAe vnvĭ soAdat.

ARMAR, sm. Fabrikantvl de arme.

AROGANT, *arogans*, adj. Mъndrv, van, orroAios, frdvA.

AROGANȚЪ, *arogantia*, sf. OrroAAiĭ, mъndrie desnreȚvitoare ши insvAtaȚъ.

www.dacoromanica.ro

ARSENAA, *Armamentarium*, sn. Denositъa stъaъї de tot feaъa de arme; naaatъa ъnde se ţiin.

ARTĂ, *Ars*, sf. Metod sъre a faţe bine ъn aъkrъ dъnъ oare kare rerrъae; adъoarea aţestor rerrъae; totъa aa mizaoaţeaor, aa esneriinţeaor, aa inveng̈iiaor snre a reъui. Frъmoaseae arte sъnt: eaokъinţa, noesia, zъgrăvia, skъanitъra, arxitekъtъra, mъsika, danţъa.

ARTERĂ, *arteria*, sf. Vasъa, kanaaъa kare dъţe sănţeae dea innimь aa vine, kătre estremităţi. § Kanaaъa resъflăgrii.

ARTERIAA, adj, Kare ţine de arterь.

ARTERIOS, adj. Kare este de natъra artereї.

ARTERIOAOŢIE, sf. Traktat desnre artere.

ARTIKOA, *articulus*, sn. Înkieetъrь de oase. § O părtiţikь dintr'o karte, dintr'ъn diskъrs, dintr'ъn traktat, dintr'ъn kontrakt, dintr'o sokoteaь, etc.

ARTIKĂAAŢIE, *articulatio*, sf. Înkieetъrь de oase. § Pronъnţie de ţorbe; aegătъra aor.

ARTIKĂAARE, va. mi sf. A pronъnţà, a esnrimà kъrat, netted.

ARTIFIŢE, *Artifex*, sn. (Meseriaш), artist, mester.

ARTIFIŢIAA, *artificialis*, adj. mi adv. Făkъt dъnь rerrъaeae arteї, ţeea ţe nъ este făkъt de natъrь; într'ъn fea nenatъraa.

ARTIFIŢIOS, *artificiosus*, adj. Kъ mъatь artь, îndemănos, iskъsit, nriţenъt. § (ţiret, vikaean).

ARTIFIŢIĂ. *artificium*, sn. Fineţь, iskъsinţь. (Vikaenie).

ARĂNDĂ, } *arundo*, sf. Trestie.
ARĂNDINE, }

AS.

ASIA, *asylus*, sn. Aok de sxănare, de măntъire.

ASIIEKT, *aspectus*, sn. Vederea ъnъi aъkъ;

www.dacoromanica.ro

кіпуа ку каре se înfьцiшeazъ. ✠ Аа моарте, totуа se sкimbъ, totуа ea уn aat asuent ure nъmint; totуа se mikшioreazъ, totуа uere; uemъrцinita eternitate se deskide, arьtъnd ne jуdeae каре stь în mizaokуа eї.

ASHIRARE, *aspirare*, va. ui sf. A traцце aerуа nrin гуrъ, a resуffaà. § A uretinde аа уn че, a dorì уn че ку ardoare.

ASSERЦIE, *assertio*, sf. Нronosiцie че nуne чinevà înainte ui ne каре o surijine ка adevъratъ.

ASSESSOR, *assessor*, sm. Aчeaaa каре jуdikъ în ainsa nresidentуaуї, membruа уnуї tribunaa.

ASSIDUITATE, *assiduitas*, sf. Stъruinцъ.

ASSIMIAARE, *assimilare*, va. ui sf. A faччe sъ fie assemmenea, sъ ia aчeeaшї natуrъ, aчeeaшї formъ.

ASSIMIAAЦIE, *assimilatio*, sf. Fanta assimiaъriї.

ASSIMUAARE, *assimulare*, va. ui sf. A se nrefaчче, a se arьtà кь simte чeea че nу simte; a se arьtà чeea че nу este.

ASSIMUAAЦIE, *assimulatio*, sf. Нrefьkьtorie.

ASSISTANT, *assistens*, adj. Aчeaaa каре este defaцъ аа уn че.

ASSISTARE, *assistare*, va. ui sf. A fi, a sta defaцъ.

ASSOUIARE, va. ui sf. A se уnì, a se însoцì.

ASSOUIAЦIE, *associatio*, sf. Komnanie, însoцire.

ASTENIE, *astenia*, sf. Ainsь de nуtere.

ASTEREOMETRU, sn. Instrуment de каakуaat resьritуa ui annуsуa steaaeaor.

ASTRU, *astrum*, sm. Stea.

ASTROAAB, *astrolabium*, sn. Instrуment sure a mъsurà steaaeae, ui a kunnoaцe aatitуda unde чineva se afaъ.

ASTROAOЦIE, *astrologia*, sf. Arta ximerikъ de a kunnoaцe viitorуa dunь steaae.

ASTROAOГ, *astrologus*, sm. Kare nrofeseazъ astroaoцia.

www.dacoromanica.ro

ASTROMANȚIE, sf. DevinaȚie, prediкȚie dин stelae.

ASTRONOMIE, *astronomia*, sf. Știința кitиториї, a mиrimiї ши a nosiȚieї stelaeлor.

ASTRONOM, sm. Kare киnoaȚe astronomia.

ASTRONOMIK, adj. De astronomie.

ASTиȚIE, *astutia*, sf. FineȚь кu гъutate.

ASTиȚIOS, kare are astиȚie, fineȚь rea.

AT.

ATELIER, *atteler*, *officina*. Offiчinь, лuкrьtoriй, sala în kare лuкreazь maestriї de orї чe indиstrie, ши artistiї.

ATEй, *atheus*, sm. Kare nu кrede în Dиmnezeй.

ATEISM; *atheismus*, sn. Doktrina ateiлor.

ATLET, *athleta*, sm. Aчella kare kombъteà, se лuptà în jokиriле rreчe. (fir.) Om ku uитere, robиst, цeapъn.

ATLAS, *atlas*, sn. Adиnare de xarte Țeorrafiчe.

ATOM, *atomus*, sn. Moлekиlь, пъrtiчikь foarte mititikь ku kare se кumпun korпиriле.

ATROЧE, *atrox*, adj. Krиd, кumпlit, fieros, barbar.

ATROЧITATE, *atrocitas*, sf. Krиzime, fieromie, barbarie, ferocitate.

ATROFIE, *atrophia*, sf. t. de medi. Tonire, sлъbire, иskarea unиї membrи, saй a korпиlиї.

ATTAK, *agresio*. *provocatio*, sn. AttinȚere, insиlь, provokare. § Înчepиtиra лuпteї, assalt, isbire.

ATTAKARE, *provocare*, va. ши sf. A attinȚe, a insиlà, a provokà. § A înчepe лuпta, a isbì.

ATTENȚIE, *attentio*, sf. Mare bъgare de seamь, лuare aminte.

ATTENTARE, *attentare*, va. ши sf. A faчe o înчerkare kriminalь, de ommor.

www.dacoromanica.ro

ATTENTAT, sn. Întreprindere criminală, de omor, crimă capitală.

ATTESTAȚIE, *attestatio*. Vertificat, mărturie în scris, attestat.

ATTESTARE, va. ui sf A mărturisi, a încredința, a adeveri prin vorbă saŭ prin scris.

ATTITUDĂ, ATTITUDDINE, } sf. Posiție, ținuta corpului.

ATTRAKTIV, adj Care attrage.

ATTRAKȚIE, *attractio*, sf. Fanta attragerii, pentrea neapropiere care attrage corpurile terestre ui cerestĭ unele către altele.

ATTRIBUIRE, *attribuere*, va. ui sf. A referi, a raportà, a însuì un ce cuĭvà.

ATTRIBUT, *atributum*, sn. Proprietate, însuĭre particulară a unuĭ ființe, a unei ființe.

ATTRIBUȚIE, *attributio*, sf. Privilegiŭ. § Prerogativă.

AU.

AUDAȚIE, *audacia*, sf. Cutezare mare, insolență saŭ nobbilă; temeritate.

AUDACE, AUDACIOS, } *audax*, adj. Cutezător, temerariŭ întreprinzător.

AUDENT, AUDENTE, } *audens*, adj. Vezĭ Audace.

AUDIENT, AUDIENTE, } *audiens*, adj. Auzitor, auditor, care ascultă.

AUDIENȚĂ, *audientia*, sf. Ascultare, timpul ce un superior dă unuĭ inferior spre a'l asculta.

AUGUR, AUGURIU, } *augur*, *augurium*, s. Orul, prediție, devinație, ridire dintr sborul saŭ cântecul passerilor; presimtiment, prevedere.

www.dacoromanica.ro

AȢГȢRARE, *augurare*, va. ші sf. Ą пreziче, a devinà, a ricì, a пresтптпе, a пresimці, a пrevedeà.

AȢГȢST, *augustus*, adj. Titлт de імпъраці, de реці. § A шеаntea лтпъ.

AȢГȢSTIN, *augustianus*, sm. f. Кълтгърї de аї Santтлтї Лттуstin.

AȢREȢ, *aureus*, adj. Aтrii.

AȢREOЛЪ, sf. t. de zтгръvie. Чеrк лтminos în пrеџтгтл кantтлтї sfinціlor.

AȢRIFER, *aurifer*, adj. Kare пrodтче aтr.

AȢRIFIK, adj. Kare faче aтr.

AȢRIFIЧE, *aurifex*, sm. Kare лткreazъ în aтr, aтrаr.

AȢRIFIЧINЪ, *aurificina*, sf. Маrasina aтrarтлтї.

AȢRIFODINЪ, *aurifodina*, sf. Minъ de aтr.

AȢRARE, *aurare*, va. sf. (Маї bine декът aтrire. A акопerì, a sтffлa кт aтr.

AȢRORЪ, *aurora*, sf. Zioriлe, ллbтл ziллeї.

AȢSПIЧIȢ, *auspicium*, sn. Aтгтгъ, devinagie. § (fig.) Пrотекціе, sпrijin. Se întrebтinцeazъ акт птmaї în înцелesтл din тrmъ.

AȢSTER, *austerus*, adj. Asпrт, rigтros, sever, (Straшпiк.)

AȢSTERITATE, *austeritas*, sf, Rigтrositate, severitate, asпrime. (Strъшпiчie.)

AȢSTRAЛ, *australis*, adj. Meridionaл, de miaza-zi.

AȢTENTIK, *autenticus*, adj. Kare are aтtoritatea ші formeлe чертte de леці.

AȢTENTIЧITATE, sf. Kaлitatea лткгтлтї кare este aтtentiк.

AȢTOГRAF, *autographus*, adj. ші sm. Sкris кт însтшї mъna aтtorтлтї. § Artistтл кare imiteazъ тп maптsкris.

AȢTOKRAT, sm. Îmпъrat кare гтvernъ din sinгтгъ aтtoritatea sa.

www.dacoromanica.ro

AȣTOKRATOR, sn. Sȣveranȣ absoaȣt aa Rȣsieĭ.
AȣTOGRAFIE, *autographia*, sf. Kȣnnoɯinɯa kъrɯiaor aȣtorrafe. § Arta de a imità ɯi de a im mȣaɯì o skriitȣrь de mъnъ.
AȣTOGRAFIK, adj. Kare s'attinɯe de aȣtorrafie.
AȣTOMAT, *automata*, sn. Maxikъ kare are în sine nrinɋinȣa mikkъrii. ɯi kare imiteazь mikkarea kornȣriaor însȣffaeɯite. § (fig.) adj. Hersoanь nroastь, stȣpidь.
AȣTOMATIK, adj. De aȣtomat, (mikkare aȣtomatikь): mikkare fьrь voie, fьrь a aȣà narte nrin voinɯь aa dînsa, mikkare maxinaaь.
AȣTONSIE, sf. Vizie intȣitivь de misterȣrĭ; kontemnaaɯia Divinitъɯiĭ; fanta de a vedea ȣn aȣtȣ kȣ însȣmĭ okiĭ sъĭ. § t. de medi. Deskidderea ȣnȣĭ kadaver snre a kȣnnoaɯe kaȣseae morɯiĭ.
AȣTORISAɯIE, sf. Fauta de a îmnȣternivì ne ɋineva a facve ɋeva. Voie.
AȣTORISARE, va. ɯi sf. A dà kȣĭvà aȣtoritate, nȣtere de a facve ɋevà.
AȣTORITATE, *Auctoritas*, sf. Nȣtere aeɯitimь; oamenii karii aȣ aveastь nȣtere; nȣterea rȣvernaȣĭ. § Konsideraɯie; oninnie ɋitatь de ȣn aȣtor; simtimentȣa ȣneĭ nersoane resnektabbiae addȣs snre dovadь, întьrire; mьrtȣrisirea, kredinɯa, oninnia tȣtȣaor oameniaor asȣnra ȣnȣĭ aȣkȣ.
AȣTOR, *auctor*, sm. Aveaaa kare é nrima kaȣsь a fiinɯeĭ ȣnȣĭ aȣkȣ; inventator; skriitor, kare a skris o karte.
AȣKSIAIAR, } *auxiliarius*, adj. Kar dь ajȣtor.
AȣSSIAIAR, }

AV.

AVANTAɯIȣ, sn. Foaos, nrofit.
AVANTAɯIOS, adj. Foaositor.

www.dacoromanica.ro

AVAN-ГARDЪ, } sf. Прima desпърцire de трупе каре мерце înainte.
AVAN-ГVARDIE, }

AVARIЦIE, *avaritia*, sf. (Srъrvenie.) Iубire de арцint.

AVAR, *avarus*, adj. (Srъrvit.)

AVENTVRЪ, *eventum*, sf. Аччident, întъmплare.

AVERSIE, *alienatio*, sf. Vrъ.

AVID, *avidus*, adj. Лакком.

AVIDITATE, *aviditas*, sf. Лъкомie.

AVIS, *avis*, *monitio*, sn. Oпiнnie, пърere. § Aвгуръ, presimtiment. § Înцiiuцare.

AVORTARE, *Abortare*, va. ші sf. A нaцe înainte de timп.

AVORTON, } *Abortivus*, sm. Nъскут înainte de timп.
AVORTIV, }

AZ.

AZOT, sn. (raz.) Fлuid elastiк din каre intrъ 4/5 în compoziцia aerului atmosferei, netrebuincios respiraцrii ші kombustiei (arderii). (Azot, vorbъ greкъ каrе înseamnъzъ, fъrъ viaцъ.)

AZVR, sn. Albastru чerului.

AZVRAT, adj. De culoarea azurului.

BA.

BAKANАLЪ, } *Bachanalia*, sf. Danцul bekanteBAKANALIE, } lor ші al satirilor. § пл. Sъrbъtorile luї Bakus; locul unde se celebrau misterele luї.

BAKANTЪ. *Bacha*. sf. Preoteasa, saverdoteasa luї Bakus каre celebrà bakanalele.

www.dacoromanica.ro

BAKANȚII, sm. pl. Preoții, luĭ aceus, karii celebraŭ bakanaleле.

BALANȚĂ. *Bilanx.* sf. Kumpănă. § t. de astro. KonstelaȚie; un semn din zodiak.

BALBUȚIE. sf. PronunȚie rea, runrire, vorbă înțănată.

BALBUȚIARE. *Balbutire.* van. A pronunȚà rău, a înkurkà, a înțănà vorba de sfieală, saŭ de mulț sălbiciune.

BALENĂ. *Balena.* sf. Cel mai mare dintre peȚi, kitul: oasele luĭ servă pentru umbrele ші pentru korsete.

BALADĂ. sf. Un fel de poesie.

BALUSTRADĂ. sf. Galerie, palemar d'asupra unuĭ edificiŭ pe marȚine; un fel de (parmaklîk) rezămătoare skobită *a-jour.*

BALUSTRU. *Columella*, sn. StâlpușelȚul saŭ celălalt parte ku kare se face o balustradă. Vezĭ: balustradă.

BALUSTRARE, va. ші sf. A pune, a ornà un edificiŭ ku balustrade.

BANDIERĂ, sf. (Steag), stindard.

BANIERĂ, sf. *Vexillum.* Semn, (steag,) stindard.

BAPTIZARE, va. *baptizare.* A da bantisma, a (botezà), a da un nume.

BAPTISMAL, adj. *baptismalis.* Kare ține de bantismă.

BABTISMĂ, BABTISMU, s. Una din celle mеante mistere sakre. (botez.)

BAPTISTERIU, adj. *baptisterium.* Registrul de bantismă, kartea în kare se trek koniĭ ce se bantizează; estraktul din această karte, aktul de bantismă; locul în kare se face bantisma.

BAROMETRU, sn. *barometrum*: (βαρος, μέτρον) Instrument kare arată greutatea aerului ші uriu aceas-

www.dacoromanica.ro

ta aratъ skimbъriae ce se fak în atmosferъ, ainnicea saŭ temnesta.

BAROMETRIK, adj. De barometrŭ.

BAROMETROGRAF, sm. Instrument kare aratъ sviriae merkurvaŭ.

BAROMETROGRAFIE. sf. Arta de a observâ atmosfera prin ajjutorva barometrvaŭ; deskrinqia barometrvaŭ.

BARKЪ, sf. *Cymba.* Avutre.

BASЪ, } sf. *basis, βασις.* Fvndament, temeaie, suri-
BAZЪ, } jin § t. de mat. Partea vnŭ triunghiŭ opusъ, saŭ din drentva vîrfvaŭ aŭ. § t. de ximie. Pъnînt, oksid metalik saŭ alkali kare vnit kv vn alt oksid, formeazъ o sare. § (fig.) principiŭ; început; temeiŭ. ☞ Moraa este temeiva feriqirii.—Moraa are drept temeiŭ datoriea, iar nu interesva.

BASIN, sn. (Aiream, χαvvz,) se zice mi desnre orĭ ce avkrv adiokat în kare noate sta anъ; basinva mъrii, basinva vnŭ aak, basinva vnŭ skok.

BASTION, sn. t. de fortifikaqie. O înaintare, o skoattere afarъ din antemvrii (zidvriae) vneĭ cetъqi întъrite, mi anezate aşa înkът sъ se noatъ apъrà vnva ne aatva. § t. de anat. Partea kare apъrъ ne o aata, prekum toracele innima.

BATAAION, *agmen,* sn. Korn de nedestrime.

BATEAIER, BATAAIERЪ, s. *Navicularius, Navicularia.* Kare kondvce vn batea, vn vas ne apъ.

BATOMETRV, sn. (*βαθυς*, profvnd, *μετρον*, mъsvrъ.) Instrvment snre a mъsvrà adinqimiae mъriaor.

BAVARD, adj. mi s. Aimbvt.

BAVARDAQIV, sn, Vorbire mvatъ mi fъrъ niĭ vn înqeaaes.

BAVARDARE, vn. A vorbì mvat mi fъrъ sokoteaъ, saŭ desnre nimikvrĭ.

BAVARDERIE, sf. Karakterva, viqiva bavardъqi aŭ; Aimbvtъrie.

www.dacoromanica.ro

BEATITVDЪ. | sf. *beatitudo.* Fericire neste mъ-
BEATITVDINE, | sтrъ, vn fea de deair, de ae-
min de fericire. De avi s'a mi zis, b ъ e a t, nrvnkтavĭ ce in adevъr nvmai ea siurтr este iu fericire, este fericit.

BEDVIN, sm. Arab din desert (nvstie), Sektar de aĭ asĭ Aai.

BEAV DER, sn. Deaa *bellum* frvmos, mi *vedere* vedere. Пaviaionтa, kioskтa saŭ tvrnтa de aa o kasь; aokтa de vnde are cineva o nrea frvmoasъ vedere.

BENEDIKЦIE, sf. *benedictio.* (Deaa *bene*, bine, mi *dictio* dikцie saŭ zicere). Bine-kvvintare; favoare, graцie a cervavĭ.

BENEFICIV", | sn. *beneficium.* Nriviaeцiĭ, dat de
BENEFIЦ, | vn nriцъ saŭ de aeцe; foaos.

BI.

BIГOT, s. mi adj. Inokrit; evaavios, reaiцios minc'nos; devot, evaavios neste mъsvrь mi svnerstiцios. ☞ Birotъa mi ateta kred a'mĭ assirъrà fericirea, vnta aiorvmind ne Dvmnezeŭ, mi ceaaaaaat destronъndv'a. — O femee biroatъ este vn faaцea (maъcĭ) in kasa sa. (Boiste)

BIГOTERIE, sf. Devoцie, evaavie neste mъsvrь mi svnerstiцioasъ; evaavie, niositate minсinoasъ; inokrisie. ☞ Biroteria este aa reaiцie ceea ce aeцiae ceaae reaae snt aa jvstiцie. (Boiste.) Biroteria inrrjeцe nvmaĭ de sine; ne toцĭ ceĭ aaaцĭ iĭ nriveцe kv nebъrare in seamъ saŭ kvrьtate.

BIГOTISMV, sn. Karakterta birotvavĭ.

BIAIE, | sf. *bilis.* Vmoarea korovavĭ animaa des-
BIAЪ, | пъrцitъ in fikat.

BIAIAK, adj. *biliaris.* (kanaavrĭ, norĭ biaiarĭ) aa-ae biaier; aaae fkatvavĭ.

www.dacoromanica.ro

BIAIOS, adj, *biliosus.* Kare are mvatъ biaie.

BIIED, adj. *bipes.* (Dela *bis* doъ, mi *pes* picior.) Kare are doъ picioare; kare vmblaъ ne doъ picioare. § t. de isto. natv. Feava de tъrtoare kv doъ picioare din familaia monîraelor, a rvgerilor.

BIS! (interjekcie.) Ъnkъ odatъ.

BA.

BAOKARE, va. mi sf. A împresvrà o cetate! (Se konjvgъ ka a v k r a r e: Baokez, baokezi, baokeazъ, etc. baokat.)

BO.

BOREAL, adj. *boreus.* Despre partea Nordvlvi; septentrional (avrora boreaлъ). § sn. Vintvl Nordvlvi.

BOTANIKЪ, sf. *botanica.* Cciinca kare trakteazъ despre plante konsiderate ka fiinde natvrale, mi despre pronrietъcile lor.

BOTANISARE, va. mi sf. A kъvtà plante; ale stvdià. § sf. Fanta kъvtъrii de plante. (Se konjvgъ ka A v k r a r e: Botanisez, botanisezi, botaniseazъ, etc. am botanisat, etc.)

BOTANISATOR, smf. Kъvtъtorvl de plante.

BOTANIST, smf. *Herbarius.* Kare se okkvpъ kv botanika.

BOTANOGRAFIE. sf. *botanographia.* Deskrincia plantelor.

BOTANOLOCIE, sf. *botanologia.* Traktat racionat asvpra botanicei.

BOTANOMANCIE, sf. Arta de a prezice dvpъ vegetale.

BOTANOFIL, smf. Acela kvtvia ii place mvlt botanika.

www.dacoromanica.ro

BYFON, smf. *Mimus*, Персоанъ комікъ de teatrѵ, каre faчче sъ rîzî.

BYFONARE, vn. *Scurrari*. A vorb snre a faчче sъ rîzъ чеї че аскѵлтъ ; a faчче ne bѵfon, ка bѵfonѵл.

BYFONERIE, sf. Чеea че faче saŭ snѵne ѵn bѵfon snre a faчче sъ rîzъ чеї че'л аскѵлтъ. ☼ Чеea че este maї ѵrîчios ne лѵme sѵnt bѵfonerиle ѵnѵї tiran. (Lemontey)

BYRGADЪ, sf. Вѵrг mік ; чetate mікъ ne'nтъrîtъ. (Orъшел.)

BYRGEZ. (maї bine Чivis, *Civis*.) smf. Четъцеan кѵ drentѵrї de четъцenie.

BYRGEZIE, (maї bine Чivisie saŭ чivitaцie *cives*) sf. Кал.itate ; adѵnare de четъцenї ; клasa negуцъtoriлor, meseriaшiлor, artistiлor, advокацiлor, etc.

BYKOЛIЧE, sf. пл. *bucolicus*. Поesie пastoралъ. (βяхолος. bovar, saŭ vъkar.)

BYST, sn. *Imago*. Renresentaцia ѵnѵї кап nѵmaї кѵ пentѵл ші кѵ ѵmmerиї fьrъ braцe.

BR.

BRAVARE, va. *Contemnere*. A frѵntâ, a stà în кontra nerikолелor, în кontra morцiї ; a nѵ'ї fi frikъ ; a nѵ bьrâ în seamъ norikолѵл, moartea, etc. (Se конjѵгъ ка Аѵкrare: Bravez, bravezї, braveazъ, etc. bravaнѵ ; bravassem ; am bravat.) ☼ Obiчînѵinцa ne inваць maї biue dекът fiлosofia a bravâ asnrimeле soarteї. (Goldsmith.) — Omѵл saab treшmѵrъ dinaintea oninnieї, чел nebѵn o braveazъ, înцелленtѵл o jѵdeкъ, чел îndemьnatik o dirige. (Boiste.)

BRAV, smf. *Fortis*. Tare, viteaz, кѵraцios.

BRAVѲRЪ, sf. *Magnanimitas*. Mareninie; tьrie de sѵffлet kare nѵ кѵnnoaцe frika.

BRIK, sn. O mікъ naѵь armatъ

www.dacoromanica.ro

BROKANTOR, smf. negotiator. Nerегetor каre vinde ші кумпъръ вѣriositъцї, tabлоѣrї, mobbiле ші алte алкѣrї vекї.

BRѲSK, adj. *Vehemens.* Kare este asпrѣ ші пгъпъstrit îл maniere, în vorbъ, etc.

BRѲSKERIE, sf. *Incitatio.* Karaкterѣл, feлѣл ѣneї fante, ѣneї nersoane brѣsче. ☼ Brѣskeria adeseaorї askѣnde în sine o innimъ bѣnъ; dar remnineце, ші te faче a nreferà maї bine o inokrisie bлъndъ.

BRѲT, adj. *Asper.* Asпrѣ, neлѣstrѣit, nenetezit, saѣ neterminat, (materiї brѣte) neлѣkrate.

ЧЕ.

ЧЕDDERE, va. *cedere.* A лъsà ѣn че kѣїvà. § A se sѣnѣnne, a se плекà. § A se лъbъrцà ѣn че, a se ѣnne, a se îndoì. § A nѣ se maї îmnrotivì. (Se konjѣgъ ka пѣrчeddere. Чed, saѣ Чez, чezї, чede; чedeam; am чes; чeseкѣ; чesessem; veкѣ, aш чedde; чezї, чede; чes.)

ЧEDRѲ, sm. *Cedrus.* Kedrѣ, brad de Aiban.

ЧEлEBRAЦIE, sf. *celebratio.* Fanta de a чeлebrà. (Чeлebraцia ѣneї serbъtorї, a лetѣrцieї, a misteѣлor, a kѣnѣnieї, etc.)

ЧEлEBRѲ, adj. *celeber.* Renѣmit, faїmos (лok, nѣtor, serbъtoare, ої, bъrbat, fantъ, etc., чeлebrѣ, чeлebrъ.)

ЧEлEBRARE, va. ші sf. *celebrare.* A лъѣdà kѣ mare nompъ, kѣ mare soлemnitate (A чeлebrà o serbъtoare, лetѣrцia, kѣnѣniiле, bantisma, etc.).

ЧEлEBRITATE, sf. *celebritas.* Renѣtaцie mare a ѣnѣї nѣme, a ѣneї nersoane, renѣme mare.

ЧEлEST, adj. *Coelestis.* Kare faче narte din чer, каre цine de чer, este a черѣлѣї; чeresk.

ЧEлIBAT, } s. Starea ѣneї nersoane neînsѣrate.
ЧEлIBAЦIE, } ☼ Kъsniчia are мѣлte nekazѣrї,

www.dacoromanica.ro

dar челibaтъа este лinsit de пъъчерĭ! (Johnson.) Trebъe a fi eroist saŭ misantron snre a нъbì челibaтъа.

ЧЕЛIBATAR, sm. Kare пetreчe în челibat, ne'нsъrat.

ЧЕЛTIK, adj. *celticus*, (Лimbъ Челtiкъ) a челцiлor.

ЧENOBIE, sf. Kinovie.

ЧENOBIT, smf. *Coenobita.* Kinovit.

ЧENOTAF, sn. *cenotaphium*, (κενος, demert, ταφος. mormînt.) Mormînt demert fъкъt snre memoria унuĭ mort aл кътъia koru лinseцe.

ЧENSOR, sm. *censor.* Aчелла kare este însърcinat a чensъrà кърцiле чe se пъbлikъ.

ЧENSЪRЪ, sf. *censura.* Fъnвцia чensorълuĭ. § Kritikъ. ☼ Чensъra кънцiлor este monoпoлъa чел маĭ пелецit; jъdekata, raцia, snirritъa tътълor oameniлor sънt sънoъse унuĭ sinrъr om. (Milton.)—Чensъra insъtъ înцелленчънea унeĭ naцiĭ. — Partea domnitoare s'armeazъ пъ чensъra snre a înnъbъmì гlasъa inamiчiлor eĭ.

ЧENSЪRARE, va. *Reprehendere.* A kritikà. § A чerчetà o karte чe se пъbлikъ, snre a цerце dintr'ins ъ чe пъ плаче гъvernuлuĭ, saŭ чeea чe поate fi vътъmator. (Se конjuгъ ka Лъkrare: Чensъrez, чensъrez, чensъreazъ, etc.) ☼ Adevъrъa ajunце foarte anevoie лa vrekia înnъraцiлor din nriчina лinrъmitoriлor, mi лa vrekia поnoruлuĭ din nriчina чensъreĭ.

ЧENTAЪR, sn. *centaurus*, (κεντέω, înnъnr.) Monstrъ fabuлos, om mi kaл. § Konstelaцia meridionaлъ

ЧENTRAA, adj. *centralis.* Kare este în чentrъ, în mizлok; kare este aл чentrъluĭ.

ЧENTRAAISAЦIE, sf. Adъnare de nъterĭ în чentrъ.

ЧENTRAAISARE, va. sf. A adъnà în чentrъ.

ЧENTRЪ, sn. *centrum.* Пunтъa din mizлokъa унuĭ чerk, унuĭ гlob; mizлok.

www.dacoromanica.ro

ЧЕNTRIFѫГ, } adj. *centrifugus.* (ѫтere чentri-
ЧЕNTRIFѫЦIѫ˘, } fѫгъ), Kare кaтъ, traцe a se
depъrtâ, a fѫцì din мizлoѕ, din чentrѫ

ЧЕNTORIѫ˘, sm. *centorio.* Kommandant de o
ѕѫtъ de oameнĭ, лa Roma veкie.

ЧERBER, sm. *cerberus.* (κρέας, кarne, βορος, мъn-
кътor.) Къĭneлe fabѫлos кѫ ĭreĭ кanнete лa infernѫ-
лѫĭ, (fir.) пъzitor (strawnik) sever.

ЧEREBRAЛ, adj. Kare este aкreeriлor, кare цi-
ne de кreerĭ. (frirѫrĭ, infлamaцie чerebraлъ.)

ЧERESA, sf. Zeiцa seчeriшѫлѫĭ. § O плanetъ.

ЧERTIFIKAT, sn. *Testificatio.* Atestat, adeverinцъ.

ЧERTIFIKATOR, sm. *Consponsor.* Înкredinцъ-
tor, resпѫnzъtor.

ЧERTIFIKAЦIE, sf. Atestaцie, înкredinцare пrin
însкris.

ЧERTIFIKARE, va. *Affirmare.* A adeverì, a în-
кredinцà ѫn лѫкѫ.

ЧESTIѫNE, } sf. *Quaestio.* Vezĭ Kestiѫne.
ЧESTIE, }

ЧI.

ЧIЛKOMETRѫ, sn. Instrѫment sпre a хotъrî in-
tensitatea кoлoareĭ aлbastre a чerѫlѫĭ, шi пrin aчea-
sta, înълцimea observatorѫlѫĭ.

ЧIKATRIЧE, sf. *cicatrix.* Semпѫл ѫneĭ vѫлne,
(ѫneĭ rane.)

ЧIKATRISAЦIE, sf. Înкiddere natѫraлъ a ѫneĭ
vѫлne, (a ѫneĭ rane.)

ЧIKATRISARE, va. шi sf. *cinatrisare.* Vindeкare, a
se tъmъdrì o vѫлnъ, (o ranъ.)

ЧIKЛOП, sm. *cyclops.* Kare are пѫmaĭ ѫn oкѫ˘
rotѫnd în mizлoкѫл fѫнцiĭ; кompanionѫл лѫĭ Vѫлкan (mitoлoцie).

www.dacoromanica.ro

ЧІАІNDRЎ, sn. *cylindrus.* Orĭ че ачкгъ rotъnd шi ачnг în formъ de кодоанъ; rostoroa. § Soaid format nrin mişkarea ънъĭ nараадоrram гектънгнЎ în nreţнъгъа ънеѣа din nърціае аъĭ.

ЧІАІNDRIК, adj. *cylindraçeus,* (oraindъ чіаindrikъ) Kare are forma чіаindrъаъĭ.

ЧІМЪ, sf. *Vertex.* Vъrf, къamine, кітъ. În Moadavia se ziче: «кіma пеказъаъĭ» neutrъ къaminea, vъrfъa пеказъаъĭ.

ЧІМВААЕ, sf. па. t. de anti. Instrъment mъsikaa de aramъ, sek în пъънtrъ, kъ toarte; (modern) doъ пааtеае saŭ пааче metaaіче ка піцце taaaere aa кърora mizaok este ръvъnat în formъ sferikъ, şi kare se isbesk în mъsъrъ ъna de aata.

ЧІNІК, adj. *cynicus.* Sektъ de filosofĭ satiriчĭ şi fъrъ ръşine karіĭ se derradaŭ пînъ aa rradъa animaaeaor.

ЧІNISM, sn. Doktrina, karakterъa чініч'іaor; nerъşinare чінікъ.

ЧІRKONFERINŢЪ, sf. *Circumductio.* Konţнъгъа ънъĭ. черк.

ЧІRKONaOKЎŢІE, sf. *Circuitio.* Înkonţнъr de vorbe, nerifrase.

ЧІRKONSKRIIŢІE, sf. *circumscriptio,* t. de mat. Fanta de a чіrkonskrie; saъ neriferie. § t. de bota. Konţнъгъа frъnzeaъi. Чeea че mъrţinegge чіrkonferinţіa.

ЧІRKONSKRIERE, va. *circumscrivere.* A însemnà (xotareae) konfinіĭ; a nънne semne în nreţнъr; a skrie în nreţнъгъа ънеĭ firъre o aatъ firъrъ kare sъ se attingъ de чea d'ънtънЎ.

ЧІRKONSПEKT, adj. *Prudens.* Înţeaaent, discret, kъ bъgare de seamъ, пъzit în vorbъ, etc; kare nъ faче nimik fъrъ a se bine-kibzъì maĭ înainte.

ЧІRKONSПEKŢІE, sf. *circumspectio.* Пъdinţъ, înţeaaenчънe, (пазъ); diskreţіe în orĭ че.

www.dacoromanica.ro

ЧІRKONSTANЦЪ, sf. *Circumstantia.* Împrejurare, întîmplare.

ЧІRKONSTANЦІAL, adj. Kare aratъ чirkonstanцеле, împrejurъrіle.

ЧІRKULAR, adj. *circulatus.* Rotund; de natura чerkulaрї, kare are ranort ku чerkul.

ЧІRKULARЪ, sf. Skris prin kare se faче kunoskut la maї multe persoane despre aчeллaш lukru.

ЧІRKULAЦІE, sf. *circulatio.* Mişkarea lukrulaрї чe чirkulъ, чe ъmblъ (чirkulaцia sъnцelaрї, (a banilor).

ЧІRKULARE, vn. *circulari.* A ъmblà în prejur, în linie kurbъ, sferikъ. § (fig.) A ъmblà din mъnъ în mъnъ: se ziче despre monedъ; din rudъ în rudъ, despre o nuvelъ.

ЧІRK, sn. *circus.* Lok destinat pentru jukurї publiче, pentru allergъture.

ЧІROGRAF, sn. Semnъturъ, simbolurї, figure, karakterurї ne marginea unuї skris, spre a se tъiсà în doъ skoцъndyse de unde este prins, prekum la biletуріle de bankъ, etc.

ЧІSTOFLOЦІE, sf. *cistoflogia,* t. de medi. Inflamaцia beşiceї.

ЧІSTOFLEKSIE, sf. t. de medi. Paralisia beşiceї.

ЧІTADELЪ, sf. *Arx.* Fortereцъ, чetъцuie kare kommandъ unuї чetъцї.

ЧІTATOR, smf. Kare чiteazъ nasaцurї lucrate din autorї.

ЧІTAЦІE, sf. *Prolatio.* Esunnerea unuї nasaцiї unuї bukъцї, unuї frarment tras dintr'o skriere, dintr'o fantъ, spre dovadъ. § t. de legis. Însemnarea zilneї de înfъцiшare înaintea prokes.

ЧІTARE, va. A însemnà ші a se faчe kunoskutъ zioa de înfъцiшare înaintea prokes. § A sunune nasaцurї dintr'un autor. § A esunne, a unne de faцъ

www.dacoromanica.ro

nisnaĭ împrecheriĭ, saŭ esemplе. (Se конjугъ ка Лукrare: Чitez, чitezĭ, чiteazъ, etc.)

ЧITERNЪ, sf. *cisterna*. Reservoriŭ, пъstrъtoriŭ,-denosit svteran de апъ de плоaie.

ЧIVIL, adj. *civilis*. Kare urivеще ne чivisĭ, s'attinge de кончетъцеnĭ. § t. de jurisprv. Tribvnal чivil: kare nv este krimipal. § t. de prakt. Moarte чivilъ, effektvl vneĭ xotъrirĭ de jvdikatъ kare desnoaie ne чinevà de toate drentvrile чivile, de кончетъцean. § sin. Kare nv este milital.

ЧIVILISAЦIE, sf. Fanta чivilisъriĭ, effekteле eĭ; starea чelлvĭ че e чivilisat; kare nv este în starea barbarъ, selвatikъ; sочiabilitate. ☞ Чivilisaцia nv 'шĭ va aveá întrearъ nerfeкцia sa dekът nvmaĭ kъnd oameniĭ vor inчetà de a maĭ ommorî ne oameнĭ, kĭar шi în nvmele jvstiцieĭ. — Fъrъ reлiцie шi fъrъ filosofie, чivilisaцia nv faче aлt чevà dekът nvmaĭ nvne înrъxtъцita isкvsinцъ în лokvл violinцeĭ.

ЧIVILISARE, va. A faче sочiabil; a лvminà, a înbvnътъцì obiчenvrile. (Se конjугъ ка Лукrare: Чivilisez, чivilisezĭ, чivilиseazъ, etc.)

ЧIVILITATE, sf. *Humanitas*. Maniere oneste шi nobbile de a trъi шi de a конversà în лvme.

ЧIVIK, adj. *civicus*. (Koroanъ чivikъ), decernatъ, înkvviinцatъ kvĭvà пentrv kъ a skъpat vieaцa лa vn чetъцean. § Kare s'attinge de чetъцean, de чivis (inskrinцiĭ, virtvцĭ, drentvrĭ чivice).

ЧIVISM, sm. Zeл, patriotismvл de kare vn чetъцean, vn чivis este insufлeцit; karaktervл adevъratvлvĭ чetъцean.

ЧIVIS, smf. Bvrcez, (bourgeois). Vezĭ bvrcezie.

ЧIVISIE, sf. Vezĭ bvrcezie.

www.dacoromanica.ro

КАВАЛЪ, sf. *Cabala.* Tradiцie evree аѕупra espлiкацieї елeroriче a santeї Skriиtyre.

КАКОФОНIE, sf. Întълnire de syннete, de гласyrї, de instrymente diskoarde, неплъкyte; (гlas) voче yrîtъ; adynътyrъ de silabe, de vorbe yrît synътoare.

КАDAVEROS, adj. Kare цine, kare este annroane de kadaver; (faцъ, miros kadaveros,) (fir.) (syffлet kadaveros), nesimцitor.

КАDAVER, sm. *cadaver.* Korп mort. (stîrv).

КАDINЦЪ, } sf. *Numerus*, t. de mysikъ. Мъсyra
КАDENЦЪ, } mysiчeї kare regyлeazъ miшkarea danцyлyї; terminaцia armonikъ a yпyї fras mys.kaл nrintr'yn renaos. § t. de лiter. Terminaцia, kъderea, sfъrшityл yпyї neriod; mъsyra armonioasъ a yпyї vers, etc. § t. de maneцiй. Ъmbлetyл notrivit, eraл aл kaллyлyї.

КАDINЦАТЪ, } adj. Ynde kadinца este (пъzitъ)
КАDENЦАТЪ, } observatъ.
КАDENЦАRE, } va. ші sf. A faчче kadinца; (a'шї
КАDINЦАRE, } kadenцà пашiї, цestyriл. etc.), a лe regyлà dynъ o mъsyrъ oare kare.

КАDIE, sf. Arbyreryл de ambry (de кixлibar).

КАDRAN, sn. *Horologium.* Oroлoцiй de soare, Amiчiї чeї minчinoшї synt ka ymbra kadranyлyї soлar, eї nїer ky soareлe. (Wicherley.)

КАDRYMAN, s. ші adj. t. de istoria natyraлъ. Mamifer ky natry niчioare, înnлainind serviчiyл mьїneлor: se zиче desnre maїmyцъ.

КАDRYПED, s. ші adj. Animaл ky natry niчioare.

КАDRYПлY, adj. *quadruplum.* Împътrit.

КАDRYПлIKARE, va. *quadruplicare.* A лyà de natry orї aчeллaш nymmьr, a împътrì.

КАIY˘, sn. *Quai.* (Yлiцa) strada de ne marцinea ynei aне dintr'o чetate.

www.dacoromanica.ro

КАЛЧІDOSKOП, sn. Цeavъ de Karton saŭ de aлt чevà, avъnd înnъyntrŭ o nrismъ seakъ formatъ de orлinde, astŭnatъ лa amъndoъ къпътъieлe кŭ stikлe, кŭnrinzъnd лa nartea inferioarъ niцe miчĭ objete kare, refлeктate de nrismъ, formeazъ niцe desemnŭrĭ frŭmoase шi variate кŭ кът învъrteцĭ цeava.

КАЛІFIКАТIV, adj. Kare dъ, aratъ калiфiкацia.

КАЛІFIКАЦIE, sf. Attribŭcia чneĭ калitъцĭ.

КАЛІFIКАRE, va. -шi sf. A însemnà, a arътà калitatea; a dà чn titлŭ o enitetъ, în bine saŭ în rъў.

КАЛІTATE, sf. *qualitas.* Чeea че faче къ чn лŭrŭ este într'чn feл saŭ într'aлtчл; bŭnътatea saŭ rъŭtatea лŭкrŭлaĭ, feлчл. ☼ Нrea rareorĭ îшĭ aratъ чinevà vorbind калitъцiлe че are, шi adesea orĭ snŭne aчeллea кare îĭ лinsesк, (L e s s i n g.)—Нrima шi чea maĭ imnortantъ калitete a чneĭ femeĭ, este bлъndeцea (J. J. R o u s s e a u.)

КАFIER, sm. Arbŭreлe кare faче кafeaoa.

КАЛАМІTATE, sf. *calamitas.* (Nenorочire) mare, (nenorочire) nŭbлікъ; adŭnътŭrъ de (nenorочirĭ) кare кad nе чn om, saŭ nе maĭ mŭлцĭ.

КАЛКОГRАFIE, sf. Vezĭ: Х a л к o r r a f i e.

КАЛКОГRАF, sm. Vezĭ: Х a л к o r r a f.

КАЛКŬЛ, sn. *calculus.* Цiinца nŭmmereлor; sокoteaлъ. ☼ Totŭл în vieaцъ este чn калкŭл; trebŭe a цinea кŭmnъna între bine шi între rъў. (B o n a n a r t e.)—Obiчĭnŭeцe nе om a raцionà jŭst în toate: viцiŭл nrекŭm шi krima este чn калкŭл rreшit.—Dъ ka sъ fie dat; aлtfeл bineffaччerea este nŭmaĭ чn калкŭл, чn interes, o dobîndъ rŭшinoasъ.

КАЛКŬЛАВВІА, adj. Kare se noate калкулà, sокoli.

КАЛКŬЛАТОR, smf. Kare калкулъ, sокoteцe.

КАЛКŬЛАRE, va. *Cunputare.* A sокoli, a faче sокoteaлъ. ☼ Innimeлe чeллe bŭne nŭ калкŭлъ niчĭ odatъ. (V a n i è r e.)—Interesŭл adesea orĭ калкŭ-

www.dacoromanica.ro

аъ маї гъў декът desinteresarea. — Маї tot d'auna чінevà кадкулъ гъў кънd sокoteщe ку friка saў ку sneranцa.—Чеї маї тулцї din кагії кaутъ пoгoкуа кадкулъ гъў (ішї fак гъў sокoteaла).

КАЛІВRЎ, sn. *Amplitudo.* Пгопогціа, тъsura, тъrimea гureї унїї tin, унеї пуnче, унїї пistoл; тъrimea bombeї, a глопцулуї пгопогцionatъ пе ачea гuгъ.

КАЛОМNIATOR, smf. *calumniator.* Kare deffaїmъ. ☼ Invidiosул (пismуitorул) este кaлomniator.

КАЛОМNIE, sf. *calumnia.* Deffъїmare, vorbire de гъў. ☼ Кaлomniiле se întind ка пікъtуreле de унt de лemn ; te siлeщї a ле sкoatte, dar пeteле remьn.

КАЛОМNIARE, va. *calumniare.* A deffъїmà, a vorbi de гъў. ☼ Ar fi ун гъў пе jумътate fiind nумaї înnълat; daкъ пe лънгъ ачeasta n'aї fi nii кaлomniat de înqълъторул тъў.

КАЛОМNIOS, adj. *calumniosus.* Kare кaлomnieaзъ; kare куurinde кoлomnii (disкуrs кaлomnios, vorbe кaлomnioase).

КАЛОRIК, sn. t. de ximie. Fок; fлvid, foarte sунgire, foarte rar, foarte eлastiк, foarte simnatiк, че пу se пoate кънtъrì, resnîndit пretуtindenea; nrinчin ал кълdуreї.

КАМАRАD, smf. *Socius.* Soц, komnanion.

КАМЕЛЕON, sm. *Cameleo.* Тъrътoare; гуqer kare ішї sкimbъ куloarea пeллії, ші 'ш'o фaче ка a objeteлor че'л înкуnquгъ. § t. de astro. Konsteллaqia meridionaлъ. (fig.) Om sкimbътor.

КАМЕЛЛІЕ, sf. O floare (rozъ de Janon).

КАММЕRЪ-ЛЎЧІDЪ, sf. t. texn. Пrismъ de кristлл kare nrodуче tot odatъ refлекqia ші refraкqia, ші ку ajутoрул къria se vьd objeteле ка zuгъvite пe хъrtiea пe kare кaлkezї koncuгуriле лor.

КЛМОМІЛЪ, sf. *Anthemis.* Плantъ vivaче (kare trъieщe тулт), korimbiferъ, aromatiкъ.

www.dacoromanica.ro

KAMPION, sm. *Bellator.* Луптъtor. Se пумieа̀ asfeл луптъtorii че se алдеџeaт din партеа a doъ armate inamiче sure a se batte eї în локъл armateлor.

KAN. sm. Пrinц, коmmandant tartar.

KANI'ӨROO-ЏEANT, sm. Dideлf, патруned deла Nуоа-Олandъ, vînът чепумiї, кт пiчioareле de dinапої лупџї, кт коada eлąstiкъ.

KANAЛЛIE, sf. *Plebecula.* Популаџia чea маї урiчioasъ, proastъ, viлъ; чeї пе карiї чineva îї desureџуеще. (Dела cănis, къїne.) ✻ Пrinцii пт sунt înълдаџї deвът гелativ кт попорул; se îojoseшк пе sineле пумindу'л капаллie.

KANDEЛЛABRӨ, sn, *candelabrum.* Ун feл de (sfeшnik) кandeлier dуnъ moda antiкъ кт маї муlte гammуre.

KANDEЛIER, sn. (Sfeшnik).

KANDOARE, sf. *candor.* Куrъџenie de sуffлet, sinчeritate, sуffлet; innimъ deшкisъ. ✻ Kandoarea este чeл маї frумos ornament (nodoabъ) ал femeiї.

KANDID, adj. *candidus.* Kare are кondoare. Vezî маї sуs K a n d o a r e.

KANON, sn. Tун. § t. teoлo. Kin, пedeансъ.

KANONADЪ, sf. Deшкъrкare de tунurї.

KANONIER, sm. Kare servъ ла кanon; tунar.

KANOT, KANOTЪ, } s. *Cymbula.* O miк barк, луntre de коajъ saў dintr'un sinур trункў de arbуre.

KANTIK, sm. *canticum.* Кънтек, поетъ лiriкъ sure глoria луї Dумnezeў.

KANTIST, smf. Kare прofeseaзъ fiлosofia луї Kant.

KAOS, sn. *Chaos.* Vezї; X a o s.

KAПABBIл, KAПAЧE, } adj. *Capax.* Kare are кaлitъџiле чe-ture sure a пuteа faчe чevà; кare este în stare de a faчe un лукр oare кare; îndemъnatik iskусit, прiчepут.

www.dacoromanica.ro

КАПАЧІТАТЕ, sf. *capacitas.* Înkъпerea унуї vas, лъргimea ші adînчimea луї, кът noate цineà, кunrinde. § (fir.) Иriчennere, iskysinцъ, îndemьnare; nьtrundere a minцiї.

КАПЦІ, sm. Portarул Seraкулуї.

КАПІЧІ-ВАШІ, sm. Къpetenia portariлor Seraкулуї

КАПІТЕЛ, sn *capitulum.* Partea synerioarъ a унеї колоane; ornamenty че se пyne d'asyпra eї.

КАПІТУЛАЦІЕ, sf. *Conditiones.* Traktatуl че fak înnresyraцiї ky înnresyrьtorii nentry darea четъції în mьїneле лor; kondiцiile ky kare se syпuyn înnresyraцiї.

КАПІТУЛАRE, va. *Transigere.* A traktà desnre kondiцiile ky kare se înkinъ o четate înnresyrьtoriлor.

КАПRІОЛ, sn. Sъritуrъ de dauц ne fyпie kare sъ întry a kъdeà într'yn niчior. (deла капrъ.)

КАПRІЦІУ, n. *Libido.* Fantasie; voinцъ чudа-

КАПRІЦ, ţъ, bizarъ, maї tot d'auna nedreaнtъ, rea.

КАПRІЦІОS, adj. *Libidinosus.* Fantastik; ачела kare are kanriцiуrї.

КАПТІV, s. adj. *captivus.* Skлav, nrins, луat în rъerrъ, (rob.)

КАПТІVARE, va. *Arctè habere.* A facче kaptiv ne чineva, (a robì.)

КАПТІVІТАТЕ, sf. *captivitas.* Starea челуї че é skлav, kaptiv (robie); starea înkisyлуї în temnicъ.

КАRBON, sn. t. de ximie. Kьrbyne kyrat kare nу se noate deskymnynne; nriчin karbonos, sybstanцъ elementarъ.

КАRBONIK, adj. t. de ximie. (aчid —), raz, resyлat din унirea karbonулуї ky oksiцenyл.

КАRBONISAЦІЕ, sf. t. de ximie. Fauta de a skimbà, de a redyче în karbon; effekteле eї.

www.dacoromanica.ro

КАРБОНИЗАРЕ, va. t. de ximie. A redуче, a прefаче în карbon.

KARKASЪ, sf. Oaseле fъrъ карne ші ънкъ nedesкieраate аале унїї animaа, fъrъ membri ънsъ, (кошуа); коrпуа, кeresteaoa унеї nave, кошуа еї.

KARDINAA, sm. Ună din 70 преаці аї кuрції Romeї карії аале nе папа.

KARDINAA, adj. *Proecipuus*, adj. Пrinчіпаа (пunтuрї saŭ vinтuрї кardinaале), Sуdуа, Nordуа, Estуа Уestуа; (virtуte кardinaаъ), prinчіпааъ: Пуterea, Пrудinца, Jустiцia, Кumпътarea; (пumпър кardinaа), însemnъnd кantitate, кътime, onuус аа чеа ordinaа.

KARIATIDЪ, sf. *cariatides*, t. da arxi. Fiгуrъ de femee, de bъrbat, etc. цinъnd o коrniшъ, уn baлкon, etc., ne кап.

KARIBD, sn. O adinчime aсuпra коasteлor Siчiлieї; a къdeà din Karibd în Sкiлла; (fig.) dintr'un neriкoл intr'aлtуа, din rъŭ în maї rъŭ.

KARIERЪ, sf. Meseria, окkупацia, arta din каre trъieцe чinevà.

KARIKATУRЪ, sf. Skimonosituгъ în zugъvie.

KARITATE, sf. *Beneficus*. Vezї: Xaritate.

KARNAЦIE, sf. t. de zugъ. Zugъvituгъ de кърnuгї, коloritуа лor; коloarea пeллiї omуaтї.

KARNIVOR, adj. *carnivorus*. Kare se nutreцe ку каrne.

KARNOSITATE, sf. Kresвътuгъ de каrne аа vr'un лoк.

KARTЪ, sf. Vezї Xartъ.

KARTIAAЦIУ, } *certilago*, sn. t. de anat. Parte
KARTIAAЦINE, } лabъ din коrn, vîrtoasъ, nesimцibbiлъ, eлastiкъ, uniformъ, netted, maї nuцin komпaктъ deкът osуа, ші каre se afлъ аа каппътуа aї. (згъкаїї).

3.

www.dacoromanica.ro

КАRTILAGINOS, adj. *cartilaginosus.* De natura кartilagiнoasъ, a (sръчнoasъ.)

КАRTON, sn. (Mукавà). § Portofoлiй de desemnъtor.

КАRG, sn. Peatrъ foarte tare, кremmene.

КАSANIER. s ui adj. *Desidiosus.* Кърsia iй плаче a шedeà a кaзъ.

КАSКАDЪ, sf. Къdere de апъ кu sromot dintr'o înъlgime ui din stînкъ în stînкъ.

КАSКЪ, sf. *Galea.* Armatuгъ апъгътoare a капелuй.

КАSEMATЪ, sf. t. de fortifikaгie. Лок boлtit sunt zidurй de fortifikaгie, sure a апъrà кurtina, шanгuриле; baterie акoneritъ.

КАSETЪ, sf. *Arcula.* Sineцeл, biseкteлuцъ. § Tesaurul unuй reце, nunta sa.

КАSTЪ, sf. Sекtь de o кredinцъ oare кare; o класъ dintr'un stat. § adj. Куratъ, fъrъ (uriхanъ).

КАSTELAN, smf. *castellanus:* Proprietarul unuй кastel.

КАSTEL, sn. *castellum.* Четъцуie. § Кasъ mare saй naлat întъrit al vr'uneй nersoane marй.

КАSTITATE, sf. *castitas.* Virtutea челuй че é кast, куrat, înцeлeнt, denъrtat de toatь desfrъnarea; abцinere deла пaъчeriле кarneй, afarь numaй кънd sunt dunь леце.

КАST, adj. *castus.* Куrat, modest, denъrtat de toatь desfrъnarea, înцeлeнt; кare se abцine de пaъчeriле кarneй. ☼ Se ziче de o femee, de o fatь къ este înцeлeанtь; dar ar fi maй o imnertinenць de a ziче къ este кastь. (Menage.)

КАZ, sn. *Casus.* Aччident, eveniment, întъmnare.

КАZUAL, sdj. *Fortuitus.* Întîmnaътor, кare se noate întîmnaà saй nu.

КАTAКOMBE, sf. пл. *catacumboe.* Sutteran servînd uentuй mormînte, de denosit de oseminte de martirй.

КАTAFAлК, sn. Dekoraцie, ornament funebru d'a-

www.dacoromanica.ro

ѕѵпга ѵпѵї sікгіѵ. § Скafaлd пе каге se esекѵтъ чеї кondamnaцї лa moarte. *Catafalco.*

КАТАЛЕПSIE, sf. Ѳn feл de апоплексie кѵ înцenenirea, ammorцirea коrnѵлѵї saѵ a ѵпѵї membrѵ, resѵffлarea remъind tot лibberъ; înчetare цenereлъ saѵ пarцialъ ші momentanee a vieцeї че în ѵrmь îшї iа iarъшї коrsѵл sъѵ.

КАТАЛЕПТІК, adj. Attакat de каталенsie.

КАТАRАКТ, sn. *cataractes.* Кaскadъ, къderea aпeї ѵпѵї fлѵѵіѵ, ѵпѵї rîѵ пе коasta ѵпѵї mѵnte, ѵпѵї deaл.

КАТАSTROFЪ, sf. *catastrophe* Ѳлtimѵл ші nrinчipaлѵл eveniment dintr'o traцedie; eveniment, întîmплare fѵnestъ, пenorочitoare. (fir.) Sfъrшit nenorочit.

КАТЕКѲМЕNЪ, sf. *catechumena.* Галerie de biserікъ. § sf. A челла пе каге îл învaцъ чineva катехismѵл.

КАТЕDRAЛЪ, sf. Biserrika nrinчipaлъ dintr'ѵn Stat, saѵ dintr'o eparxie.

КАѲSЪ, sf. *causa.* Пrinчip; nrіччipъ. ☼ Ambiцia este каѵsa ordinarъ a ѵlѵлor ѵerreлor, ші tirania este каѵsa ѵlѵлor revoлѵцiлor. *(A. P.)*—Каuia nічї deкѵm nѵ nriimeцe effekte fъrъ каѵsъ; nrima se nѵmeцe Dѵmnezeї! (Saint Augustin.)

КАѲSARE, va. *Creare.* A fi (nrіччipa), каѵsa, începѵlѵ a ѵn че. (Se коnjѵgъ ка Лѵкrare: Каѵsez, каѵsezї, каѵseazъ, etc. каѵsam; каѵsaiї; am каѵsat; каѵsassem.)

КАѲSTIК, adj. *causticus.* t. de mediчi. Arzъtor (medikament, лeaк каѵstik). § (fiгѵr.) Mѵшkъtor, attinгъtor, satirik, (nersoanъ, snirrit каѵstik); (sin.) § sn. Пrenaraцie mediчinaлъ, ximikъ nentrѵ ars kъrnѵrilе netrebѵinчioase, etc. ☼ Satira este ѵn каѵstik vioлent че nѵ é iertat a'л întrebѵinцà deкът nѵmaї snre a tъmъdvì ѵn rъѵ înveterat.

КАѲSTERIѲ, sn. *causterium*, (deла καίω, arz.) Гаѵгъ în каrne fъкѵtъ кѵ foк saѵ кѵ ѵn каѵstik snre a

www.dacoromanica.ro

пріінцї акъаеà о пъроіъџіе, о formagie de пърої; ъачерь, bъbъ artefiчiaлъ.

ЌАѲSTERISAЏIE, sf. t. de mediчi. Fanta de a faчe ъп кавsterиї, de a arde кърпъріле пetrebъinчioase дела ъп коrп viї.

КАѲSTERISARE. va. mi sf. A arde къ ъп кавstiк.

КАѲЏIE, sf. *cautio.* Resпъпzъtor, кare se пъпe, se îndatoreazъ пепіъ чineavà (кezam).

КЛVAЛКАDЪ, sf. Marш, ъmbлet поmпos ші reълal de maї mълte пersoane кълare.

КЕ.

КESTIѲNE, } sf. *Quaestio.* Întrebare; пronosiџie
КESTIE, } de diskъtat; лъкъ desпre кare este vorba.

КЛ.

КЛANDESTIN, adj. *clandestinus.* Sekret; fъкъt în sekret ші în kontra леџiлor (amor, кънъпie, adъnare, etc. клandestine).

КЛЛSSIК, adj. *classicus.* (aъtor клasiк) Aпrobat, mare, кare faчe aъtoritate; (кarte клassiкъ), пriimitъ în клasseле коллеџiъriлor; (пъmînt клassiк), Itaлia, Гreчia; (aъtor клassiк), de пriпъл ordiп, servind de modeл.

КЛАѲSЪ, sf. *Clausula.* Înкieere, disпosiџie nartiкълarъ a ъпъї tratat; a ъпъї koпtraкt, etc.; artikoлъл ъпеї konvenџiї, ъпеї învoiriї.

КЛАVIКѲЛЪ, sf. *clavicula.* Челле doъ oase лerate de ъп кърътъіѳ лa ъmmere ші de челллаллат în mizлokъл пentълъї d'asъпra.

КЛЕMENЏЪ, } sf. *clementia.* Îndъrare, virtъte каКЛЕMINЏЪ, } re faчe пe ъп sъperior a iertà, a îm-

www.dacoromanica.ro

нуцинъ nedeanuca: se зиче desnre Dumnezeŭ, desnre aceia kariĭ aŭ autoritate asturemъ, desnre un judekъtor, de snre un nъrinte. ☞ Ачелаа kare n'are nimĭ o (miлъ), nu meritъ nimĭ o kлcmenцъ.

KЛFMENT, adj. *clemens.* Kare are клemenцъ-indu are, (Dumnezeŭ, judekъtor, prinц, nъrinte, etc., клement).

KЛIENT, smf. *cliens.* Ачелаа ne kare îл аппъrъ un avokat, un prokuror; (boлnavu), maлadu unŭ medik.

KЛIEKTEЛъ, sf. *clientela.* Клienцiĭ unŭ avokat, aceia ne kariĭ avokatu îĭ аппъrъ; (boлnaviĭ), maлazиĭ unŭ medik.

KЛIA, } sf. Una din Muse; kare nresidъ istoria.
KЛIO, }

ЛIKъ, sf. Adunъturъ de oameni snre a konsnirà; a intirà snre a înъlцa meritu unŭ nartit.

KЛINъ, sf. *Declivitas.* Лок kare merцe skoborind: skoboriш; koastъ.

KЛUB, sn. Adunare nolitikъ, filantronikъ, etc. (*club*, assoцiaцie, enra.)

KO.

KOAЛISARE, va. A adуna nuteri snre attakare sàŭ aппъrare; a se ridika kontra.

KOAЛIЦIE, sf. Adunare de onnosanцi, de nuteri în kontra aлeia.

KOKARDъ, sf. Nod rotund de nanralkъ лa nълъrie; semn de o nartidъ oare kare.

KODIKъ, sf. *Codex.* Adunare de лeцiuiri, de ordonanцe лa un лok (kodika лuĭ *Justinian*; kodika лuĭ Napoleon etc.; kodika civiлъ).

KOERCIBBIл, adj. Kare noate fi siлit, strimtorat; kare noate fi adunat în oare kare snaцiĭ (abur, vanoare koercibbiлъ). t. de ximie.

www.dacoromanica.ro

KOERЧITIV, adj. Kare are пѵterea de a siлì, de a adѵna, de a strîmtora лa ѵn лoк.

KOERЧIЦIE, } sf. *coercitio.* Пѵtere, dreut, fan-
KOERЧIЦIѲNE, } tъ de a siлì лa datorie, лə кredinцъ, de a îmnedika de a se denьrta, de a se abbatte deлa dînsa (a avea dreut de кoerчiцie asѵnra кѵї va).

KOESISTINЦЪ, sf. Simѵлaneitate, esistinцъ, afлare înfiinцъ în aчeллaш timn, totodatъ.

KOESISTARE, va. A esista îmnreѵn,ъ totodatъ кѵ aлtѵл; t. didakt.

KOFRѲ, } sn. *Arca.* (Sinet.)
KOFER, }

KOORTЪ, sf. *Cohors.* Trѵnъ de oamenї, maї tot-d'aѵna armaцї; кorn de nedestri romanї deлa 5oo лa 6oo oamenї.

KOIFARE, va. (Deлa k o i f). A акonerì, a ornà кanѵл кѵ кoїfѵrъ.

KOIFѲRЪ, sf. *Integumentum.* Акoneremîntѵл, ornamentѵл кanилaѵї.

KOЛIBRIѲ, } sm. *Polithmus.* O nassere foarte miti-
KOЛIBRѲ, } tikъ de Amerika ші foarte frѵmoasъ, înкъt nar'къ ar fi ornatъ кѵ feлѵrimї de neire skѵmne.

KOЛЛABORATOR, smf. Kare лѵкreazъ înnreѵnъ кѵ ѵn aлtѵл лa o karte saѳ aлt-чevà; kare îл ajjѵtъ în fѵnкцiiлe saллe.

KOЛЛABORAЦIE, sf. Kooneraцie; fanta koллaboratoriлor.

KOЛЛAЦIE, sf. *collatio.* Пrъnz ѵшor în лokѵл чinеї, dejѵnѵaѵї, nrъnzѵaѵї; rѵstare.

KOЛЛEKTARE, va. A adѵna.

KOЛЛEKTOR, smf. *Coactor.* Adѵnъtor.

KOЛЛEKTIV, adj. *collectivus.* Kare înfъцiшeazъ o idee кѵnrinzъtoare de ѵn tot (vorbъ koллeкtivъ) : es. nonor, armatъ, etc.

www.dacoromanica.ro

КОЛЛЕКЦІЕ, sf. *collectio.* Adунътурь.

КОЛЛЕЦІЎ, sn. *collegium.* Komnanie de nersoane de aчeeaшĭ demnitate, vredniчie. § Локуа destinat neutrу învъцътура цiinцeлor, лitterelor, лimbelor, artelor, etc.

КОЛЛЕГ, snf. *collega.* Konfrate, komnanion лa vr'o vredniчie, лa vr'o dreгътorie, лa vr'o missiune.

КОЛЛІSIE: sf. *collisio.* Isbitуrь de doь kornуrì; (fig) isbitуrь de nartituрĭ noлitiчe; луптъ, bътaie.

КОЛУМВЪ, sf. *columba.* Horумbiцъ:

КОЛУМВЕЛЪ, sf. Horумbiцъ mititikъ.

КОЛУМВАРІЎ, sn. *columbarium.* Horумbar.

КОЛОНЕЛ, sm. *Chiliarchus.* Kommandant de уn reцiment.

КОЛОНІАЛ, adj. De kolonиĭ.

КОЛОНІЕ, sf. *colonia.* Nумmъr de nersoane din ambe seksaлe trimise dintr'o цearь într'aлta sure a se aшezà akolo.

КОЛОНІСАЦІЕ, sf. Fanta de a kolonisà.

КОЛОНІСАRЕ, va. A aшezà kolonиĭ.

КОЛОНАДЪ, sf. *Peristilum.* Шir de koloane.

КОЛОЛНЪ, sf. *Columna.* Stълп.

КОЛОRANT, adj. Kare kolorează.

КОЛОRАRЕ, va. *colorare.* A dà kулoarea; § (fig.) A da o frумoasъ înfъцiшare, annarinцъ лa уn ce kare este urît, rъў. (Se konjugъ ka Аукrare; Kolor saŭ kolorez, kolorĭ saŭ kolorezĭ, kolorь saŭ kolorează, etc.)

КОЛОRІFIK, adj. Kare nroduce kулoarea.

КОЛОRІГRAD, rn. Instrument kare dь ші întъreцe înkът sь nu se maĭ skimbe kolorile kornuгilor.

КОЛОRIT, sn. *Harmoge.* Amestek de kулorĭ; effektул, resулtatул, împrejurул, kontrastул, armonia лor, într'un tabлoŭ, etc.

www.dacoromanica.ro

KOAORISAŢIE, sf. Skimbarea de kyaoare a sybstanţeaor, a ayktyriaor; trecţerea deaa o nyanţъ aa aata.

KOAORIST, smf. Zyrrav kare înţeaaeţţe, kare kynnoaţţe bine arta koaorityayî, arta de a bine kombinà koaoriae; aceaaa kare dъ koaoriae ne stamne.

KOAOSAA, smf. *colosseus.* De o mъrime neste mъsyrъ (firyrъ kyaosaaъ; nytare kyaosaaъ), foarte mare.

KOAOS, snm. *colosus.* Statya, saŭ (fir.) om ţirantik; se ziçe de yn om, de yn stat nyternik mi mare.

KOMBЎSTIBIAITATE, sf. t. de ximie. Proprietatea çe aŭ maĭ toate korpyriae d'a se yni ky oksiţenya, de a arde.

KOMBЎSTIBBIA, adj. Kare are proprietatea de a arde, d'a se yni ky oksiţenya. § sm. Tot çe serve nentry ţinerea, nentry nytrimentya fokyayî.

KOMBЎSTIE, sf. *combustio.* Fanta arderiĭ ne denain; întrearъ deskompynnere prin fok.

KOMESTIBBIA, adj. *Edulis.* Byn de mъnkat nentry om; kare se poate mъnkà.

KOMET, sn. *Cometa.* Korp ceresk kare se krede a fi de natyra planetaor, estraordinar, aymînos prin refaekţie, yrmat de o koadъ aymînoasъ, mi obbъtъndyse din ekaintik într'yn eaiis foarte prealyr, foarte esventrik.

KOMIK, adj. *comicus.* Kare ţine de adevъrata komedie (port, bykatъ, stia, om, komik); de ris, kare façe a ridde. § sm. Fca, stia, aktor komik.

KOMITAT, sn. Adynare de bъrbaţĭ kompiniĭ, înkъrkaţĭ de a diskytà o treabъ, etc. § Parte dintr'o adynare politikъ aaaeasъ spre a trakтà, spre a prenarà o kestiyne, trebyrî partikyaare.

KOMMANDЪ, sf. Aykry dat ka sъ se fakъ.

www.dacoromanica.ro

KOMMANDARE, va. *Imperare.* A ordonà (a norînci).

KOMMEMORATIV, adj. Kare rekiamъ svvenirea desnre cinevà, (Serbare, ceremonie kommemorativъ) fъkutъ snre memoria unuĭ eveniment, etc.

KOMMEMORAȚIE, sf. *commemoratio.* Memoria unuĭ Sant aa zioa aatria; Serviciua, (sajba) ce se face aa biserikъ snre memoria (nomenirea) unuĭ renosat.

KOMMENTAR, sn. *commentarius.* Interpretație, esplikație (tълкuire), aъmurire, bъgъrĭ de seamъ, observațiĭ ne o karte snre a o face înțeaasъ, snre a face sъ i se simțъ frumuseți aĭ saŭ defekteae, snre a o komparà, etc.

KOMMENTATOR, anj. *Interpres.* Kare face kommentare. Vezĭ: Kommentar.

KOMMENTARE, va. mi n. *Explanare.* A face kommentare. Vezĭ: Kommentar.

KOMMIS, sm. *Proepositus.* Înkъrkatua ku un nost, ku o treabъ, ku o misiune; ajutor subaltern narlikaar.

KOMMISERAȚIE, sf. *commiseratio.* Kompъtimire, (miaъ).

KOMMISIUNE, sf. *Mandatum.* Însъrcinare datъ kuĭvà snre a face, a duce, a aduce, a spune cevà.

KOMMISIONAR, smf. *Institor.* Agent înkъrkat ku kumpъrarea saŭ vînzarea de marfъ.

KOMMOD, adj. *commodus.* Un ce notrivit, (aesnicios) îndemъnos snre cevà; (îmbrъkъminte kommodъ) în voie, kare nu te gine, nu te strînge.

KOMMODITATE, sf. *commoditas.* Autku, stare, mizaok, situație kommode, (aesnicioase), îndemъnatice.

KOMMOȚIE, sf. *commotio.* Suduitură; (fig.) turburare.

KOMMUN, adj. *communis.* Ceea ce este nentru toți, a maĭ multora; cevà kare se noate afià aa maĭ mulți; ordinar, vulgar, de rând.

www.dacoromanica.ro

КОММѲNAA, adj. (Пronrietate коммѵпаалъ) a ѵneĭ коммѵne; комѵпъ (obщeaскъ) a ѵпѵĭ saĭ a doъ sate.

КОММѲNAAIST, smf. Membrѵ aд ѵneĭ soщietъщĭ reaiцioase.

КОММѲNITATE, | sf. *communitas*. Soчietate de
КОММѲNAAITATE, | nersoane reaiцioase saĭ nirene vieщѵind sѵut o aчeeaшĭ rerrѵaъ коммѵпъ; коrп de aокѵitorĭ aĭ ѵneĭ чetъщĭ, aĭ ѵпѵĭ bѵrr, etc.

КОММѲNЪ, sf. *Civitas*. Коrп de aокѵitorĭ aĭ ѵпѵĭ sat, ѵпѵĭ bѵrr, de чetъщeniĭ ѵneĭ чetъщĭ; aокѵa, кasa ѵnde eĭ s'adѵпъ § Sat, Monastire, înцeaaeѵъndѵse aокѵitoriĭ. § на. Bѵrrezia, чivisiea enrдezъ (кammera коммѵneaor).

КОММѲNIКABBIA, adj. *Contagiosus*. Kare se поate коммѵпiкà, dà, aѵà.

КОММѲNIКATIV, adj. Kare se коммѵпiкъ aesne.

КОММѲNIКAЩIE, sf. *communicatio*. Fanta коммѵпiкъriĭ, effeкteae, resѵaтateae eĭ; famiaiaritate, коrresnondinцъ, reaaцie.

КОМПАЧITATE, sf. *Compactio*. Kaaitatea a чeea чe este компакт.

КОМПАКТ, adj. *Spissus*. Des, strîns; кare are мѵaтъ sѵbsistanцъ, materie, în miк voaѵmin.

КОМПАNION, smf. *Socius*. Soц, кamarad.

КОМПАRABIAITATE, sf. Kaaitatea aѵкrѵaѵĭ чe se поate комnarà, a doъ aѵкrѵrĭ комnarabbiae.

КОМПАRABBIA, adj. *comparabilis*. Kare se поate комnarà.

КОМПАRAЩIE, sf. *comparatio*. Vorbe nrin кare se faчe o комnaraцie, se aratъ asemъnarea a doъ ſiinце, a doъ аѵкrѵrĭ.

КОМПАRATIV, adj. *comparativus*. De комnaѵaцie. кare aratъ комnaraцia.

КОМПАRARE, va. *comparare*. A чerчeta, a e-

www.dacoromanica.ro

saminà, a arătà ranorturile, kommaragĵia, asemănarea între doŭ lucruri, saŭ de ce se notivesk. § A eraà, (a notivi) o persoanŭ ku alta. (Kommarez ne Cesar ku Aleksandru), a pune ne aceeași linie; a konfruntà. (Se konjugă ka Lukrare: Komnar, saŭ kommarez; kommarĭ, sau kommarezĭ; kommaŭ, saŭ kommareazŭ, etc.)

KOMPASIUNE, sf. *Miseratio.* Kompătimire, (milă), durere a sufletului, atins de nekazurile altuia. ☼ Numaĭ cel nenorocițĭ kunosk kompasiunea.

KOMPENSARE, *compensare*, av. A face kompensagĵie; a balansà, a kumpăni greĵurile a doŭ lucrurĭ ce se îndeplinesk ku altele (a kompensà un lucru, o datorie ku o alta); a renarà, a îndreptà un rău printr'un bine; a desdamnà, (a desnădăbì). ☼ Un viciŭ nu poate fi kompensat ku nimĭ o kalitate bună. —Ainsa baŭndeceĭ nu se poate kompensà într'o femee ku nimĭ o altă virtute.

KOMPENSAȚIE, *compensatio*, sf. Stimagĵie, greĵire prin kare se kompenseazŭ un lucru ku altul; § desdaunare (desnădăbire).

KOMPETENȚĂ, KOMPETINȚĂ, } sf. Drentul de a kumpoarte, de a judekà.

KOMPETENT, adj. Kare are drentul de a judekà; aceeaa kădzia i se kuvine a se amestekà într'o treabă.

KOMPILAȚIE, sf. *Collectanea.* Adunătură strînsătură de frarniente saŭ frasurĭ luate din maĭ multe kărțĭ, ce îmurexnate într'un korn de skriere.

KOMPLEKT, KOMPLET, } adj. *complectus.* Întreg, desăvîrșit, nefekt.

KOMPLEKTARE, KOMPLETARE, } va. *complectare.* A împlini, a desăvîrși, a întregì.

KOMPLEKȘIE, sf. *complexio.* Adunătură, konkurs de lucrurĭ de feliurite naturĭ (komplekșie de kuvinte, de nekazurĭ, de maladiĭ,)

www.dacoromanica.ro

КОМПЛІЧЕ, КОМПЛІЧІѢ, adj. Kare ìa parte ла krima алtvia. ☞ Este a te facĉe komplìĉe ла o imnertenigъ (obrъznivie), rîzъnd de dînsa, fъkъnd (xaz) de dînsa.

КОМПЛІЧІТАТЕ, sf. *Societas.* Împъrtъшire ла krima алtvia.

КОМПЛІКАТ, adj. *Implicitus.* Amestekat kv алteлe; înkvrkat; kare nv este simplv.

КОМПЛІКАRE, va. *complicare.* A amestekà, a advna împrevnъ maĭ mvлte лvkrvrĭ; a înkvrka (trebvrile). (Se konjvgъ ka Лvkrare: Komplìk, saĭ komplìĉez; komplìĉĭ, saĭ komplìĉezĭ; komplìkъ, saĭ komplìĉeazъ, etc. komplìkat.)

КОМПЛОТ, sn. *Conjuratio.* Kvgget gъĭ format de doĭ saĭ de maĭ mvлgĭ în protiva kvĭva.

КОМПЛОТАRE, va. *Conspirare.* A facĉe komplot, a konsnira în protiva kvĭva, (Se konjvgъ ka Лvkrare: Komplotez, komplotezĭ, komploteazъ, etc.)

КОМПѢNNERE, va. *componere.* A forma, a facĉe vn întrer din maĭ mvлte pъrgĭ; a komvnne o skriere, o mvsikъ, vn tabлoĭ, etc. (Se konjvgъ ka Пvnnere: Komnvĭ, etc.)

КОМПѢІТОК, smf. Kare komnvne.

КОМПОSIЦІЕ, sf. *compositio.* Fanta de a komnvnne ĉeva; resvлtatva eĭ; întrvnire de maĭ mvлte лvkrvrĭ.

КОМПRESЪ, sf. *Penicillum.* Pettika, kъrpa kv kare se леagъ o vvлnъ (o ranъ).

КОМПRESIV, adj. t. de xirvr. Ĉeea ĉe serveĉe de a komprima, de a konstrînge, de a strînge.

КОМПRESSIE, sf. *compressio.* Fanta de a komprima, de a konstrînge, de a împrvgina, voлvmva, mъrimea vnvĭ лvkrv strînprъndv'л, komprimъndv'л; strînsъtvrъ.

КОМПRIMABBIл, adj, Ĉeea ĉe poate fi komprimat, konstrîns, restrîns prin strînsъtvrъ, prin anъsъtvrъ.

www.dacoromanica.ro

KOMPRIMARE, va. *comprimere.* A konstrînge, a restrînge kv vîrtvte, a apăsa; (fir.) a împiedeka. (Se konjvgă ka A d v n a r e: Komprim, komprimĭ, komprimă, etc.)

KOMPROMITTERE, va. *In periculum adducere,* a pvne în pericol. (Se konjvgă ka T r i m i t t e r e: Kompromit, saŭ kompromiz (maĭ bine kompromit); kompromizĭ, kompromite etc.)

KOMPROMIS, sn. t. de legĭ. Svppvnere la arbitrar.

KONKAV, adj. *concavus.* Skobit, adînkit ca rotvnd înăvntrv.

KONKAVITATE, sf. *concavitas.* Konkavvă, skobitvră, adînkătvră vnvĭ korp; skobitvră rotvndă; kavitatea vnvĭ korp rotvnd; starea avkrvlvĭ konkav.

KONTABILITATE, sf. Răspvndire în sokotele.

KONVENTRARE, va. A advna la ventrv; a'şĭ advnă mintea la vn sinrv lvkrv. (Se konjvgă ka A v k r a r e: Konventrez, konventrezĭ, konventreazăă, etc.)

KONVENTRAŢIE, sf. Fanta konventrăriĭ, a redvcerĭ în maĭ mik volvm; resvltatvl eĭ.

KONVENTRIK, adj. t. de geometrie. (Firvre konventrice), kare aŭ acelaş ventrv.

KONCEPŢIE, sf. *conceptio.* Fanta prin kare vn prunk este konvenit în matrice, (zămislire). § Serbătorea la krestinĭ a konceperiĭ (a zămislirĭ) Marieĭ. § Fakvltatea de a prichende, de a înţelege, de a primi în minte o idee.

KONCERT, } sn. *Concertus.* Armonie de glasvrĭ,
KONŢERT, } de instrvmente.

KONCESSIE, } sf. *concessio.* Fanta de a cedde;
KONCESIVNE, } avkrvl ces, saŭ cedvt, lăsat altvia.

KONCILIVL, sn. *concilium.* Advnare legalĕ de prelaţĭ spre a delibera, a decidde asvpra vneĭ kestivnĭ de doktrinĕ, de disciplinĕ. (Sobor).

www.dacoromanica.ro

KONȚIS, adj. *concisus.* Skurt ши strîns (autor, stia конțis).

KONȚISSIE, } sf. *concisio.* Kалitatea аукŕуаї
KONȚISIUNE, } конțis, конstrîns.

KONȚETĂȚEAN, amf. *Civis.* Четъцean din aчeeaшї четate ку аltуа.

KONKAAVĂ, vsf. Adunare de кardinaлї sub a аlеցe un папъ.

KONKAAVIST, smf. Kare însoцeцe пе un кardinaл la конкаavъ.

KONKAUSIV, adj. Kare terminъ, конкide, sfîrшeцe.

KONKAUSSIE, sf. *concluſio.* Sfîrmitуа, încheerea унеї trebe, унеї аукŕъrї; sfîrmitуа унуї diskurs; конsekvinца унуї raцionament, унуї arгument în formъ; fanta încheerii; уatima nronosiцie a унуї siлaoцism.

KONKORDANȚĂ, sf. Kaunort; notrivire.

KONKORDĂ, sf. *concordia.* Unire, конformitate de voie. § Паче, bунъ înцeлeццere.

KONKORDARE, va. *concordare.* A fi în унire; a uni. (Se конjŕъ ка Аукrare: Konkordez, etc.)

KONKUERANT, Vezї: Konkerant.

KONKUISTĂ, Vezї: Konkeтъ.

KONKURARE, va. *concurrere.* A аукra împreунъ ку аltуа лa un аукŕу; a se уnі neutru un sfîrшit. § A se întreчe ку аltуа лa чeva, a fi în конкурrinцъ, a se аunia neutru un nremiї, neutru o koroanъ, etc. (Rerулa ar чerre ка aчest verb sъ fie de a treia конjугare în ire; dar канriцуа лimbeї sale уrekia Romъnaуї чere a fi de nrima конjугare, шi a zice: Konkur saŭ конkurez, конkurї saŭ конkurezї, конkurъ saŭ kureцъ, etc; iar nu конkuresk saŭ конkur, конkureцце saŭ конkure, etc.) ✲ Rъуа конkurъ ku bineлe neutru armonia лumiї aчesteia шi ferichirea din чeeaлaлtъ. — Kund norokуа este obosit ку noї, faче sъ конkure nînъ шi чeлae maї mичї evenimente sure

www.dacoromanica.ro

rriua noastrъ. — Oamenii s'aŭ aerat iutre eĭ ka sъ konkyre snre feriqirea ny nymaĭ a rnyia, qi a tytyaor.

KONKÝRS, sn. *concureus.* Fauta konkyrъrii, a întreqqerii, a konkyrinqeĭ.

KONKÝBINAQIÝ, KONKÝBINAT, sn. *concubinatus.* Petreqqere împreynъ de bъrbat ky o femee fъrъ a fi kynynaqĭ.

KONKÝBINAR, sm. Kare are o konkybinъ.

KONKÝBINЪ, sf. *concubina.* Femee kare konaokyeqe ky yn bъrbat fъrъ a fi kynynatъ ky dinsya.

KONKÝRENQЪ, KONKÝRINQЪ, sf. *Contentio.* Qretenqie a maĭ mylora aa acellaqi alkry. § Aynъ kommerqiaaъ mi indystriaaъ; în tъqqere.

KONKÝRENT, smf. *Competitor.* Kare konkyrъ nentry acellaqi alkry în acellaqi timp; kare se întreqe ky allya aa yn qe.

KONDAMNABBIA, adj. *Damnandus.* Kare meritъ a fi kondamnat aa o nedeansъ; kare meritъ a fi kritikat.

KONDAMNAQIE, sf. *Damnatio.* Jydekatъ kare kondamnъ (osiudeqe).

KONDAMNARE, va. *Damnare.* A da o (xotъrire) jyridikъ împ kontra kyĭva a (osîndì); a kritika. (Se konjygъ ka Aykrare: Kondamn, saŭ kondamnez; kondamnі saŭ kondamnezĭ; kondamnъ, saŭ kondamneazъ, etc.)

KONDOAEANQЪ, sf. Mъrtyrisire de dyrere, de mъxnire, de nъrere de rъŭ; naynqerі.

KONFEDERAQIE, sf. *Foedus.* Aegътygъ, ynire, aaaianqъ de statyrĭ, de nonnare de qetъqenĭ aibberĭ.

KONFEDERATIV, adj. De konfederaqie; ynde este konfederaqie.

KONFEDERAT, adj *Foederatus.* Ýnit nrin aaaianqъ, aaaiat nrin konfederaqie.

KONFEDERARE, va, ners. (a se) *Foedus inire.*

www.dacoromanica.ro

A se vnì împrevnъ; a face konfederaţie. (Se konjvgъ ka Avkrare: Mъ konfederez, ete.)

KONFERINŢЪ, sf. Adunare sare a se face vr'o desbattere; diskuţie; konvorbirea maĭ multora asupra vnuĭ lukru.

KONFERARE, va. *Conferre.* A dà, a akkordà. § A raţionà, a vorbì, împrevnъ desure vn ce. (Se konjvgъ ka Avkrare: Konfer, saĭ konferez; konferĭ, saĭ konferezĭ; konferъ, sau konfereazъ; konferat, etc.)

KONFESARE. va. ners. *Confiteri.* A mъrturisì, a spune greşalele sale la konfesor (duxovnik). (Se konjvgъ ka Avkrare: Mъ konfesez, te konfesezĭ, se konfeseazъ, etc.) ☼ Ċea maĭ mare parte din pъkътoşiĭ înşiĭ netrek vieaţe instatъnd ne Dumnezeŭ şi konfesъndse.

KONFESSIE, KONFESIUNE, } sf. *confessio.* Mъrturisire de (greşalele) sale la konfesor (la duxovnik.)

KONFESOR, sm. Preot kare are puterea de a askulta konffesia kuĭvà şi de a ierta pъkatele (duxovnik). ☼ Omul onest kare n'are konfesor sure a'ĭ spъla pъkatele, se silеşte a face maĭ puţine.

KONFESIONAL, sn. Loku unde se face konfessia, kabinetul konfesorului.

KONFIDENŢЪ, KONFIDINŢЪ, } sf. *Communicatio.* Kommuniкaţie, împъrtъşire datъ saŭ primitъ desure vn sekret.

KONFIDENT, smf. Persoanъ kъria se konfidъ, se încrede vn sekret.

KONFIDENŢIAL, adj. Un ce fъkut, spus în konfidenţъ, în încreddere.

KONFIDARE, va. *Committere.* A încredde; v. ners. A se încredde. (Se konjvgъ ka Avkrare: Konfid, konfizĭ, konfidъ; konfidam; am konfidat; konfidassem; voĭ konfidà; etc.)

www.dacoromanica.ro

KONFIGURAȚIE, sf *Configuratio.* Formъ esterioarъ; rъnduealъ, disnosiție de sъnrafețe. § t. de astro Situația nersnektivъ a nlaneteлor. § Asemъnare.

KONFIGURARE, va. A figurà imurevnъ. (Se konjugъ ka Lucrare: Konfigurez, konfigurezi, konfigurează, etc.)

KONFIN, sn. *Confinium.* Margine, (xotarъl) vnei ȚъrĭȚ.

KONFIRMATIV, adj. Kare konfirmъ, întъreȝte, încredinȝează, adevereazъ.

KONFIRMAȚIE, sf. *confirmatio.* Ceea ce face mai tare, mai sigur, mai adevъrat; întъrire, adeverire. § t. de ret. Partea discursului kare kunrinde dovezile.

KONFIRMARE, va. *confirmare.* A face mai sigur, mai tare, mai adevъrat; a încredinȝà, a adeverì vn ce. (Se konjugъ ka Lucrare: Konfirm, saŭ konfirmez; konfirmĭ, saŭ konfirmezi; konfirmъ, saŭ konfirmează; etc.)

KONFISKABBIA, adj Kare noate fi konfiskat. Vezĭ: Konfiskare.

KONFISKAȚIE, sf. *confiscatio.* Fanta de a konfiskà. Vezĭ: Konfiskare.

KONFISKARE, va. A lъà cuvenita ne seama sa averea cuvĭ kunabbia sure nedeaunsi. (Se konjugъ ka kъlkare: Konfisk, konfiscĭ, konfiskъ, etc.)

KONFORMAȚIE, sf. *conformatio.* Kinta, felul kv kare vn korn este organisat, este konformat; aȝezarea părȚilor cuvĭ alkuv, cnei fiinȝe.

KONFORM, adj. *Conformis.* Asemnnea, kare are avecaĭ formъ; kare are konformitate, assemъnare, notrivire, raport. ☞ Cel mai mare bine al kare noate nretinde cineva este de a netrece o vieaȝъ konformъ (notrivitъ) kv starea sa. kv cuvinte sĕĭ. (*Voltaire*). § adv. *Convenienter.* Într'un fel konform, notrivit kv ceva.

www.dacoromanica.ro

KONFORMARE. va. ner. *Accommodare.* A fave конформ, a dà forma. § v. ners. A se supune, a se dà dupъ voinца кыvà. (Se конjугъ ка Лукrare: Konformez. mь конformez; конformezĭ, te конformezĭ, etc.)

KONFORMITATE, sf. *Convenientia.* Rannort, asemъnare între doъ лукрурĭ; конформитате de карактерурĭ, etc.

KONFORTABBIA, adj. Конфортатив · bun, în destulъtor (nutritivъ, локuinць конфортабbiа).

KONFORTATIV, adj *Corroborans.* (mediчinь, леак конфортатив) каре întъreцце, ajjutь, tuнереазъ.

KONFRUNTAЦIE, sf. *Collatio.* Fanta de a конфрунtà, de a nune de faць кь martorиĭ ne акkusaцĭ; черчетарea a doъ skrierĭ; конпарацie.

KONFRUNTARE, va. ші s. *conferre.* A nune de faць кь martorиĭ ne un акkusat; a esaminà, a face компарацie. (Se конjугъ ка Лукrare: Konfrunt, saŭ конfruntez, конfruнцĭ, saŭ конfruntezĭ; конfruntь, saŭ конfruntează, etc.)

KONFUS, adj. *confusus.* Amestekat, înkurkat.

KONFUS, adv. Într'un feл înkurkat, amestekat; ameцit, tĭmit.

KONFUSSIE, sf. *confusio.* Înkurkъturь, amestekъturь, nerъndueaлъ, turburare; ameцire, tĭmire.

KONЦEDIU, sn. *Licentia.* Voie, nermissie de a se duче, de a se retrauце. § Луare de zioa bunь.

KONЦEDIARE, va. *Dimittere.* A dà концедиĭ, a dà voie de a se duче, de a se retrauце. (Se конjугъ ка Лукrare: Konцediez, концediezĭ, концedieazъ, etc.)

KONЦEЛAЦIE, sf. Întreцare.

KONЦIUR, sf. *Circuitus.* Ainnia каре mъrцineцe, каре кunrinde, каре înkunцiturь o fiturь ші nrin каре se înfьцiшeazъ aчea fiturь; t. de art.; înkunцitura unei чetъцĭ.

www.dacoromanica.ro

KONFREFANISM, sn. Suirrit de konfrerafie; sistemъ favorabbiлaъ konfrerafiilor.

KONFREFANIST, smf. Kare este membrv aл vneĭ konfrerafiĭ.

KONFREFAȚIE, sf. *Coetus.* Konfrъfie, komnanie trвind svnt aчeeaшĭ rerfvлъ reлiȣioasъ (Konfrerafie israeлitъ).

KONFRES, sn. *congressus.* Advnare de svveranĭ, de ambasadorĭ snre a trastà desnre пaче, desnre interesvriлe statvriлor лor.

KONJEKTȣRЪ, sf. *conjectura.* Пresvппvпnere, пъrere, oninnie întemeiatъ пe annarinfe, пe чeллe de dinafarъ, dare кv sokoteлla.

KONJEKTȣRARĖ, va. A faчe, a formà konjektvre, a faчe пresvппvпnerĭ. (Se konjvrъ ka Лvkrare: Konjektvrez, konjektvrezĭ, konjektvreazъ; etc.)

KONJȣFAЛ, adj. *conjugalis.* (Лerътvrъ, amor, datorie, kredinfъ konjvrлъ) kare s'attinfe de vnirea nrin kvnvnie.

KONJȣFARE, va. *conjugare.* A arъtà modifikafiile, terminafiile verbilor, dvпъ rerfvле.

KONJȣNKTIV, adj. t. de gram. Kare konлeagъ, konjvgъ.

KONJȣRATOR, smf. Kare konsnirъ în kontra rvvernvлĭ; kare formeazъ, kondvче o konsniraȣie.

KONJȣRAȚIE, sf. *conjuratio.* Konsniraȣie, komnлot în kontra statvлĭ, în kontra svveranvлĭ, în kontra vnĭ nartikvлar.

KONJȣRARE, va. *Obsecrare.* A rvgà кv mvлъ stъrvinfъ. § (fig.) A roni demonii, temnestele nrin rvgъчvnĭ. § vn. ші a. A konsnirà, a formá vn komnлot.

KONNETABBIЛ, sm. *Stabili comes.* Kanvл grajdivriлor regale; dirnitate miлitarъ; kan de armate.

KONIVENȚЪ, KONIVENȚIE. } sf. *coniventia.* Komnлiчitate nrin toлerangъ ші disimvлafie a gъv-

www.dacoromanica.ro

ayĭ че чinevà é dator ші noate a'a înnedikà; komalĭčitate.

KONKERANT, } sm. *Domitor.* Kare ĭa, kare a
KONKYERANT, } ayat mvate ţerĭ nrin arme.

KONKETЪ, } sf Fanta ayъrĭĭ, kytronireĭ de ţe-
KONKYISTЪ, } rĭ nrin arme. Ţearъ, aykrya ayat.

KONSAKRARE, va. *consecrare.* A dedikà, a dà, a se înkinà, a se devoì ayĭ Dimnezeў. § A devoì, a sakrifikà, a destinà (timnya saў, vieaţa sa, averea sa aa yn че, saў nentry yn че); a se dà ky totya, inrrijiriae saaae, ostenedeae seaae, etc. (Se konjygъ ka Ayxrare: Konsakry, saў konsakrez; konsakri, saў konsakrezĭ; konsakrъ, saў konsakreazъ, etc.)

KONŞŢIINŢЪ, sf. *conscientia.* Şţiinţъ, simtiment natyraa aa siffaetyayĭ desure rъў ші desure bine; kyţţet.

KONŞŢIINŢIOS, adj. *Religiosus.* Kare are konşţiinţa deaikatъ.

KONSKRIPŢIE, sf. Ayare, skriere aa oaste.

KONSKRIPT, } adj. *conscriptus.* Skrisya aa oaste
KONSKRIS, } nrin sorţĭ.

KONSEKRATOR, smf. *consecrator.* Kare konsakrъ. Vezĭ: Konsakrare.

KONSEKRAŢIE, sf. *consecratio.* Fanta de a konsekrà, nrin kare yn ayky este konsakrat; fanta nrin kare nreotya konsakrъ nъinea, vinya şi ana aa Aetyrgie.

KONSEKYTIV, adj. *Sequens.* Ne rъnd, d'a rъndya ynya dynъ aatya. (doъ zeчĭ de ziaae konsekytive) yna dynъ aata.

KONSEKYŢIE, sf. *consecutio.* Yrmare a ynyĭ ayky, konsekyinţъ. § t. de astr. (Aynъ de konsekyţie), snaţiya, timnya de doъ zeчĭ şi noь de ziaae între чeaae doъ konjynkţiĭ aaae aynеĭ şi aaae soareayĭ.

KONSEKYINŢЪ, sf. *consecutio* Înkivere, konkays-

www.dacoromanica.ro

zie trasъ din niţe nronosiţiĭ; ѵrmare, ceea ce vine, ѵrmeazъ dintr'o fantъ, dintr'o ʌѵkrare.

KONSEKѲENT, smf. Kare raţioneazъ; kare are o nѵrtare notriviţъ kѵ vorbeʌe.

KONSERVATOR, smf. *conservator*. Kate konservъ (nъstreazъ). § Anъrъtor, aʌ ѵneĭ sisteme de rѵvern, etc. Kare este în kontra reformeĭ.

KONSERVATIVĬ, sm. nʌ. Nartit de toriĭ anrʌi în kontra viriʌor kariĭ sѵnt reformistĭ.

KONSERVAŢIE, sf. *conservatio*. Fanta nrin kare se konservъ ѵn ce; resѵʌtateʌe eĭ.

KONSERVATORIѲ, sn. ʌokѵʌ ѵnde se konservъ (se nъstreazъ) cevà.

KONSERVARE, va. *conservare*. (A nъstra, a nъzì kѵ rriţъ); a îmnedikà strikarea, aʌteraţia. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Konserv, saĭ konservez; konservĭ, saĭ konservezĭ; konservъ, saĭ konservează; etc. konservat).

KONSIDERABBIʌ, adj. Kare trebѵe a fi konsiderat; remarkabbiʌ, însemnat. § Mare, imnortant.

KONSIDERAŢIE, sf. *consideratio*. Fanta de a konsiderà, de a esaminà, de a ʌѵà în bъrare de seamъ. § Merit, nѵme. § Motivѵrĭ, kѵvinte (a ʌѵkrà, a fi imnins, a fi nevoit de oare kare konsideraţiĭ). § Bъrare de seamъ în *nѵrtare*; *inţeʌʌenciune*, *nazъ*. § Resnekt, stimъ, nentrѵ cineva. nentrѵ taʌente, nentrѵ virtѵţiĭ, nentrѵ vrednicиĭ. § Renѵtaţie. § Imnortanţъ. ☞ Bъrbaţiĭ kariĭ nъstreazъ rѵstѵriʌe jѵneţeĭ, nerd în konsideraţie ceea ce kъţigъ în ridikѵʌ. (Bѵn ъnarte) — Nѵbaeţea nѵ este nimik fъrъ konsideraţie.

KONSIDERARE, va. *considerare*. A nrivi, a esaminà, a se ѵità aa ѵn aѵkѵ kѵ bъrare de seamъ. § A avea resnekt; a stimà ne cineva. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Konsider, saĭ konsiderez; konsiderĭ, saĭ konsiderezi; konsiderъ, saĭ konsidereazъ, etc.)

www.dacoromanica.ro

KONSEMN, sn. Ordin dat unei sentineae.

KONSIAAIU, sn. *consilium.* (Sfat) ☼ Ia nentru tine konsiliuriae ce dai aatora.

KONSIAIAR, sm. *consiliarius.* Kare dъ konsiaaiu; membru de konsiaaiu (de sfat); membru aa kurții supreme.

KONSIMTIMENT, sn. *consensus.* Fanta de a nriimi, de a înkuviința, de a rъsi de bunъ o nronunnere, o aukrare. (Deaa *con*, ku, mi *simtiment*, simțire; adekъ a simți împreunъ, sau assemmenea kuaatua asupra unui aukru)

KONSISTANȚIЪ, sf. *Congulatio.* Închiegarea unui fauid; starea aui kъnd e vъrtos, soaid; stare de soaiditate, de tărie.

KONSISTARE } va. *consistare.* Se siue de starea
KONSTARE, } unui aukru konsiderat în ființa sa, în nronrietъțiae (însușiriae) saaae, în kalitъțiae saaae, în nъrțiae saaae; se mai ziue desure o kestiune de desaerat (totua konstъ, sau konsistъ a ți ...). (Se konjugъ ku Stare: Konsist, sau konstau nsistă, sau konstai; konsistъ, sau konstъ; etc.) ☼ Adevărata superioritate konsistъ în puterea sufletului. (*Staël*) — Vai de ambițiosua aceaaa kare face sъ konsiste raoria sa întru a'ltă redуce patria în skiavie. (*Cowley*) — Perfekta fericire konsistъ întru a face oamenі fericiți. (*J. J. Rousseau*). — Mărirea unui desnot nu konsistъ în merituа sъu nersonaa, ci în înjosirea mușamimii kare ia înkunuiuъ. (*Wrigth*)

KONSOAABBIA, adj. *consolabilis.* Kare noate fi konsoaat, (mъngîiat).

KONSOAATOR, smf. *consolator.* Kare konsoaeazъ (mъngîie).

KONSOAAȚIE, sf. *consolatio.* (Mъngîiere) ustura rare datъ aa o mъhnire, aa o durere, etc. ☼ Studiua este a doa konsoaație; amiciea este nrima. (*Vol-*

www.dacoromanica.ro

taire.) Visѣriae aѵ fost tot d'aѵna konsoaaŋia nenorociŋiaor.—Konsoaaŋiae niçi o datъ nѵ ainsesk virtѵŋii. (*D na Roland.*)

KONSOAЪ, sf. *Prothyris.* Bѵkatъ de arhitektѵrъ çe ese din zid, servind de reazim ѵnei korniine, ѵnii fronton, ѵnei fereştre, etc. § Ѳn fea de mobbiaъ.

KONSOAARE, va. *consolare.* A ѵshѵrà, a îndѵaçí, a îmbѵna (a mъngîià) nekazѵa, dѵrerea, nrin vorbe, nrin înrrijirĭ, nrin konsiaaivrĭ, nrin esemnae, etc. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Konsoa, saĭ konsoaez; konsoaĭ, saĭ konsoaezĭ; konsoaaъ, saĭ konsoaeazъ.) ☞ Trebѵe a te konsoà de orĭ çe, afarъ nѵmaĭ de gъѵa çe aĭ fъkѵt.

KONSOAIDAŋIE, sf. Starea aѵkѵaѵĭ konsoaidat, întъrit; Fanta kare façe aceastъ stare.

KONSOAIDARE, va. *Glutinare.* A façe soaid, tare, vîrtos. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Konsoaidez, konsoaidezĭ, konsoaideazъ, etc.)

KONSOMATOR, smf. Açeaa kare façe konsomaŋie în orĭ çe, ni maĭ aaaes într'aaae vieŋѵriĭ.

KONSOMAŋIE, sf Fanta de a konsomà. § Împlinirea, sъvъrnirea vr'ѵneĭ fante.

KONSOMARE. va. *Perficere.* A (sъvъrni), a împlinì, a terminà (a konsomà o krimъ). § A nerfekŋionà § A façe konsomaŋie în aaae vieŋѵriĭ; maĭ bine a konsѵmà: Vezĭ Kousѵmare. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Konsomez, konsomezĭ, konsomeazъ, etc.)

KONSONANŋЪ, sf. *consonantia.* t. de mvsi. Akkoĭrd naъkѵt de doъ sѵnnete; assemъnarea a doъ vorbe în terminaŋia aor.

KONSONANT, adj. *consonans.* (Akkord konsonant) format de konsonanŋe.

KONSONARE, va. *consonare.* A formà o konsѵnanŋъ, a resѵnà în nreѵnъ saĭ kѵ armonie.

KONSOARTE, smf. *consors-tis.* Soŋ nrin kѵnѵnie, aeŋitim.

www.dacoromanica.ro

KONSPIRATOR, smf. *Conjuratus.* Kare konspirъ în kontra rъverнъlъї.

KONSPIRAŢIE, sf. *conspiratio.* Konjъraţie, întrenrindere sekretъ de maї mъlţї în kontra rъverнъlъї, saŭ în kontra kъivà. ✡ Iertarea vigilъlъї este o konspiraţie în kontra virtъţiї. (*Bartélemy.*) Nъ noate fi konspiraţie nerikъloasъ într'o ţearъ aл kъria nonor este amiпat.

KONSPIRARE, va. *conspirare.* A face o întrenrindere sekretъ în kontra rъverнъlъї, saŭ în kontra vneї nersoane nrivate. (Se konjъgъ ka Aъkrare: Konspir, saŭ konspirez; konspirї, saŭ konspirezї; konspirъ, saŭ konspirează, etc.)

KONSTABBIл, sm. Offiţier de poліţie în Engлitera.

KONSTANŢЪ, sf. *constantia.* Tъrie de sufлet, virtъte kare îл întъreaţe în kontra dъreriї, în kontra adversiтъţiї, nenoroţiriї, aţentъriї, etc, saŭ în xotъrîreл, în nrojeteл, în dorinţeл lъї, etc; se ziче maї alлes de vn amor лъnr într'o nersoanъ. (statorniţie).

KONSTATARE, va. *Probare.* A întъrì veritatea, adevъrъл vnъї лъkrъ nrin dovezї sirrъre. (Se konjъgъ ka Aъkrare: Konstatez, konstatezї, konstateazъ, etc.)

KONSTEллAŢIE, sf. *constellatio.* t. de astr. Adъnъtъrь de steлe; stea înfъţoşatъ nrintr'o firъrь, ші însemnatъ kъ vn nume.

KONSTERNAŢIE, sf. *consternatio.* Kъnrindere kъ snaїmъ, mirare kъ nerdere de kъraţiї; tъrbъrare, snaїmъ mъtъ.

KONSTERNARE, va. *consternare.* A se kъnrinde de mirare kъ snaїmъ. (Se konjъgъ ka Aъkrare, Konsternez, konsternezї, konsterneazъ, etc.)

KONSTIПAŢIE, sf. Frestate de a eşì....

www.dacoromanica.ro

KONSTIINAT, smf. ui adj. Kare ese afarъ кѵ ѵrextate, înkѵieat.

KONSTIINARE, va. ui ner. A' se strînge пънтечае ui a imuediкà euirea . . .

KONSTITѲANT, adj. Kare konstitѵeazъ.

KONSTITѲANTЪ, sf. Прima kammerъ леցistativъ dela revoлѵցia franցezъ.

KONSTITѲARE, va. *constituere.* A komnѵnne ѵn totѵa din лѵkѵrѵî adѵnate; a aшezà, a statorniví; a facче o konstitѵցie, o orranisaցie. (Se konjѵrъ ka Лѵкѵrare: Konstitѵez, konstitѵezi, konstitѵeazъ, etc.)

KONSTITѲTIV, adj. (Прonrietate konstitѵtivъ) kare konstitѵeazъ esenցiaл ѵn лѵkѵr.

KONSTITѲЦIE, sf. Komnosiցie; aшezъmînt, temneramentѵa omѵлѵî § Леցe fundamentaлъ; rerѵлament; voinцъ skrisъ a цereî ☼ O bѵnъ konstitѵցie nѵ лasъ naցiiae s'atъrne de karakterѵa sѵveranilor. — Adevъrata konstitѵցie este voinца kornѵлѵî soчiaл, adekъ a naցiei.

KONSTITѲЦIONAR, smf. Sѵnnѵs лa o konstitѵցie.

KONSTITѲЦIONAлITATE, sf. Kaлitatea a чeea че este konstitѵцionaл.

KONSTITѲЦIONAл, adj. De konstitѵցie; konform, notrivit кѵ konstitѵցia.

KONSTRѲKTOR, smf. *Structor.* Aчелла kare konstrѵeцце (konstrѵktor de o navъ, de ѵn edifiчiў), fъkъtor.

KONSTRѲKЦIE, sf *constructio.* Fanta de a konstrѵì; resѵltatѵa, (zidire), edifiчiў.

KONSTRѲIRE, va. *Struere.* A zidí, a kaъdi, a edifikà. (Se konjѵrъ ka Iѵbire: Konstrѵesк, konstrѵeццў, konstrѵeцце, etc.)

KONSѲETѲDЪ, } sf. *consuetudo.* (Obiчeiў.)
KONSѲETѲDINE, }

www.dacoromanica.ro

KONSULTAȚIE, sf. *consultatio.* Konferinț sure a face konsulat asupra unei trebe, unei maladii (boale).

KONSULTATIV, adj. Deliberativ (curtea konsultativă).

KONSULTARE, va. *consulere.* A lua, a da konsilii, (sfat; a se sfătui). Se konjugă ca A cumpărare: Konsult, sau konsultez; konsulți, sau konsultezi; konsultă, sau konsultează, etc.)

KONSUNANȚĂ, Vezi: Konsonanță.

KONTAKT, sn. *contactus.* Attingere de doă corpuri.

KONTAGIOS, adj. *contagiosus.* Kare se întinde, se kommunică.

KONTEMPLATIV, adj. *contemplativus.* Dat la kontemplație unin kiamet, ki mintea (om, viață, fiosofie, affecție, manie, etc., kontemplative); kare unive ge ki mintea.

KONTEMPLAȚIE, sf. *coutemplatio.* Fanta de a kontempla, de a univi ki ochii sau ki mintea, ki spiritul.

KONTEMPLARE, va. *contemplari.* A konsideră, a univi ki mare băgare de seamă ki ochii sau ki mintea; a admirà.

KONTENANȚĂ, } sf. Țiitura kopilaș, fealul în
KONTENINȚĂ, } kare îmi ține vine vinevà kopilul (kontenanță, bună, rea, prav, modestă, sirăbă, dăregoasă). § Kuraj; karakter xotărît. ☼ Trebue s'aibă o bună kontenanță (kuraj) în toate împrejurările, în ferichire ori în nenorocire, în skădere ori în înălțare.

KONTESTABBIL, adj. *Litigiosus.* Kare poate fi kontestat. Vezi Kontestare. § adv. Ki kontestație.

KONTESTAȚIE, sf. *Contentio.* Desbatere, dispută asupra unui lucru.

www.dacoromanica.ro

KONTESTARE, va. *Contendere.* A discutà, a face desbattere desure ceva aa judecatъ saŭ altfeл. (Se konjugъ ka Л у к r a r e : Kontest, saŭ kontestez ; kontestĭ, saŭ kontestezĭ ; kontestъ, saŭ kontestează ; etc. ☼ Între oamenĭ luminaţi nu é лок de a kontesta. *(Confucius.)*

KONTIMPORAN, adj. *Aequoevus.* Din aceлaш timp.

KONTINENŢĂ, sf. *continentia.* Virtute kare konsistъ întru a se ţinea, a se opri deлa плъceріле karneĭ.

KONTINENT, sn. *continens.* Plъmînt kare kuprinde maĭ multe ţere fъrъ a fi desplъrţite unele de aлtele prin marre.

KONTINENTAл, adj. Kare ţine de kontinent, kare aŭe rapport ku kontinentul.

KONTINUITATE, sf. *continuitas.* Legъturъ nentreruptъ de părţĭ ; urmare, serie, şir, nentreruпte.

KONTRA, adv. În protivъ.

KONTRAKTARE, va. *Pacisci.* A face un kontrakt ku ciineva, a face o konvenţie, datorie, etc. (Se konjugъ ka Л у к r a r e : Kontrakt, kontraktezĭ, kontrakteazъ ; etc.)

KONTRAKŢIE, sf. *contractio.* Micşkarea prin kare un korp se skurteazъ, se restrînge.

KONTRADIKTOR, smf. *Refragator.* Kare kontrazice.

KONTRADIKŢIE, sf. *contradictio.* Fanta de a kontrazice, de a se împotivi, de a kontrariа ; opposiţie лa opinie, лa diskursurĭ ; opposiţie de opinie, de simtimente, de ideĭ, de vorbe ; opposiţie de doъ propoziţiĭ, de doъ asertiĭ kare nu not fi amъndoъ adevъrate totodatъ. ☼ Snirritul de kontradikţie, fiŭ aл vanitъţiĭ, ne poate face urîciosuĭ.

KONTRADIKTORIU, adj. Opus, în kontra, în protivъ (propoziţiĭ kontradiktoriĭ).

KONTRAZICERE, KONTRARIARE, } va. *contradicere.* A sta în kontra, în protivъ ; a unue

www.dacoromanica.ro

неддіче аа vr'o ачкrare. (Se конjчгъ ка Z і ч ч е r e, ші K o n t r a r i a r e ка Ў r m a r e; Kontrariez, контrariezĭ, контrarieazъ, etc.)

KONTRARIЎ, adj. ші adv. Kare este опnчs, în nротivъ; într'чn кіп împrotivitor.

KONTRA-REVOAЎЏIE, sf. Întчrnare аа чn rчvern restчrnat de o revoачџie.

KONTRA-REVOAЎЏIONAR, adj. Kare џine de o контra-revoачџie, партisan аа eĭ.

KONTRARIETATE, sf. *Repugnantia*. Опnosiџie între doъ ачкrчrĭ контrarіĭ; împrotivire, неддікъ.

KONTRAST, sn. *Discrimen*. (fig.) Опnosiџie, nenotrivire, differinџъ de каракtere, de simtimente, de rчstчrĭ, de firчre, de пъrџіае аor, de кчаoare, etc. t. de arte; контrast frчmos, minчnat de чmbre ші de ачmine; контrast чrît, чiчdat). Ааbча este контrastча nerrчачĭ ші nerrча, аа ааbчачĭ.

KONTRASTARE, va. A faче чn контrast. Vezĭ K o n t r a s t.

KONTRABANDЪ, sf. Ачкrч, кemmerџ, introdчче, imnortaџie de ачкrчrĭ a кърora vînzare este onritъ, saŭ nentrч каre trebчeà sъ se паъteaскъ o таѕъ.

KONTRABANDIER, sm. Ачеааа каre faче контrabanda.

KONTRAFAKTOR, sm. Kare контrafaче o карte, etc.

KONTRAFAKЏIE, rf. Fanta de a контrafaче o карte, чn ачкrч, resчatatчa eĭ, ачкrча контrafъкчt.

KONTRAFAЧЧERE, va. *Imitare*, A imità не чinevà în maniere, în ton, în раas, în vorbъ; a контrafaче чn ачкrч; a конieà не ааџіĭ snre a'ĭ faче ridikчaĭ, snre a rîdde de eĭ. (Se конjчгъ аа F a ч ч e r e). ☼ Kчraџiчa este sinrчra virtчte каre nч se noate контrafaче.

www.dacoromanica.ro

KONTRAMANDARE, va. *Revocare.* A revocà ун ordin dat, a dà ун контra ordin. (Se конjугъ ка Kommandare: Kontramand, saŭ контramandez, etc.)

KONTRA-MARKĂ, sf. A doa маркъ аа ун baлot, аа o arцintъrie; aл doĭлea biлet de teatrу sure a eшì mi a reintrà; Marка че se adaorъ аа o medaллie.

KONTRATIMП, sn. Пeddĭкъ, întîmплare neпrevъzutъ каre пуne пeddĭкъ reушiteĭ уneĭ întreпrinderĭ.

KONTRIBУABBIл, adj. Каre контribуeцe аа imпosiцiĭ, аа кieлtуieлele коmmуne алле Statуluĭ. ☼ Кънd într'o пацie este пуmaĭ o parte каre контribуeцe, чeeлaлtъ парte este rîdea чeлeĭ контribуabbiлe, mi aчeasta пуmaĭ are niчĭ ун interes пentrу indepeндinцa цereĭ,

KONTRIBУIRE, va. *contribuere.* (A контribуì аа reушita уnuĭ лукrу, уneĭ întreпrinderĭ, a dà ajутor, a луà парte аа чevà. § A пaъtì контribуцie аа Stat. (Se конjугъ ка Пrъfуire: Kontribуesк, контribуeцĭ, контribуeцe; контribуeam; am контribуit; контribуiĭ; контribуisseм; voĭ, aш контribуì; контribуeцe, контribуeaскъ; контribуit). ☼ Adevъratул чetъцean, adevъratул патriot, este пуmaĭ aчeлaa каre контribуeцe. — Sinrуra mъntуire, mi sinrуrул isvor de feriчire пentrу o пацie, este контribуцia цeneraлъ.

. KONTRIBУTIV, adj. De контribуцie; каre контribуeцe.

KONTRIBУЦIE, sf. *Collatio.* Imposiцie anуaлъ.

KONTROл, sn. Локул, канчелaria контrolorуluĭ. (fir.) пriviriere, mуstrare.

KONTROлOR, sm. Каre контroлeazъ orĭ че лукrare, orĭ че кieлtуieлaъ, sure a vedea de s'a fъкуt fъrъ abatterĭ, fъrъ abуs.

www.dacoromanica.ro

KONTROLARE, va. A nriveriea; a черчета.

KONVINGERE, va. *convincere.* A addтчче ne чineva nrin raționament, nrin dovezĭ învederate a se înkredința de тn adevъr, de тn че ne kare'л тъгъdтea. (Se конjтгъ ka Îmninge re: Konvinr, konvingĭ, konvinge, etc.)

KONVALEȘINȚĂ, KONVALESȚINȚĂ, KONVALEȚIȚINȚĂ, } sf. Întrъmare, trecчere dela maladie ла sъnъtate; starea konvaлeшintтлъĭ.

KONVALEȘINT, KONVALESȚENT, KONVALEȚIENT, } adj. *convalescens.* Kare se întrъmeazъ, kare se skoaлъ dintr'o maladie ші trecче ла sъnъtate.

KONVENABBIA, adj. *Conveniens.* Kтvenit, notrivit, bтn ла тn че; konform ші nronorgionat. § adv. Într'тn kiп kтviinчios, notrivit.

KONVENIENȚĂ, KONVENIINȚĂ, } sf. *convenientia.* Kтviinцъ.

KONVENȚIE, sf. *conventum.* Akkord; învoire, kontrakt, легътгъ între maĭ мтлte nersoane. § Adтnare de renresentanцĭ aĭ nanieĭ în Franчia deла 1792 nînъ ла 1795. ☼ A fecчe sъ snînzтre jтstiția de konvenцiile oameniлor este a strika toatъ moraлa. *(Ciceron)*—Dreutтл natтraл trebтe sъ aĭbъ maĭ мтлtъ нтtere dekът toate konvenцiile kare îĭ sтnt kontrarii).

KONVERSIUNE, sf. Stare, nosiție de лinniĭ, deraze kare merr ла aчeллaш nтnt.

KONVERSAȚIE, sf. *conversatio.* Konversație, vorbire famiлiarъ, fъrъ чerimoniĭ, kт eraлitate. ☼ Marea artъ de a fi nлъkтt în konversație este de a fachче ka чeiлaлцĭ sъ fie мтлцтmiцĭ de eĭ însтшĭ. — Konversație trebтe sъ fie ka jokтл în, kare toцĭ înĭ arтnkъ ne rъnd kartea. — Snirritтл de nartide face a degenerà konversațiile în disnтte. — Înkredințarea dъ maĭ мтлtъ materie ла konversație de kът snirritтл saĭ ertdiția.

www.dacoromanica.ro

KONVERSARE, va. *conversari.* A конворбì кѫ familiaritate. (Se конjѫгъ ка Лѫкrare: Konversez, конверсезĭ, конверсеазъ; etc. ☼ Чеа че пѫ щie s'askѫate ші sъ respѫnzъ, пѫ щie sъ конверсезе.—Obiчĭnѫinţa de a konversà кѫ sine însѫшĭ faчче ne om maĭ bѫn. *(Dumarsais.)*

KONVERSIE, sf. *conversio.* Mѫ are, skimbare de formă, de лок. de kredinţъ, de obiчeiѫrĭ, de simtimente, кѫ înbѫnъtъţire.

KONVERTIT, adj. Kare 'ш'a reformat vieaţa saŭ a înbrъţişat o алtъ reлiţie.

KONVERTIBBIA, adj. *convertibilis.* Kare se поate rentoarче saŭ skimbà.

KONVERTIRE, va. ші пер. *convertere.* A skimbà, a se întoarче, a se rentoarче деаа rъŭ аа bine; dintr'o reлiţie într'alta; a se skimbà, a se întoarче din kredinţъ, din simtimente, dintr'o opinnie, etc. (Se конjѫгъ ка Învъrtire: Konvertesк, etc.) ☼ Virtutea конверteщe totѫa în bine, ші viţiѫa totѫa în rъŭ. (*Boileau.*) Snirritѫa de partidъ конверteщe пе jѫdekъtorĭ în rîzĭ. *(Ch. Pictet.)*

KONVERTISABBIA, adj. Kare se поate конвертì, skimba

KONVEKS, adj. *convexus.* (Гъvъпat.) Skobit, adînkat.

KONVEKSIROSTRѪ, sm. Passere кѫ пaiskѫa конвекs.

KONVEKSITATE, sf. *convexitas.* Rotѫnzimea ѫnĭĭ коrп конвекs.

KONVIKŢIE, sf. *convictio.* Dovadъ învederatъ a ѫnĭĭ акkѫ, a ѫnĭĭ adevъr; înkredinţarea intimъ desure ѫn че. Aчeaaa kare voieщe sъ kuţţele, sъ skrie, trebѫe sъ konsѫate пѫmaĭ aчea конвикţie soлitaъ a ѫneĭ raţiĭ meditative. *(M-me de Stael.)*

KONVIV, smf. Persoana karе este invitatъ ші se aĭaъ aa ѫn шъuz кѫ aлţiĭ.

www.dacoromanica.ro

КОNVОIЎ, sn. *Funus.* Korteцiĭ (алаĭ) de ин mort. § Transnort de nrovizii nentrv o tabbъrъ, o че tate; aveste nrovizii; sвorta лor.

КОNVОКАRE, va. *convocare.* А кiema, a faчче a se advna nrin avtoritate jvridiкъ. (Se конjvгъ ка Кълкare: Konvok, конvочĭ, конvоакъ; конvокam; am конvокat; конvокаĭ; конvокassem, voĭ, аш конvока; конvоакъ, конvоаче; etc.)

КОNVЎЛSIV, adj. *Spasticus.* (Mишкare srvdvitъ) srvdvit, svîкnit.

КОNVЎЛSIE, sf. *convulsio.* Mишкare violентъ, svîкnitъ, nerervлatъ ши siлitъ.

КОNVЎЛSIONAR, smf. Kare are конvvлsiĭ.

КООПERАТОR, smf. *Adjutor.* Kare лvкreazъ imnreунъ кv aлtvл, ajjvtor.

КООПERAЦIE, sf. Fanta de a коonera, de a лvкrà îmnreунъ. ☼ Natvra, în minvnatele eĭ лvкгъrĭ, nv noate fъrъ коoneraцia de tot d'avna a voinцeĭ divine.

КООПERARE, vп. *Adjutare.* А onera, a лvкra îmnreунъ кv aлtvл лa чeva. (Se конjvгъ ка Лvкrare: Koonerez, коonerezĭ, коonereazъ; etc.)

КООRDОNARE, va. А коmbina, a aneza ranнortvriлe oare въrora лvкrvrĭ, a rervла, (Se конjvгъ ка Ordonare.)

КОПАЛ, sn. Ўn feл de romъ, de remiнъ кare are o odoare nлъкvtъ, nrodvsъ de arbvrĭ din Amerika

КОКЕТЪRIE, sf. *Lenocinium.* Maniere, vorbe întrebvinцate înadins snre a nлaчче; maniere de коketъ. ☼ Коketъria este ambiцia femeilor.

КОR, sn. *Chorus.* Tvиъ de mvsikanцĭ, de aktorĭ, de nreoцĭ кънtъnd toцĭ îmnreунъ. § Вvкatъ de mvsikъ кv nъrцĭ кънtatъ de eĭ. § Ordin de anцелĭ. § Nartea biserriчeĭ în кare se faче ofiчivл лa anнvsanцĭ; чeĭ карiĭ svnt аколо, карiĭ кънtъ.

www.dacoromanica.ro

КОRIST, smf. *chorista*. Кънтъреџ de кor. § Instrument de dat tonuri mi de a akkordà ne чеалеалте.

КORDIAL, adj. Affektuos, kи amor; vorbe kordiale, (din innimъ, kи amiчie.) § adv. Într'un kiп amikos, affektuos, sinчer, (dela *cor*, *cordis*, innimъ).

КORDIALITATE, sf. Amiчie, (dela *cor-dis*, innimъ).

КORNIKЪ, sf. *Corona*. t. de arxi. Un ornament skos afarъ kare se nune d'asupra zidurиї. (Чимбуче).

КORПOREL, adj. *corporeus*. Kare are korп; kare џine de korп, kare s'attinџe desnre korп.

КORП, sn. *corpus*. (Trup).

КORREKT, adj. *correctus*. Fъrъ rreшaлъ.

КORREKTOR, smf. *corrector*. Aчeлла kare faчe korrekturа într'o tiporrafie, kare îndrepteazъ rreшaлele ла o karte чe se tipъreџe.

КORREKЦIE, sf. *correctio*. Fanta de a korriџe, de a îndrepta rreшaлele, abusuriле, obiчeiuriле, etc.

КORREKЦIONAL, adj. Kare s'attinџe de korrekџie, kare este a eї.

КORREЦIDOR, sm. Пrimul funkџionar de justiџie în Spania.

КORRELATIV, adj. Kare aratъ korrelaџia.

КORRELAЦIE, sf. Relaџie reчiprokъ.

КORREЦЦERE, } va. *corrigere*. A îndrepta rre-
КORRIЦЦERE, } шале. (Se konjugъ ka Merџere: Korrer, korreџї, korreџe; korreџeam; am korres; korreseм; korresessem; voм, aш korreџe; korreџe, korrearъ; etc.) ☼ Trebue sъ deffaїmї în alte rreшaлele de kare voieџї a korreџe ne nersoana kи kare vorbeџї. (Séneca.) Numaї sinкurъ edukaџia poate korreџe naturaлe, ші obiчїnuinџa a'л supune. (F. Baco a.)

КORREЦIBIL, } adj. Kare se poate korreџe, în-
КORRIЦIBIL, } drepta.

www.dacoromanica.ro

KORRIDOR, sn. Galerie strimtъ, salъ între apartamentele unei case.

KORROBORATIV, adj. smf. *corroborans*. t. de medic. Care întъreşte, (leak korroborativ.)

KORROBORAŢIE, sf. t. de ximi. Fanta de a korrobora, de a întъri.

KORROBORARE, va. *corroborare*. A întъri, a da uiterĭ korpurilĭ, stomaxurilĭ. (Se konjugъ ka Lukrare: Korroborez, korroborezĭ, korroborează; korroboram; am korroborat; korroborarĕ; korroborassem; voĭ, aĭu korroborà; korroborează, korroboreze; etc.)

KORROZIV, adj. smf. *Rodens*. Care roade.

KORRUMPERE, va. *corrumpere*. A strika, a alterà, a skimbà în rъu; a denrava, a desfrъna. (Se konjugъ ka Rupere: Korrumpu, korrumpĭ, korrumpe; korrumpeaŭ; am korrupt; korrupseĭ; korrupsessem; voĭ, aĭu korrumpe; korrumpe korrumpъ; etc.)

KORRUPT, adj. *corruptus*. Strikat, skimbat în rъu; denravat, desfrъnat. ☞ Omul korrupt nicĭ odatъ nu poate fi libber. — Jurul tiranieĭ nu se poate impune decât numaĭ asupra rumazurilĭ paşiilor fanatice saŭ korrupte.

KORRUPTOR, smf. *corruptor*. Care korrumpe, care strikъ obiceiurile, mintea, rusul, martorii; care desfrъneazъ. ☞ Un ruvern korruptor trebue sъ kondukъ paşiile la despotism saŭ la libertate, dupъ cât este vor fi saŭ nu vor fi korrupte.

KORRUPTIBBIL, adj. *corruptibilis*. Care se poate korrumpe, strika, desfrъna.

KORRUPTIV, adj. *corruptivus*. Care korrumpe.

KORRUPŢIE, sf. *corruptio*. Korrumpere, strikare de kalitъţi prinčipale, în fisik, în moral, în substanţъ; fanta korrumperii; starea lukrului korrupt. § Denravaţie, desfrъnare. ☞ Rare orĭ korupţia înčepe dela nopoare. *(Montesquieu)* Korupţia nopurilĭ vine dela nobbilĭ. *(Ciceron.)*

www.dacoromanica.ro

КОRSAЦIЮ˘, sn. *Corporatura.* Таллiа корпулуй омулуй, каллулуй, черьулуй, делла умпереї пînъ ла маре. § Партеа îмбрăкăмінтеї феменлор каре кърінде таллiа.

КОRSAR, sm. *Pirata.* Пират, (тълхар) де марре.

КОRTEЦIЮ˘, sn. *Comitatus.* Суіть нумероасъ де персоане каре însoцеще пе ун ом маре ла черимоній, etc., пе ун морт ла îмормîнтаре.

КОRTEЦ, } sn. Адунаре де статурї дин Спанia ші
КОRTES, } дин Португалia. § Консилiурї супериоаре.

КОRTINAR, sm. Функцionар каре стă ла кортина сай ла уша îмпърацiлор грекї. (Пердецiй, сай пердар.)

КОRVETЪ, sf. Навъ ушоаре, маї мікъ де 20 де канонурї.

КОRIFEЮ˘, smf. *coriphaeus.* Капул корурiлор ла театрул грек. § (fig.) Капул унеї секте, унеї партиде, etc. § Ачелла каре се дистинце маї мултîнтр'о професие.

КОSMETIК, adj. ші smf. Каре сервеще спре а înфрумусеца пелллеа. (Пренарацie, леак косметик.)

КОSMOГRAF, sm. Каре куноаще космографia.

КОSMOГRAFIE, sf. Дескрінцia лумiї întreцї.

КОSMOГRAFIК, adj. De космографie.

КОSMOЛАВ, sn. Instrument de математекъ спре а мъсурà лумea; ун фел de астролаб спре а мъсурà гълбуле.

КОSMOЛОЦIE, sf. Щiінца лецiлор лумiї фiзiче.

КОSMOЛОЦIК. adj. De космолоцie.

КОSMOПОЛITEAN, adj. Каре цine de космополitism. § s. Четъцean ал универсулуї.

КОSMOПОЛIT, smf. Четъцean ал универсулуї; каре нu'шї adonteazъ нічї о патрie.

КОSMOПОЛITISM, sn. Sistemъ; obiченурї de кос-

www.dacoromanica.ro

monoлit. (Kosmonoлitism лitterar), rust, кunnoщinц de toate лitteraturele.

KOSMORAMA, st. Tabлoŭ aa лumiĭ; saла unde vezĭ avest tabлoŭ.

KOSTUM, sn. Obiчeiurĭ; îmbrъkъminte dunъ лokuĭ, dunъ timpurĭ, dunъ Staturĭ.

KU.

KULOARE, sf *Color.* Faщъ, (vъnsea).

KULПABBIA, adj. *culpabilis.* Kare a kommis o greшaлъ, o krimъ, (vinovat). ☼ Nu poщĭ ĭerta pe чeĭ kulпabbiaĭ fъrъ a faчe un rъŭ чeллor de-treabъ. — Innoчinца este o krimъ nentru чeĭ kulпabbiaĭ. — Niчĭ odatъ nu noate fi o adevъratъ пaъчere nentru o inpimъ kulпabbiaъ.

KULПЬ, *culpa.* Greшaлъ, krimъ, (vinъ).

KUPOЛЬ, sf. *Tholus.* t. de arxi. Turn.

KURBARE, va. *curvare.* A înkovoia un чe kare ara dreпt. § (fig.) A se cîrbovi de bъtrъneщe, de sarчinъ grea, de anĭ, etc.; a se пleшa.

KURTESAN, s. mi adj *Aulicus.* Persoanъ de kurte, kare merge des aa kurte. § Kare kurteneщe, kare kautъ a se faчe пlъkut de interes. § s. Omul nus înlre чeĭ marĭ mi înlre adevъr snre a a'ia askunde; idoлatrul siveranuлuĭ. § sf. Femee publaĭkъ aa чeĭ vekĭ, în Italia; femee denravatъ чeva konsiderabbiaъ. ☼ Un kurtisan trebue, snre a reuшi, sъ n'aĭbъ niчĭ onoare niчĭ rmoare.—Kurtesaniĭ vъd de nrea annroane, nonoruл vede de nrea denarte, чetъщeniĭ lumiнaщi se nun aa adevъratul unut de vedere.

KURTENIRE, } va. A faчe kurte kuĭva de inte-
KURTISARE, } res; a лiпgушi; a faчe kurte femeiлor.

KUSTOD, smf. *custos dis.* Пъzitor.

KRATER, sn. *crater.* Gura unuĭ vulkan.

www.dacoromanica.ro

KREATOR, sm. *creator*. Kare kreeazъ, kare faче ун че din nimik; Dumnezeŭ; inventator.

KREAŢIE, sf. *creatio*. Fanta atŭ Dumnezeŭ, zidirea aumiĭ; fanta de a kreeà, effektele eĭ. ☞ Ţenita faче a înnъrgì ku Dumnezeŭ naъшerea kreaţieĭ.

KREATÓRЪ, sf. Fiinţъ kreatъ. (fir.) Omu kare é dator nosiţia sa, saŭ averea sa altuia.

KREDÓL, adj. *credulus*. Kare krede nrea lesne. ☞ Frika este maĭ kredulъ mi de kъt dorinţa mi sneranţa.—Oameniĭ ceĭ bunĭ sunt kredulaĭ. *(Luuis XIV.)* —Nenorocitu este kredu.

KREDÓLITATE, sf. *credulitas*. Lesnirea de a krede fъrъ cercetare.

KREARE, va. *creare*. A face din nimik; a dà fiinţa; a face; a imaginà; a inventà (Se konjurъ ka Arkrare: Kreez, kreezĭ, kreeazъ; kreeam; am kreeat; kreeaĭ; kreeassem; voiŭ, am kreeà, etc.)

KREPÓSKÓL, sn. *crepusculum*. Ziorile, mi murţitu seareĭ.

KRIMЪ, sf. *crimen*. Fantъ rea, în protiva legiilor, (viuъ).

KRIMINALIST, sm. Autor kare skrie asupra krimelor, ori învъţat în materiĭ kriminale.

KRIMINALITATE, sf. Starea, natura a ceea ce este kriminal.

KRIMINAŢIE, sf. *criminatio*. Akkusaţie, (învinovъţire).

KRIMINAL, adj. mi s. Kare are rapport ku krima; kare a fъkut saŭ face o krimъ.

KRISIS, sf. *crisis*. Perikol; moment periculos saŭ xotъrîtor al vieţiĭ, al unеĭ împreunirъrì; timpu în kare o maladie se skimbъ în bine saŭ în mai rъŭ.

KRISALIDЪ, sf. *crysalis*. Starea omideĭ când

www.dacoromanica.ro

se afлъ asтura transformaцieĭ, asтura metamorfosъriĭ in faттure.

KRISПAЦIE, sf *Contractio.* Restrinцere, sтъrчire, în nъrцĭ, în nerve, în maцe, etc.

KRISTAAINЪ. } s. Kristaaуa oвiтaтĭ. § Чer de
KRISTAAIN. } кristaл, t. de uoes.

KRISTAAISAЦIE, sf. *cristalisatio.* Fauta de a кristaaisà saŭ de a se кцistaaisà; aтвrт, materiĭ кristaaisate.

KRISTAAISARE, va. A înкierà, a redтчe, a nrefaчe în кristaл.

KRISTAAOIDЪ. sf. Membranъ transnarentъ.

KRISTAAOAOЦIE, sf. Traкtat, цiinцъ de кristaaтrĭ.

KRISTAAOMANЦIE, sf. Devinaцie (riчire) ne orainde.

KRISTAAOTEXNIE, saŭ KRISTAAOTEKNIE, sf. Arta de a кristaaisà.

KRISTAAOTOMIE, sf. Împъrцirea, desnъrцirea кris'aaeaor, кristaaineaor.

KЧITERIЪ, sn. Semnуa dупъ каre se reкunoaцe adevътуa objeteaor inteaeкtuaae. (învederarea este kriteriуa adevътуaтĭ).

KRITIKЪ, sf, Arta de a jудekà desnre un aтвrт de artь, de snirrit; diserтaцie, diskцie snre desaчmire; vorbire кт rъtate desnre skrierĭ, desnre nтrtare, etc. ☼ Fъкam kritiчeĭ trebуe sь aчmineze, iar nу sь artь. (*Favart.*)—Laидeae чeaae fъr mьsтr sунt кт nуal maĭ reaae ші nerikуaoase. de кът kritiчeae чeaae maĭ veninoase.

KRITIKARE, va. *Vellicare.* A чerчetà un aтвrт ші a arъtà bунa saŭ rъуa din ea; a vorbi кт rъtate desnre un aтвrт de artь, desnre nтrtarea кŭvà, etc. (Se конjуrъ ka Înкъaikare: Kritik, kritiчĭ, kritiкь; kritjam; am kritikat; kritikaĭ, kritikassem; voiĭ, am kritikà; kritikъ, kritiчe; etc.)

www.dacoromanica.ro

KROVN, } sm. Koroanъ, o monedъ de arцint an-
KROON, } rлъ de 5 meлinцї, anurosne ı8 леї.

KRONIKЪ, sf. *Annales.* Anaлtrї; istorie dтnъ ordintл timniлor.

KRONOЛOЦIE, sf Щiinцa, doktrina, ordintл timniлor; arta de a rannorta evenimenteлe, întimnaъrиle лa adevъrata лor enokъ.

KRONOMETRУ, sn. Instrтment sure a mъsтrà timnii în mтsikъ; instrтment sure a mъsтrà чeлae maї mivї frakцii în astronomie.

KRУЧIATЪ, sf. Sogietate (de anntsanї) în kontra ereticиlor, în kontra nekredinчiosиlor. § Esnedicиia Krestinиlor sure a лtà nъmîntл sakrт din mъineлe Tтrчиlor. ✵ Timnii krтчiateлor reлicioase aї trekтt de mтлt, sтnt denarte; dar am vъzт krтчiateлe nolitive aлle împъrakиlor în kontra nonoareлor. *(Boiste.)*

KУ.

KУB, sn. mi adj. *cubus.* Soлid, korn kт mease fecie nътrate eraлe. § Prodтktл nътratтlї тnї nтmъr împтлicit kт eл înstrшї. Eksaedrт.

KУBARE, va. t. de mate. A redтчe тn nтmъr în kтb, a'л faчe kтb, a'л rъbikà лe a treia nтtere. (Se konjтgъ ka Лtkrare: Kтbez, etc.)

KУBIK, *cubicus.* adj De natтra kтbтlї.

KУЛBУTЪ, sf. Sъritтrь neste kan.

KУЛBУTARE, va. A restтrnà, a sъrї neste kan. (Se konjтgъ ka Лtkrare: Kтlbтtez, kтlbтtezї, etc.)

KУЛMINANT, adj. mi s. t. de astron. Пtntтл чeл maї înaлt лл тneї steлle d'asтnra orizontтlї.

KУЛMINAЦIE, sf. t. de astrono. Mintтл trevчerii тneї steлle nrin meridian.

KУЛT, sn. Onoare, înkinare kътre Dтmnezeт; ve-

www.dacoromanica.ro

нераџіе фоарте маре. ☼ Орї каре нонор че ну'шї аре сѵверанѵа сѣѵ нроурїѵ, лшба са нроурие ші кѵалѵа сѣѵ нроурїѵ, ну есте о наџіе.

КѲАТІVАВВІА, adj. Вун пентру кѵалѵрь.

КѲАТІVАТОR, sfm. Каре кѵалівь, лѵкреазь пъмінтѵа.

КѲАТІVАЏІЕ, sf. Кѵалѵрь, лѵкрarea пъмінтѵаѵї.

КѲАТІVАRЕ, va. \A лѵкрà пъмінтѵа. § (fir.) A кѵалівà џіі ціе/е, артеле; a кѵалівà sпirritѵa, etc. (Se конјѵгь ка Adѵnare. Кѵ/tiv, кѵ/tivї, кѵаtivь; кѵаtivam; am кѵаtivat; кѵаtivaїѵ; кѵ/tivassem; voiѵ, aш кѵаtivà; кѵаtivь, кѵ/tive; etc.) ☼ Требѵе а кѵалівà пе оаменї фірь а аџіентà чевà деаа еї, кіар ші деаа чеї маі бѵнї. — Ар требѵі сь фie ѵн пі nstrѵ ачеаѵа каre n'ar ѵѣbì ne чеї карії îї кѵалівь сѵффетѵа.

КѲАТѲRЪ, sf. *cultura.* Лѵкрърїле, îпrrijіrіle требѵіпчіоасе ла кѵалівarea пъмінтѵаѵї, (fir.) a snirritѵаѵї, a ціінџеаор, a артеатор.

КѲМѲАТІV, adj Каре се фаче ѵрin акѵмѵлаџіе.

КѲМѲАRЕ, va. *cumulare.* A адѵнà; a авeà маї мѵлте нострї. (Se конјѵга ка Аѵкrare: Кѵмѵлez, кѵмѵлezї, кѵмѵлeazь; etc.)

КѲПІD, adj. *cupidus.* Лакom de авerї.

КѲПІDІТАТЕ. sf. *cupiditas.* Лъкомie de авerї.

КѲПІDОN, sm. *cupido.* Аморѵа. (fir.) Коціа фрумos.

КѲRАТЕАЪ, sf. *curatela.* Сарчінь ші нѵтere de кѵратор. Vezї Кѵrator.

КѲRАТОR, smf. *curator.* Administrator јѵдічіар ла ѵнѵї невърстник еманчіпат, etc.

КѲRЪ, КѲRАЏІЕ. } sf. *curatio.* Трактarea, къѵтarea, îпgrijirea ѵнеї маладіі, ѵнеї рлаџе.

КѲRІОS, adj. *curiosus.* Каре are кѵріозітате, дорінџь де а ведеà, де а авзì, де а ціì, де а învъџà, etc. § Чівdат. § adv. Într'ѵн кіп чівdат.

www.dacoromanica.ro

КѲRIOSITATE, sf. *curiositas.* Dorinцъ de a vedeà, de a ццì, de a învъцà, de a afà, etc. § Лукрурĭ rare uı кurioase neobiчĭuite urodyse de naturъ saŭ de arte. ✻ Kyriositatea este yn viцiŭ aл koniлor karиĭ ny цциŭ nimik, uı aл neroziлor karиĭ se okkyпъ ky neroziиae aлtora.

КѲRSIV, adj. uı smf. (Skrisoare. лittere kyrsive.) Плекate.

DA.

DAKAПO, t. de myзi. Deлa кап, deлa început neutry a doa oarъ.

DAЧIK, adj. De Daчĭ, aл Deчiлor, deлa Daчĭ.

DAKTIл, sn. *dactilus.* Пиcior de vers rrek saŭ лatin.

DAKTIлOMANЦIE, sn. Devinaцie (riчire) ne iнeлe.

DAKTIлOГлIF, smf. Skobitor, sъпъtor de siцiлaлiyrĭ în metaлe saŭ în neatrъ.

DAKTIлOMANЦIE, sf. Devinaцie (riчire) ne deццete.

DAKTIлONOMIE, sf. Arтъ de a înnymъrà ne deццete.

DAFNOMANЦIE, sf. Devinaцie ne лaurii лyĭ Aпoлon.

, DAMNЪ, sf. *Damnum.* (Пagubъ), nerdere, daunъ.

DAMASKETЪ, sf. Stofъ de mъtase кy aur uı arцint de Veneцia uı de Orient, кy florĭ.

DANDIѲ˘, sm. Om nebun dupъ toaлeta sa.

DATЪ, sf. Epokъ, цifra kare o aratъ (data yneĭ skrisorĭ, yneĭ întъmplъrĭ, etc.)

---

www.dacoromanica.ro

DEBIAITATE, sf. *debilitas*. Saъbiчitne, nentinцъ.

DEBIAITARE, va. *debilitare*. A (saъbì), a îmnтцinà nтteriae stomaxтaтї, aaae vederii, etc.

DEBITOR, smf. *debitor*. Dator.

DEBЎT, sn. Înчentтta тneї aтkrъrї.

DEBЎTARE, va. A înчenne în чevà, într'o nrofessie. (Se konjтгъ ka Mтtare: Debтt, debтцї, debтtъ; debтtam; am debтtąt; debтtaiї; debтtassem; voiї, am debтtá; debтtъ, debte; etc.)

DEЧENTRAAISAЦIE, sf. În kontra чentraaisaцieї.

DEЧENЦЪ, sf. *decentia*. Kтviinцъ, onestatea esterioarъ; nтrtare onestъ, nт desfrъnatъ.

DEЧEПЦIE, sf. *deceptio*. Înnъaare, amъцire; rътъчire.

DEЧIDDERE, va. *decidere*. A xotъrî, a determinà. (Se konjтгъ ka Vindere: Deчiz, deчizї, deчide; deчideam; am deчis; deчiseiї; deчisessem; voiї, am deчidde; deчide, deчidъ; etc.)

DEЧIMAA, adj. Komnтs de тo-mї, тoo-mї, etc. (fraкцie deчimaaъ); (kaaктa deчimaa).

DEЧINЦЪ. Vezї Deчenцъ.

DEЧIS, adj. *Fixus*. Resoaтt, xotъrît, de тn karakter tare; neskimbat în nrinчinтriae aтї.

DEЧISIV, adj. *Decretorius*. Kare determinъ, xotъraцe, deчide.

DEЧISSIE, } sf. *decisio*. Resoaтцie, xotъrîre.
DEЧISIЎNE, }

DEKADINЦЪ, } sf. Dispositie kътre тninare, kъ-
DEKADENЦЪ, } tre kъdere. ✠ Aчeaaa ne kare ъnkъ în reverează чinevà în dekadinца sa, dovedeцe kъ nт fъrъ kтvînt a fost stimat in norочire'ї.

DEKAAOГ, sn. *decalogus*. Чeaae zeче kommande aaae aтї Dтmnezeї, din aeцea datъ aтї Moїsi ne doъ tabae de neatrъ ne mтnteae Sinai.

www.dacoromanica.ro

DEKAN, sm. *decanus*. Чел маї бътрън dintr'ун корп, dintr'o adunare de înveцацї, etc.

DEKAПITAЦIE, sf. Fanta de a dekanità, de a tъieà, de a desпъrцì капул de корп.

DEKAПITARE, va. A tъieà капул, a deskъpъцinà. (Se konjugъ ka Aюkrare: Dekanitez, dekanitezї, dekanitează; dekanitam; am dekanitat; dekanitaїm, dekanitassem; voїm, aш dekanità; dekanitează, dekaniteze; etc.)

DEKAПTIVARE, va. A лiberà de la înkisoare. (Se konjugъ ka Aюkrare: Dekantivez, dekantivezї, etc.)

DEKASIAAAB, sm. Vers de zece siлabe.

DEKAAMATOR, smf. *declamator*. Kare dekлamъ, kare pronunцъ un diskurs.

DEKAAMAЦIE, sf. *declamatio*. Fanta dekлamъrїї.

DEKAAMARE, va. *declamare*. A spune ku raas mare ші ku un ton oratorїї un diskurs, o oraцie, versurї, etc. (Se konjugъ ka Kiemare: Dekлam, dekлamї, dekлamъ; etc.) ☞ Orї kare dekлamъ în kontra лibertъцїї îmї afлъ folosul în skлavie.

DEKAARARE, va. *declarare*. A manifestà, a arъtà oпinцiile saле, simtimentele saле; a face kunoskut; a pune în urbлik; a face kunoskut prin autoritate urbлikъ. (Se konjugъ ka Kiemare: Dekлar, dekлarї, dekлarъ; dekлaram; am dekлarat; dekлaraїm; dekлarassem; voїm, aш dekлarà; dekлarъ, dekлare; etc.) ☞ Amiчiile mincinoase fak maї mult rъu de kът inamiчiile dekлarate.

DEKAARATOR, smf. Kare dekлarъ, proklamъ, aratъ, face kunoskut.

DEKAARATIV, adj. Kare dekлarъ voinцa saї cevà, kare face kunoskut.

DEKAARAЦIE, sf. *declaratio*. Fanta de a dekлarà, de a face kunoskut; a mъrturisì; a spune amorul sъu.

www.dacoromanica.ro

DEKAIMA'ARE, va. A desobiчiuri o плаnтъ d e o кaiпъ.

DEKAIN, sn. *Inflexio.* Auuroaue de sfьrmit, de annys. (fir.) Dekadinцъ.

DEKAIVITATE, sf. *declivitas.* Sityaцia aykrtayî ye stъ пaekat.

DEKOMПУNNERE, va. Vezî: Deskomпynnere.

DEKOMПOSIЦIE, sf. Vezî: Deskompposiцie.

DEKONSAKRARE, va. Vezî: Deskonsakrare.

DEKONSIDERARE, va. Vezî: Deskonsiderare.

DEKONSIDERAЦIE, sf. Vezî: Deskonsideraцie.

DEKOR, sn. Ornamenteae ye se întrebyinцeazъ într'yn annartament. într'o saaъ, etc.

DEKORA'OR, snif. Fьkьtor de dekoraцiî nentry teatry, nentry kase aa sьrbьtorî, etc.

DEKORAЦIE, sf *Exornatio.* Înfrymseцare, ornament în zyrrьvie, skyantyrъ, arxitektyrъ. § Semn de demnitate, de vrednivie, de onoare.

DEKORARE, va. *decorare.* A ornà, a înfrymseцà (yn teatry, yn saaon, etc.). § A dà kyîvà o dekoraцie

DEKREПIT, adj. *decrepitus.* Foarte bьtrьn.

DEKRET, sn. *decretum.* Devisivne, ordonanцъ, xotьrîre; aeцe. § Voinца ayî Dymnezeў.

DEKRETARE, va. *Decernere.* A dà yn dekret, o aeцe, o xotьrîre. (Se konjyrъ ka Aykrare: Dekretez, dekretezî, dekreteazъ; dekretam; am dekretat; dekretaiў; dekretassem; voiў, aш dekretà; dekreteazъ, dakreteze; etc.)

DEKУMAN, sn *decumanus.* Поarta nrinvinaaъ a tabbereî romane aînrъ kare se afaà a zeveaea aeцivne, nymitъ aeцivnea dekymanъ.

www.dacoromanica.ro

DEDEMNARE, va. *Dedignari.* A desnrecuì. (Se konjugă ka Îndemnare.)

DEDEMNAȚIE, sf. Desnrecuire.

DEDAA, su. Aabirint, înnurkățură foarte mare în treburì, în interesurì.

DEDIKAȚIE, sf. *consecratio.* Konsekrație, înkinare.

DEDIKATOR, sm. Kare îuì dedikă skrierea kurva.

DEDIKARE, va. *dedicare.* A konsakrà aa kuatua divin; a dedika unuì saut un temnau, o biserrikă. A adresa kuva o karte ku adresă. (Se konjugă ka Ubaikare: Dedik. dediçi, dedikă; dedikam; am dedikat; dedikaiì; dedikassem; voiì, au dedika; dedikă, dediçe; etc.)

DEDUCȚIERE, va. *deducere.* A skădea dintr'o sumă. § A trage o konsekuință, o urmare dintr'o înnrecurare, dintr'o vorbă oare kare; a skoate un înțeles oare kare. ✻ Kătăcirile, nrejudecățile se nask din observații rău fakte, din konsekuințe rău dedurse.

DEFAVOARE, sf. Înnetarea de favoare din nartea kuivà.

DEFAVORABBIA, adj. Nefavorabbia, nenriinnios, nărăbitor § adv. Într'un kin nenriinnios.

DEFAVORARE, va. A aiusi ne ținevà de o favoare, a'ì fi nefavorabbia, a nu'ì mai fi snre bine. (Se konjugă ka Aukrare: Defavorez, defavorezì, defavoreazà; defavoram; am defavorat: defavoraiì; defavorassem; voiì, au defavorà; defavoreazà, defavoreze, etc.)

DEFEKTIV, adj. Aa kare aînseamnă o narte oare kare; (Verb defektiv, kare n'are toate modurile ui togì timnii).

DEFEKTIVITATE, sf Starea autuatuì defektiv.

DEFEKȚIE, sf. *defectio.* Năruîrea unei narti-de, unuì stindard,

www.dacoromanica.ro

DEFEKT, sn. *Vitium.* Viţiĭ, nenerfekţie.

DEFEKTUOS, adj. *Vitiosus.* Kare are defekte, rrenaăe, viţiurĭ.

DEFEKTUOSITATE, sf. *Vitium.* Viţiĭ, defekt.

DEFENSARE, va. *defensare.* A (okroti), a apără. (Se konjurъ ka Avkrare: Defensez, defensezĭ, defenseazъ; defensam; am defensat; defensaĭĭ; defensassem; voiĭ, au defensá; defenseazъ, defenseze, etc.)

DEFENSЪ, sf. *Tuitio.* Apărare.

DEFENSOR, smf. *defensor.* Kare apără, kare protege.

DEFENSIBBIA, adj. Kare serveţe sure a defensá, a apărá.

DEFENSIV, adj. *defensivus.* Făkut sure a defensá, sure a apărá.

DEFENSIVЪ, sf. Stare de defensъ, de apărare.

DEFFIDINŢЪ, sf. (Bănuiaăъ), temmere de a fi înşelat.

DEFICIT, sn. fărъ ba. Ceea ce aipseţe, ur s'ajunge în finanţe.

DEFINIT, sm. Mărginit, xotărît.

DEFINIRE, va. *definire.* A însemná, a determinà timpul, aokul, xotarea. § A xotărî, t. dormatik; a esplikà kurat, ădmurit întokmaĭ, esakt natura, esenţia unuĭ aukt; a însemná, a determiná înţeălesul; a desvoltà ideile simple kunrinse într'o propoziţie; a esplikà înţeălesul unei vorbe prin alte kare să nu fie sinonime. (Se konjurъ ka Ivbire: Definesk, defineţĭ, defineţe; definiam; am definit; definiiĭ; definissem; voiĭ, au definì; defineţe, defineaskъ; etc.) ☼ În toate ţiinţele nuntul principal este a bine-definì.—A definì bine este a skurtá diskuţiile.

DEFINITIV, adj. *definitivus.* Kare decide, kare xotărăşte. § adv. Într'un kin xotărît. § (În definitiv), în cească de ne urmъ.

www.dacoromanica.ro

DEFINIȚIE, sf. *definitio*. EsplikaȚie kyvînt ori esakt a natyreĭ yniĭ lucrv; esplikaȚia înȚelesvluĭ vorbelor, a idelor ce se ȚIn de dînsele. ☞ O arȚe bvn trebve sъ fie, ka si o definiȚie, kyvînt, esakt, si sъ xotъraskъ rannortvrile, felvl si diferinȚa.—Dvmnezeĭ este maĭ presvs de orĭ ce definiȚie.

DEFLORAȚIE. sf. Kъdere, timpvl kъderiĭ florilor § Desfrunzire.

DEFORMARE, va *deformare* A strika forma.

DEFORTIFIKARE, va. A dъrîmá fortifikaȚiile vneĭ cetъȚi. (Se konjvgъ ka Avkrare: Desfortific, saŭ desfortifik.)

DEGARNIRE, va. A gъli ká garnitvra, ornamentvl.

DEȚENERAȚIE, sf. Strikare, nerdere, nrostire, e skъdere, nerdere din kalitatea nrimitivъ.

DEȚENERARE, va. *degenerare*. A se strika, a se nrosti, a skъdá, a nerde din kalitatea nrimitivъ. (fir.) A se skimbá din bine în rъŭ, din rъŭ în maĭ rъŭ. (Se kvnjvgъ ka Avkrare: Degenerez, deȚenerezĭ, deȚenereazъ; deȚeneram; am deȚenerat; deȚeneraĭŭ; deȚenerassem; voiŭ, am deȚenerá; deȚenereazъ, deȚenereze; etc.)

DEGRADAȚIE, sf. Fanta de a derradá; rъdikare, avare înanoĭ kv rvine a vnvĭ grad. § (fir.) Desfrunzire. § Skъdere kv înfrevna si trecvtъ. § Strikъciune, dъrîmъnare, rvinare a vnvi edifiȚiŭ. ☞ Adevratva instrvment al derradaȚieĭ omvlvĭ este ignoranȚa sa.

DEGRADARE. va. si sf. A gъdiká, a avà gradva kvîvá; a'ĭ avá titalva de nobleȚъ kv rvine; a desonorá; a strika, a dъrînъná, a rvinà; a îmiȚiná ne nesimȚite. § t. de arte. (a derala kolorile, nvanȚele, umbrele; a le svȚiá, a le întvnecá) ☞ IgnoranȚa degradъ ne om.—Aiurvmirea degradъ ne urmvȚi si ne aiurvmitorĭ.

www.dacoromanica.ro

DEIFIKAȚIE, sf. Аnoteosъ ; fanta de a deifikà , de a uʏnne în rъndʏa Zeiлor.

DEIFIKARE, va. A nʏnne în rъndʏa Zeiлor. (Se конjʏгъ ка Лʏкrare: Deifik, saŭ deifiчez ; difiчî, saŭ deifiчezî ; deifikъ, saŭ deifiчeazъ ; deifikam ; am deifikat ; deifikaiŭ ; deifikassem ; aш, voiŭ deifikà ; deifikъ, saŭ deifiчeazъ ; deifiче, saŭ deifiчeze ; etc.)

DEISM, sn. Kredinцъ în esistinца чnиĭ sinгur Dʏmnezeŭ, fъrъ revelaцie шi fъrъ кʏat.

DEIST, smf. Kare гекʏnoaște ne чn Dʏmnezeŭ, шi nʏ nriimeцe кʏatʏa шi revelaцia.

DEITATE, sf. *deitas*. t. de noesie. Divinitate, Zeŭ.

DEJȣN, sn. Гʏstare, mъnkarea de dimineaца.

DEJȣNARE, va. A шъnkà чevà dimineaца, a faчe гʏs tare. (Se конjʏгъ ка Лʏкrare: Dejʏn шi dejʏnez ; dejʏnam ; dejʏnaiŭ ; am dejʏnat ; dejʏnassem ; etc.)

DEJȣKARE, va. A jʏkà чn (renriŭ) кʏĭvà. (Se конjʏгъ ка Jʏкare: Dejoк, dejoчî, dejoaкъ ; etc.)

DEЛЪSARE, va. A пъгьsì, a abandonà. (Se конjʏгъ ка Лъsare.)

DEЛEAЛ, adj. *Perfidus*. Пerfid, viклean.

DEЛEKTABBIA, adj. *delectabilis*. Foarte плъкʏt, foarte bʏn.

DEЛEKTAȚIE, sf. *delectatio*. Плъчere, satisfakцie пe kare o гʏstъ чinevà кʏ refлessie.

DEЛEKTARE, va. *delectare*. A bʏkʏrà, a nriчinʏi o плъчere mare, чn simtiment deлekтabbia. (Se конjʏгъ ка Îndrentare : Deлekт, deлekцĭ, deлeaкtъ ; deлektam ; am deлektat ; deлektaiŭ ; deлektassem ; voiŭ, aш deлektà ; deлeaкtъ, deлekte ; etc). ☼ Omʏa гъŭ se deлeaкtъ fъkъud гътъцĭ.

DEЛEГARE, va. *delegare*. A dà o sarчinъ, o fʏnкцie, o kommisiʏne ; a trmitte пe чinevà кʏ o deлegaцie, кʏ o nʏtere de a faчe чevá, de a jʏdekà, etc.

www.dacoromanica.ro

(Se конjуrъ ка Аerare: Deаer, deаeцĭ, deаearъ; etc.)

DEАEГAT, sm. *delegatus.* Deпrtat; însърчinat кr o fпнкцie; пrrtъtor de o deаeraцie.

DEАEГAЦIE, sf. *delegatio.* Sarчinъ, fпнкцie snre a jrdeвá, snre a faчe чevà în nrmeле Гrvernrtrĭ; aвtrа nri i кare se dъ aчeastъ nrtere.

DEAIBERARE, va. *deliberare.* Desbattere, чercetare ші кibzrire într'o treabъ. § Aiberare. (Se конjуrъ ка Arкrare: Deаiberez, deаibereзĭ, deаibereazъ; deаiberam; am deаiberat; deаiberaiĭ; deаiberassem; voiĭ, aш deаiberá; deаibereazъ, deаibereze; etc.)

DEAIBERANT, adj. (Adrnare deаiberantъ) кare deаibereazъ, кare faчe desbattere.

DEAIBERAЦIE, sf. *deliberatio.* Desbattere, конsrtaцie; diskrцie între maĭ mrлte nersoane snre a dà o xotъrîre, o deчisirne.

DEAIBERATIV, adj. Kare deаibereazъ, (rлas deаiberativ) кare are drentrл de a deаiberà.

DEAIЧIИ, sn. *deliciae.* Voлrntate, плъчere; чeea чe îл dъ (deаiчirиle simцiriлor, aлle srffлetrлrĭ, aлle strdirлrĭ, etc.). ☼ Viцirл este înкrnцirrat de deаiчirĭ amъцitoare.)

DEAIЧIOS, adj. *deliciosus.* Foarte brn, foarte плъкrt, foarte crstos; înкъntrtor, desfrtrtor. ☼ Nenoroчiриle чeлle marĭ aĭ aчeasta de brn къ faк sъ ni se narь moartea deаiчioasъ.

DEAINEAЦIE, sf. *delineatio.* Renresentaцia rnrĭ лrкcr nrmaĭ în лinniĭ; desemn nrmaĭ în trьsrre, în лinniĭ.

DEAIR, sn. *delirium.* Rътъчire a minцiĭ кarsatъ de o maлadie, de marea eĭ кьдrrъ. § (fir.) Se ziчe de nattinne srffлeteцĭ; лemin.

DEMAГOЦIE, sf. Fакцirne прrтлarь; ambiцie

www.dacoromanica.ro

de a dominá; dominaţia nonorvлъї ші a лinrvmitoriлor лъї.

DEMAГOЦIK, adj. Kare ţine de demaroţie.

DEMAГOГ, sm. Kan, membrv aл vneї fakţiї nopvлare; nartizanii sъї.

DEMARKAЦIE, sf. Лinnie kare serveţe de xotar; (fir.) Чeea че serveţe snre a desnarte drentvriлe a doъ nvterї, etc.

DEMASKARE. va. A rъdiká maska kvїvà; (fir.) a arъtá ne чinevá awá нreкvm este.

DEMEMBRARE, va mi sf. A desnъrţì, a smvлţe membriї deлa vn korn; a (desmъdvлá). (Se konjvгъ ka Лvкrare: Demembrez, demembrezї, demembreazъ; demembram; am demembrat; demembraїм demembrassem: voiм, awш demembrá; demembreazъ; demembreze; etc.)

DEMENЦЪ. } sf. *dementia.* Nebvnie, лinsire de
DEMINЦЪ. } minte.

DEMINЦIRE, va A sнvnne, a arъtá kvїvá kъ a minţit, a'л dá de minчivne.

DEMISSIE, } sf. *Abdicatio.* Abdikaţie, лepъda-
DEMISIUNE, } re de sine dintr'o fvnkţie.

DEMISIONAR, adj. Kare se depъrteazъ dintr'o fvnkţie.

DEMNITATE, sf. *dignitas.* Merrit, imnortanţъ; (kv demnitate, într'vn kin rrav ші nobbiл; a vorbí, a skrie, a faчe vn че kv demnitate, kv orreлiм, kv mare kvviinţъ). § Fvnkţie (sлvjbъ) konsiderabbiл, inse mnatъ. § Înълaţare de raнr, distinkţie mare. ✿ Чeea че omvл are maї mvлt de kъt чeлle-л-aл te animaлe este, sintimentvл demnitъţiї ші aл nemvririї svffletvлъї: лepъdâ se-va eл oare de aчestea snre a se skobori în ranrvл лor?

DEMN, adj *dignus.* Kare merritъ чevá, vrednik; kare are demnitate; kare este foarte ouest.

www.dacoromanica.ro

DEMOKRAT, smf. Kare ţine ку гѵvernѵa nonѵaar.

DEMOKRAŢIE, sf. *democratia.* Sѵveranitate a nonorѵaѵĭ; гѵvern nonѵaar.

DEMOKRATIK, adj. De demokraţie.

DEMOKRATISARE, va. (A demokratisá o naţie) a o arѵnká în demokraţie, a o faчe demokratъ.

DEMONIAK, adj. Nosedat de demmon.

DEMONISM, sn. Kredinţъ în demmonĭ.

DEMONIST, smf. Kare krede în demmonĭ.

DEMONOKRAŢIE, sf. Infʌѵinţъ, ѵtere de demmonĭ; kredinţъ a oare kъrora nonoare din Amerika ші din Afrika.

DEMONOʌATRѲ, smf. Adorator de demmonĭ.

DEMONOʌATRIE, sf. Kѵʌt demonesk.

DEMONOMAN, sfm. Чeʌ attins de demonomanie.

DEMONOMANIE, sf. Ѳn feʌ de deʌir în kare чinevá se sokoteşte a fi nosedat de demmon; nebѵnie, enilensie.

DEMONSTRATOR, sm. *demonstrator.* Kare demonstrъ, kare aratъ.

DEMONSTRARE, va. *demonstrare.* A dovedì, a arъta într'ѵn kin învederat. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare).

DEMONSTRAŢIE, sf. *demonstratio,* Dovadъ învederatъ ші konvingъtoare, înkredinţъtoare. § Aeţie de o ţiinţъ esperimentaaъ. § Demѵnstraţie de amiчie, saŭ de inamiчie.

DEMONSTRATIV, adj. *demonstrativus.* Kare demonstreazъ, kare aratъ.

DEMORAʌISARE, va. A korrѵmpe, a strikà bѵneae obiчeiѵrĭ, moraʌѵa. (Se konjѵgъ ka Aѵkrare: Demoraʌisez, demoraʌisezĭ, demoraʌiseazъ; demoraʌisam; am demoraʌisat; demoraʌisaĭ; demoraʌisassem; voiĭ, am demoraʌisá; demoraʌiseazъ, demoraʌiseze; etc.)

www.dacoromanica.ro

DEMORAALISATOR, smf. Kare strikъ, korrymne bvneле obiчeivrĭ, moraлitatea.

DEMORAALISAЦIE, sf. Fanta de a desmoraлisá; effekтa eĭ; starea vnvĭ uonor demoraлisat.

DENATVRARE. va. A skimbá natvra vnvĭ avkrv; a rъdiká kvĭvá simtimenteле natvraле. § vn. a se desnatvrá, a nerde, a s rikà kaлitъцiле saлle чeлle bvne; a se facve neomenos. (Se konjvrъ ka Лvkrare: Denatvrez. denatvrezĭ, denatvreazъ; etc.) ✠ Ainrvmirea denatvreazъ ne femeĭ mi ne îmnъraцĭ.

DENATVRAT, adj. În kontra natvreĭ, în kontra simtimenteлor bvne; kare vraцe ne kare ar trebvì sъ ivbeaskъ.

DENEFAЦIE, sf. *Inficiatio.* Fanta de a nerà, de a (tъrъdvì) лa jvdekatъ, t. de jvrisprv.

DENIFRARE, va. *denigrare.* A înnerrì renvtaцia kvĭvá. (Se konjvrъ ka Лntrare: Denifrv, denifri, denifrъ; denifram; am denifrat; denifraiĭ; denifrassem; voiĭ, aш denifrá; denifrъ, denifre; etc.)

DENOMINATOR, smf. Nvmшъrvл inferior aл vneĭ frakцiĭ; aчeллa kare esprimъ mъrimea nъrцiлor, kъte intrъ in vnitatea întreagъ.

DENOMINATIV, adj. Kare nvmeцe, kare aratъ nvmeле proprиĭ.

DENOMINAЦIE, sf. *denominatio.* Însemnarea vnvĭ avkrv, vneĭ persoane, prin'r'o vorbъ kare îĭ esprimъ starea, feлvл, kaлitatea prinчipaлъ.

DENVMIRE, va. *denominare.* A însemnà prin-tr'vn nvme.

DENVNЦARE, saŭ DENVNЦIARE, va. *denuntiare.* A dekлarà, a facve kvnoskvt, a nvbлinà; a spvne ne чinevà, a'ĭ arьtà fanta лa jvdekatъ, saŭ în nartikvлar. (Se konjvrъ ka Înълgare: Denvnц, denvnцĭ, denvnцъ; dnvnцam; am denvлcat; denvnцaiĭ; denvncassem; voiĭ, aш denvnцà; denvnцъ, denvnцe; etc.)

www.dacoromanica.ro

DENѪNЦIATOR, smf. Kare denunцъ, kare (nъracie).

DENѪNЦIAЦIE, sf. *denuntiatio.* Deklaaracie, nѫbлikacie; (nîrъ) aa judekatъ.

DEПART, sn. Fauta de a se depъrtà dintr'un лok, de a 'лekà; плekarea.

DEПENDINЦЪ, sf. Subordinacie, atъrnare.

DEПLORABBIA, adj. *deplorandus.* De плъns.

DEПLORAЦIE, sf. *deploratio* Плънcere, лamentacie

DEПLORARE, va. *deplorare.* A плънcе mуlt; a kompъtimì, a aveà (miлъ) de vinevà (a'л tъnrуì).

DEПOПѪлARISAЦIE, sf. Nerdere de favoarea nopулarъ, nerderea opinniei nopулare.

DEПOПѪлARISARE, va. A nerde stima, favoarea nopулarъ; a nerde nopулaritatea, a nerde opinnia nopулarъ. (Se konjуgъ лa Луkrare: Depopулarisez, depopулarisezĭ; etc.)

DEПOSITAR, smf. *depositarius.* Kъrуia s'a încredinцat уn depozit, (fir) уn sekret.

DEПOSIT, sn. *depositum.* Ceea ce este încredinцat kуĭvà spre nъstrare. § Ceea ce sé depune лa уn tribunaл spre raraцie (spre kezemуire).

DEПѪNNERE, va. *depunere.* A nуnde уn depozit.

DEПRAVARE, va *depravare.* A 'stricà buneле obiceiurĭ, moraлitatea; a desfrънà. (Se konjуgъ ka Луkrare: Depravez depravezĭ, depraveazъ; depravam; am depravat; etc.)

DEПRAVAT, adj. Korruпt, desfrънat.

DEПRAVAЦIE, sf. *depravatio.* Koruпcie, desfrънare.

DERISIE, sf. *derisio.* Luare în ris amarъ.

DERIVARE, va. *derivare.* A venì, a'шĭ traцe oriцinea deла aлtуa. (Se konjуgъ ka Луkrare: Deriv, mi derivez; derivì, mi derivezĭ; deri-

www.dacoromanica.ro

vъ, mi derivează ; derivam , am derivat ; derivaĭ ; derivassem ; voiĭ, am derivá ; derivъ, derive ; etc.)

DERIVAT, smf. Kare nu é nrimitiv, çi îmĭ traçe oriçinea dela alta.

DERIVATIV, adj. *derivativus.* Kare derivъ.

DERIVAŢIE, sf. *derivatio.* Oriçinea, înţelesul unei vorbe.

DESAKKORD, sn. Nevnire.

DESAKKORDARE, va. A strikа akkordul unuĭ instrument. (Se konjugъ ka Avkrare; Desakkordez, etc.)

DESANROBARE, va. A ziçe kъ un ce nu é bun; a nu înkuviinţá. (Se konjugъ ka Avkrare: Desanrobez, desanrobezĭ, desanrobează ; etc.)

DESANROBAŢIE, sf. Fanta de a desanrobá, de a nu nriimi, de a nu înkuviinţá.

DESARMONIE, sf. Diskordanţъ, nevnire, nenotrivire.

DESARMONIARE , va. A turburá, a strikа armonia avkuviaor. (Se konjugъ ka Avkrare: Desarmoniez, desarmoniezĭ, desarmonieazъ ; etc.)

DESASOŢIARE, va. A strikа o soţietate. a se desbinà, a se despъrţí de o soţietate ala kare fъceá narte.

DESAVANTAŢIU, sn. *Damnum.* Davnъ, damnъ.

DESBARKARE, va. A eşì, a skoate dintr'o navъ la nort. (Se konjugъ ka Îmbrъkare: Desbarc, desbarcĭ, desbarcъ ; desbarcam ; am desbarcat ; desbarcaĭ ; desbarcassem ; voiĭ, am desbarcá ; desbarcъ, desbarce ; etc.)

DESCIFRARE, va. Vezĭ : Desçifrare.

DESKAPITARE, va. Vezĭ : Dekapitare.

DESKAPITAŢIE, sf. Vezĭ : Dekapitaţie.

DESKAPTIVARE, va. Vezĭ : Dekaptivare.

DEŞKAIMATARE, va. Vezĭ : Dekaimatare.

www.dacoromanica.ro

DESKOLORARE, va. A щерце, a гъдикá колоаrea; a nerde колоarea. (Se конjугъ ка Лукrare: Deskolorez, deskolorezĭ, deskolorează; etc.)

DESKOMPOSIŢIE, va. *Disolvere.* A desnъrgì nъrgiле kare komnun un korn.

DESKOMPUNNERE, sf. *Dissolutio.* Dissolуцie, desnъrgirea unuĭ korn în nъrgiле luĭ nrinчinale. (Se konjугъ ка Пunnere: deskomunĭĭ, deskomunĭ, etc.)

DESKONSAKRARE, va. A гъdikà konsekraţia, a facче nrofan, mirean. (Se konjугъ ка Лукrare: Deskonsakrez, deskonsakrezĭ, etc.)

DESKONSIDERARE, va. A гъdikà konsideraţia, stima kuìvà.

DESKONSIDERAŢIE, sf. Nestimъ, lipsъ de konsideraţie.

DESKREDITARE, va. A гъdikà, a facче ne чinevá sъ nearzъ kreddetuл. (Se konjугъ ка Лукrare: Deskreditez, deskreditezĭ, deskrediteazъ; etc.)

DESKRIPTIV, adj. Kare deskrie. (Stiл, noesie deskriptivъ.) t. de kritikъ literaгъ.

DESKRIPŢIE, sf. *descriptio.* Vorbire kare deskrie.

DESEKATIV, adj. *desecativus.* Kare uзukъ. (Ълeiĭ desekativ.).

DESEKAŢIE, sf. *desecatio.* Fanta, efekтuл desekъriĭ, a uзkъriĭ.

DESEMN, sn. Renresentaţie de objete ne xлrtie saŭ ne alt чevá, fъkуtъ numaĭ din linniĭ mì în însemnarea umbreлor mi a luminelor, ku kraion, ku koudeiŭ, etc, fъrъ колориĭ.

DESEMNARE, va. A desemná, a renresentá objete nrin desemn ku kraion, ku nanъ, etc., ne xлrtie saŭ ne alt чevá. (Se konjугъ ка Лукrare: Desemnez, desemnezĭ, desemneazъ; desemnam; am desemnat; desemnaĭ; desemnassem; voiĭ, am desemná; desemneazъ, desemneze; etc.)

www.dacoromanica.ro

DESEMNATOR, smf. Kare desemneazъ, kare ꙗie a desemná, kare profeseazъ aceastъ artъ.

DESFAVOARE, sf. Vezĭ: Defavoare.

DESFAVORABBIA, adj. Vezĭ: Defavorabbia.

DESFAVORARE, va. Vezĭ: Defavorare.

DESFIDENꙗъ, va. *Deffidentia.* Vezĭ: Deffidinꙗъ.

DESFIГѪRARE, va. A strikа forma, firъra ѵnrĭ ѧѵkrѵ; a fașe ѵrĭt.

DESFORMARE, va. A strikа formа. (Se konjѵgъ ka Formez.)

DESFORTIFIKARE, va. Vezĭ: Defortifikare.

DESFAORARE, va. A strikа verginitatea.

DESFAORAꙗIE, sf Vezĭ: Defaoraꙗie.

DESFARNIRE, va. Vezĭ: Derarnire.

DESITATE, sf. *densitas.* Kalitatea ѧѵkrѵѧrĭ des.

DESININꙗЪ, } sf. *desinentia.* Terminaꙗia vorbe-
DESINENꙗЪ } aor. însemnarea ce ea araтъ.

DESONOARE, sf. *Dedecus.* Rușine, infamie, batjokurъ.

DESONORABBIA, adj. *Turpis.* Kare nrișinește desonoare; fără onoare

DESONORARE, va *Dedecorare.* A deffaimá, a rъdiká onoarea, a batjokori.

DESMERRIT, sn. Ceea ce facce a nerde stima; ceea ce aduce deffaimare

DESMERITARE, va. A se ѵrrià într'ѵn fea amă înkalt sa nearъ stima.

DESMOBѪARE, va. A rъdiká, a skoatte mobbiare.

DESNATѪRARE, va. Vezĭ: Denatѵrare.

DESNATѪRAT, adj. Vezĭ: Denatѵrat.

DEMѪNSTRARE, va. Vezĭ: Demonstrare.

DEMѪNSTRATOR, smf. Vezĭ: Demonstrator.

www.dacoromanica.ro

DEMѲNSTRAȚIE, sf. Vezĭ: Demonstrație

DEMѲNSTRATIV, adj. Vezĭ: Demonstrativ.

DESOKKѲПAȚIE, sf. Starea ѵneĭ nersoane ka-re n'are nimĭ o окkѵnație.

DESOKKѲПAT, adj Fъrъ лѵkrѵ.

DESOЛANT, adj Întristъtor.

DESOЛATOR, smf. Kare întristează, kare addѵce dѵrere s'ffлeteaskъ.

DESOЛAȚIE, sf. *desolatio.* Întristare mare, dѵrere mare sѵffлeteaskъ.

DES'ЛARE, va. *desolare.* A întristá adînk. § A nѵstii, a stinge, a rѵinà. (Se konjѵgъ ka Лѵkrare: Desoл, saŭ desoлez; desoлaĭ, saŭ desoлezĭ; desoaлъ, saŭ desoлeazъ; dosoлam; am desoлat; desoлaĭŭ; desoлassem; voiŭ, am desoлà; desoлъ, saŭ desoлeazъ; desoлe, saŭ desoлeze; etc.)

DESORDONARE, va. A tѵrbѵrá, a s'rìká rъndѵeaлa. (Se konjѵgъ ka Ordonare: Desordon, desordonĭ, desordonaъ; desordonam; am desordonat; desordonaiŭ; desordonassem; voiŭ, am desordoná; desordoanъ, desordoane; etc.)

DESORDIN, sn. Ainsь de rъndѵeaлъ; konfѵsie.

DESORГANISARE, va A s'rìká orranеле; a strikà orranisaȚia; a tѵrbѵrá rъndѵeaлa, a faчe konfѵsie. (Se konjѵgъ ka Лѵkrare: Desorranisez, desorranisezĭ, desorraniseazъ; desorranisam; am desorranisat; desorranisaiŭ; desorranisassem; voiŭ, am desorranisá; desorraniseazъ, desorraniseze; etc.)

DESORГANISATOR, smf. Kare strikъ rъndѵeaлa.

DESORГANISAȚIE, sf. Fanta desorranisьriĭ, efekѵ eĭ; starea a ceea ce este desorranisat.

DESOKSIDARE, va. t. dc ximie. A ainsì ѵn korn de okșiȚenѵ sьŭ (Se konjѵgъ ka Лѵkrare: Desoksid, saŭ desoksidez; etc.)

www.dacoromanica.ro

DESOKSIDAȚIE, sf. t. de ximie. Fauta de a ainsì o sybstanță de oksiȝenyа sъў.

DESOKSIȚENARE, va. t. de ximie. A ainsì de oksiȝen yn korп. (Se konjygъ ka Лykrare: Desoksiȝenez, desoksiȝenezì, desoksiȝeneazъ; etc.)

DESПOT, smf. adj. *Donimator*. Kare ryvernъ arbitrar, dынъ vnіea kaпriȚyaў sъў, fьrъ rerryaъ niчì aeȝe; aчeааа a kьryia sinryrъ voiea aў faчe aeȝea. ☼ În ryvernyriae absoayte ayrya este maї nyternik dekьt desnotya. (A a i-П a m a.)—Desnotya konчentrь toatь naȚia în sine, în famiааia sa; ìar adevъratya monark se myaȚymeȚe de a'i fi tatъ —Maї toȚì oameniї чeì marì synt desnoȚì (adj.), ші rare-orì desnoȚiї (sybst.) synt oameпì marї (*Clement* XIV)— De ші kъte o datъ desnoȚiї fak skaavї, dar ny este maї nyȚin adevъrat kъ skaaviї fak пe desnoȚì. (*Miss Wrigth.*)

DESПOTIK, adj. *Dominans*. De desnotism, (nytere, ryvern, voinȚъ, etc., desnotikъ).

DESПOTISM, sn. *Potentatus*. Пytere absoaytъ, arbitrarъ, fьrь maryinї, kare n'are aatъ rerryaъ dekьt voinȚa desnotyaї; ryvern aaae kьryia interesyrї synt în kontra interesyaї nыbaik. ☼ Desnotismya este пartea naȚiiaor denravate; eaae ia meriteazъ ші i se synnyn fьrь a'a simȚì.

DESRAȚIONABBIA, adj. Kare ny se akkordeazъ ky raȚia, ky ekyitatea, ki dreptatea; kare este ainsit de raȚie.

DESRAȚIONAMENT, sn. Vorbъ fьrъ raȚie, desraȚionabbiaъ.

DESRAȚIONARE, vn. A vorbì fьrъ raȚie, a synnne vorbe desraȚionabbiae.

DESTIN, sn. *Fatum*. Soarta, yrsita.

DESTINAȚIE, sf. *destinatio*. O fynkȚie, xotьrîtъ maї diпnainte; o întrebyinȚare a ynyì aykry xotьrîtъ

www.dacoromanica.ro

maĭ dinainte, saŭ nentru kare aĭea auzit a fost fă-kut; adekă xotărît unde se duce ținevá sure a îm-năinî o frunkție. ✿ Auzirea este destinația omuluĭ.

DESTINARE, va. *destinare.* A determiná, a xo-tărî destinația kuivá; a ursì. (Se konjugă ka Închinare: Destin, destinĭ, destină; destinăm; am destinat; destinaĭ; destinassem; voiŭ, am să destină; destină, destine; etc.) ✿ Nu é inimă kare natura să nu fi destinat o altă inimă *(Fontennelle).*—Dacă omul ar fi destinat sure a fi skiav, Kreatorul 'a-ar fi făkut o vită, iar nu o ființă kugetătoare. *(La Rochefoucauld.)*

DESTITUABBIA, adj. Kare poate fi destituat.

DESTITUARE, va. A skoate, a depărtà pe ținevà dintr'o frunkție. (Se konjugă ka Aukrare: Destituez, saŭ destituiŭ; destituezĭ, saŭ destituĭ; destituează, saŭ destituie; destituăm; am destituat; destituaĭ; destituassem; voiŭ, am să destituà; destituează, saŭ destituie; destituieze, saŭ destituie; etc.)

DESTITUȚIE, sf. Skoatere, depărtare dintr'o frunkție.

DESTRONARE, va. A dă jos de pe tron. (Se konjugă ka Aukrare: Destronez, destronezĭ, destronează; destronăm; am destronat; destronaĭ; destronassem; voiŭ, am să destronă; destronează, destroneze; etc.)

DESTRUKTIBBIA, adj. Kare se poate strikă; kare se poate destruge.

DESTRUGERE, va. *destruere.* A dărîmă, a restur-nà, a strikà, a ruinà. (Se konjugă ka Sfărîmă; Destrug, *destrugĭ*, destruge; destrugeam; *am destrus*; destrunseĭ; destrunsessem; voiŭ, am să destrugă; destrugă, destrucă; etc.)

DESTRUKTIBILITATE, sf. Kalitatea aukuiaĭ ce poate fi destrus, strikat.

www.dacoromanica.ro

DESTRUKTIV, adj. Kare uriwinteţe *destrucţie*.

DESTRUKTOR, DESTRUKTĂTOR, } smf. Kare destruţe, strikă, dă-rîmă.

DESTRUKŢIE, sf. Dărîmare, ruină totală.

DESTRUIRE, va. *destruire*. A strikà, a dărîmà. Vezĭ: Destruţere. (Se konjugă ka Suire: Destruiĭ, destruĭ, destruie; destruiam; em destruit; destruiiĭ; destruissem; voiĭ, am destruì; destruie, destruie; etc.)

DESŢIFRARE, va. *Esplicare*. A esplikà (un skris) în ţifre, (fig.) veea ve este obskur, întunekos; a vitì o skrimtură rău skrisă, anavoie de vitit. (Se konjugă ka Arare: Desţifrez, etc.)

DESUETUDĂ, DESUETUDDINE, } sf. *desuetudo*. Desţinţare de aeţĭ, etc., urin ne'ntrebuinţare.

DETERMINARE, va. *Statuere*. A xotărî. a deside. (Se konjugă ka Întunare: Determin, determinĭ, determinъ; determinam; am determinat; determinaiĭ; determinassem; voiĭ, am determinà; determinъ, determine; etc.)

DETERMINANT, adj. Kare determinъ, kare serveţe spre a determinà.

DETERMINAT, adj. *Statutus*. Xotărît.

DETERMINATIV, adj. Kare determinъ, xotăreţe semnifikaţia unei vorbe.

DETERMINAŢIE, sf. *Propositum*. Xotărîre dupъ o stare în kumpъnъ între doъ partide.

DETESTABBIA, adj. *detestabilis*. Kare merită a fi urît, detestat; foarte rău, foarte urît.

DETESTARE, va. *detestari*. A urì ne vinevà, saŭ nevà. (Se konjugă ka Arare: Detestez, saŭ detest; detestezĭ, saŭ detestĭ detesteazъ, saŭ detestъ; detestam; am detestat; detestaiĭ; detestassem; voiĭ, am detestà; detestъ, deteste; etc.)

www.dacoromanica.ro

DETESTAȚIE, sf. Urȃ.

DETURNARE, va. A se aprinde iute mi ku sgomot mare, ku trăsnet, ku pocnet ka praful de pușcă. (Se konjugă ka Turnare: Deturn, deturnĭ, etc.)

DETRIMENT, sn. *detrimentum*. Stricăciune, pierdere, (pagubă), damnă.

DETURNAȚIE, sf. Aprindere iute mi ku sgomot mare, ku pocnet ka praful de pușcă.

DEVENIRE, va. A se face ceea ce n'a fost; a ajunge o altă formă, (Se konjugă ka Venire. ☞ *Adesea orĭ nenorocirea poate devenì* (se poate face) o cauză de ferocire.

DEVERGONDARE, va. A perde toată rușinea; a petrece o viață desfrînată. (Se konjugă ka Arare: Deverrondez, deverrondezĭ, deverrondează; deverrondam; am deverrondat; deverrondaĭ; deverrondassem; voĭ, au deverrondă; deverrondează, deverrondeze; etc.)

DEVERGONDAT, } adj. *Inverecundus*. Fără rușine, desfrînat.
DEVERGOND, }

DEVIAȚIE, sf. Abatere, eșire din drum, din direcție.

DEVINARE, va. *devinare*. A prezice viitorul, a (ghici). (Se konjugă ka Turnare: Devin, devinĭ, devină; devinam; am devinat; devinaĭ; devinassem; voĭ, am devină; devină, devine; etc.)

DEVINATOR, adj. Care devină. Vezĭ: Devinare.

DEVINAȚIE, sf. Fanta (ghicirĭ), a prezicerĭ viitorului.

DEVIZĂ, sf. *Symbolum*. Figură alegorică însoțită ku vorbe sure a esprimă în scurt o cugetare oare care, un simtiment; vorbele aceleaș; o vorbă alegeaș ce'șĭ applică cineva. ☞ A gusta căte puțin din toate este deviza înțeleptului.

www.dacoromanica.ro

DEVOTAMENT, sn. Vezĭ: Devoiment saŭ Devoire.

DEVOTARE, va. mi ner. Vezĭ: Devoire.

DI.

DIAROIK, adj. Kare nriçinveŋŋe diaria.

DIASOSTIKЪ, sf. *diasostica*. Traktat de konservaŋia sъnъtъŋii; mediçinъ nreservativъ.

DIATONIK, adj. t. de mъsikъ, Kare nreçede deaa tonъriae natъraae aaae rameĭ.

DIATRIBЪ, sf. Kritikъ amarъ. ☼ Snirritъa de nartidъ skimbъ kritika în diatribъ.

DIATRIBARE, va. A skrie, a arъnká asъura kъĭvá diatribe, kritiçe foarte amare.

DIBAPTIST, sm. na. Eretiçĭ rreçĭ karĭ bantizaŭ de doъ orĭ.

DIKTAM-AAB, sm. *dictamus*. O earbъ vъanerarъ, sъdorifikъ, isterikъ, etc. Diktam de Krit, vn fea de oriran; foiae aŭĭ nrovoakъ rerrъaeae aa femeĭ, mi naŋŋerea; dъ vn vaeiĭ eseŋŋiaa, aromatik.

DIKTATOR, sm. *dictator*. Maŋistrat vnik mi sъveran aa Romeĭ veĭ.

DIKTATORIAA, adj. De diktator, sъveran.

DIKTATЪRЪ, sf. Fъnkŋie de diktator; enoka, drъata aŋestor fъnkŋiĭ; (fig.) dominaŋie.

DIKTARE, va. *dictare*. A snъnne din vorbъ în vor-bъ snre a skrie. § (fig.) A însъffaa kъĭva ŋeea ŋe trebъe sъ zikъ. (Se konjъgъ ka Avkrare: Diktez, diktezĭ, diktează; diktam; am diktat; diktaĭŭ; diktassem; voiŭ, au dikta; diktează, dikteze; etc.) ☼ N'aĭ drentъa de a'ŋĭ faŋŋe vn merrit din oninniiae taaae kъnd eaae snt diktate de interes.

DIKŋIE, sf. *dictio*. Éaokŋie; stia, aaaeŋŋere de vorbe (dikŋie eaeŋantъ, kъratъ, rea.); kaaitate ŋramatikaaъ a diskъrsъaĭĭ.

www.dacoromanica.ro

DIKŢIONAR, sn. *dictionarium.* Kartea în kare se aflъ adynate toate vorbele ynei limbe dyпъ ordinya alfabetik.

DIDAKTIK, adj. Byn nentry învъцъtъrъ.

DIDAKTIKЪ, sf. Arta de a învъţà, § Fea didaktik.

DIERETIK, adj. t. de medičinъ. Korosiv, rozъtor.

DIETЪ, sf. *dieta.* Reţim de viaţъ desnre alte mъnkъrii; rerryla ce trebye a nъsirà intr'alte mъnkъrii în timnya ynei maladii saŭ în timnya întrъmъrii. § Adynare de denytaţi în Ţermania.

DIETETIK, adj. *Diaeteticus.* Kare este relativ la dietъ.

DIETETIKЪ, sf. *diaetetica.* Traktat de reţimya viеţii malazilor; traktat de alimente.

DIETETIST, smf. Medik kare întrebyinţează nymaĭ dieta.

DIFTONГ, sm. *diphthongus.* Ynirea a doъ synete într'o silabъ.

DIFFAMANT, adj. Kare diffamъ, kare deffaĭmъ, desonorează, (vorbire, skris diffamant), kare este fъkyt sure a diffamà.

DIFFAMARE, va. A deffъĭmà, a desonorà ne vinevà. (Se konjygъ ka Deffъĭmare: Diffam, diffamĭ, diffamъ; etc.)

DIFFAMATOR, smf. Deffъĭmъtor.

DIFFAMAŢIE, sf. Deffъĭmare, fanta deffъĭmъrii.

DIFFERINŢЪ, sf. *differentia.* Neasemъnare, deosebire. § Ceea ce trece maĭ myлt neste o kantitate, neste o mъrime, saŭ ceea ce nu s'ajynge, ceea ce lipseşte dela o kantitate pînъ la alta, dele o mъrime pînъ la alta kare este maĭ mare.

DIFFERENT, adj. *differens.* Kare diferege, kare se deosibege; alt fel, neasemъnat.

DIFFERENŢIALЪ, adj. sf. de matem. (Kantita-

www.dacoromanica.ro

te differenţiaлъ), foarte mikъ; (кaлкyл differenţiaл) de кantitъţiї differenţiaлe, de rannortyл între differinţeле finite aлле кantitъţiлor anaлoaţe.

DIFFICHIL, adj. *difficilis.* Кy anevoie, rreў de fъкyt.

DIFFIKYLTATE, sf. *difficultas.* Чeea че faче yn лykry difficiл, rreytate, anevoinţъ.

DIFFORM, adj *Diformis.* Yrît; desfirmat; rъў format, rъў fъкyt, rъў nronorţionat.

DIFFORMARE, va. A strikà forma. (Se конjyгъ ka Лyкrare: Difformez, difformezї, difformeazъ; etc.)

DIFFORMITATE, sf. *Difformitas.* Deffeкt, rremaлъ în formъ, în nronorţiї.

DIŢESTIV, adj. Kare are virtytea de a faчe diţestia (mistyirea).

DIŢESTIE, sf. *digestio.* (Mistyirea) aлimenteлor în stomax.

DIGN, adj. *dignus.* Vrednik, кare merritъ чevà, în bine saў în rъў.

DIGNITATE, sf. *dignitas.* Merrit, imnortanţъ, vrednicie; înnълţare, distinкţie.

DIGRESSIE, sf. *digressio.* Чeea че este afarъ din syjetyл nrinчinaл aл diskyrsyлyї; skimbare de vorbъ, abattere din diskyrs. § пл. t. de astro. Distanţe пъryte aлle плanetнlor maї mičї deкът soareле.

DIЛATABILITATE, sf. Нronrietatea лykryлyї diлatabbiл, кare se noate diлatà. Vezї: Diлatare.

DIЛATABBIЛ, adj. Kare se noate diлatà, întinde. Vezї: Diлatare.

DIЛATARE, va. *dilatare.* A întinde, a лъrţi a лъbyrţà. (Se конjyгъ ka Sкъnare: Diлat, diлaţї, diлatъ; diлatam; am diлatat; diлataiў; diлatassem; voiў, am diлatà; diлatъ, diлate; etc.)

DIЛATORIY, sn. Instrument snre a diлatà.

DIЛATAŢIE, sf. întindere, лъrţire, лъbъrţare.

www.dacoromanica.ro

DIAEKЦIE, sf. Amor, karitate. t. de teoloցie.

DIALIЦENЦЪ, } sf. *diligentia.* Esekyцie îyte; iy-
DIALIЦINЦЬ, } цeaлъ. § Tryyrь maĭ rrabnikъ de kът челае de гънd.

DIAЎVIAN, adj. *diluvialis.* Kare are rannort ky diayyviya, (ky notonya).

DIMENSIE, sf. *dimensia.* Întindere de kornyrĭ, de firyre, ayцime, mъrime.

DIMINЎTIV, adj. *diminutivus.* Iyцinitiv, mikmoritor.

DINAMIK, sf. *dinamis.* Щiinцъ de nyteriae kare mimkъ kornyriae; цiinцъ de mimkarea kornyriaor kare infayinцeazъ yneae asynra aatora.

DINAMOMETRЎ, sn. Mawinъ de mъsyrat nyterea oameniaor mi a viteaor de tras; de mъsyrat nyterea mimkъtoriaor nrekym a abbyryayĭ.

DINASTIE, sf. Ўn mir de reцĭ, de nrinцĭ etc., aĭ yneĭ цerĭ; yrmare de syveranĭ dintr'o aceeawĭ famiaaie. ✲ Dinastiiae челае nyoĭ ny se not цineà ne tron dekът nymaĭ nrintr'o mare nonyaaritate.

DIOCES, sn. *diocesis.* Întinderea administraцieĭ yneĭ eniskoniĭ.

DIORAMA, sf. Ўn fea de tabaoĭ aymінat ka în diverseae пъгцĭ aaae ziaaeĭ, nrintr'o aymінъ mimkъtoare.

DIПAOMAT, adj. Kare kynnoaцe saĭ nrofeseazъ dinaomaцia.

DIПAOMAЦIE, sf. Щiinца rannortyriaor, deaa o nytere kъire o aatъ nytere, între reratyrĭ, între împъrьцiĭ, etc.

DIПAOMATIKЪ, sf. Traktat de drentya цinteaor (neamyriaor).

DIПAOMATIST, sm. Kare stydieazъ, kare цie dipaomatika, kare skrie asynra eĭ.

DIREKTOR, smf. *Rector.* Kare kondyче, reryae-zъ, dirцe; kare nresidъ, administreazъ.

www.dacoromanica.ro

DIREKȚIE, sf. *Rectio.* Mimkare intr'o narte oare kare; ainnia dreantъ a mimkъrì tnxì korn; fynkȚia tnxĭ director.

DIREKTORIÙ, sn. Nnterea esekntivъ din FranȚia în 1795, komnisъ de 5 direktorĭ.

DIREKTORAT, sn. FynkȚia direktorixtxĭ.

DIREKTORIAA, adj. De direktorìĭ.

DIRIȚȚERE, va. *dirigere,* A kondixce, a rertxaà, a *administrà.*

DISCHEPOA, sm. *discepulus.* Kare invaȚъ deaa aatxa o ȚiinȚъ, o artъ aibberъ; kare xrmeazъ doktrina kxivà.

DISCHIPAINABBIA, adj. *Docilis.* Aesne de dischipainat; kanabbia de a fi dischipainat, instrxit.

DISCHIPAINAR, adj. De dischipainъ

DISCHIPAINA, sf. *disciplina.* InstrxkȚie; edxkaȚie; institxȚie; rertxaament, ordin, aeȚe; nxrtare; rertxaъ de vieaȚъ.

DISCHIPAINARE, va. *Instituere.* A rertxaà, a instrxi, a formà; a Țineà în rъndxeaaъ, a stunxnne dischipaineĭ.

DISKORDЪ, } sf. *discordia.* Nexnire.
DISKORDIE, }

DISKORDANT, adj. *Discors.* Kare nx este în akkord; kare nx noate fi în akkord; kare ux se xneȚe, nx se noirveȚe; (fir.) Nekomnatibbia.

DISKORDARE, va. *discordare.* A strikà akkordxa, t: de mxsikъ.

DISKЪRS, sn. *Sermo.* Kxvînt; adxnare de vorbe snre a esnrimà kxȚetxa; desvoatarea axĭ.

DISKREDDIT, sf. Nerdere, imnxȚinare de kredit.

DISKREDITAT, adj. Ainsit de kreditxa ne aveà.

DISKREDITARE, va. A faĉe sъ nearzъ Țineà kredditxa. (Se konjxgъ ka Axkare: Diskreditez, etc.)

www.dacoromanica.ro

DISKRET, adj, *Consideratus.* Кѵ sokotinцъ, înцелaent; jvdivios; пъzit în vorbe, în faute; krediнcios aa sekret, kare цie a'a пъsirà.

DISKREЦIE, } sf. *Prudentia.* Пазъ кѵ jvde-
DISKREЦIѲNE, } катъ în vorbe, în faute, în nisѵ trarea ѵnѵї sekret. § adv. (În diskreцie) în voie, aa voiцъ, fьrъ kondiцiї.

DISKѲAПARE, va. *Liberare.* A jvstifikà ne ѵinevà de o rreшaaъ îmпѵtatъ, a (desvinovъцi), (Se koujѵгъ ka Лѵkrare: Diskѵaпez, saў diskѵan; diskѵaпezї, saў diskѵaпї; diskѵaneazъ, saў diskѵaпъ; diskѵaпam; am diskѵaпat; diskѵapaiў; diskѵaпassem; voiў, aш diskѵapà; diskѵaneazъ, saў diskѵaпъ; diskѵaneze, saў diskѵape; etc.)

DISKѲAПAЦIE, sf. Fanta de a diskѵapà, saў de a se diskѵapà (desvinovъцire).

DISKѲTARE, va. *Agitare.* A esaminà кѵ de deamьпѵntѵa, a чerчetà, a facce desbatterї asѵpra ѵnѵї aѵkrѵ. (Se koujѵгъ ka Лѵkeare: Diskѵtez, diskѵtezї, diskѵteazъ; diskѵtam; am diskѵtat; diskѵtaiў; diskѵtassem; voiў, aш diskѵtà; diskѵteazъ, diskѵteze; etc.) ☞ Trebѵe a цi a se dominà foarte bine sure a diskѵtà fьrъ a disпѵtà.

DISKѲSSIE, } sf. *Consideratio.* Esamin, чerчeta-
DISKѲЦIE, } re, desbattere; kontestaцie. ☞ Desпoцiaor nѵ ae пlaк diskѵцia.

DISГRAЦIARE, va. A inчetà de a favorisa; a ainsi de protekцie, de bѵneле saлle rraцiї, de bѵneле favoare. (Se konjѵгъ ka Лѵkrare: Disrraцiez, disrraцiezї, diskraцieazъ; disrraцiam; am disrraцiat; disrraцieaiў; disrraцiassem; voiў, aш disrraцiea; disrraцieazъ, disrraцieze; etc.)

DISГRAЦIOS, adj. *Injucundus.* Neпlaкѵt, fьrъ rraцie.

DISAOKARE, va. *Luxare.* A (sкrintí).

www.dacoromanica.ro

DISLOKAȚIE, sf. (Skrintire),

DISPARADĂ, sf. Perire, ainsă svbită.

DISPĂRERE, va. *Evanescere.* A înceta de a părea, de a mai fi de față, în ființă; a se trage înte la o parte; a se askunde; a peri; a înceta de a mai fi. (Se konjugă ka Părere: Disnar, disnarĭ, disnare; disnăream; am disnărut; disnărĭă; disnărassem; voiŭ, au disnărea; disnară, disnare; etc) ☞ Kând ne'nkredderea vine, amicia disnare. *(De la Bouïsse.)*

DISPARATĂ, sf. Abattere, nenotrivire, ainsă de muir, de rannort în vorbe, în fante, etc.

DISPARIȚIE, sf. Fanta disnărerĭĭ.

DISPENDIOS, adj. *dispendiosus.* Kare kostă mvlt, kare se face kv marĭ kieltvielă; skvmp.

DISPONIBILITATE, sf. Kalitatea, starea a ceea ce este disponibilă. Vezĭ Disponibilă.

DISPONIBILĂ, adj. Persoană, avkrv pe kare'l poțĭ întrebvința, de kare poțĭ disvnne, kv kare poțĭ face ce voiești.

DISPVNNERE, va. *dispunere.* A așeza, a pvne în rândvială. § A face ceea ce voiești kv . . .; a pregăti, a prepara snre ceva,

DISPOSITIV, adj. (Leak disposițiv) kare dispune, prepară.

DISPOSIȚIE, sf. *dispositio.* Fanta prin kare ține va disvne; efektelă eĭ; așezare; sitvație; aplekare snre a face vn ce.

DISPROPORȚIONARE, va. A strika proporția. (Se konjugă ka Lvkrare: Disproporționez, disproporționezi, disproporționează; disproporționam; am disproporționat; disproporționaĭă; disproporționassem; voiŭ, am disproporționa; disproporționează, disproporționeze; etc.) ☞ Este neste pvținț de a fi ferit kv dorințe disproporționate kv pvterile. (Plvtarh.)

www.dacoromanica.ro

DISПROПОRЦIE, sf. *Inaequalitas.* Липъ de пропорцие.

DISПѪTABBIA, adj. *Controversiosus.* Чеea че поate fi disпѫtat. Vezĭ d i s п ѫ t a r e.

DISПѪTARE, vn. *disputare.* A fi în desbattere, a desbatte. § va. A se siлì a întreчe ne чineva sп re a'ĭ лѫá гaoria, onoarea; a se siлì, a se лѫпta sпre a лѫa ѵп лѫкгѫ deлa чineva, a'л хгъпì. (Se конjѫгъка Л ѫ к г a r e ші ка M ѫ t a r e: Disпѫtez, saŭ disпѫt; disпѫteзĭ, saŭ disпѫцĭ; disпѫteazъ, saŭ disпѫtъ; disпѫtam.; am disпѫtat; disпѫtaiŭ; disпѫtassem; voiŭ, aш disпѫta; disпѫteazъ, saŭ disпѫtъ; disпѫteze, saŭ disпѫte; etc.) ☼ Kѫvîntѫл ші adevъгѫл fѫг кънd ard disпѫtъnd.—Nimiк пѫ se лъmѫreщe кѫ disпѫtъ. (*Clement* XIV.) — De înчen ѵпiĭ a se disпѫta este din пricinъ къ пѫ se îщелaer, ші sfъгшesк tot fъгъ a se înщелaeцце nentrѫ къ s'aŭ disпѫtat.—De че vъ disпѫtaцĭ пъmînтѫл? Va fi tot d'aѵna destѫл лок пentrѫ morminteле voastre.

DISПѪTЪTOR, smf. Кънia îĭ плаче a se disпѫta.

DISSEKARE, va. *dissecare.* A faчче anatomia ѵпѫĭ коrп orraпisat, ѵпeĭ faorĭ, etc (Se конjѫгъ ка S e к a r e: Dissek, dissecĭ, disseaкъ; dissekam; am dissekat; dissekaiŭ; dissekassem; voiŭ, aш dissкá; disseaкъ, dissece; etc)

DISSEKAТOR, smf. Aчелла каre disseaкъ.

DISSEKЦIE, } sf. *disectio.* Faпta de a dissekа,
DISSEKЦIѪNE, } desпъгцire metoдikъ a пъгцiлor коrпѫлѫĭ; starea ѵпѫĭ коrп dissekat.

DISSERTARE, va. *dissertare.* A faчче o disertaцie; a vorbì asпra ѵпѫĭ лѫкгѫ. (Se конjѫгъ ка Л ѫ к г a r e: Dissertez, disserteзĭ, disserteazъ; dissertam; am dissertat; dissertaiŭ; dissertassem; voiŭ, aш diserтá; disserteazъ, disserteze; etc.)

DISSERTATOR. smf. Каre disserteazъ a lese-orĭ; каre voiбеще asпra ѵпѫĭ лѫкгѫ.

www.dacoromanica.ro

DISSIMŬLARE, va. *dissimulare.* A ascunde (ținetea sŭĭ, simtimentele sale, etc.) a se prefacce a nu vedeá, a nu simțì, etc.

DISSIMŬLATOR, smf. *dissimulator.* Ascuns, prefĕcut.

DISSIMŬLAT, adj. *disimulatus.* Ascuns, acoperit, prefĕcut.

DISSIMŬLAȚIE, sf. *dissimulatio.* Arta de a'mĭ ascunde ținetarea, prosteala sale, etc., simtimentele sale; ascunderea aor, prefĕcătorie. ☼ Singeritatea ce se vede maĭ tot d'auna este numaĭ o dissimulațiune sure a trauțe konfidințа (încredderea) celor-a-lațĭ. *(La Rauchefoucauld.)*—Dissimulațiа este arta cea mare a kurtisanilor. *(De Besenval.)*

DISSOLVANT, adj. Korp kare are prosprietatea de a dissolvá.

DISSOLVARE, va. *disolvere.* A nĕtrunde mĭ a desnĕdțì un korp solid; a aikidișikà, a topì; a risipì o adunare; a deskomunune. (Se konjugă ka A vindecare: Dissolvez, saŭ dissolv; dissolvezĭ, saŭ dissolvĭ; dissolveazĕ, saŭ dissolvĕ; dissolvam; am dissolvat; dissolvaĭŭ; dissolvassem; voiŭ, am dissolvà; dissolveazĕ, saŭ dissolvĕ; dissolveze, saŭ dissolve; etc.)

DISSOLVAȚIE, } sf. *dissolutio.* Desnĕdțirea țeneDISSOLVŬȚIE, } rală a nĕrțiilor unuĭ korp; snarțerea unuĭ soțietĕțĭ, unuĭ adunărĭ.

DISSONANȚĔ, sf. Akkord fals ...; akkord neplăkut.

DISSONANT, adj. *disonans.* Kare nu este în akkord.

DISSONARE, va. A fi dissonant, se zice de un sunet kare formează o dissonanță ku un alt sunet.

DISTANȚĔ, sf. *distantia.* Intervalla, lokul de-la un punt la altul; depărtare, spațiul dintr'e objete; se zice despre timp.

www.dacoromanica.ro

DISTANT, adj. *distans*. Depărtat, departe.

DISTILARE, va. *distillare*. A strecură. (Se conjură ca Avkrare: Distilez, distilezĭ, distileazъ; distilam; am distilat; distilaĭ; distilassem; voĭ, am distilà; distileazъ, distileze; etc)

DISTILATOR, va. *distilator*. Aceala care distileazъ, strecurъtor.

DISTILATORIŬ, sn. Care serveşte sure a distilá, sure a strecurá.

DISTILAŢIE, sf. *distilatio*. Fanta de a distilá.

DISTILERIE, sf. Loкъ unde se face distilaţiile.

DISTINKTIV, adj. *Propius*. Care distinge, care deosibeşte.

DISTINKŢIE, sf, *distinctio*. Desnărgire; diferinţъ, deosebire; nreferinţъ. § Stare de naşere, nrerorativъ, nobleţъ.

DISTINŢERE, va. *Distinguere*. A (deosebi) nrin simţurĭ, nrin avkrarea minţiĭ. (A distinge objetele, synnetele, kolorile, binele din rъĭ, amikъ din inamik). (Se konjurъ ka Attinţere: Distinr, distinţi, distinge; etc.) ✲ Sunt maska inokrisieĭ viţiъ mi virtutea nu se maĭ distinr.

DISTRAKŢIE, sf. *distractio*. Fugire de minte deala o okkupaţie în kare suntem aa alte avkrurĭ ce nu sunt de faţъ; nebărare de seamъ momentanie fiindune mintea aa alte avkrurĭ. § Netrecere; mijloace de a vĭta durerea, dorъ, etc. ✲ Citirea este cea maĭ bunъ distrakţie.

DISTRAŢŢERE, va. *distrahere*. A desnărţí, a traţe o narte dintr'un tot. § (fir.) A distraţe ne cineva saŭ a se distraţe din oare kare okkupaţiĭ, dintr'o kuţetare, dintr'o durere, etc. v. ners. A se abbatte dela avkъ saŭ, etc.; a se desfăta, a netrece.

www.dacoromanica.ro

DISTRAKT, adj. ui smf. *distractus.* Kare are
DISTRAS, urea urĝinъ bъrare de seamъ aa ceea ce ziче sъў faче; kv minтea dъsъ aa aлt чeva.

DISTRIBЎIRE, va. *distribuere.* A împъrĝí intre maў mvлĝў.

DISTRIBЎTOR, smf. Kare distribveщe; împъrĝitor.

DISTRIBЎЦIE, sf. *distributio.* Fanta de a distribì, de a împъrĝì; împъrĝire.

DISTRIBЎTIV, adj. *distribuens.* Kare distribveщe

DISTRIKT, sn. *Jurisdictio.* Jvdeц, цinvt.

DITEISM, sn. Sistemъ de doъ nrinчipiivrў, vnva bru ui aлtva rъў, de doў zeў.

DIЎRN, adj. *diurnus.* t. de astr. De o zi, de doъ zeчў ui natrv ore; kare are rannort kv zioa.

DIVAГAЦIE, sf. Fantъ de a se abbatte din sъjetъa sъў, deла skon, deла întrebare, etc.; чeea ce skrиў saў vorbeщў abъtъudr-te, etc.

DIVAГARE, va. A se abbatte de objetva sъў de skonva sъў, de întrebarea desnre kare este vorba. (Se konjvгъ ka Ў ĭ t a r e: Divaг, divaцў, divarъ; divaram; am divarat; divaraiў; divarassem; voiў, am divara; divarъ, divaцe; etc.)

DIVERЦENT, adj. (Aianiў, raze diverĝente) kare se desnart vneлe de aлteлe, t. de ĝeomet.

DIVERЦINЦъ, sf. Starea лinuiiлor kare se desnart ui se deвъrteazъ vneлe de aлteлe.

DIVERSIFIKABBIA, adj, Kare se noate variea, feлvrì.

DIVERSIFIKARE. va. *Variare.* A feлvrì, a variea, a sxiunbà în maў mvлte feлvrў.

DIVERSITATE, sf. *diversitas.* Varietate, differinцъ, feлvritate.

www.dacoromanica.ro

DIVERTIRE, va. A întorna, a batte a distrage ne vineva dintr'un kyyet, dintr'o okkupagie; a se desfăta, a netrevve.

DIVERTISANT, adj. Kare bukuros, kare plače.

DIVIN, adj. *divin.* De Dumnezeŭ, kare este ală alŭ; veda ve se pare a fi maĭ uresus de puteriae natureĭ; foarte frumos, foarte bun.

DIVINISARE, va. A rekunoaște de Zeŭ; (fir.) a înnălța, a ălțda neste mușuros.

DIVINITATE, st. *divinitas.* Naturŭ divinŭ; Zeŭ, Dumnezeŭ; Zeĭ minvinoșĭ.

DO.

DOKSOLOGHIE, sf. Versta din urmŭ al unŭĭ imn; imn, kîntare în onoarea treimeĭ. Glorie tatălui și fiiului și, etc.

DOKT, adj. *doctus.* Învățat.

DOKTOR, sm. *doctor.* Dokt, învățat. § Se zice mi în lok de medik.

DOKTORAL, adj. De doktor.

DOKTORAT, sn. Grad, kalitate de doktor.

DOKTRINAR, smf. Partizan de teorii politive abstrase mi moderatrive.

DOKTRINAL, adj. De doktorĭ în materie de doktrinŭ, de dorinŭ, de obiveiurĭ, t. de teolog.

DOKTRINĂ, sf. *doctrina.* Învățătură, erudigie, giinge adinkŭ.

DOGE, sm. *Dux.* Kapta republikeĭ Venegieĭ mi a Genoveĭ.

DOGMATIK, adj. Kare ține de dorma religieĭ, etc. § adj. mi sf. Metod de a învăța. § sm. pl. Logičĭ. § sm. Stil dormatik.

DOGMATISARE, va. A învăța ne vineva o doktrinŭ rremitŭ, nerikunoaskŭ în religie; a vorbi nrin sentinge. (Se konjugŭ ka Axkrare: Dormatisez,

www.dacoromanica.ro

dormatisezĭ, dormatiseazъ; dormatissam; am dormatisat; dormatisaĭĭ; dormatisassem; voĭĭ, aш dormatisà; dormatiseazъ, dormatiseze; etc.)

DOГMATISM, sn. Filosofie dormatikъ, în kontra sventimismъlуĭ.

DOГMATIST, smf. Kare dormatiseazъ, kare aшmeazъ dorma.

DOГMЪ, sf. *dogma*. Ainsъ de doktrinъ, învъцъtъгъ nrimitъ ші kàre serveцe de regгъ în materie de religie, de filosofie; konstitуцia vneĭ religiĭ. ☞ Morala este nestrъmъtatъ, dormeле se înmълцesk ші se skimbъ.—De veĭ аinі morala de dormъ, se va întъnekà ші va neri kъ dînsa.

DOлEANЦЪ, sf. Плъnцere, nrin skris saŭ verbaлъ.

DOлAIЎ˘, sn. *Luctus*. Dъrere адnгъ; affлikцie, întristare uentrъ vn mort (jaле); (fig.) Semne de dъrere, vestminte nerre.

DOMINIЎ˘, sn. *dominium*. Moшie, nronrietate.

DOMESTIЧITATE, sf. Starea de domestik, de (sлгъ).

DOMESTIK, smf. (Sлгъ.) Servitor.

DOMESTIKЪ, adj. De kasъ, kasшikъ, (vieaцa domestikъ). sf. Servantъ, (slжnikъ).

DOMIЧIлAIЎ˘, sn. *domicilium*. Лъkuїnцъ, kasъ.

DOMIЧIлIAR, adj. De domiчiлaiĭ. (Vizitъ domiчiлiarъ.)

DOMINANЦЪ, sf. Starea, kalitatea, fanta de a fi dominant.

DOMINANT, adj. *dominans*. Kare dominъ.

DOMINATOR, smf. *Dominitor*.

DOMINAЦIE, sf. *dominatio*. Ихtere, avtoritate ъгъremъ.

DOMINARE, va. *dominari*. A dominà, a domnì.

DOMINIKAN, sm. Religios de aĭ St. Dominik.

DOMINIKAл, adj. t. de ailtъrgie (diskъrs dominikaл), al Domnъlуĭ. § (Ailtere *dominikale*) kare aratъ dъminica § Diskъrs de dominecъ.

www.dacoromanica.ro

DOMINO, } sn. Rasъ пеагръ ггоasъ de пreot saў
DOMIN. } кълугъr пentrу їarna аа aunтsanї. § Îmbrъkъminte de baл maskat în forma aчелаеї rase.

DORIK, adj. t. de arxit. A doa din челае чinчї ordine de arxitekтurъ.

DORMITIV, adj. *Soporifer.* t. de medivi. (Леак dormitiv) kare faче a dormi.

DORMITORIU, sn. *dormitorium.* O sal mare de kулkat, în kare se aflъ maї mулte natурї, în monastirї, în пensionatурї, în suitaлурї.

DORSAL, adj. t. de anato. Kare цine de snate.

DOSЪ, sf. *Potio.* Mъsurъ de леак; kantitate de orї че.

DOTЪ, sf. *Dos.* (Zestre).

DOTAL, adj. *dotalis.* De dotъ, de (zestre); kare ире rannort аа алае zèstreї.

DOTARE, va. *dotare.* A (înzestrá).

DOTAЦIE, sf. Fanta de a (înzestra; înzestrare).

DR.

DRAXMЪ, sf. Monedъ ггеакъ.

DRAKON, sm. Лецislator din Atena kare koпdamnà аа moarte пentru orї че ггешалъ, kїar mї пentru леnevie.

DRAГON, sm. *Draco.* Monstru fabулos ku arrine, ku riare mi ku koadъ de шearпe.

DRAГONADE, sf. пл. Пersekuцiї ku draгonї în kontra protestanцilor dунъ ordineле луї Лudovik XIV mi a doamneї de *Maintenon* în Franчia.

DRAMATIK, adj. *dramaticus.* (Skriere dramatikъ) fъkuтъ пentru teatru, renresentъnd o fantъ traцikъ.

DRAMATIST, smf. Autor kare лukreazъ drame пentru teatru.

DRAMЪ, sf. *drama.* Поemъ destinatъ пentru teatru, renresentъnd o fantъ traцikъ.

DRUID, sm. Preot гал.

www.dacoromanica.ro

DRȣIDIK, adj. De Drȣizĭ.
DRȣIDISM, sn. Doctrina Drȣiziлor,

Dȣ.

DȣAΛISM, sn. Manicheism; sistema чeΛΛor чe admitĭ o ʌʏme коrnoraΛъ, rʏvernatъ de ʏn snirrit; sistema fiΛosofiΛor karii'zik къ sʏnt doъ snirrite. Diteism. Se ziче în ɣeneraΛ desure toate sistemeΛe кare nretind къ sʏnt doъ ordine de ʌʏкrʏrĭ onnʏse.

DȣAΛIST, smf. Hartisan aΛ dʏaΛismʏΛʏĭ.

DȣAΛITATE, sf. KaΛitatea ʌʏкrʏΛʏĭ dʏnΛʏ, îndoit, кare кʏnrinde doъ fiinɣe distinse.

DȣANЪ, sf. *Portorium.* Vamъ, кanчeΛaria eĭ.

DȣANIER, smf. *Portitor.* Fʏnкɣionar aΛ dʏaneĭ кare чerчeteazъ mъrfʏriΛe.

DȣЧIΛ, adj. *ducilis.* DʏΛче, sʏnnʏs, bΛъnd.

DȣЧIΛITATE, sf. *ducilitas.* KaΛitatea fiinɣeì dʏ-чiΛe, sʏnnʏse, bΛъnde.

DȣEΛ, sn. Bъtaie în doĭ, de doĭ saʏ între doĭ.

DȣEΛIST, smf. Kʏлnabbia de dʏeΛ; кare se bate adesea-orĭ лa dʏeΛ, къrʏia îĭ nΛaче a se batte în dʏeΛ.

DȣΛЧEFERЪ, adj. Kare nrodʏче dʏΛчeaɣъ.

DȣΛЧEFIKARE, va. A astъmnъrá ʏn aчid кʏ snirʏrit de vin; a faчче dʏΛче.

DȣΛЧEFIKATIV, adj. Kare îndʏΛчeɣe.

DȣΛЧEFIKAɣIE, sf. Fanta de a îndʏΛчì.

DȣO, sn. fъrъ nΛ. Bʏкatъ de mʏsikъ nentrʏ doъ voчĭ (rΛasʏrĭ), nentrʏ doъ instrʏmente.

DȣПΛIKARE, va. *duplicare.* A faчче dʏnΛʏ, a îndoì.

DȣПΛIKATȣRЪ, sf. Пъrɣĭ rendʏite, t. de anatom.

DȣПΛIKAɣIE, sf. Fanta de a faчче dʏnΛъ o кantitate, de a o îndoì.

DȣПΛIKATIV, adj. Kare faче dʏnΛʏ, кare oneреazъ dʏnΛikaɣia.

DȣПΛIЧITATE, sf. Starea ʌʏкrʏΛʏĭ dʏnΛʏ mi кa-

www.dacoromanica.ro

re trebuea sъ fie simplu. § (fig.) Vicleniе, rea credinцъ; imnostirъ ku doъ feцe.

DȣRABBIA, adj. Kare noate durà mult timp, kare noate цioeà, trъi mult timp. ☼ Un ruverm vrijios nu noate durà mult. (Seneka.)

DȣRATЪ, sf. Timpul kât trъeцe un aurk.

DȣRARE, va. *durare*. A urmà de a цineà, de a fi, de a trъi. (Se konjugъ ka Aukrare: Durez, saŭ dur; durezĭ, saŭ durĭ; durează, saŭ durъ; duram, am durat; duraĭ; durassem; voiŭ, am durá; dureazъ, saŭ durъ; dure, saŭ dureze; etc.)

DȣШЪ, sf. *Cataclismus*. Baie ku vъrsare de apъ dintr'un loc înalt

---

EK.

EKIAIBRȣ, vezĭ Ekviaibru.

EKINOKS, EKINOПS, EKINOПЦIȣ, *Aequinoctium*. Timpul de neste an în kare nopцile sînt egale (d'o notrivъ) ku ziлele; punctul unde ekvatorul.

EKINOПЦIAL, adj. *Aequinoctialis*. De ekinopцiŭ, sm. Ekvatorul.

EKIПAЦIȣ, sn. Trъstrъ. § Oamenii unei nave. ☼ Pretutindenea ne unde se vъd ekipaцiurĭ strъluцite, multe ume umblъ ku picioarele goale.

EKIПARE, va. A kъutà pe cineva ku toate cele de trebuinцъ (a ekipa un soldat, o flotъ, o navъ).

EKITAЦIE, sf. *Equitatio*. Arta de a înkъlecà.

EKIVALINЦЪ, sf. Egalitate de valoare.

EKIVALENT, adj. *Aequalis*. De eceeaşĭ valoare, de o notrivъ. § Amorul şi ambiцia nu kunosk pricinĭ un ekivalent.

www.dacoromanica.ro

ЕКІVОК, smf. *Ambiugitas.* Vorbъ, esпressie кѵ doъ înцелeѕѵrї. adj. Кѵ doъ înцелeѕѵrї.

ЕКѦESIAST, sm. Ună din къгціае înцелeпчіѵnії din Bibлie.

ЕКѦESIASTIК. adj. mi s. *Clericus.* De biserrікъ, кare serveцe într'însa; de клer.

ЕКѦЕКТІК, adj. (Fілosof екѦектік.) Ачелла кare, fьгъ a fi de niчї o сектъ, аѦлеце чеea че поate fi bun, adevъrat în nrinчіnѵrіае sie къгога. § sf. Sistema filosofѵlуї saŭ medikѵlуї екѦектік.

ЕКѦЕКТІSM. sn. Filosofie екѦектікъ.

ЕКЛІПS, sn. *eclipsis.* Întѵnекarea ѵnеї steлle nrin internosiцia ѵnеї aлteia, nrekum în întѵnекarea soareлуї; saŭ nentrѵ къ o aлtъ stea împeddікъ пе чеeaлaлtь de a nriimì лumina soareлуї, nrekum în екліnsѵa лunеї.

ЕКЛІПSARE, va. *Obscurare.* A askunde, a акoneрì; (fig.) A întunекá merritѵa, talentѵa кѵїvà nrin alltѵa maї mare; nerire. (Se конjugъ ка Лuntare: Екліnc, екліnsї, екліnsъ; екліnsam; am екліnsat; екліnsaїŭ; екліnsassem; voiŭ, am екліnsà; екліnsъ, екліnse; etc.) ☼ Adesea orї oameniї чеї marї, ка mi steллele, nu attrar bъrarea de seamъ de кът nuмaї кund sunt екліnsaцї.—O femee în nimik nu trebue sъ екліnseze пе bъrbatѵa eї, niчї кiar în toaлeta sa. *(Piozzi.)*

ЕКЛІПТІКЪ, sf. *eclipticus.* Linnia пе кare soareле n'o nъgъseцe niчї odatъ; чегкѵa кълaътorieї nъmîntлуї, mi în кare se întîmnaъ екліnsѵrіле soareлуї mi лunеї. § adj. De екліnsѵrї.

ЕКО, vezї Ехо.

ЕКSАГОN, sn. *Exagon.* Figѵrъ ɟeometrікъ кѵ mease ѵnghiѵrї.

ЕКSАSTIА, sn. t. de arxit. Portik кѵ mease koлoane în rъnd.

www.dacoromanica.ro

ЕКѴАТОR, sn. Ѵnѵл din челлe marĭ черкѵrĭ aллe sfereĭ, kare o îmnarte în doъ пърцĭ eraлe (d'o notrivъ).

ЕКѴАЦЦIE, sf. t. de mat. Formѵлъ kare aratъ eraлitatea de vaлorĭ a kantitъцiлor aлцebriче.

ЕКѴАТORIѴ˘, sn. Instrѵment snre a ѵrmà mimkъriлe diѵrne aллe steллeлor.

ЕКѴAR, sm, *Norma*. Instrѵment snre a traццe ѵnriѵrĭ drente.

ЕКѴESTRѴ, adj. *Equestris*. (Ordin de екѵestrѵ) de kavaлerĭ romanĭ; nobлeцъ пoлonezъ de ranгѵл aл шeaseлea. § (Statѵ екѵestrь), de ѵn om kъллare. § (Jokѵrĭ екѵestre), aлerгъrĭ kѵ kaĭ într'ѵn чirk.

ЕКѴINOKS. Vezĭ: Екinoks.

ЕКѴINOKЦIAL, } Vezĭ: Екinoцiaл.
ЕКѴINOПЦIAL, }

ЕКѴIѴNГIѴ˘, adj. Firѵrъ în ѵnriѵrĭ mi kare'mi лe are eraлe kѵ aллe aлteĭ firѵre.

ЕКѴIЛATERAL, adj. (Firѵrь екѵiлateraлъ), kѵ лatѵriлe eraлe.

ЕКѴIЛIBRѴ, adj. *Æquilibrium*. Eraлitate între doъ rreѵtъцĭ, între doъпѵterĭ, etc. § Drent, (a fi în екѵiлibrѵ) a stá drent, a nѵ traццe maĭ mѵлt într'o пarte de kът într'aлta.

ED.

EDIFIЧIѴ, sn. *Ædificium*. Zidire.

EDIFIKARE, va. *Ædificare*. A zidì.

EDIFIKATOR, sm. *Ædificator*. Kare faче ѵn edifiчiĭ, o zidire.

EDIFIKAЦIE, sf. *Ædificatio*. Fanta de a edifikà, de a zidì.

EDITOR, sm. *editor*. Kare кѵmпъrь mi tinъreцe skrierea aлtria.

EDIЦIE, sf. *editio*. Пѵbлikaцia ѵneĭ kъrцĭ; tinъrire; feлѵл, formatѵл ѵneĭ kъrцĭ.

www.dacoromanica.ro

EDUKARE, va. A крещe, a învъцá пe кoniĭ, a faчe крещereа лor. (Se кonjuгъ ka Луkгare: Edучez, etc., saŭ ka Dуччere de unde mi vine aчeastъ vorbъ · Edук, adучĭ, edуче; etc.)

EDUKATOR, smf. Kare faчe edукaцia кoniiлor.

EDUKAЦIE, sf. *educatio.* (Гrija) de a învъцà, de a formà кorпул, sпirituл, inпima ші obiчeiuриле. ✠ Чinevà se faчe mare, saŭ miк, duпъ adукaцia чe va ſi priimit. (*Clement XIV.*) — Fiind къ omuл trebue sъ vieцueaскъ în soцietate, edукaцia nубlікъ este чea maĭ trebuinчioasъ. — Пrima ші чea maĭ buпъ edукaцie nuтinчioasъ este reлiцia.

EF.

EFELIDЪ, } sf. Arsuгъ de soare; neteлe чe vin
EFELIE, } femeilor înrreunate.

EFEMER, s. ші adj. *Diarius*, ἐφὴ, пentru; ші ἡμερα, ziоъ). Kare цine, trъeцe numaĭ o zi.

EFEMERIDE, sf. пл. *Ephemerides.* Tabлe astronomiчe кare aratъ пe ſie кare zi лokuл плaneteлor.

EFFEKTIV, adj. *Verus.* Kare este în realitate, adevъrat; кare produчe effektuл aцentat.

EFFIKAЧE, adj. *efficax.* Kare produчe effektuл sъŭ.

EFFIKAЧITATE, sf. *efficacitas.* Effikaчe; puteре, virtute sure a produчe un effekt.

EFFIЦIE, sf. *effigies.* Fiгuгъ, reпresentaцie de o пersoanъ; imaцine, portret. § Partea madaлieĭ, a moneteĭ unde este effiцiea, portretuл.

EГ.

EГAл, adj. *Æqualis.* Asemпenea, d'o potrivъ.

EГAлaRE, va. *Æquare.* A faчe de o potrivъ, a assemъnà. (Se koпjuгъ ka Луkгare: Eгaлez, saŭ e-

www.dacoromanica.ro

гаѧ; ераѧезĭ, саŭ ераѧĭ; ераѧеазъ, саŭ ераѧъ; ераѧам; ам ераѧат; ераѧаĭŭ; ераѧассем; воиŭ, аш ераѧа́; ераѧеазъ, саŭ ераѧъ; ераѧезе, саŭ ераѧе; etc.)

ЕГАѦISARE, va. Ѧ фаче де о потривъ împъrgirea. (Se конjугъ ка Ѧ у к г а г е: Ераѧisez, ераѧisezĭ, ераѧiseazъ; ераѧisam; ам ераѧisat; ераѧisaĭŭ; ераѧisassem; voiŭ, аш ераѧisа; ераѧiseazъ, ераѧiseze; etc.)

ЕГАѦITATE, sf. *Æqualitas.* Конформитате; уniформитате: потривире; § дрептурĭ де о потривъ, ераѧе; § симплиčитате речипторъ în маниере, în тон, în ворбире; § прима парте а дрептъциĭ. ✻ Тоате даториіѧе омулуĭ соčіаѧ къtре конčетъцениĭ сеĭ сунt întемеіате пе фiinца ші principiuрѧ ераѧitъциĭ натураѧе. *(Hooker.)*— Ераѧitatea este frumosa ideaѧ aѧ коmпуluĭ соčіаѧ. *(Fergusson.)*

ЕГОISM, sn. Амор проприŭ (iубire де сине), каре раппортеазъ тоту аа сине, каре траце тоате пе сеама са în парту ба чеѧѧог-а-ѧлцĭ, înprejire numaĭ пентру сине.

ЕГОIST, smf. Каже are vigiрѧ егоismуluĭ; каре пу se окупъ, пу ворбеще, пу înprijeще декът numaĭ де сине. § adj. (Суffaet, simtiment, innimъ, пуrtare, etc., егоисте) ✻ Егоистa îmĭ are innima în кап. *(De Lévis.)*

ЕХ.

ЕХО, sn. *Echo.* ἦχος. Рендоире, ренетиције, întoarчere де сунет де къtre о ваѧѧе, о пъдуре, уn edificiŭ, о înfundъturъ, etc. Се зиче ші în figurat.

ЕЛ.

ЕЛАВОРАРЕ, va. *elaborare.* t. de medicі. А прераrà trentat, a перfекционà zemmuриле, умориле; Се зиче despre operaциіле натуреĭ.

www.dacoromanica.ro

ЕЛАВОРАТ, adj. n. Лъкrat.

ЕЛАВОРАЦІЕ, sf. *elaboratio.* Fanta de a nrenarâ, de a nrerъtì, de a nerfekцionà.

ЕЛАМВІКАЦІЕ, sf. t. de ximie. Analis de ane mineraле.

ЕЛАSTIЧІTATE, sf. *Renixus.* Kaлitatea лъкrълъї elastik, kare are însъmirea de a se restringe mi a se reînflà.

ЕЛАSTIK, adj. *elasticus.* Karе are elastiчitate, kare are virtъtea de a'mї venì їar ла лок dъпъ че a fost strîns. § sn. t. de mexanikъ. Elastikъrї, resortъrї, arkъrї. ✲ Лerьmnteле че ne цin de fiinцele irbite sъnt elastiче; kъ kът ne depъrtъm de dînsele, kъ atъta ne trar ла елле.—Гътъ omtatї este elastik; maї kъrьnd saў maї tъrziў, kanъ sъў плекat se reaлцъ.

ЕЛЕКТОR, smf. *elector.* Алеgьtor.

ЕЛЕКТОRАЛ, adj. De elektorї: kare este a elektorълъї.

ЕЛЕКТІV, adj. Kare se faче, kare este amezat nrin алеццere.

ЕЛЕКЦІЕ, sf. *electio.* Fanta de a алеgцe, алеgцere.

ЕЛЕКТRISM, } sn. Sistemъ de elektriчitate.
ЕЛЕКТRIЧISM, } Vezї: Електриčitate.

ЕЛЕКТRIЧITATE, sf. *electricitas.* Însъmire de a trauцe saў de a îmninge; simnatie, antinatie de kornъrї frekate; favid nekoerчibbiл (kare nъ se noate sъnnъnne, nъ se noate siлì, чiчї adъnà într'ъn snaцiў oare kare), eksnansiv (kare are nъterea de a se întinde, de a krecце), mi foarte iute, de mi maї tot d'avna nevъzut, kare se aratъ maї vîrtos nrin frekare, nrin attinцere; eл face trъsnetъл.

ЕЛЕКТRIK, adj. *electricus.* De elektriчitate. (Korn, virtute elektrikъ).

ЕЛЕКТRISABBIл, adj. Kare noate fi elektrisat.

www.dacoromanica.ro

ЕЛЕКТРИСАЦИЕ, sf. Fanta, maniera de a електрисá.

ЕЛЕКТРИСАРЕ, va. A desvoлtà, a коммуникá faкултатеа, путерea електрикъ. § (fig.) A însуффлеці, a anrinde (sуффлетелe, inuimелe, etc). (Se конjугъ ка Лукраre: Електрисez, електрисezĭ, електрисeazъ; etc.)

ЕЛЕКТРО-МАГНЕТИСМ, sn. Клasъ de fenomene în каre faуидуа електрик ші faуидуа магнетик joакъ амъндоь уn roл.

ЕЛЕКТРОМЕТРУ, sm. Машinъ de мъсурат електриčitatea.

ЕЛЕКТРО-МИКРОМЕТРУ, sm. Instrument каре арatъ челле маї мічĭ кантитъцĭ de електриčitate.

ЕЛЕКТРОМОТОР, sm. Аппareiа, пrenaraцie sure a скоatte електриčitatea коnцуriaor пrin контакt.

ЕЛЕКТРОФОР, sm. Instrument de materiĭ електриче, ші каре ле цine.

ЕЛЕКТРОПУНТОР, sm. Medik каре електропунteazъ.

ЕЛЕКТРОПУНТУРЪ, sf. Oneraцie прin каре се înfiцe уn ак în карne, ш'апоĭ a'л електрisá ушurea sure a introduче електриčitatea în партea малadъ.

ЕЛЕКТРОПУНТАРЕ, va. A faче oneraцia електропунтуreĭ. (Se конjугъ ка Пунtare: Електропунtez, etc.)

ЕЛЕКТРОСКОП, sn. Instrument sure a куноaще електриčitatea aerуluĭ.

ЕЛЕГАНЦЪ, sf. Аллеццere de vorbe, de întorсъturе sure a faче vorbirea деликатъ, лesne ші rraцioasъ; rust fin ші delikat în arte; jустецъ de rraцie ші de nronorцiĭ; rraцiĭ de noблецъ în îmbrъкъminte; în акоnčiatуrъ ші în maniere.

ЕЛЕГАНТ, adj. *elegans*. Аллes, деликат; каre are елеганцъ; каre are rraцiĭ ші noблецъ.

ЕЛЕЦИАК, adj. Каre цine de елеце (versurĭ, noet елецiaк).

www.dacoromanica.ro

ЕЛЕЦIЕ, sf. *elegia.* Поетъ тînъrъ, tristъ, kare esnrimъ dvrerea, dvrva.

ЕЛЕМЕNТ, sn. *elementum.* Korn simnav kare komnvne ne челае mikste; (fir.) avkrv, лок, komuanie, etc., kare плаче kvîva maĭ mvat (a se afлá în елементva sъў, va sъ zikъ a se afлá în чеea че'ĭ плаче.) пл. Пrimчinrĭ de o artъ, de o цiinцъ.

ЕЛЕМЕNТАR, adj. Kare цine de елемент, kare îл konstitveazъ; kare kvnrinde елементеле, пrimчinvrile. (Skriere елементarъ.)

ЕЛЛIIS, ЕЛIISЪ, } *elipsis.* Ainsa vneĭ vorbe dintr'vn fras: es. Kvm te afлi? — b i n e, în лок de mъ a f л v b i n e. § t. de цeomet. Vn ovл inkis, kare se face tъind vn kon drept kv vn плan maĭ înklinat în raпport kv akslл de kът цeneratriцa konvavĭ.

ЕЛЛIIPSOID, sm. Soлid format пrin revoлvцia vnvĭ елlins în пreцivrva vntia din akslriле лvĭ.

ЕЛЛIIPTIЧITATE, sf. t. de цeomet. Frakцia kare esnrimъ raпortvл akslriлor vnvĭ елins; formъ konstitvantъ a елinsvavĭ.

ЕЛЛIIPTIK, adj. Kare цine de елlins.

ЕЛIAK, adj. Kare se skoлъ saў se kvлkъ în vazeле soareлvĭ. § sn. saў f. пл. Sakrifiчivrĭ în onoarea soareлvĭ.

ЕЛIЧIV, ЕЛIЧE, } sn. *elix.* Ainnie învъrtitъ în mvrvb în пreцivrva vnvĭ чilindrv.

ЕЛIOMETRV, sn. Instrvment snre a mъsvrà diametrvл astreлor.

ЕЛIOSKOП, sn. *elioscopium.* Avneтъ, okiean snre a se vîtá лa soare.

ЕЛOKVЦIE, sf. *elocutio.* Vorbire; manierъ de a se esnrimà; aллeццere mi amezare de vorbe; dikцie, stiл; пartea retoriчeĭ kare trakteazъ de aллeццerea mi amezъmîntvл vorbeлor; karaktervл diskvrsvavĭ.

ЕЛOKVINЦЪ, sf. *eloquuentia.* Artъ, talent de

www.dacoromanica.ro

a vorbi bine, de a incredința, de a îmbărbăta, de a atinge, de a convinge; arta de a communica, de a spune simtimentele de care este plinu *(D'Alembert.)* Alegerea de ideĭ care interesează *(De Leyre)*; espresie justă a unuĭ simtiment adevărat *(La Harpe)*; arta de a dominà spiritele mi inimele cu vorba *(La Bruyere.)*; arta de a spune bine ceea ce trebue, tot ce trebue mi nimic maĭ mult de cât numaĭ ce trebue. *(La Rochefoucauld.)* Ragie soldă mi tace notivitĭ ne rustica mi simgia generală a oamenilor. *(Pélisson.)*; arta de a mână, de a conduce mingile *(Platon.)*; arta de a întărîta simgirilimile *(Trublet.)*; adevăr us în aducere prin simtiment (D-na de J.); arta de a face a se urîmì o pronunțare, o idee, un simtiment; vorbirea unuĭ saŭ despre un simtiment; despre aceea ce'l înspăimîntă; arta de a scoate din cartea, din inima unuĭ persoane ningue oninniĭ, ningue simtimente oare care mi de a pune în locul alor altele. ☞ Lacrimele sunt elocvința emeilor.—Țîțele mi roșaga sunt elocvința rușinueĭ offensate, a vecinătățiĭ trădate, a conștiinueĭ culpabilie.—Toată elocvința se sfîrșește elocvinueĭ atingătoĭ *(Max. Cat.)*—Elocvința vorbelor este maĭ comun decât a faptelor.

ELOGIU, sn. *elogium.* Laudă, discurs spre lauda cuĭvà; panegirik.

ELISEĬ, pl. } *Elysium.* sn. t. mito. (Cîmpiĭ
ELISEIU, sin. } eliseĭ), locuința eroilor, a oamenilor virtuoșiĭ, etc., dupe moarte (ca la creștinĭ raiu, paradisu),

EM.

EMANAȚIE, sf. *Emanatio.* t. biblik. Fapta de a proceede; ceea ce eman, ceea ce vine, provine derade de undevà. ☞ Nu este nicĭ o scriere poetică mi spăimîntătore în care să nu se simță o emanație cerească

www.dacoromanica.ro

EMANARE, va. *Emanare.* A прочедде, a прочені. (Se конјтъ ка Ѵ ї т а г е: Eman, emanї, emanъ, emanьм; emanam; am emanat; emanaiї; emanassem; voiї, aш emanà; emanъ, emane; etc.) ✠ Orї че пътere emanъ деля коптта соціал, їar suirritта соціал emanъ деля Дътnezeї.—Toatъ drentatea emanъ деля Дътnezeї, ші toatъ јтridикдіа emenъ деля domnitor.

EMAЧЧІПАRÈ, va. *Emancipare.* A лiberà ne чinevà de sънt пътerea тътелеї, enitronieї; de sънt пътerea naternъ; a лiberà ne чinevà din sклavie. (Se конјтъ ка Л т к г а г е: Emanчinez, saї emanчin; emanчinezї, saї emanчinї; emanчineazъ, saї emanчinъ; emanчinьm; emanчinam; am emanчinat; emanчinaiї; emanчinassem: voiї, aш emanчinà; emanчineazъ, saї emanчinь; emanчineze, saї emanчine; etc.)

EMANЧІПАЦІЕ, sf. *Emancipatio.* Fanta de a emanчinà, de a лiberà ne чinevà de sънt пътerea кътvà. Vezї Emanчinare.

EMBЛEMЪ, sf. *emblema.* Fігтъ simboлікъ кт vorbe кare fak o sentinцъ; aлegorie.

EMBЛEMATIK, adj. Kare цine de embлemъ de aлegorie.

EMETIK, adj. *Vomitorium.* Леак, mediчinъ sпre a vъrsà.

EMIГRANT, adj. *Emigrans.* Kare îmї пегъseцe natria sпre a se statornicì în aлtъ цearъ; кare emigreazъ.

EMIГRARE, va. *Emigrare.* A emirrà, a emí din цeara sa, a o пъгъsi sпre a se statornicì într'aлta. (Se конјтъ ка Л т к г а г е: Emirrez, emirrezї, emirreazъ, emigrьm; emigram; am emigrat; emirraiї; emirrassem; voiї, aш emirrà; emirreazъ, emirreze; etc.)

EMIГRAЦІЕ, sf. *Emigratio.* Fanta de a emirrà, de a'шї пъгъsi natria sпre a se statornicì în aлtъ цeaгъ. Vezї Emirrare.

www.dacoromanica.ro

EMIGRAT. adj. ui s. Kare 'u' a părăsit ţeara.

EMINENŢĂ, sf. *Eminentia.* Înălţime. § Titlu ce se dă mitropolitilor ui kardinalilor

EMINENT, adj. *Editus.* Înalt; (virtute, învăţătură, merrit eminent). § Kare întrece ne altul. ✻ Postumiae eminente sunt ka cimelie stăpânilor; numai vitatură ui tărîtoarele le not ajunţe. *(La Bruyère.)*

EMINENTISIM, adj. *eminentisimus.* Foarte eminent.

EMIR, sm. Titula skoborîtoriilor lui Maxomet.

EMISAR, sm. *Emisarius.* Trimis sekret sunre a unà seama, a nîndi, a cercetà.

EMISIV, adj. Kare trimite; (putere emisivă) fakultatea ce ară oare kare korpurĭ sunre a renrodukţie, kădura, umina, etc.

EMISSIE, EMISIUNE, } sf. *Emissio.* Fanta de a renrodukţie, de a dà, de a împuinţe afară; efektele eĭ.

EMOŢIE, EMOŢIUNE, } sf. *Emotio.* Turburare. § Mişkare în mori, în korp, în sufflet; împişkare.

EMOŢIONARE, va. A dà, a pricinui emoţiĭ, împişkărĭ; a împişkà. (Se konjugă ka A lucrare: Emoţionez, emoţionezĭ, emoţioneazu; emoţionam; am emoţionat; emoţionaĭă; emoţionassem; voiă, am emoţionà; emoţioneazu, emoţioneze; etc.)

EMFAS, sn. } *Emphasis*, ἐμφασις. Pompă în
EMFASĂ, sf. } discursurĭ, în skrierĭ, în pronunţie, etc, (a vorbì ku emfas).

EMFATIK. adj. Kare are emfas în vorbă, în stil (ton, aer, stil emfatik).

EMFATIST, sm. Autor kare skrie ku emfasă.

EMULATOR, smf. *Æmulator.* Anrins, însufflaţit de emulaţie; întrekător, konkurent. ✻ Trebuie a

www.dacoromanica.ro

deosebí ne invidiosъ din emъlator. Emъlatorъ vrea sъ se înalţe kъ narъba rivalъlъї sъў.

EMЎLAŢIE, EMЎLAŢIЎNE, sf. *Æmulatio.* Dorinţъ frъmoasъ, nobbiaъ de a fi d'o notrivъ saў de a întrece ne vinevà într'un alъkъ de aavdъ. ☼ Esemplъ dъ emъlaţia; ĭar aeţiae insnirъ nъmaĭ frika. *(Mécèna.)*—Moţenirea în nobleţъ rădikъ emъlaţia nobbiaior mi a nenobbiaior. *(De St-Pierre.)*.

EN.

ENČIKLOPEDIE, sf. *Ενκυκλοπαιδεία.* Ţiinţъ vniversalъ: înmirvire, advnare de toate ţiinţele; kartea kare ae kvnrinde.

ENČIKLOPIDIK, adj. Kare kvnrinde toate ţiinţele.

ENČIKLOPEDIST. sm. Avtor enčiklopedik; kare alъkreazъ la enčiklopedie.

ENEIDЪ, sf. *Æneis.* Poemъ eroikъ a lui Virţiliў.

ENDEKASILLAB, sn. Vers kъ vn·snre-zeve silą labe.

ENERŢIE, sf. *Vis.* (dela ἐν, în ші ἔργον, alkъ.) Putere, vîrtvte; kiraţiў. ☼ Ceĭ ferъ energie lasъ alъkvriae sъ mearъ prekum merg, snerъnd tot d'avna kъ vor merge bine. *(D-na de Montolieu.)*.

ENERŢIK, adj. Kare are energie. adv. Kъ energie.

ENIGMЪ, sf. *Ænigma.* (dela αἰνίσσομαι, vorbesc întvnekat.) Definiţie, esplikare în terminў metaforičў; deskrinţie a vnĭ alъkъ prin vorbe kare la fak rreў de înţelales. § Întvnekos, allegorik. ☼ Fъrъ realiţie vniversъ este o enigmъ *(Clément XIV.)*—Viaţa este o enigmъ a kъria vorbъ este moartea.—Nemvrirea este vorba enigmeї vieţeї. *(Droz.)*—Omъ norocit este o

www.dacoromanica.ro

enirmъ a къreia vorbъ nу se noate sкrie dekът nумaĭ ne neatra mormîntуaуĭ.

ENУNЦIARE, va. *Enuntiare.* A esurimà, a'шĭ dá afarъ ideea; a нуnne înainte o idee, o нronosiцie.

ENУNЦIATIV, adj. *Enuntians.* Kare enуnцъ, faчче addrччere a minte, чiteazъ, vorbeцце desure уn че.

ENУNЦIAЦIE, sf. *Enuntiatio.* Esurimare; manierъ de a se enуnцià, de a'шĭ arъtà ideea; чeea че este enуnцiat; нronosiцie kare tъrъdveцце saŭ affirmъ, întъreцце.

ENTIMEMЪ, sf. *Enthyчema* (ἐν, în; θυμος, sпirrit). Arrуment kare are нumaĭ doъ нronosiцiĭ.

ENTУSIASMARE, va. A înkъntá, a rъшì de admiraцie; a devenì, a se faччe entуsiast. ✲ Imaцinaцiiле înfokate sунt iуцĭ a se entуsiasmà, шi ъnkъ шi maĭ mулt a se amъцì.

ENTУSIASM, sn. *Afflatus.* (ἔνθεος însуffлegit de уn spirrit divin.) Essaлtaцie a suffлetуaуĭ нreokкупat de уn че kу mare ardoare; emoцie, miшkare estraordinarъ a suffлetуaуĭ; transnortare; admiraцie neste mъsуrъ; anriadere nentrу уn че; fanatism, fуroare; kъadrъ a imaцinaцieĭ înflъkъratъ de admiraцia унĭ лukу mare, sуbaim. ✲ Лukуa чeл maĭ rar este de a унì entуsiasmуa kу raцia. (*Voltaire.*)—Entуsiasmуa neste mъsуrъ este întokmaĭ ka yinуa: tуrbуrъ minteà. —Entуsiasmуa nentrу чeĭ morцĭ шi nentrу чeĭ че nу sунt de faцъ este satira чea maĭ amarъ nentrу чeĭ viĭ шi nentrу чeĭ de faцъ.

ENTУSIAST, s. шi adj. *Fanaticus.* Nasionat nentrу уn че; admirator neste mъsуrъ; ачелла kara entуsiasmeazъ.

www.dacoromanica.ro

ЕПИКѲRIAN, sm. *Epicurius.* Sekтaтăr aл aцĭ Eпiкцriĭ ; om voлuntros, dat пaъчeriлor simццriлor.

ЕПИКѲRISM, sn. Sistemъ, moralъ, obiчeiцrĭ doktrinъ a aцĭ Eпiкцriĭ saŭ ka алле aцĭ.

ЕПИЧИКЛѲ, } sn. t. de astr. Ѳn miк чerк în ka-
ЕПИЧERK, } re se пresцnцne kъ soareле ші плaneteле aцĭ se mişkъ; чerк aл kъцria чentrц este пe чirkonferinцa alцĭ чerк maĭ mare.

ЕПИЧИКЛОIDЪ, sf. Ainnie înkovoĭatъ formatъ de mişkarea цnĭ пunt al kъцria чerк se învъrteцe în пreцiцrьa sъĭ, ĭar чentrьa aцĭ maĭ пreъmbaъ alt чerк.

ЕПIDEMIE. sf. (ἐπὶ, sцnra; δῆμος, nonor.) Maлadie (boalъ) în nonor ainiчioasъ.

ЕПIDEMIK, adj. Kare цine de enidemie.

ЕПIDERMЪ, sf. (ἐπὶ, sцnra; δέρμα, neлle.) *Caticula.* Neлliцa de d'asцnra neлliĭ.

ЕПIГRAMATIK, adj. Kare цine de enigramъ.

ЕПIГRAMATIST, sm. Kare faчe enigrame.

ЕПIГRAMЪ, sf. (ἐπὶ, sцnra; γράφω, skriĭ.) *Epigrama.* O bцkatъ mik de versцrĭ kare se terminъ kц o kццetare îmпцnгъtoare, mцtkъtoare, kritikъ.

ЕПIГRAF, sn. Inskringiea цnĭ edifiчiĭ, (цneĭ zidirĭ) kare îĭ aratъ skonьa nentrц kare este fъkцt, ші timпьa de kъnd s'a fъkцt.

ЕПILOГ, sn. (ἐπὶ; sцnra; λόγος, diskцrs.) *Epilogus.* Sfьrmit, înkieierea цnĭ kцvint, цnĭ diskцrs, цneĭ skrierĭ, цneĭ noeme.

ЕПIZODЪ, sf. (ἐπὶ, sцnra, ne de asцnra; ᾠδὴ kъntare.) Parte dintr'o noemъ; îmпreцiцrare, istorie aaътцratъ aa fanta пrinцipaлъ a цneĭ noeme, a цneĭ bцkъцĭ de teatrц, a цnĭ romanц, a цnĭ tabлoĭ.

ЕПIK, adj. (ἔπω, snцĭ.) *Epicus.* Kare snцne o fantъ istorikъ, eroikъ; (noemъ enikъ), kare deskrie o fantъ mare ші imnortantъ, înfrцmцseцatъ kц enisode.

www.dacoromanica.ro

ЕПІSTOЛAR, adj. *Epistolarius.* Kare цine de enistoлe, de skrisorĭ. § sn. Karte de enistoлe, de skrisorĭ; sm. Axtor de enistoлe.

ЕПІSTOЛЪ, sf. *Epistola.* Skrisoare.

ЕПІSTOЛOГRAF, smf. Axtor de enistoлe.

ЕПІSTOЛOГRAFІE, sf. Arta de a komnxnnĕ enistoлe.

ЕПІTAF, sn. (ἐπὶ, sxnra; τάφος, mormînt.) Inskrinцie sъnatъ, skxлnitъ ne xn mormînt.

ЕПІTAЛAM, sn. (ἐπί, sxnra; θάλαμος, kъmarъ nxnцialъ.) Поетъ лa okkasia xneĭ nxnte; лaxdъ nentrx цinnere mi mireasъ.

ЕПІTET, sn. (ἐπίθετος.) Termin adjektiv, nxme kare aratъ o kaлitate în rъx saĭ în bine, (norekaъ). Чinevà noate ommorî xn om kx xn enitet.

ЕПІTETІK, adj. (Stiл enitetik.) Плin, inkъrkat de enitetxrĭ.

ЕПІZOARE, sf. nл. t. de isto. natxr. Desnъrцire, serцie de animaлe fъrъ vertebre, fъrъ rreben.

ЕПІZOOTІE, sf. (ἐπὶ, sxnra; ζῶον, vitъ.) Maлadie (boaлъ) kontaцioasъ, лiпiчioasъ a viteлor.

ЕПІZOOTІK, adj. De enizootie.

ЕПОKЪ, } sf. ἐποχή. Datъ însemnatъ nrin vr'o
ЕПОXЪ, } fantъ mare din instorie; timnxл xneĭ imnreцitxrĭ.

ЕПОПЕЕ, sf. ἔπος. Поетъ epikъ; mikъ istorie în versxrĭ a xneĭ fante adevъrate mi eroiчe.

ER.

ERATA, sf. *Errata.* Лista rrешлeлor sirekkxrate înir'o karte.

ERKУЛ, sm. Konsteллaцia boreaлъ. § (fir.) Om foarte tare, foarte virxros, kx nxtere mxлtъ. § (mitoлoц.) demi-zeĭ.

www.dacoromanica.ro

EREDITAR, adj. *Haereditarius.* Чеea че не vine, не a remas de ла strъbънї, dela пъrinцї; kare are raпnort къ o moцenire.

EREDITATE, sf. *haereditas.* Drept de moцenire; moцenire.

ERESIE, } sf. *haeresia.* Dormъ, гътъчire în relицie.
ERES, }

ERETIK, adj. Kare цine de o eresie.

ERXEA. Vezї Ermea.

ERMITAЦIЪ, sn. Локuinцa unї ermit, unї къlugър. (fig.) Лок d'o parte mi sinгuratiв; каsъ d'o parte къmpeanъ.

ERMIT, smf. *Eremus.* Solitar, къlugър saў mirean kare локuеще în пustie.

EROINЪ, sf. *heroina.* Femee кuraцioasъ mi maї пre sus de semenї eї.

EROIK, adj. *heroicus.* Persoanъ кu кuraцiў mare кu eroism; чeea че цine de eroў (fantъ eroikъ).

EROISM, sn. Karakter, kalitъцї, virtuцї de eroў; mъrime de sufleet rarъ; fante eroiче.

EROTIDIЇ, sf. пl. Serbъtorile lui Kupidon.

EROTIK, adj. (ἐρὸς, amor.) Kare duче, aплeкъ la amor; kare цine de amor.

EROTOMANIE, sf. Maladie (boalъ), delir de amor.

EROЎ, s. *heros.* ἥρως. Demi-zeў; barbat kuraцios; persoana пriпцipalъ diпtr'o istorie.

ERUDIT, adj. mi sm. Kare are multъ erudiцie, învъцъturъ; dokt, învъцat.

ERUDIЦIE, sf. *Eruditio.* Kunoщinцe adъnче în literaturъ; învъцъturъ adinkъ, multъ.

ERUПЦIE, sf. *Eruptio.* Versare mare, multъ mi пennede a unї fluid; vъrsarea unї vulkan.

www.dacoromanica.ro

ES, *Ex*, пrепosiцie. Чeл dinainte, fostъ; afarъ.

ESAKT, adj. *Accuratus*. Kerълat, пъпktъaл, întokmaĭ, акkъrat; kъ rrijъ; kare пъ'шĭ лasъ treaba de azĭ пe mъîne; kare îшĭ împлaineцe лa timp toate datoriile; лъkrъ fьkъt kъ toatъ akkъrateцa, dъпъ toate cerrълele; întokmaĭ fъrъ rreшaль.

ESAKTITъDDINE, sf. *Diligentia*. Лъare a minte пъuitъaлъ, rerълatъ, лa лъkrarea, лa împлinirea тпtĭ лъkrъ, тпeĭ datoriĭ.

ESAЦERARE, va. *Exaggerare, Amplificare*. A mъrì, a kovîrшì, a лъrdá saŭ a deffьĭmà neste mъsъrь; a arьtà лъkrъriле nrin vorbь maĭ marĭ saŭ maĭ miчĭ, maĭ чrîte saŭ maĭ frъmoase de kъm sъnt în adevъr. (Se koпjъgь ka Лъkrare: Esaцerez, saŭ esaцer; esaцerezĭ, saŭ esaцerĭ; esaцereazь, saŭ esaцerь; esaцeram; am eseцerat; eseцeraiĭ; eseцerassem; voiĭ, aш esaцerà; esaцereazь, saŭ esaцerь; esaцereze, saŭ esaцere, etc.) ☞ Nъ este iertat a esaцerà de kъt пъmaĭ binefaччeriле чe a nriimit чinevà.

ESAЦERATIV, adj. *Exaggerans*. Kare цine de esaцeraцie, de kovîrшire, de neste mъsъrь; kare esaцereazь.

ESAЦERAЦIE, sf. *Exesis*. Чeea чe este neste mъsъrь. ☞ Esaцeraцia în лaъde este vьtъmьtoare шi чeлaтĭ kare лe faчe шi чeлaтĭ kare лe nriimeцe. — Esaцeraцia aratь sлъbiчiъnea.

ESAЦERATOR, smf. Kovîrшitor; kare faчe лъkrъriле neste mъsъrь, kъ vîrf.

ESAЛARE, va. ш s. *Exhalare*. Resъffлare, skoattere afarь din sine. (fir.) A se тпtrà de тп чe.

ESAЛATORIъ", sn. Maшine пentrъ mine, пentrъ okne.

ESAЛTAЦIE, sf. *Exaltio*. Kovîrшire, anrindere esaцeraцie în ideĭ, în simtimente, anrindere, nrea mълtь înълgare a imaцinaцieĭ; entъsiasm, fanatism.

ESAЛTARE, (deла *altus*, aлt saŭ inaлt.) A лъrdá

www.dacoromanica.ro

a пrецyì, a înъaцà yn aykrт neste mъsirъ. (Se конjyгъ ка ў ĭ t a r e: Esaat, saў esaatez; esaatam; am esaatat; esaataiў; esaatassem; voiў, au esaatá; esaatъ, saў esaateazъ; esaate, saў ésaateze; esaatat.)

ESAMIN, sn. *Inquisitio.* Чercetare.

ESAMINATOR, adj. *Inquisitor.* Чercetъtor.

ESAMINAЦIE, sf. Чercetare.

ESAMINARE, va. *Examinare.* A чercetá. (Se конjyгъ ка A y k r a r e: Esaminez, saў esamin; esaminezĭ, saў esaminĭ; esamineazъ, saў esaminъ; esaminam; am esaminat; esaminaiў; esaminassem; voiў, au esaminá; esamineazъ, saў esaminъ; esamineze, saў esamine; etc.)

ESAYZIRE, av. *Exaudire.* A asкyatá, a înцainí ryrъmintea кyĭvá. (Se конjyгъ ка A y z i r e.)

ESЧEAENЦЪ, } sf. *Excelentia.* Foarte byn, foar-
ESЧEAINЦЪ, } te desevîrsit, пerfeкt. § Titay de онoare, maĭ jos de кът înъaцime, ші кare se dъ ministriaor. ✲ Aingrsirea dette titay de esчeaenцъ aa niцe oamenĭ кariĭ se distinцeaў, saў кariĭ eraў desevîrsiцĭ bymaĭ în fante reaae.

ESЧEAENT, adj. *Excellens.* Kare este desevîrsit în чevá; maĭ nresys, maĭ byn.

ESЧENTRIЧITATE, sf. Distanцa între чerкyriae чerкyriaor esчentriче, între чentrya ші vatra eaingyaĭ desкris de o пaanetъ, § Disnosiцie esaatatъ ші fantastiкъ a minцiĭ.

ESЧENTRIK, adj. (чerкyrĭ esчentriче) nrinse yntya într'aatya ші кy чentryrĭ dilferite. § (fir.) Fantastiк, oriцinaa (om esчentriк).

ESЧEПЦIE, sf. *Exceptio.* Deosebire, afarъ, кare ny fane narte aa чevá.

ESЧEПЦIONAA, adj. De esчenцie, кare кynrinde o esчenцie, o deosebire; deosebit, differit.

ESЧFS, sn. *Immoderatio.* Kovîrsire, чeea чe iяeче шaьsyreae.

www.dacoromanica.ro

ESȚESIV, adj. *Immodicus.* Kare treçe neste rerrȚAъ, neste mъsurъ.

ESKAAMAȚIE, sf. *Exclamatio.* Strirare de admiraȚie, de sumrindere, de bukurie, de înrreȚomare, de dorinȚъ, de plъçere, de furie, etc.

ESKAUDDERE, va. *Excludere.* Gonire, denъrtare, skoattere afarъ, ainsire de un folos, de un drent; a înnedeká ne çinevá de a fi nriinit într'o komnanie, într'o asoȚiaȚie; skoattere din kateroria de a dobîndi nostrí. (Se konjurъ ka Înkiddere.)

ESKAUSIV, adj. *Excludens.* Kare eskaude saŭ noate eskaudde; kare skoate afarъ, nu nriimeȚe ne çinevá a intrá într'o asoȚiaȚie, a face parte aa un drent oare kare.

ESKOMMUNIKAȚIE, sf. *Excommunicatio.* Skoattere din nummъrul kredinçiosilor.

ESKOMMUNIKARE, va. A skoatte din biserikъ, din nummъrul kredinçiosilor.

ESKUALП, sm. Mearne mitoloȚik. § Una din konsteallaȚií.

ESENȚIE, sf. *Essentia.* PrinȚipalul unuĭ lukru; ceea ce îl face a fi-prekum este; unt-de-lemn aromatik, foarte sumsire, de plante.

ESENȚIAL, adj. Kare Ține de esenȚie; kare este prinȚipal la un lukru; de o trebuinȚъ absolutъ; cel d'întîiĭ lokuri. ☞ În orí ce întrenrindere, esenȚialul este de a rexui în prin mijloace oneste.

ESIL, sn. *Exsilium.* (Surghium).

ESILARE, va. (Surghiunire, a surghiuní). (Se konjurъ ka Lukrare: Esilez, saŭ esil; esilezí, saŭ esílí; esileazъ, saŭ esilъ; esilam, am esilat; esilaiĭ; esilassem; voiŭ, am esilà; esileazъ, saŭ esilъ; esileze, saŭ esile; etc.)

ESISTINȚЪ, sf. *Existentia.* FiinȚъ, starea celui ce se afl în fiinȚъ; traiŭ vieaȚъ.

www.dacoromanica.ro

ESISTARE, vn. *Existare.* A trьì, a se aflá în fiinцъ, în vieaцъ. (Se конjъгъ ка Л ъ к г а г е: Esistez, saŭ esist; esisteзĭ, saŭ esistĭ; esisteazъ, saŭ esistъ; esistam; am esistat; esistaiŭ; esistassem; voĭŭ, aш esistá; esisteazъ, saŭ esistъ; esisteze, saŭ esiste, etc.)

ESITARE, vn. *haesitare.* A fi лa îndoieaлъ, a stá în кумпънъ. (Se коъjъгъ ка Л ъ к г а г е.)

ESITAЦIE, sf. Fanta de a esitá, de a stá лa îndoieaлъ, în кумпънъ.

ESORD, sn. *Exordium.* Прima парте a унuĭ diskurs сире a трагце бъгarea de seamъ ші bуna voinцъ; se зиче desire începutуa унеĭ поеме.

ESOTERIK, adj. (Doktrinъ esoterikъ), adînkъ, sekretъ, numaĭ пе seama челлор iniцiaцĭ în skoala лuĭ Hitarora.

ESOTIK, adj. *Exoticus.* Strъin, kare nu este naтuraл aл унеĭ цere.

ESПATRIARE, va. mi sf. A roni пе чinevà din патria sa; v. refl. (a se) a пъгъsi de voie патria sa.

ESПEDIARE, va. mi sf. A trimite пе чinevà кu трабъ; a trimite скrisorĭ.

ESПEDITOR, sm. Aчелла kare este însărcinat кu espediцia скrisoriлor saŭ a лuĭ чevá.

ESПEDITIV, adj. Kare este трабnik în лuкrъriле бaлле; kare лesne гъseцe mizлok a faчe orĭ чe.

ESПEDIЦIE, sf. *Expeditio.* Trimittere; întreprindere miлitarъ, de bătaie.

ESПERIINЦъ, sf. *Experientia.* Чercare; кunoцinць dobînditъ prin чercare saŭ întrebуinцare. ✠ Krezуssem kъ ar пuteá fi чinevá virtuos fără reлiцie; dar esperiinца m'a desamъgit. *(J. J. Rousseau.)*

ESПERIMENTAЛ, adj. Întemeiat prin esperiinцъ.

ESПERIMENTAT, adj. *Expertus.* Învъцat prin esperiinцъ, prin чercare, prin пъцire.

ESПERT, adj. smf. *Experiens.* Foarte adînk, foarte esperimentat, învъцat în arta sa prin практikъ.

www.dacoromanica.ro

ESPIAȚIE, sf. *Expiatio.* (Spъsire).

ESPIATORIŬ, adj. *Piacularis.* (Sakrificiŭ espiatoriŭ) kare este, kare se face pentru (spъsire).

ESPIARE, va. *Espiare.* A spъsí. ☼ Sunt unele krime kare nu se pot espieá, ші чea d'ъntъiŭ dintre acestea este krima de a'шiŭ trъdà patria.

ESPLAIKABBIA, adj. Kare poate fi espлaikat, (tъlmъcit).

ESPLAIKATIV, adj. Kare espлaikъ (tъlmъcetoriŭ).

ESPLAIKAȚIE, sf. *Explicatio.* Vorbire, diskurs kare espлaikъ чeea ce este întunekat nedesлuшit; (tъlmъcire).

ESPLAICIT, adj. *Explicitus.* Kurat, desлuшit, лъmurit.

ESPLAIKARE, va. *Explicare.* A tъlmъcì), a desлuшì, a face înțeлes.

ESPLAORATOR, sm. *Explorator.* Kar ᵊ merge sure deskonerirea unei țere; kъutъtor, cercetъtor.

ESPLAORARE, va. A ‹ saminà, a kъutá ku mare лuare a minte sure a deskъnerì cevà nekunnoskut.

ESPLAOSIE, sf. *Eruptio.* Sburnire ku nomet a un ce aurinzъtor, ші kare rune ші aruнkъ celle de urin ureȚiur, ureкum uraʃa de puшkъ.

ESPORTATOR sm. Kare esporteazъ cevá dintr'o țearъ aſarъ.

ESPORTAȚIE, sf. *Exportatio.* Transport de mъrfurĭ afarъ din țearъ.

ESPORTARE, va. A skoalte, a transportà mъrfurĭ, produkte afarъ din țearъ. (Se konjugъ ka Purtare.)

ESPUNNERE, va. *Exponere.* A înfъțiшà, a pune dinaintea oкilor § A espлaikà, a desлuшì; a deklarà § A pune în nerikoл. (Se konjugъ ka Punere.) ☼ Este maĭ bine a te supune norocitu-

www.dacoromanica.ro

de кът a пъ'цї înnaini datoriea кътre чеї nenoroчiцї. *(La Bruyère.)*

ESПOSIЦIE, sf. *Expositio.* Esпъnnere, înfъцiшare, пъnnere sнre vedere. § Esпaikaцie, (тъamъчire).

ESПRESIV, adj. *Significans.* Kare esпrimъ, aratъ bine чeea чe va sъ zikъ (vorbъ, ikoanъ, semn, цest, кътътътъ, fisiornomie esпresivъ).

ESПRESSIE, sf. *Expressio.* Fanta, resъatatъa esпrimъrii; aerъa, saї simtimentъa чe aratъ o fisiornomie, o кътътътъ, etc., înfъцiшare vie ne kin de чeea чe se netreчe în sъffact. § (Тъamъчire), vorbire, кare aratъ, faчe a se înцeaaeцe.

ESПRIMABBIA, adj. Kare noate fi snъs.

ESПRIMARE, va. *Exprimare.* A'mї arъtá ideiae, simtimenteae. (Se конjъ кa Кътtare: Esпrim, esпrimї, esпrimъ; esпrimam; am esпrimat; esпrimaiї; esпrimassem; voiї, am esпrimà; esпrimъ, esпrime; etc.)

ESПROПRIAЦIE, sf. Ainsire, denъrtare de ne o nronrietate.

ESПROПRIARE, va. A ainsì, a aъà kїvà nronrietatea. (Se конjъ кa Aъкrare: Esпronriez, esпronriezї, etc.)

ESTAS, sn. Rънire a minцiї; înnetare a simцъri-aor nriчinъitъ de vederea ънъї aъкъ foarte mъreц. (ἔκστασις.)

ESTASIAT, adj. Kare este în estas.

ESTASIARE, va. mi ners. (a-se) A se rъni de admiraцie

ESTATIK, adj. Пriчinъit nrin estas; кare цine de estas.

ESTERIOR, adj. *Exterior.* Kare este ne din afarъ. § sn. Чeea чe se aratъ ne din afarъ; (Se ziчe de nersoane nentrъ korn saї nentrъ nъrtare.)

ESTERN, adj. *Externus.* Skoaar кare nъ aokъieцe în nъънtrъa ънъї nensionat.

www.dacoromanica.ro

ESTRAKT, sn. *Excerptum.* Analis; nreskyrtare.

ESTRAGGERE, va. *Extrahere.* A tragge, a skoatte ceva dintr'yn korn misst. § A facce nreskyrtarea ynei kărgi.

ESTRADIGIE, sf. Dare înapoi de nrinsi, de krimina-lĭ la syveranya lor.

ESTRAORDINAR, adj. Neste rândyeal.

ESTRAVAGANGĂ, sf. Nebynie.

ESTRAVAGANT, adj. Nebyn, cirdat.

ESTREM, adj. *Summus.* Neste măsyr.

ESTREMITATE, sf. *Extremitas.* Kapăt, sfărsit, margine.

EST, sn. *Oriens.* Vnya din ceala natry nyntyră kardinale, Orientya, Resăritya; vîntya kare syffa de la Resărit.

ESTETIKĂ, sf. Gginga sensagialor, simgicinialor; teorie de arte întemeieată ne natyra rystyalĭ, ne simtimentya frymosyalĭ.

ESTOK, sn. *Acies.* Sabbie alungă veckie ky kare se servieá sure a împynge.

ESTOMPĂ, sf. Vălătyk, sya de pele saŭ de hărtie tăieat ky vîrf la kăpătăie ky kare se servesk desemnătorii sure a întinde nerfya.

ESTOMPARE, va. A întinde nerfya ky estompă; a desemná ky estompa,

EGH.

EGHIARPĂ, sf. *(ital. ciarpa; lati fascia* mi *Capitium.)* O bandă saŭ fâsie ală de o materie oare kare pysă ne ymmerya dreut mi înnodată la spalda stănr.

EGHEK, sn. Vn fel de jok orientaL. Vorbă nersană kare vine dela s h e i k ce însemneazĕ, r e g e.

www.dacoromanica.ro

ETERN, adj. *Æternùm.* Fъrъ înчепът, fъrъ sfъrmit (vечĭнік). § sm. Dумnezeŭ.

ETERNISARE, va. A face eternь, a face a ţinea пепът tot d'auna, saŭ mъat. (Se конjugъ ка ѳmъrare: Eternisez, eternisezĭ, eternisează; etc.) ☞ Este destъл ън skriitor mare snre a eternisà o лimbъ.

ETERNITATE, sf. *Æternitas.* (Vечĭнічіе.)

ETER, sn. Faid foarte sungire че oare каre filosofi aŭ zis къ'înnлe snaţiъл ші mішкъ steллеле. Акът se numeţe astfeл ън лікъor foarte snirtьos tras din snirt de vin ші dintr'ън aчid.

ETERAT, adj. *Æthereus.* t. de noes. Чeea че este a eterъaтĭ, de eter.

ETEROŢENEITATE, sf. Kaлitatea лъкъaтĭ eteroţen; Vezĭ: Eteroţen.

ETEROŢEN, sn. De differite natъre; каre nъ este de aчeeaшĭ natъrъ.

ETIKЪ, sf. *Ethice.* Щiinţa obiчeiъriлor; moraлъ. § adj. Kare are raннort къ moraлa.

ETIKETЪ, sf. *Inscriptio.* O шікъ inskrinţie saŭ ţidълъ че se пъne пе ън паket de marfь, пе o bъteлie saŭ алt чevá каre araтъ чeea че se кънrinde înnънътръ; ţerimoniaлъл кърţiĭ, saŭ în reлaţiile societъţiĭ. ☞ Ън nobbiл fъrъ merit este ка ън vas din каre n'a маĭ remas de кът etiкeta.—Etiкeta face пе кърtisanĭ ші însъmĭ пе sъveranĭ niţe mašine.

ETIMOЛOŢIE, sf. *Etymon.* Oriţinea, înчепътъл ънеĭ vorbe, derivaţia eĭ; ţiinţa aчestor oriţinĭ.

ETIMOЛOŢIK, adj. De etimoлoţie.

ETIMOЛOŢIST, sm. Каre каътъ oriţinea vorbeлor, каre se окkънпъ къ aчeastь ţiinţь.

ȩTIOЛOŢIE, sf. Vezĭ: Aetioлoţie.

EѲ.

EѲFONIE, sf. *Euphonia.* Sънnet плъкът de rлaş

www.dacoromanica.ro

saȳ de instrument; ceea ce face propunere aesne mi kurrętoare.

EȣFONIK, adj. De eufonie, kare prodȣce eufonia, kare îi este favorabbia.

EȣKARISTIE, sf. *Eucharistia.* Kornța mi sęnțele aȳ I. Xristos înfrȣmate sunt pȣine mi vin.

EȣMENIDE, sf. pl. Furiĭ, (mit.)

EȣMENIDIIȢ, sf. pl. Serbętorile Eumenidelor (mito.).

EȣNȣK, sm. Om ainsit de pęrțile țeneraților; (pȣzitor), kustod de xarem.

EV.

EVENIMENT, sn. *Eventus.* Întîmplare.

EVENTAIIIȢ, sn. *Evantail*, fr. Ceea ce serveșce a face vînt sure a rekori, mi kare prea grȣ se pȣteșce apęrętoare.

EVOLȣȚIE, sf. *Evolutio.* Mișkare de trupe sure a se pune într'o alt nosiție.

EVOLȣȚIONAR, adj. (Ofițer evoluționar) kare kommandă evoluțiile.

FA.

FABBȣLĂ, sf. *Fabula.* Înkiputire fabulaosă, kritikă, instructivă, petrekętoare; (Piadă).

FABȣLATOR, sm. Kare face fabbule.

FABȣLOS, adj. Înkiputit, kare nu se afla în ființ.

FABȣLOSITATE, sf. Kalitatea lukrului fabulos.

FAȚETIE, sf. *Facetiae.* Bufonerie de vorbe saȳ
FAȚEȚIE, de ȝestuĭ sure a face sę rîză. (Karioslȣk.)

www.dacoromanica.ro

FAЧETIOS, } adj. Bițfon, raițmeţ, (kararios.)
FAЧEŢIOS, }
FAЧIA, adj. *facilis.* (Aesne) de fățit.
FAЧIAITATE, sf. *facilitas.* (Aesnire).
FAЧIAITARE, va. *Explanare.* A (înaesnî).
FAKIR, sm. Kălțitțr maxometan.
FAKSIMIA, } sn. Imitaţie desevîrșitș. Se zi-
FAKSIMIAAT, } desnre skrințițrș.
FAKTOR, sm. *Institor.* Însărcinat ky crija ynei tinorrafiî saț aat amezămînt; nyrtător de skrisorî.
FAKTIŢIȣ, } adj. *factitius.* Ȣn făkit, o imita-
FAKTIŢȣ, } ţie orin artș; ceea ce nu este natyraa.
FAKTȣRĂ, sf. *Index.* Aistș de nerțţetor kynrinzșnd amănyntița mărfyriaor vîndyte, ky preţța aor, ași ne kare o trimite komnărțtorțaț snre desfaçere.
FAKŢIOS, adj. *factiosus.* Tyrbyrțtor, amăţitor, sediţios.
FAKŢIE, } sf. *factio.* Hîndș de sentinea; ka-
FAKŢIȣNE. } baa.
FAKŢIONAR, sm. Soadatța de hîndș; kare face fakţie.
FAKȣATATIV, adj. Kare dă fakțatatea, nyterea, saț îmnyterniçirea, (dekret fakțatativ).
FAKȣATATE, sf. *Facultas.* Hytere; vîrtyte natyraaș aktivă a syffaetțaț, a korntțaț, a minţii, etc.; taaent; façiaitate de a façe bine, de a aykrà de a vorbi, de a skrie; nytere, mizaok de a aykrà çevà. § Kornța de înveţaţî aî ynei yniversităţî; adynare de doȣţî, de profesorî. pa. Avyţiiae, taaentaae, kynpoţținţeae kyîvá.
FAD, adj. *Fatuus.* Săaçiî, insinid, fărș tyst, nesărat. Se întrebyinţeazș ași în firyrat.

www.dacoromanica.ro

FADOARE, sf. *Fatuitas.* Kaлitatea лykryaяĭ faд. Vezĭ: Fad.

FAΛΛANSTER, sn. Un modeл de soцietate inventat de Fyrrier.

FAΛΛANSTERIAN, sm. Membry de faллanster.

FAΛSIFIKATOR, smf *Corruptor.* Strikъtor.

FAΛSIFIKAЦIE, sf. *Depravatio.* Strikare; лykrya strikat.

FAΛSIFIKARE, va. A strikа; a faчe yn чe miuчinos snre a înшълà. (Se конjyгъ ka strikare: faлsifik, faлsifiчĭ, faлsifikъ; etc.)

FAIMOS, adj. Ky nyme mare, лъydat de toцĭ, renymit, strълyчit, iллystry.

FAMЪ, } sf. Renyme, nyme mare.
FAIMЪ, }

FAMIΛIARISARE, v. ners. (a se) A se denrinde, a se (obiчĭnyì), a se faчe famiлiar ky чinevà, saў ky чevà; a dobîndì maniere лibbere ky чinevà. (Se конjyгъ ka Λykrare: famiлiarisez, mь famiлiariseлĭ etc)

FAMIΛIARITATE, sf *Familiaritas.* Maniere лibbere, nestrîmtorate ky чinevà; лinsъ de orĭ чe цirimonie. ☼ Prea myлta famiлiaritate addyчe desryslyл mi desnreцyл.

FANATIK, adj. *Fanaticus.* Пasionat nînъ лa învierшyнare, nînъ лa fyrrie neutry reлiцie, neutry yn nartit, neutry o oninnie, etc.; nebyn, estravarant, лinsit de minte; fyrios.

FANATISARE, va. A faчe ne чinevà fanatik. Vezĭ: Fanatik.

FANATISM, sn. Zeл învierшynat, fyrios, neutry reлiцie, neutry yn nartit, neutry o oninnie; natimъ fyrioasъ neutry o idee; rъtъчire, nълyчire, natima fanatikyлyĭ; doringъ oarbъ mi foarte anrinsь.

FANFAR, sn. Konчert de tromнete etc., sure semn de byrrie.

www.dacoromanica.ro

FANFARON, adj. Kare кaтъ съ treaкъ de brav, de viteaz fъrъ a fi, кare пrea se лaydъ кy taлentya съў, etc. ☞ Лymea este плinъ de fanfaroнĭ în amor, ші de inoкriцĭ în amiчie. *(Saint-Evremont.)*

FANFARONADЪ, sf. Лъydъrie, (vitezie), bravyгъ minчinoasъ.

FANTASIE, sf. Imaginaцie, înкinдire; idee fugitivъ, treкътoare.

FANTASMAGÒRIE, sf. *fantasmagoria*. Arta de a faчe a se arъtà sпeкtrygĭ (striroĭ) пrin mizлoкya yпeў пълyчirĭ ontiчe.

FANTASMЪ, sf. *Spectrum*, φαντασμα. Sпeкtry, пълyкъ, stafie, ymbrъ.

FANTASK, adj. Kaпriцios, чiydat; estraordinar; кare are fantasiĭ.

FANTASTIK, adj. *fictus*. Imaginar, ximerik, пълyчios, кare пy este în fiinцъ.

FAR, sn. Fълinar mare пys d'asyпrà yпyĭ tyrn пe marginea mъrriĭ; se пymeщe aша ші însymĭ avest tyrn:

FASЧINAЦIE, FAIЦINAЦIE, FAШINAЦIE, } sf. Fermeк кare fasчinъ окiĭ ші îĭ îmпeddeкъ de a vedeà realitatea, de a vedea чcea чe este în adevъr.

FASЧINARE, va. *fascinare*. Fermeкare, yĭmire пrintr'yп feл de fermeк, de stгълyчire кare îmпeddeкъ de a vedea adevъryл, realitatea. (Se конjygъ ка Mъчinare: fasчin, кasчinĭ, fasчinъ; etc.) ☞ Чeĭ чe цin къrma yпyĭ stat пy vъd лyкryriлe de кът кy окiĭ fasчinaцĭ, пy jydдeкъ de кът dyпъ fantasmeлe imaginaцieĭ лor.

FASKЪ, FAШЪ, } sf. *fascis*. (snoп). Seкyre înкynginratъ de verge, пe кare o пyrtaў лiкtoriĭ, лa Romanĭ.

FASTIDIARE, va. A кaysà, a (пriчinyi) desryst, пeплъчere, tediў, yrît.

FASTIDIOS, adj. *fastidiosus*. Kare кayseazъ desryst, пeплъчere.

www.dacoromanica.ro

FASTUOS, adj. *fastuosus.* Kare are fast, pomp mare, ostentaţie; kurvia îi plăcerpomna.

FAST, sm. fără pl. *fastus.* Affektaţie demartă mî neste mîsură de pomp, de (podoabe), de ornamente.

FATAL, adj. *fatalis.* Kare poartă ku sine o ursită neapărată, de kare nu se poate feri; nenorocitor.

FATALISM, sn. Doktrina fatalistă, kare krede în če îi é skris.

FATALIST, smf. Kare atribueşte toate la soarte, la fatalitate.

FATALITATE, sf. *fatum.* Ursită nenorocită.

FATIGĂ, sf. *fatigatio.* (Ostenealî).

FATIGARE, va. *Defatigare.* A (osteni). (Se konjugă ka A lucrare: fatir, fatiţi, fatirî; etc.)

FATUITATE, sf. *fatuitas.* Karakteru fatal; manierele al; lucrurile supărătoare mi skurboasă desnre sine însumi.

FAŢADĂ, sf. Partea principală a unui edificiu, a unui palat; faţa alui.

FAŢETĂ, sf. Tăietureale, feţele unei pietre, unui diamant, unui briliant lukrat.

FATUŬ, adj. mi sm. *fatuus.* Supărător; lucros.

FAVOARE, sf. *Gratia.* Părtinire, bine-făcere; semn de amicie, de bună-voinţă. ✲ Favoarea celor mari, amoru unei femei, mi roza trek ka timpu. — Un refus îndată este ka o favoare urea mult aşteptată.—Favoarea remninţe meritu.

FAVORABIL, adj. *Praesens.* Priincios, folositor, pronice. ✲ Nenorocirea cea mai mare mai nici odată nu remâne nesurmată de o împrejurare favorabilă.

FAVORIT, adj. Kare place mai mult; aceea ne kare cineva îi vede mai mult de kât ne alţii. ✲ Poporele sunt tot d'auna rău guvernate kând împăraţii sunt guvernaţi de favoriţi.

www.dacoromanica.ro

FAVORISARE, va. *favere.* A ajvtá, a surijini ne ч̑inevá saŭ ч̑evà; a nriì.

FE.

FEKOND, adj. *fecondus.* Kare nrodvч̑e mvat, roditor, fertia, (îmbieamvrat); (borat) în ч̑evà; avvt.

FEKONDAŢIE, sf. (Îmbieamvrare).

FEKONDARE, va. A faч̑e roditor, (înbieamvrtor).

FEKONDITATE, sf. *feconditas.* (Bieamvr), aboundanŭ, rodire mvatь.

FEKУЛЪ, sf. *fecula.* Nartea ч̑ea fьinoasь, mi nvtritoare a rrьvnŭeaor, a rьdьч̑ineaor; vnva din nriч̑iniiae veŭetaaeaor.

FEDERAA, adj. (Гvvern federaa); komnvs de maĭ mvate aate statvrĭ vnite nrintr'o aaaianŭь ŭeneraaь.

FEDERAAISARE, va. A faч̑e, a nriimì sistema federativь.

FEDERAAISM, sn. Sistema rvvernvavĭ federaa.

FEDERAAIST, smf. Nartisan aa rvvernvavĭ federaa.

FEDERATIV, adj. De federaŭie.

FEDERAŢIE, sf. *fœdus.* Aaaianŭь, vnire.

FEE, sf. *fatidica.* Divinitate imaŭinarь în basne, kare nrevedea mi nrezič̑ea viitorva, mi nvtea faч̑e avkrvrĭ neste natvrь. Se întrebvinŭeazь vorba aч̑easta mi în firvrat.

FEERIE, sf. Arta feiaor; fermek, înkьntьmînt.

FEAD-SNAT, sn. Un fea de karŭ, de kremmene, în stratvrĭ.

FEAIч̑ITAŢIE, sf. *Gratulatia.* Fanta de a feaiч̑ità, de a feriч̑í, de a komnaimentà ne ч̑inevà desnre ч̑evá.

FEAIч̑ITATE, sf. *felicitas.* Feriч̑itate, saŭ feriч̑ire.

www.dacoromanica.ro

FEAIЧITARE, va *Gratulari.* A ĸomnaimentá ne чinevá desnre чevà. (Se ĸonjʏгъ ĸa M ʏ t a r e : feai-чit, feaiчiцĭ, feaiчitъ; feaiчitam , etc., saŭ ĸa A ʏ ĸ r a r e : feaiчitez, etc.)

FEAƲKЪ, sf. *Phaselus.* Navъ mikъ ĸʏ nъnze mi ĸʏ aonecцĭ.

FEMEAЪ, | sf. *femina.* Femeea în animaae.
FEMINЪ, |

FEMININ, adj. *feminens.* Kare цine de femee, ĸare seamъnъ ĸʏ femeea, saŭ ĸʏ чevá de femee, a femee.

FEROЧE, adj. *ferus.* Fieros, seabattiĸ.

FEROЧITATE, sf. *feritas.* Fieromie, fierosie, seabъtъчie.

FERTIA, adj. *fertilis.* Roditor, feĸond.

FERTIAISAЦIE, sf. Fanta înrodirĭi.

FERTIAISARE, va. *fecundare.* A înrodí.

FERTIAITATE, sf. *fertilitas.* Mʏatъ rodire ; ĸaaitatea aʏĸrʏaʏĭ roditor.

FERƲЦINOS, adj. *ferrugineus.* De natʏra ferʏaʏĭ ; ĸare ĸʏnrinde în sine fer.

FESTIN, sn. *Epulae.* Benĸet, masъ mare de veseaie, de serbare.

FETID, adj. *fetidus.* Пʏtʏros.

FEƲDAA, adj. *fiduciarius.* Kare цine de feʏdaaitate, ĸare se attinge de fieferĭ, de domenirĭ de nobbiaĭ.

FEƲDAAISM, sn. Sistemъ de feʏdaaitate; Anarxie de nronrietarii чeĭ marĭ.

FEƲDAAITATE, sf. Sistemъ noaitiĸъ ĸare sʏnʏnea ne vasaaĭ sʏzeraniaor.

FI.

FIBRЪ, sf. *fibra.* t. de anat. Vine sʏnцirĭ ĸa niцe age nrin ĸarne.

www.dacoromanica.ro

FIBROS, adj. Kare are fibre.

FIKTIV, adj. *fictus.* Kare se afлъ numaĭ nrin înkinvire, nrin imaginaţie.

FIKŢIE, FIKŢIUNE, } sf. *Commentum.* Invenţie fabулoaсъ; nrodучкţie a frумoaseлor arte fъrъ modeл în naтurъ.

FIEF, sn. Dominiў nobbiл dунъ sistema ferdaлъ.

FIГЎRATIV, adj. Чeea чe înfъţişeazъ firura, simboлул чuĭ лукr.

FIГЎRARE, va. *figurare.* Înfъţişare nrin artъ de o formъ, de o iкoanъ; vn. A se arъtà ne cuenъ; a faчe firurъ. § v. nerв. A'шĭ înкinvì, a'шĭ nunne чevá imaginar în minte.

FIГЎRETЪ, FIГЎRINЪ, } sf. t. de art. Firurъ foarte mikъ de insos, de bronz, etc.)

FIлIAл, adj. Fiesк, чeea чe este de datoriea fiулuĭ.

FIлIAŢIE, sf. *Genus.* Ţeneaлoţie.

FINE, sn. *finis.* Sfъrшit.

FIN, adj. *Subtilis.* Sунţire, mъnunt. § Iскusit. § Foarte bun în feлul sъў.

FINAл, adj. *Ultimus.* Kare sfъrшeşte, kare fineşte, kare este sfiршituл unuĭ bukъţĭ de mусikъ, de teatru, de vr'o скriere, etc.

FINANŢЪ, sf. *Aerarium.* Sume în naтurъ; tesaурул nублik. (Vistierie.)

FINEŢЪ, sf. *Tenuitas.* Kалitatea лукruлuĭ deлikat, fin; deлikateţъ de minte, iскusinţъ, inţeniositate, nriчennere, în bine saў in rъў.

FIRM, adj. *firmus.* Tare.

FIRMITATE, sf. *firmitas.* Tъrie, нutere.

FЛ.

FЛAKON, sn. Stikлъ, buteлaie.

FЛAŢEл, sn. *flagelum.* Mлъчiў; biчiў.

www.dacoromanica.ro

FAAЦEAARE, va. *flagellare.* Biчixire. faystrare.

FAOTЪ, sf. *Classis.* Nave myate de rverrь adynate aa yn aok.

FAƲID, adj. ui sn. *fluidus.* Orĭ че materie kyrгьtoare, nrekym apa, aerya, etc.

FAƲIDITATE, sf. Kaaitatea aykryaĭ faƲid.

FAƲVIƲ˘, sn. *fluvius.* Riĭ mare, nrekym Niaya, Dynnъrea, Rinya, etc.

FAƲKS, sn. *Aestus.* Înfaarea aaternativъ ui reryaatь a Oчeanyaĭ, a mъriaor.

FO.

FORЦЪ, sf. *fortitudo.* Пytere.

FORMAAITATE. sf. *formula.* Dynъ forme, formъ.

FORMAT, sn. Mъrimea în aъцime ui în aynцime a yneĭ kъrцĭ.

FORMAЦIE, sf. *Conformatio.* Formare, formъ.

FORMЪ, sf. *forma.* Firyra yniĭ aykry.

FORMARE, va. *formare.* A înfiinцà, a facче. (Se konjyrь ka Aykrare: Formez, formezĭ, formeazъ; etc.)

FORMIDABBIA, adj. *formidabilis.* Чeea че este de temyt; kare are nytere mare.

FORMƲAЪ, sf. *formula.* O esnressie kyratь ui konstrînsъ; formь xotьrîtь; modeA de aktyrĭ.

FORTEREЦЪ, sf. *Arx.* Чetate miкъ întьritь.

FORTIFIKAЦIE, sf. Fanta, arta de a fortifikà, de a intьrì o чetate; zidyriAe, tьriiAe yneĭ чetьцĭ, anteinyriĭ eĭ.

FORTIFIKARE, va. *firmare.* A intьrì, a dá maĭ myAtь nytere kyĭvá saĭ ynyĭ aykry.

FORTƲNЪ, sf. *fortuna.* (Norok).

FORTƲNATƲ˘. adj. (norочit).

FOSIAЪ, sf. *fossilia.* Se nymeцe astfeA. tot че

www.dacoromanica.ro

se rъseцe îmuetrit în nъmînt, nrekym : aemne, skoĭčĭ, os eminte, neцĭ, veцetaae.

FR.

FRAЦIA, adj. *fragilis.* Fraццed, aesne de frъnt.

FRAЦIAITATE, sf. *fragilitas.* Kaaitatea avьrtaĭĭ fraццed, frъцezime.

FRAГMENT, sn. *fragmentum.* Пъrtičikъ dintr'yn tot; bykatъ, frъntyrъ.

FREГATЪ, sf. *Lembus.* Vas mik de ryerrь avьnd maĭ nyцin de 60 tyntrĭ.

FRENESIE, sf. Smintire ky fyrrie.

FRENETIK, smf. *Phreneticus.* Чea aovit de frenesie.

FRESKEЦЪ, sf. Пresnъцie; frymyseцe de kyaorĭ; frъцezime; чeea чe este jyne, frymos ші deaikat.

FRIKЦIE, } sf. Frekъtyrъ.
FRIKЦIUNE, }

FRIIION, smf. *Nebulo.* Xoц dibačiĭ; înшъaъtor.

FRIIIONERIE, sf. Înшъaъtorie.

FRIVOA, adj. *frivolus.* Demert, ymor, sbyratik, fьrъ slatorniчie.

FRIVOAITATE, sf. *futilitas.* Demertъčiyne, yшyrinцъ.

FRONTIERЪ, sf. *fines.* (Xotareae), konfiniĭ ynyĭ Stat.

FRONTESПIЦIU, sn. *frons.* Faцada, nartea nriнчipaaъ ші чea maĭ naaтъ a ynyĭ naaat, a yneĭ kase.

FRONTON, sn. Vezĭ: Frontesniцiu.

FRUKTIFER, adj. *fructifer.* Kare noartь roade, kare este roditor.

FRUKTIFIKAЦIE, sf. *fructificatio.* Прodykцia frykteaor, timnya eĭ; arta de a facче nъmintya roditor; totya nъrцiaor kare daŭ fiinца yneĭ faorĭ, ynyĭ rod.

www.dacoromanica.ro

FRꙊKTIFIKARE, vn. Rodire, ɯrodɤɥɥere.

FRꙊKTIFORM, adj. În formъ de rod, de frɤkt.

FRꙊKTꙊOS, adj. *fertilis*. Roditor, fertiл, kare faɥe frɤkte.

FRꙊГAЛ, adj. *frugalis*. Kare se ɯɤлцɤmeɲe kꙋ ɯɤɲin nentrɤ nɤtrirea sa; simnлɤ, fьrъ bieлɯɤrare. (Vieɲъ, masъ, frɤгaлъ.)

FRꙊГAЛITATE, sf. *frugalitas*. Kɤmпътare, simnлiчitate în bere ɯi în mъпkare.

FRꙊKT, sn. *fructus*. Rod, поатъ.

FꙊ.

FꙊꙋITIV, adj. *fugitivus*. Kare se afлъ în fɤгъ, fɤгar. § (fig.) Trekъtor; (Idee, fɤɲitivъ). ✲ Ferichirea, oreлe de ɯɤлцɤmire sɤnt foarte fɤɲitive.

FꙊЛMINANT, adj. *fulminans*. Detɤnътor.

FꙊMINAЛЪ, sf. *Taeda*. Ꙋn feл de fьkлie mare, rroasъ, de чearъ saꙋ de reɯinъ, torɲъ.

FꙊNKꙋIE, sf. *functio*. Serviчiꙋ, (sлɤjbь); лɤkrare, sarчinъ, dreгътorie.

FꙊNKꙋIONAR, sm. Aчelлa kare se afлъ într'o fɤnkɲie ɯɤbлikъ, a Statɤлꙋ. (Sлɤjbaш.)

FꙊNDAMENTAЛ, adj. Kare serveɲe de fondament.

FꙊNDATOR, s. *fundator*. Kare a fɤndat, a kлъdit, a întokmit, a înfiinɲat, ɤn aшezъmînt, ɤn imɯeriꙋ, o monastire, o biserrikъ, ɤn snitaл, o skoaлъ, etc. (ktitor.)

FꙊNDAꙋIE, sf. *fundatio*. Întokmire, kлъdire.

FꙊNERAR, adj. *funereus*. De îmmormîntare.

FꙊNEST, adj. *funestus*. Nenorocitor, sinistrɤ, kobitor.

FꙊRAꙋIꙊ, sn. *Pabulum*. Гrъɤnɲe, fьn, earbъ nentrɤ nɤtrimentɤл viteлor.

FꙊRB, adj. *Dolosus*. Înɯълътor, vikлear.

www.dacoromanica.ro

FȣRBERIE, sf. *fraus.* Înșelătorie, vicleșug.

FȣRRIERISM, sn. Sistemă de morală și de economie politică fundată de Fyrrier ne yn nyoŭ plan de societate. Vezĭ: Faalanster.

FȣRTIV, adj. *furtivus.* Care se face ne fyriș.

Ș.

ȘEANĂ—ȘENE, sf. *gena. γενυς.* (Obraz), iar ny părțile pleoapelor ale ochilor adevăratele nyme este șeană, șene, dela *cilium*, prin schimbarea lui *il* în *en*, și de unde și zicem: sprînchene, adică: sprînă șene, părțile de d'asupra șenelor, *supercilium.*

ȘEALATINĂ, sf. Substanță animală; tot din principiile constitutive ale corpurilor animalelor ce sînge cald: aceasta se încearcă.

ȘEALOSIE, sf. *Zelotypia.* Invidia, necazul, supărarea, nisma ce are cineva de a vedea ne altul nosedînd vr'un bine, și mai virtos o femee, ne care ar voi s'o aibă nemic sine; temmerea ce are un bărbat saŭ o femee despre soția eĭ a nu'ĭ fi necredincios.

ȘEALOS, adj. *Zelotypus.* Care are șealosie. Vezĭ: Șealosie.

ȘENDARM, sm *Miles.* Soldat de poliție.

ȘENDARMERIE, sf. Corpul șendarmilor.

ȘENEALOȘIE, sf. Descrinșiea svițeĭ străbunilor cuĭva, saŭ a părinților.

ȘENEALOȘIC, adj. Care ține de șenealoșie.

ȘENEALOȘIST, smf. Care face, aține șenealoșiĭ.

ȘENERAL, sm. Capul unei *armate.*

ȘENERAL, adj. *generalis.* Universal, comun la mai mulți saŭ la toți, care se atinge de mai mulți saŭ de toți.

www.dacoromanica.ro

ȚENERAAISARE, va. A face a fi țeneraa, a fi nentry toți.

ȚENERAAITATE, sf. *Universitas.* Kaaitatea a ceea ce este țeneraa.

ȚENERATOR, smf. *generator.* Kare înțineregz; kare este kausa, principiu înființării unui lucry. § t. de țeom. Punct, ainnie țeneratoare, kare înțineregz, kare înființeazz saŭ face (o ainnie, o suprafațz) mișkându-se.

ȚENERATIV, adj. *generaus.* Kare este a țenerații; (principiu țenerativ) deaa kare dekurge konsekvințe.

ȚENERAȚIE, sf *generatio.* Fanta înțenerării; nosteritatea, strănepoții, desvedenții unei nersoane; nonor, naște (țenerația de akum, țenerația viitoare, țenerația trekută); oameni nășkuți în 50 de ani.

ȚENNERE, (în —) Vezi: Țeneraa. adv.

ȚENERIK, adj. Kare s'attinge de țen; kare este a țenuaai.

ȚENEROS, adj. *generosus.* Îndurător, iertător, komnătimitor; kare are innimz mare, suffaet bun mi nobbia

ȚENEROSITATE, sf. *Excelsitas.* Mărime de suffaet, karakter kare duce aa virtute, aa umanitate, aa iertare. § Aiberaaitate, mână aibberz, deskisz; dărnicie.

ȚENESIAK, adj. Kare esnaikz originea, începuturai aumii.

ȚENIU, sm. mi n. *genius.* Spirit; taaent mare, subaim; anaekare, înkainare, disnosiție natural (pentru o artă, etc.). § Inspirație, fok divin; taaent aa minții; superioritate de spirit mi de taaent *(La Harpe)*; întindere a minții, putere a imaginației, aktivitate a suffaetului întrunite *(Marmontel.)*: fakultate intelektuaaz de a kreà. § Demon bun saŭ rău ce se kredea însărcinat a vereà asupra soarteĭ omului.

www.dacoromanica.ro

ЦЕNITAA, adj. *genitalis.* Kare serveцце аа ценераціе, аа ренродѵччере (пъргіле ценитале); (*γεν-νάω*, продук, пазк).

ЦЕNITIV, sn. *genitivus.* Казѵа аа доїлеа аа декаїнаціілог.

ЦЕNѲ, sn. *genus.* (Neam). § Снецие партікѵлагь; феа, маніерь, кіп.

ЦЕNTIA, adj. *Venustus.* Фрѵмѵшеа, грацios, пъкѵт, делікат. § Пъгъп, идолатрѵ. (în stiѵа антік).

ЦЕNTIAЕЦЪ, sf. *Elegantio.* Граціе; калітатеа а чееа че есте ценціа, пъкѵт, фрѵмѵшеа.

ЦЕNTIAOM, sm. *nobilis.* Нобвіа, де снідъ нобвіаь.

ЦЕОЧЕNTRIК, adj. t. de astro. Каре цине де о планетъ вѣзутъ де не пъмînт.

ЦЕОЧІКАІК, adj. ші sn. (Машінъ цеочікаікъ), кареînфъцішазъ, арать мішкареа пъмîнтѵлуї în ореціѵѵа соарелуї.

ЦЕОDESIE, sf. *geodesia.* Арта де а мъсурà ші де а împърці пъмîнтѵа; арпентаціе.

ЦЕОDESIК, adj. De цеодесіе.

ЦЕОЦЕNIE, sf. Стѵдіѵа, цціінца, кѵннощінца оріцінеї,înчепѵтулуї diverseлор părцї алле пъмîнтулуї.

ЦЕОГNOSIE, sf. Кѵннощінца сѵбстанцеї, стрѵктуреї, ситуаціеї ші а părцілор пъмîнтулуї.

ЦЕОГNOST, sm. Каре с'окупъ де цеогносіе.

ЦЕОГNOSTIК, adj. De цеогносіе.

ЦЕОГОNIE, sf. Історіеа оріцінії пъмîнтулуї.

ЦЕОГRAF, sm, *geographus.* Каре кѵнноаще цеографіеа, каре фаче харте цеографіче.

ЦЕОГRAFIE, sf. *geographia.* Кѵннощінца посіцієї респектіве а церелор între еллe ші în раппорт кѵ черѵа, ші дескріпціе де челле маї прінчіпалe алкѵтуї че еллe кѵпріпd.

www.dacoromanica.ro

ȚEOGRAFIK, adj. *geographicus.* De Țeografie.

ȚEOLOȚIE, sf. *geologia.* KunnoștinȚe, deskripȚiea pămîntuluĭ, a straturilor luĭ, a sneȚiilor luĭ, etc.

ȚEOLOȚIK, adj. De ȚeoloȚie.

ȚEOLOG, } sm. Kare kunnoaște, kare învaȚă,
ȚEOLOȚIST, } kare dă leȚiĭ de ȚeoloȚie, kare skrie asupra eĭ.

ȚEOMETRAL, adj. *Ichnographicus.* (Plan, vedere Țeometrală) alle kărora toate liniile sunt desvoltate în dimensiile lor proporȚionale, fără abstrakȚie de perspektivă, § adv. Într'un kip Țeometrik.

ȚEOMETRU, sm. *geometres.* Kare kunnoaște, kare profesează Țeometriea.

ȚEOMETRIE, sf. *geometria.* Arta măsurăriĭ pămîntuluĭ; știinȚa măsurelor, liniilor, korpurilor; știinȚa proprietăȚilor întinderiĭ firate.

ȚEOMETRIK, adj. *geometricus.* Kare proțede după Țeometrie; kare ține de Țeometrie.

ȚEORȚIKĂ, sf. *georgica.* Skriere asupra kultureĭ pămîntuluĭ.

ȚEOSKOPIE, sf. Kunnoștința kalităȚilor pămîntuluĭ.

ȚEOSKOP, sm. Kare s'okupă de Țeoskopie.

ȚEOSTATIKĂ, } sf. Statistika pămîntuluĭ, trak-
ȚEOSTATISKĂ, } tat despre leȚile ekilibruluĭ solidurilor.

ȚERMIN, } sn. *germen.* Partea seminȚeĭ din kare
ȚERM, } se face planta; prințipiul reprodukȚieĭ animalelor pretum ši al vegetalelor (plod); prima înkolȚire a verdeȚeĭ (kolȚă).

ȚERMINARE, vn. *germinare.* A dà kolȚă, a înkolȚi plantele; (fig.) se ziče în moralĭ despre virtute.

ȚERMINAL, sm. Prima lună a primăverii din anul republikan; dela 21 Martie pînă la 20 Aprilie, în Franția.

www.dacoromanica.ro

ЏERMINAЏIE, sf. *germinatio.* Ирma desvoлtare, înвoлџire a џerminтлї, a плantеї.

ЏEST, sn. *gestus.* Mişкare a коrnтлї, mi maї vîrtos a mъneї, a braџeлor, кare însoџeџe vorba.

ЏESTIKЎЛARE, va. *gesticulari.* A faче џestrї, mişкъrї din mъînї vorbind. (Se коnjтгъ ка: Лукrare).

ЏESTIKЎЛATOR, smf. Aчелла кare faче џestiктлаџiї.

ЏESTIKЎЛAЏIE, sf. *gesticulatio.* Џestiктлare, fauta de a џestiктлà.

ЏI.

ЏIГANT, smf. *gigos.* Om de o mъrime estraordinarъ, кoлosaлъ (vriaш).

ЏIГANTESK, } adj. *giganteus.* Kare џine de џirant,
ЏIГANTIK, } кare estе mare ка vn џirant (vrieшesк)

ЏIMNAS, sn. t. de antiкi. Лoк de eserчiџiї лa Greчї. § Nтme dat лa Koллeџiтrile din Џermanїea.

ЏIMNASIARX, sm. *gymnasiarcha.* Kapтл, къnetenia џimnastлї. Offiчier, fvnкџionar aл џimnastлї, inкlrкat кv edvкaџia atлeџiлor.

ЏIMNASTIKЪ, sf. Arta de a eserчitá коrптл sнre a'л întъrì, snre a'ї коnservà saў snre a'ї dà sънъtatea, snre a'л faчe bvn nentrv rverrъ.

ЏIMNOПEDIE, sf. Dang în пеллea гoaлъ лa Лaчedemonienї. (γυμνος, гoл; παις, feчior).

ЏINEЧEE, sf. t. de antiкi. Annarlamentvл de лvвrv лл femeilor, saў anuarlamentvл femeilor.

ЏINEKOKRAЏIE, sf. Stat vnde femeile not rvvernà.

ЏINEKOЛATRЎ, sm. Adorator de femeї.

ЏINEKOMAN, sm. Kare iвbeџge femeile кv nasivne.

www.dacoromanica.ro

ȚINEKOMANIE, sf. Amor esțesiv de femeĭ.

ȚINEKOMAST, adj. *gynaecomastus.* Om kare are ȚițeAe mareĭ kăt aAAe femeiAor.

ȚINTĂ, sf. *gens.* NaȚie, simenȚie, nonor.

ȚIPS, sn. *gypsum.* SțAfat de var nativ; neatrĕ de nAastrț.

ȚIPSOS, adj. *gypsosus.* De natțra ȚipsțAuĭ.

ȚIPTIERĂ, sf. Sakța skamatorțAuĭ.

ȚIR, sn. ȚiȚr, înkțnȚiȚr, okoA, primbAare. § A doa sțbsemnătțrĕ în dosțA țneĭ poAAiȚe.

ГА.

ГАВАR, sn. *corbita.* BateA Aarr mi kț fțndțA Aat snre a sți riȚrĭ; vas de neskarĭ.

ГАȚIȚ˘, sn. *Pignus.* Ceea ce se dă snre sirțranȚa țneĭ datorii, țneĭ împrțmțtărĭ (emanet); denosit. § Semn (de amiție, de fideAitate. § nA. ГаȚiȚrĭ; (simbrie, Aeafă).

ГААANT, adj. (ГаAant-om) Onest, deAikat, darnik, năkțt, îmbrăkat bine, kțrat, skțmn. § Kare kaștă a năkcheà dameAor.

ГААANTERIE, sf. *Lepor.* KaAitatea aceAAaȚia, saț a AțkrțAuĭ kare este raAant, năkțt. § ȚiȚvaerțrĭ miȚcinoase. § Affektați̯ĭ, prin noAiteȚă kătre femeĭ, de ță amor ne kare ță'A simte *(Addisson)*; minȚiține a amorțAuĭ *(Montesquieu.)*; imitați̯e mi sțpAement aA amorțAuĭ *(Toussaint.)*.

ГААERIE, sf. *Porticus.* SaAă Ațorĕ snre prețmbAare, saț snre esțțnnere de tabAoțrĭ, statțe, kțriositățĭ, etc. § Korridor de kommțnikați̯e.

ГААIȚISM, sn. Espri sĭ, konstrțkțĭ, frasțrĭ franȚeze, în kontra rrammatiȚeĭ, dar koAsakrate de țsănță; frasțrĭ franȚeze transportate în aAtă Aimbă.

www.dacoromanica.ro

ГАЛЛISM, sn. Sistema луї Гадл; куннощінца каракторулуї ші а факултъцілор интелекчуале прin инспекція протуберанцелор, боселор саў імфълтуреле формеї кромулуї.

ГАЛОN, sn. *Limbus.* Цесътуръ рроасъ де шътасе, де фir, де аур саў де арцint etc., ін формъ де гъitan.

ГАЛОNARE, va. A орнá, a пунне галоане пе марцinea унуї vestmînt.

ГАЛОNIER, sm. Fabrikant de галоane, (чеапразar).

ГАЛОП, sn. *Cursus.* Ъмбълет de кал ін фуга маре.

ГАЛVANIK, adj. De галvanism. Vezї: Г а л v a n i s m.

ГАЛVANISM, sn. Sistema луї Галvani; есперіінце аспра електріцітъціі лукрънd саў інфлорінцънd аспра субстанцелор animале, ші întinъrindуле ніще мішкърї foarte simцite, прin mijлокул металелор, фъръ фрекътуръ; електріцітate металікъ.

ГАЛVANOMETRУ, } sn. Instrument спре a кун-
ГАЛVANOSKOП, } ноаще пуterea галvanismулуї.

ГАМBЪ, sf. Крак, пічіорул делa шолd пînъ jos. De аці s'a zis: Гаїbe (s'a dat ку гаїbелe ін сус).

ГАММЪ, sf. *Diagrama.* Скаръ de ноте de мусікъ дупъ ordinул timпулуї natурал.

ГАНГЛION, sn. *ganglium.* Гълъв, рindуръ, імфълтуръ фъръ дурere пе нерve; адунътуръ de нерve ші імпълетеріte ка ун рem.

ГАНГРENЪ, sf. *gangraena.* Mortifikaцie тоталъ ші deskomposiцie estensivъ a унеї пърцї din корп.

ГАНГРENARE, va. ші нers. A se strikà, a devenì гангренos.

ГАНГРENOS, adj. De natура гангренеї, attакat de гангрен.

ГАРАНТ, sm. *Sponsor.* Каре се пуне, каре респунde пентру алтул, (кезам).

ГАРАНЦIE, sf. Obлігацie, îndatorire de a респунde пентру алтул, (кеземie).

www.dacoromanica.ro

ГАRDE-RОВ, sn. saŭ f *Vestiarium*. Dулаш în кare se ţin vestminteле, îmbrъкъminтea.

ГАRNITУRЪ, sf. *Supellex*. Чeea че serveşte sпre a orna уn aпnartament, уn vestmînt.

ГАSTROЛАТRУ, smf. Лакком, кare se înкinъ пъnтечелуї sъŭ.

ГАSTROЛОŢIE, sf. Traкtaт asупra bукъtъrieї.

ГАSTRONOM, smf. Гastroлaтrу, лáкком; кare sкrie asупra гastronomieї.

ГАSTRONOMIE, sf. Traкtat, sкriere asупra meseї bупe.

ГАZ, sn. Fлуid aeriform (raz aчid кarboпiк, azot, oкsiţeп, пitros, mefetiк); raz idroţen, saŭ raz, aer înfлъкъгъtor. § O materie, o stofъ foarte sупţire ші foarte raгъ, de mътase.

ГАZEЛЪ, sf. *Dorcas* saŭ *Antilopa*. O vitъ ку пъгуа roшкat, ку коarneле înкovoiate în formъ de лirъ.

ГАZIFER, sn. Aппareiл sпre a desfaчe razуа înfлъкъгъtor din aerуа atmosferiк.

ГАZOS, adj. De naturа razуaтї.

ГАZOЛITRУ, sn. Iпstrумent sпre a куппoaşte кantitatea de raz купrinsъ într'уп коrп.

ГАZOMETRУ, sn. Instrумent sпre a determiпá razуа întrebuiпţat într'o oneraţie; aппareiл упde se elaboreazъ razуа idroţen пentrу луminare; reservoriл кare îл ţine.

ГАZON, sn. *Cespes*. Earbъ, пъmînt aкoperit ку earbъ.

ГАZONARE, va. t. de grъdinъrie. A ornà ку razon.

ГЛ.

ГЛIПТIКЪ, sf. Arta de a sкulpi, de a sъpá în peiгe ureţioase (*γλυφω*, sкulpez).

www.dacoromanica.ro

ГЛПТОГNOSIE, sf. Куннощінца de нетре ѕкѵлніте.

ГЛПТОГКАFIE, sf. Куннощінць, ѕаѣ трактат аѕѵпра ѕкѵлніріл̆ог не неатрь пречіоазь.

ГЛПТОТЄКЪ, sf. Кабінет de нетре ѕкѵлніте. (θήκη, кутіе; τιθημι, пуіѣ).

ГЛОВ, sn. *globus.* Корп ротѵнд ші ѕолід, ѕферік; пъмînтѵл̆, лумеа.

ГЛОВѲЛ, ГЛОВѲЛЕЦ, } sn. *globulus.* Ѳп мік корп ѕферік.

ГЛОВѲЛОЅ, adj. Комунѕ де глобулеце.

ГЛОМЕРАЦІЕ, sf. Адунътурь, гръмъдітурь.

ГЛОРІЕ, sf. *gloria.* Оноаре, ѕтімь, лаудь, admiраціе, репутаціе, нуме маре, меритате прін віртуцї în фанть, прін талєнте, прін ѕкрірерї; ренуме, челебріtate. § Мъріре, ѕплєндоаре, ванітате, орголіѣ, трufie, мъндріе, (ѕлавъ). ☼ *Фериріреа попоарелор есте адевърата глоріе а прінцілор.*—Кърцєнія ѕуффлетулуї ші а конduѕерї (а пуртърії) есте прима глоріе а фемеілор.—Цуцінї din чеї че щед пе тронурї кунноѕк адевъратă глоріе.

ГЛОРІОЅ, adj. *gloriosus.* Каре мерітъ глоріе, (домніре, прінц, фанть —).

ГЛОКІFІКАЦІЕ, sf, Înълцare ла глоріа череаѕкъ.

ГЛОРІFІКАRE, va. *Laudare.* А онорà, а лъудá, а да глоріе луї Dумнезеў.

ГЛОЅЪ, sf. *Interpretatio.* Коммєнтар літерар; есплікаціе din вorbь în вorbь a унуї текѕт обскур, înтунекат. § Лімбь некунось.

ГЛОЅОГРАF, sm. Каре ѕкріе аѕупра лімбелор.

ГЛОЅОГРАFІЕ, sf. Деѕкріпціа лімбеї; щііпцъ a лімбелор.

ГЛѲТОN, adj. *gluto.* Каре мъпънкъ мулт, ку авідітате, ку лъкоміе.

www.dacoromanica.ro

ГNOMON, sn. Stiлъa saŭ arътътorъa кadranълuĭ ѕoлar.

ГNOMONOГRAFIE, sf. Stъdiŭ, цiinцъ, trakтat de, saŭ asъura moraлeĭ.

ГO.

ГOЛF, sn. *Sinus.* Лimbъ de marre кare se înnainteazъ ne nъmint, în ъѕкat.

ГONDOЛЪ, sf. *Cimba.* Barкъ, лъntre лъnrъ, ъmъre ші акoneritъ.

ГONDOЛIER, sm. Лчeлda кare кondъче, кare mъnъ roodoлe.

ГONIOMETRU, sn. Instrъment nentrъ mъsъrarea ъnriъriлor кristaлeлor natъraлe.

ГONIOMETRIE, sf. Arta mъsъrъriĭ ъnriъriлor.

ГOTIK, adj. *gothicus.* Kare vine, кare este deлa Гoцĭ (arxiteкtъrъ, sкriptъrъ, кostъm, etc., rotiче),

ГR.

ГRAЦIË, sf. *gratia.* Favoare, bъnъ voinцъ. § Iertare. § Ajъtor aл Divinitъцiĭ, îmninцere sъnranatъraлъ snre bine. § Frъmosъa, frъmъseцea în miшкъrĭ. în maniere, în vorbъ, în konteninца koрuлaĭ; oare кare ъшъrinцъ, maъdiere пaъкitъ. § Mълцъmire (a dà rraцie лuĭ Dъmnozeŭ, saŭ ъnъi binefъкъtor) a dá mълцъmitъ. ☼ Dъ rraцie чeллor че faк totъa snre a'цĭ îndълчì dъreriлe vieцeĭ.

ГRAЦIOS. adj. *gratus.* Плъкът, dълче, bлъnd; плin de rraцiĭ de bъnъtate.

ГRAD, sn. *gradus.* Treantъ, rrad de onoare, demnitate; rrad de цiinцъ, etc.

ГRADAЦIE, ГRADЪЛЦIE, } sf. Îmnъrцire în rradъrĭ; ъrmare trentatъ.

www.dacoromanica.ro

ГRADAT, } adj. *graduatus.* Îmпъrgit în rradurĭ.
ГRADУAT, } ☼ Кu кът sunt maĭ mулte autoritъцĭ rradуate sпre a esekутà лeцiлe, кu atъta eллe sunt maĭ кълкate.

ГRADУAA, adj. Kare merцe în rradurĭ.

ГRADУARE, va. A îппъrgi în rradurĭ. (Se конjугъ ка Aукraгe).

ГRAMINATЪ, adj. mi s. *gramineus.* (Плantъ rraminatъ) кare faчe seminцe, rrъunцe.

ГRAMINIFORM, adj. (Плantъ rraminiformъ) кare seamпnъ кu чeллe кare fak seminцe.

ГRAMMЪ, sf. (O mъsurъ nuoъ) unitate de rreutate de sistema metrikъ franчezъ.

ГRANDIOS, adj. t. de art. Mare, sъbлim, nomпos, majestuos, manifik prin mъrirea, eleganцa mi nobleцea formeлor mi a proporцiilor (situaцie, edifiчiŭ, rrandios); se ziчe mi de stil, de кuцetъrĭ, de poeme etc. Korespunde кu: mъreц.

ГRANIT, sm. saŭ n. *granitum.* Peatrъ foarte virtoasъ, foarte tare, kompusъ de un amestik nerегulat de кarц, de feld suat, de skorл de mikae unite кu un чiment natural; un fel de marmurъ.

ГRANITIK, adj. De rranit.

ГRATIFIKAЦIE, sf. *gratificatio.* Dar, dъruire.

ГRATIFIKARE, va, *gratificari.* A dъrui ne чineva кu чevà, a faчe dar (Se konjuгъ ка Kълkare: Гratifik, rratifiчĭ, rratifiкъ; rratifikam; am rratifikat; rratifikaĭ; rratifikassem; voiŭ, am rratifikà: rratifikь, rratifiчe; rratifikat).

ГRATIS, adj. *gratis.* În dar, fъrъ плatъ.

ГRAV, adj. *gravis.* Гreŭ; kare vorbeцe кu înцelлepчiune, кu demnitate, кu чirkonspekцie; serios, nobbil mi simplu.

ГRAVITATE, sf. *gravitas.* Гreutate de korpurĭ, de materie. § Imuortanцъ a лukrurilor. § Kalitatea

www.dacoromanica.ro

унеї персоане грave, severe, resпектоase. § 1. de мuзікъ. Калitatea унуї sunnet jos.

ГRIMAЦЪ, sf. Strъmbътуrъ de firirъ, saŭ a унeia din пъруiле eї; skimonosituгъ de firuгь кънd чinevà aude saŭ vede уп че kare пу'ї плаче.

ГROSIER, adj. *Crassus.* Grosолап, kare пу este deлikat în vorbe saŭ în maniere, пуцin чivилisat. ✲ Мuлцї sunt karii kred a fi naturaлї кънd eї пу sunt aлt чevá de кът grosolanї, grosierї.

ГROSIERTATE, sf. *Crassitudo.* Grosолonie, лinъ de deлikateцъ, de чivилitate. пеполiteцъ.

ГROSOЛЪN, smn. Vezї: Гrosier.

ГROSOЛЪNIE. sf. Vezї: Гrosiertate.

ГROTESK, adj. *ridiculus.* Ridikuл, de rîs; estravarant; чiudat, bizar.

IROTЪ, sf. *Spelunca.* Vezї: Пeлуик ъ.

ГRУП, sn. *glomeratio.* Adunътуrъ лa уп лok de maї muлte лukruгї пе kare okuл лe îmbrъцiшazъ dintr'o datъ.

ГRУПARE, va. A пune în grupurї, a adunà лa уп лok; amezare de лukruгї лa уп лok în кът sъ skoцї уп resuлtat, уп effekt.

ГУ.

ГУERRЪ, sf. *Bellum. guerre.* Чeartъ; bътълie.

ГУERAR, adj. Ostean; ostean kuraцios.

ГУVERNABBIA, adj. Kare se noate guvernà.

ГУVERNAЛЛIУ, ГУVERNAKУЛ, sn. *guvernaculum*, Timon miшkътor snre a guvernà o navъ (кърmъ). ✲ Уn Stat fъrъ reлiцie este o navъ fъrь guvernaллiї.

ГУVERN, sn. *guvernatio.* Konstituцia унuї Stat, пutere amezatъ prin voinцa пuблikъ, pentru folosul tuturor, pentru guvernarea унuї Stat. ✲ Уn guvern пu

www.dacoromanica.ro

este sĸɪsabbiA кънd, пгiи кɪAпа sa, moare чiневá de ſoame.—Ѳи гɪvекн trebɪie съ fie чentrɪA intereseAor tɪtɪAor.—*(D-na de Stael.)*—Попоareле devin, кɪ timи, чeea чe гɪvernɪA Ае ſаче.—Пгiичiпаaɪa гɪvern aA oameniAor sɪъ iи мъiиele мɪmeAor.

ГѲVERNAMFNTAA, adj. (jɪstiцie —) Kare este a капɪAɪ StatɪAɪ.

ГѲVERNARE,, va. *gubernare.* A administrà, a кondɪче, a (кърмɪ). (Se коцjгъ ка Aɪĸгare).

Xa.

XARITATĖ, sf. *charitas.* Amor de аnnгoaneAe съў; indгAцiнцъ, комnътimire. ☼ Adevъrata devoцiune este xaritatea; ѓъгъ ea, tot чe veĭ faчче пentrɪ мънtɪirea ta este îndemert. *(Clement* XIV.) — FлaĸĸъгeAe xaritъцiĭ svintъ лaĸгъмeAe dɪrerii.

XARIIЪ, sf. Vezĭ: Aгnъ.

XARTЪ, sf. *charta.* Înfъцiшarea лiniaгъ пе хъгtie a тцeĭ цeгe.

IK.

IKONIK, adj. (Statɪъ —) reпresentъnd întoĸmaĭ пe aчeллa каre a fost de treĭ orĭ învingъtor in joĸrиle saĸre.

IKONOKAAST, smf. *iconoclasta.* Eretiĸ, snъггъtor de iĸoane.

IKONOГRAF, sm. Kare кɪnnoaцe iĸonorrafiea.

IKONOГRAFIE, sf. *iconographia.* Desĸrinцie, кɪnnoцinцъ de iĸoane, de tabAoɪrĭ, de monɪmente antiче. § Arta пersпeĸtiveĭ de vedere de пassere.

www.dacoromanica.ro

IKONOGRAFIK, adj. Kare ţine de ikonografie.
IKONOLATRU, suf. Adorator de ikoane.
IKSION, sm. Vezĭ: Ision.

ID.

IDEAL, adj. Ceea ce se află numaĭ în idee, în minte. § sn. Frumuseţe, perfecţie ideeală.

IDEALISM, sn. Sistemŭ a acelora ce vĕd în Demnezeŭ ideea totalĭ. Sistemŭ a acelora ce ţineţĕ kŭ noĭ kunoaşţem objetele numaĭ dupŭ ideile noastre, ĭar nu dupŭ simţurĭ (Kant.); Sistemŭ a filosofilor karii zik kŭ konştiinţa n'aŭ nimĭ o substanţŭ, nimĭ o realitate objektivŭ.

IDEE, sf. *idea*. Închipuire, kunoştinţă ce srăfletul primeşte prin simţurile atŭt interne kŭt şi esterne.

IDENTIFIKARE, va. A înţelege, a kunoaşte de doŭ lukruri sunt o aceeaşĭ idee, sunt o aceeaşĭ natură, a nu face din ele de kŭt numaĭ una. § A confundá, a amestekà, a întunecà saŭ a uni esistinţa sa ku a altuia, a face numaĭ una ku a sa. ☼ Este a avea o prea vĭdatŭ idee despre religie, da a voì a o identifikà ku rătăcirile omane kare 'ĭ-aŭ luat numele. (*Kerand.*) — Un sveran este atot-putent kŭnd se identifikŭ ku nagiea.

IDENTIK, adj. *idem*. Aceleaşĭ; kunoskuts, înţeleş sunt o aceeaşĭ idee; kare face numaĭ unul ku altul. ☼ Nu poate fi unire intimŭ de kŭt numaĭ între fiinţe identice.

IDENTITATE, sf. *identitas*. Kalitatea lukrurilor ce éste identik, kare face kŭ lukrurile sunt identice; assemănare; unire sunt o aceeaşĭ idee, o aceeaşĭ natură.

IDEOLOŢIE, sf. Tratat, ştiinţŭ de ideĭ, de fa-

www.dacoromanica.ro

кѵлѣцѣї intelлекѵлле лллe omѵлѵї; чегчетѣгї, кѣѵѣгї asѵnra oriццinii лor.

IDEOЛOЦIK, adj. De ideoлoцie, кare se attinge de aчeastъ цiinцъ.

IDIЛ, IDIЛЪ. } s. *idillium*. O поетъ тікъ кare цine de еглогъ.

IDEOЛOГ, sm. Kare sкrie asѵnra ideoлoцieї; metafisiк.

IDIOЛATRѴ, s. mi adj. Fanatiк de sine însѵшї; кare iѵbeцte nѵmaї ne sine.

IDIOЛATRIE, sf. Кѵлt, fanatism, iѵbire nѵmaї de sine; eroism.

IDIOMЪ, sf. *idioma*. Limbъ nronrie a ѵneї naцiї, a ѵneї nrovinцii; dialeкt.

IDIOT, smf. *idiota*. Stѵnid, imbeчil, beчisniк, foarte nrost; кare n'are niчї o idee.

IDIOTISM, sn. *idiotismus*. Локуцie nartiкѵлarъ a ѵneї limbe, adesea-orї în кontra rerѵѵлeлor rramatiчeї цenerale. § Linsъ de nriчennere, de înцeллeцere, de ideї.

IDOЛATRѴ, IDOЛOЛATRѴ, } smf. *idololatra*. Adorator, înкinъtor de idoлї, de zeї minчinomї.

IDOЛATRARE, vn. A adora idoлї. (fir.) va. A fi idoлatrѵ de чevá, saѵ de чinevà; a iѵbì кѵ o nrea mare nasirne.. (a se —) v. ners. A fi idoлatrѵ de sine însѵшї. (Se коnjѵгъ ка Лукrare, шi ка Лъtrare: Idoлatrez, saѵ idoлatrѵ, etc.)

IDOЛATRIE, IDOЛOЛATRIE, } sf. *idololatria*. Adoraцie de idoлї; înкinare лa zeї minчinomї, лa iкoaneле лor, лѣ natѵrъ. § Amor neste mъsѵrъ, esчesiv.

IDOЛATRIK, adj. De idoлatrie; кare цine de idoлatrie.

IDOЛ, sm. Firѵra, statѵa ѵneї divinitъцї ne кare чinevá o adoarъ. (fir.) Objetѵл idoлatrieї, лл a-

www.dacoromanica.ro

doraţieĭ, aл affeвţieĭ, aл nasiтneĭ ктĭvá. (a fi idoлa-trь de чinevá, saŭ de чevà). § Diavoл, demon, divinitate. ✿ Moda este idoлтл чeл mare aл femeiлor. —Îndatъ чe oameniĭ îшĭ fьктrь idoлĭ din aтr, din arţint, din глorie, din favoare, a trebтit sъ aţente a fi saкrifikaţĭ лor.

IDRAŬлIK, adj. *hidraulicus.* (Maкinъ idraтлikъ), кare serveţe snre a гьdiká ana; § ne кare o mişкъ ana; § кare se attinţe de ţiinţa кondтччerii aneĭ. § sf. Aчeastъ ţiinţъ.

IDRĂ, sf. Шearne de anъ dтлчe foarte veninos; mearne fabтлos кт mante кanete кare se tot repъţeaŭ tъindтлe.

IDROŢEN, sn. Гaz, тnтл din чeлle doъ nrinчinтrĭ alle aneĭ; aer înfлъкъгtor.

IDROŢEOЛOŢIE, sf. Traктat desnre inflтinţa aneĭ astnra nъmîntтлrĭ.

IDROŢEOЛOŢIST, sm. Aчeлla кare deskrie, кare observeazъ inflтinţa aneĭ astnra nъmîntтлrĭ.

IDROЛOŢIE, sf. Ţiinţъ, traктat desnre ane, desnre natтra лor.

IDROЛOГ, sm. Кare ктnnoaţe, кare dъ leţiĭ de idroлoţie.

IDROMANŢIE. sf. Devinaţie, (rivire) nrin anъ.

IDROMEЛ, sn. *hydromeli.* Bьтtrь de anъ кт miere.

IDROMETRŬ, sn. Instrтment snre a къntъrì лikorтrĭ, snre a ктmoaţe mimкarea лor.

IDROMETRIE, sf. Ţiinţa кare învaţъ a mъsтrà nronrietъţile flтidтrilor.

IDROПIK, adj *hydropicus.* Кare are idronisie.

IDROПIRIK, adj. (Vтлкan idronirik) alle кьтtia ane aŭ nronrietatea de a se înfлъкъrá.

IDROПISIE, sf. Dronikъ. -

IDROSTATIKЪ, sf. Ţiinţa rretъţiĭ likidтrilor.

www.dacoromanica.ro

IEXOVA, sn. Nume Ebreŭ aa atŭ Dumnezeŭ.

IERARXIE, sf. *hirarchia.* Ordin ui subordinaţie de anţeaĭ, de rradurĭ ecaesiastice, saŭ civiae.

IEROGAIF, sn. *hieroglyphus.* Fierŭ, simboaicŭ care are un înţeaaes misterios, ui ce care se serviaŭ Eţintieniĭ în inscriinţiiae aor.

IEROGLAIFIC, adj. De ieroraif.

IEROGRAMAT, sm. Preot eţinţiean care espaică *mistereae.*

IEROGRAME, sf. pa. Karakterurĭ sacre aaae scriiturei saverdotaae în Eţint.

IEROMANŢIE, sf. Devinaţie, (ciire), prin acrifiae *offerite zeiaor.*

IESUIT, sm. Un ordin de călugăriĭ renumiţiĭ de inocriţiĭ, de unde se ui zice unuĭ inocrit rafinat, iesuit.

IŢ.

IŢIENĂ, sf. Traktat desure konservaţiea sănătăţii; ţiinţa saŭ arta konservaţieĭ sănătăţii. ☼ Moraaa este iţiena sufaetuaŭ.

IŢIENIC, adj. Mediciniĭ preservativ, apărătoare de maaadiĭ.

IŢIETETIC, adj. (Rerurae iţietetice), curative ui preservative, apărătoare de maaadiĭ.

IG.

IGNORANŢĂ, sf. *ignorantia.* Laisă de învăţătură, de instrukţie, de ţiinţă, de cunoştinţă; neştiinţă, neînvăţătură. ☼ Ignoranţa este cea maĭ mare maaadie a ţeniuaŭ uman. *(Voltaire.)* — Este o crimă de ceaae maĭ marĭ în kontra divinităţiĭ ui umanităţiĭ de a voi a rekufundà pe oameni în ignoranţă. — Despotismuaŭ îi paace ignoranţa. *(Fontenelle.)*

www.dacoromanica.ro

— Ignoranца este чea маї пеrікълоаsъ dintre toate маlадііле ші кaуsa тътълor чеlлor-l-аlte. *(Bossuet.)* — Пrецъ чel маї пobbiл aл цііnцеї este пlъчerea de a луminá ignoranца. *(De St. Pierre.)*

IГNORANT, adj. *ignarus.* Ачеlлa кare nу цie nimiк, кare n'are niчї o кунnoщіnцъ; ne'nvъцat.

IГNORANTISM, sn. Sistemъ, oпinnie a пartisaпiлor ignoranцеї пoпoareлor.

IГNORARE, va. *ignorare.* A nу щї, a nу fi înкунnoщіinцat desure чevà. § A fi fъrъ învъцътуръ, fъrъ instrукцie.

IЛ.

IЛARITATE, sf. *ilaritas.* Вукurie dулче. domoaлъ, лinъ.

IЛЛIЧIT, adj. *illicitus.* Onrit de лeцe.

IЛЛУZIE, sf. (deлa *ludere*, a amъцì). Fantasmъ, пълучire; vis.

IЛЛУZIONARE, va. A faччe iллuzії, a amъцì nrin iллuzії, nrin пълучirї, nrin annarinцe minчinoase.

IЛЛУZORIУ, adj. *Fallax.* Amъцiчios, кare înшaлъ nrintr'o annarinцъ minчinoasъ ші amъцitoare, sedукtoare.

IЛЛУMINAЦIE, sf. *illuminatio.* Fanta de a iлluмinuá; foккurї, луmъnъrї, кandeле, etc., întrebuinцate лa iлluминaцie. ☼ Adesea orї, saу maї tot d'auna чeлe maї strъlucite iлluминaцiї aу luminat neнoroчirї ші înjosirea noпoruлuї.

IЛЛУMINAT, adj. *illuminatus.* Luminat.

IЛЛУMINARE, va. *illuminare.* A luminà.

IЛЛУSIE, sf. Vezї: Iлluzie.

IЛЛУSIONARE, va. Vezї: Iлluzionare.

IЛЛУSORIУ, adj. Vezї: Iлluzoriу.

www.dacoromanica.ro

IAAYSTRARE, va. *illustrare.* A face iaaystry, a dà aystry. § a se —, a se face celebry, ky nyme mare. A iaaystrá o karte ky firyre.

IAAYSTRATOR, smf. Acela kare dъ aystry, kare face celebry.

IAAYSTRAȚIE, sf. *illustratio.* Firyrea, vinetea dintr'o skriere a yny aytor kynnoskyt.

IAAYSTRY, adj. *illustris.* Celebry nrin merrite, nrin taente, nrin fante de mare aardъ.

IAOT, sm. Skaav aachedemonean.

IM.

IMAȚȚINE, sf. *imago.* Înfъțimare în skyantyrъ say în niktyrъ; ikoanъ. ✡ Mai toate reliții le kalkъ aveastъ kommandъ a skrintyrei: T y n y'ț ĭ v e ĭ f a c e D y m n e z e ў d y n ъ i m a ț ț i n e a t a » (dynъ kinya tъў).

IMAȚINABBIA, adj. Kare se poate imaținá, înkinyì.

IMAȚINARE, va. mi vers *imaginari.* A înkinyì, a kombiná în mintea sa; a'mi formá o idee: a kredde a inventá. ✡ Snre a simți nregya bineavi ce vinevà are, trebvie a'mi imaținá kъ'a-a nerdst. (Se konjygъ ka K o m b i n a r e: Imaț ț u, say imaținez, etc.)

IMAȚINAR, adj. *imaginarius.* Ideal, kara se afaъ nymai în imaținație, în înkinyire.

IMAȚINAȚIE, sf. *imaginatio.* Fakyltatea de a imaținà, de a înkinyi, de a inventà; înkinyire.

IMBARKARE, va. A intrâ intr'o navъ snre a kъlъtorì.

IMBARKAȚIE, sf. Fanta de a intrá intr'o navъ snre a kъlъtorì. § Orì ce navъ.

IMBECIL, adj, *imbecillis.* Bevisnik, nrost, nerod. nekapabbil de cevà.

www.dacoromanica.ro

IMBECILLITATE, sf. *imbecillitas.* Becilsnicie, nerozie, nrostie mare.

IMEN, IMENEX, sn. *hymen.* Maritaţiĭ.

IMITABBIL, adj. *imitabilis.* Kare se noate imitá; demn, vrednik de a se imitá.

IMITARE, va. *imitari.* A lucrá de esemplar, a face întocmai cu modelŭ; a kontrafacere ne vinevá în vorbe, în maniere, etc.

IMITAŢIE, sf. *imitatio.* Fanta imitĕrii, resultatŭ eĭ; un lucru kare este oare kum komniea altcia.

IMITATOR, smf. *imitatrix.* Kare imiteazŭ. Vezĭ: Imitare.

IMMATERIALISM, smf. Sistemŭ a immaterialistilor; nematerialism.

IMMATERIALIST, smf. Kare nretinde kŭ totŭ este suirrit, kŭ simţiriminile sunt imaginare, ideale, ni kŭ universul este locuit numai de finţe keţetătoare.

IMMATERIALITATE, sf. Starea, kalitatea lucrului kare nu este materie; nemaierialitate.

IMMATERIAL, adj. Fĕrŭ materie; numaĭ de suirrit.

IMMEDIAT, adj. *Proximus.* Kare se întîmplŭ, se face, se lucreazŭ, urmeazŭ nemijlocit, îndatŭ.

IMMEMORIAL, adj. Al kĕrcia început este nekunoskut; desure kare niminĭ nu'şi maĭ aducе aminte.

IMMENS, adj. *immensus.* De o mĕrime nemĕsuratŭ; fĕrŭ marginĭ; foarte mare, foarte întins.

IMMENSITATE, sf. *immensitas.* Mĕrime, întindere foarte mare.

IMMOBIL, adj. *immobilis.* Kare nu se mişkŭ.

IMMOBILISARE, va. A face immobil.

IMMOBILITATE, sf. *Stabilitas.* Starea, kalitatea lucrului, saŭ a persoaneĭ kare este immobilŭ.

www.dacoromanica.ro

IMMORAA, adj. În kontra moraaeĭ, în kontră bineaor moravirĭ (năravirĭ); nemoraa.

IMMORAAITATE, sf. Ainsă de moraaă.

IMMORTAAISAȚIE, sf. Fanta de a immortaaisá, de a face nemiritor în memoria oameniaor.

IMMORTAAISARE, va. A face immortaa, nemiritor în memoria, în sivveniŕea oameniaor.

IMMORTAA, adj. *immortalis.* Kare ni este siniis morții (siffaet, anțea, Dimnezeŭ —). § A kăvia memorie, sivvenire remăne eternă, veĭnikă; kare n'are fine, sfîrșit.

IMN, sn. *hymnus.* Kîntek, noemă în onoarea Divinităților, saŭ a vinĭ eroŭ.

IMPARDONABBIA, adj. Kare ni se noate iertà.

IMPASIBIAITATE, sf. Kaaitatea ceaaiĭ ce este impasibbia, nepăsător; nepăsare.

IMPASIBBIA, adj. Kare ni se attinge de siffeŕinga aatsia; nepăsător; nekompătimitor.

IMPAȚIENȚĂ, sf. *impatientia.* Ainsă de paȚienȚă, de răbdare; tirbirare, neainnișe, neastîmpăr kaisat de direre, de aștentare ui de sueranță; dorință foarte aprinsă.

IMPERATIV, sn. Modia verbiaiĭ kare arată kommanda. § adj. Imperios; ordonator.

IMPERFEKTIBBIA, adj Kare ni se noate perfekționà.

IMPERFEKTIBIAITATE, sf. Staŕea, kaaitatea, karakteria ființei imperfektibbiae, a ființei kare ni se noate perfekționá.

IMPERFEKT, adj. *imperfectus.* Kare ni este întreg, kare ni este îndeplinit, nesăvîrșit. § sm. Timpia verbiaiĭ kare esprimă o fapt̆ ce se făcea tot odată ki aata (ăiteam kînd a venit).

IMPERFEKȚIE, sf. *Defectus.* Ainsă, deffekt kare împiedică perfekțiea.

www.dacoromanica.ro

IMPERIAALIST, smf. Partizan aa ynyĭ imnerator.

IMPERIOS, adj. *imperiosus*. Orroaios, mъndry, kare kommandъ ky mъndrie.

IMPERMEABIAITATE, sf. Kaaitatea avergavĭ imnermeabbia. Vezĭ: Imnermeabbia.

IMPERMEABBIA, adj Prin kare ydeaaa, saŭ yn favid oare kare ny noate strъbatte.

IMPERTINENŢЪ, } sf. *Insulsitas*. (Obrъznicie) ka-
IMPERTININŢЪ, } rakterya vneĭ nersoane imnertinente, isyatъtoare (obrazniče); fantъ vorbъ imnertinentъ (obraznikъ).

IMPERTINENT, adj. *Insulsus*. (Obraznik).

IMPERTYRBABBIA, adj. *imperturbatus*. Kare ny se tyrbyrъ, ny se mišikъ; aiņiţit, ky sъnţe reče.

IMPETYOS, adj. *impetuosus*, *violentus*. Iyte, vioaent; kare este de yn kerakter anrins, foarte viĭ.

IMPETYOSITATE, sf. *impetus* Vioaenţъ, iyţeaaъ, anrindere, kaaitatea čeaayĭ imnetyos, čeaayĭ de yn karakter anrins, foarte viĭ, vioiĭ; neastîmnъr.

IMPIY, adj. *impius*. Fъrъ reaiţie, neaeţivit.

IMPIETATE, sf. *impietas*. Desnreţ nentry reaiţie, nentry nъrinţĭ; fantъ neaeţivitъ; neaeţivire.

IMPLAIKAŢIE, sf. *implicatio*. Amestek, imnъrtъmire aa o aykrare kriminaaъ.

IMPLAIKARE, va. *implicari*. A vîri, a kynrinde, a înkyrká ne činevà într'o akkysaţie.

IMPLAORARE, va. *implorare*. A ryrá, a čerre ky ardoare, ky ymiainţъ; a invoká, a kiemá ne Dymnezeĭ in ajytor.

IMPOLITEŢЪ, sf. *Inurbanitas*. Ainsъ da poaiteţъ; rrosoaonie.

IMPOLIT, adj. *impolitus*. Kare este fъrъ poaiteţъ.

IMPONDERABBIA, adj. A kъrtia rreytate ny se noate kъntъrí de ytyre če este.

IMPORTANŢЪ, sf. *Pondus*. Čeea če face ne yn

www.dacoromanica.ro

om saŭ vn avkrv a fi imuortant, însemnat, de mreg, konsiderabbia.

IMPORTANT, adj. *Magnus.* Kare este konsiderabbia, de mreg, însemnat.

IMPORTATOR, smf. Kare imuoartъ marfъ dintr'o gearъ intr'a sa.

IMPORTAGIE, sf. Fanta de a imuortá mъrfirĭ dintr'o gearъ într'a sa.

IMPORTVN, adj. *importunus.* Nepalъkvt, svpъrtor; kv kare gi se vrъge de mvata avĭ stъrvingъ, mi de vorbele avĭ.

IMPORTVNARE, va. A svpъrá, a se facve nepalъkvt kvivá mrin mvata stъrvire, mriu vorbe mi întrebъrĭ. (Se konjvgъ ka Avkrare mi ka Advnare: Imuortvnez, mi imuortvn, etc.) ✠ Foamea dъ sъrakvavĭ drentva sakrv de a imuortvnà ne chea avvt.

IMPORTVNITATE, sf. *importunitas.* Fanta de a imuortvnà de a svpъrà ne vinevá mrin mrea mvatъ stъrvingъ, mrin vorbe, etc.

IMPOSITOR, sm. Kare îmnvne, kare agerne imuosigiĭ.

IMPOSIGIE, sf. Fanta de a imnvnne o takъ; takъa.

IMPOSIBIlITATE, sf Lipsъ de uosibilitate, de nvtingъ; karakterva, kalitatea avkrvavĭ ce este imuosibbia, ce este kv nenvtingъ, ce nv se uoate facve.

IMPOSIBBIA, adj. *impossibilis.* Kare nv se uoate facve, kare este neste nvtingъ.

IMPOSTOR, smf. *impostor.* Înnъlъtor, minginos, kalomniator, kare lipsge kvĭvá o fantъ rea.

IMPOSTVRъ, sf. *fraus.* Fanta de a înnъlà; kalomnie kv kvgget de a facve kvĭvà rъŭ.

IMPREKAGIE, sf. *Execratio.* Malediksie, baestem.

IMPRESSIE, IMPRESIVNE, sf. *impressio.* Întipъrire.

www.dacoromanica.ro

IMPRESIONABBIA, adj. Kare este uriimitor de impresie; simgitor. (Syffaet impresionabbia).

IMPRODYKTIBIAITATE, sf. Starea, kaaitatea aykryayĭ neroditor, nenrydykător.

IMPROVIZATOR, smf. Kare improvizeazъ, kare face yn ce, yn diskyrs fъrъ nremeditagie.

IMPROVIZAGIE, sf. Aykrya improvizat, fъkyt fъrъ nremeditagie.

IMPROVIZAT, n. mi adj. Komnys mi snys de odatъ fъrъ a fi nremeditat de maĭ 'nainte.

IMPROVIZARE, va. A face yn diskyrs saĭ aat ceva d'odatъ mi nenremeditat.

IMPROVIST, adv. *improviso.* Fъrъ veste, d'odatъ.

IMPRYDINGъ, IMPRYDENGъ, } sf. *imprudentia.* Ne'ngeaaepcine, ainsъ de ingeaaepcine.

IMPRYDENT, adj. *improvidus.* Fъrъ ingeaaepcine.

ÎMPYTAGIE, sf. Împytare; akkysagie fъrъ dovezĭ.

ÎMPYTARE, va. *imputari.* A împytà kyĭvà yn ce; a akkysà ne cineva fъrъ dovezĭ.

IN.

INABIA, adj. *inhabilis.* Kare ny este abia, ny este în demъnatie; nekapabbia.

INABIAITATE, sf. Ainsъ de abiaitatete, de indemъnare; nekapacitate.

INACCESIBBIA, INAKCESIBBIA, } adj. *inaxesus.* De kare cineva ny se noate annropiea; (nersoanъ inakcesibbiaъ). ☼ Ynya din ceaae maĭ marĭ mi nenorocitoare deffektyrĭ aaae domnitoriaor, este de a fi inakcesibbiaĭ de ceĭ micĭ mi de nobor, kъnd nymai de aa aycstia ar nyteà afàà alevъrya.

www.dacoromanica.ro

INAKTIV, adj. *iners.* Fără activitate, moale, lenes. *inert.*

INAKTIVITATE, sf. Lins de activitate.

INADMISIBILITATE, sf. t. de drept. Calitatea unei certeri, unei fapte inadmisibile, a unui lucru care nu se poate admite, care nu se poate primi.

INADMISIBIL, adj. *Rejiciendus.* Care nu se poate admite, care nu se poate primi.

INALTERABIL, adj. Care nu se poate alterà, care nu se poate stricà, care nu se poate schimbà în bine.

INAMIC, adj. *inamicus.* (Vrăjmaș).

INAMICIE, sf. *inamicitia.* (Vrăjmășie).

INAMOVIBIL, adj. Care nu se poate destituì, nu se poate scoate saŭ depărtà dintr'un post,

INANIȚIE, sf. *Exinanitio.* Slăbiciune, debilitate escremă, foarte mare rărire a prin jurare, prin nemâncare, prin lins de nutriment.

INARMONIOS, adj. Fără armonie.

INASSOȚIABIL, adj. Care nu se poate associà.

INAUGURAL, adj. De inaugurație. Vezĭ: Inaugurație.

INAUGURAȚIE, sf. *Inunctio.* Cerimonie religioasă de încoronare, de dedicație unui monument, etc.

INAUGURARE, va. *inaugurare.* A dedicà; a sacrá, a sanctificà, a (sfinți).

INCENDIAR, adj. *incendiarius.* Dătător, autor de foc, autor voluntar de un incendiŭ.

INCENDIU, sn. *incendium.* Foc care consumă, care arde o casă, o vetate, o pădure, etc.

INCENDIARE, va. A pune foc, a dá foc, a arde o casă, o vetate, o pădure, etc.

INCEST, sn. *incestus.* Împreunare ilicită, necuviință între părinți și fiĭ, între consângenĭ (vide).

www.dacoromanica.ro

INЧIKATRISABBIA, adj. Kare nu se noate чikatrisà, kare nu se noate remedui saŭ tъmъdui.

INЧIDENЦЪ, sf. t. de ɣeomet. ші de onti. Kъderea unei ainnii, unui korn ne un plan.

INЧIDENT, su. *Casus.* Sveniment, eveniment, întîmplare, kare vine în kursul unei aŭkrъri, unei întrenrinderi, unei fante nrinчinale de o noemъ. § t. de ontikъ. Kare kade ne o sunrafaцъ.

INЧIVIAITATE, sf. *inurbanitas.* Nechiviaitate, nekuviinцъ, fantъ în kontra чiviaitъцii, în kontra bunaior moravuri, saŭ kuviinце.

INKAПABBIA, adj. Nekapabbia, (nedestoĭnik), kare nu este în stare de a face чevà.

INKAПAЧITATE, sf. (Nedestoĭnichie) ainsъ de kapaчitate.

INKARЧERAЦIE, sf. *incarceratio.* Fanta de a inkarчerà, de a nunne ne чinevà aa închisoare.

INKARЧERARE, av. *incarcerare.* A nunne ne чinevá aa închisoare.

INKARNAT, adj. Kulaoare între чireaшъ ші rozъ. § n. ші adj, Kare a avut un korn de karne. § (fir) Demon, viцiŭ, virtute închrnatъ; în înцeaaesta aчesta korresunde ші ku vorba: Aeit.

INKARNARE, va. ners. (a se), A avà korn de karne, a se face ku korn de karne. (I. Xristos s'a închrnat)

INKAINAЦIE, sf. *inclinatio.* Închinaцie, annaekare aa un чe.

INKAUSIV, } adj. Чeea чe kunrinde un чe. § adv.
INKAUZIV, } Kunrins aчi, kunrinzъnd aчi (deaa kutare nînъ aa kutare inkauziv).

INKOMBUSTIBIAITATE, sf, Kaaitatea aukuiaŭi inkombustibbia. Vezi:

INKOMBUSTIBBIA, adj. Kare nu se noate konsumá, nu se noate arde nrin îok; nekombustibbia.

www.dacoromanica.ro

INKOMMOD, adj, *incommodus*. Kare nu este aesniçios, kare este supărător; s'rîmt.

INKOMMODARE, va. *incomodare*. A kausà vr'o inkommoditate, vr'o supărare, vr'o strimtorare, vr'o neddikъ.

INKOMMODITATE, sf. *incommoditas*. Supărarea ce o kauseazь un aukru inkommod, nesufferit. ☼ Viaţa se treke între mazadiĭ mi inkommoditъţiĭ.

INKOMMUNIKABILITATE, sf. t. de drept. Kalitatea aukrualuì ce este inkommunikabbia, ce nu se poate kommunikà.

INKOMMUNIKABBIA, adj. *Specialis*. Kare nu se poate kommunikà.

INKOMMUTABILITATE, sf t. de drept. Pronrietate, posessie fără temmere de turburare aqeitimъ.

INKOMMUTABBIA, adj. t. de drept. *Pronrietate*, posessie kare dupь aqeĭ nu poate fi aluatь dela cel ce o are.

INKOMPARABILITATE, sf. Kalitatea aukrualuĭ ce este inkomparabbia, kare nu se poate komparà.

INKOMPARABBIA, adj. *incomparabilis*. Ka çine, ka kare nimik nu se poate kompara; bun kare nimik nu s poate pune în kompaaţie.

INKOMPATIBILITATE, sf. *Repugnantia*. Antinatie; ne'nvoire, ne'mpъkare, neunire între doь aukruri, saŭ între doь persoane.

INKOMPATIBBIA, adj Se ziçe de doь aukruri kare nu sunt kompatibbiae între ele. Kare nu se poate împъkà, nu se poate unì ku altul. ☼ Ambiţia mi ku virtutea sunt inkompatibbiae.

INKOMPETENT, adj. Kare nu este kompetent, kare n'are drept, saŭ nu este în stare de a se amestekà într'o treabь oare kare.

INKOMPLECT, adj. *incomplectus*. Kare nu este komplect, kare nu este întreg.

www.dacoromanica.ro

INKONЧIAIABBIA, adj. Kare nu se noate konчiaieá, nu se noate împăká, nu se noate akkordà ku un aatu.

INKONNITO, adv. Fără a fi kunnoskut.

INKONSEKUINЦĂ, sf. *inconsequentia*. Ainsă de konsekuinцă, de urmare, de aegătură în ideĭ, în vorbe, în fapte.

INKONSEKUENT, adj. *inconsequens*. Aчeaa kare, în vorbe ui în fapte este în kontra kiar a principiilor aлĭ.

INKONSIDERAЦIE, sf. *inconsiderantia*. Ainsă de konsideraцie; nebăgare în seamă. ✲ Inkonsideraцiea face să moară de ruşine vanitatea.

INKONSIDERAT, adj. *inconsideratus*. Kare nu este konsiderat, nu este stimat, este nebăgat în seamă.

INKONSOLABBIA, adj. *inconsolabilis*. Kare nu se poate konsolà, ne kare nu'l poцĭ konsolá, este nemăngâiat în durerea sa.

INKONSTANЦĂ, sf. *inconstantia*. Faчiaitate sau a se skimbà în opiniĭ, în resoluцiĭ, în purtărĭ, în afekцiĭ, în amor, etc.; nestatornicie.

INKONSTANT, adj. *inconstans*. Omor, faчia a se skimbà.

INKONSTITUЦIONALITATE, sf. Starea unuĭ regulament, unuĭ act, unuĭ opiniĭ чe este în kontra konstituцiĭ.

INKONSTITUЦIONAL, adj. Kare nu este konstituцional.

INKONTESTABILITATE, sf. Kalitatea lukrului i inkontestabil.

INKONTESTABIL, adj. Kare nu se poate kontestà. (dela *in*, negativ, *ui* k o n t e s t a r e). Vezĭ: K o n t e s t a r e.

INKONVENIENT, sn. *Incommodum*. Konsekuinцă, urmare rea a unuĭ fapte, a unuĭ opiniĭ, a unuĭ

www.dacoromanica.ro

мъsтre, etc., a тneĭ sisteme, a тneĭ тsanцe, a тneĭ лeцĭ. § Întimплare sтпъгътoare че vine într'o лткrare, într'o întrerupere; neddikъ.

INKONVERTIBBIA, adj. Kare nт se noate конвертì. Vezĭ: Konvertire.

INKORПORAЦIE, sf. Eanta de a inкorпorà, resтatatтa eĭ; fanta de a тnì, de a întrтnì sнre a face нтmaĭ тnтa, o тnitate.

INKORПORARE, va. A amestekà, a тnì împreтnъ корптrĭ, saŭ пъrцiле лor, sнre a face нтmaĭ тn кorп.

INKORREKT, adj. *incorrectus*. Kъrтia iĭ лipseщe корrекцia; kare nт este корrект, kare nт este fъrъ greшaлъ, fъrъ defect.

INKORREKЦIE, sf. Лipsъ de корrекцie.

INKORRIЦIBIЛITATE, sf. *Obstinatio*. Karakterтa, feлтa лткrтaтĭ, saŭ aл nersoaneĭ kare este inкorriцibbiлъ, kare nт se noate корriцe, nт se noate îndrentà.

INKORRIЦIBBIA, adj. *inemendabilis*. Kare nт noate, nт voeщe a se корriцe, a se îndrentà.

INKORRѲПTIBIЛITATE, sf. Kaлitatea лткrтaтĭ saŭ a nersoaneĭ kare este inкorrтptibbiлъ; kare nт se noate корrтpe, strikà.

INKORRѲПTIBBIA, adj. *incorruptus*. Kare nт se noate корrтpe, nт se noate strikà (jтdekъtor, sтffaet, virtтe —).

INKORRѲПЦIE, sf. t. de fisi. Starea лткrтaтĭ че nт se noate корrтpe.

INKREDѲA, adj. *incredulus*. Kare nт krede лesne; kare nт krede лa misterele reлiцieĭ.

INKREDѲAITATE, sf. *incredulitas*. Лipsъ de kredinцъ reлiцioasъ.

INKRIMINAЦIE, sf. Fanta de a акктsà ne чinevà desнre o krimъ.

www.dacoromanica.ro

INKRIMINARE, va. A акkysá ne чinevá ka kriminaл, a (nîrî). (Se конjyгъ ka Лyкrare).

INKRYSTAЦIE, sf. *incrustatio.* Ornamentyл yнyї лyкrт de лemn saў de fer, кт arginț, кт bronz saў кт (sidef) înfinte nrin skobityre.

INKRYSTARE, va. *incrustare.* A ornà yn лyкrт de лemn saў de aлt чevá кт arginț, кт bronz etc., înfirьndyлe în niцe skobityre ne synrafaцa aчeллyї лyкrт. (Se конjyгъ ka Лyкrare: Inkrystez, inkrystezї, etc.)

INKYARTO, sn. Karte кт коaлa îndoitъ în natrт

INKYIETYDINE, } sf. *Cura.* Neлinniцe, (rrijъ).

INKYIETYDЪ, }

INKYISIЦIE, sf. *inquisitio.* Чerчetare; чerчetare în kare чerчetaцiї synt synnymї лa myn'ї, лa kasne, лa kinyrї sure a mъrtyrisi.

INKYAПAЦIE, sf. Attribyцia yneї кyлne asynra кyїvà; акkysaцie.

INKYAПARE, va. Акkysare; a акkysà ne чinevá desnre o кyлnъ. (Se конjyгъ ka Skъnare: Inkyлn, inkyлnї, etc., saў ka Лyкrare: Inkyлnez, inkyлnezї, etc.; dar este maї bine ka Skъnare.

INKYRABIЛITATE, sf. Starea лyкrлtї чe nт se noate tъmъdyi, saў remedyi.

INKYRABBIЛ, adj. *incurabilis, immedicabilis.* Kare nт se noate tъmъdyi, saў remedyi.

INKYRB, adj. t. de bota. Kirb, конkav în nъyntrт, konveks ne din afarь.

INDAMNISAЦIE, sf. Fanta de a *indamnisà*, de a (desnъrybí; desnъrybire).

INDAMNISARE, va. (Desnъryбire; a desnъrybì) (Se конjyгъ ka Лyкrare: Indamnisez, indamnisezї, etc.)

INDEЧINЦЪ, } sf. *indecentia.* Лinsъ de deчinцъ,

INDEЧENЦЪ, } de rymiнцъ, de rymine; vorbe saў fante rymnoase,

www.dacoromanica.ro

INDEЧIENT, } adj. *indecens.* În ĸontra deчinцeĭ,
INDEЧINTE, } în ĸontra bъneĭ ĸъviinцe; rъminos; de rъcine.

INDEЧIS, adj. *Dubius.* Kare stъ ʌa îndoieaʌъ, ĸare nъ este deчis, nъ este xotъrît.

INDEЧISSIE, } sf. *Dubitatio.* Îndoieaʌъ, nexo-
INDEЧISIъNE, } tъrire.

INDEFINIT, adj. *indefinitus.* Nedeterminat, fъrъ marцinĭ xotъrîte; nemъrцinit, nexotъrît.

INDEFINISABBIA, adj. Kare nъ se noate definì.

INDEFINITATE, sf. Starea, ĸaʌitatea ʌъĸrъʌъĭ чe nъ se noate definì, чe nъ se noate mъrцinì.

INDEIIENDINЦЪ, sf. Starea unuĭ nersoane, unъĭ nonor ʌibber, neatîrnat.

INDEIIENDENT, adj. Kare nъ atîrnъ, nъ denъndъ de nimenĭ; ʌibber.

INDFSKRIITIBBIA, adj. Kare nъ se noate desĸrie.

INDESTRъKTIBIAITATE, sf. Kaʌitatea, starea ʌъĸrъʌъĭ indestrъĸtibbia.

INDESTRъKTIBBIA, adj. Kare nъ se noate destrъцue, ĸare nъ se noate strikà.

INDETERMINAЦIE, sf. Irresoʌъцie, nexotъrîre.

INDETERMINAT, adj. Indefinit, nedefinit, nexotъrît, fъrъ marцinĭ.

INDEVINABBIA, adj. Kare nъ se noate devinà, ĸare nъ se noate (rivì).

INDEĸS, } sm. *index.* Deцitъa arътъtor.
INDEЧE, }

INDIKATOR, adj. Kare arratъ, arътъtor.

INDIKATIV, sm. Primъa mod aʌ verbъʌъĭ. § adj Kare aratъ.

INDIKAЦIE. sf. *indicatio.* Fanta indikътiĭ, a arътътiĭ; un semn ĸare aratъ.

INDIЧIъ", sn. *indicium.* Semn annarent mi nro-babbia aʌ unъĭ ʌъĸrъ, aʌ unъĭ ĸaraĸter, aʌ uneĭ fante, aʌ uneĭ ĸrime.

www.dacoromanica.ro

INDIKŲ'E, sf. *indictio.* Heriod de 15 anĭ.

INDIFFERINŲȚ, sf. Nepъsare, starea nersoaneĭ indefferinte, nepъsъtoare ; rъчeaaъ, nrŲinъ interesare, ainsъ de amor.

INDIFFERENT, adj. *indifferens.* Neinteresъtor, de kare ninevà se attinge nrea nrŲin, desnre kare ninevà nicĭ de krm nr se trrbrrъ, nr'ĭ pasъ. § Aчeaaa kare nr se attinge, nr se interesezъ desnre rn ce; nesimŲitor aa amor; kare n'are mai mrat affekŲie nentrr rntra de kът nentrr aatra.

INDIFFERENTISM, sn. Sistema celaor ce se zik indifferinŲĭ aa orĭ ce mi abandonaŲĭ întimnaъrĭĭ (Kant.) kariĭ se zik indifferinŲĭ în materie de reaiŲie.

INDIFFERENTIST, smf. Hartizan aa indifferentismrarĭ.

INDIŲENŢȚ, } sf. *indigentia.* Sъrъcie mare.
INDIŲINŢȚ, }

INDIŲEN, adj. *indigena.* Natrraara aa o, saŭ diutr'o gearъ ; nъmîntean.

INDIŲEST, adj. *Crudus.* Diffiria a se diŲerà.

INDIŲESTIBBIA, adj. Kare nr se noate diŲerà (mistrì).

INDIŲESTIE, sf. *cruditas.* (Nemistrire).

INDIГNAŢIE, sf. *indignatio.* Minie, srnъrare asrnra rneĭ faute nedrente.

INDIГNARE, va. A srnъrà, a întъrîtà miniea. § v. ners. *indignari.* A se srnъrà, a se iutъrîtà de rn ce rъŭ, de rn ce uedrent.

INDIREKT, adj. *indirectus.* Kare nr este direkt, drent. (fir.) Nr d'a drentra.

INDISЧIIIAINABBIA, adj. *Inducilis.* Kare nr se noate disninainá.

INDISЧIIIAINAT, adj. mi n. Kare nr este disninainat.

INDISЧIIIAINŢȚ, sf. Ainsъ de disninainъ.

www.dacoromanica.ro

INDISҬIINAINARE, va. A strikà disҬiinaina, a face ne Ҭinevà indisҬiinainat

INDISKREȚ, adj. mi s. *inconsultus.* Kare n'are diskreȚie, kare n'are mъsurъ aa vorbъ; fъrъ sokoteaaъ; kare nu Ȝine niҬi un sekret. ✿ IndiskreȚii sunt mai nerikuaomi de kът oameni rъi.

INDISKREȚIE, sf. Ainsъ de diskreȚie; nesokotinȚъ; usurinȚъ în vorbe kare dъ de faȚъ un sekret.

INDISOAUBRIAITATE, sf. Kaaitatea aunturii kare este indisoaubbia; se ziҬe desure aur, (fir.) desure o unire kare nu se noate strikà.

INDISOAUBBIA, adj *indissolubilis.* Kare nu se noate desfaҬe, nu se noate toni, nu se noate strikà; se ziҬe desure substanȚe. (fir.) desure o unire, desure aerъminte. ✿ KaaiȚiea, amorua mi interesua sunt sinurieae aerъminte indisoaubbiae dintre mrinȚi mi nonoare. *(Boiste)*

INDISPENSABBIA, adj. *Necesarius*, Neapъrat, de mare nesesitate, fъrъ kare nu noate Ҭinevá,

INDISPONIBIAITATE, sf. Starea, kaaitateaa a Ҭeea Ҭe este indisponibbia.

INDISPONIBBIA, adj. De kare nu noate Ҭinevà dispunne kum va voi; ku kare nu noate faҬe Ҭe va voi.

INDISPOSIȚIE, sf. *Invaletudo.* Starea kъnd Ҭinevá nu se simte bine; o usoarъ maaadie.

INDIVID, sm. *individuum.* Ins, un ins; o persoanъ.

INDIVIDUAAISAȚIE, sf. Fanta, oneraȚia de a individuaaisà; starea aukuzaҬi individuaaisat.

INDIVIDUAAISARE, va. A konsiderà ka individ.

INDIVIDUAAISM, sf. kaaitetea, starea individuaҬi; insuaaitate,

www.dacoromanica.ro

INDIVIDUAL, adj. *individuus.* A individua; care are rannort ca *individul.*

INDOCTRINARE, va. Vezi: Îndoctrinare.

INDOLINȚĂ, INDOLENȚĂ, sf. *lentitudo.* Nesimțire; anatie; nenș, starea sufletului care a fost așa, saŭ a mulțumit toate nattimele.

INDOLENT, adj. ui s. *Segnis.* Care are indolință; care este nesimțitor, fără nășare. ☞ Cei mai mulți oameni sunt indolenți întru căutarea adevărului; urima ominnie ce se înfățișează îi onrește. *(Thucydide.).*

INDOMABBIL, adj. *indomabilis.* Care nu se noate indoma, nu se noate domestivi.

INDUCȚIE, sf. *inductio.* Fanta de a duce, de a introduce. § Un fel de argumentație. § Introducție de nersoane într'un dialog. § Resolușie, determinație. § Konvingere.

INDUCER, va. *inducere.* A introduce, a vîri, a băga, a duce înăuntru.

INDULGINȚĂ, INDULGENȚĂ, sf. *indulgentia.* Blândețe, dulceață, bunătate, facilitate saŭ amăsurare a ĭertă.

INDULGENT, adj. *indulgens.* Blând, bun, ĭertător.

INDUSTRIE, sf. *industria.* Desteritate, măestrie, a face cu ce; fanta prin care omul face orî ce artă de măestrie. § Toate meseriile.

INDUSTRIAL, adj. De industrie, produs prin industrie.

INDUSTRIOS, adj. *industrius.* Care are industrie, care are măestrie, privegnere.

INEFFABBIL, adj. *ineffabilis.* Ceea ce nu se noate esprimá, nu se noate spune prin vorbe; nespus, nedescris. Se zice numai în bine (plăcere, simțimente, ineffabbile).

www.dacoromanica.ro

INEFIKAЧE, adj. *inefficax*. Фърѣ effikaчitate; kare nu nrodуче nimì un effect, nimì un resultat.

INEFFIKAЧITATE, sf. Kalitatea ачkruaлì inefikaче, a ачkruaлì kare nu nrodуче nimì un effect, nimì un resultat.

INEГAA, adj. *inaequalis*. Neeraa, nenotrivit, kare nu este d'o notrivъ, kare nu este tot un fea. § adv. Înir'un kin nenotrivit.

INEГAAITATE, sf. *inaequalitas*. Neeraaitatea, nenotrivirea, neasemănarea între ачkruрì, între dimensiì, între mъrimì, mъsure, karakterurì, persoane, etc.

INEПT, adj. *ineptus*. Fъrѣ dispoziцiì natуraae aa чevà, aa arte, aa цiinцe, etc.

INERENT, adj. *inhaerens*. Nedesnъrцit; unit aa un sujet kum nu se poate desnъrцì; rezistatea, rarvitatea este inerentъ aa materie.

INERENЦЪ, } sf. *inhaerentia*. Junkцie, ainire, în-
INERINЦЪ, } trunire, aegъtуrъ de ачkruрì kare nu se not desnъrцì,

INERT, adj. *iners*. Fъrѣ mişkare, ammorgit; fъrѣ aktivitate, addormit.

INERЦIE, sf. *inertia*. Neaktivitate, ainsъ de mişkare, de aktivitate.

INERУDIT, adj. Fъrѣ erudiцie, fъrѣ învъцъtуrъ; neerudit, neînvъцat.

INERУDIЦIE, sf. Neerudiцie, neînvъцъtуrъ; ainsъ de învъцъtуrъ, de erudiцie.

INESTIMABBIA, adj. *inhaestimabilis*. Kare nu se poate stimà, kare nu se poate preцuì.

INESKУSABBIA, adj. *inexcusabilis*. Kare nu poate fi ѣertat, kare nu poate fi skusat.

INESEKУTABBIA, adj. Kare nu se poate esekutá, kare nu se poate punne în ачkrare; ceea ce nu se poate face, nu se poate imaginì.

INEȘEKЧITAT, adj. Neeșercitat, nedeprins.

www.dacoromanica.ro

INESISTINȚĂ, sf. Aiusъ de esistinȚъ, nefiinȚъ.

INESIIERINȚĂ, sf. Aiusь de esueriinȚъ

INESIIERIMENTAT, adj. *inexpertus.* Kare n'are niчĭ o esueriinȚъ.

INESIIAIKABBIA, adj. *inexplicabilis.* Kare nu se noate esuaikà.

INESIIAIЧIT, adj. Obskur, întunekos, înkurkat, anevoie de înȚeaaes.

INESIIAIKAT, adj. Kare ънкъ nu este esuaikat.

INESIIRESIBBIA, adj. Kare nu este esuresibbia. Vezĭ: Esuresibbia.

INESIIRIMABBIA, adj. Чeea че nu se noate esurimà, чeea че nu se noate surune, nu se noate deskrie. ✲ A facче totua nentru amikua sъĭ este o пaъчere deaiчioasъ; a'ĭ fi totua dator este o пaъчere inesurimabbiaъ. *(D-na de Somery.)*—Пaъчerea binefaччeriĭ este inesurimabbiaъ.

INFAM, adj. *infamis.* Ruminat, rumines, desonorant; kare kommite o fautъ infamъ, neaȚiuitъ, foarte urîtъ.

INFAMIE, sf. *infamia.* Neomenie, fantъ ruminoasъ, neaȚiuitъ, foarte urîtъ. ✲ Kum vom kuteză oare a ne înfьȚiшà înaintea Tatъaui nostru чea чeresk ku infamia nriviaȚiuriaor ші a skaavieĭ?

INFANT, INFANTE, smf. *infans.* Чea maĭ mare, nrimoȚenitua din fiiĭ reȚeauĭ din Suania, din Пortugaaia ші din Neaпoae; titau de onoare.

INFATIGABIAITATE, sf. Kaaitatea чeaaui infatirabbia, чeaaui kare nu se (ostenеȚe).

INFATIGABBIA, adj. *infatigabilis.* Kare nu se (ostenеȚe) de aukuu, kare nu se faliгъ.

INFEKOND, adj. *infecundus.* Kare nrodуче, rodeȚe nuȚin saŭ niчĭ de kum; sterп.

INFENKUNDITATE, sf. *infencunditas.* Nerodire, sternitate, steriaitate.

www.dacoromanica.ro

INFEKT, adj. *fetidus.* Пѫтѫros, îmnѫgit, strikat; kare nѫte, kare îmnѫgeaţe.

INFEKTARE, va. *inficere.* A îmnѫgi; a korrompe, a strikà.

INFEKŢIE, sf. *fetor.* Пѫtoare mare, îmnѫgiçiѫne, strikъçiѫne; kontaţiѫne. moлevmъ.

INFERIOR, adj. ui s. *inferior.* Kare este maĭ jos, sѫnt, de desѫnt; kare se afлъ ne sѫnt aлtѫ într'o fѫnkţie, saŭ în taлente.

INFERIORITATE, sf. *Submissio.* Starea чeлaтĭ че se afлъ maĭ jos de кът aлtѫ în taлente, în ţiinţъ, etc.; kaлitatea чeлaтĭ че se afлъ ne sѫnt aлtѫ într'o fѫnkţie; sѫbaлtern. ☼ Ne sѫnt ѫrîţĭ чeĭ че ne faк a simţì inferioritatea noastrъ *(Chesterfield.)*

INFERNAл, adj. *infernus.* Kare este din infern, din (iad); fantъ saŭ ѫn че vrednik de Satan, de infern.

INFERNAлITATE, sf. Karaktervл fiinţeĭ infernaлe; kaлitatea fanteĭ infernaлe.

INFERN, sn. *inferna.* (Iadѫл).

INFERTIл, adj. *Sterilis.* Steriл, stern.

INFERTIлITATE, sf. *Sterilitas.* Sternitatea, nerodirea ѫnuĭ nъmînt.

INFEѫDAŢIE, sf. Fanta de a infeѫdá. Vezĭ: Feѫd saŭ Infeѫdare.

INFEѫDARE, va. A dà ѫn nъmînt, o monie sare a fi ţinѫtъ în fief dѫnъ sistema feѫdaлъ.

INFIDEл, adj. *infidelis.* Nekredinçios, (soţ, amik. amant —). § Kare nѫ este de adevъrata kredinţъ.

INFIDEлITATE, sf. Neonestie, trъdare; лinsъ de fideлitate, de kredinţъ; кълкare de jѫrъmînt, de promiterĭ, de datoriĭ.

INFINIT, adj. *infinitus.* Nefinit, nemъrginit; kare n'are niçĭ înçenѫt niçĭ finit (sfьrmit); fьrъ marginĭ, fьrъ finit.

INFINITATE, sf. *infinitas.* Kaлitatea лѫkrѫлaтĭ saŭ

www.dacoromanica.ro

a челаї че este nefinit, nemъrginit, (infinitatea аї Dумnezeŭ).

INFINITIV, am. uri n. *infinitivus*. Mod de verb каre nu aratъ niчї nummъr, niчї nersoanъ, nreкum: faччere saŭ a faччe.

INFIRM, adj. *infirmus*. Nesъnъtos, debilъ, (slaab), nenutinчios; deffektuos în vr'o narte a коrпuлаї; aчелла къrчia îї ainseŋe vr'o fakultate saŭ vr'un membru.

INFIRMITATE, sf. *infirmitas*. O maladie saŭ nenutinŋъ oare каre natурaлъ saŭ окkazionatъ în vr'o narte saŭ în vr'un membru din корn; rea orranisaŋie a коrпuлаї ainsa vr'unuї orran, saŭ a funкŋieї aчелаї orran.

INFLAMABILITATE, sf. Kalitatea аuкturaї inflamator, каre se, saŭ se noate anrinde.

INFLAMABBIL, adj. Kare este faчiл (лesne) a se inflamá, a luá foк, a se anrinde.

INFLAMAŊIE, sf. *inflammatio*. Fanta inflamъriї, a anriuderiї; (fir.) Arsurъ, anrindere în oare каre пъrŋї алле коrпuлаї.

INFLEXIBBIL, adj. *inflexibilis*. Nemlъdios, nendulекat.

INFLEXIBILITATE, sf. Kalitatea, karakterul челаї че este inflexibbil, nendulекat, nemlъdios; (fir.) asnru, tiran.

INFLEXIUNE, sf. *inflexio*. Mlъdiere. Se zice în muзikъ desore trecчerea ku dulчeaŋъ dela un lo alta, inflexiunea vocii (a rlasulaї).

INFLUINŊЪ, sf. Puterea saŭ аuкrarea înкinuitъ че aŭ astrele asupra коrпurilor terestre; аuкrarea unei каuse каre faччe a se nroduччe un efект; (fir.) аuкrarea saŭ întinъrirea asupra minŋii, etc., каusalъ urin vorbe, urin esemnle, etc.; o putere moralъ че are чinevá asupra altora înкът askultъ de dînsul. ☞ In-

www.dacoromanica.ro

ſaʏinga ʏnʏĭ sinʏʏr *om noate* aʏkrà asʏnra ʏneĭ aʏnцĭ nosteritъцĭ.

INFAƲINЦARE, va. A infaʏinцá, a aveá infaʏinцъ asʏnra kʏ'và, a aveá oare kare nʏtere asʏnra kʏĭvá înkъt sъ askʏate de tine. (Se konjʏгъ ka Aʏkrare: Infaʏinцez, etc.)

INFAƲARE, } vn. *influere*. A faʏe întinъrire, a
INFAƲIRE, } aveá nʏtere asʏnra... (astreae infaʏeazъ asʏnra kornʏriaor terestre); (fir.) a infaʏá, a aveà nʏtere asʏnra oameniaor înkъt vorbeae taaae, înfъцimarea ta sъ ae takъ întinъrire, sъ askʏate de tine. (Se konjʏгъ ka Aʏkrare: Infaʏez, infaʏezĭ, infaʏeazъ, etc. Infaʏire se konjʏгъ ka Iʏbire: Infaʏesk, etc.) ✲ Trebʏe a rerʏaà moraʏʏriae, kъtĭ eaae infaʏeazъ asʏnra fanteaor noastre maĭ mʏat dekъt temneramentʏa.

INFOAAIƲ˘, sf Karte kʏ koaaa îndoitъ nʏmaĭ în doъ, formъnd nʏmaĭ 4 naцine.

INFORMAЦIE, sf. *informatio*. Fanta de a informà; kъtъгĭ, чerчetъгĭ snre a deskonerí adeʏъrʏa, snre a afaà ʏn чe.

INFORM, adj. *informis*. Kare n'are forma чe trebʏieà sъ aĭbъ; nenerfekt, ʏrît, kʏ formъ ʏrîtъ.

INFORMARE, va. *Quaerere*. A faʏe kʏnnoskʏt, a dà de цire.

INFORTƲNЪ, sf. *infortunium*. (Nenoroчire); adversitate; disgraцie. ✲ Kʏaminea infortʏneĭ este de a fi fost feriчe. *(Eurepide.)*

INFORTƲNAT, adj. *infelix*. Infeaiчe, neferiчit, (nenoroчit).

INFRƲKTƲOS, adj. *infructuosus*. Kare nʏ nrodʏчe frʏkte, kare este neroditor, kare nʏ addʏчe niчĭ ʏn foaos.

INFƲSARE, va. *Macerare*. A onъrì.

INFƲSIE, sf. Fanta dę a infʏsà, de a onъrì; o kъritʏгъ, saĭ onъreaaъ.

www.dacoromanica.ro

INȚENIOS, adj. *ingeniosus.* Kare are Țenițĭ; kare are mʏlțь nrițenneere, mʏlțь iskʏsinȚь, mʏlt snirrit.

INȚENIOSITATE, sf. Kalitatea Țeallʏĭ inȚenios.

INȚRAT, adj. *ingratus.* Nerekʏnnoskьtor nentrʏ faȚȚerĭ de bine, nentrʏ amor, etc. (fir.) Sterп, nefrʏktʏos. ✲ InrraȚiĭ ne învaȚь a ne faȚȚe avarĭ *(P. Syrus.)*—Este maĭ bine d'a te esnʏnne a afla inrraȚĭ dekьt de a'Țĭ înkidde ʏlla la Țeĭ miserabbiaĭ. *(La Bruyère.)*

INȚRATITʏDЬ, } sf. Ainsь de nekʏnnoȚinȚь.
INȚRATITʏDDINE, } nentrʏ o faȚȚere de bine, etc. ✲ O voĭ karii vь nalnȚeȚĭ de inrratitʏddine, aĭ n'aȚĭ avʏt nalȚerea de a faȚȚe bineae? *(De Levis)*

INȚREDIENT, sn. (deaa *ingredior* intrʏ.) Tot Țeînțrь într'ʏn amestik, în komnosiȚia ʏnʏĭ remed, ʏnʏĭ aeak, ʏnʏĭ dres, etc.

INIMAȚIE. Vezĭ: Inimiție.

INIMAȚINABBIA, adj. Kare nʏ noate fi imaȚinat, kare nʏ se noate înkiințì.

INIMIȚIE, } sf. *inimicitia.* ʏrь; reavoinȚь.
INIMIȚIȚIE, }

INIMITABBIA, adj. Kare nʏ se noate imità, kare nʏ se noate asemьnà.

INIȚIAA, adj. Kare înțene (aitterь iniȚiaaь), deaa înțenʏt.

INIȚIATOR, adj. Kare iniȚieazь, kare introdʏȚe într'o kʏnnoȚinȚь, într'ʏn mister.

INIȚIATIV, adj. Kare dь, aasь iniȚiativa. Vezĭ: IniȚiativь.

INIȚIAȚIE, sf. Fanta de a iniȚià, saĭ de a fi iniȚiat. Vezĭ: IniȚiare.

INIȚIATIVЬ, sf. Albertate de a aaaeȚe; fakʏltatea de a înțennе; fakʏltatea de a faȚȚe nronosiȚiĭ de aeȚe fьrь ka eaae sь fie nrovokate de nʏterea xeraaь.

INIȚIAT, adj. *initiatus.* Kare este iniȚiat în mis-

www.dacoromanica.ro

terrї; kare este admis, nriimit într'o assoçiaçie sekretъ.

INIÇIARE, va. *initiare.* A admitte, a nriimì, a introdъce ne çineva în nisкaiї cerimoniї sekrete, în misterъrї, într'o çiinţъ, în noлitikъ, în fineţeлe vneї nrofessiї. (Se konjъgъ ka Лъkrare: Iniçiez, iniçiezї, etc.)

INJEKTARE, va. *injicere.* A introdъce vn лikvor kv vn raistir într'o плагъ, în sine. (Se konjъgъ ka Îndrentare: Injekt, saŭ injektez, etc.)

INJEKÇIE, sf. *injectio.* Fanta de a injektâ; лъkvълa saŭ лikvorъa injektat. Vezї: Injektare.

INJЎRЪ, sf. *injuria.* Insvлtъ, înjvrъtvrъ.

INJЎRIOS, adj. *injuriosus.* Înjvrъtor, insvлtъtor, offensъtor.

INJЎST, adj. *injustus.* În kontra jvstiçieї, nedrept.

INJЎSTIÇIE, sf. *injustitia.* Ainsъ de jvstiçie, de drentate; nedrentate; fantъ injvstъ, nedreantъ.

INNAVIГABBIA, adj. *innavigabilis.* Kîŭ ne kare nv se noate navigà, ne kare nv noate плvtì o navъ, vn vas.

INNOЧENT, adj. *innocens.* Kare nv este kvлnabbia; (nevinovat).

INNOЧENÇЪ, sf. *innocentia.* Starea vnvї innocent; лinsъ de kvлnabiлitate; (nevinovъçie); nrea mare simnлiчitate.

INNOЧINÇЪ, sf. Vezї: Innoчençъ.

INNORANÇЪ, sf. Vezї: Irnorançъ.

INNOVATOR, adj. Kare innoveazъ, kare introdvce лvkrvrї nvoї, ideї, vorbe nvoe.

INNOVAÇIE, sf. *immutatio.* Introdvcere de oare kare nvovtъçї într'vn (obiчeiŭ).

INNOVARE, va. *innovare.* A introdvce nvovtъçї.

INODOR, adj. *inodorus.* Fъrъ odoare, fъrъ miros.

INOFFENSIV, adj. ui adv. Kare nv noate offensá;

www.dacoromanica.ro

каre ну însуаць, каre ну attакъ ne nimini; într'un кiн neoffensъtor, neattакътor.

INORГANIK, adj. Аале кърvia пъргї n'aў între eале deкът nумaї niџe rannortvrї de aderenџъ, de џinere vneле de aлteле. Пeatra este inorranikъ, iar o плantъ, vn animaл sunt orraniче nentrv къ aў orrane.

INSAAўBRў, } adj. *insalubris.* (Лoк, кasъ—) stri-
INSAAўBER, } кътor de sънътate, nesънътos.

INSAAўBRITATE, sf. Кaлitatea лoкvлvї, a кaseї каre este în кontra sънътъџiї, în кontra saлvbritъџiї.

INSKRIПЏIE, sf. *inscriptio.* Vorbe, frasvrї titлvrї în nvџine vorbe skvлnite ne metaлvrї, ne marmvrъ, etc. § t. de џeomet. Firvrъ însкrisь într'un черк, saў într'o aлtъ firvrъ.

INSEKTЪ, sf. *insectum.* Animaл miк ну коrnvл кomuvs de ineле saў de sermente, mi ну лabe saў nivioare artikvлate, nrekvm mvџeле, vesniле, etc. (deлa *sectus*, tъieat.)

INSEKTIVOR, adj. Каre mъnînкъ insекte.

INSIDIOS, adj. *insidiosus.* Каre кavtъ, каre џinteџe a înmълà, a amъџi (mъnгъiere, nresent, nronosiџie, vorbe insidioase) amъџitoare; каre кvnrinde, каre askvnde o кvrsъ.

INSINўARE, va. *insinuare.* A introdvче, a faчe a intrà înчetvл ну înчetvл; (fir.) A dá, a înџeлleџe ну înчetvл, ne denarte; § v. ners. A se insinvà, a intrà ну înчetvл mi ну mъestrie în mintea, în innima кvїvá.

INSINўATIV, adj. Bvn a insinvà.

INSINўAЏIE, sf. *insinuatio.* Adresъ, mъestrie îndemъnare de a insinvà; чeea че чinevá insinveazъ; чeea че чinevà zиче snre a кantivá bvnăvoinџъ a avditoriлor; fanta nrin каre чinevà se introdvче, întrъ ну înчetvл, ne nesimgite în innima кvїvà, etc.

www.dacoromanica.ro

INSIIID, adj. *inficatus.* Fad, fъrъ savoare, fъrъ vvst, fъrъ sare, nenaъkvt; kare nv attinge, nv miiukъ simgvriae.

INSIIIDITATE, sf. *Insulsitas.* Kaaitatea avkvaъї, saў a fiinge insiiide. Vezї: Insiiid.

INSISTARE, vg. *insistere.* A stъvnì.

INSOCIIABIAITATE, sf. Karakterva fiinge nesociiabbiae.

INSOCIIABBIA, adj. *insociabilis.* Kv kare cinevá nv noate viegvì.

INSOAENCЪ, sf. *insolentia.* Aiinsъ de resuent; vorbъ, fantъ insoaentъ, attinvъtoare, offensъtoare. (obrъzniie)

INSOAENT, adj. *insolens.* Sfrvntat; kare n'are resuent. (obraznik.)

INSOAINCЪ, sf. Vezї; Insoaencъ.

INSOAVBIAITATE, sf. Kaaitatea vneї nrobaeme, etc. kare nv se noate desaerà.

INSOAVBBIA, adj. *insolubilis.* (Nrobaemъ, saў aat cevá) kare nv se noate desaerá.

INSOMNIE, sf. *insomnia.* Aiinsъ de somn, nedormire.

INSIIEKTARE, va. *inspicere.* A esaminá, a nriverieà ka vn insuektor. (Se konjvgъ ka Indrentare: Insuekt, saў insuektez, etc.)

INSIIEKTOR, sm. *inspector.* Acealaa kare are insuekcia, kare este înkъrkat kv nriverierea vneї avkgъrї.

INSIIEKCIE, sf. *inspectio.* Fanta de a insuektá, de a nrivierieá o avkrare oare kare.

INSIIIRATOR, smf. ui adj. Kare insuiiъ, însvffaъ.

INSIIIRACIE, sf. *inspiratio.* Însvffaare, konsiaaiї; miiukare svbitъ a svffaetvaї kare îa insuiiъ, îa însvffaъ, îї dъ kvgetъgї, ideї mъregie.

INSIIIRARE, vag. *inspirare.* A însvffaà. (Se konjvgъ ka Arare: Insuiir, insuiirї, insuiiъ; etc.)

www.dacoromanica.ro

INSTINKT, sn. *instinctus.* Simtiment natvraл de binele ши de rъu fisik ши înstuшă ши de чeл moraл; mişkare, îmninţere natvraлъ, fъrъ jvdekatъ kare dirije ne animale în vieţvirea лor; лeţe natvraлъ a animaлelor.

INSTINKTIV, adj. De instinkt, saŭ prin instinkt.

INSTITVARE, va. *instituere.* A stabilì, a aşezà чevà din nvoŭ; a aşezà ne чinevà într'o fvnkţie, într'o dreptъtorie (Se konjvgъ ka A lukra re: Institvez, etc.)

INSTITVT, sn. *institutum.* Korp de bъrbaţĭ literaţĭ, de învъţaţĭ, de artistĭ aлeşĭ, komvnind adunarea akademiilor franţeze.

INSTITVTOR, s. *institutor.* Kare institveazъ, kare aşează (o rъndveлъ, o serbare); aчeлa kare dъ prima instrvkţie vnuĭ konil; maĭsterul saŭ patronul, karul vnuĭ pensionat.

INSTITVŢIE, sf. *institutio.* Fanta de a institvì, de a aşezà; lukrul institvat; aşezъmînt.

INSTRVKTOR, smf. şi adj. Kare instrveţe; kare aratъ eserţiţiul (kъpitan instrvktor) învъţъtor.

INSTRVKTIV, adj (Lukrt, metod, karte, konversaţie instrvktivъ) kare instrveţe.

INSTRVKŢIE, sf. *institutio.* Edukaţie; precepte date spre a instruì; kvnoştinţe; învъţъtvrъ.

INSTRVIRE, va. *instruere.* A învъţà, a dà leţiĭ, a dà kvĭnţe kvnoştinţe.

INSTRVMENTAL, adj. De instrvment (muzikъ instrvmentalъ).

INSVBORDINAŢIE, sf. Linsъ de svbordinaţie, linsъ de svpvnere.

INSVBSTANŢIAL, adj. Kare n'are svbstanţъ, kare n'are korp, este neninţit.

INSVLĂ, sf *insula.* Vn spaţiŭ de pămînt înkvnjvrat kv apъ, (ostrov).

INSVLTARE, va. *insultare.* A insultà, a attakà,

www.dacoromanica.ro

a offensà, a attinge onoarea kuîvå unin vorbe unin skris, unin uurtare, etc. (Se konjugъ ka Sъatare: Insvat, insvâgï, insvatъ; etc.)

INSÙATЪ, sf. *insultatio.* Attak; attingere, batjokurъ, înjurъturъ.

INSÙRGENT, ş. Cel ce se reskoalъ în kontra unei autoritъgï.

INSÙREKGIE, sf. Reskoalъ; fanta de a se reskulà; revoltъ.

INSÙREKGIONAL, adj. Kare are de skop insurekgia.

INTEGRAL, adj. Întrer, komplekt. (Kalkul integral), al finitului unin infinitul *mik.*

INTEGRALITATE, sf. Starea unui lucru întrer, komplekt.

INTEGRANT, adj. (Parte integrantъ) kare kontribuege la întregitatea unui tot.

INTEGRAGIE, sf. t. de mate. Fanta de a întregì, de a integrá.

INTEGRÙ, adj. *Integer.* Kare este de o urobitate nekorumptibbiaъ, foarte drept, foarte onest.

INTEGRITATE, sf. *integritas.* Urobitate, virtute nekorumptibbiaъ.

INTELALEKTÙAL, adj. Kare este al înţelalegъgerii, kare ţine de fakultatea înţelalegъgerii; spiritual.

INTELALEGINGъ, } sf. *intellegentia.* Fakultatea
INTELALIGENGъ, } înţelalegъgerii; kapacitatea de a înţelalegъge, de a kunnoaşte, de a uricenne.

INTELALIGENT, adj. *intelligens.* Kare are fakultatea înţelalegъgerii; kapabbil de a înţelalegъge; abil, uricenut.

INTELALIGIBBIL, adj. Facil a înţelalegъge; kare poate fi înţelales.

INTEMPERANGъ, } sf. *intemperantia.* Vigiu în
INTEMPERINGъ, } kontra temperangei; neastimnur.

www.dacoromanica.ro

INTENDANȚĂ, sf. *Praefectura.* Direcție, administrație de treburi importante, a unei provincii, a casei unui om avut, a unui prinț, etc.

INTENDANT, adj. *Praefectus.* Însărcinat cu direcția oare cărora treburi, cu ostire de a kommandá, însărcinat cu direcția treburiaor unei case a unui om avut.

INTENȚIE, sf. *Volentas.* Voie, voință, cugetare a face un ce.

INTERCALARE, va. *intercalari.* A pune între, a adăugá între; a interpolà. (Se conjugă ca Lucrare: Intercalez, sau intercal; intercalăi, etc.)

INTERCEDDERE, vn. *Deprecari.* A rugá pentru cineva. (Se conjugă ca Pricedere: Interced, intercezi, intercede; intercedeam; am intercis; interceseiu; intercesessem; voiu, aș intercedde; intercede, intercedați; intercis).

INTERDICȚIE, sf. *interdictio.* Sfatuire, oprire din funcții, dintr'o dregătorie.

INTERZICERE, va. *interdicere.* A opri cuiva un ce; a opri pe cineva de a face ceva.

INTERIOR, adj. *interior.* Care este înăuntru.

INTERIM, sm. *intereà.* Întretimp. § adv. Până când, provizoriu.

INTERIORITATE, sf. Calitatea, starea a ceea ce este înăuntru.

INTERLOCUTOR, smf. Persoana introdusă între'un dialog; întrebător.

INTERLOCUȚIE, sf. *interlocutio.* Discursa, vorbirea interlocutoriaor.

INTERMEDIU, sn. Petrecerea între doi ani.
INTERMED, § Substanța adăugată la o alta spre a o destinà, spre a o strecurà.

INTERMEDIAR, adj. *intermedius.* Care este între doi; pus între, la mijloc, § Subordinat, mai de jos.

www.dacoromanica.ro

INTERMINABBIA, adj Kare nu se noate terminà.

INTERMITENT, adj. *intermisus*.. Kare înceteazъ, mi învene iarъ uniu intervaлuрї, în nerioade, din къnd în къnd.

INTERNAT, sn. Пensionat în кare eлeviї mi лokuesк.

INTERN, adj. *intèrior*. Kare este înъuntru. § Se ziче desnre un eлev кare лokueщe într'un nensionat.

INTERNUNЦIU, sm. Kare цine лokuл unuї nunцiй.

INTERПOSIЦIE, sf, *interpositio*. Situaцia unuї коrn nus între aлte doъ коrnuрї.

INTERПRETAЦIE, sf. *interpretatio*. Fanta de a interпretà, de a esnлikà.

INTERПRET, smf. *interpres*. Tradukъtor, esлikator. (Draroman.)

INTERПRETARE, va. *interpretari*. A tradуче dintr'o aimbъ într'aлta; a esnлikà чeea че este obskur, întuneкos saŭ askuns.

INTEROГATIV, adj. *interogativus*. Kare serveщe sure a interorà, sure a întrebà.

INTEROГARE. va. *interogare*. A întrebà.

INTEROГAЦIE, sf. *interogatio*. Kestiune, чestiune, întrebare.

INTERSEKЦIE, sf. Пuntu unde doъ лinnії, doъ плanuрї se taie, se întълnesк.

INTERSTIЦIU, sn. *interstitium*. Intervaл determinat de timn, de snaцiї; nor; snaцiї între moлekuлe, între nъrцї.

INTERVAЛ, sn. *intervalum*. Distanцa deлa un timn, deлa un лok, deлa un sunnet, deлa un коrn лa un лaiu.

INTERVENIRE, vn. *intervenire*. A se amestekà, într'o cълчeavъ sure împъкare; a venì între; a mizлocì. (Se конjuгъ ка V e n i r e: Intervi, etc.)

INTERVENЦIE, sf. *interventus*. Fanta de a în-

www.dacoromanica.ro

trevenì; fanta unuĭ nonor kare întrevine în turburările altuĭ nonor sure împăkare.

INTESTIN, adj. *intestinus.* Intern, înăuntru, kare este în korp. § (sir.) Turburăre intestine, aunte civile, aunte între doŭ partiturĭ în acelaşi nonor. § sm. pl. *intestina.* Maţele.

INTESTINAL, adj. Kare ţine de intestinŭ, de maţe.

INTIMIDARE, va. A înfrikoşà, a face a se teme; a ameninţá. (Se konjugă ka Auzare, mi ka Udare: Intimidez, mi intimid, etc.)

INTIMIDAŢIE, sf. Fapta de a intimidà, de a înfrikoşà, de a face a se teme.

INTOLERABIL, adj. *intolerandus.* Nesuferit; kare nu se poate (îngăduì), kare nu se poate tolerà; fapta, auzirea kăria nu se poate da voie de a se face.

INTOLERANŢĂ, sf. *intolerantia.* Lipsă de tolerauţă, de voie, de (îngăduire), (neîngăduire).

INTOLERANT, adj. *intolerans.* Kare nu este tolerant, kare nu dă voie, nu (îngăduie) un pe.

INTONAŢIE, sf. *Modulatus.* Modulaţie, manieră de a întoná un kăntek.

INTRANSITIV, adj. t. de gram. (Verb intransitiv.) Neutru, a kăria auzire nu merge d'a drептul kătre niçĭ un subjet, kare n'are niçĭ un regim direkt, nerekum: merg.

INTREPID, adj. *intrepidus.* Kare nu se teme de nerikoal, kare îl înfruntă, îĭ stă în kontra.

INTREPIDITATE, sf. Tărie de kuraţiŭ în nerikoal, saŭ într'o împrejurare grea, estraordinară.

INTRINSEK, adj. *intrinsecus.* Real, interior, kare este în sine, înăuntru; valoarea unuĭ auzit având în vedere numaĭ materia aĭ fără kostul fapturiĭ saŭ a auzitoriĭ aĭ.

INTRODUCERE, va. *introducere.* A face să intre, a duce înăuntru.

www.dacoromanica.ro

INTRODUKTOR, smf. Kare introdуче, kare faче sъ intre înъуntrу.

INTRODUKЦIE, sf *introductio.* Fanta de a introdуче, de a dуче înъуntrу.

INTUITIV, adj. (Vizіune intuitivъ) de Dumnezeŭ; kare nu прovine de afarъ, çi din nъuntrу, deла suffлet.

INTUIЦIE, sf. Vizіune învederatъ, sigurъ, de Dumnezeŭ, ka a чeea de kare se bukurъ чeї drepцї, binefericiцiї; nemъrginire internъ, neatъrnatъ de simцurї.

INUNDARE, va. *inundare.* A înnekà prin vъrsare de anъ.

INUNDAЦIE, sf. *inundatio.* Vъrsare de ape kare înneakъ.

INUTIL, adj. *inutilis.* Kare nu serveçte sure nimik, kare nu este bun la nimik; (netrebuinчios).

INUTILITATE, sf. *inutilitas.* Kalitatea лukrulуї inutil, kare nu é bun la nimik; (netrebuinçъ).

INVALID, adj. mi s. *invalidus.* Skilod, stroniat, infirm, nemutinчios, kare nu poate lukrá sure a'mї çineá vieaça.

INVARIABILITATE, sf. Kalitatea лukrulуї invariabil, kare nu se skimbъ, nu se modifikъ.

INVARIABIL, adj. *immutabilis.* Kare nu se skimbъ, nu se modifikъ.

INVASIUNE, sf. *occupatio.* Nъvъlire asupra unei цere, kutropire.

INVEKTIVЪ, sf. *Objurgatio.* Vorbъ, esupressie înjurъtoare, satirikъ, batjokoritoare.

INVENTARE, va. *invenire.* A aflà, a imaçinà, a înkiputì un lukru din noŭ în arte, în çiinçe prin mijlocirea çenialуї seŭ (a nъskocì). (Se konjurъ ka Lukrare: Inventez, saŭ invent; inventezї, saŭ invenцї, etc.)

INVENTATOR, INVENTOR, } smf. *inventor.* Kare inventъ, kare aflъ un ce nemaї ъntъia oarъ în arte.

www.dacoromanica.ro

INVENȚIE, sf. *inventio.* Fauta de a inventá. Vezĭ : Inventare.

INVERS, adj. *inversus.* Avat d'a'ndoasea.

INVERSIE, sf. *inversio.* Trasnosiție, skimbare în ordinea vsvaa (obiĭnuit) aa vorbeaor dintr'un fras.

INVERTEBRAT, adj. Fără vrebben.

INVESTIRE, va. A dá kvĭvá o învestitvrъ, o dreptorie înaatъ

INVETERAT, adj. *inveteratus.* Înrădъcinat; kare ține, este de mvat; învekit.

INVIDIE, sf. *invidia.* Pismъ.

INVIDIOS, adj. *invidus.* Kare are invidie, pismъ.

INVIOAABIAITATE, sf. Kaaitatea nersoanei inviоaabbiae; kare nv se noate vioá, kare nv se noate kъakà, înfrъnțe.

INVIOAABBIA, adj. *inviolabilis.* Kare nv se noate vioà, kare nv se noate înfrъnțe, kъakà.

INVIZIBIAITATE, sf. Kaaitatea ființei invizibiae, nevъzvte, ka Dvmnezeĭ, etc.

INVIZIBBIA, adj. *invisibilis.* Nevъzvt, kare nv se noate vedeà, nv se vede.

INVITARE, va. *invitare.* A rvrá ne ținevá a se afáá, a merțe vndevà, aa o masъ, aa vn baa, etc. (Se konjvgъ ka Știtare : Invit, inviți, invitъ; etc.)

INVITAȚIE, sf. *invitatio.* Fauta de a invità. Vezĭ : Invitare.

INVOKARE, va. *invocare.* A kiemà ajvtorva aĭ Dvmnezeĭ, aa vneĭ nersoane nvterniče, aa aeții, etc.

INVȘANERABIAITATE, sf. Starea, kaaitatea ființei invvanerabbiae, kare nv se noate atiințe, nu se noate (rъni).

INVȘANERABBIA, adj. *invulnerabilis.* Kare nv noate fi vvanerat, kare nv noate fi (rъuit).

www.dacoromanica.ro

IOD, sn. Sybstanцъ eлementarъ каre пrodyче, ky idroцenya, aчidya idriodik.

IOЛIT, sn. O пeatrъ каre miroasъ a vioлetъ.

IONIK, adj. t, de arxi. (ordin ionik), aл treiлea ordin din arxitektyra antikъ, ky kanitea în voлytъ.

IП.

IПERBOЛЪ, sf. t. de retorikъ. Adaos ; essaцeraцie пeste mъsurъ.

IПERBOЛIK, adj. *Exaggeratus.* Kare цine de iперboлъ ; каre essaцereazъ.

IПNOTIK, adj. Kare пrovoakъ, kieamъ somnya ; narkotik.

IПOKRISIE, sf. Annarinцъ, înfъцiшare, arъtare minчinoasъ de пietate, de virtyte, de evлavie, de amor, etc.

IПOKRIT, adj. *hypocrita.* Kare are inokrisie. Vezi Iпokrisie.

IПOTENUSЪ, sf. *hypothenusa.* t. de цeo. Laттyrea onnysъ лa ynriya drent intr'yn triynriў drentynriў.

IПOTEKЪ, sf. *hypotheca.* Drent deлerat saў dat ynuї kreditor asynra momiiлor debitorялuї (datornikялuї).

IПOTEKARE, va. A dá în inotekъ. Vezi : Iпotekъ.

IПOTESЪ, sf. *bypothesis.* Înkinyire, пresyппynпere de yn aлeгy kare ar пyteá fi saў ny.

IПOTETIK, adj. *hypotheticus* Пronoziцie, kaz, etc. fyndatъ пe o inotesъ. Vezi: Iпotesъ.

IПTEK, adj. Orinat, ky doъ arrine, t. de arxitek.

IR.

IRISЪ, sf. *Arcus.* Kyrkybeў ; totya saў пarte din kyлoriлe aўї formate de natyrъ saў de arlъ ; kyлoaлea

www.dacoromanica.ro

din nreţiyrya objeteaor vъzyte nrintr'o nrismъ, mi kare seamъnъ ky kyrkybeya.

IRISAT, adj. t. de istor. natyr. Akonerit ky iris.

IRONIE, sf. *ironia*. Avare în ris.

IRONIK, adj. În kare este ironie (vorbe ironiye).

IS.

ISAŢA, sm. Mareale kambeaan aa Syatanyayĭ.

ISAŢON, adj. t. de ţeom. Ky yniryrĭ eryaae.

ISION, sm. Konsteallaţia koroaneĭ ayslraae.

ISISA, sf. Divinitate eţintieanъ.

ISLAM, sn. Maometism.

ISLAMISM, smf. *Maometism*; ţeara *maometanъ*.

ISOČEL, sn. *isocelus*. Tryngiĭ ky doъ laltyre egaae.

ISOKRIST, smf. Sektar kare eraaă ne anostoaĭ ky Iisys Xristos dynъ înviere.

ISOŢON, sn. Synrafaţъ ky yniryrĭ eraae.

ISOLARE, va. A sinryrьtъţi, a desureynă korniyriae.

ISOLAT, adj. Sinryrьtъţit.

ISOLAŢIE, sf. Sinryrьtъţire, fanta de a isolă, de a sinryrьtъţi, de a desnreynă korniyriae.

ISOMERIE, sf. t. de mat. Redykţii de fraţţii aa aţelaaш denyminator.

ISOMORF, adj. t. de mineralogie. Se nymeţţe asfel korniyrĭ de forme analoaţe saŭ asemъnate.

ISOPOLITIE, sf. Eraalitate de dreniyrĭ polilive ealektoraae.

ISTM, sn. *isthmus*. Aimbъ de nъmînt între doъ mъrĭ, saŭ doъ roalyrĭ.

www.dacoromanica.ro

ITINERAR, adj. *itinerarium.* (Коларъ, stîlu iteneraru), ну̀ s în reskrучî, în resnîntiĭ, ші kare aratъ drумуриле. § sn. Note, însemnъrĭ de локуrĭ ne унde treче уn кълъторiе, saŭ ne унde are sъ treakъ ; note de însъmnъriле dintr'o кълъторie.

ÎM.

ÎMPUNNERE, va. *imponere.* A пунe în, d'asupra ; a пунe impoziţiĭ, o такъ. § A însuirà respekt, temmere ; a impune tъчerea, a fakче sъ такъ. ☞ Nу este noate mулцумire maĭ dулче dekът privaţiile че'шĭ împune чinevá nentru ferichirea челор iubiţĭ de dinsu.

ÎN.

ÎNDOKTRINARE, va. *Erudire.* A învъцà ne чinevà o doktrinъ, o ştiinţъ. (Se конjугъ ka Mъnare : îndoktrin, îndoktrinĭ, îndoktrinъ ; etc.)

ÎNSEMN, sn. *Signum.* Semn, markъ sure a купоаще уn че ; semnu, tabла че se пунe ла уша унеĭ marasiĭ sure a купноаще че se vinde într'însa.

JA.

JAK, sm. Patriarxu, попеßичеле japonez,

JAKOBIN, sm. *Dominicanus,* Къларугъr de aĭ St. Dominic.

JAKOBINISM, sn. Sistema jakobiniлor.

JANSENIAN, adj. Dисчеполаĭ de aĭ луĭ Janseniĭ.

JANSENISM, sn. Doktrina jansenistiлor.

JANSENIST, sm. Partisan ал jansenismулуĭ ; om devot ші foarte arster.

www.dacoromanica.ro

JASП, sn. *jaspus.* Пeatrъ пestriцъ, de natrrь aratrAtrĭ; karц strъbъtrt de o tintrrъ metaAikъ.

JO.

JOKEV̆, sm. Domestik, vaAet, (sArrъ, чioкoiĭ).

JOVIAA, adj. *Festivus.* Voios, vesseA.

JOVIAAITATE, sf. KaAitatea, karakterrA чeAAtĭ чe este joviaA, voios; veseAie.

JV.

JVDIЧIAR, adj. *judiciarius.* De jrstiцie, jrdekъtoresk.

JVDIЧIOS, adj. *consideratus.* Kr jrdekatъ.

JVNONA, sf. O divinitate mitoAoцikъ.

JVNTЪ, sf. KonsiAAirA din Snania.

JVRIDIKЦIE, sf. *juridictio.* Пrtere, drent de a jrdekà; tribrnaA inferior.

JVRISKONSVAT, sm. *jurisconsultus.* Kare nrofeseazъ drentrA, Aeцiae, ши dъ konsiAAirrĭ asrnra drentrAtĭ, în jrdekъцĭ.

JVRISПRVDENЦЪ, } sf. *jurisprudentia.* Щiinца
JVRISПRVDINЦЪ, } drentrAtĭ, a Aeцiaor.

JVRIST, sm. Kare krnnoaце drentrA, Aeцiae; kare skrie asrnra drentrAtĭ.

JVST, adj. *justus.* Drent, ekitabiA, eчitabbiA, konform kr drentatea, kr jrstiцia. sm. Om brn, virtros, kare nr kaAkъ Aeцiae nrobitъцiĭ, aAAe drentъцiĭ, aAAe reAiцieĭ; adevъratrA fiAosof.

JVSTEЦЪ, sf. Esaktitate; înnemerire întokmaĭ; rertAaritate mare într'o Arkrare.

JVSTIЦIE, sf. *justitia.* Drêntate.

JVSTIFIKABBIA, adj. Kare noate fi jrstifikat.

JVSTIFIKAЦIE, sf. Fanta de a jrstifikà; anъrare în jrdekatъ.

www.dacoromanica.ro

JȣVENAL, adj. (jokurĭ jivenale) amestekate de danţurĭ ui de eserçiţiurĭ în onoarea jivneţeĭ; jokurĭ neroniane, t. dè antikitate.

LA.

LABOR, sn. *labor.* Lucru ku mъĭnele, kornoral.

LABORARE, va. *Arare.* A lukrá pъmîntul.

LABORIOS, adj. *laboriosus.* Kare lukreazъ mult, kъrvia îĭ place lucru.

LABIRINT, sn. *labyrinthus.* Kalle gъtъçitъ la Ellinĭ; un loc închis ku zidurĭ, unde o mulţime de kotiture închise iarъşĭ între zidurĭ, ui a kъrvia emire erà foarte anevoie. (fig.) Închikъturъ mare în treburĭ, etc.

LAÇE, adj. *laxus.* Frikos; fъrъ onoare.

LAÇETATE, } sf. *ignavia.* Frikъ; lipsъ de ku-
LAŞIETATE, } raţiĭ; înjosire de sufflet; lipsъ de onoare.

LAKEU, sm. *Pedisequus.* Domestik, valet în livreà.

LAKONIK, adj. *laconicus.* Konuis, restrîns, previs, puţin la vorbe.

LAKONISM, sn. *Breviloquentia.* Felul de a vorbi konuis, energik, ka Lacedemonienii; maniera de a se esprimà în puţine vorbe ui ku mult înţelles.

LAKTIFER, adj. (Plantъ laktiferъ) dъtъtoare de lapte.

LAKTIFIKЪ, adj. Kare urodeşte lapte, kare îl adaoge.

LAKUNEALЪ, sf. } *lacunar.* Îmbrъkъminte de pъ-
LAKUNAR, sn. } reţiĭ, de plafundurĭ (tavanurĭ),

www.dacoromanica.ro

în timnʌʏrie, în zidʏrie saŭ în marmʏrʏ, ʌʏkrat în kornițe ui în tabʌe.

ΛΛKȣNARE, va. A îmbrʏkà nʏrecțĭ în ʌʌkʏne-ʌe. Vezĭ: Λ a k ʏ n e a ʌ ʏ.

ΛΛKȣNʏ, sf. *lacuna.* Ceea ce ʌinsecțe într'o karte, într'ʏn text, într'ʏn diskʏrs; ʌinsʏ de uir, de ʏrmare, de ʌecʏtʏrʏ în ideĭ, în vorbe.

ΛADI, sf. Doamnʏ, în E n r ʌ e z e ȣ e; titʌʏ de femeĭ ui de fete nobbiʌe.

ΛAΓȣNʏ, sf. *lacuna.* Λak mik; notnoʌ akonerit kʏ anʏ.

ΛAIK, adj. ui s. *laicus.* Kare nʏ este ekʌesiastik; mirean.

ΛAMʏ, sf. *lamina.* Vezĭ: Λ a m i n ʏ.

ΛAMBRIS, } sn. *lacunar.* Vezĭ: Λ a k ʏ n e a ʌ ʏ.
ΛAMBRIȣ, }

ΛAMENTABBIΛ, adj. *lamentabilis.* Denʌorabbiʌ, de nʌʏus, dʏreros.

ΛAMENTAȣIE, sf. *lamentatio.* Nʌʏnțere kʏ țemmete, kʏ strirrʏte.

ΛAMENTARE, va. *lamentari.* A nʌʏnțe.

ΛAMINʏ, sf. *lamina.* Ferʏʌ ʏnʏĭ kʏțit, saŭ aʌ ʏneĭ arme tʏioase. § Tabʌʏ sʏnțire de fer.

ΛANKE, sf. *lancea.* (Sʏʌʌiȣʏ).

ΛANKEAR, s. *lanceurius.* Kʏʌʌʏreȣ armat kʏ ʌanke; fabrikant de ʌʏnkĭ.

ΛANȣERE, } vn. *languere.* A se tonì kʏ înketʏʌ
ΛANΓȣIRE, } de o maʌadie, (fig.) de o nasiʏne, de ʏrît, de dorinț, de amor; a nʏtimì de kevà (a nirnikì), se zike ui a ʌʏnțezì; (fig.) A se ammorțì, a înkenenì, a fi fʏrʏ viroare, fʏrʏ aktivitate.

ΛANTERNʏ, sf *lanterna.* (Fʏʌinar).

ΛAΠIDARE, va. *lapidare.* A ommorî ne kinevà kʏ netre.

ΛAΠIDAȣIE, sf. *lapidatio.* Fanta de a ommorî kʏ netre.

www.dacoromanica.ro

ΛΑΠΤΙFΑΓ, adj. Kare se ntreuge ku λaute.

ΛΑΠΤΙFER, adj. Kare dь λaute.

ΛΑΠΤΙFIK, adj. Kare nrodtue λaute.

ΛΑRΓO, adj, t. de mtsikъ argъtъnd mimkare foarte λentь, λiиь.

ΛΑRVЪ, sf. Kornta, kadavertа tneĭ inseкte, mi maĭ aλλes aλ tneĭ omide, înkis în krisaλidь, maĭ nainte de a se metamorfosá mi de a emì ku arrine.

ΛΑSЧIV, adj. *lascivus.* Foarte înkλinat λa naъчeriλe amortλaĭ.

ΛΑSЧIVIE, ΛΑSЧIVITATE, } sf. *lascivia.* Foarte mare inkλinaue λa naъчeriλe amortλaĭ.

ΛΑSITЪDЪ, ΛΑSITЪDDINE, } sf. *lassitudo.* Fatirь, (oboseaλь).

ΛΑШ. Vezĭ: Λaчe.

ΛΑШEТΑТE, sf. Vezĭ: Λaчetate.

ΛΑTΑNIER, sm. Un feλ de naλmiferĭ de Amerika.

ΛΑTERΑΛ, adj. *lateralis.* Λътtraλ, d'o narte.

ΛΑTIKΛΑVЪ, sf. Tnkina senatoriλor romanĭ, kare se nrindeá λa nent ku o arrafь mare λaть.

ΛΑTINISAUIE, sf. Fauta de a λatinisà.

ΛΑTINISARE, va. A dà o terminaue λatinь tneĭ vorbe din aλtь λimbь.

ΛΑTITЪDЪ, ΛΑTITЪDDINE, } sf. *latitudo.* t. de astro. Distanua dintre un λok oare kare mi ekstatortа. (fir.) Snauiĭ, λibertate de atkrare; întindere.

ΛΑTITЪDINAR, adj. mi s. Sektar foarte toλerant.

ΛΑЪRE, sm. *Laurus.* Arbtre tot d'atna verde, montnetaλ, simboλ aλ viktorieĭ. Martirii snt înfъuimauĭ ku kъte o rammtrь de λaтre în mъnь.

ΛΑVЪ, sf. *lava.* Materie tonitь kare ese din vtλkanĭ.

www.dacoromanica.ro

ΛEKSIKOГRAF, sm. Vezĭ: Λessikorraf.

ΛEKSIKOΛOЏIE, sf Щiinцъ kare îmbrъцiineazъ tot че se attinце de λimbe; щiinцъ de vorbe; traktat asynra vorbeλor.

ΛEГΛΛ, adj. *legalis.* Dynъ λeце; чeea че s'attinце de λeце.

ΛEГΛΛISAЏIE, sf. Чertifikaцia, întъrirea, încredinцarea ynyĭ akt, ynei semnъtyre (iskъlitre), de kътre axtoritate, de kътre (stъnînire).

ΛEГΛΛISARE. va. A întъrì, a încredinцà yn akt, a faчче axtentik nrin λeгλλisaцie.

ΛEГΛΛITATE, sf. Kλλitatea λykyλyĭ kare este λeгλλ, kare este dynъ λeце.

ΛEГAT, sn. *legatus.* Testamentyλ ynyĭ renosat. § Гyvernatoryλ în λokyλ napeĭ; trimis estraordinar aλ napeĭ.

ΛEГAЏIYNE, sf. *legatio.* Fynkцia λeratyλyĭ. § Yn ambasador ky toatъ svita sa.

ΛEЏENDЪ, sf. *legenda.* Istoria vieцeĭ sfinцiλor, saŭ mi a aλtor nersoane însemnate, dar într'yn kin miraкyλos, fabyλos. ✡ Λeцendeλe s'aŭ transmis de kътre чeaгλatanĭ ynyĭ sekoλ neroziλor sekoλiλor yrmъtoare.

ΛEЏIYNE, sf. *legio.* Korn miλitar.

ΛEЏISΛATOR, smf. *legislator.* Kare faчe λeцiλe.

ΛEЏISΛATIV, adj. (nytere λeцisλativъ), kare faчe λeцĭ.

ΛEЏISΛAЏIE, sf. *legislatio.* Drentyλ de a faчче λeцĭ; korn de λeцĭ; λeцiλe.

ΛEЏISΛATYRЪ, sf. Kornyλ λeцisλativ; nerioдyλ timnyλyĭ în kare eλ se afλъ adynat; λeцiλe.

ΛEЏIST. smf. *leguleius.* Jyriskonsyλt; kare dъ λeцiĭ de λeцĭ, kare stydie, kare kynoaщe λeцiλe.

ΛEЏITIMAЏIE, sf. Skimbarea stъriĭ ynyĭ bastard kare nriimeщe saŭ i se dъ dreutyriλe de fiŭ λeцitim; fanta de a λeцitimá, de a faчче λeцilim.

www.dacoromanica.ro

ΛΕЏITIM, adj. *legitimus.* Kare are toate кaлiтъцiле черъте de леџi. § Drept, jъst, raџionabbiл, întemeiat ne леџea џeneraлъ.

ΛΕЏITIMARE, va. A faче леџitim, легaл, dъпъ леџe, леџiъit. (Se конjъгъ ка Л ъ к r a r e: Леџitimez, леџitimezi, etc.

ΛΕЏITIMIST, adj. Kare рекъпоаще, кare profeseazъ, кare апъпъгъ прinчiпъриле saў dreptъриле леџitimiтъцii, dreptъриле пaщerii.

ΛΕЏITIMITATE, sf. Kaлitatea чпъї копiл леџitim; кaлitatea лъкълaї кare este леџitim, dъпъ леџi.

ΛENT, adj. *lentus.* Търziў, încet; кare пъ лъкreazъ къ aктivitate, къ iъџeaлъ.

ΛESSIKOГRAF, sm. Aъtor de dикџionar.

ΛETARЏIE, sf. *lethargia.* Aromire, adormire adinкъ în кontra natъreї, кare пъ este natъraлъ. (fir.) Nesimџibiлitate, nesimџire în toate.

ΛETARЏIK, adj. *lethargicus.* De леtarџie; кare este atlins de леtarџie.

ΛETEЎ˘, s. Faъviў, riў de чîtare (mitoлoџie).

ΛEVIT, sm. *levita.* Saкrifикator лa Evreї; Israeлit din seminџia лъї Лevi.

ΛEVITEASЪ, sf. Femeea леvitълъї.

Лi.

ΛIBAЏIE, } sf. *libatio.* Vъrsare, stropire de лiкorъrї, de bъtъrъ, în onoarea zeiлor лa чeї veкї maї nainte de a beа, saў лa џirimoniї reлiџioase în temплъ.

ΛIBATORIЎ˘, sn. Vas пentrъ лibaџii.

ΛIBEЛ, sn. } *libellus.* Оn skris, o пoesie înjъrъ-

ΛIBEЛЪ, sf. } toare, attinгътoare.

ΛIBEЛIST, smf. Aъtor de лibeлe.

ΛIBERAЛ, adj. *liberalis.* Кътia îї плaче a dá,

www.dacoromanica.ro

кare este кy mъna deskisъ. § (ideĭ, oninnii ʌiberaʌe), nobbiʌe mi ʌibbere, кare aў de nrinчin ʌyminеʌe, patriotismyʌ, yra desnotismyʌyĭ. § smf. Hartizan, amik aʌ ideiʌor ʌiberaʌe, aʌ ynеĭ ʌibertъцĭ înцeaʌaente; anъгъtor aʌ ymanitъцii, aʌ drentyriʌor naцiiʌor. ☞ Omyʌ ʌiberaʌ (кy mъna deskisъ) îndoieцe binefaчerea nrin simtiment, ĭar avaryʌ o strikъ nrin nъrerea de гъў.—Ideiʌe ʌiberaʌe чer o nyrtare ʌiberaʌъ.—Tot omyʌ drent este ʌiberaʌ.

ΛIBERAΛISM, sn. Sistema, totyʌ aʌ ideiʌor ʌiberaʌe; nyrtare noʌitikъ reryʌaty dynъ aчeste ideĭ; tendinцъ, dorinцъ, bynъ-voinцъ nentry ferichirea tytyʌor кʌaseʌor soцietъцii.

ΛIBERAΛITATE, sf. *liberalitas.* Virtyte кare dyче пe чinevà a ajytà пe aʌtyʌ ʌa nevoie; цenerositate, dъrnichie.

ΛIBERATOR, s. *liberator.* Kare myntyeцe, кare скапъ пe aʌtyʌ saў пe maĭ myʌцĭ, din скʌavie, din пerikoʌ.

ΛIBERATIV, adj. Kare onereazъ ʌiberaцia.

ΛIBERAЦIE, ΛIBERAЦIYNE, sf. *liberatio.* Скъnare de o datorie, de o скʌavie; nъntyire.

ΛIBERARE, va. mi ner. *liberare.* A скъnà, a se скъnà de o datorie, de o sarчinъ. (Se коnjyгъ ка Λ yкrare: Λiberez, ʌiberezў, etc.)

ΛIBERTATE, sf. *libertas.* Пytere de a facче saў de a nу facче, de a aʌʌeцe; neatîrnare de voinцa aʌtyia; stare, коndiцie ʌibberъ. ☞ A facче чeea чe пe пʌaче este ʌibertatea natyraʌъ; fъrъ a facче гъў aʌtora, este ʌibertatea чiviʌъ. *(Paley.)* — Adevъrata ʌibertate stъ întry a nу se symnynne ʌa nichĭ o nattimъ. *(Dacier.)*—Toate bynyriʌe din ʌyme-mi însymĭ virtytea, fъrъ ʌibertate, nу synt nimik. *(Paruta.)* — Λibertatea stъ întry a se symnynne nymaĭ ʌeцii.

ΛIBERTIN, adj. mi s. *liberior.* Desfrъnat.

www.dacoromanica.ro

Alibertinaţiu˘, } sn. *licentia.* Desfrînare.
Alibertinat, }

Alber, adj. *liber.* Kare nu este aţărnat de voinţa altuia; kare aţe nuterea de a face saŭ de a nu face un ce; kare are nuterea de a alege; de a face ceea ce îĭ place; kare nu este sclav; kare nu este prins, nu este aerat, nu este închis. ☼ Cea mai alber dintre oameni este acela kare e stăpînit numai aŭ Dumnezeŭ şi raţieĭ. *(Fénélon.)*—Orî kare nonor a voit aibertatea a fost tot d'auna alber. *(Martin de Gray.)*—Nicî fortuna, nicî aceea nu ne fak alberî, ci virtutea, *(Pythagora.)* — Vorbele albere annunţă desfrînare. *(Max.)*

Alcfu˘, sn. *Curriculum.* Aokua unde se fak alergături.

Alcenţă, sf. *licentia.* Ilrea mare aibertate mi kare este în kontra resnektaŭ, în kontra modestieĭ, bunieĭ kuviinţe, aţiaor, etc.; desfrînare. § Alcenţă poetică, abatere din regulele grammaticeĭ, versificaţieĭ, stilaŭ. § Grad de înveţătură, de ţiinţă ce se dă dela o fakultate sure a aveá voie de a dá acţiĭ.

Alcenţiat, smf. *Dimissus.* Kare a aiat gradu de alcenţă, mi poate da acţiĭ.

Alcenţiare, va. *Dimittere.* A dá voie, a dà gradu de alcenţă. § A emi din almitele (xotarele) modestieĭ, bunieĭ kuviinţe, resnektaŭ.

Alcenţios, adj. *Dissolutus.* Desfrînat.

Alcitaţie, sf. Vindere la (mezat).

Alcit, adj. *licitus.* Kare nu este onrit de acţe.

Alktor, sm. *lictor.* t. de anti. Offiţer armat de o faskă, de o sekure într'o faskă, kare skortà ne konstaĭ, etc.

Alkuor, sn. *liquor.* Substanţă faŭdă mi alkudă; bătură fkută din suirt ku zaxar mi ku alte dresurĭ; (vutkă).

www.dacoromanica.ro

ΛIKID, ⎫ adj. *liquidus.* Orĭ че sɪbstanцъ faʏidъ
ΛIKƲID, ⎭ mi кʏrrьtoare ка апа.

ΛIKƲIDITATE, sf. *liquiditas.* Kaʌitatea sɪbstanцeĭ ʌikʏide. Vezĭ: Λikʏid.

ΛIKƲORIST, smf. Fьkьtor de ʌikʏorʏrĭ. Vezĭ: Λikʏor.

ΛIMFATIK, adj. Kare поartъ, dʏче ʌimfa; kare se attinцe de ʌimfъ.

ΛIMFЪ, sf. Ƶmoare апоаsъ, ʌimпede, кʌeioasъ, resuпditъ iп tot кorпʏʌ aпimaʌ saŭ veцetaʌ; sevъ, mʏst, (misrъ).

ΛIMITROF, adj. *Finitimus.* Kare se afʌъ asʏпra ʌimiteʌor (xotareʌor); aʌʌe kьrora ʌimitʏrĭ se attinr (цere, пrovinцiĭ ʌimitrofe).

ΛINЦOΛΛIƲ˘, sп. *linteolum.* Цъnza че se пʏne цeste mort.

ΛINEAR, adj. *linearius.* Kare se attinцe de ʌinпiĭ; kare este fьkʏt îп ʌinпiĭ.

ΛINГOT, sп. saŭ m. *Massula.* Aʏr, arцint, кositor, etc., îп drʏцĭ.

ΛINГƲIST, smf. Kare se окkупъ kʏ stʏdiʏʌ ʌimbeʌor.

ΛIRIK, adj. *lyricus.* (Поesie ʌiriкъ) kare se поate кънtà, kare este fьkʏtъ sпre a se кънtà.

ΛITERAR, adj. *litterarius.* Kare se attinцe de ʌiteratʏrъ, de beʌe-ʌittere.

ΛITERAΛ, adj. (tradʏkцie ʌiteraʌъ), îп kare s'a ʌʏat, saŭ s'a tradʏs înцeʌʌesʏʌ fie кьria vorbe îп пarte, iar nʏ aʌ fraseʌor.

ΛITERATOR, sm. *litterator.* Om vьrsat îп ʌiteratʏrъ.

ΛITERAT, smf. *litteratus.* Om învъцat, erʏdit îп ʌiteratʏrъ.

ΛITERATƲRЪ, sf. *litteratura.* Beʌe-ʌittere; кʏппoшцinцъ de пrinцipʏrĭ, de skrierĭ ʌiterare; skrieriʌe ʌʏtoriʌor ʏпeĭ пaцiĭ.

www.dacoromanica.ro

ΛITOKROM, } sm. Artist în ʌitokromie.
ΛITOXROM, }

ΛITOKROMIE, } sf. (deʌa *λίθος*, neatrъ, *χρῶμα*,
ΛITOXROMIE, } kyʌoare). Arta de a ʌitorrafieá kr kyʌoriĭ kr yʌeiĭ.

ΛITOГΛIF, smf. t. de anti. Skyʌptor, sъpъtor, skobitor în neatrъ.

ΛITOГRAF, sm. Tipъritor, desemnъtor, skriitor ne neatrъ.

ΛITOГRAFIE, sf. Arta de a tipъrì kr neatrъ.

ΛITOГRAFIARE, va. A tipъri kr neatrъ.

ΛITOГRAFIK, adj. Kare se attinge de ʌitorrafie.

ΛIVID, adj. *Vividus.* De kyʌoare ka nʌymbyʌ mi nerrvie.

ΛIVIDITATE, sf. Starea ʌykryʌyĭ kare este ʌivid.

ΛIVREA, sf. *insignia.* Vestminte de vaʌet, de domestik de o kyʌoare oare kare nartikyʌaръ.

ΛO.

ΛOKANDЪ, } sf. Osneʌ, birt vnde syut mi kamme-
ΛOKANTЪ, } re de înkiriеat.

ΛOKOMOTOR, adj. mi s. Kare dъ mimkarea, kare mimkъ din ʌok.

ΛOKOMOTIV, adj. Kare skimbъ, mytъ din ʌok, kare dъ mimkare; (makinъ ʌokomotivъ), kare are nyterea de a skimbá, de a mytá din ʌok, de a facve sъ ъmbʌe yn ʌykry.

ΛOKOMOЦIE, } sf. Skimbare din ʌok, ъmbʌa-
ΛOKOMOЦIYNE, } re, kъʌʌtorie.

ΛOKYʌЪ, sf. *Casula.* Yn ʌok mik într'yn teatr vnde not medea trei natry nersoane, (ʌoge).

ΛOKYЦIE, } sf. *locutio.* Esnressie, frasъ; fel
ΛOKYЦIYNE, } de a vorbí.

ΛOГARITM, sm. Nymmьr ʌyat într'o nrorresiy-

www.dacoromanica.ro

ne aritmetiкъ, resnvnzъnd aa vn uvnmъr de o urorrsisvne ɣeometriкъ.

ΛOЦIKЪ. sf. *logica.* Arta de a кvɣetà mi de a ragionà jvst, drept.

ΛOЦIK, adv. Dvnъ лoцiкъ, dvnъ rerrvлeлe лoцiчeĭ.

ΛOГOГRIF, sn. *logogriphus.* Vn feл de enirnъ, de (rîvitoare) în кare se desnarte siллabeлe vneĭ vorbe, snre a faчe din eллe алte vorbe aл кърora înɣeллes se dь snre a se devinà, mi nrin кare noцĭ devina vorba din кare s'aĭ desnrgit.

ΛOГOTEKNIE, } sf. Щiinga vorbeлor.
ΛOГOTEXNIE, }

ΛONГANIM, adj. Kare are лonganimitate; îndeлvnr-rebdьtor.

ΛONГANIMITATE, sf. *longanimitas.* Îndeлvnrъrъbdare.

ΛONЦITVDЪ, - } sf. *longitudo* Distanɣa deла vn
ΛONЦITVDINE, } meridian лoкaл aa nrimvл meridian лvat ne eкvator.

ΛONЦITVDINAΛ, adj. Întins în лvnr.

ΛORD, sm. Titлv de nobлeцъ în Enraitera; domn.

ΛORNETЪ, sf. *Conspicillum.* O mikъ лvnetъ кv vna saĭ кv doъ stiклe, snre a vedeà denarte.

ΛV.

ΛVЧID. adj. *lucidus.* Kare лvчeцe; лvчitor.

ΛVЧIDITATE, sf. Kaлitatea лvкrvлvĭ kare лvчeцe; лvчitate.

ΛVЧIFER. sm. Лvчeafьr, плaneta Vineriĭ. § Kanvл, къuetenia demmoniлor

ΛVKS, s. *luxus.* Sвymnete mare în vesminte, în mobbiлe, aa maзъ, etc.

www.dacoromanica.ro

ΛȣГȣBEK, } adj. *lugubris.* Trist; fvnebrv, (jaΛ-
ΛȣГȣBRȣ, } uiK).

ΛȣNAR, adj. *lunaris.* De Λvnъ.

ΛȣNETЪ, sf. *Conspicillum.* StiKΛъ Kare întъreԍge vederea; oKieΛarĭ; oKiean.

ΛȣTERIAN, s. Hartisan de aĭ Λvĭ Λvter. § adj. Konform Kv doKtrina Λvĭ.

MA.

MAЧERAԍIE, sf. *Attenuatio.* Mortifiкaԍie, Kin, (Kasnъ), nrin jvnare; disчinΛinъ foarte asnrъ, nrin bъtъĭ, etc.

MAЧERARE, va. *macerare.* A mortifiká, a Kinvì nrin nemъnKare, nrintr'o disчinΛinъ foarte asnrъ, nrin bъtъĭ, etc.

MAKIAVEΛIK, adj. (PoΛitiKъ, etc., maKiaveΛiKъ), de maKiaveΛism.

MAKIAVEΛISM, sn. O sistemъ poΛitiKъ desvoΛtatъ de MaKiaveΛ; rъvtatea oameniΛor nvsъ în sistemъ; arta de a tiranisá; desnreԍ desnre virtvԍiΛe poΛitiqe.

MAKIAVEΛIST, smf. Hartisan aΛ nretinseĭ sisteme a Λvĭ MaKiaveΛ. Vezĭ: MaKiaveΛism.

MAKINAΛ, } adj. mi adv. *machinalis.* Kare ԍine
MAXINAΛ, } de maKinъ.

MAKINЪ, } sf. *machina.* Instrvment; kombinaԍie,
MAXINЪ, } advnъtirъ de resortirĭ, de bvkъԍĭ mimKътoare, roate, ossiĭ etc. Kare, nrin imnvΛsia saȳ imnninԍerea datъ de kътre vn motor se nvne în mimKare, mi traqe, rъdiKъ, arvnKъ, etc. dvnъ Kvm este kombinatъ.

MAKINISM, sn. Întrebvinԍarea maKinΛor.

www.dacoromanica.ro

MAKINIST, } smf. Kare inventeazъ; kare faче ma-
MAXINIST, } kine.

MAKSIMЪ. Vezĭ: Massimъ.

MAKSIMѸM. Vezĭ: Massimum.

MAKѸLAЦIE, sf. Fanta de a makulá, de a (pъtà).

MAKѸLARE, va. A (pъtà). (Se konjugъ ka Lukrare: Makulez, makulezĭ, etc.)

MAKѸLATѸRЪ, sf. (Pъtъtugъ).

MAKѸLЪ, sf. (Patъ).

MADOANЪ, sf. Reпresentaцia, portretul, ikoana feцioareĭ.

MADRIGAL, sm. O bukatъ inцenioasъ saŭ galantъ, in versuri. § Bukatъ de muzikъ înalt lukratъ in Italia, în al XVI sekol.

MADRIGALIK, adj. De madrigal.

MAG, } s. *magus*. Kare profeseazъ maцia.
MAЦIѸ, }

MAЦIE, sf. *magice*. Arta ximerikъ de a produce effekte neste natura prin ajutorul demoniilor, saŭ prin mijloace naturale nekunoskute. (fig.) Ilusie produsъ prin artъ.

MAЦIK, adj. *magicus*. De maцie. (fig.) Kare are un effekt minunat.

MAЦISM, sn. Antika religie a maцiilor persanĭ.

MAЦISTRѸ, sm. *magister*. Profesor de sat; pedant.

MAЦISTER, sm. Demnitate de mare patron al Maatеĭ, guvernul sъŭ, dvrata sa.

MAЦISTRAL, adj. Kare цine de patron, de domn, de domnitor; kare i se kuvine.

MAЦISTRAT, sm. *magistratus*. Funkцionar de poliцie din ordinul judiciar saŭ administrativ. În geara Romъnъ se înцelegeцe numaĭ kapul municipalitъцiĭ.

MAЦISTRATѸRЪ, sf. Demnitate, drerъtorie de maцistrat; dvrata eĭ.

www.dacoromanica.ro

MAГNAT, sm. Domn mare în Ѵnraria mi Поaonia.

MAГNEFIK, adj. *magneficus.* Snaendid, strъaѵчit în odoare, în ornamente, în nomne, etc.; foarte frymos.

MAГNET, s. *magnes.* Пeatrъ, mineraa ferѵginos, kare a fost sѵnѵs aѵkrъriї eaektriче, saў a fokѵaўї, kare attragge ferѵa, mi kare dirige sare nord ѵnѵa din estremitъgiae aўї.

MAГNESIE, sf. t. de ximie. Пъmînt dѵaче, ѵmor, fin, sѵngire, kъzѵt aa frnd, nrevinitat.

MAГNETIK, adj. *magneticus.* De marnet.

MAГNETISARE, va. A kommѵnikà marnetismѵa animaa, a'a *desvoatá.*

MAГNETISOR, *s.* mi adj. Kare marnetiseazъ.

MAГNETISM, sn. Пronrietatea marnetѵaўї.

MAГNEFIЧENЦЪ, } sf. *magnificentia.* Kaaitatea
MAГNEFIЧINЦЪ, } nersoaneї. saў a aѵkrѵaўї kare este marnefik; foarte skѵmn mi frymos, kѵ mѵatъ avѵgie, skѵmnete mi rѵst, învestmîntat; adornat, etc. (fir.) Se zice desnre ѵn stia foarte frymos mi avѵt în esnresiї mi ideї înaate.

MAIR, sm. *Praefectus urbis.* Kanѵa ѵneї mѵnivinaaitъgї; nrimѵa fѵnkgionar aa ѵneї kommѵne.

MAIREASЪ, sf. Femeea ѵnѵї mair.

MAIRIE, sf. Demnitatea, sarvina de mair.

MAJESTATE, sf. *majestas.* Mъrire, titaѵ ve se dъ reviaor mi înnъravgiaor.

MAJESTѴOS, adj. Kare are majestate, mъrire.

MAJOR, adj. *major.* Kare a ajѵns aa etatea (vîrsta) de a se bѵkѵrà de drentѵriae saaae.

MAJORAT, sn. Drentѵa de frate maї mare în Snania.

MAJORDOM, sm. Maestrѵ de osnea în Snania, în Itaaia, etc.

MAJORITATE, sf. Starea, kaaitatea majorѵaўї (a

www.dacoromanica.ro

ajunge aa majoritatea sa). § Numnъrua чea maĭ mare (aa votanguiaor, etc.)

MAJUSKUAЪ, adj. ui sf. (Aitterъ majuskuaъ), kanitaaъ.

MAAAD, adj. *Æger*, (Boanav).

MAAADIE, sf. *Morbus*. (Boaaъ).

MAAADIV, adj. *morbosus*. (Boanъviчios).

MAAEABIAITATE, sf. Kaaitatea aukruaтĭ, a metaauaтĭ kare este maaeabbia, adikъ: de ui este tare, se noate însъ întinde saĭ muieá sunt чiokan. (Deaa *maleus* maiĭ, saĭ чiokan.)

MAAEABBIA, adj. *Ductilis*. Asnru, vîrtos, dar kare se noate întinde saĭ maъdieà sunt чiokan, saĭ sunt maiĭ. (Deaa *maleus*, maiĭ, saĭ чiokan.) ☼ Snirituа omuaтì este maaeabbia nunaĭ în junegе. *(Pythagora.)*

MAAEDIKGIE, sf. *Execratio*. Baestem, imprekagie.

MANDAT, sn. Reskrint aa naneĭ; ordin.

MANGINERE, va. *Firmare*. A gine a în aчeeaшĭ stare.

MANIABBIA, adj. *Tractabilis*. Kare se noate maniá, sununne, kondучe; (fir.) Baund.

MANIAK, adj. ui s. *Furiosus*. Furios, nosedat, domnit de o manie.

MANIE, sf. *mania*. Nebunie în kare mintea se nironegе asura unuĭ sinru nunt; nasiune mare nentru un ce; usangъ, obiчeiĭ învekit.

MANIEARE, va. *Tractare*. A gì a nunne un ce în aukrare; a gì a aukrà ku un ce, a întrebuingà un ce (a manieà nana, nenaa, snirritua, etc.); a administrà; a guvernà; a kondучe; a dirigge. (Se konjugъ ca A u k r a r e: Maniez, maniezĭ, etc.)

MANIERЪ, sf. *Modus*. Fea, kin, mizaok.

MANIERAT, adj. Kare are muatъ affektagie în tsia, în konversagie, etc.

www.dacoromanica.ro

MANIFESTAȚIE, sf. *manifestatio.* Fanta de a manifestà, de a deklaarà, de a arătà vn ce, o idee, o opinnje, o voinȚъ, vn simtiment; etc.

MANIFEST, adj. *manifestus.* Învederat. § sn. Skris, akt pvblik kvarinzъnd o apolojie, motivele vnei pvrtъri, pvblikat de kътre o pvtere.

MANIFESTARE, va. *Vulgare.* A face manifest, învederat. kvnnoskvt.

MANIFIK, adj. Vezĭ: Marnefik.

MANIFIČENȚЪ, MANIFIČINȚЪ, } sf. Vezĭ; MarnefičinȚъ.

MANIPVLAȚIE, sf. Maniera, felvl, kipvl de a onerà în oare kare arte.

MANEKIK, sm. Firvl vmanъ de aemin, kv membri kv înkieetvre, ši kare ȚineNosiȚia kare i se dъ. Kv aceastъ makinъ se servesk niktorii ši skvlptorii.

MANOVRARE, va. A face manovre.

MANOVRV, sn. *Operarius.* Ceea ce se face neutrv miškarea vnei nave; miškare kombinatъ de trvne.

MANVAL, sn. O karte, o skriere în skvrt, de moral, de ȚiinȚъ, etc. kare se noate pvrtà în mъnъ.

MANVFAKTVRЪ, sf. *Officina.* FabrikaȚie în mare de avkrvrĭ de mъnъ.

MANVFAKTVRIER, sm. Patron, saŭ avkrъtor dintr'o manvfaktvrъ; fabrikant.

MANVSKRIPT, MANVSKRIS, } sn. ši adj. *Scriptus.* Skris de mъnъ; o karte skrisъ kv mъna.

MARASM, sn. *marasmus.* Marroare foarte mare; vskare, tonire a korpvlvĭ. (μαραίνω, mъ vsvk.)

MAREȘAL, sm. *Faver.* Kare (potkoveȚe) kaĭĭ. § Titlv, prima demnitate milĭtarъ.

MARGЪ, sf. *margo.* Stъlpiĭ de ne marȚinea vnvĭ drvm, saŭ a vneĭ strade (vlĭiȚe).

MARȚINAL, adj. Kare este la marȚine.

www.dacoromanica.ro

MARTRAV, sm. Nume, titлu de demnitate; unirea svveran în Ţermania.

MARITĂŢIU, / sn. *matrimonium*. Unire dintre
MĂRITAT, ∫ ţe de un bărbat mi de o femee; măritiш.

MARONIT, smf. Sektar krestin de ne muntele Libanулuĭ în Asia.

MARKĂ. sf. *Signum*. Semn.

MARKARE, va. *Notare*. A însemná, a notá.

MARKIS, s. *marchio*. Titлu, între dіve mi konte.

MARKISAT, sn. *marchionatus*. Demnitatea de markis.

MAROKIN, s. Pielе de kapră, de ţap, kreaţă.

MARŢIAL, adj. *Bellicus*. (Aer, înfăţişare marţiaлă) rіerară, de ostean kіraţios.

MARTINGAĂ, sf. Kіreá aeată de frăĭ mi de kinră, sure a reţineá kapіa kaaaluluĭ.

MARTIR, s. *martyr*. Kare a sufferit, kare a fost vrvis nentru reliţia sa; (fir.) nentru o nartidă, nentru o oninnie, etc.; viktimă; (fir.) Kare năzimeţde mulţ, kare a sufferit mult.

MARTIRIU, sn. *martyrium*. Moarte, kinu, sufferinţele martirіului.

MARTIRISARE, va. *cruciare*. A face a sufferí martiriu; a kinuí kі krizime.

MASKARAD, sf. Străvestiment kі maskă sure netrebvere; o trіnă de masve.

MASKARE, va. A nіnne maskă.

MASKĂ, sf. Faţă, firіră (obraz) minvinoasă.

MASKULAIN, adj. mi s. *masculinus*. De ţennere maskulu.

MASKULAINITATE, sf. Kalitatea, karakteriu masкulіului.

MASKUL, sm. *mas*. mi adv. *masculus*, De seksuл maskulain; kare nі este femee.

www.dacoromanica.ro

MASIV, adj. *Solidus.* Orĭ че objet de metaл, mĭ кare nу este sek înъуnitу. (fir.) Пrea mare, nrea rreў.

MASSЪ, sf. *massa.* Adуnъtуrъ, rъmadъ de oaре кare пъrgi кare faк уn koru; кantitatea totaлъ a уntĭ koru; totaлitatea кreditoriлor уnуĭ faлit (massa кreditotiriлor).

MASSIMЪ, sf. *Effatum.* Пronosiцie цeneraлъ кare serveцe de nrínчin, de rerrулъ, de fундament în moraлъ, în цiinцe, în arte, etc.; adevъr esurimat în nуцine vorbe.

MASSIMУM, s. Гradуa чeл maĭ înaлt de mъrime; nreцул чeл maĭ mare.

MASTODONT, s. Mamiferъ mare ку dinцĭ nroeminenцĭ, кa eлefantул.

MAT, adj. *Rudis.* Kare n'are луstrу.

MATADOR, s. Kavaлer кare, dуnъ пikadorĭ, vine de se луntъ sinrуr ку tayrул mi'л уччide, în Snania.

MATEЛOT, sm. *nauta.* Aчeллa кare serveцe лa manovrул, лa rуvernarea унeĭ nave.

MATERIAЛISARE, va. A dà snirritулуĭ кaлitъцiлe materieĭ; a'л faчче materie; vn. (a se) a devini, a *se* faчче korn.

MATERIAЛISM, sn. Sistema чeллor че кuцetь къ syffлetул este materiaл; oninnia чeллor че nу admit de кът nумaĭ materie кuцetъtoare dreнt кayъь mi dreнt effeкt, кariĭ nу admit aлtъ sybstanць de кът nумaĭ materia, кarii daў materieĭ attribuцiiле луĭ Dумnezeў.

MATERIAЛIST, smf. Пartisan лa materiaлismулуĭ.

MATERIAЛITATE, sf. Kaлitatea луkrулуĭ кare este materie.

MATERIAл, adj. *Corporeus.* Komnуs, format de materie (sybstanцъ materiaлъ). § sn. Tot че intrъ în konstrukцia, în кaъdirea унeĭ edifiчiў, унeĭ кase, etc.)

MATERN, adj. *maternus.* De мумъ, чeea че nriveцe ne мумъ.

MATERNITATE, sf. St re, кaлitate de мумъ.

www.dacoromanica.ro

MATEMATIK, sm. *mathematicus.* Kare кунноаще, каге профеseazъ matemateka. § adj. Kare este a matematiчeї, de matematekъ.

MATINAA, adj. *matinus.* Kare se скоалъ de dimineaцъ; каre цine, kare se attinце de алле dimineцeї; чeea че se faче dimineaца (гоъ matinaлъ).

MATRIЧID, s. Уччidъtor de мума sa.

MATRIMONIAA, adj. *Conjugalis.* Kare este ал maritaцiуалї (конvenцie, învoire matrimoniaлъ).

MATRONAAE, sf. пл. Serbъtoriле matroaneлor romane.

MATROANЪ, sf. t. de anti. Doamnъ, femee мъritatъ, înцеллeantъ.

MATУRITATE, sf. *maturitas.* Starea, каlitatea лукруалї matur, saў mator, конt; (fig.) starea етъцiї (virsteї), a minцiї, etc. коante.

MATOR, } adj. Конt (frукt, om, minte, etc. ma-
MATУR, } туръ).

MAУSOAEУ, sn. *mausoleum.* Mormînt ornat.

ME.

MEKANIK, sm. Aчeлла каre кунноаще, каre профeseazъ мекаniка.

MEKANIKЪ, sf. Щiinца каre se оекупъ ку maxineле, ку мiшnarea, екуiлibруа, mi пуteриле мiшкъtoare; strукtura унуї корп каre se мiшкъ.

MEKANISARE, va. A întrebуinцá ка maxinъ; a faчче пе чinevà maxinъ.

MEKANISM, sn. *Structura.* Strукtura, fънктура, конbinarea унуї корп dупъ лецiле мекаniчeї.

MEЧENA, } sm. Пrotекtor de beлле-лittere ші de
MEЧENAT, } arte.

MEDAЛЛIE, sf. *numisma.* Букатъ de metaл bъtutъ în memoria vr'унeї fante marї naцionaлe.

www.dacoromanica.ro

MEDAΛIST, smf. Kare кѵпnoaщe medaΛΛiiΛe aп tiче, îi пΛaк, a sкris asѵnra Λor.

MEDAΛION, sn. MedaΛΛie mare ; firѵra eї ; кadrѵ rotѵnd în kare se nѵne ѵn nortret mik de nѵrtat.

MEDIK, sm. *medicus*. Kare nrofeseaгъ arta de a tъmъdѵi maΛadiiΛe ; kare кѵпnoaщe, kare nrofeseaгъ mediчina, doктor în mediчinъ. ☼ Mediчii чeї maĭ marĭ sѵnt somnѵa ші moartea.

MEDIЧINЪ, sf. *medicina*. Arta de a restabiΛi, de-a konservà sъnъtatea ; arta de a кѵпnoaщe ші de a tъmъdѵi maΛadiiΛe.

MEDIAR, adj. t. de botanikъ. Kare este Λa miz-Λok.

MEDIAΛ, adj. (Λittere mediaΛe) kare sѵnt Λa mizΛok.

MEDIAT, adj. Kare s'attinge nrintr'ѵn nѵnt intermediar.

MEDIATOR, s. *Sequester*. Împъkъtor.

MEDIAЦIE, sf. *Opera*. Întreneѵnnere, mizΛoчire (a se împъkà nrin mediaщia кѵїva).

MEDIKAΛ, adj. *medicalis*. De mediчinъ.

MEDIKAMENT, sn. *medicamentum*. Remed saŭ remediŭ, Λeaк.

MEDIЧINAΛ, adj. *medicinalis*. Kare serveщe de remed, de Λeaк.

MEDIOKRŬ, adj. Între чeΛ mare ші чeΛ mik, între bѵn ші rъŭ ; de mizΛok.

MEDIOKRITATE, sf. *mediocritas*. Starea, kaΛitatea Λekrѵaѵĭ kare este medioкrѵ.

MEDITARE, va. ші n. *meditari*. A кѵщetà кѵ mare Λѵare a minte Λa ѵn чe ; a esaminá, a annrofѵndà ѵn чe ; (a meditá ѵn adevъr, o materie, ѵn nrojeкt, o Λeщie, etc.) (Se konjѵgъ ka Ŭ ĭ t a r e, ші ka Λ ѵ к r a r e : medit, saŭ meditez.)

MEDITATIV, adj. Kare mediteazъ, kare este dat Λa meditaщiĭ.

MEDITAЦIE, sf. *meditatio*. Λnnlikaщie кѵ min-

www.dacoromanica.ro

tea sure a profundà un svjet; skriere asupra filosofieĭ saŭ asupra devoțieĭ, asupra simtimenteлor ші datoriiлor religioase; starea челuї че meditează.

MEDITERANĂ, | sf. ші adj. *mediterraneus.* (Ma-
MADITERANEE, | rea mediteană) în mijлокуа teraнуriлor, între ускатуrĭ.

MEDIŬ, sn. Mijлок de împъkare; termin de mijлок; mijлок; kompensaţie.

MEFITIK, adj. *mephiticus.* (Гaz mefitik), kare are o kaлitate, o odoare dъtъtoare de maлadie, de (boaлă).

MEГAMETRŬ, sn. Instrument sure a mъsură distanţa dintre astre, sure a determină, лongitudinea ne marre.

MEГASKOП, sm. Instrument de optikъ kare mъreşte objeteлe opaче.

MEлANKOлIK, adj. *melancholicus.* Dominat de melanholaie, trist; kare insnirъ melanholaia.

MEлANKOлIE, sf. *atrabilis.* Tristeţe, mъhnire.

MEлIOR, adj. ші s. *melior.* Kare este maĭ nresus de bun, de bine; kare are maĭ mult bunъtate.

MEлIOROŢIE, sf. Fanta de a face meлior, maĭ bun.

MEлIORARE, va. A face meлior, maĭ bun.

MEллISOГRAF, sm. Kare skrie asupra albineлor.

MEллISOГRAFIE, sf. Traktat asupra mierii, asupra albineлor.

MEллITŬRUIE, sf. Пreparaţia mierii; extrarea albineлor.

MEлODIE, sf. *melos.* Desfătare, arrement kare resultă dintr'o bunъ, feriçitъ urmare saŭ sfitъ de sunete.

MEлODIOS, adj. *harmonicus.* Плin de meлodie, de armonie.

MEлODRAMĂ, sf. Dramъ în muzikъ, saŭ amestekatъ ku muzikъ.

www.dacoromanica.ro

MELOGRAF, sm. Acella care face note de mu-sikъ.

MELOGRAFIE, sf. Arta de a face note de mu-sikъ.

MELOGRAFIK, adj. De melografie.

MEMBRANЪ, sf. *membrana.* Pelicъ stuchire mi nervoasъ servъnd de învъlitъrъ, de acoueremînt.

MEMBRANOS, adj. *membraneus.* Care chine, care partichineazъ de membranъ.

MEMBRU, sn. *membrum.* Cantu, bradele, pi-chioarele, alle untĭ corp.

MEMORIE, sf. *memoria.* Facultatea addu-cerii a-minte; chinere de minte.

MEMORIU, sn. Un scris sure addu-cere aminte.

MEMORABBIU, adj. *memorabilis.* Demn de a stà, de a remъnea în memorie; vrednic de a se chineà min-te; însemnat, remarcabbiu.

MEMORIAU, adj. Care chine de memorie, care se attinge de memorie, de chinere de minte. § sn. Cerrere scrisă adresatъ către un ministru, către un re ge, etc.

MEFITЪ, sf. Peatrъ vulneratъ din Eg t

MENAGIU, sn. Guvernarea unei case; domesti-chii, bielutielele, mobbiele, dichisele unĭ menagiĭ, unei case; casa, familia, tot ce o comune, tot ce se attinge de ea; bărbatu cu femeea vieguind în unetъ; condutа aor recinoкъ.

MENAGEARE, va. *Curare.* A face economie în administragia avutului sъĭ, în bielutiele sale; a condu-che, a manieà un ce cu adresъ, cu chibzuire, cu atare aminte.

MENDIK, smf. *mendicus.* Cerchitor.

MENDIKARE, va. *mendicare.* A cerchì, a cerre elemosinъ (miлostenie).

MENDICITATE, sf. *mendicitas.* Starea mendicu-atĭ, a cerchitorиatĭ.

www.dacoromanica.ro

MENTOR, sm. Kondvкъtor, гvvernator de vr'vn jvne (nvme mitoλoqiк).

MERKANTIλ, adj. *mercantorius.* Kare se attinqe de kommerq.

MERKANTORIST, adj. (Stiλ merkantorist), de nervqetorĭ.

MERKANTORIЎ, adj. Vezĭ: Merkantiλ.

MERKATORIST, adj. Vezĭ: Merkantorist.

MERЧENAR, adj. *mercenarius.* Чeea че se faче пentrv пλatъ; (fir.) interesat, kare este faчiλ (λesne) a se mitъi.

MERЧENARITATE, sf. Starea fiinqeĭ merчenare, kare λvkreazъ пentrv пλatъ.

MERKЎRIЎ, sm. *mercurius.* Zevλ eλokvinqeĭ miλ kommerqvλvĭ; mesaqer, kvrier λ zeiλor. § Пλaneta чea maĭ aпproape de soare.

MERIDIλN, adj. *meridianus.* Kare пriveqe miaza-zi. § sm. Чerkvλ чeλ mare λsfereĭ kare treче пrin пoλ.

MERIDIONλλ, adj. *meridialis.* De miaza-zi, desпre miaza-zi.

MERRIT, sn. *meritum.* Kλλitate, tλent, пvrtare, kondvtъ kare faче пe чineλà vrednik, demn de stimъ, de resпλatъ, de konsideraqie.

MERITARE, va. *meritari.* A fi, a se faччe demn, vrednik de чevá. ☼ Nenoroчirea desonoreazъ пvmaĭ пe aчeia karii aĭ meritat'o. *(Phèdre.)*

MERITORIЎ, adj. Kare merritъ чevà.

MESλQER, sm. Kare dvче vn mesaqiĭ; trimis.

MESλQERIE, sf. Sarчina, fvnkqia, mesaqervλvĭ; kanчeλaria sa, trъsvra sa. пλ. Trъsvre пvbλiче.

MESλQIЎ, sm. *mandatum.* Sarчinъ, kommisivne de a snvnne, de a dvччe kvĭvà чevà; чeea че snvne, чeea че dvче.

MESKIN, adj. (Kλλik, kλλikos), kare kieλtvieqe maì пvqin de kъt ar пvteá; vn че fъkvt kv (kλλičie), sъrъkъчios; or че λvkv de aрtъ sъrъkъчios.

www.dacoromanica.ro

MESKINȚRIE, sf. *Sordes.* (Kaaiчie), ekonomie kч (srțrчenie).

METAFISIK, sm. *metaphysicus*, Kare stчdieazъ, kare kчnnoaщe metafisika.

METAFISIKЪ, sf. *metaphysica.* Щiinца ideiaor чniversaae, a nrinчineaor kчnnoщinцeaor noastre, a fiinцeaor sniritчaae, nemateriaae, a ideiaor, a fiinцeaor abstrase; arta de a abstrauце ideiae; aчmea moraaъ; tot че nч se simte uriu simцчriae kornчaчї, чi nчmaї nrin sчffaet; чeea че se afaъ nчmaї în kчцet.

METAFORЪ, sf. *Translatio.* Firчrъ de retorikъ kare este întemeiatъ ne o komnaraцie, ui skimbъ înцeaaesча natчraa aa vorbeaor în aat înцeaaes; sure esemuaч: reцiї sчnt nastoriї nonoareaor.

METAFORIK, adj. *Translatus.* Kare цine de metaforъ, kare este aa eї.

METAFRASЪ, sf. Tradчkцie aiteraaъ.

METAFRAST, sm. Kare tradчce aiteraa.

METAAIK, adj. *metallieus.* Kare este de natчra metaaчaчї; kare este de vr'чn metaa.

METAAISAЦIE, sf. Formaцia metaaчriaor.

METAAISARE, va. A dà forma metaaikъ.

METAAOГRAFIE, sf. Щiinцъ, kчnnoщinцъ, trakтat de metaaчrї.

METAAOГRAF, sm. Kare stчdieazъ metaaorrafia.

METAAOГRAFIK, adj. De metaaorrafie.

METAAЎRЦIE, sf. Arta de a skoate metaaчriae din mine, de a ae aчkrá.

METAAЎRЦIK, adj. De metaaчrцie.

METAAЎRЦIST, smf. Kare se okkчпъ kч metaaчrцia.

METAMORFOSЪ, sf. *metomorphosis.* Transformaцie; skimbare de formъ într'o aata, nrekтm omida, în faттчre. Se ziче ui în firчrat nentrч skimbьrї estraordinare, dintr'o stare într'aata.

www.dacoromanica.ro

METAMORFOSARE, va. *Transformare.* A schimbá dintr'o formă într'alta.

METASTASĂ, sf. Schimbare de o maladie în alta.

METEMPSIKOSĂ, sf. *metempsychosis.* Trecerea sufletului dintr'un corp mort într'altul viŭ.

METEMPSIKOSIST, smf. Partizan al metempsikoseĭ, care crede într'însa.

METEOR, sn. *meteorum.* Fenomen care se formează ori se arată în aer. Vezĭ: Fenomen.

METEORIK, adj. De meteor; (faptoare meteorică), a cărĭa înfluorire atmosferică de starea atmosfereĭ.

METEOROGRAF, sn. Instrument pentru cunoaşterea schimbărilor atmosfereĭ.

METEOROGRAFIE, sf. Tratat, cunoştinţă de meteorĭ.

METEOROLIT, sm. Peatră căzută din aer.

METEOROLOGIE, sf. Ştiinţă, tratat de meteorĭ.

METEOROLOGIK, adj. Care se atinge de meteorĭ, aerŭ, vînturile, frigŭ, etc.

METEOROMANŢIE, sf. Devinaţie (ghicire) dintr meteorĭ, dintr fulgere, dintr tunet.

METEOROSKOP, sn. Instrument de astronomie pentru observarea astrelor; instrument pentru observaţiile meteorologice, astrolab.

METOD, sn. *methodus.* Regulă; manieră de a spune saŭ de a face ceva dintr oare care ordin, dintr oare care principiŭ, t. de matem. Mărimi sure a deslegà o problemă, sure a face o operaţie; regulă pentru studiŭ, pentru teoriea, pentru practika unuĭ arte, unuĭ ştiinţe.

METODIK, adj. Care are metod; ceea ce este făcut cu metod; care urmează, se ţine de un metod.

www.dacoromanica.ro

MIKROKѢSTIK, sn. mi adj. (Instrument mikrokystik) kare kreğe, kare măreğe synnetѣ.

MIKROSKOPѢ, sn. *microscopium*. Instrument de optikъ kare măreğe foarte mult objetele celle mičĭ.

MIKROSKOPIK, adj. Kare nu se poate vedeà de kът ku mikroskopu.

MIKST, adj. *mixtus*. Amestekat.

MIKSTѢRĂ, sf. t. de ximie. Komposiğie, amestik de diverse sъbstanğe bune nentru medičinъ.

MIGRAŢIE, sf. *migratio*. Emire de ponor ku mulğimea dintr'o ğeară sure a se stabilì într'alta.

MILITANTĂ, adj. Kare kombate.

MILITARE, va. A kombatte.

MILLEPED, sm. *millepeda*. Pъiajen de marre.

MILORD, sm. Lord, domnu-meĭ, titlu, demnitate în Engliteru.

MIMIK, adj. *mimicus*. Kare ğine de mimikъ.

MIMIKĂ, sf. Arta de a imitá, ne svepъ, ğestуrile nersoanelor.

MIMOGRAFIE, sf. Traktat asupra mimičeĭ.

MIMOLOŢIE, sf. Imitağie a vočeĭ (glasulуĭ), a tonulуĭ, a ğesturilor kuĭvá.

MIMOLOŢIK, adj. Fъkut dupъ imitağia ğesturilуĭ, a vočeĭ, a strigъturilуĭ, a artikulağieĭ naturale.

MIMOLOŢISM, sn. Imitağie a kъntekstuluĭ, a strigъturilуĭ vr'unuĭ animal, prekum: Kukurigu.

MINAR, sm. *Fossor*. Lukrъtor la mine.

MINERAL, sn. Metal, (aur, argint, etc.). adj. Sъbstanğъ kare ğine de mineral, sъbstanğъ metalikъ.

MINERALISARE, va. A konvertì, a skimbá în mineral.

MINERALIST, sm. Kare studiazъ, kare kunoaşte mineralele.

MINERALOŢIE, sf. Ştiinğa, kunoştinğa mineralelor, ori a manierei de a le estrage, de a le alege din pămînt.

www.dacoromanica.ro

MINERAAOЦIST, } smf. Kare кѵnnoaцe mineraMINERAAOI', } aoцia.

MINIATѲRЪ, sf. Пiктѵrь, zѵrrъvirѵrь foarte deaiкatь, foarte finъ, in miк.

MINIATѲRIST, smf. Kare aѵкreazъ miniatѵra.

MINIMѲM, s. Fradѵa чeл maї miк de redѵкцie a ѵneї mъrimї, a ѵneї vaaorї, a ѵnѵї preц.

MINISTERIѲ˘, sn. Ministerii ѵnѵї stat.

MINORITATE, sf. Starea ѵnѵї minor, ѵnѵї (nevirstnik; nevirstnicie); timnѵa, dѵrata eї. § Domnirea ѵnѵї reцe minor. § Nѵmmъrѵa чeл miк reлativ кѵ majoritatea.

MINOTAѲR, sm. *minotaurus.* Monstrѵ fabѵaos, jѵmъtate om, jѵmъtate taѵr. § Kousteллaцie, Чentaѵrѵa, Sьцetьtorѵa.

MINѲЦIE, sf. *minutia.* Baratelъ, aѵкrѵ frivoл, de nimika, de nѵцinъ semnitate.

MINѲЦIOS, adj. Kare se цine nrea mѵat de minѵцii, de nimikѵrї; kare se oккѵnъ nrea mѵat kѵ minѵцii.

MIRAKѲA, sn. saў m. *miraculum.* Effekt, faptь a nѵterii divine neste rъndѵeaa natѵreї, afarь din aeцiae eї; minѵne, nrodiцiў, aѵкrѵ estraordinar; faptь vrednikъ de admiracie.

MIRAKѲAOS, adj. *Prodigiosus.* Пrodiцios; fъkѵt urin mirakѵa, kare цine de mirakѵa; admirabbia, minѵnat.

MIRAЦIѲ˘, sn. Effekt de ontikъ ne marre, mi ne kъmniiae Eцintaaї, kare faче a se arьtà, a se vedeá d' asѵnra orizontaaї aѵкrѵriae чe sѵnt de desѵntѵa aї; nrestiцiў kare faче a se vedeà ne nъsinѵriae Eцintaaї niцe ane, niцe aakѵrї imaцinare, mi de kare anuroniindѵte ner. Vara, în ziaae kъadѵroase, se vede aves! urestiцiў de ane imaцinare mi ne kъmniiae din цeara Romъneaskъ.

MIRIADЪ, sf. *mirias.* t. de antik. Nѵmmъr de zeчe miї; nѵmmъr infinit.

www.dacoromanica.ro

MIRIAПOD, sm. O inseкtъ.

MIRMIDON, sm: Jине foarte mik ші fьгъ konsideraџie. Se ziче, în firиrat, de ин om fьгъ mizлoaче; om кare îmї иїtъ ииџinitatea, nimiчiea лиї ne aънгъ ин om ки mилt maї tare de кът dънsиa. (deлa μυρμηξ, fиrnikъ.)

MISANTROП, smf. Kare иrъџe ne oamenї.

MISANTROПIE, sf. Uгъ asиnra oameniлor; denъrtare de soџietate.

MISERABBIA, MISER, adj. ші s. *miser.* Tikълos, nenorочit; foarte sъraк. § t. de mиstrare, de desnreџ, de nietate.

MISERIE, sf. *miseria.* Stare nenorочitъ sъгъчie mare, tikълoшie; кaлamitate.

MISERIKORDIE, sf. *misericordia.* Graџie, iertare, îndиrare; virtиte кare dиче ne om лa komnasiне, лa komnъtimire, лa nietate, etc.

MISERIKORDIOS, adj. *misericors.* Kare are miserikordie, komnъtimire; кare are anплeкare a iertà.

MISOџIN, sm. Kare иrъџe femeiлe.

MISOџINIE, sf. Uгъ asиnra femeiлor.

MISOЛOГ, smf. Inamik лa metoadeлor џiinџifiче.

MISIUNE, sf, *missio.* Trimittere, sarчinъ, nиtere datъ de a faчe чevà.

MISIONAR, smf. Înкъrкat ки o treabъ, ки o misiне; trimis.

MISTER, sn. *misterium.* Seкret; чeea чe o reлiџie are maї asкиns.

MISTERIOS, adj. *Tectus.* Tъкиt; кare џine, konservъ ин seкret, ин mister; кare киnriиde ин înџeлeз asкиns.

MISTIK, adj. *mysticus.* Firиrat, aллeroriк; seкret, asкиns.

MISTIчISM, sn. Sistemъ, amor de mistiчitate.

MISTIчITATE, sf. Rafinament de devoџie; кътъrї nrofиnde în sniritиaлitate.

www.dacoromanica.ro

MISTIFIKARE, va. A abŭsà de kredŭlaitatea kŭĭvà sure a'l facĕ ridikŭla. (Se konjugă ka Lukrare: mistifiĕez, mistifiĕezĭ, etc.; mi ka Strikare: mistifik, mistifiĕĭ, mistifikă; etc.)

MISTIFIKATOR, smf. Kare are arta de a mistifikà.

MISTIFIKAŢIE, sf. Fauta de a mistifikà; ukŭrŭ, vorbă kare mistifiĕeazŭ; înşelare prin prefacĕere, prin inokŭlisie.

MISTŬRĂ, sf. *mistura.* Vezĭ: mikstŭră.

MITOLOŢIE, sf. Ştiinţa, esplikaţia fabbŭlaeĭ.

MITOLOŢIK, adj. De mitoloţie.

MITOLOŢISM, sn. Sistemă mitoloţikă.

MITOLOŢIST, smf. Kare kunoaşte, kare esplikă mitoloţia.

MITRALIADĂ, sf. Deskărkare de maĭ multe kanonŭrĭ (tunŭrĭ) înkărkate kŭ mitralie.

MITRALIE, sf. *Ferramenta.* (Gĭulele) mĭ sburătŭre de fer kŭ kare se umple tunŭl.

MN.

MNEMONIKĂ, sf. Arta de a klasá vorbe, fapte, etc., în memorie. (μνημη, memorie.)

MNEMOTEKNIE, } sf. Arta de a întŭrì, de a kŭ-
MNEMOTEXNIE, } tivà mĭ de a nutrí memoria.

MO.

MOBIL, adj. *mobilis:* Kare se mişkă, kare poate fi mişkat; skimbător. § sm. Putere kare mişkă, kare dă mişkare; (fiz.) motiv, kaŭză a faptelor.

MOBILIER, sn. Toate mobbilele unei kase.

MOBILITATE, sf. *mobilitas.* Fakultatea ce are ŭn korp de a fi transportat dintr'ŭn lok într'altŭl; mişkare, skimbare.

www.dacoromanica.ro

MODEA, sn. *Exemplar.* Esemnar de urmat, de imitat.

MODEAARE, va. t. de skuantur. A imitá o fiur ku nъmînt, ku cheară, etc., a dá forma esterioară.

MODERATOR, adj. ui s. *moderator.* Аччеала saŭ ceea ce moderează mișkarea. etc.

MODERAȚIE, sf. *moderatio.* Kumpъtare. ✲ Moderaȝia dorinȝeaor inaurȝeȝe.

MODERAT, adj. *moderatus.* Kumpъtat, stîmpъrat; înȝeaaent.

MODERARE, va. *moderari.* A stîmpъrá, a domoaì, a ainiȝì, a aainá; a nunne aimite dorinȝeaor, nattimeaor, etc. ✲ A auminá ne oamenĭ, este a'ĭ moderà.

MODERN, adj. *Recens.* Nuoŭ, de kurъnd; de akum.

MODEST, adj. *modestus.* Kare are modestie.

MODESTIE, sf. *modestia.* Mъsurъ, înȝeaaenciune în nurtate, în vorbe; rușinaȝъ.

MODIFIKARE, va. *temperare.* A moderà, a îmbaъnzì, a îndurачí kaasseae unuĭ akt, devisiunae (хotъгъriae) uneĭ aeȝĭ; a îmmurieà, a skimbá în maĭ bine; a nrefaчче, a skimbà.

MODIFIKAȚIE, sf. *Temperamentum.* Moderaȝie; îmbaъnzire, îmnurȝinare a uneĭ kondemnaȝiĭ (osinde); fanta de a modifikà, de a nrefaчче (o aeȝe); nrefaччere, skimbare.

MODIFIKATIV, adj. ui s. Kare modifikъ.

MODIK, adj. *modicus.* De nuȝinъ vaaoare, nreȝ mik; de mizaok.

MODIST, sinf. Kare se ȝine de mode.

MODUAAȚIE, sf. *modulatio.* Skimbare de ton kare variează kъntekua.

MODUAARE, va. *modulari.* A kompunne, a formá un kъntek dupъ regruaeae modulaȝieĭ.

MOAEKUAЪ, sf. Niȝe foarte micĭ norȝiĭ saŭ

www.dacoromanica.ro

пъртичеле de materie din каре сaŭ ку каре se пресупune, къ корпуриле sunt formate.

MOЛУКЪ, MOЛУЧЕ, MOЛУSКЪ, } adj. ші s. *molucae*. Verme neperfect; animale de marre фъръ oсуле suinърiї, фъръ membriї artикулацїĭ, ку карнea moaлe.

MOMENTANЪ, adj. Каре цine нумаї уn moment.

MOMIE, sf. Корп de Eгипцieн imbaлsamat; кadaver ускат пe пъсипуриле desertулуї.

MONAKAЛ, MONAXAЛ, } adj. De monax, de кълугър.

MONARK, Vezї: monarx.

MONARXIE, sf. Гуверн унde *domneцe* уn sinгур кап, уn цiнуц; Staтуа ку уn asemenea гуверн.

MONARXIK, adj. De monarxie.

MONARXISM, sn. Sistemъ, опinnїĭ лале nartisaнiлor monarxieї.

MONARXIST, smf. Партisan ал sistemeї monarxiче.

MONARX, sm. *Rex*. Reцe, aчелa каре are sinгур пуterea суверанъ într'un stat mare. ✠ Чел маї absoлут dintre monarxї este aчела каре se faче iубit. *(Marmontel.)*

MONETAR, sm. *monetarius*. Intendant de monete, aчелa каре ле faче. § adj. De monete; каре s'atinge de monete.

MONITOR, sm. Каре faче кунноскут. § Скоал' каре dириje пe чеї-л-лалцї.

MONГOЛIK, adj. (Viцъ saŭ seminцie monгoлікъ) saŭ tartarъ, уna din rammуреле mareї familiiї умане каре se împarte în viцa кавкасікъ, etionікъ, monгoлікъ, amerікanъ, etc.

MONETЪ, sf. *moneta*. Букатъ de aур, de arцint, de aramъ; каре serveцe сure скimb în коmmerц. (ban)

MONOFTAAM, sm. Пецe каре are нумаї уn окiŭ în mizлoкул фрунцiї.

www.dacoromanica.ro

MONOΛOГ, sn. *monologia.* Sчenъ dramatikъ în kare ын an aktor vorbeщe singyr.

MONOΛIT, adj. De o sinryгъ neatrъ.

MONOMAXIE, sf. Dyeл; bъtaie nymaĭ de doĭ oamenĭ.

MONOMAN, s. Attins, лovit de monomanie.

MONOMANIAN, adj. Kare are karakterya monomanieĭ.

MONOMANIE, sf. Manie, nattimъ, fyroare nentry yn singyr objet, o idee yнikъ; mania solityddiniĭ.

MONOПED, adj. Kare are nymaĭ yn piчior, nymaĭ o rambъ, saŭ o jambъ.

MONOПETAЛ, adj. Kare are nymaĭ o petaлъ, nymaĭ o foaie (fлoare mononetaлъ) t. de botanikъ шi de istoria natyraлъ.

MONOПOD, sn. t. de antikitate. Masъ nymaĭ ky yn piчior.

MONOПOЛ, sn. *monopolium.* Drent, privileщiŭ ky totya injyst чe se dъ nymaĭ ynyia de a faччe mi de a vinde o marfъ oare kare.

MONOПOЛAR, sm. Kare faчe mononoлya.

MONOПOЛISARE. vn. A mъrцini vînzarea ynyĭ prodykt, yneĭ marfe nymaĭ ne seama ynyia.

MONORIM, sn. Поesie nymaĭ ky o rimъ.

MONOSПERMATIK, adj. Kare are nymaĭ o seмînцъ. Se zиче desnre плante.

MONOSПERM, adj. Kare are nymaĭ o semînцъ.

MONOSIЛЛAB, adj, шi s. *monosyllabns.* De o siллabъ, kare are nymaĭ o siллabъ.

MONOSIЛЛABIK, adj. Format de monosiллabe.

MONOTON. sdj. Totd'aына ne aчeллaш ton; de o ynіformitate synъrъtoare, nenлъkytъ; kare ny se maĭ skimbъ. (fir.) Stiл, diskyrs monoton.

MONOTONIE, sf. Yniformitate, egaлitate synъrъ-

www.dacoromanica.ro

toare de tonyrĭ, renetiţie ayncъ tot de aчeaaeaшĭ tonyrĭ, (fir.) de aчeaaeaшĭ firyre, de aчeaaeaшĭ kyţetъrĭ, de aчeaaeaшĭ ideĭ ; tot aчeeaшĭ ші tot aчeeaшĭ.

MONSTRꙎ, sm. *monstrum.* Kare este fъkyt în kontra rerryaeaor natyreĭ ; de o mъrime nemъsyratъ ; skiaodos, nrodiţios ; foarte yrît.

MONSTRꙎOSITATE, sf. Kaaitatea чeaayĭ чe este monstryos.

MONꙎMENT, sn. *monumentum.* Semn, edifiчiĭ, statyъ, etc. rъdikate întry memoria vr'yneĭ nersoane iaaystre, a vr'yneĭ fapte чelebre ; mormînt ; skriere esчeaentъ a vr'ynyĭ ayton.

MONꙎMENTAA, adj. De monymente ; kare se anaĭkъ, se attinţe de monymente ; mъreţ, dyrabbia.

MORAAъ, sf. Ццiinţa, doktrina, morsyriaor, moravyriaor, (obiчeiyriaor), nyrtъriĭ, kondyteĭ ; kynnoţţinţa datoriiaor noastre kътre aatya, ші kътre noĭ înmine ; arta, ţţiinţa virtyţiĭ ; rerryaъ de morsyrĭ, de byнъ nyrtare.

MORAAISAŢIE, sf. Fapta de a fayчe moraay, de a dà moraaъ.

MORAAISARE, va. ші n. A fayчe reffaessiĭ moraae ; a fayчe moraaa kyĭvá, a dà kyĭvà konsiaaiyrĭ moraae ; a koriţţe morsyriae, (obiчeiyriae).

MORAAISATOR, adj. smf. Kare moraaiseazъ.

MORAAIST, adj. smf. Kare skrie desnre moraaъ, desnre morsyrĭ ; (obiчeiyrĭ).

MORAAITATE, sf. Karakteryа moraa aa yneĭ nersoane, morsyriae eĭ, byna eĭ kondytъ, nrinчinyriae eĭ ; skon moraa ; nrinчinyrĭ moraae ; kaaitatea moraaъ.

MORAA, adj. *moralis.* Kare nriveţţe morsyriae, moravyriae, (obiчeiyriae) ; dynъ moraaъ, notrivit ky moraaa ; kare învaţţъ, kare nraktiчeazъ, kare yrmeazъ moraaa ; kare are moraaitate, moraaъ. § Metafisik, чeea чe ny este materiaa. § sm. Disnosiţie moraaъ ; ten-

www.dacoromanica.ro

dinţъ кътre bine saŭ кътre rъŭ (moraлъa унеї nersoane, adekъ : annлекърiлe eї sure bine saŭ sure rъŭ); snirritъa, sъffлetъa.

MORAVȣRIˇ, sn. пл. *mores.* (Obiчeiurї, пъravurї).

MORESK, adj. Kare are rannort кu mavriї.

MORN, adj. *Moestus.* Trist, înkis, întunekos, nosomorît, kuţetativ, meлankoлik.

MOROS, adj. *morosus.* Morn ; trist ; sunъrat ; nosomorît.

MOROSITATE, sf. *morositas.* Karakterъa, kaлitatea чeллї че este moros, nosomorît.

MORTAЛITATE, sf. *mortalitas.* Kondiţia чeллї че trebuie sъ moarъ ; moartea унуї пuмmъr mare de oameniї, de animaлe, etc.

MORSȣRIˇ, sn. пл. *mores.* Vezї : moravurї.

MORTAЛ, adj. *mortalis.* Muritor, sunnus morţiї ; kare kaусeazъ, kare dъ mortea.

MORTIFIKAŢIE, sf. *mortificatio.* Fanta nrin kare чinevá îmї mortifikъ, îmї kinueţe kornъa, etc. ; kin, durere mare moraлъ saŭ fisikъ. § Starea kъrniї kare este annroane a se kanrrenisà.

MORTIFIKARE, va. *Macerare.* A kinuì nrin maчeraţiˇ, nriu bъtъї, nriu mortifikaţiї, etc.

MORTȣAR, adj. *Funebris.* Kare ţine de serviţiъa, de nomna funebrъ ; kare s'attinţe de morţї, de îmmormîntare.

MOSAIK, sn. Aукъ, saŭ imitaţie de zugrъvie кu netriчeлe miчї saŭ кu bukъţeлe miчї de smaлt кu kлorї, inkrustate, amezate унeлe лъnгъ alteлe.

MOSAIST, sm. Kare faче mosaik.

MOTIVARE, va. A dà, a rannortá motivuriлe, kuvinteлe унeї fante, унуї aукъ.

www.dacoromanica.ro

MȣKOSITATE, sf. *Mucus.* Ȣmoare rroasъ de natyra mʏʏiaor.

MȣFTIȣ, sm. Kantʌ reaiţieĭ maxometane, interpretʏa aeţiĭ.

MȣA, sn. *forma.* Formъ, (kaatu).

MȣAARE, va. A face yn ce nrin ajʏtorʏa (kaatuiaĭ), a tʏrnà în muʌ.

MȣATIIIAȣ, adj. t. de arit. Nʏmmъr kare kʏnrinde ne yn aatʏa de yn nʏmmъr de orĭ esakt.

MȣATIIIAIKABBIA, adj. *multiplicabilis.* Nʏmmъr kare se noate îmmʏaţì.

MȣATIIIAIKAND, sm. Nʏmmъr sare îmmʏaţit, sare îmmʏaţire.

MȣATIIIAIKATOR, sm. Nʏmmъr nrin kare îmmʏaţeţĭ ne yn aatʏa.

MȣATIIIAIKAŢIE, sf. *multiplicatio.* Îmmʏaţire în nʏmmъr; oneraţie de aritmetikь nrin kare se reneteazъ yn nʏmmъr de atъtea orĭ kъte ynitъţĭ se afaъ în aatʏa.

MȣATIIIAIČITATE, sf. *multitudo.* Nʏmmъr indefinit de aʏkʏrĭ diverse; nʏmmъr mare, mʏaţime.

MȣATIIIAIKARE, va. *multiplicare.* A îmmʏaţí yn nʏmmъr, o kantitate, a adъorà, a kreţe yn nʏmmъr. (Se konjʏgъ ka Înkъrkare: mʏatinaik, mʏatinaiĭ, mʏatinaikъ; etc.)

MȣNIČIIIAA, adj. *municipalis.* Kare aţe rannort, kare s'attinţe de o mʏničinaaitate, de o cetate, de o ţeaгъ.

MȣNIČIIIAAISARE, va. A introdʏce reţimʏa mʏničinaa.

MȣNIČIIIAAITATE, sf. (Sfatʏa orъmъnesk).

MȣNIFIČENŢЪ, } sf. *munificentia.* Foarte mare
MȣNIFIČINŢЪ, } dъrničie.

MȣNIŢIE, sf. *Cammeatus.* Iprovizií de tot ce este necesariĭ aa o ostire, aa o rseгъ.

www.dacoromanica.ro

MȣNIꙊIONAR, sm. Kare are înrrijire de mʏniꙊiĭ.

MȣNIꙊIONARE, va. A kъnʏì o oꙊire kʏ de toate чeлae trebʏinчioase. (Se konjʏгъ ka Лʏkrare: mʏniꙊionez, etc.)

MȣR, sm. *murus.* (Zid).

MȣRIAT, s. Sare formatъ din aчidʏa mʏriatik, kʏ differite base.

MȣRIATIK, adj. *muriaticus.* (Aчid mʏriatik), idrokaдrik.

MȣRMȣRЪ, sf. *murmur.* Srommot sʏrd mi konfʏs de maĭ mʏлte nersoane чe vorbesk înaчeллam timn, de ane чe kʏrr гъnnede ne ʏn лok nenetted, de vîntʏrĭ kare mišкъ frʏnza, de ana чe kʏrꙊe deлa o fontъnъ. (fir.) ПлъnꙊerĭ, nemʏлꙊmirĭ sekrete аллe ʏneĭ nersoane, saĭ аллe ʏnʏĭ nonor.

MȣRMȣRARE, va. *Admurmurare.* A faччe ʏn srommot sʏrd плъnгъndʏse; sromotarea aneĭ.

MȣSKȣЛAR, adj. Kare Ꙋine de mʏskĭ.

MȣSKȣЛOS, adj. *musculosus.* Mʏskios.

MȣSЪ, sf. *musa.* Zeitate; ʏna din чeлae noъ zeiꙊe kare nresiá лa frʏmoaseлe arte; snirrit, imaꙊinaꙊie, Ꙋeniĭ, vervъ a ʏnʏĭ noet, a ʏnʏĭ versifikator; insniraꙊie noetikъ.

MȣSEȣ˘, sn. *musaeum.* Лok destinat snre sʏdiʏa лitereлor, ꙊiinꙊeлor; лokʏa snre a se adʏná monʏmenteлe, nrodʏkteлe arteлor.

MȣTIЛARE, va. *mutilare.* A tъieà ʏn membrʏ, чiʏntire, чiʏmnъꙊire. (Se konjʏгъ ka Лʏkrare: mʏtiлez, etc.)

MȣTIЛATOR, smf. Aчeлla kare mʏtiлeazъ ʏn korn; чiʏntitor, чiʏmnъꙊitor.

MȣTIЛAꙊIE, sf. *Sectio.* Tъiere, чiʏntire, чimnъꙊire.

MȣTȣAЛ, adj. *mutuus.* Reчinrok între doъ saĭ maĭ mʏлte nersoane.

www.dacoromanica.ro

NAKRȣ, sn. *Harte arginție, irisatъ a unei scoi-ce, care prodуce perla saŭ mъrgъritarуl.*

NADAR, sm. Preotуl cel mare al Persanilor.

NADIR, s. Punctуl cerуlуĭ opusуs zenitуlуĭ ; pentrу fie care loc de pre pъmînt, n a d i r u l este sunt piciorele locuitorilor prekum zenitуl este d'asupra capuluĭ.

NAFT, sn. Ун fel de bitum foarte sunghire, ші foarte arzъtor, care arde în apъ.

NAIADЪ, sf. *naïas.* Nimfa fontъnelor, ші a rîurilor (mitologie). § t. de isto. natr. Naiadъ marinъ, plantъ anуalъ care crește în fundul mъrrіĭ.

NAIV, adj. *ingenuus.* Naturaл ; fъrъ artificiŭ, fъrъ (viclenie) ; care nu este prefъcut, nu este mincinos.

NAIVITATE, sf. *Sinceritas.* Sinceritate, curъție ; simplicitatea unei persoane fъrъ prefъcătorie ші care lasъ a i se vedea ominiile, simtimentele; adevъr, simplicitate în espresie ; grație, simplicitate naturalъ.

NAIЪ, sf. *nappa.* Masъ de pъnzъ. (fir.) faца a-nei.

NARCIS, NARCISЪ, s. *narcissus.* O floare. (fir.) Om înamorat de firea sa. (mitologie).

NARCISOIDЪ, sf. Plantъ de familia narcisuluĭ.

NARKOTINЪ, sf. Materie cristalinъ dobînditъ prin dissolуție alcoolicъ a opiuluĭ.

NARKOTIK, adj. t. de med. (greк narkotik) care addoarme.

NARKOTISM, sn. Affecție addormitoare.

NARD, sm. *nardus,* Plantъ aromatikъ.

NARARE, va. *narare,* A spune o istorie, a (novesti).

NARATIV, adj. (Stil, discurs, poesie, narativъ a unuĭ autor), care ține de narație, de spunere, de (novestire).

www.dacoromanica.ro

NARAȚIE, sf. *naratio.* Suvnnere istorikъ, (novestire).

NARATOR, smf. *narator.* Kare (novesteȝe) kare svne o istorie.

NASAL, adj. De nas; t. de rram. nronvnȝie ne nas.

NASALЪ, sf. Konsvnantъ a kъria nronvnȝie se fave ne nas, nrekvm n, mi m.

NATAL, adj. *natalis.* Țeara, lokva în kare vinevà s'a nъskvt.

NATIV, adj. *Ortus.* Nъskvt într'vn lok oare kare (nativ în, saŭ din Bvkvreștĭ); nrimitiv, din naȝere, natvral.

NAȚIE, sf. *natio.* Toțĭ lokvitoriĭ dintr'o țearъ, dintr'vn Stat, karii vorbesk aveeaшĭ limbъ. ☼ În nolitikъ, nvne-te desnre nartea naȝieĭ.

NAȚIONAL, adj. Țeea ve este în interesvl naȝieĭ întreȝĭ. ☼ Nrinvinvl fie kъrvia rvvern trebvie sъ fie o voinȝъ naȝionalъ.

NAȚIONALISARE, va. A favve naȝional. v. ner. A se stabilì într'o naȝie, a se natvralisá.

NAȚIONALITATE, sf. Karakter naȝional; natriotism kommvn la toțĭ.

NATVRALISAȚIE, sf. Fanta de a natvralisá, de a întъmîntenì ne vinevá.

NATVRALIST, sm. Kare kvnnoaște istoria natvralъ, kare o skrie.

NATVRALITATE, sf. Starea, kalitatea avelavia kare este nъskvt în țeara în kare lokvește.

NATVRЪ, sf. *natura.* Vniversvl întrer; toate fiinȝele kreate; rъndvelile, leȝile kare le rvvernъ mi le dъ vn învenvt mi vn fine; nvterea, inteleginȝa aktivъ kare a stabilit avest ordin mi'l konservъ; konstitvȝie natvralъ, orranisaȝie, materie, svbstanȝъ, formъ, kvloare, kalitate; minkare kare dvve ne om kъ-

www.dacoromanica.ro

tre чeea чe noate контрибѵì аа а sa конservaцie ; прinчiп аа тѵтѵаor аѵкѵтѵiаor ; Прovedinцъ ; feаѵа nartiкѵаar аа fie къгѵia ; temnerament, конstitѵцie.

NAТѲRAA, adj. Прonrietate, însѵmire natѵraaъ, temnerament, конstitѵцie ; natѵra, конstitѵцia кѵĭva ; чeea чe este din natѵrъ, a natѵreĭ ; karakter. § adv. Într'ѵn кiп natѵraa.

NAѲFRAЦIѲ˘, sn. *naufragium.* Înnekare de o navъ ne marre.

NAѲFRAЦIAT, adj. *naufragus.* Kare a nerit înnekat îm'ѵn naѵfraцiĭ.

NAѲSKOII, sn. Instrѵment snre a vedeá nave аа o distanцъ mare.

NAѲSKOПIE, sf. Arta de a vedeá nave ne marre, аа o foarte mare distanцъ.

NAVAA, adj. *navalis.* Kare este a naviraцieĭ ; kare s'attinцe de nave de rѵerъ (armatъ, пѵtere, bътaie, viктorie navaaъ).

NAV'Ь, sf. *navis.* (Korabbie).

NAVIГABBIA, adj. *navigabilis.* Пe kare se noate naviгá, пaѵtì (riĭ navirabbia).

NAVIГABIAITATE, sf. Starea ѵneĭ апe kare este navirabbiaъ.

NAVIГARE, vn. *navigare.* A пaѵtì кѵ navъ ne o .апъ. (Se конjѵгъ ka Aerare: Navir, naviцĭ, naviгъ ; etc.)

NAVIГATOR, smf. *navigator.* Kare faчe кълаъtoriĭ аѵnцĭ ne marre.

NAVIГAЦIE, sf. *navigatio.* Кълаъtorie ne marre, saĭ ne vr'o aaтъ апъ.

NE.

NEABIA. Vezĭ: Inabia.

NEABIAĬTATE. Vezĭ: Inabiaitate.

www.dacoromanica.ro

NEAЧЧESIBBIA, } Vezĭ: Inaччesibbia.
NEAKЧESIBBIA, }
NEAKTIV, Vezĭ: Inaktiv.
NEAKTIVITATE, Vezĭ: Inaktivitate.
NEADMISIBBIA, Vezĭ: Inadmisibbia.
NEADMISIBIAITATE, Vezĭ: Inadmisibiaitate.
NEAATERABBIA, Vezĭ: Inaaterabbia.
NEAMIK, Vezĭ: Inamik.
NEAMIЧIE, Vezĭ: Inamiчie.
NEARMONIOS, Vezĭ: Inarmonios.
NEASSOЏIABBIA, Vezĭ: Inasoџiabbia.
NEЧESARIŬ, adj. *necesarius.* Foarte ytia, foarte (trebuinčios).
NEЧESITATE, sf. *necesitas.* Avere nečesarie, foarte trebuinčios; trebuinџъ foarte mare.
NEЧIKATRISABBIA, adj. Vezĭ: Inčikatrisabbia.
NEЧIVIAITATE, sf. Vezĭ: Inčiviaitate.
NEKAПABBIA, Vezĭ: Inkanabbia.
NEKAПAЧITATE, Vezĭ: Inkanačitate.
NEKOMBŬSTIBIAITATE, Vezĭ: Inkombystibiaitate.
NEKOMBŬSTIBBIA, Vezĭ: Inkombystibbia.
NEKOMMOD, Vezĭ: Inkommod.
NEKOMMODITATE, Vezĭ: Inkommoditate.
NEKOMMŬNIKABIAITATE, Vezĭ: Inkommynikabiaitate.
NEKOMMŬNIKABBIA, Vezĭ: Inkommynikabbia.
NEKOMMŬTABIAITATE, Vezĭ: Inkommytabiaitate.
NEKOMПARABBIA, Vezĭ: Inkomparabbia.
NEKOMПATIBIAITATE, Vezĭ: Inkompatibiaitate.

www.dacoromanica.ro

NEKOMПATIBBIA, adj. Vezĭ: Inkomnatibbia.

NEKOMПETENT, Vezĭ: Inkomnetent.

NEKOMПAEKT, Vezĭ: Inkomnaekt.

NEKONЧIAIABBIA, Vezĭ: Inkonчiaiabbia.

NEKONSEKѴINЦЪ, Vezĭ: Inkonsekѵinцъ.

NEKONSEKѴENT, Vezĭ: Inkonsekѵent.

NEKONSIDERAЦIE, Vezĭ: Inkonsideraцie.

NEKONSIDERAT, Vezĭ: Inkonsiderat.

NEKONSOAABBIA, Vezĭ: Inkonsoaabbia.

NEKONSTANЦЪ, Vezĭ: Inkonstanцъ.

NEKONSTANT, Vezĭ: Inkonstant.

NEKONSTITѴЦIONAAITATE, Vezĭ; Inkonstitѵцionaaitate.

NEKONSTITѴЦIONAA, Vezĭ: Inkonstĭtѵцionaa.

NEKONTESTABIAITATE, Vezĭ: Inkontestabiaitate.

NEKONTESTABBIA, Vezĭ: Inkontestabbia.

NEKONVENIENT, Vezĭ: Inkonvenient.

NEKONVERTIBBIA, Vezĭ: Inkonvertibbia.

NEKOMПARAЦIE, Vezĭ: Inkomnaraцie.

NEKOMПARARE, Vezĭ: Inkomnarare.

NEKORREKT, Vezĭ: Inkorrekt.

NEKORREKЦIE, Vezĭ: Inkorrekцie.

NEKORRIЦIBIAITATE, Vezĭ: Inkorriцibiaitate.

NEKORRIЦIBBIA, Vezĭ: Inkorriцibbia.

NEKORRѴПTIBIAITATE, Vezi: Inkorrѵntibiaitate.

NEKORRѴПTIBBIA, Vezĭ: Inkorrѵntibbia

NEKORRѴПЦIE, Vezĭ: Inkorrѵnцie.

NEKREDѴA, Vezĭ: Inkredѵa.

NEKREDѴAITATE, Vezĭ: Inkredѵaitate.

www.dacoromanica.ro

NEK-ПАУS-УАТRА, *s. nec-plus-ultra.* Кът ну ше маї ноате.

NEKROГRAF, s. Каре деѕкрie, каре ѕтрdie кадавреле.

NEKROГRAFIE, sf. Деѕкрinцia коrпуriлor моарте.

NEKROЛЛATRУ, smf. Каре rерretеазъ неѕте мъѕтъ пе чеї морцї, каре are ун dor нrea маре неntrу dînшiї.

NEKROЛЛATRIE, sf. Култ de морцї ; (fir.) нrea маре dor неntrу ун мort.

NEKROЛОЦIE, sf. Notiцiї istoriче аѕцura унuї мort, ѕаї аѕцura маї мулtora.

NEKROЛОЦIK, adj. (Artiкoл неkroлоцiк) ѕкriѕ аѕцura унеia ѕаї маї мулte нersoane моарте.

NEKROЛОГ, sm. Каре ѕкrie деѕнre морцї, аутor de notiцiї de морцї.

NEKROMANЦIE, *sf. necromantia.* Нretinsa artъ de a кiemа морцiї ѕнre a кunноaще niѕкаї ѕеkreturї ѕаї viitorул.

NEKROПОЛЕ, } s. Четате de морцї, a морцiлor;
NEKROПОЛ, } чimetiriї маre орnat кu моnумente, кu плantaцii, etc.

NEKTAR, sn. *nectar.* Бъутура zeiлor; лiкuor ѕаї vin deлiчios, foarte бun.

NEKУRABIЛITATE, sf. Vezї: Inкurabiлitate.

NEKУRABBIЛ, Vezї: Inкurabbiл.

NEDEЧINЦЪ, sf. Vezї: Indeчinцъ.

NEDEЧENT, Vezї: Indeчent.

NEDEЧIS, Vezї: Indeчis.

NEDEЧISSIE, } sf. Vezї: Indeчissie.
NEDEЧISIУNE, }

NEDEFINIT, Vezї: Indefinit.

NEDEFINISABBIЛ, Vezї: Indefinisabbiл.

NEDEFINITATE, Vezї: Indefinitate.

www.dacoromanica.ro

NEDEПENDINЦЪ, Vezĭ: Indenendinцъ.
NEDEПENDENT, Vezĭ: Indenendent.
NEDESKRIПTIBBIA, Vezĭ: Indeskriптibbia.
NEDESTRЎKTIBIAITATE, Vezĭ: Indestrъktibiaitate.
NEDESTRЎKTIBBIA, Vezĭ: Indestrъktibbia.
NEDETERMINAЦIE, Vezĭ: Indeterminaцie.
NEDETERMINAT, Vezĭ: Indeterminat.
NEDEVINABBIA, Vezĭ: Indevinabbia.
NEDIЦEST, Vezĭ: Indiцest.
NEDIЦESTIBBIA, Vezĭ: Indiцestibbia.
NEDIЦESTIE, sf. Vezĭ: Indiцestie.
NEDIREKT, Vezĭ: Indirekt.
NEDISЧIПAINABBIA, Vezĭ: Indisчiпainabbia.
NEDISЧIПAINAT, Vezĭ, Indisчinainat.
NEDISЧIПAINЪ, Vezĭ, Indisчinainъ.
NEDISЧIПAINARE, Vezĭ, Indisчinainare.
NEDISKRET, Vezĭ, Indiskret.
NEDISKREЦIE, Vezĭ, Indiskreцie.
NEDISOAЎBIAITATE, Vezĭ, Indisoaъbiaitate.
NEDISOAЎBBIA, Vezĭ, Indisoaъbbia.
NEDISПENSABBIA, Vezĭ, Indispensabbia.
NEDISПONIBIAITATE, Vezĭ, Indisponibiaitate.
NEDISПONIBBIA, Vezĭ, Indisponibbia.
NEDISПOSIЦIE, Vezĭ, Indisposiцie.
NEDOMABBIA, Vezĭ, Indomabbia.
NEEFIKAЧE, Vezĭ, Inefikaче.
NEEFIKAЧITATE, Vezĭ, Inefikaчitate.
NEEГAA, Vezĭ, Inera.

www.dacoromanica.ro

NEEГAAITATE, Vezĭ, Ineraaitate.
NEERЎDIT. Vezĭ, Inervdit.
NEERЎDIЏIE, Vezĭ, Inervdiџie.
NEESTIMABBIA, Vezĭ, Inestimabbia.
NEESKЎSABBIA, Vezĭ, Ineskvsabbia.
NEESEKЎTABBIA, Vezĭ, Inesekvtabbia.
NEEŞERЧITAT, Vezĭ, Ineserчitat.
NEESISTINЏЪ, Vezĭ, Inesistinџъ.
NEESПERIINЏЪ, Vezĭ, Inesperiinџъ.
NEESПERIMENTAT, Vezĭ, Inesperimentat.
NEESПAIKABBIA, Vezĭ, Inespaikabbia.
NEESПAIЧIT, Vezĭ, Inespaiчit.
NEESПAIKAT, Vezĭ, Inespaikat.
NEESПRESIBBIA, Vezĭ, Inespresibbia.
NEESПRIMABBIA, Vezĭ, Inesprimabbia.
NEFATIГABIAITATE, Vezĭ, Infatirabiaitate.
NEFATIГABBIA, Vezĭ, Infatirabbia.
NEFЪ, sf. Partea biserriчeĭ dela vшъ пînъ aa хог.
NEFEKOND, Vezĭ: Infekond.
NEFEKONDITATE, Vezĭ: Infekonditate.
NEFERTIA, Vezĭ: Infertia.
NEFEKTIAITATE, Vezĭ: Infertiaitate.
NEFIDEA, Vezĭ: Infidea.
NEFIDEAITATE, Vezĭ: Infideaitate.
NEFINIT, Vezĭ: Infinit.
NEFINITATE, Vezĭ; Infinitate.
NEFAESIBBIA, Vezĭ: Infaesibbia.
NEFAESIBIAITATE, Vezĭ, Infaesibiaitate.
NEFAESIЎNE, Vezĭ, Infaesivne.
NEFORTЎNЪ, Vezĭ, Infortvnъ.
NEFORTЎNAT, Vezĭ, Infortvnat.
NEFRAAЏIE, sf. Kоaaiкъ nefreiкъ.
NEFRAAЏIK, adj. De nefraaџie.

www.dacoromanica.ro

NEFRꙊKTꙊOS, Vezĭ, Infrꙋktꙋos.

NEГATIV, adj. *Negans.* Kare esnrimъ, aratъ o neraꙗie o (tъrъdꙋire).

NEГAꙖIE, sf. *negatio.* (Tъrъdꙋire).

NEГAIꙖENꙖЪ, NEГAIꙖINꙖЪ, } sf. *negligentia.* Nerrijinꙗъ, nerrijъ.

NEГAIꙖENT, adj. *negligens.* Nenrrijъtor, fьrъ rrijъ.

NEГOꙖIAꙖIE, sf. *Gestio, negotiatio.* Arta de a neroꙗià, nerrꙋetorie.

NEГROFAГ, NEГROFAꙖIꙊ, } s. Hartisan aл skлavieĭ nerrilor.

NEГROFIл, smf. Amik aл nerrilor; nartizan aл emanчinaꙗieĭ лor.

NEIMITABBIл, Vezĭ, Inimitabbiл.

NEJꙊST, Vezĭ, Injꙋst.

NEJꙊSTIꙖIE, Vezĭ, Injꙋstiꙗie.

NENAVIГABBIл, Vezĭ, Innavirabbiл.

NEOFFENSIV, Vezĭ, Inoffensiv.

NEOFIT, adj. *neophytus.* Kreꙗinat de kтrъnd.

NEOГAMIE, sf. A doa nꙋntъ, maritaꙗiĭ de чъdꙋvĭ.

NEOГRAF, s. mi adj. Kare skrie mi ortorrafiчeazъ într'ꙋn kin nꙋoĭ.

NEOГRAFIE, sf. Manierъ nꙋoъ de skris.

NEOГRAFIST, smf. Kare introdꙋce o nꙋoъ manierъ de skris.

NEOлOꙖIE, sf. Invenꙗie, ꙋsanꙗъ, întrebꙋingare de vorbe nꙋoe.

NEOлOꙖIK, adj. De neoлoꙗie.

NEOлOꙖISM, sn. Kъtare de esnressiĭ mi de vorbe nꙋoe.

NEOлOꙖIST, smf. Kare kreeazъ vorbe nꙋoe.

NEOлOГ, smf. Kare affektеazъ neoлoꙗismꙋл; kare se serveꙗe kꙋ vorbe nꙋoe.

NEORГANIK, Vezĭ, Inorranik.

www.dacoromanica.ro

NEПTѪN, sm. *neptunus.* t. de поes. Marrea; (mit.) zeиa mъrriĭ.

NEПTѪNIANĬ, sm. Natиraaistĭ кare attribиeazъ aneĭ formaцia basaateaor, a raиbиaиĭ ші a revoaциieĭ aиĭ.

NESAAѪBRѪ, } Vezĭ, Insaaиbrи.
NESAAѪBER, }

NESAAѪBRITATE, Vezĭ, Insaaиbritate.

NEREIDЪ sf. Moaиsкъ, verme de marre, într'иn fea de teaкъ ки orrane ne dinafarъ.

NERVЪ, sf. *nervus.* Ѫn fea de кoardъ aabиie dе-aa estremitъцiae mиsкiaor, ші кare ae dъ miшкarea. Se nиmeцe în vиar ші кosiцъ.

NERVOS, adj. *nervosus.* Kare are nerve bиne; aa-ae къrиia nerve sиnt attaкate.

NESOЧIABIAITATE, Vezĭ, Insoчiabiaitate.

NESOЧIABBIA, Vezĭ, Insoчiabbia.

NESOAѪBIAITATE, Vezĭ, Insoaиbiaitate.

NESOAѪBBIA, Vezĭ, Insoaиbbia.

NESѪMNIE, Vezĭ, Insomnie.

NESѪBORDINAЦIE, Vezĭ, Insиbordinaцie.

NESѪBSTANЦIAA, Vezĭ, Insиbstanцiaa.

NETEMПERANЦЪ, } Vezĭ, Intemneranцъ.
NETEMПERINЦЪ, }

NETOAERABBIA, Vezĭ, Intoaerabbia.

NETOAERANЦЪ, Vezĭ, Intoaeranцъ.

NEѪTRAAISAЦIE, sf. Fanta neиtraaisъrĭĭ.

NEѪTRAAISARE, va. A desfiinцà, a stиkà, a faч-че neиtrи; a astîmпъrà.

NEѪTRAAITATE, sf. Starea иneĭ naцiĭ neиtre în nrivinца aateia, saŭ a иneĭ nersoane, a иneĭ armate, etc., кare nи ia narte aa o aикrare oare кare.

NEѪTRѪ, adj. ші s. t. de rramatiкъ. Kare nи este niчĭ masкиlin niчĭ feminin. § Kare nи ia narte aa o aикrare oare кare.

www.dacoromanica.ro

NEVIOLABILITATE, Vezĭ, Invioalabilitate.

NEVIOLABBIA, Vezĭ, Invioalabbia.

NEVIZIBILITATE, Vezĭ, Invizibilitate.

NEVIZIBBIA, Vezĭ, Invizibbia.

NEVRALGIE, sf. Durere de nerve.

NEVRETIK, adj. *neureticus*. Remed, leak în kontra maladiilor de nerve.

NEVROGRAF, s. Kare skrie asupra nevrelor.

NEVROGRAFIE, sf. Deskriptie de nerve.

NEVROLOGIE, sf. Traktat asupra nervelor.

NEVROTIK, adj. mi s. Remed, leak în kontra maladiilor de nerve.

NEVTONIAN, adj. Kare are raport ku sistema lui Nevton.

NEVTRALNERABILITATE, Vezĭ, Invtralnerabilitate.

NEVTRALNERABBIA, Vezĭ, Invtralnerabbia.

NI.

NITRAT, sn. Sare formatŭ prin kombinatie acidului nitrik ku o basŭ.

NITRU, sn. Salpetru, sare komunŭ din acid nitrik ši din oksigen de notasiŭ, basa uraniului de pušku.

NITROS, adj. *nitrosus*. Kare ține de nitru.

NITRIK, adj. (Acid nitrik), format prin kombinatia oksigenului ku azotu; anŭ tare.

NITROGEN, adj. (Gaz nitrogen) kare formează nitru; azot.

NITRO MURIAT, s. Sare formatŭ prin kombinatia acidului nitro-muriatik ku o basŭ.

NITRO MURIATIK, adj. (Acid nitro-muriatik), acid i hrokaloronitik: dizolvŭ aurul.

NITROSITATE, sf. Kalitatea aerului kare kuprinde în sine nitru.

www.dacoromanica.ro

NIVEAȚ, sf. *Libella.* Instrument spre a cunoaște dacă un plan este orizontal, saŭ inclinațiunea planului în înălțime; orizontalitate; cumpănă.

NIVEARE, va. *Librare.* A măsurà cu niveaua; a așezà, a îndreptà, a pune în niveaŭ, a cumpănì un lucru, un plan. (Se conjugă ca Lucrare: niveez, etc.)

NIVEATOR, sm. *Librator.* Acela care niveazĕ.

NIVEAȚIE, sf. *Libratio.* Arta, fanta de a niveà.

NIVOS, s. 4ᵉ an din anul republican, dela 21 Decembrie până la 20 Ianuarie, în Franția.

NO.

NOBIL, adj. s. *nobilis.* Ins din rîn naște mai sus de cel-a-lalț oamenĭ; care nu este din nonor. ☼ Este mai onorabil d'a fi nobil rîn sine însumĭ de cât rîn altul. — Nimic nu este mai nobil ca calitatea de bărbat onest. — Cea mai nobilă resbunare este iertarea.

NOBILITATE, } sf. *nobilitas.* Calitatea de a fi nob-
NOBLEȚĂ, } bil; cel nobilă. (fig.) Înălțare (de idel, de simtimente, de stil, de cugetărĭ, etc.); virtute înnăscută, virtute a sufletului. ☼ Nu este nobleță acolo unde lipsește virtutea. *(Crébillion.)* — Cea mai bună mi mai frumoasă nobleță este aceea care 'm'o face însuș. — Virtutea este adevărata nobleță a bărbatului onest.

NOKTURLAB, sn. Instrument de astronomie, spre a măsurá înălțimea unel stele.

NOKTURN, adj. *nocturnus.* Care se întîmplă, se face noaptea.

NODOSITATE, sf. t. de bot. Starea plantel nodoroase.

www.dacoromanica.ro

NOMAD, adj. s. (Попор nomad), каре ъмбаъ din лок în лок, фъръ локуинцъ стътътоare.

NOMARK, sm. t. antik. Канта унеї провинцїї, în Егint. (*νόμος*, провинцие, *ἀρχῆ* гувern).

NOMENKLATOR, sf. *nomenclator.* Каре se аппаїкъ ла номенклатуръ.

NOMENKLATÝRĂ, sf. *nomenclatio.* Колдекцие de vorbe, de нумирї цїинцифице.

NOMINAL, adj. (Кіетаре nominaлъ), фъкутъ кіемъnd ne нume. § Valoare nominaлъ a moneteї, адеea че ле este însemnatъ de леце.

NOMINATIV, adj. *nominativus.* Sujetул прононсцieї ; нримул каz al deклинацїиlor.

NOMINAЦIE, sf. *nominatio.* Нумире, гъндире intr'o dreгътorie.

NOMOГRAF, sm. Каре scrie трактатуrї asупра лецiлor.

NOMOГRAFIE, sf. Трактат asупра лецiлor.

NORD, sn. *Septentrio.* Septentrion ; полул arктик ; vîntул nordулuї.

NORMAL, adj. Каре регулеазъ, каре dirrige (леце normaлъ) ; (школъ normaлъ) унde se învaцъ arta de a învъца. § t. de цeo. (linie normaлъ), перпендикулаrъ.

NOSTALЦIE, sf. Doринцъ foarte mare de a'шї revedeà патria. (*νοστος*, întуrnare, *αλγος*, tristeцъ.)

NOTABILITATE. sf. Калitatea a чеea че este notabil ; пл. notabiлiї унеї цere.

NOTABIL, adj. *notabilis.* Însemnat ; консiderabil, remarкabil.

NOTAR, sm. *Tabularius.* Funкцionar, кустod-not каре нriimeцe шi treче актуриле, etc., лорофът, scriitor de актуrї.

NOTAЦIE, sf. Arta de a însemnà адеea de каре vrea чinevà a'шї addуче аminte, de a scrie мusika че aude aseкуtъndуse.

www.dacoromanica.ro

NOTARE, va. *notare.* A însemnà, a fačče bъrare de seamъ (къ); a esnrimà nrin note.

NOTIFIKAȚIE, sf. *Denuntiatio.* Akt nrin kare ci-nevà notifikъ. Vezĭ:

NOTIFIKARE, va. *Significare.* A fačče kunnoskut.

NOȚIE, } sf. *notio.* Kunnoștinț, idee de un
NOȚIUNE, } autor.

NOVATOR, s. *novator.* Kare întrodуče o novitate.

NOVITATE, sf. *novitas.* Kalitatea a ceea če este nouĭ, autor nouĭ; marfъ nouъ.

NOVEMVIR, sm. Magistrat de Atena, unul din ceĭ nouъ arxonțĭ karii o guvernaŭ.

NOVIȚ, adj. s. *novitius.* Kare de kurъnd a ajat vestmîntul de kъlugъr, ši ku kuviet d'a se kъlugъri.

NU.

NUBĂ, sf. *nubes.* Nour.

NUANȚARE, va. A dà feliurite nuanțe.

NUANȚĂ, sf. *harmoge.* Grad de kulоare.

NUDITATE, sf. *nuditas.* (Goliciune).

NUMERAR, adj. (Valoare numerarъ), în numъr, (ne min).

NUMERAL, adj. Kare aratъ numъrul; littere numerale, I, V, X, L, C, D, M, prenuek 1, 5, 10, 50, 100, 500, 1,000.

NUMERIK, adj. De nummere (kalkul, gannort, stare, solуție numerikъ).

NUMEROTAȚIE, sf. Fanta de a numerotá.

NUMEROTARE, va. A nune numъr.

NUMERAȚIE, sf. Fanta, arta de a numъrá, de a serie nummere.

NUMISMAT, sm. Kare studie, kunnoaște, deskrie medalii.

NUMISMATIK, adj. s. (Științ nomismatikъ), des madalii antiče.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

OBJET, sn. *objectum.* Чeea чe se înfăţişeazъ vederiĭ, ayкry. § Motiv, кaysa ynyĭ simtiment, yneĭ nattime, etc. § Skon. ☞ Dymnezeў, omya, natyra synt чeлae treĭ marĭ objete aлae styдiyayĭ fiлosofieĭ. *(D'Alembert.)*

OBлAЦIE, } sf. *oblatum.* Offrandъ; fanta de
OBлAЦIYNE, } a offerì ayĭ Dymnezeў; ayкry offerit (nrinos).

OBлAЦIONAR, sm. Kare faчe obлaцiĭ.

OBлIГAЦIE, } sf. *obligatio.* Îndatorire.
OBлIГAЦIYNE, }

OBлIГATORIY˘, adj. Kare are nyterea de a obлirá dynъ лeцe (artikoл obлiratoriў), îndatoritor.

OBлIГAT, adj. Dator neutry yn serviчiў; nevoit.

OBлIГARE, va. *obligare.* A îndatorì, a лerà nrinъr'yn akt; a nevoì; a îndatorà, a faччe kyivà yn serviчiў. ☞ A dà чeллor чe merritъ, este a obлirà ne toatъ лymea. *(P. Syrus.)* — Dintre doĭ adevъraцĭ amiчĭ, aчeллa kare obлiгъ este чeл maĭ feriчit. *(Ferrand.)* — Este o nenoroчire nesyfferitъ de a fi obлirat ynyĭ om maлonest. *(La Rochefoucauld.)*

OBлIKYNГIY˘, adj. Ky ynriyrĭ obлiчe.

OBлIK, adj. *oblicuus.* Пiezim, înkлinat.

OBлIKYITATE, } sf. *obliquitas.* Înkлinaцia yneĭ
OBлIЧITATE, } лinniĭ, ynўĭ nлan.

OBлONГ, adj. *oblongus.* Ky myлt maĭ лynr de kъt лarr.

OBOл, sm. Monetъ mikъ rreakъ.

OBSKYR, adj. Întynerik, întyneros.

OBSKYRARE, va. *obscurare.* A faччe obskyr, a întyneká. (Se konjygъ ka înkyнцiyrare: Obskyr, obskyrĭ, obskygъ; obskyrъm, etc.)

OBSKYRITATE, sf. *obscuritas.* Întyneriчime. ☞ Îndemnert viцiya se askynde în obskyritate, semnya îĭ

www.dacoromanica.ro

este ne frıntea ĸıʌnabbiʌiʌor. *(J. J. Rousseau.)*—Sınt ınıĭ oamenĭ ĸarĭĭ ar voì ĸa obsĸıritatea sъ se nreʌınţeasĸъ din ųe în ųe maĭ mıʌt nreste bietıʌ nostrı ĸaob. *(Joseph II.)*

OBSERVARE, va. *observare.* A bъrà de seamъ, a faųųe bъrare de seamъ; a îmnʌinì ųeea ųe este nresĸris de ʌeţe; a ıʌà aminte, a nrivierieá.

OBSERVATOR, smf. *observator, observatrix.* Kare barъ de seamъ, ĸare faųe bъrare de seamъ; ĸare ia aminte, nrivierieazъ; ĸare se sınnıne ʌeţiʌor.

OBSERVATORIŬ, sn. Edifiųiĭ destinat snre observaţiĭ astronomiųe.

OBSERVAŢIE, sf. *observatio.* Bъrare de seamъ, ıʌare aminte; fanta de a observá ʌeţea, de a fi sınnıs eĭ.

OBSTAĸOʌ, sm. n. *obstaculum.* Ueddiĸъ; diffiĸıʌtate; anevoinţъ.

OBSTINAŢIE, sf. *obstinatio.* Îndъrъtnivie, oniniatritate, nendınʌeĸare.

OBSTINAT, adj. s. Îndъrъnnik; oniniatrı.

OBSTINARE, va. ner. *obstinare.* A faųe, a fi oniniatrı, îndъrъnnik; a se îndъrъnnivì, a nı se îndınʌeĸà. (Se konjıgъ ĸa Tırnare.)

OBŢINERE, va. *obtinere.* A (dobîndì): (Se konjıgъ ĸa Ţinere: Obţiĭ, obţiì, obţine; obţinem, etc.; obţinıt.)

OBTŬS, adj. *obtusus:* (Ŭnriĭ obtıs), maĭ mare de ĸът ın ınriĭ drent, tîmnit.

OBTŬSŬNGIŬ, adj. Kare are ın ınriĭ obtıs.

OČ.

OČČIDENT, Veziĭ: Okçident.

OČČIDENTAʌ, Veziĭ: Okçidentaʌ.

OČČIŬITAʌ, Veziĭ: Okçiŭitaʌ,

www.dacoromanica.ro

ОЧЧІПѪТ, Vezĭ: Окчіпут.

ОЧЕАN, sn. *oceanus.* Marrea чea mare кare înкynдiтъ tot пъmîntъл.

ОЧЕАNID, adj. sf. De oчean.

ОЧЕАNIE, sf. A 5-ea narte din гaob; instaeae din oчeanъл aтstraл; Aтstraлia, saŭ Aтstraлasia.

ОК.

ОККАZIE, sf. *occasio.* Împrejurare, (прilaeдiĭ).

ОККАZIONAл, adj. (Кaтzъ окkazionaлъ), кare dъ окkazie лa o кaтsъ maĭ mare sure a nrodъчче тn effect.

ОККАZIONARE, va. A (nriчinì) тn че, a faчче sъ se întîmnлe чevà.

ОКЧІDENT, s. *occidens.* Aпnтsтл, пyntъл кardinaл тnde soareлe anнтne.

ОКЧІDENTAл, adj. *occidentalis* .Deлa anнтs, (дearъ, nonor oччidentaл).

ОКЧІПІТAл, adj. Kare дine de окчіпут.

ОКЧІПѪТ, sn. *occiput.* Hartea de dinanoĭ a кanдтĭ.

ОККѪЛТАЦІЕ, sf. Disnarъдie trekътoare a тntĭ astrт askтns de пъmînt, de лтnъ, etc.

ОККѪЛТ, adj. *occultus.* Askтns, a кътtia кaтsъ este nekтnnoskтtъ.

ОККѪПАЦІЕ, sf. *occupatio.* Aткrare, (treabъ), (îndeлetniчire); кынrinderea miлitarъ a тneĭ чetъцĭ, тneĭ дere.

ОККѪПАRE, va. *occupare.* A дineà, a ъmnлeá (тn snaдiĭ de timn, de лok); a лokтì (o кasъ, etc.); a aveá, a fi într'тn nost; a se (îndeлetniчí), a aткrà, a dà de aткrт.

ОКRЖ, } *ochra.* Oxsid de fer; nъmînt metaлik, kom-
ОКRЪ, } binaдie de aлtmin ui de maĭ mтлte ктлorĭ.

www.dacoromanica.ro

OKSIDABIAITATE, sf. Faṿiaítate ĸᴛ ĸare metaᴀᴛriae se oĸsideasъ.

OKSIDABBIA, adj. Nriimitor de oĸsidaꙋie.

OKSIDAꙊIE, sf. Kreꙋere nrin adъoꙋire de oĸsiꙋen.

OKSID, sn. Sᴛbstanꙋъ nrea ᴛmᴛreᴀ oĸsiꙋenatъ snre a fi în starea de aṿid.

OKSIDAT, adj. Rъdiĸat ᴀa stare de oĸsid.

OKSIDARE, va. A transformà în oĸsid.

OKSIDꙮᴀᴀT, adj. ꙮmᴛreᴀ oĸsidat.

OKSIꙊENAꙊIE, sf. Oĸsidaꙋie.

OKSIꙊEN, sn. Basa aerᴛᴀᴛĭ viᴛaᴀ, ᴛnᴛᴀ din nrinṿimᴛriae aneĭ, nrinṿinaᴀ ꙋenerator aᴀ aṿidᴛriᴀor, aꙋenᴛᴀ ĸombᴛstieĭ.

OKSIꙊENAT, adj. Kombinat ĸᴛ oĸsiꙋen ; sъtᴛrat de oĸsiꙋen.

OKSIꙊENARE, va. A ĸombinà ĸᴛ oĸsiꙋen.

OKSIꙈON, adj. (Triᴛnriĭ oĸsiron), ĸare îmĭ are toate ᴛnriᴛriᴀe asĸᴛꙋite.

OKTAEDRꙮ, sn. Soᴀid ĸᴛ ont feꙋe.

OKTAṾЪ, sf. *octava*. Ont rradᴛrĭ de sᴛnnete ; ĸonsᴛnanꙋa ᴀor ; stanꙋъ de ont versᴛrĭ.

OKTAVO (in-), s. Karte ĸᴛ ĸoᴀᴀeᴀe îndoite în ont, formъud 16 uaꙋine.

OKꙮᴀᴀR, adj. (Martor oĸᴛᴀar), ĸare a vъzᴛt ĸᴛ însᴛmĭ oĸiĭ sъĭ.

OKꙮᴀIST, s. mi adj. *ocularius*. (Mediĸ, xirᴛrᴛ oĸᴛᴀist), ĸare traĸteazъ maᴀadiĭ de oĸĭ, faṿe oneraꙋiĭ ᴀa oĸĭ.

OD.

ODABAIIII, sm. Aoĸotenent din trᴛneᴀe tᴛrṿe.

ODAᴀISK, sf. Femee din saraiĭ, destinatъ Sᴛaᴛanᴛᴀtĭ.

www.dacoromanica.ro

ODЪ, sf. *oda.* Поетъ лiрiкъ, ѣкутъ sure a fi кънтатъ.; поетъ шiкъ împъргцiтъ în stanце ; кantiк konsakrat sure лаuda Divinitъцiї, saŭ a niskaivà bъrbagĭ marĭ.

ODOARE, sf. *odor.* Sensaцia odoratuлuĭ ; miros.

ODIOS, adj. *odiosus.* Urivios.

ODIOSITATE, sf. *odiositas.* Чeea че фаче urivios.

ODOMETRU, sn. Instrument sure a mъsurá drumuл че фаче чinevà.

ODONTAAЦIE, sf. Durere, maлadie de dinцĭ.

ODONTAAЦIK, adj. Kare umureazъ odontaлцia.

ODONTEKNIE, } sf. Arta de a konservà dinцiї.
ODONTEXNIE, }

ODONTIAЪ, sf. Пaantъ a къria dekokцie лinigцeцe odontaлцia.

ODONTOAIT, s. Dinte fosiл.

ODONTOAOЦIE, sf. Traktat asupra dinцiлor.

ODONTOAOЦIST, smf. Kare фаче traktatuрĭ asupra dinцiлor.

ODORABIAITATE, sf. Kaлitatea лukruлuĭ odorant, mirositor.

ODORANT, adj. *odoratus.* (Korn, substanцъ, лemn, fлoare adorantъ), кare resпîndeцe o odoare, o aromъ, un miros плъkut.

ODORAT, s. *odoratus.* Simцuл mirosuлuĭ.

ODORIFERANT, adj. *odorifer.* (Hrofum odoriferant), mirositor, кare miroasъ frumos.

OF.

OFFENSЪ, sf. *offensio.* Insuлъ, attinцere, attak лa onoare.

OFFENSARE, va. *offendere.* A insuлá, a attinцe; a attakà onoarea кuĭvà. (Se konjugъ ka Лukrare: Offensez, offensezĭ, offonseazъ, offensъm; offensam;

www.dacoromanica.ro

am offensat ; offensaiŭ ; offensassem ; etc. offensъnd ; offensat.) ✻ Amorъa nronriŭ offensat nъ iartъ niчĭ odatъ. — Чeл чe offenseazъ iartъ maĭ anevoie deкът чeл offensat. — Vorbeле offenseazъ maĭ mълt de кът fanteле ; tonъa maĭ mълt de кът vorbeле, ші aerъa maĭ mълt de кът tonъa. — Konsiллiъriле sъnt tot d'aъna îndemert dakъ offenseazъ amorъa nronriŭ.

OFFENSATOR, } smf. *offensor*. Kare offenseazъ.
OFFENSOR, } Vezĭ : Offensare.

OFFENSIV, adj. Kare attakъ, кare offenseazъ (armъ offensivъ).

OFFENSIVЪ, sf. t. de гъerrъ. Attak.

OFFERIRE, va. *offere*. A înfъцішà, a dá, a dъrъí, a nronъnue ъn dar, ъn nresent.

OFFIЧIŬ˘, sn. *officium*. Serviчiŭ ; fъnкцie ; цerimoniĭ reлiцioase, serviчiъa divin, santa лetъrцie, santъa offiчiŭ ; datorie de îmnлinit ; treabъ.

OFFIЧIAЛ, adj. Пъbлikat, deклarat de кътre aъtoritate, dъnъ forme.

OFFIЧIOS, adj. *officiosus*. (Пersoanъ offiчioasъ) annлekatъ a facче serviчiъrĭ ; a obлirà, a îndatorì nrin serviчiъrĭ.

OFFIЧINAЛ, adj, t. de farmaчie, de anotekъ. (Komnosiцie, лeak offiчinaл) кare se afлъ tot d'aъna nrenarat (rata).

OFFIЧINЪ, sf. *officina*. Лukгътoriŭ, лokъa, stanца, kammera în кare лukreazъ artistъa, meseriaцiъa, etc.

OFFRANDЪ, sf. *Donum*. Чeea чe чinevá offereцце лъĭ Dъmnezeŭ, saŭ къìvá ; dar ; nrinos.

OFIT, adj. *ophites*. (Marmъrъ ofitъ), de Eцint, foarte tare, verde, ammestekatъ къ vine raлbene. § s. Ofit antik, norfir verde къ makkъleпътrate.

OFTAЛЦIE, sf. Dъrere de okĭ, fъrъ infлamaцie.

OFTAЛMIE, sf. *ophtalmia*. Maлadie de okĭ ; inflamaцia konjъnktiveĭ.

www.dacoromanica.ro

OFTAAMOTRAFIE, sf. Traktat asupra okiaor, deskrinţia aor.

OFTAAMOAOŢIE, sf. Traktat asupra okiţaţĭ.

OA.

OAEOŢEN, s. Principiŭ ţaeiţaţĭ.

OAEOZAXAR, s. Amnestek de apŭ, de ţaeiĭ esenţiaa ui de zaxar.

OAIBAN, sn. *olibanum*. Inţens (tămie) maskţa, cea din tsiĭ kare kurţe din arbure; remiŭ aromatikŭ în Iudeea; odontaaţikŭ, bunŭ nentru durere de kap, de nent, de matriţe (mitrŭ), de skuĭnat sănţe, etc.

OAIFARXIE, sf. *oligarchia*. Guvern unde autoritatea se afaŭ în mănee unŭ mik numuăr de nersoane.

OAIFARXIK, adj. De oairarxie.

OAIVŬ, sf. *oliva*. (Masainŭ).

OAIMP, sn. *olympus*. t. de noesie. Cetu.

OAIMPIADŬ, sf. *olympias*. Snaţiĭ de natu anĭ între jokuriae oaimpiţe.

OAIMPIENI˘, sm. pa. t. de antik. Ceaae doŭ sure-zece divinităţĭ urinţinaae din oaimp.

OAIMPIONIK, adj. Viktorios în jokuriae oaimpiţe.

OAIMPI˘ } sf. pa. *olimpia*. Jokurĭ oaimpiţe ce-
OAIMPIŢE, } aebrate în oaimpia aa fiekare natu anĭ.

OAIVŬ˘, sm. *oliva*. (Masain), arburee kare purdţe oaive.

OM.

OMITTERE, va. *omittere*. A lĭtà, a trecţe cevà sunt tăcere, a nu facţe, a nu spune ceea ce trebuieà sŭ fakŭ, sŭ spuie.

OMNIBUS, sn. Trăsuru unbaikŭ ku puţin foarte mik, mi în kare intru mai multe nersoane.

OMNIFORM, adj. Kare ia tot feaţa de forme,

www.dacoromanica.ro

OMNIПOTINЦЪ, sf. Atot-nvtinцъ.

ONDVAAЦIE, sf. (Ondvaaцia aueĭ în kare arvnкъ viuevà o neatrъ; ondvaaцiiae aervavĭ kare nrodvve svnnetva).

ONDVAARE, va. A nrodvvve, a aveá o mimkare de ondvaaцie.

ONOVENTAVR, sm. Monstrv fabvaos, kare цine de om mi de mъcar.

ONOVEFAA, adj. Kv kan de mъrar.

ONOMANЦIE, sf. Devinaцie ne nvme.

ONOMASTIK, adj. (Zi onomastikъ), de nvme.

ONOMATOAOЦIE, sf. Щiinцъ de nvme nroнriĭ.

ONOMATOAOЦIK, adj. Kare цine de onomatoaoцie.

ONTOAOЦIE, sf. *ontologia*. Trakтat desnre fiinцъ în цennere; o narte de metafisikъ; щiinца desnre fiinце.

ONTOAOЦIK, adj. De ontoaoцie.

ONTOAOЦIST, s. Kare se okkvnъ de ontoaoцie.

OO.

OOAIT, s. *oolites*. Neatrъ kompvsъ de skoĭve imnetrite ka mazzъrea sav ka oъae de neцe.

OП.

OПAVITATE, sf. *opacitas*. Kaaitatea avkvavĭ onak.

OПAK, adj. *opaccus*. Kare nv este transnotarent, nrin kare nv se nrevede.

OПAAAT, sm. *opalatoa*. Arbvre mare din Fvia na, kv aemnva aab.

OПAA, s. *opalus*. Neatrъ nreцioasъ.

OППERЪ, sf. Avkrare, fantъ, skriere. § Vkatъ teatraaъ traцikъ kare se joakъ kъntatъ.

www.dacoromanica.ro

ОПЕРАТОР, s. *Chirurgus.* Каре фаче операцїї де хирургіе; хирург.

ОПЕРАЦІЕ, sf. *operatio.* Фапта челуї че опереазъ; фанта хирургуї каре опереазъ; лукрare.

ОПЕРАРЕ, va. *operari.* А лукрà ку мъна; а фаче, а продуче чевà, § vn. А фаче о операцие, а продуче ун effect; а лукрà. (Se конјугъ ка Лукrare: Оперez, оперezї, опереазъ, etc.)

ОПІНАРЕ, vn. А'шї спune опініа într'o adunare, аспра унуї лукру ну сире деліберацие, сире desbattere. (Se конјугъ ка Лукrare: Опінez, опінezї, etc.)

ОПІНІАТРУ, adj. s. *Pervicax.* Obstinat, îndърътнік, каре цine таре ла опініа са, ла воінца са.

ОПІНІАТРЕТАТЕ, sf. *Pervicacia.* Îndърътніче, obstinaцie; пrea таре цinere ла опініа са, ла воінца са; стъруінцъ нерацionabbiлъ ла ун че.

ОПІННІЕ, sf. *opinio.* Пъrere, кredinцъ нробabbiлъ; simtiment; кунуet, јудекатъ.

ОППУННЕРЕ, va. *opponere.* А пунне în контra; а пунне îndrept, *vis-a-vis.* § v. пers. А fi în контra, а се пунне în контra, а се împrotivì; а фаче опposiцie.

ОППОЗІЦІЕ, sf. *Impedimentum.* Împedikare, nedikъ; împrotivire.

ОПТІЧІАН, sm. Каре кунноацце оптіка; каре о профеseazъ; каре фаче, каре винде instrумente де оптікъ.

ОПТІКОГРАФІЕ, sf. Трактат аспра оптічеї.

ОПТІКОМЕТРУ, sn. Instrумент сире а мъсурà градуріле vederiї.

ОПТІКЪ, sf. *optice.* Щіінцъ каре трактеазъ desпre лумініле ші desпre леџіле вizіунiї, vederiї; перspективъ, апparinцъ de кълорї; sistemъ каре esплікъ натура ші комбінаџіа лор.

ОПТІК, adj. *opticus.* Каре se attinge de vedere.

ОПУЛЕНЦЪ, sf. *opulentia.* Авуцie mare.

ОПУЛЕНТ, adj. *opulentus.* Фоарте авут.

www.dacoromanica.ro

ORAKKOA, sm. *oraculum.* Resпънsъa zeiaor aa antiчĭ. § Adevъrъriae din кърцiae saкre.

ORAЦIE, sf. *oratio.* Disкъrs de пomnъ; disкъrs fъnebrъ, къvînt.

ORAA, adj. (Tradiцie, aeцe oraaъ), кare se transminte din гъrъ în гъrъ; кare se transmite verbaa.

ORATOR, sm. *orator.* Kare komпъne, кare пropъnцъ onere de eaoчenцъ; кare vorbeцe frъmos asъпra vnĭ sъjet.

ORATORIЎ, sn. *sacellum.* Rъгътorиĭ, aoкъa destinat snre гъгъ.

ORKESTRЪ, sf. *orchestra.* Aoкъa mъsikanцiaor, adъnarea aor.

ORDINAR, adj. *Consuctus.* De rьnd, de toateziaaeae, (obичĭuit); чeea чe se întîmпaъ adeseaorĭ.

ORDINAA, adj Kare determineazъ ordinъa.

ORDONANЦЪ, sf. *Praescriptum.* Disnosiцie; ordin.

ORDONATOR, smf. *ordinator.* Kare ordoanъ, кare dъ ordin. (поrъпчitor.)

ORDONARE, va. mi n. *ordinare.* A dà ordin, a кommandà, a (norъпчì). (Se конjъгъ ка A d ъ n a r e: Ordon, ordonĭ, ordoanъ, etc.)

ORDIN, } sn. *ordo.* Rьndъeaaъ. § (Поrъпкъ).
ORDINE, }

ORFANITATE, sf. Starea koniaъaъĭ fьгъ пъrinцĭ.

ORFAN, adj. s. *orphanus.* Koniа кare 'ш'a nerdъt ne tatъ-sъĭ ші пe maĭкъ-sa.

ORГAN, sn. *organum.* Parte din кorп кare serveцe nentrъ simцiчiъniae, nentrъ fънкцiiae animaaъaъĭ. (fir.) Persoanъ de кare чinevà se serveцe snre a'шĭ aгътá voinца, snre a facчe чevà. ☼ O innimъ dreantъ este nrimъa orran aa veritъцiĭ.

ORГANISAЦIE, sf. Feaъa къ кare ъn кorп s'a orranisat. (fir.) Konstitъцia vnĭ Stat.

ORГANISARE, va. *Fingere,* A dà пъrцiaor vnĭ

www.dacoromanica.ro

корп disnosiцia нечesarъ пentrч fчnкцiiле аа каre este destinat; a rъndzì, a intокmì, a rerчaà.

ORГANISM, sn. Kaлitatea aчkrчaчĭ orranisat; чeea чe цine de orranisaцie; disnosiцie, aшezare de orrane.

ORГOΛΛIЎ˘, sn. *Superbia.* Мъndrie.

ORГOΛIOS, adj. *Superbus.* Мъndrч.

ORIKTOГNOSIE, sf. Kчnnoщinцъ de fosiле (ορυκτος, fosiλъ, γνωσις, кчnnoщinцъ.)

ORIKTOГRAF, sm. Kare deskrie fosiлeле.

ORIKTOГRAFIE, sf. Deskrinцie de fosiле.

ORIKTOΛOЦIE, sf. Traktat de fosiле.

ORIKTOΛOЦIST, sm. Kare skrie asчnra oriktoλoцieĭ.

ORIENT, sn. *oriens.* Пчntчл чertчaчĭ de чnde resare soareле; Resъritчл.

ORIENTAΛ, adj. *orientalis.* Deλa orient, de orient.

ORIENTARE, va. A aшezà чn kadran în raппort кч чeλλe пatrч пъrцĭ aλλe лumiĭ; t. de mar. vп. (a se orientà), a rekчnnoaщe orientчл шi чeλλe-λ-aλte пчntчrĭ kardinaλe; (fir.) a se пчnne пe drчm bчn, a se desrъtъчì, a щì чnde se afλъ.

ORIFIЧIЎ˘, sп. *orificium:* (Vranъ); raчrъ strimtъ a чnчĭ vas, etc.

ORIЦINAR, adj. *oriundus.* Nъskчt într'o цearъ oare kare, пъmîntean, oriцinar din кчtare цearъ.

ORIЦINAΛ, adj. *Primigenitus.* Kare п'are niчĭ чп modeλ; kare este modeλчλ чneĭ коппii. § Sinrчr în feλчλ sъĭ, чirdat.

ORIЦINAΛITATE, sf. Karakterчл fiinцeĭ oriцinaле.

ORIЦЦINE, sf. *origo.* Пrinчip, înчepчt, kaчsa чnчĭ лчkrч; sniцa чneĭ famiλiiĭ; etimoλoцia чneĭ vorbe.
ORIЦINE,

ORNATOR, sm. Kare orneazъ, kare dekoreazъ, (imnodobeцe; imnodobitor).

www.dacoromanica.ro

ORNAMENT, sn. *ornamentum.* (Podoabъ).

ORNARE, va. *ornare.* A (împodobì).

ORNITOGRAF, sm. Naturalist kare se okkupъ kу deskriptzia nasseriлor.

ORNITOGRAFIE, sf. Istorie deskriptivъ de nasserĭ.

ORNITOLITЪ, sf. *ornitholites.* Parte fosilъ saŭ împetritъ de nasserĭ.

ORNITOLOGIE. sf. Istorie naturalъ de nasserĭ.

ORNITOLOGIK, adj. De ornitolоgie.

ORNITOLOGIST, sm. Kare studieazъ nasseriле; kare skrie asupra nasseriлor.

ORNITOMANTZIE, sf. Devinaţie dупъ sborуl nasseriлor.

OROGRAFIE, sf. Reprezentaţia munţiлor.

OROLOGIE, sf. Traktat, deskripţie de munţĭ.

ORTOGRAFIE, sf. *ortographia.* Arta de a skrie vorbele korrekt.

ORTOGRAFIK, adj. De ortografie.

ORTOGRAFIST, sm. Autor kare trakteazъ despre ortografie.

ORTOPEDIE, sf. t. de medi. Arta de a prevenì saŭ de a korrigge diformitъţiле korporalĭ konjiлor, strîmbъturile kolonneĭ vertebrale.

ORTOPEDIK, adj. De ortopedie.

ORTOPEDIST, sm. Medik kare skrie asupra, kare korrige strîmbъturile kolonneĭ vertebrale.

OS.

OSCILAŢIE, sf. *oscillatio.* Mişkare alternativъ, alerъnativa, balansarea pendulеĭ, etc.

OSCILARE, vn, *oscilare.* A se mişkà alternativ într'o parte şi într'alta; se ziче de o pendulъ de orolоgiĭ.

OSEMINTE, sn. *ossa.* Oase, skeletu, oasele unuĭ venosat.

www.dacoromanica.ro

OSSIANIK, adj. (Stia, кутетаре ossianikъ), de Ossian, bard skot.

OSSIANISARE, vn. A imitá stiaua aui Ossian.

OSSIANISM, sn. Formъ поетикъ rravъ, rrandioaъ, mъreaцъ, de skoaaa aui Ossian.

OSIFIKAЦIE, sf. Skimbare de membrane ші de srъrчiurї în os.

OSIFIKARE, va. A skimbá în os.

OSIVOK, adj. Kare attakъ, roade osua.

OSTENTAЦIE, sf. *ostentatio*. Înfъцiшare affektatъ ші nekuviinчioasъ a un че ku kare чinevá se mъndreцe.

OSTEOЦENIE, } sf. Traktat asupra formaцieї oa-
OSTEOЦENESIE, } seaor.

OSTEOГONIE, sf. Formaцia oaseaor.

OSTEOГRAF, sm. Kare deskrie oaseae.

OSTEOГRAFIE, sf. Traktat asupra oaseaor.

OSTEOAIT, sn. Os înпetrit.

OSTEOAOЦIE, sf. Traktatua, kunnoцinцa oaseaor omuaї ші aaae animaaeaor.

OSTEOTOMIE, sf. Traktat despre disekцia oaseaor.

OSTREAIN, sm. Honor orientaa kътre Enraitera; aokuitorieї четъцiaor anseatiче.

OSTROГOT, sm. Pot orientaa. (fir.) Om kare dи kunnoaцe, kare kaakъ dattineae, bunae kuviinцe.

OT.

OTAЦIU, } sm. *Obses*. Hersoanъ însemnatъ aъ-
OTAГ, } satъ aa un reцe, spre assikurarea unuї traktat (zъaoarъ).

OTAAЦIE, sf. Durere de urekie,

OTAAЦIK, adj. s. (Aeak, medikament) în kontra otaaцieї,

OTIK, adj. (Aeak, remed otik) bun пentru întъrirea auzuaї.

www.dacoromanica.ro

OTOГRAF, sm. Kare deskrie пъргиле угекий ши але аузтатй.

OTOГRAFIE, sf. Deskrinгia угекий.

OTOΛOГIE, sf. Traktat asупra угекий.

OTOTOMIE, sf. Disekгia угекий.

OV.

OVAΛ, adj. s. Ka oтл; rotупd-лупг.

OVAR, s. Партеа упde se formeazъ ooле.

OVIПAR, adj. s. *oviparus.* (Animaл ovinar), kare se nrodтче din oў, nrin oў.

OVOVIVIПAR, adj. s. Se ziче desnre ovinareле алле къгога ooъ se snarr în пънтечеле femeleй.

ПA.

ПAЧIFIKATOR, sm. *pacificator.* Împъкътor; kare împakъ чертеле.

ПAЧIFIKAЦIE, sf. *pacificatio.* Fanta de a împъкâ, de a пачifikâ.

ПAЧIFIKARE, va. *Pacare.* A împъкâ.

ПAЧIFIK, adj. *Pacificus.* Къгтіа îї плаче пачea.

ПAKT, s. *pactio.* Akkord, konvenцie, învoieaлъ, леγътъгъ.

ПADER, s. *padera.* Un feл de шearne.

ПAГANISM, sn. *Gentilitas.* Reлigie пъгъпъ; îi doлatrie.

ПAЦINЪ, } sf. *pagina.* Faga упеї foї de karte, ko-
ПAЦINE, } nriuspл eї.

ПAЦIУ, sm. Servitor, jупe nobbiл în servičitл domestik лa уn nring.

ПAIR, sm. Membrт ne vieaцъ ал kammereї nairi-

www.dacoromanica.ro

лог în Franцia, în Eнглитера, ку eriditate în favoarea fiiтaтї челaтї maї mare, din ɡeneraɡie în ɡeneraɡie, în ɡeara din урмъ.

ПАIREASЪ, sf. Femeea nairуaтї.

ПАIRIE, sf. Dirnitate de nair.

ПАЛADIN, sm. Domn, Senior brav mi raлaнt.

ПАЛANKIN, sn. Ун феа de jeɡ nortativ în India.

ПАЛATIN, sm. *palatînus.* Titaу de dirnitate, de demnitate.

ПАЛATINAT, sn. *palatinus.* Demnitate, пъmînтуа, nrovinцia унуї пaлaтin.

ПАЛЛID, adj. *pallidus.* Галben, searbъd.

ПАЛEFRENIER, sm. *agaso.* Vaлet каre înrrijeцe de каї.

ПАЛEOГRAF, sm. Kare se окkупъ ку пaлeoгrafia.

ПАЛEOГRAFIE, sf. Щiinцъ de skriнtуre antiче.

ПАЛEOЛOГ, adj. m. Kare vorbeцe dупъ manieра antikъ.

ПАЛEONTOЛOЦIE, sf. Deskriнцia fiinцeлor каre aў fost odatъ ne пъmînt, auimaлe ші veɡetaлe foсiлe.

ПАЛETЪ, sf. *Patella.* Плaкъ de лemn ne каre пiktoруa îmї nrenaгъ koлoriлe кънd zуrrъveцe.

ПАЛIATIV, adj. s. Kare лekуeцe nrovisoriў, nумaї nentrу кът va timn.

ПАЛISADЪ, sf. *Pali.* Пaлaн.

ПАЛЛADIЎ, sn. Statуa Пaллadieї.

ПАЛЛAS, sf. O плaneтъ de кугъnd deskoneritъ.

ПАЛMIFER, sm. *palmifer.* Arbуre каre nrodуче кугmaлe; кугmaл.

ПАЛMIПED, s. *palmipes.* Пasscre ку niчioareлe лate ка aллe rîцeї.

ПАЛMOSKOПIE, sf. Devinaцie ne пaлnitaцiiлe коrnуaї, saў ne пaлцъ.

www.dacoromanica.ro

ПАЛОАRЕ, sf. *Pallor.* Гълбенеаць, serbezeaць.

ПАЛОМВІN, s. Marmurь аль de лапte.

ПАЛПІТАЦІЕ, sf. Вътаіа, мішкarea nererулаtь ші nenotrivitь a innimeї.

ПАЛПІТАRЕ, va. *palpitare.* A se мішкá кu o мішкare nenotrivitь mi iute. Se zice desure innimь.

ПАNARMONIE, adj. Instrument de vînt кare imitь ne маї mулte d'odatь.

ПАNDEMONIУ˘, sn. *pandemonium.* Saла konsiлiulуї demoniлor.

ПАNDIKУЛАRЕ, sn. пл. Ziлeле în кare se fъчeaу sакrifiчiуї tуtулor zeiлor.

ПАNEGIRIK, adj. s. *panegyricus.* Поетъ, diskurs, vorbe sure лаuda кuvînтá.

ПАNEGIRISM, sn. *laudatio.* Лаudь neste мъsurь.

ПАNEGIRIST, sm. *laudator.* Kare faче панеgiриче.

ПАNELЛЕNION, sn. Adunare generaль de deputaцї de aї поporулуї, кamтerь елленtivь în Greчia liberatь.

ПАNIK, adj. (Terroare панікь), snaїmь subitь, grabnikь ші fъrь temeiу.

ПАNЛЕKSIK, } sn. Dikцionar кuprinzьnd toate vor-
ПАNЛЕSIK, } beле, ші toate локuцiile konsakrate într'o лimbь sure a însemná toate fiinцele, a esprimà toate ideile, ші toate simtimentele.

ПАNOПТIK, adj. s. Bastiment konstruit în astfeл de кin în кът, dintr'un punt aл edificiуluї, oкiул îmbrъцişeazь toate пъrцile interioare.

ПАNORAMA, sf. Tabлoу чiлindrik, în чentruл къruia se pune spectatoruл, ші кare înfъцişeazь un orizont întrer giur împrejur.

ПАNSOFIE, sf. Înцeлepчiune universaль.

ПАNSTEREORAMA, sf. Reprezentaцie întreagь în relief.

www.dacoromanica.ro

ПАНТЕІSM, sn. Sistema ayĭ Sninosa, kare rekynnoaщe de Dymnezeŭ tot ce este, yniversya.

ПАНТЕІST, s. mi adj. Партizan aл панteismyayĭ.

ПАНТЕОЛОЏІЕ, sf. Тоџĭ zeiĭ паганismyayĭ.

ПАНТЕОN, sn. *pantheon*. Temnay konsakrat tyyaor zeiaor, mi bьrbaџiaor marĭ.

ПАНТОГRАF, sn. Instrument sure a konià stamne.

ПАNТОМЕТRЎ, sn. Instrument de џeometrie sure a mъsyrà yniyyriae, ini înъaџimiae.

ПАНТОМІМ, sm. *pantomimus*. Актor kare se esprimъ nymaĭ prin џestyrĭ.

ПАНТОМІМЪ, sf. Arta de a se esprimá nymaĭ prin џestyrĭ; espressia mytъ a firyreĭ mi a џestyriaor kare џine локya vorbeĭ.

ПАНТОFІЛ, adj. s. Kare iybeщe tot.

ПАNЎRГ, s. Kare face tot, kare este îndemъnatик лa or ce.

ПАПАЛ, adj. *Pontificius*. Ал папeĭ.

ПАПАЛІТАТЕ, sf. Demnitatea папeĭ.

ПАRАВОЛЪ, sf. *parabola*. Аллегorie în Evanџeлiĭ, kare kynrinde yn adevъr mare.

ПАRАЧЕNTRІК, adj. (Kyrbъ паraчentrikъ), ce kare trekъnd yn korn se annronie saŭ se denъrteazъ de чentry în timpyrĭ tot d'ayna egaлe.

ПАRАКRONISM, sn. Eroare, greшaлъ de datъ, înanoind o enokъ.

ПАRАDЪ, sf. *Apparatus*. Înfъцimare mъreaцъ; ky mъndrie.

ПАRАDIS, sn. *Cœlum*. (Raiĭ).

ПАRАDOKSAЛ, adj. Kare џine de паradoks.

ПАRАDOKS, sn. *paradoxum*. Пronosiцie în kontra oninnieĭ priimite; пronosiцie estraordinarъ, daŕ adevъratъ.

ПАRАDOKSISM, sn. Firyrъ de retorikъ kare stъ întry a adynà în aчeллam syjet attribyцii foerte kontrariĭ.

www.dacoromanica.ro

ПАRADOKSOAOЦIE, sf. Manie, abŧs de naradoksŧrĭ.

ПАRADOKSOAOГ, sm. Kare прогŧне naradoksŧrĭ.

ПАRAFON, adj. t. de mŧsikъ. Kare formeazъ naraſonie.

ПАRAFONIE, sf. Konsonanцъ kare resŧaтъ din sŧnnete differente.

ПАRAFRASЪ,) s. *paraphrasis*. Esпaikaцie întin-
ПАRAFRASЪ̆,) sъ a ŧnŧĭ tekst, saŭ a tradŧkцieĭ aiteraae.

ПАRAFRAST, sm. Interпret; aŧtor de naraſrase.

ПАRAГRAF, sn. *paragraphus*. Period dintr'ŧn diskŧrs; semnŧ kare în araтъ (§).

ПАRAAIIISЪ,) s. Firŧrь de retorikъ kare aцintъ
ПАRAAIIISЪ̆,) aŧare aminte asŧпra ŧnŧĭ objet neraiцiat în annarinцъ.

ПАRAAAKSЪ,) s. *paralaxis*. Atk чeresk kŧпrins
ПАRAAAKSЪ̆,) între adevъratŧ mizaok ші aokŧ. пъrŧtaa ŧnŧĭ astrŧ.

ПАRAAAEAЪ, sf. Ainnie naraaaeaъ; de o noтivъ deпъrtatъ de o aata în toatъ întinderea eĭ.

ПАRAAAEAIПIПED, sn. *parallelipipedum*. Soaid terminat de шease naraaaeaorгame eraae kъte doъ doъ.

ПАRAAAEAISM, sn. *parallelismus*. Starea a doъ aiпniĭ saŭ плапŧrĭ naraaaeae.

ПАRAAAEAOГRAM, sn. *parallelogramus*. Firŧrь плапъ, kŧ aatŧreae oппŧse naraaaeae.

ПАRAAAEAOГRAF, sn, Instrŧment sпre a traцye aiпniĭ naraaaeae.

ПАRAAOЦISM, sn. *paralogismus*. Raцionament rremit din innoranцъ.

ПАRAAISARE, va. A faчe naraaitik, (fir.) deпiчĭ ŧn effekt, fъrъ пŧtere, a faчe inŧtia. (Se konjŧgъ ka Aykrare: Nariaisez, etc.)

ПАRAAISIE, sf. *paralisys*. Aiпsъ, împŧrцinare maпe de simtiment, de miшkare, de пŧtere.

www.dacoromanica.ro

ПАРАЛИТИК, adj. s. *paralyticus.* Kare este atins de paralisie.

ПАРАНЕТ, sn. *Corica.* Înpaдътътъ, гъдикътътъ d'asupra antemuriaor унеї четъцї; zid de razim ne un nod, ne o terraцъ, ne un kaiu, etc. гъzimътoare.

ПАРАСИТ, sm. Kare îшї face meseria de a mънkа tot d'auna aa masa aлтuia, лingъu.

ПАРАТОНЕР, | sn. Vъrцeà de fer askuцitъ kare,
ПАРАТУННЕТ, | sutтrъgъnd electriчitatea din nuorї, appъгъ de trъsnet.

ПАРЕНТЕСЪ, | s. *parenthesis.* Vorbe, frasъ formънd un înцeлes different în mizлokul aлteї frase; semneлe kare îл desnart ( ).

ПАРІЕТАРЪ, sf. *helxine.* Плantъ kare kreцe ne пъreцї.

ПАРІЕТАЛ, adj. t. de botan. Лinit de un fruкt. § adj. m. пл. (oaseлe parietaлe), kare formeazъ partea suoerioarъ ші лateraлъ a kraniuлui.

ПАРЛЕМЕНТ, sn. *Curia.* Adunare de чeї маї marї aї Statuлui sure a judeká o kausъ konsiderabilъ; adunare de deputaцї în Englitera; алtъ datъ, în Franчia, kurtea suveranъ de justiцie.

ПАРЛЕМЕНТАР, adj. De parlement.

ПАРМЕЗАН, s. Brънzъ de Парма.

ПАРОДІЕ, sf. *parodia.* Imitaцie ridikuлъ de o skriere de лiteratuгъ serioasъ; skriere în versurї fъkътъ dupъ o алta sure a'ї skimbá înцeлesuл.

ПАРОДІАРЕ, va. A face o parodie; a înfъцiшá, a imitá ne чinevà, o skriere într'un kin ridikul.

ПАРОДІК, adj. De parodie.

ПАРОДІСТ, sm. Autor de parodiї.

ПАРОКСІЗМ, sn. *paroxismus.* Akчes, timpul чeл пегікuлos aл unеї maлadiї.

ПАРЧЕ, sf. *Parca.* пл. Zeiцe infernaлe kare, dupъ kredinца челлor veкї, torceaї, depъnaї, ші tъieaї firul vieцeї omuлuї; (fir.) moartea.

www.dacoromanica.ro

ПАRКЕТ, sn. (Dумумеà).

ПАRRIЧID, s. *parricida*. Kare a чччis ne tatъsъў saў ne maїкъ-sa.

ПАRTENIAN, adj. (Koniл nartenian), конченут mi nъsкут în ainsa bъrbatуaтї, aa Лаčedemonia. § s. nл. Koniiї nъsкуцї din čeї 300 Snartiaцї trimiшї în Лаčedemonia snre a цineà локуа bъrbaцiлor če se afлaў aa armatъ.

ПАRTENON, s. Temnлуа Minerveї aa Atena.

ПАRTIT, sn. *Factio*. Faкцiune, унire de maї myлцї în kontra aлtora karii aў yn interes kontrariў în Stat. § Resoлуцie, determinaцie, xotъrire. § Парte.

ПАRЦIAЛITATE, sf. *Partium studia*. Пъrtinire.

ПАRЦIAЛ, adj. Kare faче narte dintr'yn tot.

ПАRTIЧIПАЦIE, sf. *Communicatio*. Kommуniкацie, луare de narte, împъrtъшire.

ПАRTIЧIПIУ, s. *participium*. Mod, modifikaцie de verb kare цine de adjektiv mi devine adjektiv.

ПАRTIЧIПАRE, vn. *participare*. A луà narte; a цineà de natura унуї луеrу. (Se конjугъ ka Sкъпare: Партičiu, nartičiнї, nartičinъ; etc.)

ПАRTIKУЛАR, s. adj. *Privatus*. Пrivat, sinгуr, de sine, adj. în narte, în deosebї; estraordinar; čiудat, oriцinaл.

ПАRTIKУЛАRITATE, sf. *Rei adjunctum*. Čirkonstanцъ, împreцiurare nartikулarъ.

ПАRTIKУЛЪ, sf. *particula*. Пъrtičikъ.

ПАRTISAN, s. *Fautor*. Aчелла kare este de nartea, de nartita kyїvà.

ПАRУRЪ, sf. *Ornatus*. Končiгъ, (гъteaлъ).

ПАSAЦIУ, sn. *Transitus*. Treччere; drум, локуа ne унde treче činevà; (уліčioarъ); frarment, пъrtičikъ, dintr'o skriere.

ПАSIBIЛITATE, sf. Kaлitatea čeлaї če este pasibbiл, čeлaї kare поate čerkà şimцičiунї.

www.dacoromanica.ro

ПАSIBBIА, adj. Kare поate sуfferì, поate кomпътimí, кare поate чerкá simцiчiунí.

ПАSIONARE, va. (a sc) uer. A se interesà муат.

ПАSIУNE, sf. *Cruciatus.* Sуfferinцъ, пattimъ.

ПАSIV, adj. s. *passivus.* Kare nу este aктiv; чeea чe чinevà este debitor, are a dà; t. de rram. кare araтъ o аукrare, o акдie asунrą унуĭ objet.

ПАSTORAА, adj. *pastoralis.* De пastorĭ. § sf.—ъ. Bукatъ de teatrу saŭ de versуrĭ, ааае кьria nersoane sунt пastorĭ.

ПАTERN, adj. *paternus.* De пъrinte.

ПАTERNITATE, sf. *paternitas.* Titау, stare, кaаitate de пъrinte.

ПАTETIK, adj. s. Kare îmmiшкъ пattimeае, atтinгътor, trist, întristътor.

ПАTOЦENESIE, sf. Oriцina, înчenуtуа maаadiiаor.

ПАTOАOЦIE, sf. Traктat asунra natуreĭ, кaуseаor, simtomeаor maаadiiаor.

ПАTOАOЦIK, adj. De патоаоцie.

ПАЦIENЦЪ, sf. *patientia.* (Rъbdare).

ПАЦIENT, smf. t. de jуrisnrуd. Kondamnatуа аа moarte; ачeааа кare sуffere, кare пътimeцe; t. de xirуr. ачeааа кare sуffere o oneraцie. adj. Kare are пацienцъ, кare aцeantъ ку гъbdare.

ПАTRIЧIУ˘, sm. *patricius.* Titау de o demnitate din imneriуа roman, sунt Konstantin, etc.; ачeааа кare aveà ачest titау.

ПАTRIЧIAT, sn. *patriciatus.* Demnitate de natriчiĭ; ordin de nobbiаĭ natrinienĭ.

ПАTRIЧIAN, adj. s. *patricius.* Nobbiа, emit din nrimiĭ senatorĭ аа Roma; (fig.) nobbiа saŭ nriviаeцiat din or кare цearъ.

ПАTRIMONIУ˘, s. *patrimonium.* Avere deаа taтъ saŭ deаа муmъ.

ПАTRIMONIAА, adj. *paternus.* Пaterп, (avere патrimoniaаъ), venit de moцeuire.

www.dacoromanica.ro

ПАТRON, smf. *patronus.* (Stъпъn); protector; santyа, santa aа къryia nyme s'a dat kyîvâ аа bantem; калуа тnyї ашezъmint.

ПАТRONAЦIУ, } sn. *patronatus.* Протекцie.
ПАТRONAT, }

ПАТRONAА, adj. *patronalis.* А патronтyаyї.

ПАТRУАААIE, sf. *excubiae.* Miлitarї karii se пrezъmbaъ noantea nrin четate пentry assigyrarea пyбaikъ.

ПАVEA, } sf. *pavimentum.* (Kaадъrîm), пea-
ПАVIMENT, } tra ky kare se face (kaадъrîmya).

ПАVIЛION, sn. *tentorium.* Yn feл de kort пъtrat, ky vъrf, § Stindard, stear.

ПЕ.

ПЕKTORAА, adj. Byn пentry пent; чeea че se поartъ пe пent.

ПЕKУNIE, sf. *pecunia.* Monetъ; banї.

ПЕKУNIAR, adj. *pecuniarius.* Kare stъ în monetъ, în banї, în interes.

ПЕDAГOЦIE, sf. Instryкцie, edykaцie; arta de a face edykaцia, kreщerea копiiлor.

ПЕDAГOЦIK, adj De пedagoцie, de edykaцie,

ПЕDAГOГ, sm. *pedagogus.* Kare învaцъ копiї.

ПЕDAЛЪ, sf. Цeavъ de orrane; maxinьria fortoпianyлyї kare se тiшkь ky пiчiorya.

ПЕDANT, adj. Kare цine de пedagor, kare seamъnъ a пedагor; kare este affektat, kare пrea se aratъ a fi învъцat; лimbyt.

ПЕDANTERIE, sf. Aer пedant; maniere, eryditie пedantъ. Vezi: Пedant.

ПЕDANTESK, adj. Kare seamъnъ a пedant.

ПЕDANTISM, sn. Пedanterie; aerya, manierele karakterya пedantълyї.

ПЕDESTRУ, adj. *pedestris.* Пe jos, kare kълaъtoreщe пe jos; în пiчioare (statxe пedestrь).

www.dacoromanica.ro

ПЕDIMAN, adj. s. Mamifer -carnivor care are deццitvл чел mare delл nivioarelл de dinanoї depъrtat de челлe л-аllte deццite; лл care nivioare лe servesk de mъinї.

ПЕDIKVЛЪ, sf. *pediculus*. Koada care цine flоarea.

ПЕГАS, sm. *pegasus*. Кал arinat, fabvлos; konstelлaцia sententrionaлъ; kaллvл avї Аполлon, лl mvselor. (fig.) Se zice desnre vn noet, verva sa.

ПЕЛАГОSKОП, sn. Instrvment de optikъ sure a vedeá in fvndvл aneї. (*πέλαγος*, marre, *σκοπέω*, privesk.)

ПЕЛАSЦIˇ, sm. пл. Greчiї antiчї.

ПЕЛЕRIN, s. *peregrinus*. (Хцiї). § Care se dvче a vizitá лokvгї antiче, care merge în пелerinaцiї.

ПЕЛЕRINAЦIVˇ, sn. *peregrinatio*. Kъллtorie fъkvtъ de devoцie лa лokvгiле sante, saў лa allte лokvгї челebre; aчелле лokvгї.

ПЕЛОTON, sn. *Glomus*. Svnt împъrgire de batalion.

ПЕNЛЛ, adj. Kare svnnvne лa o nedeansъ; kare se attinge de nedense легалe (koddikъ, лeцe пепалъ); de nedeansъ.

ПЕNAЦIˇ, sm. пл. mi adj. Zeiї domestiчї, de kasъ, aї kaseї. t. antik.

ПЕNDVЛЪ, sf. *horologium*. Oroлoцiї (чeasornik) de masъ, kv лimbъ; лimba oroлoцivлvї.

ПЕNINSVЛЪ, sf. *peninsula*. Лimbъ de пъmînt înaintatъ în marre ka Snaнia ші Italлia.

ПЕNINSVЛAR, adj. Лokvitor dintr'o пeninsvлъ.

ПЕNIТЕNЦЪ, sf. *paenitentia*. (Kъinцъ), пъrere de rъў neotrv o fantъ rea; nedeansъ.

ПЕNITENT, adj. *paenitens*. Kare se kъeцe de vr'o fantъ rea.

ПЕNNVЛЪ, sf. *penicilus*. Fasкъ de пъr mъnera-

www.dacoromanica.ro

ть кѵ кare se serveskк sѵrraviĭ sure a'шĭ întinde кѵ-ʌoriʌe sure a zѵrrьvì.

ПЕNSIE, sf. *pensio.* Rekomnensъ, resnʌatъ anѵaʌъ nentrѵ niskaĭ serviчiѵrĭ.

ПЕNSIONAT, sn. Kasъ, amezьmînt de edѵkaцie.

ПЕNSIONAR, adj. s. Eʌev dintr'ѵn nensionat.

ПЕNTADEKAГON, adj. Kare are 15 ѵnriѵrĭ mĭ 15 ʌattѵre.

ПЕNTAEDRѲ, s. Soʌid кѵ чinчĭ feцe.

ПЕNTAГON, adj. s. *pentagonus.* Fiѵrъ кѵ чinчĭ ѵnriѵrĭ mi чinчĭ ʌattѵrĭ.

ПЕNTAMETRѲ, adj. s. *pentameter.* Vers de чinчĭ niчioare.

ПЕNTAПAST, sn. Maxinъ кѵ чinчĭ skriпneцe de rъdikat rreѵtъцì.

ПЕNѲʌTIMЪ, sf. *penultima.* Kare nreчede immediat ne чeʌ din ѵrmъ.

ПЕNѲRIE, sf. *penuria.* Foarte mare sърьчie.

ПЕRЧEПTOR, sm. Însърчinat кѵ nriimirea imnosiцiiʌor. (deʌa *percipere*, a nriimì).

ПЕRЧEПTIBBIʌ, adj. Kare noate fi nriimit, ʌѵat (imnosiцie nerчentibbiʌъ).

ПЕRЧEПЦIE, sf. *perceptio.* Fanta de a nriчenne, de a кѵnnoaщa nrin minte mi nrin simцѵrĭ; idee nrodѵsъ nrin vederea ѵnѵĭ objet; simtiment, întinъrire asѵnra sѵffaetѵaѵĭ, asѵnra simцѵriʌor. § Nriimire цirimoniaʌъ ʌa kirte. § Offiчiѵʌ, fѵnkцia nerчentorѵaѵĭ.

ПEREГRINAЦIE, sf. *peregrinatio.* Kъʌaʌtorie în цere denъrtate.

ПEREГRINARE, vn. A къʌaʌtorì în цere denъrtate; în ʌokѵriʌe sante.

ПEREГRINITATE, sf. *peregrinitas.* Starea чeʌaѵĭ че este sirъin într'o цearъ.

ПEREГRINOMON, adj. Kare are mania de a tot къʌaʌtorì.

www.dacoromanica.ro

ПЕРЕГРИНОМАНІЕ, sf. Manie de a tot кълъторі.

ПЕРФЕКТІВІЛІТАТЕ, sf Kaлitatea лукрълуї perfect, лa kare пумаї este nimik de dorit.

ПЕРФЕКТІВВІЛ, adj. Kare se noate перфекціонá.

ПЕРФЕКЦІЕ, ПЕРФЕКЦІУНЕ, sf. *perfectio*. Kaлitatea лукрълуї перфект (desevîrşit) în feлул съў.

ПЕРФЕКЦІОНАРЕ, va. *perficere*. A face маї desъvъrşit, маї перфект; a коррігце дефектеле.

ПЕРФІД, adj. s. *perfidus*. Amъgitor, înşъlъtor, trъdъtor, kare îşi kalkъ jurъmîntul.

ПЕРФІДІЕ, sf. *perfidia*. Amъgire, înşъlare, trъdare, кълкare de jurъmînt.

ПЕРІКОЛ, sm. *periculum*. (Primejdie).

ПЕРІКУЛОС, adj. *periculosus*. (Primejdios).

ПЕРІЦЕУ, sn. *perigacum*. Пунтул чел маї апроніат de пъmînt din ţiнrul унеї пълanete.

ПЕРІЕЛІЕ, sf. ПЕРІЕЛІУ, sn. Пунтул чел маї апроніат de soare din ţiнrul унеї пълanete.

ПЕРІОД, sn. *periodus*. Un спаţіў, un кurs, o мъsurъ de timp; revoлуţia, marşul унеї steлe; frasъ компусъ de маї мулте пърцї.

ПЕРІОДІК, adj. *periodicus*. Kare îşi are періоadele сале; kare апare, kare s'araţъ de кънd în кънd, saў în timpuї determinaţї.

ПЕРІОДІЧІТАТЕ, sf. Kaлitatea лукрълуї kare este періодік.

ПЕРІФЕРІЕ, sf. *Circumductio*. t. de ţeom. Чіркоферинцъ, коnţiнrul унеї фігure, сунрафаţa унуї солid.

ПЕРІФРАСЪ, sf. *Circuitio*. Чіркоплокуţіе; înkунţiнr din vorbe sure a nu se esurimá d'a drептul.

ПЕРІПНЕУМОНІЕ, sf. *peripneumonia*. Inflamaţіе de плъmънї.

ПЕРІСТАЛТІКЪ, adj, (Mişkare перісталтікъ),

www.dacoromanica.ro

пропрietate a intestiniлor, ка a vermeлуĭ каre se търaщe.

ПERISTIД, sn. *peristylium*. Svitъ de колоane formънd o raлerie; raлerie акопeritъ, sisцinvtъ de колоane.

ПERAЪ, sf. *perla*. Mъrgъritar.

ПERAЧVID, adj. *perlucidus*. Foarte strълuчitor.

ПERMANENЦЪ, sf. *permensio*. Traiĭ, dvratъ konstantъ, statornikъ a vnvì лukrv.

ПERMANENT, adj. *Stabilis*. Stabiл, statornik, dvrabbiл, каre vrmeazъ a fi.fъrъ înveтare.

ПERMITTERE, va. *permittere*. A dá voie de a faчe чevà.

ПERMISSIE, } sf. Voie, лibertate de a faчe чevâь.
ПERMISIVNE, }

ПERNIЧIOS, adj. *perniciosus*. Rъĭ; (vътъmъtor); strikъtor.

ПERПENDIKVLAR, adj. s. *Cathetus*. Linnie каre kъzъnd ne o aлta, faчe vnriĭ drept kv dînsa.

ПERПENDIKVLARITATE, sf. Starea лukrvлuĭ perпendikvлar.

ПERПETVV, adj. *perpetuus*. Ne'nчetat, каre trъieцe, dvreazъ tot d'avna.

ПERПETVARE, va. *perpetuare*. A faчe перпetuĭ, a faчe sъ trъiaskъ, sъ dvreze tot d'avna, fъrъ înчetare. (Se konjvrъ ка Лukrare: перпetuez, перпetuezĭ, etc.)

ПERПETVITATE, sf. *perpetuitas*. Traiĭ, dvratъ fъrъ înчetare.

ПERПAESITATE, sf. *Anxietas*. Ansietate; tvmbvrare, înkvrkъtvrъ de snirrit, de minte foarte mare mi svпъrъtoare; starea în каre se afлъ чinevà кънd nv цie чe nartitъ sъ ia.

ПERSEKVTARE, va. *persequi*. A (прironi).

ПERSEKVTOR, s. *Venator*. (Прironitor).

www.dacoromanica.ro

ПЕRSEKѸЦIE, sf. *Venatio.* (Прironire).

ПЕRSEVERANЦЪ, sf. *perseverantia.* Stъrvinцъ кv rъbdare.

ПЕRSEVERARE, vn. *perseverare.* A stъrvì кv ardoare.

ПЕRSONAЦIѸ˘, s. *homo.* Пersoanъ, om; nersoanъ mare.

ПЕRSONAAISARE, va. A ziче, a nvmì nersonaaiтьцї, a nvmì ne чinevá într'o aaaerorie, a annaiкà o кaterorie кvїvà.

ПЕRSONAAITATE, sf. Kaaitate, кaraкter nersonaa; чeea чe конstitveazъ vn individ; vorbire împvnrъtoare; injvrioasъ шi пersonaaъ.

ПЕRSONAA, adj. *proprius.* Пronriї, nartikvaar aa fie кare пersoanъ.

ПЕRSONIFIKARE, va. A atribví aa vn чe nensvffaeцit firvra, simtimenteae, vorbeae vneї nersoane; a faччe dintr'o fiinцъ abstrasъ, ideeaaъ o nersoanъ, o divinitate aaaerorikъ.

ПЕRSONIFIKAЦIE, sf. Fanta de a nersonifiкá, efeкtva eї.

ПЕRSПЕKTIV, adj. s. (Плan пerspeктiv), кare înfъцiшeazъ vn objet în пerspeктivъ.

ПЕRSПЕKTIVЪ, sf. Arta de a înfъцiшá objeteae în sitvaцia aor пerspeктivъ, dvnъ differinцeae denъrtъrii dintre eaae. (fir.) Viitorva кvїvá.

ПЕRSПIKAЧITATE, sf. *perspicacitas.* Пътrvndere rrabnikъ de minte în avervrї diffiчiae de înцeaaes.

ПЕRѸAЪ, sf. *perula.* (Bvzvnar), teашкъ.

ПЕRVERS, adj. s. *perversus.* Foarte înrъvtъцit.

ПЕRVERSIE, ПЕRVERSIѸNE, } sf. *perversio.* Skimbare din bine în rъў.

ПЕRVERSITATE, sf. *perversitas.* Rъvtate, denravaцie.

ПЕTIЦIE, sf. *petitio.* (Jaabъ.)

www.dacoromanica.ro

ПЕТИЦІОNAR, s. *petitor*. Kare dъ o петиціе, o (jaлbъ).

ПЕТRIFIKAЦІЕ, sf. Împetrire; ʌʏĸʏʌ împetrit.

ПІ.

ПІANIST, smf. Kʌavirist.

ПІANO, s. Kʌavir.

ПІKADOR, s. *picadores*. Kavaʌer snanioʌ kare attakъ taʏʏʌ ʁʏ піka, ʁʏ ʌanчea, dʏnъ taʏreadorĭ, mi înaintea matadorʏʌʏĭ.

ПІKNOSTIʌ, sn. Temпʌʏ ʁʏ koʌoaneʌe foarte anпroпiate (*πυκνος*, strîns; *στυλος*, koʌoanъ.)

ПІEDESTAʌ, sn. *stylobata*. Пeatra, sĸaʏnʏʌ пe kare stъ o koʌoanъ, o statʏe.

ПІETATE, sf. *pietas*. Devoцie, affeĸцie mi resпeĸt пentrʏ чeʌʌe reʌiцioase, evʌavie; resпeĸt reʌeцios пentrʏ morцĭ, пentrʏ пenoroчiцĭ; amor ĸъtre пъrinцĭ.

ПІOS, adj *pius*. Kare are пietate; evʌavios.

ПІʌAASTRʊ, sm. *parastata*. Stîʌп пътrat, ornat mi пroпorцionat ĸa o koʌoanъ.

ПІʌʊʌЪ, sf. *pilula*. Komпosiцie mediчinaʌъ în miчĭ bʏʌzʏʌeцe, xaп.

ПІN, sm. *pinus*. (Brad).

ПІNAKOTEKЪ, sf *pinacotheca*. Kabinet de пiĸtʏre, de tabʌoʏrĭ. (*πιναξ*, tabʌoŭ; *θηκη*, ĸʏtie.)

ПІND, s. *pindus*. Mʏnte koпsaĸrat aʏĭ Aпoʌʌon.

ПІRAMIDЪ, sf. *pyramis*. Moпʏment ĸʏ natrʏ ʌattʏre saŭ feцe trixпriʏʌare ʏniпdʏse în vъrf.

ПІRAMIDAʌ, adj. *pyramidatus*. În formъ de piramidъ.

ПІRAT, sm. *pirata*. Brirand, (xoц) de marre.

ПІRATERIE, sf. *piratica*. Meseria piratʏʌʏĭ.

ПІROʌOЦІE, sf. Traĸtat asʏпra foĸʏʌʏĭ.

ПІROMETRʊ, sn. Iпstrʏment sпre a mъsʏrà rra-

www.dacoromanica.ro

dъа ferbinцeaeї fokъaъї, mi rradъa diaatabiaitъцїї metaaъriaor esnъse aa къadъrъ.

ПISTIA, sn. *pistillum.* Partea femeaъ a faoareї, kare кънrinde seminца.

ПISTOAЪ, sf. Dъbaon de Snania, moneъ de aur пreцuind 248 aeї.

ПISTON, s. *embulus.* Чiaindiт kare se mишkъ în koпua uomneї mi faче demert. § Пушkъ, pistoa ku piston, aa кърia кокош, fъrъ кremmene, aoveцце капsula.

ПITORESK, adj. Foarte frъmos de zърrъvit.

ПA.

ПAAFȣND, sn. *lacunar.* (Tavan).

ПAAЦE, sf. *littus.* Marцine, aoк jos de marre mi neakonerit кu apъ.

ПAAЦIAR, adj. s. *plagiarius.* Kare îшї annronriazъ mi fъrъ din skrieriae aatъia.

ПAAЦIAT, sn. Fanta naaцiarъaъї; nasaцiї fъrat.

ПAANETAR, adj. *planeticus.* Kare se attinце de naanete.

ПAANETЪ, sf. *planeta.* Astrъ ъmbaъtor kare resfrъnце aъmina soareaъї mi se invîrteщe în nreцiъръ'ї.

ПAANISFER, sf. Naanъa jъmъtъцїї unїї astrъ; xartъ de o semisferъ saŭ de amъndoъ.

ПAANTЪ, sf. *planta.* (Sad); or ve kreщe din nъmînt.

ПAANTARE, va. *plantare.* A (sъdì). (Se konjuгъ ka Aukrare: naantez, naantezї, etc.

ПAASTIK, adj. *plasticus.* t. de fiaosofie. Kare are nъterea de a formà.

ПAATINЪ, sf. *platinum.* Aur aab.

ПAATONIЧIAN, } adj. *platonicus.* Kare urmeazъ
ПAATONIK, } fiaosofia aъї Naatone; kare are rannort kъ dinsa.

www.dacoromanica.ro

ПЛАТОНІСМ, sn. Sistemъ filosofikъ a luї Platone.

ПЛЕВЪ, sf. *plebs*. Partea din nonor kare nu se bukurъ de nimї un drept politik saŭ civil.

ПЛЕВЕІАН, } adj. s. *plebeius*. Kare este din no-
ПЛЕВЕУ, } nor.

ПЛЕІАДЕ, sf. pl. *pleiades*. Stease, mi alъ datъ steale din semnul taurului.

ПЛЕНІПОТЕНЦІАР, s. mi adj. Ambasador; kъrtior s'a dat deplinъ putere.

ПЛЕОНАСМ, sn. *pleonasmus*. Adunare, înkungъtъrъ, adaos de vorbe inutile pentru înţelesul unei frase.

ПЛЕУРЕСІЕ, sf. *pleuritis*. Inflamaţie duregoasъ a plevrei, saŭ a părţii esterne a plъmъnilor.

ПЛЕУРЪ, } sf. *pleura*. Membranъ kare akopere în-
ПЛЕВРЪ, } pъntru koastele mi mъskii lor.

ПН.

ПНЕУМАТІК, adj. *pneumaticus*. (Makinъ pneumatikъ), de fizikъ sure a deşertà, sure a skoate aerul din vasè.

ПО.

ПОАРТЪ-VОЧЕ, s. Instrument în formъ de trompetъ sure a duce vocea departe.

ПОЕМЪ, sf. *poema*. Skriere în versurї, de o întindere oare kare, mi kare poate fi împărţitъ în kъntурї; naraţia unei fapte într'un stil poetik.

ПОЕЗІЕ, sf. *poesis*. Arta de a skrie în versurї; kalitatea versurilor bune; imaţinї poetice.

ПОЕТ, s. *poeta*. Kare face versurї; kare are imaginaţie poetikъ.

ПОЕТІК, adj. *poeticus*. Kare se atinge de poesie, kare este al ei (skriere, stil, imaginе poetikъ).

ПОЕТІЗАРЕ, va. A face poetik.

www.dacoromanica.ro

ПОЛАR, adj. *polaris*. Sitуat лънгъ полуґї, каре џine de полуґї (чеґк, steà полаґъ).

ПОЛАRISAЦIE, sf. Modifikaџia луmineї resfrъnte în лattуґї.

ПОЛАRISARE, vn. A kaуsà полarisaџia.

ПОЛ, sn. *polus*. Estremitatea акsуалї уneї планete, a пъmîntуалї.

ПОЛЕMARXIE, sf. Dreґъtorie, fуnкџia полemarxуалї.

ПОЛЕMARX, sm. t. de antik. Kommandant, кап, кънetenie de armatъ; ministrуa de rуerrъ.

ПОЛЕMIК, adj. De disnхtъ (skriere, traktat, stia, skriitor полemik).

ПОЛЕMOSKOП, sn. Луnetъ, окian ку vederea луnгъ, nentrу rуerrъ.

ПОЛIKRATIE, sf. Гуvern de уn mare nуmmъr dintre nrimiї четъџenї.

ПОЛIГЛОТ, adj. Karte, dikџionar tinъrit în maї mуlte лimbe; (fir.) Om каre кunnoaџe mуlte лimbe.

ПОЛIГRAF, s. Kare skrie asуnra mуlator materiї.

ПОЛIMAXIE, sf. Bътaie între maї mуlte naџiї.

ПОЛIMAT, s. Kare are o mare întindere de кunnoщinџe.

ПОЛIMATIE, sf. Mare întindere de кunnoщinџe.

ПОЛIMATIК, adj. De полimatie.

ПОЛINEZIE, sf. Mуlџime de insуle annroniate уnele de алtele.

ПОЛINOM, s. Kantitate алџebrik кomnуsъ de maї mуlџї terminї distinшї nrin semneле +, — (nлуs, minуs).

ПОЛIOП, sm. Om пъskуt ку doъ кinуґї, ку doъ feџe.

ПОЛIПETAЛ, adj. Fлoare каre are maї mуlt de шease петале.

ПОЛISKOП, sn. Stiклъ каre îmmулџeџe obje-teле.

www.dacoromanica.ro

ПОЛІSTIЛ, adj. De maĭ mулte stiлurĭ.

ПОЛІSIЛЛЛВ, adj. s. Vorbъ de maĭ mулte siллabe.

ПОЛІTEKNIK, adj. Sкoaлъ de maĭ mулte arte; în Franчia, sкoaлa miлitarъ. Om. erудit în toate arteле ші în toate щііnцеле.

ПОЛІTEISM, sn. Sistemъ кare admîte maĭ mулцĭ zeĭ.

ПОЛІTEIST, s. Kare mrofeseazъ політeismул.

ПОЛІTEЦЪ, sf. *Urbanitas.* Чiviлitate; maniere oneste, deлiкate în fante ші în vorbъ.

ПОЛІTIKЪ, sf. *politica.* Arta, maniera de a гъverna Statuриле; куnnoщinцa drentuлuĭ пuблик, a intereseлor пaцiилor, a mринцiлor, a arteĭ de a гuverna. ☼ Полiтiка чea buнъ nу differъ de moraлa чea buнъ.— Adevъrata полiтiкъ nу noate fi de кът un amor луminat пentru patrie.

ПОЛІTIK, adj. Învъцat în arta de a гuverna; fin, mриveнut, îndeлnъnatik, iskusit; mrudent, înцeлeлent, кare щie кum sъ mъne trebiлe. ☼ Adesea orĭ oninniiле noastre полiтiче aŭ de mринчin intereseле ші nattimeле noastre; iar nу amorul de patrie.

ПОМПЪ, sf. *Antlia.* (Tулumbъ). § *pompa.* Ceremonie mare.

ПОМПOS, adj. *magnificus.* Manifik.

ПОМПIER, s. Kare faче помпе (tулumbe); кare ле faче sъ луkreze sure a stinge invendiул.

ПОМПON, sn. *Ornatus.* Un mik ornament, o гътълie de лънъ че se пune лa капul кaiлor; de панглiче че se пune лa кончiura dameлor.

ПОМПONARE, va. A orna кu помпоане.

ПONDERAЦIE, sf. Щiinца mішкъrĭ ші a екiлibruлuĭ коmпuriлor, a sitуaцieĭ лor, конform кu лецiле fiзiчeĭ.

ПONTEFIЧE, sm. *pontifex.* Persoanъ saкraтъ; папă, patriarx.

www.dacoromanica.ro

ПОНТЕФІЧІАЛ, adj. *ponteficius.* Каре привеџе ле понтефіче, каре џине де демнітатеа са.

ПОНТЕФІКАТ, sn. *ponteficatus.* Демнітатеа понтефічелуї, а папеї.

ПОПУЛАР, adj. *popularis.* А попорулуї, де попор; каре се аттинџе де ел; каре есте ивбит де ел; favorabbiл попорулуї; прea кунноскут ін попор.

ПОПУЛАРІSARE, va. A face популар, a resпîndì în попор. § vп. A'шї трагџе аффекџіа, amorул попорулуї.

ПОПУЛАРІТАТЕ, sf. *popularitas.* Карактерул улуї от популар; бунъ воінџь, amor кътре попор; affекџіа попорулуї; favoare публікъ.

ПОПУЛАЦІЕ, sf. Локуіторіі дінтр'о царіе.

ПОР, sm. *Foramen,* Гъурел мічителе în пеле; прin каре се face транспіраџіа.

ПОРФІР, s. *porphyrites.* Ун fel de марморъ фоарте таре, рошіе саў verde кў макулае (кў пете).

ПОРОСІТАТЕ, sf. Калітатea улуї корп порос.

ПОРТАТІV, adj. Каре се поате порtá кў фаціlітате.

ПОРТІК, sn. *porticus.* Галерie deskisъ de колоане ші кў аркаде.

ПОSІТІV, adj. *verus.* Sінгур, învederat.

ПОSІЦІЕ, sf. *positio.* Sітуаџіе; старе; пунт, чірконстанџъ, împrejurare.

ПОSЕDERE, } va *posidere.* A aveà în посessie în
ПОSЕDARE, } dominaџie.

ПОSЕSSOR, s. *possessor.* Ачела каре are, каре посede, посedeazъ о avere.

ПОSЕSІV, adj. *possessivus.* (Пронуме посesiv), каре аратъ посessia, t. de грътматікъ.

ПОSЕSSІЕ, sf. *possessio.* Фанта de a посedà; avere немішкътоаре.

ПОSТЕРІОР, adj. *posterior.* Каре есте, каре вине în урмъ; каре есте дупъ.

www.dacoromanica.ro

ПОSTERIORĬTATE, sf. *posterioritas*. Starea, rangŭ, ordinŭ ună ĭnaintea ună posterior.

ПОSTERITATE, sf. *posteritas*. Urmaşiĭ dintr'o familie, dintr'o naţie.

ПОST-SKRIPTUM, s. *(P. S.)* Ceea ce se maĭ adaogă la o scrisoare după semnătură.

ПОSTUKĂ, sf. Situaţia în care se ţine cornŭ, saŭ părţile ună.

ПОTAS, ПОTASĂ, s. Alcaliŭ tras din cenuşă de veţe-tale.

ПОTENTAT, sn. *Rex*. Acelaş care are puterea suveranŭ într'un Stat; reţe.

ПR.

ПRAKTIKABILĂ, adj. Care se poate practică, care se poate întrebuinţà.

ПRAKTIKĂ, sf. *usus*. Profesie de o artă, de o meşteşug, de o virtute; ucenicie; eserciţiŭ; esperiinţă, deprindere într'o artă; meşteşug, pricepere în ceva; întrebuinţare.

ПRAKTIKARE, va. A profesà, a esercità, a ucenicì o artă.

ПREAMBULĂR, adj. Care serveşte de preambul.

ПREAMBUL, sn. *praefatio*. Prefaţă, prevorbire.

ПREKAR, adj. *precarius*. Care se face numaĭ prin toleranţă, prin voie; nesigur; trecător.

ПREKAUŢIE, sf. *cautio*. Ceea ce se face prin ună luare de măsure, ca prevedere, ca pază, spre a se apără de vr'un rĕŭ, de vr'o rea urmare.

ПREVEDINŢĂ, sf. Starea unŭ ce prevede.

ПREVEDENT, adj. *praecedens*. Care prevede, care a fost înainte; care este immediat înainte.

ПREVEDERE, va. *praeire*. A merge, a fi înainte; a ţine rangŭ din tĕiŭ. (Se conjugă ca p u r c e d d e-

www.dacoromanica.ro

re: пречед, пречезĭ, пречеде; пречедеам; ам пречес, саў ам пречедıт; пречесеиў, саў пречедхиў; пречесессем, саў пречедıссем; воиў, ам пречедде; пречеадь; пречес, саў пречедıт.)

ПREЧЕПТ, sn. *praeceptum.* Rерrъль, învъцътъrь; лецie; kommandь.

ПREЧЕПТOR, s. *praeceptor.* Înkъrkатъл кў edъкацia тнтĭ конiл.

ПREЧПIЦIЎ. } sn. *vorago.* (Пгъпastie).
ПREЧПIЧIЎ, }

ПREЧПIТAЦIE, sf. *festinatio. précipitation,* Foarte mare rrabь.

ПREЧПIТARE, va. n. *praecipitare.* A (пгъпъstı̆) ; (fig.) a rrьbì, a iцì.

ПREЧIS, adj. *Statutus.* Determinat, (хотъrît).

ПREЧISIЎNE, sf. Esaktitъddine în disкъrs, înкът nimik de prisos пў se sпъne ; esaktitъddine în mişкъrĭ, în кънtare ; jъstець mare.

ПREKOЧE, adj. *praecox.* Kont timпъrиў, înainte de timp.

ПREKOЧITATE, sf. Kалitatea лъкгълĭ kare este пrекоче.

ПREKONISARE, va. A лъъdà пе чinevà neste мъsъrь.

ПREKЎRSOR, s. *praecursor.* Înainte merrьtor.

ПREDEЧESSOR, s. *antecessor.* Kare a пречes пе алъл înir'ъn nost, etc. ; kare a fost înainte.

ПREDESTINAЦIE, sf. *praedestinatio.* Dekret, хотъrîre a лĭ Dъmnezeў în favoarea алеmiлor ; fatalism.

ПREDESTINAT, adj. s. *pruede stinatus.* Пrеъrsit ;

ПREDESTINARE, va. *praedestinare.* t. de teol. Пrеъrsire.

ПREDIKATOR, s. *orator sacer.* Kare sпъne, kare пreddikь vorba лĭ Dъmnezeў, adevъrъriде Evanцелиълĭ.

www.dacoromanica.ro

ПREDIKAЦIE, sf. *oratio sacra*. Fanta пredikъriї.

ПREDIKЦIE, sf. *praedictio*. Fanta пreziчerii; ayкry пrezis.

ПREDIAEKЦIE, sf. *Amor*. Пreferinцъ din amor пentry yn че. ✲ Пrediaекцia пъrinцiaor пentry yпya din fiї aor faчe пenoroчiцї пe тоцї чеї-a-aaцї.

ПREZIЧERE, va. *praedicere*. A пrofetisá, a spyne viitorya.

ПREDISПYNNERE, va. A dispyne, a rъndvì, a reryaà dinainte.

ПREDOMINANЦЪ, sf. Kaaitatea ayкryayї кare пredominъ.

ПREDOMINANT, adj. *praevalens*. Kare пredominъ.

ПREDOMINAЦIE, sf. Fanta пredominъriї.

ПREDOMINARE, -va. n. *praevalere*. A fi, a se înъaцà maї пresys.

ПREEMINENЦЪ, } sf. *praestantia*. Пreroraivъ
ПREEMININЦЪ, } de demпitate, de ranr.

ПREEMINENT, adj. *praestant*. Kare esчeaъ, întreчe maї пresys.

ПREESSISTANT, adj. *praeexistans*. Kare essistъ înaintea aatyia.

ПREESSISTENЦЪ, } sf. *praeexistentia*. Essistinцъ
ПREESSISTINЦЪ, } anterioarъ, de maї nainte.

ПREESSISTARE, vn. *praeexistere*. A essistà înaintea aatyia. Dymnezeў, кreatorya пreessistá înaintea yniversyayї.

ПREFEKTORAA, adj. De пrefeкt.

ПREFEKTYRЪ, sf. *praefectura*. Demпitate de пrefeкt; tribynaaya ayї; къrmyire.

ПREFEKT, s, *praefectus*. Administrator, (къrmyitor).

www.dacoromanica.ro

ПREFERABBIA, adj. *praeferandus*. Kare este de пreferit. ✠ Onoarea este пreferabbiaъ în aokya ferічirії. — Nimiк nу este în ayme în aokya kъrvia virtytea sъ. nу fie пreferabbiaъ.

ПREFERINЦЪ, sf. Aaaeццere : (maї bine kytare dekът kytare).

ПREFERIRE, va. *anteponere*. A voì maї bine пekytare dekът пe kytare ; a aaaeцце.

ПREJYDIЧIY˘, } sn. *praejudicium*. Пrejydekatъ ;

ПREJYDIЦIY˘, } jydekatъ înainte de esamin, fъrъ esamin ; jydekatъ, вredinцъ oarbъ ; oninnie , пrinчin пriimit fъrъ esamin.

ПREAAT, s. *praesul*. Eпiskon ; пreot revestit ky o demnitate ekaesiastikъ пrinчipaaъ.

ПREAIMINAR, adj. *Antecedens*. Kare пreчede materia пrinчipaaъ ші serveцце sure a espaikа. § s. Чeea чe пreчede; чeea чe trebvie a se rervaà înaintea vnyї traktat definitiv.

ПREAYD, sn. *praeludium*. Чeea чe se kъntъ înaintea kъntekvayї sure a se пynne пe tonya kъntekvayї ; чerkare ; înainte vorbire.

ПREAYDARE, vn. *praeludere*. t. de mysikъ. A kъntа пreaydyrї ; a'шї înчerkа voчea ; a înчepne.

ПREMATYRAT, adj. *praematurus*. Timпyrіy ; kare a venit, s'a kont înainte de timп.

ПREMATYRITATE, sf. Koaчere înainte de timп ; пrekoчitate.

ПREMEDITAЦIE, sf. *praemeditatio*. Fanta пremeditъrії, пrekvцetъrії ; konsvataцie ; deaiberaцie în sine înainte de a avkrà, de a înчepne.

ПREMEDITARE, va. *praemeditari*. A meditá asvпra vnyї avkry maї nainte de a înчepne.

ПREMISE, sf. пa. *praemissae*. Чeaae dintъiy doъ пropoziції aaae vnyї siaaoqism.

ПREOKKYПAЦIE, sf. Kvцetare foarte adinkъ aa vn чe.

www.dacoromanica.ro

ПREOKKYПARE, va. *praeoccupare.* A fi absorbit кy mintea лa yп че.

ПREOПINANT, s. Kare oninеazъ, кare 'ш'a dat oninnia înaintea aлtyia,

ПREПARAЦIE, sf. *praeparatio.* Fanta de a nrenará, saў de a se nrenará (nregътire).

ПREПARATORIY˘, adj, *praeparatorius.* Kare nrenaгъ.

ПREПARARE, va. *parare:* A (nregътì).

ПREПONDERANЦЪ, sf. Synerioritate de aytorita-te, de кreddit, de конsideraцie, etc.

ПREПONDERANT, adj. *praeponderans.* (Koгш nrenonderant), кare are maї myлtъ гreytate de кът yп aлtyл; maї nresys, synerior.

ПREПOSIЦIE, sf. *praepositio.* Partiкyлъ nedeкlinabbiлъ, es: лa, neutry, конtra, etc.

ПREROГATIVЪ, sf. *praerogativa.* Priviлeцiў.

ПRESAЦIY˘, sn. *praesagium.* Aггyгъ, semn nrin кare чinevà jydeкъ desnre viitor.

ПRESBITERIY˘, sn. Локyinца yпyї nreot.

ПREЩIINЦЪ, sf. *praescientia.* Кynnoщinца че are Dynnezeў, цeniyл, desnre viitor.

ПRESKRIПЦIE, sf. *praescriptio.* Пararrafie. § Ordiи; чeea че nreskrie yп medik yпyї maлad.

ПRESENЦЪ, sf. *praesentia.* Afлare de faцъ.

ПRESENTABBIЛ, adj. Kare se noate nresentá, înfъцiшà.

ПRESENTAЦIE, sf. *oblatio.* Fanta de a nresentá, de a se nresentà, de a se înfъцiшá.

ПRESENTARE, va. n. *offerre.* A ъfferí, a înfъцimà; a se înfъцiшà. (Se конjyгъ кa Л y к r a r e saў кa Ў ĭ t a r e: Пresentez, nresentezĭ, nresenteazъ; saў nresent, nresenцĭ, nresentъ, etc.)

ПRESERVARE, va. n. *Defendere.* A anъrà, a împedekà гъyл de a цenì; a se anъrà.

www.dacoromanica.ro

ПRESIDENЦЪ, sf. Fvnкцia nresidentvлvї ; dvrata eї.

ПRESIDENT, sm. *praeses.* Aчeллa кare nresidъ saў nreside o advnare, vn tribvnaл, etc.

ПRESIDERE, va. n. *praesidere.* A обкvná лo-
ЦRESШIDERE, кvл чeл dintъiў înir'o advnare, în-tr'vn tribvnaл.

ПRESIMTIMENT, sn. Пresimцire ; înainte simцire.

ПRESOMTIV., adj. (Moцenitor nresomtiv), кare este nresvnnvs къ vrmeazъ a moцenі.

ПREST, adj. *promptus.* Ivte, îndemъnatiк.

ПRESTEЦЬ, sf. *Agilitas.* Aцiлitate, ivцeлъ ; îndemъnare.

ПRESTIDIЦITATOR, sm. Skamotor ; кare faчe tvrvї кv mvлtь îndemъnare ші minvnate din deццite.

ПRESTIDIЦITAЦIE, sf. Arta nrestidiцitatorvлvї, a skamotorvлvї

ПRESTIЦIЎ, sn. *praestigiae.* Iллvzie nrin fermeкъtorie, vrin artъ ; minvne.

ПRESTIЦIOS, adj. Kare цine de nrestiцiї, minvnos.

ПRESЎMЦIE, sf, *confidentia.* Konjeкtvrь, nresvnцvnnere, jvdecatь fvndatь ne annarinцe, ne semne.

ПRESЎMTЎOS, adj. *confidens.* Kare are o nrea bvnъ oninnie desnre sine; van, orroлios, mъndrv.

ЛRETENDENT, sml. *competitor.* Kare nretinde, кare snerъ лa чevá ; neцitor.

ПRETINDERE, va. n. *intendere.* A кredde a aveà drent лa vn чe; a asnirá, a snerà лa чevà. (Se konjvgъ кa Întindere.)

ПRETENЦIOS, adj. Kare are nretenцiї.

ЛRETENЦIE, sf. *Voluntas.* Drent reaл saў imaцinar de a nretinde, de a asnirà, de a snerá лa чevà ; doriць, voiць.

ПRETEST, sn. *species.* Katsъ nresvnnvsь, (vrivinvire).

www.dacoromanica.ro

ПRETESTARE, vn. *praetenere.* A (nriчinrì, a nrnne nriччinĭ).

ПREVARIKATOR, smf. *praevaricator.* Kare rrmeazъ în kontra datoriiлor sarчineĭ saллe. Vezĭ: Пrevarikaцie.

ПREVARIKAЦIE, sf. *praevaricatio.* Fanta de a nr rrmà datoriiлor nostrлrì sьĭ; trьdare de karsь; de interesrrĭ ne kare ar fi trebrit sъ лe snrijjine; rremaлъ din rьrtate, din rea kredinцъ, de interes, în kontra datoriiлor saллe.

ПREVEDERE, vn. *praevidere.* A jrdiká, a vedeá din nainte чeea чe are sъ se intîmnлe; a vedeá viitorrл.

ПREVENINЦЪ, sf. *obsequium.* Manière delikate de a anprkà înaintea dorinцeлor krĭvà sure a i лe îmnлinì.

ПREVENIRE, va. *praevertere.* A fi чeл ъntъiĭ sure a faччe чeea чe rn aлtrл voieцe sъ fakъ; a venì înainte, a anprká înainte; a faччe serviчirrĭ fьrь a fi rrrat. § A abatte rьrл, a'л îmnedekà de a venì. § A înkrnnoцiinцá ne чineva de чevà saĭ desure чinevà mi a'л faччe a лrà o brnь oninnie desure aчeллa maĭ naind'a'л vedeá; a înkrnnoцiinцà din nainte. (Se konjrгъ ka V e n i r e: Пrevĭ, nrevĭ, nrevine; etc.)

ПREVENЦIE, sf. Пreokrnaцie de snirrit, de minte.

ПREVIZIE, sf. *praevisio.* Пrevedere.

ПREVIZIRNE,

ПREVOST, sm. *tribunus.* Titлr de diversĭ frnkцionarì înkьrkaцi de a jrdekà îndatь, ne лok; de a nriverià, de a diriцye esekrцia rneĭ kondamnaцiĭ, etc.

ПRIAMIT, sm. пл. Strьnenoцiĭ лrì Пriam.

ПRIMAT, sm. *primas.* Пrлlat maĭ nresrs de arxiereĭ. § пл. Пrimiĭ dintr'o чetate, în Rnraria.

ПRIMAЦIE, sf. *primatia.* Demnitatea nrimatrлrĭ, jrridikцia sa.

www.dacoromanica.ro

ПRIM, adj. *primus*. Чел dinтъiй. ☼ Modestia în fante, în кѵццete, în vorbe, este nrima rraцie a femeilor.

ПRIMITIV, adj. *primigenius*. Чел dinтъiй, чел maĭ vекiй; § vorba din кare se formeazъ derivatele saŭ компѵsele.

ПRIMORDIAL, s. ші adj. Пrim, чел dinтъiй ші oriцinar; nrimitiv, чел maĭ vекiй.

ПRINЧIПAL, adj. *principalis*. De кънetenie, чел dinтъiй, чел maĭ imnortant, чел maĭ însemnat în felѵл sъй.

ПRINЧIП, } sn. *principium*. Înчenѵt; oriцine;
ПRINЧIПIѲ, } nrima кauzъ. § Rerrѵлъ de nѵrtare; пл. nrimele nrecente, nrimele înчenѵtѵrĭ într'o artъ, într'o щiinцъ.

ПRIORITATE, sf. Anterioritate de esistinцъ; nrimalitate în timn, în ranr; nreemininцъ.

ПRISMЪ, sf. *prisma*. Korn terminat nrin base noлironale егале ші nарaллелe, ші алле кърѵia feцe лътѵrале sѵnt нарaллелorrame. Пrismъ trixnriѵлarъ de stiклъ, nrin кare trекъnd лѵmina se deskomnѵne în челe meaute raze nrimitive алле eĭ ші ne înfьцimeazъ кѵлoriле кѵrкѵbeѵлѵĭ.

ПRISMOID, sn. Soлid în forma nrismeĭ.

ПRIVARE, va. *privare*. A лinsì ne чinevá de ѵn че; v. ners. a se лinsì ne sine de ѵn че. (Se конjѵгъ ка Лѵкrare: nrivez, nrivezĭ, nrivează; etc.)

ПRIVAЦIE, sf. *privatio*. Herdere, лinsъ, abstinenцъ, onrire de лa ѵn че.

ПRIVIлEЦIѲ, sn. *privilegium*. Ѳn drent oare кare dat nѵmaĭ ѵnѵia saŭ nѵmaĭ лa vr'o къцĭ vá, de a aveà saŭ de a se bѵкѵrà de ѵn че.

ПROBABIлITATE, sf. *probabilitas*. Annarinцъ, nъrere de adevъr.

ПROBABBIл, adj. s. *probabilis*. Kare nare a fi adevъrat.

www.dacoromanica.ro

ПROB, adj. *probus*. Virtъos, onest, каre are nробitate.

ПROBITATE, sf. *probitas*. Onestitate, virtъte, dreптate, кърџie de innimъ ші de minte; moralitate, interritate.

ПROBAEMATIK, adj. *opinabilis*. De îndoit; каre поate fi adevъrat ші neadevъrat; каre џine de nробaemъ.

ПROЧEDERE,) vn. *provenire*. A nrovenì, a'шї
ПROЧEDDERE,) traџџe oriџinea dela; a înчenne, a лykrà înir'o treabъ, înir'vn nroчes; a se ıvrtà кv кytare saў кytare manierъ кътre чeї-a-aлџї. (Se конjvгъ ка Пvrчedere: nroчed, nroчezї, nroчede; nroчedeam; am nroчes, saў am nroчedvt; nroчeseшў, saў nroчedvшў; nroчesessem, saў nroчedvssem; voiў, am nroчedde; nroчeazъ; nroчes, saў nroчedvt.)

ПROЧEDVRЪ, sf. *Actiones*. Ordine, rъndvieaлъ jvdiчiarъ; formъ de a nroчedde în jvdeкatъ.

ПROЧESSIE,) sf. Чerimonie reлiџioasъ, de îm-
ПROЧESIVNE,) mormîntare saў de vr'o serbare, конdvsъ în rъndvieaлъ de nreoцї, etc., кънtъud rvџe, etc.; mvлџime de nonor, etc., în maвш.

ПROЧESIONAл, adj. Karte de rvџe nentrv nroчesiї.

ПROKлAMARE, va. *promulgare*. A nvbлiká, a deклará кv solemnitate. (Se конjvгъ ка Kiemare: nroклam, nroклamї, nroклamъ; etc.)

ПROKлAMAЦIE, sf. *promulgatio*. Пvbлikaџie, deклaraџie solemneлъ.

ПROKлAMATOR, smf. Kare nroклamъ.

ПROKONSVл, sm. *proconsul*. t. de antik. Maџistrat каre rvvernà кv avtoritatea konsvлarї.

ПROKONSVлAT, sn. *proconsulatus*. Sarчina, demnitatea nroконsvлarї.

ПROKREARE, va. *procreare*. A înџenerì, a nrodvчe конii. (Se конjvгъ ка Лvkrare: nroвreez, nroкreezї, nroкreeazъ; etc.)

www.dacoromanica.ro

ПROKREAЦIE, sf. *procreatio.* Цeneraцie.

ПROKSENET, smf. *proxeneta.* Kare neroцieazъ ун че ръminos.

ПROKSIMITATE, sf. *vecinitas.* Veчinъtate.

ПROKЎRARE, va. *Affere.* A faчe a dobîndì ; a dà, a къпрì ; a каrsà. (Se конjъгъ ка К ъ r a r e : прокър, прокъгї, прокъгъ ; etc.) ☼ Niцe adevъraцї amiчї, niцe soцї virtъoшї îшї прокъгъ o ferichire пекъпnoскъtъ de чeї-л-aлцї oameнї.

ПROKЎRAЦIE, sf. *Delegatio.* Пътere, îmпътerniчire datъ de кътre чinevá алtriá, sure a ъкrá, sure a faчe чevà în пъmeлe съї ; актъл каre кърinde aчeastъ пътere.

ПROKЎRATOR, sm. *procurator.* Înкъrкatъл къ o прокъraцie. § Fъnкцionar каre аппъrъ drentъл къïvá лa jъdeкatъ.

ПRODIГARE, va. *Effundere.* A кieлtrì fъrъ mъsurъ ; a fi foarte darnic. (Se конjъгъ ка A л e r g a r e : prodir, prodiцї, prodirъ ; etc.)

ПRODIГAЛITATE, sf. *prodigentia.* Кieлtreaлъ foarte mare ; каракterъл, viцiъл чeллъї че este прodir.

ПRODIГ, adj. *prodigus.* Kare îшї risipeцe averea în кieлtrieлe nebъne, nemъsurate ; прea darnic.

ПRODIЦIOS, adj. *prodigiosus.* Kare цine de прodiцiї, de minune ; minunat.

ПRODIЦIЎ, sn. *prodigium.* Лъкrъ, ун че estraн ordinar, neste natъrъ ; minune.

ПRODЎKTOR, smf. Kare прodъче, (rodeцe).

ПRODЎKTIV, adj. Kare прodъче.

ПRODЎKЦIE, sf. *procreatio.* Fanta de a прodъче ; чeea че este прodъs de natъrъ, de arte, de цeniї, de imaцinaцie, etc.

ПRODЎЧЧERE, va. *proferre.* A (rodi), a dá naцere лa ун че ; a каrsà. (Se конjъгъ ка D ъ ч ч e r e.)

ПRODЎKT, sn. (Rod).

www.dacoromanica.ro

ПROEMINENЦЪ, | sf. *prominentia*. Starea лъкгълъї че este ân reлiev, maї înaлt, înълцat, sкos afarъ.
ПROEMININ|ЦЪ, |

ПROEMINENT, adj. Kare este maї afarъ, maї înълцat, maї гъdikat, maї înreлiev dekът челае din nreцiтг.

ПROEROSIЇ, sf. пл, Serbъгiлe Чererеї (mitoлoцie).

ПROFANARE, va. *profanare*. A trakтà fъгъ resпekt лъкгъгiлe saкre; a лe faчче sûre o trebъinцъ nrofanъ; a (пъпгъгì). (Se конjъгъ ка Mъnare: nrofan, nrofanї, nrofanъ; etc. saї ка Лъкrare: nrofanez, etc.)

ПROFAN, adj. *profanus*. Kare este în кontra respektълъї къvenit лъкгъгiлor saкre; кare este fъгъ respekt кътre челае saкre; nekredinчios.

ПROFERARE, va. *efferre*. A nronъnцà. (Se конjъгъ ка Arare: Пrofer, nroferї, nroferъ, etc.)

ПROFESARE, va. *profiteri*. A esserчità, a faчче nrofessie, meserie de o artъ, de o цiinцъ, etc. (Se конjъгъ ка Лъкrare: nrofesez, etc.)

ПROFESSOR, sm. *professor*. Kare dъ лецiї de o цiinцъ.

ПROFESSIE, sf. *professio*. Meserie.

ПROFET, smf. *propheta*. Kare nreziче viitorъл.

ПROFEЦIE, sf. *prophetia*. Пreziчerea viitorълъї; лъкгъл nrofetisat, nrezis.

ПROFETIK, adj. *vaticinus*. Kare este, кare цine de nrofet, de nrofeцie (diskъrs, stiл nrofitik).

ПROFETISARE, va. n. *vaticinari*. A nrevedeà, a nreziчче viitorъл. (Se конjъгъ ка Лъкrare.)

ПROFETISM, sn. Starea, кalitatea, fънкцiiле, oпinniile, sistema nrofetълъї.

ПROFIЛAKTIKЪ, sf. Trakтat asъnra menіereї de a конservà sъnъtatea.

ПROFIЛ, sm. Trъsъгa, trasъл, deлineaцia гпгї лъкгъ, гпеї firъre vъzъte dintr'o narte, nъ în faцъ.

www.dacoromanica.ro

ПROFIT, sn. *lucrum.* (Къщіг), folos.

ПROFITABBIA, adj. *fructuosus.* Folositor.

ПROFITARE, va. *proficere.* A se folosì. (Se конjугъ ка Ѵ ĭ t a r e: Profit, профицĭ, profitь; etc.)

ПROFѲND, adj. *profundus.* (Адънк).

ПROЦENITѲRЪ, sf. Fiiĭ de ачелаш сънце; fiiĭ ші strънепоцiĭ, etc.

ПROГNOSTIK, sn. *prognosticum.* Semn desпre чеea че поate съ se întîmпле.

ПROГRAMMЪ, sf. *programma.* Înцiinцare кѵ essпѵпerea планѵлѵĭ oare кърia лѵкгърĭ.

ПROГRES, sn. *progressus.* Înaintare.

ПROГRESIV, adj. *progrediens.* Kare înainteazъ.

ПROГRESSIE, } sf. Mimкare înainte.
ПROГRESIѲNE, }

ПROIBIRE, } va. *proibere.* A onrì. (Se конjугъ ка
ПROIBARE, } I ѵ b i r e, ші ка Л ѵ к r a r e). ☼ Dакъ niцe *massime* moралe s'ar пѵteá лѵá drent niцe satire, anoĭ ar trebѵì съ se пroibeze Evanцелiѵa.

ПROIBITIV, adj. *proibitorius.* Kare onreцe, каре пroibeazъ.

ПROIBIЦIE, sf. *interdictio.* (Onrire).

ПROJEKTIA, *sn.* Korп, лѵкгѵ arѵпкат; t. de гѵеггъ, tot че se arѵпкъ пrin ajѵtorѵл пrafѵлѵĭ de пѵшкъ.

ПROJEKЦIE, sf. *projectus.* Fanta de a arѵпкà, de a asvîrlì; arѵпкътѵгъ. § Reпresentaцia ѵпѵĭ корп, ѵшѵĭ лѵкгѵ пе ѵп план.

ПROJEKT, } sn. *consilium.* Întreпrindere, кѵццет.
ПROJET, }

ПROJEKTARE, } va. *meditari.* A formá ѵп пro-
ПROJETARE, } jект, a'шĭ пѵппе în кѵццет чевá de fъкѵт. (Se конjугъ ка Л ѵ к r a r e.)

ПROJEKTOR, *sm.* Kare фаче пrojекте.

ПROЛEГOMEN, sn. *prolegomena.* Пrefaцъ лѵпгъ servind sпre înцелеццerea кърцiĭ.

www.dacoromanica.ro

ПROAETAR, sm. *proletarii.* Kaasa чea maĭ de ȷos din чetъцeniĭ deaa Roma, karиĭ dideaĭ nумaĭ koniĭ neutrу oaste.

ПROAIFER, adj. (faoare пroaiferъ), din diskуa kъria maĭ es aateae.

ПROAIFIK, adj. Bун neutrу цeneraцie; kare are нуtere de a пrodучче fiĭ.

ПROAIKS, adj. *longus.* Пrea aтuт, пrea întins (nersoamъ, diskуrs, stia, etc. пroaiks).

ПROAIKSITATE, sf. *Diffusio.* Întkуrkъtуrъ, aтuцime, пrea mare întindere de diskуrs.

ПROAOKУTOR, sm. Orator saĭ пresident aa înaaĭeĭ kammere în Enraitera.

ПROAOГ, sn. *prologus.* Înainte кuvîntare; пrefaцъ.

ПROMISSIE, ПROMISIУNE, } sf. *promissio.* (Fьrъdуieaaъ).

ПROMETEУ˘, sm. Konsteaaaцie; sf. — e, пaaцъ fabуaoasъ, inkombуstibbiaъ, kare fьceá invуanerabbia kiar în kontra sъцeteaor amorуaуĭ mi invidieĭ. (miȷoaoцie.)

ПROMITTERE, va. *promittere.* A (fьrъdуĭ). (Se konjуgъ ka Trimittere.)

ПROMOЦIE, ПROMOЦIУNE, } sf. *promotio.* Fanta, akуa пrin kare чinevá se înaaцъ, saĭ este înъaцat aa o demnitate, aa уn ranr.

ПROMПT, adj. *promptus.* Rъппede, iуte.

ПROMПTITУDЪ, ПROMПTITУDDINE, } sf. *Celeritas.* Iуцeaaъ, гrabъ, renezičiуne.

ПROMУAГARE, va. *promulgare.* A пубaikà o aeцe dунъ formeae чerуte. (Se konjуgъ ka Aaerrare, saĭ ka Aуkrare.)

ПROMУAГAЦIE, sf. *promulgatio.* Пубaikaцie de aeцĭ fьkуtъ dунъ formeae чerуte.

ПROMУNTORIУ˘, sn. *promontorium.* Kaп, niss, deaa чe se întinde în marre.

www.dacoromanica.ro

ПRONARE, va. A лъудà neste мъсурь, ку essaцeraцie. (Se конjугъ ка Л у к r a r e: пronez, пronezĭ, пroneazъ; etc.)

ПRONУМЕ, sn. *pronomen.* Парте de кувînt каре цine локуа пумеалуĭ.

ПRONУМINAЛ, adj. Каре цine de пronуme.

ПRONУNЦIARE, va. *pronunciare.* A пroferá, a кoate, a sуnà o vorbъ, o voце. (Se конjугъ ка Î n к ъ л ц a r e.)

ПRONУNЦIAЦIE, sf. *pronuntiatio.* Суnarea, artикулarea унеĭ vorbe; maniera de a пroferà, de a пronунца vorbeле.

ПRONУSTIК, Vezĭ: П r o r n o s t i к.

ПROПAГANDЪ, sf. Konrreraцie, soцietate formatъ пentru пronararea, публikarea, resпъndirea унеĭ кredinцe, saŭ a унor пrinчipiĭ noлitiче.

ПROПAГANDIST, sm. Membru ал унеĭ пronaгande.

ПROПAГARE, va: *propagare.* A întinde, a resпîndì o кredinцъ, o idee, niцe пrinчipiĭ. (Se конjугъ ка B ъ r a r e: пronar, пronaцĭ, пronarъ; ete.)

ПROПAГATOR, sm. *propagator.* Каре онereazъ пronaraцia, каре пronarъ, каре resпîndeцe o кredinцъ, niцe пrinчipiĭ noлitiче.

ПROПAГAЦIE, sf. *propagatio.* Îmmулцire пriп цeneraцie, пrъsire; întindere, пrores, крецere, desvoлtare de ideĭ, de лumine.

ПROПIЧE, } adj. *propitius.* Favorabbiл, пriin-
ПROПIЦIУ, } чios.

ПROПORЦIE, sf. *proportio.* Мъсурь буп ші raпport notrivit între пърциле ші totu ал унuĭ лucrу, saŭ între differite лукрурĭ; notrivire.

ПROПORЦIONAЛITATE, sf. Чeea че faче a fi пропорционал.

ПROПORЦIONAЛ, adj. Каре este în пronорцie.

www.dacoromanica.ro

ПРОПОРЦІОНАРЕ, va. *accommodare.* A пуне în пропорціе, a конservà пропорція. (Se конjуrъ ка Аукrare: пропорціонez, etc.)

ПРОПУННЕРЕ, va. *proponere.* A пуне înainte. (Se конjуrъ ка Пуннere.)

ПРОПОСІЦІЕ, sf. *propositio.* Пуннere înainte.

ПРОПРІУ, adj. *proprius.* Каre este пумаї a кътърія; a аvї însuшї.

ПРОSAIК, adj. *prosaicus.* Каre цine пrea муат de просъ.

ПРОSКРІПЦІЕ, sf. *proscriptio.* Кondamnaціе аа moarte fъrъ forme jудіціаre; fanta de a просkrie. § Aboліціе, restурnare; isконire.

ПРОSКРІЕRЕ, av. *proscribere.* A кondamná аа moarte fъrъ forme jудіціаre; a iskonì, a аdуnrá; a desfiinцà, a strikà.

ПРОSКРІS, s. *proscriptus.* Каre a fost кodamnat аа moarte fъrъ forme jудіціаre. § adj. Аdуnrat.

ПРОSЪ, sf. *prosa.* Sкriere пе în versurї.

ПРОSEAІT, smf. Nтоў конvertit; птоў пartisan.

ПРОSEAІTІК, adj. Каre este a просeaітismуаї.

ПРОSEAІTISM, sn. Zeа sпre a faче просeaіцї.

ПРОSODIE, sf. *prosodia.* Пронунціаціа, întonaціа унеї аіmbe.

ПРОSODIK, adj. De просodie.

ПРОSОПОПЕЕ, sf. *prosopopaeia.* Figurъ de retorikъ прin каre чinevà faче sъ vorbeaskъ o persoanъ imaginarъ, o fiinцъ neнsufleцitъ.

ПРОSПЕКТ, sn. *prospectus.* Програmmъ каre anunцъ uї deskrie o întreprindere, o аukrare

ПРОSПЕR, adj. *prosper.* Favorabbiа sпre succes, sпre reuшitъ.

ПРОSПЕRARE, va. A aveà fortunъ favorabbiаъ, un succes feriче; a fi feriчit. (Se конjуrъ ка Аrare, saў ка Аukrare: Прosper, prosperї, прosperъ; saў прosperez, prosperezї, prosperezъ; etc.)

www.dacoromanica.ro

ПROSПERITATE, sf. *prosperitas.* Stare ferіcіtъ.

ПROSTERNARE, v. ners. *prosternere.* A se плекà rъrîndъse, a înţenъkieá; a se плекá, nînъ лa пъmînt. (Se конjъгъ ка Aтъrnare: mъ prosternu, te prosternї, se prosternъ; etc.)

ПROSTERNAŢIE, sf. Fanta de a se prosterná, de a se плекá.

ПROSTITъARE, va. *prostituere.* A se dà лa o vieaţъ rъшinoasъ, desfrъnatъ. (Se конjъгъ ка Aъкrare: Prostitъez, prostitъezї, prostitъeazъ; etc.)

ПROSTITъATЪ, } sf. *prostituta.* Femee, fatъ datъ
ПROSTITъTЪ, } лa vieaţъ rъшinoasъ.

ПROSTITъŢIE, sf. Aъsarea femeiлor лa o vieaţъ rъшinoasъ, desfrъnatъ. § Strikare, коrrъmpere, mъrmevire.

ПROSTIA. adj. t. de antik. Kare are колoane пъmaї dinainte. (temплъ prostiл).

ПROTAГONIST, smf. Primъл, prinчipaлъл nersonaţiї dintr'o traţedie.

ПROTEKTARE, va. *tueri.* A apъrà ne чinevà, a (окroti).

ПROTEKTOR, smf. *Defensor.* Defensor, apъrъtor, snrijinitor.

ПROTEKŢIE, sf. *tutela.* Apъrare, snrijjin.

ПROTEŢEARE, va. Vezї: Пrotektare.

ПROTEъ˘, smf. Kare îшї skimbъ nenчetat forma, kare joakъ, kare faче ne or чe nersoanъ.

ПROTESTARE, va. *testificari.* A assirъrá kъ tъrie; a faччe o protestaţie, o arъtare în kontra; a faчче un protest.

ПROTESTANTISM, sn. Sektъ, kredinţъ reлiţioasъ differitъ de чea katoлікъ.

ПROTESTANT, smf. Aъterian, kaлvinist, anraikan, reлiţionar; krestin kare nъ kъnnoaşte ne nana, niчї ne natriarхъл deла Konstantinonoлe.

www.dacoromanica.ro

ПROTESTAЦIE, sf. *testificatio.* Мъртвrişire пvbлiкъ; deклaraцie пvbлiкъ, jvridiкъ; fanta de a пrotestà, de a dà пrotest.

ПROTOKOЛ, sn. *formularum liber.* Kartea кare кvпrinde toate актeле.

ПROTOMEDIK, sm. Пrimvл medik.

ПROTOTIП, sn. *Archetypum.* Oriцinaл, modeл, пrimvл esemплar.

ПROTVBERANЦЪ, sf. t. de anato. Înfлътvrъ, гълmъ de os saў de кarne.

ПROVЪZЪTOR, smf. *providus.* Kare пrovede; кare jvddekъ bine desпre viitor, mi ia mъsvre bvne spre a se ferì de vrmъrĭ reлle.

ПROVERB, sn. mi m. *proverbium.* Sentinцъ, massimъ коmmvпъ mi vлarаrъ în пvцine vorbe; sп. es. maĭ bine astъzĭ vn oў de кът mъĭne vn boў.

ПROVERBIAЛ, adj. Kare цine de пroverb.

ПROVEDINЦЪ, } sf. *providentia.* Înцeлeпчivnea
ПROVIDENЦЪ, } divinъ.

ПROVINЧIE, } sf. *provincia.* O întindere кonside-
ПROVINЦIE, } rabbiлъ de цearъ кare faче пarte dintr'vn Stat.

ПROVINЧIAЛ, } adj. *provincialis.* De пrovinцie.
ПROVINЦIAЛ, }

ПROVIZIE, } sf. Advпътvrъ de лvкrvrĭ neчesa-
ПROVIZIVNE, } riĭ пentrv цinerea vneĭ кase, vneĭ чetъцĭ, vneĭ armate, etc.

ПROVIZORIў, adj. mi adv. Пentrv кът va timп.

ПROVOKARE, va. *provocare.* A пrokiemà, a întъrità. (Se коnjvgъ кa Kvлкare: пrovoк, пrovoчĭ, пrovoлкъ; etc.)

ПROVOKAЦIE, sf. *provocatio.* Fanta de a пrovokà; de a кiemá; чeea чe пrovoлкъ.

ПRvDENЦЪ, } sf. *prudentia.* Înцeлeпчivne.
ПRvDINЦЪ, }

www.dacoromanica.ro

ПRѪDENT, adj. *prudens.* Înţeлeaent.

ПRѪDERIE, sf. *ementita probitas.* Affectaţie de înţeлeaenчiune; imitaţie de înţeлeaenчiune; înţeлeaenчiune prefъkъtъ.

ПS.

ПSAAMIST, sm. David.

ПSAAMISTIK, adj. De psaamĭ, de psaamist.

ПSAAMODIE, sf. Kъntekъa psaamiaor, aa officiиatъĭ divin.

ПSAAMODIARE, va. n. *psallere.* A kъntà psaamiĭ ne acheeaшĭ potъ. (fir.) A serie, a vorbí ne achеaaш ton.

ПSAATERIѪ, sn. *psalterium.* Instrument de mъsikъ ky koarde.

ПSIXEE, sf. Oraindъ mare pъsъ ne niчioare ші mішkътoare ne yn aks.

ПSIKOAOЦIE, sf. Trактat despre sufflaet; щiinца kare trakteazъ despre sufflaet.

ПSIKOAOГ, sm. Kare skrie asupra sufflaetuaтĭ.

ПѪ.

ПѪBAIK, adj. *publicus.* Kommun, kare se attinge de toцĭ, de nonor. § s. *populus.* Nonorъa. ☼ Este neste nътingъ de a rъdikà pъbaikuaтĭ aibertatea de a vorbì. — Пъbaikъa nu este niчĭ odatъ injust, niчĭ înшъaat mъat timn.

ПѪBAIKARE, va. *promulgare.* A prokaamà, a dà în kunnoщinца tuturor.

ПѪBAIKAЦIE, sf. *promulgatio.* Fanta de a pъbaikà yn aukt, de a'l facне kunnoskut de toцĭ.

ПѪBAIЧIST, s. Kare skrie asupra drentuaтĭ pъbaiк.

www.dacoromanica.ro

ПѪВАІЧІТАТЕ, sf. Пѣbаікarea nrîn tînar.

ПѪАS, sn. *pulsus*. Вѣtaia artereаor.

ПѪNТѪААІТАТЕ, sf. *Esaktitѣddine mare sure a* fачче аѵкгѵгіае аа timnѵа nreчis (χοτѣrît).

ПѪNКТѪАЦІЕ, sf. *interpunctio*. Arta de a пѵnne аа skris nѵnktѵrіае кѵvenite sure a se înцeааeцe adevѣrata idee че a avѵt skrîtorѵа ; semneае пѵnktѵaцieĭ (. ! ? : ; ,).

ПѪNКТѪАА, adj. *accuratus*. Esakt, rervаat.

ПѪRПѪRЪ, sf. *purpura*. Tinktѵrъ romie ; (fig.) demnitate de reцe, de împѣrat.

ПѪRГАТІѴ, adj. *purgans*. Kѵrѣцitor.

ПѪRГАТОRІѪ, sn. *purgatorium*. Аокѵа vnde, dѵnъ kredinца katoаікъ, se snaаъ sѵffаeтеае de пъkate. (fig.) Starea în kare чinevá are a sѵfferí mѵat.

RÀ.

RADIKAA, adj. Rъdѣчînaѵa, de rъdѣчînъ, dîn rъdѣчînъ. § s. Hartisan de o reformъ radikaаъ a sistemeĭ rѵvernѵaѵĭ.

RADIKAAISM, sn. Sistema, ouinnia radikaаіаor.

RAFINARE, va. *Purgare*. A аъmѵrì, a kѵrѣцì, a fачче fin ; a nerfekцionâ. (Se konjѵgъ ka Sѵnare, saĭ ka Аѵkrare : rafin, saĭ rafinez, etc.)

RAMЪ, sf. *ramus*. Vîsаъ, аonatъ de аѵntre.

RAMARE, va. *remigare*. A traцe kѵ vîsаa, kѵ аonata.

RAMOR, s. Kare traцe kѵ rama, kѵ аonata.

RAMIFIKARE, v. ners. A se împѣrцì în rammѵre.

RAMIFIKAЦIE, sf. Împѣrцire în rammѵre.

RAППORT, sn. *Relatio*. Reаaцie, snѵnnere desre ѵn аѵkѵ. § Konveninцъ, konformitate, notrivire,

www.dacoromanica.ro

analoqie; legătură de oare kare unire între ele, relaqie.

RAPPORTARE, va. *reportere.* A spune, a face cunoskut cu ce; a citâ. § v. pron. A se redуce, a avea înclinare ku; a fi în konformitate, în assemănare, a avea assemănare, potrivire.

RAPSODIE, sf. Bukăqĭ din poemele lui Omer.

RATIFIKARE, va. *Approbare.* A aprobà, a konfirmà, a întări autentik.

RATIFIKAQIE, sf. *ratihabitio.* Aprobaqie autentikă.

RAQIE, sf. *ratio.* Aduнarea fakultăqiilor minqiĭ, saŭ intelektuale kare distinge pe om din vită; judekată dreaptă; kuvînt.

RAQIONABBIL, adj. *rationis particeps.* Kare are raqie; kare este ku kuvînt.

RAQIONARE, va. *ratiocinari.* A'mĭ pune în argkrare raqia, a judecá; a dà kuvinte.

RAQIONALISM, sn. Metafisikă kare konsidereazъ argumentele numaĭ prin abstrakqie; filosofie kare konsidereazъ oare kare noqiunĭ qenerale ka resultatură alle raqieĭ kurate.

RAQIONALITATE, sf. Kalitate a aceea ce este raqional.

RAQIONAL, adj. *rationalis.* (Orizont raqional) cerkul kare taie lumea în doŭ emisfere. § Moral, raqionabbil.

RE.

REAKQIE, sf. *repulsus.* Remninqere; resistenqa kontrară lovit la akqia kontrară kare îl loveqte; (fiz.) resbunarea apъsătoare.

REAKQIONAR, adj. (Forqъ, putere, mişkare reakqionarъ), kare restoarnă ceea ce o apasă, kare îmĭ resbună rrabnik.

www.dacoromanica.ro

READONITARE, va. A adontà, a nriimì din nvoĭ.

REAL, adj. Kare este în fiinţъ, în adevъr.

REALISABBIL, adj. Kare se noate realisá, înfiinţá.

REALISARE, va. A face real mi effektiv, a face a fi în adevъr, în fiinţъ; a înfiinţá; a ajvnge la skop, [a'mĭ îmnlaini kvnţetva.

REALISM, sn. Materialism.

REALIST, sm. Sektar kare nrivieazъ la realle fiinţele abstrakte.

REALITATE, sf. *veritas*. Fiinţъ; kalitatea akvratŭ ce este în fiinţъ.

REBEL, adj. mi s. *rebellis*. Karę nv se maĭ svpvne maĭ-marelvĭ seĭ, svveranvlvĭ seĭ; kare se revoltъ în kontra lvĭ.

REBELLIE, sf. *rebellio*. Reskoalъ.

REKAPITVLARE, va. A resvmà, a reziice în skvrt cele zise în lvng.

REKAPITVLAŢIE, sf. *enumeratio*. Repetiţie în skvrt de cele zise maĭ nrèlarg.

REKAPITVLATOR, smf. Kare rekapitvleazъ, kare face o repetiţie în skvrt.

RECEPERE, va. *recepere*. A nriimì. (Se konjvgъ ka Începerе: Recep, recepĭ, recepe; etc.)

RECEPTARE, va. *receptare*. A nriimì. (Se konjvgъ ka Degvstare: Recept, recepţĭ, etc.)

RECEPŢIE, sf. Fanta nrin kare cinevá recepe, nriimeţe.

RECIPROCITATE, sf. Starea, karakterva a ceea ce este reciprok; în kommvn; de o notrivъ.

RECIPROK, adj. *mutuus*. În kommvn; vice-versa; starea, kalitatea simtimentelor dintre doi saŭ maĭ mvlte nersoane, dela vna la alta saŭ între elle.

RECITARE, va. *recitare*. A nronvnţá ceea ce cinevà ţie ne dinafarъ; a spvne, a nará, a (novestì); a kъntà, a esekvtà în mvsikъ. (Se konjvgъ ka Mvtare.)

www.dacoromanica.ro

REЧITATIVЪ, sf. Frasъ mʏsikaaʌ kare ʏrmeazъ a fi maĭ mʏʌt vorbitъ de kът kъntatъ. § Dekʌamaţie armonioəsъ.

REЧITAŢIE, sf. *declamatio*. Fanta de a reчitá.

REKʌAMARE, va. *reclamare*. A чerre kʏ stъrʏinţъ. (Se konjʏgъ ka Kiemare: Rekʌam, rekʌamĭ, etc.)

REKʌAMAŢIE, sf. Fanta de a rekʌamà, de a чerre.

REKʌAMATOR, smf. Kare rekʌamъ, kare чere.

REKOʌTЪ, sf. *perceptio*. Seчerim, strînsʏrъ.

REKOMMENDARE. va. *commendare*. A înfъţiшà ne чinevá kʏĭvá; a vorbì kʏĭvà favorabbiʌ neutrʏ чinevá; a ʌъsá sʏnt înrrijirea, sʏnt nroteкţia kʏĭvà.

REKOMПENSЪ, sf. *remuneratio*. Resnʌatъ, remʏneraţie.

REKOMПENSARE, va. *remunerare*. A resnʌъtì, a remʏnerà. (Se konjʏgъ ka ʌʏkrare: Rekomnensez, etc.)

REKʊNNOШINŢЪ, sf. *Agnitio*. Fanta de a kʏnnoaşte ne чinevà drent чeea чe este; mʏʌţʏmitъ, kʏnnoшinţъ neutrʏ ʏn serviчiĭ.

REKʊNNOAШERE, va. *recognoscere*. A kʏnnoaşte iarъ, din nʏoĭ, a'mĭ addʏчe a minte de чinevá vъzъndʏ'ʌ mi a'ʌ kʏnnoaşte; a dekʌará, a înkʏviinţá ʏn чe; a aveà mʏʌţʏmitъ, a kʏnnoaşte ʏn serviчiĭ sъkʏt; a resnʌъtì.

REKONSTRʊIRE, va. *reaedificare*. A konstrʏì, a edifiká, a kʌədì, a faчe din nʏoĭ. (Se konjʏgъ ka Iʏbire: Rekonstrʏesk, etc.)

REKREARE, va. *oblectare*. A faчe, a dà fiinţъ din nʏoĭ. § A rensʏffʌeţi, a bʏkʏrà, a rennoì minţi-ʌe, snirritʏʌ. (Se konjʏgъ ka ʌʏkrare: Rekreez, rekreezĭ, rekreeazъ; etc.)

REKREAŢIE, sf. *oblectatio*. Fanta de a rekreeà; netreчere. Vezĭ: Rekreare.

www.dacoromanica.ro

REKRIMINARE, va. A resunde aa akkusaţiĭ, aa injure, aa împutărĭ unin aalte akkusaţiĭ, unin aalte împutărĭ. (Se konjugă ka Lukrare: Rekrimine, rekrimineĭ, rekrimineazъ; etc.)

REKRUTARE, va. A face rekrutaţie, a auá aa oaste. (Se konjugă ka Ũĭtare, saŭ ka Lukrare: Rekrut, rekruţĭ, rekrutъ; saŭ rekrutez, rekrutezĭ, rekruteazъ; etc.)

REKRUTAŢIE, sf. Fanta de a rekrutà, de a auà aa oaste.

REKRUTATOR, sm. Kare face rekrutaţia.

REKTIFIKARE, va. *emendare.* A îndreptá. (Se konjugă ka Pubaikare: Rektifik, rektifiĭ, rektifikъ; etc.)

REKTIFIKAŢIE, sf. Fanta de a rektifikà, de a îndreptá.

REKTIFIKATOR, smf. Kare rektifikъ, kare îndrepteazъ.

REKTIAINIU, adj. Kare se terminъ unin ainniĭ drepte.

REKTITUDъ, REKTITUDDINE, } sf. Kalitatea, starea unuĭ ainiĭ drepte. § *integritas.* Drepttate, konformitate ku dreapta regulъ, ku adevъrateae unin̂tregă aalae moraleĭ.

REKTOGRAD, adj. Kare merge ne o ainnie dreaptъ.

REDUCERE, va. *cogere.* A konstringe, a nevoì, a nevoì a se supune, etc.; a supune, a subjugà; a aunregì rannortuiae kantităţiaor, mъsureaor, monedeaor; a skimbà în maĭ mik; a resumà, a nreskurtà, a împuţinà numerъra. (Se konjugă ka Ducere.)

REDUTABBIA, adj. *formidabilis.* Foarte de temut.

REFAUKS, sn. Mişkare regulatъ a mъrriĭ kare se retrage, se dъ înapoĭ dupъ faks.

REFORMABBIA, adj. Kare se poate reformà.

REFORMARE, va. *emendare reformare.* A dà o

www.dacoromanica.ro

nyoъ formъ, o maĭ byнъ formъ. (Se конjyгъ ка K y r m a r e, saŭ ка Ъ r m a r e: Reform, reformĭ, reformъ; saŭ reformez, reformezĭ, etc.)

REFORMЪ, sf. Прefaччere, skimbare în maĭ bine.

REFORMAЦIE, sf. *emendatio*. Fanta de a reformà, de a îndreptà, de a dà o maĭ byнъ formъ.

REFORMATOR, suf. Kare reformeazъ, kare dъ o maĭ byнъ formъ.

REFЪЦIЪ, sn. *refugium*. Asiл, nroteкцie; лok de skъnare. (fir.) Skysъ, nretest.

REFЪS, sn. *recusatio*. Fanta de a refysà, de a nu nriimì; nenriimire.

REFЪSABBIл, adj. Kare noate fi refysat.

REFЪSARE, va. *recusare*. A arynkà, a nu nriimí, ъn dar, o verrere, etc., (Se конjyгъ ка Aykrare: refysez, refysezĭ, refyseazъ; etc.)

REГAл, adj. *regius*. De reye, kare se attinye de reye. § adv. Нomnos, ka de reye.

REЦE, sm. *rex*. Monark, kanyл syveran aл yny reral. ☼ Sekoлyл XIX fr kъderea reцiлor ші înълцarea omyлyĭ.

REГAлITATE, sf. Demnitate de reye.

REГAT, sn. *regnum*. Stat ryvernat de yn reye.

REЦENЦЪ, sf. Konsiллiyл yny Stat fьrъ reye ъn timnyл minoritъцiĭ лyĭ saŭ aл лiuseĭ (кьĭmькъmie); timnyл eĭ.

REЦENERARE, va. *regenerare*. A кончeпne din nyoŭ; a dà o nyoъ esisцinцъ; a faчe sь renask; (fir.) a konriцye, a îndreptà, a reformà, a stьrni vigisriлe, abisriлe. (Se конjyгъ ка Arare, saŭ ка Aykrare: Reyener, reyenerĭ, reyenerь; saŭ reyenerez, reyenerezĭ, reyenereazъ; etc.) ☼ Libertatea reyenereazъ nonoareлe.

REЦERMINARE, va. *regerminare*. A yerminá, a reseri, a dà кoлцyл din nyoŭ, nentry a doa oarь.

www.dacoromanica.ro

REȚIȚID, } sn. Assassinat, amor de reȚe; aчeллa
REȚIȣȚID, } кare îл faчe.

REȚIM, sn. *regimen.* Ordine, rerrȣлъ чe se obserȣъ în maniera vieȚȣirii în nrivinȚa sъnъtъȚii.

REȚIMENT, sn. *legio.* Korn miллitar, komnȣs de maї mȣлte bataллioane saў skadroane.

REȚINЪ, sf. SoaȚa reȚeлȣї, saў sȣverana ȣnȣї reгat ȣnde domnesк femeiлe.

REȚIȣNE, sf. *regio.* O întindere mare ne nъmint, în aer, în чer; t. de anatomie, o narte din korn.

REлAȚIE, sf. *relatio.* Rannortȣл ȣnȣї лȣeгȣ, ȣneї nersoane кȣ aлta; înклinare.

REлATIVITATE, sf. Rannort; кaлitatea лȣкгȣлȣї reлativ.

REлATIV, adj. *relativus.* (Лȣкгȣ reлativ кȣ, saў лa . . .), Kare are reлaȚie, rannort кȣ aлtȣл.

REлIKȣRI", sn. nл. *reliquiae.* RemъшiȚeлe ȣnȣї sant.

REлIEV. sn. *eminentia.* t. de sкȣлptor. Лȣeгȣ sвos afarъ, nroeminent.

REлIȚIOS, adj. *religiosus.* Kare are rannort лa reлiȚie; sȣnnȣs reлiȚieї.

REлIȚIE, sf. *religio.* Kȣлt, кredinȚъ în divinitate.

REлIȚIOSITATE, sf. Simtiment reлiȚios.

REMARKABBIл, adj. *notabilis.* Însemnat, кosideгabbiл.

REMARKЪ, sf. *notatio.* însemnare; bъrare de seamъ, observaȚie.

REMARKARE, va. A observà; a лȣà aminte. (Se кonjȣгъ кa Înкъгкare: Remarк, remarчї, remarкъ; etc)

REMED, sn. *remedium.* Leaк.

REMEDIARE, va. *Mederi.* A лекȣì.

REMȣNERAȚIE, Vezї: Rекomnensъ.

REMȣNERARE, Vezї: Rекomnensaгe.

RENEГAT, sm. Kare 'ш'a лепъdat reлiȚia.

www.dacoromanica.ro

RENNЪ, | sm. *hippelaphus*. Патрунед din Лапо-
RENNЎ, | nia, каре seammъnъ ку черbъ.

RENЎME, s. *fama*. Famъ, renутацie, нуме маре; челebritate.

RENЎMIT, adj. *celebratus*. Челebрў, iллустрў, faĭmos, каре are ун нуме маре.

RENЎNЦIARE, va. *renuntiare*. A se лепъдà de ун че; a нў maĭ нriimì, a нў maĭ voì.

RENЎNЦIAЦIE, sf. *renuntiatio*. Fanta de a renунцieà, de a se лепъdà de ун че. (Se конjугъ ка Лукrare: Renунцiez, renунцiezĭ, renунцieazъ;

RENЎNЦIATOR, smf. Каре renунцъ, каре se лепъdъ de ун че.

REORГANISAЦIE, sf. Fanta de a orranisà din нуоў.

REORГANISARE, va. A orranisà din нуоў.

REПARARE, va. *reparare*. A refaчче, a dreцце. (Se конjугъ ка Arare, saў ка Лукrare: Repar, reparĭ, repaръ; saў reparez, reparezĭ, repareazъ; etc.)

REПARAЦIE, sf. *reparatio*. Dreццere.

REПARATOR, smf. Каре repareazъ, dreце.

REПETARE, | va. *repetere*. A reziччe чеea че a zis,
REПETIRE, | saў чеea че a învъцat.

REПETIЦIE, sf. *repetitio*. Reziччere.

REПETITOR, smf. Ачелла каре repeteazъ лецiiле школариlor, елевilor.

REПЛIKARE. va. ui su. *respondere*. A resунде, a faчче o repлiкъ. (Se конjугъ ка Aпплikare: repлiк, repлiчĭ, repлiкъ; etc.)

REПЛIKЪ, sf. *responsum*. Resунs verbaл s'aў skris лa чеea че s'a zis; resунs în kontra.

REПRESENTANT, *sm.* s. ui adj. Каre repreзentъ пе ун актл; каре цine локъл актиа întro adунare, etc.)

REПRESENTARE, va. *exhibere*. A înfъцiшà; a цineà локъл кунà, a fi în локъл кунà. (Se конjугъ ка Ўĭtare: repreзent, repreзecuцĭ, repreзentъ; etc.)

REПRESENTAЦIE, sf. *repraesentatio*. Înfъцiша-

www.dacoromanica.ro

re, ынnere înainte; ceea ce cinevà înfăţişeazъ prin arte, prin vorbъ; fanta de a renresentà o bъkatъ de teatrъ, *de a* înfăţişà ne cinevà кътъvà.

REHIRESENTATIV, adj. Kare renresentъ, kare înfăţişeazъ; (sistemъ, rъvern renresentativ), vnde naţia este renresentatъ prin denътaţї.

REHRODъЧЧERE, va. *regenerare.* A nrodъччe din nъoў. (Se конjъгъ ка Dъччere.)

REHRODъKЦIE, sf. *reproductio.* Naşţere de aate ањjere nъoe, de aate пъrцї; fanta prin kare vn ањkrъ este nrodъs din nъoў.

REHRODъKTIBBIA, adj. Kare se noate renrodъччe.

REHRODъKTIV, adj. Priimitor de o nъoъ nrodъкцie.

REHъBAIKЪ, sf. *respublica.* Stat rъvernat de кътre чeţъцenї, ші în kare toţї se bъккъгъ de ачеаашї drenътrї.

REHъBAIKAN, smf. Kare ţine de renъbaikъ, kare este nartisan aa eў.

REHъBAIKANISM, sn. Virtute, *stare,* kaaitate, - oninnie de renъbaikan.

REHъTAЦIE, sf. *existimatio.* Renъme, stimъ, oninnie nъbaikъ, nume bun.

RESERVARE, va. *reservare.* A (пъstrà).

RESERVЪ, sf. Ањkrъї пъstrate, nъse d'o nare nenътrъ aatъ datъ.

RESERVAЦIE, sf. Fanta prin kare cinevà reserveazъ, (пъstrare).

RESERVORIЪ, sn. *piscina.* Aokъa vnde se reserveazъ, se пъstreazъ oare kare ањkrъї.

RESEDINЦЪ, sf. *commoratio.* Aokъinţa vnde ma-
RESIDENЦЪ, de cinevà; aokъa, cetatea vnde imў are skaunъa vn prinц.

RESIMЦIRE, vn. *sentire.* A simţì foarte viў.

RESISTANЦЪ, sf. *renixus.* Ţinere, stare în kontra.

RESISTARE, vn. *resistere.* A stà în kontra, a se

www.dacoromanica.ro

ţineá tare a nu fi învins, a nu se aŭsà. (Se conjugă ca Ţu s t a r e: Resist, resistĭ, resistŭ; etc.

RESOLVUT, adj. mi s. *statutus*. Devis, (xotărît).

RESOLVŢIE, sf. (Xotărire).

RESOLVARE, va. *resolvere*. A strikà legătura, unirea dintre părţĭ; a desface, a desfăşurà.

RESORT, sn. *elaterium*. Proprietatea ce are materia aŭsatŭ, strînsŭ, îndoitŭ saŭ întinsŭ, de a revenì iarăşĭ la starea eĭ dintăiĭ; putere de reakţie, de remuinţere în contra aŭsărilĭ; bukatŭ de metal, etc., care remuinţe aŭsarea. (fig.) Mizloc de revuire.

RESPEKT, sn. *reverentia*. Simtiment kare se aŭpropie de veneraţie.

RESPEKTABBIL, adj. *venerandus*. Kare meritŭ respekt.

RESPEKTARE, va. *revereri*. A aveá respekt kătre cinevà, a'l venera, a'l onorá.

RESPEKTIV, adj. *mutuus*. Revinrok, reciativ.

RESPEKTUOS, adj. *reverans*. Kare aratŭ respekt.

RESPIRARE, vn. *spirare*. A resuffà.

RESPIRAŢIE, sf. *spiratio*. Resuffare.

RESPLEDIRE, vn. *splendere*. A strălucì foarte muat.

RESPONSABILITATE, sf. Obligaţie, îndatorire de a resunde nentru sine, nentru altul, nentru un aŭtor ce i s'a încredinţat.

RESPONSABBIL, adj. Kare are a resunde nentru un ce.

RESTAURARE, va. *reficere*. A renarà, a restabilì, a dreţe, a restaturnicì. (Se conjugă ca Lucrare: Restaurez, restaurezĭ, restaureazŭ; etc.)

REST, sn. *reliquiae*. Remăşiţă.

RESTITUARE, va. *restituere*. A întoarce în anoĭ ceea ce a fost luat, a pune la loc. (Se conjugă ca Lucrare: Restituez, restituezĭ, restituezŭ; etc.)

www.dacoromanica.ro

RESTITUȚIE, sf. *restitutio.* Fanta de a întoarce înapoĭ ceea ce a fost luat.

RESTRÎNGERE, va. *restringere.* A strînge, a împuținà, a reduce; a limitá, a mărginì.

RESTRICȚIE, sf. *circonscriptio.* Modificaȝie; kondiȝia kare restrînge, mărginește.

REZULTAT, sn. Ceea ce rezultă, ceea ce urmează dintr'o desbatere, dintr'o împreunare, dintr'o fantă, etc.; urmare, konsekvinȝă, effekt; konklusie, încheere.

REZULTARE, vn. A urmà, a eșì, a naște dintr'o fantă, dintr'o împreunare, etc. (Se konjugă ka Știutare ші ka Luckrare: Rezultă, saŭ rezultează; prima ші a doa persoană nu o are.)

REZUMARE, va. *resumere.* A aduná în skurt; a face prescurtare, a redуce în ușoare vorbe. (Se konjugă ka Kiemare: Rezum, rezumĭ, rezumă; etc.)

REZUVVENIRE, sf. *recordatio.* Aducere aminte, memorie.

RETOR, sm. *rhetor.* Maestru kare învață precepteле arteĭ de a vorbì bine.

RETORIKĂ, sf. *rhetorica.* Arta de a vorbì bine.

RETRAKTARE, va. *retractare.* A'șĭ întoarce vorba, a deklará kă nu maĭ are ониnia ce avusesse. (Se konjugă ka Kătare ші ka Traktare: Retrakt, retrakțĭ, retrakt; saŭ retraktez, retraktezĭ, retrakteazъ; etc.)

RETROGRADARE, va. *regressio.* t. de astro. Fanta de a retrograda; a merge înapoĭ, a înapoià.

RETROGRAD, smf. Ачелла kare se ȝine de ideile vekĭ ші rușinite.

REVELARE, va. *patefacere.* A deskoperì, a deklará, a face kunoskut; a face o revelaȝie. (Se konjugă ka Luckrare: Revelez, revelezĭ, revelează; etc.)

www.dacoromanica.ro

REVELAȚIE, sf. *patefactio.* Fanta de a revelà, de a deskonerì, de a facce kunnoskut; iosniragie, însufflare.

REVERENȚĂ, | sf. *reverentia.* Respect profund,
REVERINȚĂ, | veneragie; minkare, închinare sure a sadtà, închinare; titlu de onoare ce se dă la preoție katolicì.

REVERARE, va. *revereri.* A onorà, a respektà foarte mult. (Se konjugă ka Arare, saŭ ka Akrare: reverŭ, reverì, reveră; saŭ reverez, reverezì, revereazъ; etc.)

REVESTIRE, va. *vestire.* A îmbrъkà ku un vestiment; § a da o nuțere kurîvà, o funkție konsiderabbilъ.

REVESTIT, adj. n. *vestitus.* Îmbrъkat; ornat; înkъrkat ku o nuțere, ku o funkție.

REVOKABBIL, adj. *revocabilis.* Supus la revokagie. Vezì: Revokare. (Se konjugă ka Înkъrkare: revok, revokì, revoakъ; etc.)

REVOKABILITATE, sf. Starea fiingeĭ revokabbile.

REVOKARE, va. *revocare.* A rekiemà; a destitui dintr'un post.

REVOKAȚIE, sf. *abolitio.* Fanta de a revokà, de a destitui.

REVOLTANT, adj. Kare întъrîtъ, kare supъrъ neste mъsurъ.

REVOLTĂ, sf. *rebellio.* Rebelie, reskoalъ.

REVOLTARE, va. A se reskulà, a se rebelà; § a supъrà, a întъrîtà.

REVOLTAT, smf. Aĉela kare se revoltă.

REVOLUȚIE, sf. *conversio.* t. de astro. (revolugie ĉereaskъ) înturnarea unui astru la punctul de unde a plekat; (fig.) Mișkare politikъ, revoltă, reskoalъ.

REVOLUȚIONAR, smf. Kare gine de revolugie, kare o protege, partisan al eĭ.

www.dacoromanica.ro

RIDIKѲA, adj. *ridiculus.* De rîs, vrednik de rîs.

RIDIKѲAISARE, va. A face ridikya, a întoarce spre batae de joc.

RIDIKѲAITATE, sf. *ineptiae.* Kalitatea aykyatî ridikya, kare este de rîs.

RIGID, adj. *rigidus.* Aspry, tare, nemaĭdios, infaesibbia; (fig.) sever, essakt, ayster.

RIGIDITATE, sf. *severitas.* Severitate, asprime.

RIГѲROS, adj. *acerbus.* Foarte sever, aspry în pyrtarea sa, în massimele sale, în jydekăgile sale.

RIГOARE, sf. *acerbitas.* Asprime; severitate; essaktitydine mare; (strășnicie).

RIMĂ, sf. Ѳniformitate de synete în terminagia a doă vorbe, a doă saŭ maĭ myte versyrĭ.

RIMARE, va. A pune în versyrĭ.

RISKARE, va. n. A se pune în posigie de a perde; a se pune în perikol. (Se konjygă ka Kă a-kare: Risk, riscă, riskă; etc.)

RISK, sn. *discrimen.* Perikol, (primejdie).

RITM, s. *rhythmus.* Nymmăr, kadingă, măsyră. t. de literatyră. Myssikă.

RIVAL, s. mi adj. *rivalis.* Konkyrent; protivnik; inamik; kare pretinde la acelaș ayker ky altul, kare se întrece ky altul.

RIVALISARE, va. mi n. A fi în kontra, a fi protivnik kyĭvă; a pretinde la acelaș ayker ky altul; a se întrece ky altul la cevă. (Se konjygă ka Lykrare: Rivalisez, rivalisezĭ, rivaliseazăă; etc.)

RIVALITATE, sf. *rivalitas.* Konkyrengă, emylagie, întrecere ky altul la cevă.

RO.

ROBѲST, adj. *robustus.* Virtos, tare, ky putere mylță; fyrt bine.

www.dacoromanica.ro

ROAЪ, } s. Чeea чe ун актор саў аат чinevá trebуe
ROA, } a ziччe ; партea унуї актор dintr'o букатъ; пуrtarea куїvà într'o treabъ ; situaцia куїvà într'o treabъ.

ROMANЦ, sn. Naraцie, istorie închipuitъ, fictivъ, în proзъ, de întîmplaрї.

ROMANЦЪ, sf. Naraцie attingъtoare, patetikъ în versurї, ші fъkуtъ spre a fi kъntatъ ; kъntek tînnъr.

ROMANTIK,, adj. Vezї : Romantesk.

ROMANЦIER, sm. Autor *de romanцurї*.

ROMANTESK, adj. Kare цine de romanц, fabuлos.

ROMANTISM, sn. Amor aл romantikуaї ; sistemъ, invenцie, deskripцie romantikъ.

ROTAЦIE, sf. *rotatio*. Mişkare чirkуlarъ, în preцiur a унуї koru kare se învîrteцe , se roteцe în preцiurуa aї însuşї.

RУ,

RУINЪ, sf. *ruina*. Derъmъtуrъ de ун edificiў, etc. (fig.) Derъpъnare de stare a kуїvà.

RУINARE, va. *evertere*. A derъmà, a surpà; a devastà; a derъpъnà starea, sъpъtatea , kredditуa kуїvà. (Se konjugъ ka Adunare: Ruin, ruinї, ruinъ; etc.)

RУMOARE, sf. *rumor*. Srommot mare kare traцe spre чeartъ; srommot kauzat de frikъ, de mînie.

RУRAл, adj. *campestris*. Kamnestrу, de kъmp.

RУSTIЧITATE, sf. *rusticitas*. Grosoлъnie, asprime de maniere, în vorbъ, în ton.

RУSTIK, adj, şi s. *rusticus*. Kъmnestrу, de kъmp.

SA.

SABOT, sm. *calapodium*. Încълцъminte de лemn dintr'o singurъ bukatъ.

www.dacoromanica.ro

SAЧERDOTAA, adj. *sacerdotalis.* De saчerdoцiŭ.

SAЧERDOЦIŬ, sn. *sacerdotium.* Karakter, demnitate de nreot; koпya de nreoцï; ministeriya sakrifikatoriaor.

SAЧERDOT, sm. Nreot ebreŭ.

SAKRARE, va. *consecrare.* A sanktifiká, a (sfinцi).

SAKRARIŬ, Vezï: Sakristie.

SAKRAT, SAKRŬ, adj. *sacer.* Kare a nriimit ynцerea sakrъ; sant (slint).

SAKRIFIKABBIA, adj. Kare yrmeazъ a fi sakrifikat.

SAKRIFIKARE, va. *sacrificare.* A facчe sakrifiчiŭ (jertvъ) aŭï Dymnezeŭ, etc.

SAKRIFIKATOR, smf. *sacrificus.* Kare sakrifikъ.

SAKRIFIЧIŬ, sn. *sacrificium.* Offrandъ, (jertvъ).

SAKRIAEЦIŬ, sn. *sacrilegium.* Fantъ imnie, neaeцiyitъ; nrofanaцie de aykryrï sakre.

SAKRISTAN, sm. *aedituus.* Kare are kyrъ, (rrijъ) de o sakristie.

SAKRISTIE, sf. *sacrarium.* Sakrariŭ; aokya ynde se inkid vasear sakre în biserrikъ, în temnar.

SAKRISTINЪ, sf. Kъaayrъriцъ kare are kyrъ, (rrijъ) de sakristie.

SAFIR, sm. *saphirus.* Neatrъ nreцioasъ de yn ab-bastry înkis.

SAGAЧITATE, sf. *sagacitas.* Nъtryndere de minte.

SAAINЪ, sf. Aokya de ynde se skoate sarea.

SAAnETRŬ, sn. *salnitrum.* Siaitrъ.

SAAnETROS, adj. Siaitros, kare are siaitrъ.

SAAŬBER, SAAŬBRŬ, adj. *salubris.* Sъnъtos; kare kontribyeцe aa sъnъtate.

SAAŬBRITATE, sf. *salubritas.* Kaaitatea a чeea чe este saayber, sъnъtos, byn aa sъnъtate.

SAAŬTARE, va. *salutare.* A facчe kyïvà înkinъчiyne, komnaiment.

SAAŬTAЦIE, sf. *salutatio.* Înkinare.

www.dacoromanica.ro

SAAVARE, va. *salvare.* A mъntrì, a skъpà. (Se konjъgъ ka Advnare: Saav, saavĭ, saavъ; etc.; saĭ ka Avkrare: Saavez, saavezĭ, saaveazъ; etc.)

SAAVЪ, sf. Detvnare de tvntrĭ.

SAAVATOR, smf. *salvator.* Mъntvitor.

SANKTIFIKARE, va. *sanctificare.* A (sfinţì). (Se konjъgъ ka Kъakare: Sanktifik, etc.)

SANKTIFIKAŢIE, sf. *sanctificatio.* (Sfinţire).

SANKŢIONARE, va. A konfirmà, a întъrì, a anvrobà.

SANKŢIVNE, sf. *sanctio.* Konfirmaţie, întъrire, ovtere datъ aeţiĭ de kъtre svveran; anvrobaţie.

SANKTVARIV, } sn. *sanctuarium.* Altarva, san-
SANKTVAR, } tva lok dintr'o biservikъ, dintr' vn temnav.

SANDAA, sm. *solea.* Înkьlţъminte.

SANGVIN, adj. *sanguinus.* În kare sъnţeae dominъ, sъnţeros. § De kvaoarea sъnţelvĭ.

SANGVINAR, adj. *sanguinarius.* Krvd, neomenos, kъrvia îĭ plave a vъrsà sъnţe vman.

SAPIENŢЪ, sf. *sapientia.* Ştiinţъ mare, adînkъ; înţeleptsine.

SAPIENT, adj. mi s. Fvrte învъţat.

SAPIN, sm. *sapinus.* (Brad).

SARKASM, sn. Batjokvrъ, avare în rîs amarъ.

SARKOLOŢIE, sf. t. de medi. Traktat de mъrţiale celale moĭ.

SARKOFAG, } sn. *sarcophagus.* Mormînt de
SARKOFAŢIV, } neatrъ. § adj. mi s. Kare arde karnea; kare mъnînkъ karne de natrvnede.

SARDANAPAL, sm. Reţe, mrinţ dat la palъcerile kъrniĭ.

SATELIT, sm. *satelles.* Om armat, ministrv, împlinitor de violinţe de krvzimĭ al celvĭ ne îngrъ kare se afлъ. § Planetъ mikъ ce se învъrteţe în jre-

www.dacoromanica.ro

ţiiтта aлteia marĭ, nreкim aina în nreţiiтта nъmiutaлĭ.

SATIRЪ, sf. *satyra*. Zиггъvitиra viţiiaлĭ; skriere кritikь mi batjoкoritoare.

SATIRIK, adj. De satirъ; batjoкoritor.

SATIRARE, va. A кritikà într'un кin aиtor în rîs.

SATIRISARE, va. A кritikà într'un кin aиtor în rîs.

SATIRIST, smf. Aиtor de satire.

SATIR, sm. *satirus*. Semizeĭ; monstrи fabиlos nъskиt din om mi dintr'o кaprъ.

SATISFAKŢIE, sf. *gaudium*. Mиlţimire, biкиrie. §. *satisfactio*. Îndestиlare, renaraţie de o injиrъ, de un attaк la onoare.

SATЏRN, sm. *saturnus* Планeta чea maĭ departatъ de soare. § Zeи timpиlaĭ. (mitoл.)

SK.

SKAFAЛD, sn. *echafaud*. fr. *tabulatum*. Патил ne kare se sиie sure omnerire чeĭ кondamnaţĭ la moarte.

SKAЛПEЛ, sn. *scalpellum*. Instrиment, киţit de xirиrgie.

SKAMOTARE, va. A skimbà, a faчe-sъ neaгъ un лиcrи prin alиesa, prin iнţeлeл deţţeţeлor.

SKAMATOR, smf. *praestigiator*. Hиestidiţitator. Vezĭ aчenstъ vorbь.

SKANDAЛ, sn. *offensio*. Чeea чe este кauзъ de nъкat; esemnлu rъĭ; neкиviinţь mare; faptъ kare oкazioneazъ rиsuine.

SKANDAЛOS, adj. Kare dь кauзь de skandal.

SKEЛETЏ, sn. *larva*. Osemнtele întreţi alle unиĭ om mi kare ънкъ se ţiu, saŭ sиnt înmirate.

SKЛAVAŢIЏ, sn. (Robie).

SKЛAV, smf. (Rob).

SKARIIЪ, sf. Koasta шanţиlaĭ desure nartea чetъţiĭ.

www.dacoromanica.ro

SKIЦЪ, sf. *adumbratio.* Adъmbraџie, ъntъia însemnare a vnъĭ tabлoў, a vneĭ statъĭ, a vneĭ komnъnerĭ лiterare, etc.; învenъt.

SKOлASTIK, adj. *scholasticus.* De skoaлъ.

SKOПEл, sm. *scopulus.* Stъпkъ în marre.

SKORTЪ, sf. Trъпъ, svitъ de rvarzĭ, etc. kare însoџeџe ne vinevà de assirъrare, saў de onoare.

SKORTARE, va. A însoџì ne vinevà sure assirъrare, saў onoare.

SKRIB, sm. *scriba.* Interпretъл лeџiĭ jъdeive. § Konist, skriitor; § t. de disпreц. Aъtor rъў.

SKRIM, s. Arta de a se batte kъ arma alлbъ.

SKRITORIЎ, sn. Masъ de skris.

SKRЎПЎл, sm, *scrupulum—lus.* Îndoieaлъ, neлînnigџe, tъrbъrare de konщiinцъ kare fave a nrivì ka o rremaлъ veea ve nъ este, saў ka o krimъ, o rremaлъ vшoarъ; îndoieaлъ a konщiinцeĭ.

SKRЎПЎлOS, adj. *religiosus.* Kare are skrъпъlaĭ; kare este kъ mare bъrare de seamъ, kъ mare bъtaie de kъцet sъ nъ faкъ vr'o rremaлъ.

SKЎлПARE, } va. *sculpere.* A skobì în лemn, în
SKЎлПIRE, } marmъrъ, etc.

SKЎлПTOR, sm. Kare skълpeџe, skobeџe în лemn, în marmъrъ, etc.

SKЎSЪ, sf. Iertare, nardon.

SKЎSARE, va. A iertá.

SKЎTIER, sm. Kъstod. Vezĭ aveastъ vorbъ.

SKЎT, s. *scutum.* Anъrъtor, skъtitor; (navvъzъ).

SV.

SVELERAT, adj. mi s. *sceleratus.* Kълnabbiл, saў kanabbiл de krime; înrъtъцit, nervers; fъrъ kredinцъ, nivĭ onoare; nerfid; rъў din nлъvere; aveллa kare, de sъnџe reve, sakrifikъ nentrъ ferivirea sa vieaџa saў ferivirea alтъia.

www.dacoromanica.ro

SЧЕЛЕRATEЦЪ, sf. *nequitia.* Rъutate, nerſidie neарrъ; fanta sчелeratuлuї.

SЧENЪ, sf. *scena.* Partea din teatru unde joakъ aktorii. (ſir. famiл.) чeartъ; vedere.

SЧENIK, adj. Kare are rannort лa teatru.

SЧENOГRAF, sm. Kare se dъ лa sчenorrafie.

SЧENOГRAFIE, sf. t. de matem. Renresentaцia în nersnektivъ a unui objet aллe kъrtia nrojekцii sunt kunnoskute; nersnektivъ; arta de a zugrъvi sчene, dekoraцii de teatru.

SЧENOГRAFIK, adj. De sчenorrafie.

SЧEПTIЧIISM, sn. Doktrina sчeптiчiлor; îndoieлъ universaлъ, desnre toate.

SЧEПTIK, adj. mi s. *scepticus.* Partizan aл sчeптiчismuлui; kare se îndoieцe desnre toate.

SЧEПTRU, sn. *sceptrum.* Un feл de toiear, semn de reцe, de împъrat. (ſir.) Putere suveranъ.

SE.

SEKANTЪ, sf. Linnie kare taie ne o alta saŭ чirkonferinцa.

SEKONDAR, adj. *secondarius.* De aл doилea mъnъ; kare vine în urmъ; kare nu este nrinчinaл; akчesorii.

SEKRET, sn. *secretum.* Kare trebuie a fi askuns, nekunnoskut, (taĭnъ).

SEKREЦIUNE, sf. *secretio.* Strikurare mi desnъrцire de umorĭ; materiлe kare es din korn.

SEKSAЦENAR, adj. mi s. *sexagenarius.* Kare are meaĭ-zecĭ de anĭ.

SEKS, sn. *sexus.* Differinцъ fisikъ, konstitutivъ a maskulуi mi a femeлeї (sekstл maskulin, feminin, saŭ frumostл seks, înцeллerъndu se femeea).

SEKSUAL, adj. *sexualis.* Kare цine de seks, kare iл karakterisъ.

www.dacoromanica.ro

SEKOA, sm. *saeculum.* (Veak).

SEKTAR, sm. Kare ţine de o sekț.

SEKTATOR, sm. *sectator,* Partizan, kare s'sţine o doktrin̦ oare kare.

SEKȚ, sf. *secta.* Un nʼmʼr de oamenĭ karĭĭ ʼrmeaz̦, se ţin de aceaşĭ opinnĭĭ, de o doktrin̦ nʼoz̦.

SEKTAR, sm. t. de ţeom. Porţia din cerk kʼrin̦ș între doz̦ raze mi arkʼa kare ia înkide; § instrʼment de astronomie; § komnas de nronorţiĭ.

SEKŢIE, SEKŢIUNE, } sf. *sectio.* Împ̦rţirea unei k̦rţĭ, unʼĭ tratat, etc. § t. mate. Ainnia kare araț țierea unʼĭ korn nrint'n plan, etc.

SEKULAR, adj. *secularis.* Kare se face din sekol în sekol.

SEDENTAR, adj. *sedentarius.* Kare sț mai tot d'auna mez̦ud jos; kare meade mai tot d'auna a kaș.

SEDIŢIOS, adj. *seditiosus.* Apladekat la revolț, kare ia narte la revolț.

SEDIŢIUNE, sf. *seditio.* Revolț, reskoal̦.

SEDUCERE, va. *seducere.* A amţi, a înşel̦. (Se konjʼrţ ka Dʼucere: Sedik, sedʼuĭ, sedʼue; etc.)

SEDUKTOR, s. *corruptor.* Amţitor, kare amţe, kare sedʼue o femee.

SEDUKŢIE, sf. *corruptela.* Amţire.

SEL̦B̦, sf. *silva.* Pădʼre.

SEMESTRAL, adj. Semestrʼu, de semestrʼu.

SEMESTRU, adj. *semestrium.* Kare ţine mease alne; snaţiĭ de mease alne.

SEMNAL, sn. *Signum.* Semn sure a dà de ţire.

SEMNĂTURĂ, sf. *chirographum.* (Iskăitʼrţ), însemnarea nʼmelʼĭ ne un akt, ne o skrisoare.

SEMNARE, va. A'şĭ nʼnke semnătʼra, (iskălitʼra).

www.dacoromanica.ro

SEMNIFIKATÎV, adj. *significans.* Kare кѵnrinde ѵn înцeaaes mare.

SEMNIFIKAЦIE, sf. *significatio.* Înцeaaesѵa ѵneĭ vorbe; însemnare.

SEMNIFIKARE, va. *significare.* A arъtà înцeaaesѵa, a însemnà.

SENSAЦIE, SENSAЦIѲNE, } sf. *sensatio.* Întinъrire de objete че nriimeцe sѵffaetѵa nrin simцѵrĭ.

SENTINEAЪ, sf. *excubitor.* Soadatѵa de nîndъ, de кѵstodie, kare (nъzeцe).

SENTINЦЪ, sf. *sententia.* (Xotъrire), devisiѵne jѵdiviarъ.

SEПTENTRION, s. *septentrio.* Nordѵa, noaѵa araткe.

SEПTENTRIONAA, adj. *septentrionalis.* Desnre nartea sententrionѵaĭ; kare vine dea nord.

SEПѲAKRAA, adj. *sepulcralis.* Kare se attinge de senѵakrѵrĭ, de morminte.

SEПѲAKRѲ, sn. *sepulcrum.* Morмînt.

SERASKIER, sm. Цeneraa tѵrk.

SERIE, sf. *siries.* Шir, ѵrmare.

SERIOS, adj. *severus.* Sever; kare nѵ este vessea, kare nѵ este voios; adevъrat, kѵ dinadinsѵa; — *gravitas.* Fravitate în aer, în maniere, în karakter.

SERѴ, smf. mi adj. *servus.* (Rob), skaav; (saѵrъ), domestik, servitor.

SERVAЦIѲˇ, sn. *servitus.* Starea чeaaĭ че este serv, saĭ skaav.

SERVANTЪ, sf. *ancilla.* Domestikъ, (saѵjnikъ).

SERVIABBIA, adj. *officiosus.* Offivios, indatoritor, rrabuik a face serviviѵrĭ.

SERVIЧIѲˇ, sn. *usus.* (Saѵjbъ), nost.

SERVIA, adj. *servilis.* Tъrътor, înjosit.

SERVIAITATE, sf. Înjosire de sѵffaet, (saѵrъrie).

www.dacoromanica.ro

SERVIRE, va. mi n. *servire.* A (sʌrjì), a fi domestik, servitor; a fi miʌitar saŭ vr'un aʌt fʏnkţionar ʍiviʌ; § a facce serviʍiʏrĭ (sʌrjbe) kʏĭva. (Se konjʏrъ ka Iʏbire: Servesk, serveţĭ, serveţe; servim; servieam; am servit; serviĭ; servissem; voiŭ, am servi; serveţe, serveaskъ; servind, servit, etc.)

SERVITOR, smf. *servus.* Domestik (sʌrъ).

SERVITʊDъ, } sf. *servitus.* Skʌavaţiŭ (robie).
SERVITʊDDINE, }

SEVER, adj. *severus.* Asprʏ, (stramnik).

SEVERITATE, sf. *severitas.* Asprime, (strъmniʍie).

SF.

SFERъ, sf. *sphaera.* Gʌob, soʌid format prin revoʌuţia unŭ semiʍerk în preţiʏrʏa diametrʏaŭ sъŭ. (fiz.) Întindere de nʏtere, de kʏnnoştinţe, de taʌʌente, de ţeniŭ, etc.

SFERIK, adj. *globosus.* În formъ de gʌob, de sferъ.

SFEROID, adj. *sphaeroides.* Sferik, de forma sfereĭ.

SFIDARE, va. *provoccare.* A provokà; a bravà, a frùntà ne ʍinevà, a'ĭ arъtà kъ nʏ'ĭ e frikъ de eʌ.

SFINKS, s. *sphinx.* Monstrʏ fabʏʌos; bʏst de femee ne kornʏa unŭ aeŭ.

SFORŢARE, va. A'şĭ pune toate nʏteriʌe sfre a facce ceva; a violà, a (siʌniʍi) ne ʍinevà.

SFORŢъ, sf. (Siʌъ) (prin sforţъ); kʏ (siʌa).

SFRʊNTARE, adj. *effrons.* Fъrъ (obraz), fъrъ rʏşine.

SFRʊNTERIE, sf. *impudentia.* Nerʏminare.

SI.

SIKOMOR, s. *sycomorus.* Un arbʏre nʏ frʏnza ʌaţъ ka viţeĭ şi ka a fiʏʌaŭ (smokinʏaŭ).

www.dacoromanica.ro

SIDERAL, adj. *sideralis.* (an sideraa). Timuta întreţeĭ revoaţiĭ a nămîntuatĭ ; kare se attinţe de astre ui de steaae.

SIDEROTEKNIE, sf. Arta de a aukrà ferta.

SIŢIA, sn. *sigillum.* (Peţetie).

SIAF, sm. Ţeniza aertaţĭ.

SIAFIDĂ, sf. Vezĭ : Siaf.

SILLABĂ, sf. *syllaba.* O vokaaă sinutută saŭ unită ku o konsoană kare formează numaĭ un sunet.

SILLABARE, SILLABIRE, va. A împurţì a aitterea nrin siaabe.

SILLABIK, adj. Kare are rannort aa siaaabe.

SILLABISARE, va. A împărţì, a rănduì siaaabe ; a siaaabà.

SILLABISAŢIE, sf. Fanta de a formà, de a nronunţà siaaabe.

SILLOŢISM, sn. *syllogismus.* Raţionament kunrins în treĭ nronosiţiĭ, majoara, minoara konsekuinţa (es. virtutea face feriçit ; noĭ voim a fi feriçiţĭ ; trebuie dar a o nraktikà).

SILLOŢISTIK, adj. *syllogisticus.* Kare se attinţe de siaaoţism.

SIAUETĂ, sf. (Portret în siauetă), nrofia tras în nreţiutua umbreĭ uneĭ firure.

SIMBOL, sn. *symbolum.* Firură, imaţiine kare însemneazà, aratà un aukru nrin niktură (zurrăvie), skuantură saŭ nrin vorbă : es. kăĭneae însemneazà fideaitate, kredinţă ; § imaţiinea untĭ objet ideaa.

SIMBOLIK, adj. *symbolicus.* Kare serveţe de simboa.

SIMBOLISAŢIE, sf. Fanta de a înfăţiimà nrin simboautĭ.

SIMBOLISARE, vn. A aveà konformitate, notrivire, rannort. § va. A înfăţiimà nrin simboautĭ. (Se konjură ka Lukrare: Simboaisez, simboaisezĭ, simboaiseazà ; etc.)

www.dacoromanica.ro

SIMETRIE, sf. *symmetria.* Иrопорцiĭ de мъrime, de firʏrъ, de пъrцĭ алае ʏnʏĭ коrп între елае ші кʏ totʏa aa aor; иrопorцie de eraлitate, de assemъnare; rannort, notrivire de forme.

SIMETRIK, adj. Kare are simetrie.

SIMETRISARE, va. A facче simetrie.

SIMFONIE, sf. *symphonia.* Кончert, ʏnire de sʏnnete de instrʏmente de мʏsiкъ; ʏn feл de komnosiцie мʏsiкaлъ.

SIMFONIST, s. *symphoniacus.* Kare компʏne simfoniĭ.

SIMIлITʊDЪ, SIMIлITʊDDINE, sf. *similitudo.* Firʏrъ de retoriкъ, komnaraцie kare araтъ rannortʏriлe, assemъnъriлe a doъ лʏкrʏrĭ differente.

SIMOON, s. Vînt otrъvit mi arzъtor din desertʏriлe Afriчeĭ.

SIMПATIE, sf. *sympathia.* Faкʏлatatea de a лʏà narte лa nasiʏniлe, лa affeкцiiлe, лa simtimenteлe. лa rʏstʏriлe, лa toatъ лieaцa челлor-л-алцĭ; конvenincъ, notrivire, rannort de ʏmorĭ, de inклinaцiĭ, etc.; interes natʏraл, affeкtʏos nentrʏ чinevà.

SIMПATIK, adj. *congruens.* Kare цine de кaʏseле, de affeкteле simbatieĭ.

SIMПATISARE, va. *consentire.* A aveà simnatie, a se notriví.

SIMПлʊ, adj. *simplex.* Nʏ компʏs, кare nʏ кʏnrinde мʏлte пъrцĭ; § faчiл de fъкʏt, de înцеллes; § fъrъ ornamente; § fъrь rъʏtate; § кredʏл; § faчiл de amъцit; § кare n'are лʏкs.

SIMПлITATE, SIMПлIЧITATE, sf. *simplicitas.* Кaлitatea лʏкrʏлʏĭ simплʏ; § кandoare.

SIMПлIFIKARE, va. A facче simплʏ.

SIMПлIFIKAЦIE, sf. Fanta de a simплifikà.

SIMПTOMATIK, adj. Kare цine de simntome.

SIMПTOMATOлOЦIE, sf. Traкtat de simntome.

www.dacoromanica.ro

SIMPTOMЪ, sf. *symptoma.* Semn, accident, împrejurare din care cineva trage o konsekvinцъ, o vrmare, o prekvnoщinцъ.

SIMЦIBILITATE, sf. Kalitatea prin care cineva este priimitor de întinъrirї de objete; simцire.

SIMЦIBBIL, adj. *sensu praeditus.* Care are simtiment, simцire; care simte (lesne).

SIMЦITIVЪ, sf. *acschynomene, mimosa.* O plantъ de familia akaviталї (salkьmvalї) care îşї trage înapoї frvnzele kъnd o attinцї.

SIMЦЎALISM, sn. Sistema celor ce rekvnoşk nvmaї simцvrile şi imneritа lor.

SIMЦЎALITATE, sf, *mollities.* Dare, цinere la plъceri le simцvrilor.

SIMЦЎAL, adj. *voluptarius.* Voluntvos, dat la plъceri le simцvrilor.

SIMTIMENT, sn. *sensus.* Simцire; pътrvnderea ce are svffletа desnre objete prin simцvrї; faktalatea de a simцi; simцire fisikъ saŭ moralъ; kvцet; affekцie, nasivne, mişkare a svffletvlуї.

SIMTIMENTAL, adj. Care are simtimentа nentrv prinvin saŭ nentrv objet; vnde este mvl simtiment.

SIMЎLAKRЎ, sn. *simulacrum.* Imaцine, statve renresentaцie de o divinitate minvinoasъ; snektrv, fantasmъ.

SIMЎLARE, vn. *simulare.* A se nrefacce; a se arъtà ceea ce nv este.

SIMЎLATANEЎ, adj. (Mişkare simvlatanee), care se face în aceeaşї sekvndъ.

SIMЎLATANEITATE, sf. Esistenцъ în acelaş timn.

SINCER, adj. *sincerus.* Adevъrat, kvrat, fъrъ artificiї, fъrъ (vikalenie).

SINCERITATE, sf. *sinceritas.* Kvrцie de svffaet, kandoare; kalitatea a ceea ce este sincer.

www.dacoromanica.ro

SINDIK, sm. *syndicus.* Înkъrkat kъ trebeле ъneї kommъnaлitъцї aл kъria eл este membrъ; mandator aл kreditoriлor într'un faлiment.

SINDIKAL, adj. Kare se attinge de sindik.

SINDIKAT, sn. Sarcina, fъnkцia sindikъlъї.

SINDONЪ, sf. Vezї: Лinцoлїй.

SINГULARITATE, sf. Ceea ce face ka un лukrъ sъ fie estraordinar.

SINГULAR, adj. mi s. Kare aratъ numaї o persoanъ, numaї un лukrъ. § adj. *singularis.* Unik; diferit; kare nu seammъnъ kъ celлe-л-alte.

SINISTRU, adj. *sinister.* Kobitor; fъnest, adukъtor de reлe; spъїmîntъtor. § sn. Nerdere mare, peire.

SINONIMЪ, sf. Kare are aceeaшї saŭ maї aceeaшї semnifikaцie kъ alta: (vorbъ sinonimъ).

SINONIMIE, sf. *synonimia.* Kaлitate, rapport de sinonime.

SINONIMIK, adj. De sinonimъ.

SINOПTIK, adj. Kare se înfъцiшeazъ de odatъ maї întreg oвiлor; (tabлъ sinoptikъ), kare se poate vedeà dintr'o singurъ arunkъturъ de okiї.

SINOSTEOГRAFIE, sf. Deskripцia artikulaцiilor oaseлor.

SINOSTEOлOГIE, sf. Traktat de artikulaцiї de oase.

SINOSTEOTOMIE, sf. Disekцie de artikulaцiї de oase.

SINTAKSЪ, } sf. *syntaxis.* Rъndurire, aшezare, kon-
SINTAKSE, } strukцie de vorbe, de frase dupъ regulele grammaticeї; o parte din grammatikъ; aceste reguli.

SINTESЪ, sf. Metod de kompoзiцie, de raцionament, opus maї posterior analiseї, mergъnd deлa ceneraл la particular, deлa kauze la efekte, deлa principiї la konsekuinцe.

www.dacoromanica.ro

SINTETIK, adj. De sintesъ.

SINѲOS, adj. *sinuosus.* Strîmb.

SINѲOSITATE, sf. *Flexus.* Îndoiтre, strъmbътre.

SIROП, sn. Лікѵor zъхъrit ші rros.

SISTEMATIK, adj. Kare ցine de sisteme; rerтa ʌat dтnъ o sistemъ; kare faчe sistemъ.

SISTEMЪ, sf. *systema.* Adтnare, îmnreтnare de nronosiցiї, de nrinчinтrї ші de konsekтinցe formъnd o doktrinъ, o dormъ, o oninnie; § adтnare de astre, (sistema тniversʌaʌї); adтnare de nrinчinтrї de nтrtare, etc.

SISTOʌЪ, sf. Mіnkare natтraʌъ a innimeї kare se strînցe.

SIT, sn. *situs.* Sitтaցie, nosiցie de ʌok.

SITѲAЦIE, sf. *situs.* Nosiցie de ʌok; nosiցia тneї четъцї; starea тneї nersoane într'o îmnreцiтrare.

SIZIЦIE, sf. Timnтʌ ʌтneї nтoe saŭ nʌine.

SO.

SOBRIETATE, sf. *sobrietas.* Kтmnъtare, moderaցie în bere, în mъnkare.

SOBRѲ, adj. *sobrus.* Kтmnъtat, moderat.

SOЧIABIʌITATE, sf. Kaʌitatea omтʌтї soчiabbiʌ.

SOЧIABBIʌ, adj. *sociabilis.* Fъkтt snre a trъì în soчietate; kъrтia nʌaчe soчietatea.

SOЧIAʌ, adj. *socialis.* Kare s'attinge de soчietate, kare îї este nevesarїŭ, foʌositor.

SOЧIETATE, sf. *societas.* Adтnare de oamenї тniցї nrin natтrъ ші ʌeцї; тnire de oamenї; kommerցтʌ ʌor; komnanie; тnire de nersoane nentrт aчeʌaш interes ші sтnt oare kare rerїтʌe; nersoaneʌe kт kare trъieցe чinevà; assoցiaցie.

SOFISMЪ, sf. *sophisma.* Arrтment nedrent, minчinos.

www.dacoromanica.ro

SOFIST, smf. *sophistes.* Retor; kare faче sofisme.

SOFISTIK, adj. *captiosus.* Amъgitor.

SOLECHISM, sn. *solaecismus.* Greшalъ mare de sintaksъ.

SOLEMNEL, adj. *solemnis.* Celebrъ; pomnos.

SOLEMNITATE, sf. Celebritate; pompъ mare, cerimonie pomnoasъ pъblikъ.

SOLICHITARE, va. *solicitare.* A stъrnì, a rъgá kъ stъrnigъ. (Se konjugъ ka ъ̈ĭtare: Solichit, solichigĭ, solichitъ; etc.)

SOLICHITAGIE, sf. *instigatio.* Stъrnigъ, rъgъ kъ stъrnigъ.

SOLICHITOR, SOLICHITATOR, } s. *solicitator.* Kare solichitъ, kare stъrneщe în rъgъ.

SOLICHITъDъ, SOLICHITъDDINE, } sf. (Grijъ), kъrъ mare kъ neainnigge ші affektъoasъ nentrъ ginevà.

SOLIDAR, adj. Kare faче ne maĭ mъlte nersoane responzъtoare vneле nentrъ allele.

SOLIDARITATE, sf. Kalitate de solidar.

SOLID, adj. *solidus.* Kare nъ este falid; kare este tare, vîrtos. § sn. *solidum.* Korn tare, kъ treĭ dimensiĭ. t. de geome.

SOLIDIFIKARE, va. A faчe solid, tare, vîrtos.

SOLIDIFIKAGIE, sf. Faktъlatea de a se solidifikà, de a întъrì, de a faчe tare, vîrtos.

SOLIDITATE, sf. *soliditas.* Kalitatea alkъlaĭ solid; tъrie.

SOLILOK, sn. *soliloquium.* Monolog, diskъrsъl celalaĭ ce vorbeщe singъr.

SOLITAR, adj. *solitarius.* Kare este singъr, kъrvia îĭ plaче a fi singъr; kare frge de alme. § smf. Anakoret, kare vieцъeщe singъr. § Konstellagie de 22 stelle.

SOLITъDъ, SOLITъDDINE, } sf. *solitudo.* Starea vnuĭ om kare trъeщe, kare se afлъ, netreче singъr; singъrъtate.

www.dacoromanica.ro

SOASTIȚIU, s. *solstitium*. Punctul ce mai depărtat în care se află soarele de ecuator, ori unde se pare a staționà.

SOASTIȚIAL, adj. (Înțăgime soastițiaș), de soastițiu.

SOAȘBILITATE, sf. Calitatea ațicțiață soașbilă.

SOAȘBILA, adj. *solubilis*. Care se poate soavà, care se poate topì.

SOAȘȚIE, SOAȘȚIUNE, sf. *solutio*. Separație de părți; topire.

SOAVABILITATE, sf. Mijloace, putere de a plătì ce é dator.

SOAVABILA, adj. Care are cu ce plătì.

SOMARIU, sn. *summarium*. Estract, prescurtare.

SOMNAMBUL, smf. *noctambulus*. Care umblă ori vorbește dormind.

SOMNAMBULISM, sn. Stare de somnambul.

SOMNIFER, adj. ori s. *somnifer*. Care provoacă, aduce somn.

SOMNILOC, adj. Care vorbește în somn.

SOMPTUOS, adj. *somptuosus*. Manific, splendid, strălucit, pomnos, luxos.

SOMPTUOSITATE, sf. *luxus*. Lux foarte mare.

SOPORATIV, adj. ori s. *soporifer*. Care are virtutea de a addormì.

SOPORIFER, Vezĭ: Soporativ.

SOPOROS, adj. Care aduce somn.

SP.

SPADĂ, sf. Sabbie.

SPALIER, sn. Arbure întins ne un părete ca o apărătoare; un mir, o linie de aceștĭ arburĭ întinșĭ saŭ alăturĭ astfel, ori fără a fi liniarĭ de vr'un părete.

www.dacoromanica.ro

SПАSM, sn. *spasmus*. Kontraкцie, конvтasie, sviknitъrъ de nerve.

SПАSMODIK, adj. De snasmъrї.

SПАSMOAOЦIE, sf. Traktat asъnra snasmъrїaor.

SПАTЪAЪ, sf. *spathula*. Instrъment de farmacie, de anotekъ, rotъnї aa ъn kannъt mi aat чeaaa·a·aat.

SПАЦIARE, va. A nъnne snaцiї, distanцъ între kornъrї, etc. (Se konjъgъ ka Aъkrare: Snaцiez, snaцiezї, snaцieazъ; etc.)

SПАЦIOS, adj. *spatiosus*. De o mare întindere, aъrцime.

SПАЦIЪ, sn. *spatium*. Întindere de aok între doъ marцinї, distanцъ; întindere de timп.

SПЕЧIAA, } adj. *spetialis*. Determinat; destinat în
SПЕЦIAA, } nartikъaar; nartikъaar.

SПЕЧIAAITATE, } Determinaцia ънъї aъkrъ sneцi-
SПЕЦIAAITATE, } aa; taaent sneчiaa.

SПЕЧIFIKARE, } va. *Disignare*. A nartikъaarisà;
SПЕЦIFIKARE, } a arъtá, a esnrimà în amъnъntъa; a determinà în nartikъaar.

SПЕЧIFIKAЦIE, } sf. *disignatio*. Esnressie mi de-
SПЕЦIFIKAЦIE, } terminaцie de aъkrъrї nartikъaare sneчiбkъndъae.

SПЕЧIFIK, } adj. s. *singularis*. Пronriї în sneцiaa.
SПЕЦIFIK, } § s. medikament aa kъrъia effekt este sirrъr într'ъn kaz oare kare.

SПЕKTAKOA, sn. *spectaculum*. Tot че attraцце vederea, bъrarea de seamъ; reпresentaцie teatraaъ; чirimonie nъbaikъ; teatrъ; nrivire.

SПЕKTATOR, smf. *spectator*. Пrivitor; kare se afaъ de faцъ aa ъn snektakoa; aчeaaa kare se ъїїъ, kare ia seama fьrъ a faчче nimik.

SПЕKTRЪ, sn. *spectrum*. Fantasmъ; (nъaъkъ, stafie).

SПЕKKЪA, sm. *speculum*. (Oraindъ).

www.dacoromanica.ro

SПЕЛѴNКЪ, sf. *spelunca.* Kaverпъ, (пещеръ).

SПERANЦЪ, sf. *spes.* (Nъdejde).

SПERARE, va. n. *sperare.* A (пъdъjdъi). (Se конjѵгъ ка A r a r e: Sпer, sпerĭ, sпerь; etc., saŭ ка Aѵкrare: Sпerez, sпerezĭ, etc.)

SПERMATOAOЦIE, sf. Tratat asѵпra seminцeĭ.

SПIKKѴA, } sn. *spiculum.* (Sѵaaiцъ).
SПIKKѴR, }

SПIRAAЪ, sf. *spira.* Aiппie кѵrbь кare merцe sѵindѵse saŭ skoborîndѵse îп пreцiѵrѵa ѵпѵĭ ciaindrѵ. Sпiraaa aѵĭ Arximede, ciaindrѵ кѵ sпiraaъ înъѵntrѵ пentrѵ rъdikat apъ.

SПIRRIT, sп. *spiritus.* (Dѵx).

SПIRITѴAAISARE, va. A skoatte sпirritѵa saŭ sпirtѵa din коrпѵrĭ. § A dà ѵп îцeaaes evaavios, nemateriaa. (Se конjѵгъ ка Aѵкrare: Sпiritѵaaisez, sпiritѵaaisezĭ, sпiritѵaaiseazъ; etc.)

SПIRITѴAAISM, sп. Doктrina sпiritѵaaiцъцiĭ; цiinцъ fiaosofikъ oппѵsъ materiaaismѵaѵĭ.

SПIRITѴAAIST, s. Partizan за sпiritѵaaismѵaѵĭ.

SПIRITѴAAITATE, sf. Kaaitatea aѵкѵaѵĭ кare este sпirrit; teoaoцie mistikъ кare se attinцe de natѵra sѵffaetѵaѵĭ; nemateriaaitate.

SПIRITѴAA, adj. *Incorporalis.* Fъrъ коrп; кare este sпirrit; кare se attinцe de sѵffaet. § *ingeniosus.* Inцenios, кѵ sпirrit, iskѵsit.

SПAANDDЪ, sf. *planities.* Aok appaanit, îndreptat dinaintea kaseaor, dinaintea fortifikaцiiaor.

SПAEEN, s. O maaadie partikѵaarъ a Enraeziaor, ѵп feaa de tonire, de meaankoaie.

SПAENAAЦIE, sf. Dѵrere de snainъ.

SПAENAAЦIK, adj. De snainъ (dѵrere snaenaaцikъ).

SПAENDOARE, sf. *splendor.* Strъaѵire mare de aѵminъ. § Пomnъ mare, manifiѵinцъ.

www.dacoromanica.ro

SПΛENDID, adj. *splendidus*. Manifiĸ, nomnos.

SПOΛIATOR, s. adj. *spoliator*. Kare desпoaie, ĸare fɤrъ.

SПOΛIΛRE, va. *spoliare*. (A jefɤì). (Se ĸonjɤгъ ĸa Λɤĸrare: Sпoλiez, sпoλiezĭ, sпoλieazъ; etc.)

SПOΛIAЦIE, sf. *spoliatio*. (Jefɤire).

SПONTANEЎ, adj. *spontaneus*. Чeea чe se faчe din voinцъ; ĸare se faчe de sine, de odatъ.

SПONTANEITATE, sf. Kaλitatea ʌɤĸrɤʌɤĭ sпontaneў.

SПЎNTARE, vn. A se ivì, a se arъtà, a se naцце; a dà ĸoλцɤλ erbeì, a dà mɤrrɤrɤʌ; a se ivì aɤrora.

ST.

STABIΛIRE, va. *stabilire*. A statorniчì. (Se ĸonjɤгъ ĸa Iɤbire: Stabiλesĸ, stabiλeцĭ, stabiλeцце; etc.)

STABIΛITATE, sf. Kaλitatea ʌɤĸrɤʌɤĭ stabiλ, statorniĸ.

STADIЎ, sn. *stadium*. Mъsɤrъ de 125 паmĭ цeometriчĭ (σταδιον).

STAMINЪ, sf. *stamina*. t. de botaniĸъ. Firimoare în mizλoĸɤλ fλoareĭ înĸъrĸate în vîrfɤriλe λor ĸɤ o mɤλbere raλbenъ ĸare rodeцце fλoarea λinindɤse de mistiλɤλ eĭ чe se afλъ în mizλoĸɤλ stamineλor.

STAMN, sn. *stagnum*. (Eλeццeў).

STAMПЪ, sf. Tinъritɤrъ; iĸoanъ, vinetъ tinъritъ.

STANЦЪ, sf. *strophe*. Strofъ, ĸuпλet, ɤnire de maĭ mɤλte versɤrĭ; § ĸammerъ.

STAЦIЎNE, sf. *statio*. Stare, odixnъ de ĸъt va timп λa ʏn λoĸ; λoĸɤλ ɤnde чinevà se onцeцце.

STAЦIONAR, adj. Kare se nare a stà пe λoĸ.

STAЦIONARE, va. A faччe o stagiɤne, a se onrì.

www.dacoromanica.ro

(Se конjугъ ка А у к г а г е: Staцionez, staцionezĭ, staцioneazъ, etc.)

STATIKЪ, sf. Щiinцa eчiлibrулуĭ кorпуriлor.

STATISTIKЪ,, sf. Tabлoў de întinderea, de популацia, de avуцiiлe уnуĭ Stat ші desкrinцia луĭ; кatarrafia уneĭ цere.

STATЎAR, sm. *statuarius*. Skулntor кare faчe statуĭ.

STATЎE, sf. *statua*. Firуrъ de om saў de animaл, întrearъ, de mataл, de лemn, de neatrъ, etc.

STATЎETЪ, sf. Statуe mikъ.

STATЎRЪ, sf. *statura*. Statул, înълцimea уnуĭ om.

STATЎT, sin. | sn. *statutum*. Rerуlъ de nуrtare,

STATЎTE, пл. | de кondукtъ într'o кomпanie.

STENOГRAFIKARE, va. A skrie уn disкуrs imnrovisat nrin stenorrafie.

STENOГRAFIK, adj. De stenorrafie.

STENOГRAFIE, sf. Arta de a skrie nrin abreviaцiĭ, nrin nreskуrtъrĭ, mi iуte ка mi vorba.

STENOГRAF, sm. Kare se serveцe ку stenorrafia.

STEREOГRAF, sm. Kare пraktiчeazъ stereorrafia.

STEREOГRAFIE, sf. Arta de a desemnà firуreлe soлidуriлor пe уn плan.

STEREOГRAFIK, adj. De stereorrafie.

STEREOMETRIE, sf. Щiinцa кare traктeazъ desnre mъsуra soлidуriлor; o narte din цeometrie.

STEREOTOMIE, sf. Arta de a tъieá soлidуrĭ, пetre, etc.

STERIл, adj. *sterilis*. Sterп.

STERIлISARE, va. A faчe steriл, a sternì.

STERIлITATE, sf. Sternitate, starea лукулуĭ steriл, sterп.

STERлINГ, sm. (лivrъ sterлinrъ) Monedъ enrлezъ, ка de vr'o 73 лei.

STIГMATISARE, va. A însemnà în frуnte ку fer

www.dacoromanica.ro

roшy, a înferà; a deffъïmà, (fir.) a însemnà într'yn кin ryминos ши nesters.

STIA, sn. *stylus*. Manierъ de a skrì, de a'шї aшezá, de a'шї rъndyí ideiae. § t. de nikтyrъ. Întrynirea tyтyaor nъrgiaor arteї; manierъ de a desemnà, de a'шї înfъgimá imaginaгia în nikтyrъ, de a zyrrъvì (stiaya ayї *Raphaelu*, etc.)

STIAET, sn. *sicula*. Kygit, nymnaa triynriyaar.

STIAOMETRУ, sn. Instrument sure a mъsyrà stîanї, koaoane.

STIMЪ, sf. *exestimatio*. Oninnie favorabbiaъ desure чinevà; anureggire.

STIMARE, va. *Æstimare*. A aveá oninnie favorabbiaъ desure чinevà; a anureggì, a onorà.

STIMABBIA, adj. *Æstimabilis*. Kare merritъ stimъ.

STIMУAANT, adj. ши s. *stimulans*. Kare are virtytea de a întъrità, de a deggentà, чeea чe întъrîtъ.

STIMУAARE, va. *stimulare*. A întъrîtà, a aggigá. (Se konjygъ ka Înшeaare: Stimya, stimyaї, stiшyaъ; etc. saў ka Aykrare: Stimyaez, etc.)

STIMУAATOR, s. Kare întъrîtъ, aggigъ.

STINDARD, sn. (Stear).

STIПTIЧITATE, sf. Stifositate, kaaitate strînгъtoare.

STIПTIK, adj. *stipticus*. Kare strînge, kare onregge sъnъeae.

STOIЧIAN, } sm. Bъrbat virtyos, sever, nendynae-
STOIK, } kat, ши ka nesimgitor, din sekta ayї Zenon. § adj. *stoicus*. De stoiчism.

STOIЧISM, sn. Fiaosofia ayї Zenon; aўsteritate, severitate, (strъmnichie), asnrime; konstangъ în kaaamitъgї, în nenorочire.

STOIЧITATE, sf. Virtyte, tъrie, konstangъ nekaintitъ în dyrere, în adversitate, în nenorочire.

www.dacoromanica.ro

STRADĂ, sf. (ѵлліцъ).

STRANIѲ˘, adj. Strein, cirdat, kare nu este dunъ rъndуiala natуraлъ.

STRATAȚEMĂ, sf. *stratagema*. (Vikлenie) de rъzъ; (fig.) Amъgitуrъ, viklenie.

STRATIFIKAȚIE, sf. Aшezare în stratуrĭ.

STRATIFIKARE, va. A aшezà în stratуrĭ.

STRIBORD, sn. Partea dreaptъ a naveĭ.

STRIKT, adj. *strictus*. Rigуros, sever, asprу.

STROFĂ, sf. *strophe*. Kуplet, stanțъ dintr'o odъ, etc.

STROFII˘, sf. pl. Serbъtoriле Dianeĭ.

STRѲKTѲRĂ, sf. *structura*. Kinуla ku kare un edificiĭ, saŭ un korp animaл este edificat, saŭ komplus; aшezarea părțiлor unuĭ kуvînt.

STѲDENT, sm. Skolar.

STѲDIARE, va. n. *Discere*. A învъțà o țiinț̆ъ, o artъ; a esaminà, a cerceтà, a observà ku de a mъnuntуla sure a kunnoaște.

STѲDIOS, adj. Aplikat muлt лa învъțъtуrъ, лa stѲdiĭ.

STѲDIѲ˘, sn. *studium*. Fapta de a stѲdieà, de a învъțà; kunnoștinț̆ъ dobîndităn prin stѲdiĭ; § desemn, însemnare a unuĭ maĭster mare, aл unuĭ niktor, de părți de un tabлoŭ. § Loкуla de avkuy aл unuĭ notar, etc.

STѲPID, adj. s. *stupidus*. (Nerod, pъtъcъĭ).

STѲPIDITATE, sf. *stupiditas* (Nъtъcie).

STѲRDERIE, sf. Karakteруla persoaneĭ stricaвate.

SѲ.

SѲAV, adj. *suavis*. Duлce, plăcut лa gust. (fig.) Vorbъ, stiл, ton, etc. suav.

SѲAVITATE, sf. *suavitas*. Duлceaț̆ъ, kalitatea avkuлuĭ suav.

www.dacoromanica.ro

SУBAAТERN, adj. s. *inferior.* Inferior, sубordinat, sунnуs аа ordineаe aаtуia.

SУBAAТERNITATE, sf. Starea de a fi sубaатern.

SУBJEKTIV, adj. Kare este a sуjetуaуĭ, a sуjetуaуĭ куqetъtor, a sуffаetуaуĭ.

SУBJEKЦIE, } sf. Firуrъ de retorikъ urin кare

SУBJEKЦIУNE, } qinevá se întreabъ ne sine saŭ întĭ resnуnde ауi'mĭ. § Sунnуnnere.

SУBJONKTIV, s. *subjunctivus.* Mod nersonaа aа конjуraцieĭ verbiаor: es. sъ faк.

SУBJУGARE, va. *subigere.* A nуnne sунt jуr, a sунnуnne. (Se конjуrъ кa Înjуrare).

SУBJУGAЦIE, sf. Fanta de a sубjуrá, de a sунnуnne.

SУBAIMAT, s. Merкуr voаatisat ку aqidуa idroкaoriк.

SУBAIM, adj. *sublimis.* Foarte bуn, foarte înaаt, foarte frуmos.

SУBAIMITATE, sf. *sublimitas.* Kaаitatea аукуaуĭ sубaim.

SУBAУNAR, adj. Kare este între аунъ ші nъmînt; кare se afaъ ne nъmînt, în aer.

SУBORDINARE, va. A sунnуnne; a rъndуi.

SУBORDINAЦIE, sf. Ordin între nersoane, arte, qiinце, atъrnъnd унeаe de aateаe.

SУBORDINAT, s. Kare este sунnуs | унуĭ maĭmare.

SУBSISTANЦЪ, sf. *subsidia.* Чeаае de vieцuire; нroviziĭ de aаае vieцuriiĭ.

SУBSISTARE, vn. *existere.* A se afaà ънкъ; a урmà de a maĭ fi, de a esistà.

SУBSTANЦЪ, sĭ. *substantia.* Suirrit (sубstanца sуffаetуaуĭ); materie (sубstanца коrnуriaor); чeea чe este maĭ bуn din чevà (sубstanца кънniĭ; (fir.) Чeea чe este maĭ esenциaа) sубstanца унуĭ кuvînt.

www.dacoromanica.ro

SȣBSTANŢIAA, adj. (Aaîment sȣbstanţiaa), în kare este mȣatъ sȣbstanţъ, mȣatъ esenţie.

SȣBSTANTIV, sn. *substantivum*. Vorbъ kare însemneazъ o sȣbstanţъ, o fiinţъ. t. de rrammatikъ.

SȣBSTANTIFIKARE, va. A faqqe sȣbstantiv.

SȣBSTITȣARE, va. *substituere*. A mȣnne în aokȣa kȣîvá.

SȣBSTITȣŢIE, sf. *substitutio*. Fanta de a sȣbstitȣà.

SȣBTERFȣŢIȣ, sn. *effugium*. Vikaenie sure a skъnà.

SȣBTIA, adj. *subtilis*. Sȣnţire; (fir.) foarte nъtrȣnzъtor, foarte iskȣsit.

SȣBTIAITATE, sf. *subtilitas*. Sȣnţiritate; (fir.) iskȣsinţъ, nъtrȣndere.

SȣBVENŢIE, sf. *subsidium* Ajȣtor în monedъ.

SȣqqEDDERE, vn. *succeddere*. A avà aokȣa kȣîvà; a venì dȣnъ, în ȣrma kȣîvà, în nost, în moţenire.

SȣqqES, sn. *successus*. Reȣmitъ, (isbîndъ).

SȣqqESOR, SȣqqESSOR, smf. *successor*. Kare sȣqqede aatȣia, kare vine dȣnъ aatȣa, în ȣrma, în aokȣa aatȣia, într'ȣn nost, într'o moţenire.

SȣqqESIV, adj. *continuus*. Kare ȣrmeazъ, sȣqqede fъrъ înqetare.

SȣqqESSIE, SȣqqESIȣNE, sf. *haereditas*. Ereditate, moţenire.

SȣKqEDDERE, Vezî: Sȣqqeddere.

SȣKqES, Vezî: Sȣqqes.

SȣKqESOR, SȣKqESSOR, Vezî: Sȣqqesor, sȣqqessor.

SȣKqESIV, Vezî: Sȣqqesiv.

SȣKqESSIE, SȣKqESIȣNE, Vezî: Sȣqqessie, sȣqqesiȣne.

SȣD-EST, s. Partea, saȣ vîntȣa dintre nord ші est.

www.dacoromanica.ro

SȣD-SȣD EST, | s. Între sȣd ui vest.
SȣD-ȣEST, |

SȣITЪ, sf. *comitatus*. Aveia karĭ vrmeazъ, karĭ însoţesk, kare merg dvnъ, saŭ kv vinevà; aveia karĭ ţin de vinevá (svita vnvĭ domn, vnvĭ nring, etc.)

SȣJET, sn. *Argumentum*. Kavsъ, motiv; objetva vneĭ ţiiinţe, vneĭ kъvtъrĭ, vneĭ observaţiĭ; t. de ao-ţikъ, nrimva termin dintr'o nronosiţie; t. de rram. svjetva vneĭ frase.

SȣAFAT, sn. Sare formatъ din kombinaţia avidvaĭ kv differite base.

SȣAFȣRЪ, sf. Kombinaţia svafvrvaĭ kv metaae, etc.

SȣAFȣRIK, adj. (Avid svafvrik), obţinvt, dobîndit nrin kombinaţia svafvrvaĭ kv oksiţenva.

SȣAFȣR. sn. *sulphur*. Saaitrъ.

SȣNERB, adj. *superbus*. Orroaios, mъndrv; § minvnat, foarte bvn, foarte frvmos, manifik, somntvos; înaat, svbaim.

SȣNERIOR, adj. *superior*. Kare este maĭ nresvs; maĭ înaat; maĭ mare de kът aatva în nost; kare este vea dintъiĭ; kare are avtoritatea, nvterea de a kommandá.

SȣNERIORITATE, sf. *praestantia*. Avtoritate, nreeminenţъ; kaaitatea veaavĭ ve este maĭ mare nreste aaţiĭ, veaavĭ ve întreve ne aaţiĭ în nvtere, ţiiinţъ, mizaoave, etc.

SȣNERAATIV, s. *superlativus*, t. de rram. Vorbъ kare esnrimъ svnerioritate.

SȣNERSTIŢIOS, adj. *superstitiosus*. Kare are svnerstiţiĭ.

SȣNERSTIŢIE, | sf. *superstitio*. Idee rremitъ
SȣNERSTIŢIȣNE, | de effikavitatea oare kъrora nraktive reaiţioase; oninnie rremitъ, kredvaitate oarbъ reaiţioasъ; kredinţъ aa avkrvĭ neste natvrъ; kredinţъ aa vise, aa vorbe, aa semne, etc.

www.dacoromanica.ro

SUPPLANTARE, va. *supplantare.* A face pe cineva sub picior, a i'a scoate.

SUPPLEANT, s. Numit sure a ține locul cuiva într'o funcție, într'un post.

SUPPLICARE, va. *supplicare.* A ruga pe cineva, a stărui. (Se conjugă ca Cântare: Sunpaic, supaiĭ, supaică; etc.)

SUPPLICAȚIE, SUPPLICAȚIUNE, sf. *deprecatio.* Rugă pe cineva, umilință.

SUPPLICĂ, sf. *supplicatio.* (Jale).

SUPPLICIU, sn. *supplicium.* Pedeapsă corporală; suferință mare și lungă.

SUPPLINITOR, s. Vezĭ: Supleant.

SUPPLINIRE, va. *supplere.* A împlini o lipsă, a aduce ceea ce lipsește; a îndeplini, a ține locul cuiva într'o funcție.

SUPPOSIȚIE, sf. *suppositio.* Presupunere, dare de cuvinte.

SUPRAFAȚĂ, sf. *superficies.* Lungime, largime fără adâncime; fața de d'asupra, de pe dinafară a unui lucru, a unui corp.

SUPRÉMAȚIE, sf. Superioritate; calitatea celui ce este mai mare preste alții.

SUBSTRAȚIUNE, va. *subducere.* A scoate, a lua ceva de la ceva, a scădea un număr dintr'altul.

SUBSTRAKȚIE, sf. *detractio.* Fanta de substrage; scăderea unui număr dintr'altul.

SURORUCHID, smf. Acela care 'm'a vrut pe sora-sa.

SURRÎDERE, vn. *subridere.* A rîde puțin, a (zîmbi).

SURRÎS, sn. Rîs puțin, (zîmbet).

SUSCEPTIBBIA, adj. Care poate primi modificație; § care se atinge de vorbe prea fain.

SUSPECT, adj. *suspectus.* (Bănuit), care merită, care dă cauză de a fi (bănuit).

www.dacoromanica.ro

SȢSПEKTARE, va. *suspicari.* A пresȣпȣпe, a (bъпȣì) пe чineva desпre vr'o faптъ. (Se konjȣгъ ka Resпeктare: Sȣsпeкt, sȣsпeкцї, sȣsпeктъ, etc.)

SȢTANЪ, sf. *Tunica.* Rasъ, vestiment лȣпг de кълȣгърї.

SȢVERAN, smf. *princeps.* Ìmпърat, reџe, пrinц sȣveran.

SȢVERANITATE, sf. *principatus.* Aȣtoritate sȣпremъ; пȣtere sȣveranъ.

SȢVVENIRE, sf. *memoria.* Addȣчere aminte, memorie; semn пre addȣчere aminte.

SV.

SVAПORARE, va. A se пrefaчe în abbȣr; a se risinì, a se resȣfflà.

SVENIMENT, sn. Лemin; emire din simцire.

SVENIRE, va. A лeminà; a'mї emì din minцї.

SVENIT, adj. Лeminat; emit din minцї.

TA.

TABERNAKȢЛ, sn. *tabernaculum.* Пaviлionȣл, kortȣл în kare Evreiї цineaȣ кivotȣл.

TABȢRET, sn. *sedicula.* Sкъȣпeл de пiчioare.

TAЧIT, adj. *tacitus.* Kare пȣ este zis, пȣ este esпrimat formaл; тъкȣt.

TAЧITȢRN, adj. *taciturnus.* Kare vorbeщe пȣцin; posomorit, întȣпeкat, meлanкoлiк.

TAЧITȢRNITATE, sf. *taciturnitas.* Karaкterȣл, starea, temпeramentȣл чeлȣї чe este taчitȣrn, тъкȣt.

TAK—TAK, adv. щi s. *tax—tax.* Vorbъ imitativъ kare esпrimъ ȣп sгommot reгȣлat ka aл oroлoџiȣлȣї.

www.dacoromanica.ro

TAKT, sn. *tactus.* Simцya nimъiriĭ; (fir.) jyde-katъ deʌikatъ, finъ.

TAKTIKЪ, sf. *tactica.* Arta de a rъndyì tryneʌe în ordin de bъtaie, ші de a faʏʏe evoʌyцiĭ miʌitare; (fir.) se ziʏe desire or ʏe mijʌok de attak, de anъrare, de nyrtare într'o treabъ.

TAʌʌAIIOIN, sm. Ireot idoʌatry din Siam.

TAʌK, sm. Ieatrъ transparentъ, inkombystibbiaъ mi în foĭ, în neatra de insos.

TAʌED, sn. Vъʌya kare îʌ nyn Evreiĭ ne kan în Sinagogъ.

TAʌENT, sn. *talentum.* t. de antik. O monedъ. (fir.) Kanaʏitate, abiʌitate, dar deʌa natyrъ sare ʏevá.

TAʌʌER, sn. Monetъ ցermanъ ші polonesъ.

TAʌISMAN, sn. *talisma.* Firyrъ, medaʌʌie, nʌa-kъ, ete., fъkytъ în timnya oare-kъria konsteʌʌaцiĭ, etc., kare se ziʏe kъ ar aveà virtyцĭ natyraʌe. (fir.) Tot ʏe nrodyʏe yn effekt sybit, minynat, estraordinar, ka nrintr'o kaysъ nepynnoskytъ; se ziʏe desnre amor, desnnre ʌayde, etc., kare nrodyk asyura omyayĭ effektyrĭ minynate, nenrevъzyte.

TAʌMƱD, s. Karte kare kynrinde ʌeցea ograʌъ, doktrina, moraʌa ші tradiцiiʌe Evreiʌor.

TAʌMƱDIST, sm. Kare цine aa oninniiʌe taʌmydayĭ.

TAIIET, sn. *tapes.* (Kovor).

TAIIISERIE, } sf. *tapes.* Tanete; ayker fъkyt ky
TAIIIЦERIE, } aky ne kanavà, etc., kare serveцe snre a îmbrъkà nъreцiĭ, narketya, mobbiʌeʌe; arta tanisieryayĭ.

TAIIISIER, } s. Kare aykreazъ taniserie, mobbi-
TAIIIЦIER, } ʌe de taniserie.

TARTƱF, s. Devot, evʌavios minvinos, inokrit. *(Molière).*

www.dacoromanica.ro

TEATRAL, adj. *theatralis.* De teatrŭ.

TEATRŬ, sn. *theatrum.* Locŭ, înkŭnerea, edificiŭ unde se reprezentă bucăţĭ dramatice, etc.

TEKST, sn. Înscrisŭ vorbele unuĭ autor dintr'o carte.

TEKSTUAL, adj. Care este în tekst.

TEDEUM, s. Imnŭ de laudă mi de mulţumire luĭ Dumnezeŭ; cerimonia luĭ.

TEDIOS, adj. *taediosus.* Supărător; ameţală cu care i se ameţesce capulŭ; ameţală care te înpiedică cu vorba, cu stăruinţa, etc.; desgustos.

TEDIŬ, sn. *taedium.* Desgust de ceva; urît.

TEISM, sn. Kredinţă de essistinţa unuĭ Dumnezeŭ.

TEIST, smf. Care recunnoaşte essistinţa unuĭ Dumnezeŭ.

TELEGRAF, sn. *telegraphium.* O maşinŭ cu arme saŭ braţe mişcătoare, alcătuite cu cărţi mişcătorĭ aratŭ nişte semne de konvenţie, mi urin care, pusŭ ne înpărţimĭ, din distanţă în distanţă, precăt se poate vedea cu ochiulŭ, se transmit pruncle cu o iuţeală foarte mare: fie care din mişcările eĭ însemneazŭ câte o vorbă saŭ câte o frasă.

TELEGRAFIE, sf. Arta de a konstruì, de a dirigje, de a observà, de a întrebuinţe telegrafurile.

TELEGRAFIK, adj. De telegraf.

TELESKOP, sn. *telescopium.* Instrument spre a observá obiecte depărtate.

TELESKOPIK, adj. De telescop.

TEMĂ, sf. *argumentum.* Svjet; materie; propunere, svjetul unuĭ discurs; plan.

TEMERAR, adj. *temerarius.* Cutezător, cutezătoriŭ fără înţelepciune.

TEMERITATE, sf. *temeritas.* Cutezare, cutezare fără înţelepciune; imprudinţă.

TEMPERAMENT, sn. *temperatio.* Konstituţie, organisaţie, krasis.

TEMPERANŢĂ, sf. *temperantia.* Virtute care re-

www.dacoromanica.ro

ѓѵлeazъ, modereazъ nattimeле, ѫлъчeriле ; кѵmпъtare ; mъsѵrъ ; moderaцie.

TEMПERATѲRЪ, sf. *temperies*. Disnosiцie , starea, кaлitatea aerѵлѵї (temneratѵrъ ѵmmedъ , ѵskatъ , reче, кaлdъ).

TEMПERARE, va. *temperare*. A moderà, a îmnѵцinà, a astîmnъrà.

TEMПESTЪ, sf *tempestas*. Vijevie , fѵrtѵnъ.

TEMПLѲ, sn. *templum*. Edifiчiї nѵbлik konsakrat лѵї Dѵmnezeї, zeiлor, кѵлѵлѵї ; biserrikъ.

TEMПLIER, s. Kavaлer aл ѵnѵї ordin veкiї reлiцios ші miлitar, кa aл Maлteї ; rvardian saї кѵstod aл temnлѵлѵї лa Ierѵsaлim.

TENAЧE, adj. *tenax*. Лinivios, кare se лipeцe ші se цine tare. (fir.) Îndъrъnnik.

TENAЧITATE, sf. *tenacitas*. Кaлitatea лѵбѵлѵї кare este tenaче. § Îndъrъnnivie. Vezї : Tenaче.

TENDINЦЪ, sf. Anлeкare, traццere лa ѵn че ; disnosiцie a sѵffлetѵлѵї кътre ѵn че.

TENOR, sm. Voче între înaлta-кontra ші basa-taллie ; aчeллa кare are o assemmenea voче.

TENTAЦIE, sf. Mišкare din nъѵntrѵ кare dѵче, îmninцe a faчче чevá ; (isnitъ) ; invidie ; dorinцъ rea.

TENTATIVЪ, sf. *tentamentum*. Чerкare de a faчче, de a reѵmì în чevà.

TEOKRAЦIE, sf. Гѵvern de nreoцї.

TEOKRATIK, adj. De teoкraцie.

TEOлOЦIE, sf. *theologia*. Щiinца кare are drent objet ne Dѵmnezeї ші reveлaцia ; reлiцia.

TEOлOГ, sm. *theologus*. Кare щie, кare învaцъ teoлoцia ; кare skrie asѵnra aчesteї щiinце.

TEOлOЦIK, adj. De teoлoцie.

TEOFANIE , sf. Enifanie ,. arъtarea divinitъцiї , skimbarea лa faцъ, transfiѵraцie.

TEORIE, sf. *theorice*. Пrinчinѵriле ѵneї arte ; nraktika skrisъ ; кѵnnoщinца ѵneї щiince fъrъ nракtikъ.

www.dacoromanica.ro

TEORIK, adj. De teorie.

TERRAN, sn. *terrenum.* Snaţiŭ, întindere de pămînt; pămînt.

TERRANĂ, | sf. Înpaţătură de pămînt într'o gră-
TERRAŢĂ, | dină. § Un fel de baraon saŭ de ra-
rie deskoneriță; akoneremînt de kasă în formă plană.

TERRESTRU, adj. *terrestris.* Pămîntesk.

TERROARE, sf. *terror.* Snaĭmă mare mi iute.

TERRIBBIA, adj. *terribilis.* Kare dă terroare, snaĭmă; snăĭmîntător.

TERRITORIU, sn. *territorium.* O întindere de pămînt kare atîrnă de o jurisdikţie, de un guvern.

TERRITORIAL, adj. Kare se attinge de teritoriŭ.

TERMOMETRU, sn. *thermometrum.* Instrument de meteorologie, sure a arătà gradul de căldură saŭ de frig.

TESAUR, sn. *thesaurus.* (Komoară; vistierie).

TESĂ, sf. *thesis.* Propositie; disertatie; sujet de o diskuţie,

TI.

TIARĂ, sf. *tiaras.* Akoneremîntul kapului Persian; Mitra papeĭ.

TIMBALĂ, sf. Instrument de muzikă militar, pela e întins ne un basin de aramă.

TIMBRU, sn. *tintinuabulum.* Sunetul unuĭ kloput; (fig.) sunetul vocieĭ (glasului). § Markă.

TIMID, adj. *timidus.* Fricos.

TIMIDITATE, sf. *timiditas.* Temmere, fricĭ.

TIMON, sn. *temo.* (Oiţe). § Drugul de fer al guvernalului (al kărmeĭ) sure a'l mişkă.

TIMONIER, sm. Kalul dela timon (dela oiţe). § Matelotul kare guvernă timonul; Vezĭ: Timon.

TIMPORAL, | adj. *timporarius.* Al timpu, momen-
TIMPORAR, | tanĭŭ; kare are rapport ku timpul.

www.dacoromanica.ro

TINKTURĂ, } sf. Kıʌoare sure a tinge o materie
TINTURĂ, } (vănseaʌă, boieà).
TINKTURĂRIE, } sf. (Boiangerie).
TINTURĂRIE, }
TINKTURIER, } sm. (Boiangiĭ).
TINTURIER, }

TIP, s. *typus*. Modeʌ; firıre originaʌă; firıra de pe o medaʌʌie.

TIRAN, smf. *tyrannus*. Aceaʌa kare a sırpat, a xrănit pıterea sıveranŭ într'ın stat; pring, domn kare rıvernă kı injıstigie, kı krızime, fără nică ın respect de ʌegiʌe divine şi ımane; aceaʌa kare face abıs kı pıterea, kı autoritatea sa, în kontra drentăţiĭ şi a raţieĭ; kare n'are aʌtă ʌege de kât numaĭ voinţa sa. ☼ Skaviĭ şi ainrımitoriĭ fak pe tiranĭ. — Tiranii se dık, patria remâne. — Anıa 1848 fı' kăderea tiranilor.

TIRANIE, sf. *tyrannis*. Dominaţia kı krızime a unĭ sıveran; fantă în kontra jıstigieĭ şi a raţieĭ; kin, sufferinţă mare, krızime.

TIRANIK, adj. *tyrannicus*. De tiranie; injıst; krıd.

TIRANISARE, va. A kinzì, a face să sufere. (Se konjıgă ka Aıkrare: Tiránisez, tiranisezĭ, etc.)

TO.

TOʌERABBIA, adj. *tolerabilis*. Kare se poate torà, kare se poate (îngădzì), dà voie; kare se poate sufferì.

TOʌERANŢĂ, sf. *Indulgentia*. (Îngădzieaʌă).

TOʌERANT, adj. *indulgens*. Kare toʌereazŭ, kare dă voie, (îngăddzie).

TOʌERARE, va. *tolerare*. A dà voie, a (îngădzì). (Se konjıgă ka Arare: Toʌer, toʌerĭ, toʌeră; toʌeram; am toʌerat; etc.)

www.dacoromanica.ro

TOПOГRAFIE, sf. *topographia.* Desкriпцie esaкtъ (întoкmaї) ші кт de a тъпутнтл a тнтї лок, a тneї întinderї de пъmint.

TOПOГRAFIK, adj. De toporrafie.

TOПORAMЪ, sf. Панoramъ de четъцї, de лoкaлітъцї; svene de ontikъ.

TORAЧE, s. *thorax.* (θώραξ.) Пentar de fer.

TR.

TRADIЦIE, sf. *traditio.* Лтвгт, istorie кare se transmite din seкoл în seкoл nrin vorbъ.

TRADIЦIONAR, sm. Ebreї кare esплікъ Skriпtтra nrin tradiцia talmтdтлтї.

TRADУЧЧERE, va. *interpres.* A (тълmъчі).

TRADУKTOR, sm. Kare tradтче (тълmъчеце) dintr'o лimbъ într'aлta.

TRADУKЦIE, sf. *interpretatio.* (Тълmъчirea) тneї skrierї.

TRAFIKARE, va. *negotiari.* A nerцetori.

TRAFIK, sn. *mercantura.* Kommerц nrin skimb de mъrfтrї.

TRAЦEDIE, sf. *tragedia.* Поemъ dramatікъ; bткatъ de teatrт кare renresentъ o fantъ eroікъ, ші кare insnirъ terroare saŭ nietate.

TRAЦIK, adj. *tragicus.* Kare se attinge de traцedie; (fir.) Fтnest, кaлamitos, (nenoroчitor), dтreros.

TRANSAKЦIE, sf. Aктл nrin кare se transiцe o nenvoire; învoieaлъ. Veзї: Transiццere.

TRANSЧENDANT, adj. *eximius.* Înaлt, stлlaim.

TRANSFIГУRARE, va. ші ner. *transfigurare.* A se metamorfosa; a skimbà o fiinцъ dintr'o formъ într' aлta; a se skimbà.

TRANSFIГУRAЦIE, sf. *transfiguratio.* Skimbarea лa faцъ a лтї I. X.

TRANSIЦЦERE, va. *transigere.* A faче тn akt

snre a împъkă o nenvoire ; a se învoi. (Se конjʏгъ ka Înfiguere: Transir, transiuĭ, transiue; transiueam ; am transis ; transiseiĭ ; transisessem ; voiĭ, au transiuue ; transiue, transirъ ; transis.)

TRANSIUIE, TRANSIUIUNE, } sf. *transitio.* Trecvere ; maniera de a trecve deaa vn objet, deaa vn raționament aa aatva ; aerъtvra părțiaor vnvĭ kvvînt ; maniera de a îndvaçì trecverea deaa vn ton aa aatva.

TRANSITORIU, adj. *transitorius.* Trekътor ; kare dvve deaa vn avkrv aa aatva.

TRANSAATIV, adj. Kare transnvne, transmite, transferъ, transnoartъ.

TRANSAAUIE, TRANSAAUIUNE, } sf. Fanta de a transferà, de a transmitte, de a transnortà. § Tradvkuie.

TRANSAUUID, adj. Prin kare strъbate avmina, dar maĭ nvuin de kът prin kare este transnarent.

TRANSAUUIDITATE, sf. Transnarinua inkomnaekъ a mineraaeaor, a netreaor, etc.

TRANSMITIERE, va. *transmittere.* A dà, a favve sъ treakъ nosessia, drentvriae saaae vnvĭ aatvia ; a favve sъ treakъ, sъ remъie nosteritъuiĭ.

TRANSMIGRAUIE, sf. *transmigratio.* Trecverea vnvĭ nonor kare aasъ o uearъ ka sъ se ameze într' aata.

TRANSMISIBIAITATE, sf. Kaaitatea avkrvavĭ kare este transmisibbia.

TRANSMISIBBIA, adj. Kare noate fi transmis, kare se noate transmitte.

TRANSMUTARE, va. *transmutare.* A strъmvtà, a skimbà, a transforinà vn metaa intr'aatva maĭ nreuios.

TRANSMUTABIAITATE, sf. *mutabilitas.* Kaaitatea avkrvavĭ kare se noate transmvtà, transformà.

www.dacoromanica.ro

TRANSMUTABBIA, adj. Kare se poate transmută, transformà, skimbà de formъ.

TRANSPARENŢĂ, } sf. *perluciditas*. Kalitatea
TRANSPARINŢĂ, } luĭ prin kare se vede de ceea-l-alъ parte, ka prin stikлъ.

TRANSPARENT, sn. Lucru prin kare strъbate lumina.

TRANSPLANTARE,, va. *transfere*. A plantà un arbure în alt loк, a (resъdì); a transportà; a mutà. (Se konjugъ ka M u t a r e: Transplant, transplanţĭ, trasplantъ; etc., saŭ ka L u k r a r e: Transplantez, etc.)

TRANSPLANTAŢIE, sf. *translatio*. Fanta de a transplantà.

TRANSPLANTOR, sm. Kare transplantъ.

TRANSPORTABBIA, adj. Kare se poate transportà.

TRANSPORTARE, va. *transportare*. A purtà, a duce, a mutà dintr'un loк în tr'altu. § (fig.) A se entusiasmà, a eşì din sine de mulţ bukurie, de mare admiraţie, de mult mînie; § a se duce dintr'un loк în tr'altu.

TRANSPORT, sn. *exportatio*. Fanta prin kare vinevà transportъ un ce dintr'un loк în tr'altu. § (fig.) Mişkare nasionatъ, imputioasъ a sufletului, de bukurie, etc.; entusiasm; delir trekъtor.

TRANSPUNNERE, va. *invertere*. A mutà, a skimbà din loк. (Se konjugъ ka P u n e r e.)

TRANSPOSIŢIE, sf. *inversio*. Mutare, skimbare din loк.

TRANSVERSAL, adj. *transversus*. (Linie transversalъ), kare taie nezin.

TRAPEZ, s. *trapezium*. Spaţiu kuprins între patru linii drepte, dintre kare numaĭ doъ sunt paralele; aceste linii.

www.dacoromanica.ro

TRAПEZIFORM, adj. În formъ de tranez.

TRAПEZOIDAA, adj. Kare are forma tranezʏaʏî.

TREITATE, Vezî: Trinitate.

TREITEISM, Vezî: Triteism.

TREITEIST, Vezî: Triteist.

TRIBORD, maĭ bine STRIBORD, s. Партеа dreanтъ a naveĭ vъzʏtъ deaa nroгъ.

TRIBȣNЪ, sf. *suggestum*. Aoĸ înъaɣat snre a snʏnne ʏn disĸʏrs, ʏn ĸʏvînt.

TRIBȣT, sn. *tributum*. Чeea че se naъteɣe statʏaʏî, чeea че ʏn stat naъteɣe aatʏî Stat snre semn de atьrnare; imnosiɣie (bir).

TRIBȣTAR, adj. *tributarius*. Kare naъteɣe tribʏt.

TRIĸOAOR, adj. De treĭ ĸʏaorî, de treĭ feɣe.

TRIDENT, s. *tridens*. Fʏrĸъ ĸʏ treĭ dinɣî, ĸʏ treĭ ĸraчî, ĸʏ treĭ rammʏre.

TRIENAA, maĭ bine TREINAA, adj. Din treĭ anî în treĭ anî.

TRIГAM, adj. Însʏrat de treĭ orî.

TRIГAMIE, sf. A treia nʏntъ.

TRIГONOMETRIE, sf. Щiinɣa kare învaɣъ a mъsʏrà triʏnriʏriae nrin sinʏriae, ĸosinʏriae, etc., aaae ʏnriʏriaor.

TRIГONOMETRIK, adj. De trironometrie.

TRIA, sn. Tremʏrъtʏra voчeĭ din rът.

TRIMESTRȣ, sn. *trimestra*. Snaɣiĭ de treĭ aʏne.

TRINITATE, saŭ TREITATE, sf. *trinitas*. Ȣn sinrʏr Dʏmnezeĭ în treĭ nersoane.

TRINOM, s. t. de aaɣ. Kantitate ĸomnʏsъ de treĭ terminî.

TRIO, s. Mʏssiĸъ ĸʏ treĭ nъrɣî, ĸʏ treĭ voчî.

TRIREMЪ, sf. *triremis*. Гaaeгъ, navъ antiĸ ĸʏ treĭ rъndʏrî de rame, de aonete.

TRISIAAAB, adj. *trisyllabus*. De treĭ siaaabe.

TRISПERM, adj. Kʏ treĭ rrъʏnɣe, saŭ ĸʏ treĭ seminɣe.

www.dacoromanica.ro

TRISTEȚĂ, sf. *tristetia.* (Mъхnire).

TRITEISM, sn. Eresie кare admite treĭ zeĭ.

TRITEIST, s. Партisan аа triteismъаъĭ.

TRIЎMFAA, adj. *triumphalis.* De trivmf, de trivmfъtor; (arк, поartъ triȚmfaaъ), пе vude trivmfъtoriĭ intraĭ.

TRIЎMFARE, va. *triumphare.* A învinge пrin arme, saĭ aat feа. (Se конjъгъ ка Înrъmfare: trivmf, trivmfĭ, trivmfъ; etc.)

TRIЎMFЪTOR, adj. Kare trivmfъ, кare a învins.

TRIЎMVIRAT, sn. *triumviratus.* Гovernъа trivmviriaor каriĭ vsvrnarъ avtoritatea Romeĭ.

TRIЎMVIR, s. *triumvir* MaȚistrat аа Romeĭ кare aveа nvmaĭ doĭ коааеȚĭ.

TRIЎNГIЎ˘, sn. *triungulus.* Fivvъ кare are treĭ ааttvre mi treĭ vnrivrĭ.

TRIЎNГIЎAAR, adj. *triungularis.* Kare are treĭ vnrivrĭ.

TRIVIAA, adj. *trivialis.* De rъnd, nrost.

TRIVIAAITATE, sf. Kaaitatea a чeea чe este triviaa, de rъnd.

TROFEЎ˘, sn. *tropaeum.* Desnvietvra vnĭ inamiк învins, nvsъ пe vn trvnкiĭ de arbvre, etc.; (fig.) Viктorie.

TROXEЎ˘, s. Пiчior de vers de o avnгъ mi de o sкvrtъ.

TROПIK, s. *tropicus.* Чerкva sfereĭ, naraaaeа кv ekvatorva, mi aimit aа къaaъtorieĭ soareaĭ.

TROП, sf. *tropus.* ÎntrebvinȚarea vneĭ esnressiĭ într'vn înȚeaaes firvrat; fivvъ de vorbe.

ПROПOAOȚIE, sf. ЩiinȚъ de firvre de vorbe; traктat asvnra tronvriaor.

TROПOAOȚIK, adj. *tropologicus.* De tronoaoȚie.

TROTORIЎ˘, sn. Партea чea maĭ înъaȚatъ de пe marȚinea vaaiȚeaor, stradeaor, пentrv пedestriĭ.

www.dacoromanica.ro

ТЎNIKЪ, sf. *tunica*, Ўn feл de vestiment de dessвt dessвs пe dinainte.

ТЎNNEЛ, sn. Treччere sвtteranъ, пe sвnt вn mвnte, saў пe sвnt вn riў. (Vorbъ anrлъ.)

ТЎTEЛAR, adj. *praeses*. Kare квstodeazъ, кare пroteцe, anпъrъ.

ТЎTEAЪ, sf. *tutela*. Aвtoritate datъ de лeцe, saў пrintr'вn testament snre a aveá квrъ de вn minor.

ТЎTOR, ТЎTRIЦЪ, s. *tutor*. Kare are tвteлa квĭvà.

ЎD.

ЎDOMETRЎ, sn. Instrвment de fisiкъ snre a квnпoaцe вmiditatea, вmezeлa, кantitatea плoiĭ чe кade.

ЎЛ.

ЎЛЧERAЦIE, sf. *ulceratio*. Formaцia цnтĭ вaчer, вneĭ bвbe.

ЎЛЧER, sn. *ulcecus*. Bвbъ.

ЎЛEMA', s. Kornвrĭ de dokцĭ tвrчĭ, îmпъrцiцĭ în treĭ клase: imaniĭ saў ministriĭ квatвaвĭ; mвstiiĭ, saў doктoriĭ лeцiĭ; кadiiĭ saў jвdekъtoriĭ.

ЎЛTERIOR, adj. Kare este dinкoлo, (raцivпe вa-terioarъ; кare vine în вrmъ, dвnъ, (чerrere, datъ вaterioarъ).

ЎЛTIMAT, ЎЛTIMATЎM, } s. Ўлtima mi nerevoкabbiлa koпdiцie чe se пвne лa вn traктat; (xotъrirea) чea de пe вrmъ.

ЎЛTIM, adj. *ultimus*. Чeл mлaĭ din вrmъ.

ЎЛTRA, s. *ultras*. Пeste mъsвrъ; кare este essaцerat în oninniiлe saллe.

www.dacoromanica.ro

ȣΛTRAЏIȣ˘, sn. *contumelia.* Înjvrъtvrъ mare, batjokvrъ, desonoare.

ȣΛTRAMȣNTEAN, adj. De neste mvnџĭ.

ȣM.

ȣMΛN, adj. *humanus.* De om; kare s'attinge de om; simџitor, bvn, omenos.

ȣMΛNISARE, va. A insnirà kvĭvà simtimente omenoase.

ȣMANITATE, sf. *umanitas.* Natvra vmanъ; omenиĭ toџĭ. § Onestitate, bvnъtate, baъndeџe; simџibiΛitate. § nΛ. Stvdivriae nînъ Λa fiΛosofie.

ȣMIDITATE, sf. *humor.* ȣmezeaΛъ.

ȣMID, adj. *humidus.* ȣmmed.

ȣMIΛ, adj. *umilis.* ПΛekat, vmiΛit, kv resпekt.

ȣMIΛIAЏIE, sf. *humiliatio.* ȣmiΛinџъ.

ȣMIΛITATE, sf. *humilitas.* ȣmiΛinџъ.

ȣMOARE, sf. *humor.* Svbstanџa fΛvidъ din kornvriae orranisate, zemvriae. § (fiz.) Temnerament; disnosigie a minџiĭ.

ȣMORIST, adj. Kare are vmoare.

ȣN.

ȣNANIM, adj. De o învoire ȹeneraΛъ.

ȣNANIMITATE, sf. *unanimitas.* Konformitate, notrivire de simtimente.

ȣNЧIE, sf. *uncia.* Mъsvrъ de vrevtate, чevà maĭ mvΛt de 9 dramvrĭ.

ȣNIK. adj. *unicus.* Sinvr. § Estraordinar; foarte bvn în feΛvΛ sъĭ. § Estravarant; kare n'are vn assemenea Λvĭ.

ȣNIFAOR, adj. Kare are, kare faче nvmaĭ o fΛoare.

www.dacoromanica.ro

ȣNIFORMȚ, sf. Kostym, îmbrъkъminte miлitarъ.

ȣNIFORM, adj. *similis*. Assemъnat întry toate, eraл, d'o notrivъ; kare are aчeeaш formъ; kare ny se skimbъ, este tot într'yn feл.

ȣNITATE, sf. *unitas*. Чeea чe esnrimъ o sinryrъ fiinцъ.

ȣNIVAAV, adj. ші s. *univalvus*. ȣn feл de skoї-чe ky o sinryrъ reoaчe.

ȣNIVERS, sn. *universus*, *mundus*. Лymea toatъ; toate korпyriле чereцї; nъmîntyл; toцї oamenii.

ȣNIVERSAЛITATE, sf. *universalitas*. Цeneraлita-te; totaлitate.

ȣNIVERSAЛ, adj. *universus*. Цeneraл (obщesk).

ȣNIVERSITAR, adj. De yniversitate.

ȣNIVERSITATE, sf. *universitas*. Skoaлъ mare, akademie.

ȣR.

ȣRANIE, sf. O stea; mysa astronomieї.

ȣRANOГRAFIE, sf. Deskrinцia чerчaї.

ȣRANOГRAFIK, adj. De yranorrafie.

ȣRANOЛOЦIE, sf. Diskyrs, vorbire asynra чerчaї.

ȣRANOMETRIE, sf. Щiinца astronomiлor karii mъsoarъ чerчл.

ȣRANORAMȚ, sf. Esnosiцie în mik a sistemeї noastre плanetare, prin rлobyrї miчї înfъцiшъnd astreле ші mişkъriле лor.

ȣRBAN, adj. *urbanus*. De чetate. § s. Лokyitor dintr'o чetate.

ȣRBANITATE, sf. *urbanitas*. Полiteцъ.

ȣRNȚ, sf. *urna*. Vas antik.

ȣS.

ȣSANЦȚ, sf. *usus*. (Obiчeiї),
ȣS,

www.dacoromanica.ro

ȣSȣAA, adj. (Obiчĭnvit).
ȣSȣRПARE, va. *usurpare.* A rъní.
ȣSȣRПATOR, smf. Rъnitor.
ȣSȣRПAЦIE, sf. *usurpatio.* Rъnire.

ȣT.

ȣTIA, adj. *utilis.* Foaositor, trebvinчios.
ȣTIAISARE, va. A faчe vtia, trebvinчios, foaositor.
ȣTIAITATE, sf. *utilitas.* Foaos.
ȣTOПIE, sf. Пaan de vn rvvern imaginar mi foarte bine rervaat nentrv ferichirea tvtvaor ; skriere a avĭ *Thomas Morus.*

VA.

VAKANЦЪ, sf. Timpva în kare o fknЦie înveteazъ din avkrare ; înчetarea învъЦътvreaor nentrv vn timp oare kare.
VAKARM, sn. *tumultus.* Srommot mare.
VAKчINARE, va. A aatvì koniiĭ snre a'ĭ apъrà de vъrsat,
VAKчINAЦIE, sf. Fanta, oneraЦia de a vakчinà.
VAKчINЪ, sf. Пvroiae kv kare se aatvesk koniiĭ,
VAччINARE, va. Vezĭ : Vakчinare.
VAччINAЦIE, sf. Vezĭ : Vakчinaцie.
VAччINЪ, sf. Vezĭ : Vakчinъ.
VAГ, adj. *vagus.* Înгъĭmat, neaъmvrit.
VAAET, sm. *famulus.* Domestik, (savгъ).
VAAETȣDINAR, sm. *valetudinarius.* Adeseaorĭ maaad, maaadiv (boapъvichios).
VAAOARE, sf. *pretium.* Пreц.

www.dacoromanica.ro

VAALD, adj. *validus*. Vaaabbia ; kare are kondiţiiae verrte de aeţe.

VAALDITATE, sf. Ilrterea mi vaaoarea rnrĭ akt fărrt drnъ forme mi drnъ kondiţiiae verrte dę aeţĭ.

VAMIIR, sm. *vampyrus*. Striroiĭ.

VAN, adj. *vanus*. Demert, (zadarnik) ; kare irbeţe demertъčirnea, vanitatea.

VANITATE, sf. *vanitas*. Demertъčirne.

VANITOS, adj. Kare are o vanitate, o demertъčirne koniaъreaskъ mi ridikrae.

VAIIOARE, sf. } *vapor*. Abbrr.
VAIIOR, sm. }

VAIIOROS, adj. *vaporosus*. Abrros, kare are abbrrĭ ; veea ve imitъ, se asseammъnъ kr abbrriĭ.

VAIIORISARE, va. A mrefavve în abbrrĭ. (Se konjrgъ ka Arrkrare: Vanorisez, etc.)

VAIIORISAŢIE, sf. Fanta mrin kare o srbstanţъ se mrefave în abbrrĭ.

VARIABBIA, adj. *instabilis*. Nestabbia, nestatornik, skimbъtor ; kare se moate skimbà.

VARIABIAITATE, sf. Disnosiţie a se skimbà a se varieà, a se mrefavve.

VARIARE, va. mi ners. *variare*. A skimbá, a mrefavve ; (a se —).

VARIAŢIE, sf. *variatio*. Skimbare.

VARIETATE, sf. *varietas*. Deversitate, feavritate ; amestik ; skimbare.

VASAA, s. Ъn fea de kaъkam din timnva fevdaaitъţiĭ.

VAST, adj. *vastus*. De o foarte mare întindere ; mare.

VATIKAN, s. Palatva Papeĭ ; krrtea Romeĭ.

www.dacoromanica.ro

VEȚETAA, sn. saŭ f. *vegeta*. Kare veȚeteazъ, kare krește; plantъ (sad).

VEȚETARE, va. A krește planta, ka plaNta. (fir.) A vieȚuì în aenevie, în nrostie, in sъrъčie; a nu aveà simȚire, raȚie.

VEȚETATIV, adj. Kare are fakultatea de a veȚetà.

VELA-SIVADЪ, sf. Vela katartiaŭ čelaŭ kukat dela prog.

VELЪ, sf. *velum*. Pъnzъ de nav (de korabbie).

VENAL, adj. *venalis*. Kare se vinde; kare se noate vinde; kare se noate kumpъrà, mitì prin baniĭ.

VENALITATE, sf. Kalitatea a čeea če este venal.

VENTRILOK, adj. mi s. *ventriloquus*. Kare skimbъ sunetu vočeĭ (glasaŭ) mi o face înkisъ, surdъ mi ka dintr'o kavernъ (peȚeră), în kът se pare kъ vorbeȚe din pъnteče; kare, sumrimъnd, saŭ tъind oare kare resunete alte vočeĭ, o face a se părea kъ vine din alt lok maĭ denъrtat.

VENUSЪ, sf. Vinnerea, zeiȚa frumuseȚeĭ.

VENUST, adj. *venustus*. Frumos, graȚios.

VENUSTATE, sf. *venustas*. FrumuseȚe, graȚiĭ.

VERBAL, adj. Prin vorbъ.

VERB, sn. *verbum*. Una din părȚile kuvîntaŭ, un fel de vorbъ kare însemneazъ o lukrare a sujetaŭ.

VERBERAȚIE, sf. *verberatio*. Lovitura, isbitura če încearkъ aerul prin sunet: aveastъ lovitуръ produče sunetul.

VERȚINE, sf. *virgo*. Fečioarъ.

VERIDIK, adj. *veridicus*. Ačela kъtia îĭ place a spune adevъrul.

VERIFIKABBIL, adj. Kare se noate verifikà.

VERIFIKARE, va. *comprobare*. A face a se vedeà veritatea, adevъrul unuĭ lukru. (Se konjurъ ka Pubaikare: Verifik, verifičĭ, verifikъ; etc.)

VERIFIKATOR, smf. Kare essaminъ, čerčeteazъ un lukru spre a'ĭ arătà veritatea, adevъrul.

www.dacoromanica.ro

VERIFIKAȚIE, sf. *confirmatio.* Essaminꙗ, fanta de a verifikа́.

VERITATE, sf. *veritas.* Adevꙑr.

VERSIFIKARE, va. A faчче versꙑrĭ.

VERSIFIKATOR, smf. *versificator.* Kare faчe versꙑrĭ.

VERSIFIKAȚIE, sf. *versificatio.* Arta de a faччe versꙑrĭ; maniera de a ꙗe faччe.

VERVĔ, sf. Entꙑsiasm, kъдrꙑrъ, annrindere a imaginaȚieĭ kare însꙑffaъ în komnosiȚie ne noet, ne orator, ne nikтor (zꙑrrav), etc.

VESTAAЛЪ, sf. *vestalis.* Feчioarъ konsakratъ Vesteĭ, zeiaor.

VESTAAIIˇ, sf. nꙗ. Serbъtoriꙗe Vesteĭ.

VESTIBꙊЛ, sn. *vestibulum.* Прima kammerь servind de treччere în чeллe-a-aлte.

VESTIȚIꙊˇ, sn. *vestigium.* Ꙋrma niчiorꙑaĭ. (fir.) Ꙋrmъ, remъшiȚъ de rꙑinꙑrĭ de edifiчiꙑrĭ antiче.

VESTIMENT, sn. *vestis.* Vestmint.

VETERAN, sm. *veteranus.* Soлdat kare a servit doъ-zeчĭ mi natꙑ de anĭ.

VETERINAR, sm. *veterinarius.* Medik de kaĭ, de vite.

VESTIRE, va. *vestire.* A se vestì, a se îmbrъkа́.

VI.

VIBRARE, vn. *vibrare.* A sꙑnà, a sbъrnъì.

VIBRAȚIE, sf. Sbъrnъitꙑra, tremꙑrъtꙑra ꙑneĭ koarde întinse.

VIKTIMЪ, sf. *victima.* (Jertvъ).

VIKTORIE, sf. *victoria.* (Isbîndъ, birꙑinȚъ).

VIKTORIAЛ, adj. De vikтorie.

VIKTORIOS, adj. *victor.* Kare învinge, (birꙑitor).

VIГOARE, sf. *vigor.* Пꙑtere; kꙑraȚiĭ; nꙑtere de minte.

www.dacoromanica.ro

VIГȣROS, adj. *validus.* Kare are viroare ; tare, robвst, кvraџios.

VIA, adj. *vilis.* Abjeкt, miserabbiA, tiкъAos, mъrmav în simtimente mi ia faute.

VINDIKATIV, adj. Къrvia iї пAaче a se resbvnà, кare nv iartъ.

VIOAARE, va. *violare.* A înfrъnџe, a къAкà, a (siAniчì). (Se конjvгъ ка A d o r a r e : VioA, vioAї, vioaAъ ; etc.)

VIOAATOR, smf. Kare vioaAъ, înfrъnџe, (siAniчеџe).

VIOAAЏIE, sf. *violatio.* Fanta de a vioAà, de a înfrъnџe, de a къAкà vn Aeгъmint, o Aeџe ; de a пrofanà, de a siAvì).

VIOAENЏЪ, } sf. *violentia.* (SiAniчie).
VIOAINЏЪ, }

VIOAENT , adj. *violentus.* (SiAniк) ; пrea asuгv.

VIЯЏINAA, adj. *virginalis.* De verџine , de feчioarъ ; feчioreвк.

VIRЏINITATE, sf. *virginitas.* Feчiorie.

VIRГȣAЪ, sf. *virgula.* Semn de пvnктvaџie (,).

VIRIA, adj. *virilis.* De om ; bъrbat.

VIRIAITATE , sf. *virilitas.* Bъrbъџie ; etatea vnвї bъrbat ajvns, кont.

VITAA, adj. *vitalis.* Kare џine de пrinчineAe vieџeї ; neчesar Aa конservaџia vieџeї.

VIЏIȣ˘, sn. *vitium.* Anпдекare Aa гъї ; nattimъ strikъtoare aAtora saў Aї'шї ; imnerfeкџie (кvsvr).

VIVAЧITATE, sf. *vivacitas.* Ivџeaaъ ; vioiчivne.

VIVIFIKARE, va. A dà mi a конservà vieaџa ; (fir.) a dà viroare, nvtere, vioiчivne. ☼ Tirania vччide џiinџeAe, Aitteratvra, arteAe, indvstria, коmmerџvA ; Aibertatea Ae vivifikъ.

VIZIBBIA, adj. *visibilis.* Kare se vede, кare se пoate vedeà.

www.dacoromanica.ro

VIZIERĂ, sf. *buccula.* Piertea koifrayì kare se aasă pe okĭ.

VIZIUNE, sf. *visum.* Vedenie, iaayzie, păayvire; snekrv, fantasmă.

VIZIONAR, adj. Kare are vizivnĭ, păayvirĭ.

VU.

VOKABUAAR, sn. *dictionarium.* Advnătrv de vorbeae vneĭ aimbe dvnă ordinva aafabetik.

VOKAAĂ, sf. *vocalis.* Aitteră kare se poate pronvnță fără ajvtorva aateĭa *(a, e, i, o, u,).*

VOKAA, adj. *vocalis.* Kare se esprimă prin voce (mysikă vokaaă).

VOKAȚIE, sf. *vocatio.* Appaekare aa vn ce.

VOAATIA, adj. *volatilis.* (Sare, suirrit, aakaaĭĭ, voaatia), kare se topește mi se risipește prin fok,

VOATAIK, adj. Annarat inventat de Voata spre a desvoată electrivitatea saŭ raavanismva.

VOAUMIN, } sn. *volumen.* Grosimea, mărimea v-
VOAUM, } nvĭ korp. § Karte.

VOAUMINOS, adj. Gros, mare.

VOAUPTATE, sf. *voluptas.* Paăcere a korpvaĭ; paăcerile simțvriaor; desfătare.

VOAUPTUOS, adj. *voluptuosus.* Acelaa kărvia ĭĭ paace, kare kaută voavntatea, desfătarea, paăcerile simțvriaor, aale kărnii.

VORACE, adj. *vorax.* Karnivor; kare mănîncă kv aviditate, kv aăkomie,

VORACITATE, sf. *voracitas.* Aăkomie neste măsvră.

VU.

VULKAN, sm. Mvnte kare varsă fok.

www.dacoromanica.ro

VȢLГAR, adj. *vulgaris*. Ḳommvn, de rъnd.

VȢLГARISM, sn. Aveкv, esnressie, кvццet vvlgar, de rъnd.

VȢLГARITATE, sf. Ḳalitatea a aceea ce este vvlgar.

VȢLГ, s. *vulgus*. Ḥonor, nonorva de jos.

VȢLNЪ, sf. *vulna*. (Ranъ), nlagъ.

VȢLNERARE, va. *vulnerare*. A (rъni).

VȢLNERAḄBIL, adj. Kare se noate voland, (rъni).

ZE.

ŻEFIR, sm. *zephyrus*. Vint lin mi dvlce.

ZḖL, sn. (Rъvnъ); anplekare, affekcie kv ardoare la cevà.

ZELOS, adj. Ḳare are zel.

ZENIT, sm. Ḥvntva de ne cer nemendikvlar onvis la vn lat nvnt de ne nъmînt.

ŻERO, s. Ṅvlъ.

ZI.

ZIГ—ZAГ, sn. O vrmare, o svitъ de linnii formând între elle nişte vnrivri askvcite.

ŻINK, s, *zincum*. Metal alb, albъstrviv.

ZINГ,

ZO.

ŻODIAK, sn. *zodiacus*. Cerkva cel mare al sferei împrejmuit în 12 semne; nartea cervavi în kare se mişkъ planetele.

ZODIAKAL, adj. De zodiak.

ZONЪ, sf. *zona*. Una din celle cinci bande ce se închvmmъ între ambe nolvrile.

www.dacoromanica.ro

ZOOГRAFIE, sf. Desкriиџie de aиimaлe.

ZOOГRAF, sm. Kare sкrie asтиra aиimaлeлor.

ZOOΛATRIE, sf. Adoraџie de aиimaлe.

ZOOΛIT, sи. *zoolitus*. Пartea чea tare a aиimaлeлor fosiлe.

ZOOΛOЏIE, sf. Щiinџa кare traкteazъ desиre toate aиimaлeлe.

ZOOΛOЏIST, sm. Kare se dь лa stиdiя zooλoџieĭ.

ZOOMORFIT, s. Пeatrъ кare are assemъnare кy чn aиimaλ кyиnoscyt.

ZOOИOMIE, sf. Къtare, чerчetare asтиra иriичiицriлor viegeĭ aиimaлe.

F I N E.

www.dacoromanica.ro

A D A O S

DE

Кътевà vorbe че s'aў ѵĭtat a se пѵппе аа аокѵа аor în aчest Vокabѵаar.

A

AERIFIKAЦIE, sf. *aerificatio.* Fanta de a пrefaче, de a sкimbà în aer o sѵbstanцъ.

AKRѲ, sn. *acre.* Поron enrаez. ѵoбѵ stьnjinĭ.

AГASON, sm. *agaso.* Înrrijitor de кaĭ, vaаet de гrajdiў.

ADAMANT, sn. *adamans.* Diamant.

ANГOARE, sf. *angor.* Sѵпъrare, mîxnire, кin, ѵrît, neаinniцe.

ANSѲAЛЪ, sf. *ansula.* (Веаčiѵг, toartъ).

ANTENAЦI, sm. пл. Чеĭ пъскуцĭ înaintea поastrъ.

ARRESTARE, va. A ourì, a împedecà; a urinde, a пѵппе аа înкisoare.

AXRESTANT, smf. Чеа пѵs аа înкisoare.

ARTEMONIѲ̆, sn. *artemon* ші *artemo.* Katarѵa deаa пroг.

www.dacoromanica.ro

AR, sn. *are.* Мъштъ franџezъ de întinderè.
AVSPIчIV˘, | sn. *auspicium.* Протекџіе.
AVSPIЏIV˘, |

B

BALANЏINЪ, sf. Finnie kare merџe deла katart ла varrъ.
BOMPRES, sn. Katartъ dela proгъ.
BVLINЪ, sf. Finnia diи mizлokъ velеї.
BVRГ, sn. *pagus.* (Oraш), чetate.

Ч

ЧELLARIV˘, sm. *cellarius.* Kелar.
ЧELLЪ, sf. *cella.* Кътarь de konservat de алле тъпкъгії.
ЧILIчIV˘, sn. *cilicium.* Къташъ de пър de каl, de kare пъrtaў кълъггъгії ; tъrsînъ.
ЧIMETIRIV˘, sn. Џintirimъ biserrичеї ; локъ de îmmormîntare.

K

KAMBELAN, sm. Offigier, frнkџionar la kammereї vнvї reџe ; кътъraш.
KAPELVRЪ, sf. *capilli.* Пъгъ kaпtatї.
KAPELAN, sm. *capellanus.* Kare faче offiчiъ divin într'o kапелъ, nreot de kапелъ.
KARITATE, sf. *charitas.* Amor кътrè annroaneле ; komnътimire relиџioasъ.
KASTRARE, va. *castrare.* A skonì.
KASTRV, sn. *castrum.* (Tabbъгъ) ; чetъџіе.
KAVALЪ, sf. Eanъ. t. de noesie.
KAVERNЪ, sf. *caverna.* (Пещегъ).
KAVITATE, sf. *cavitas.* Skobitъгъ, adinкътъгъ.

www.dacoromanica.ro

КАV, adj. *cavus*. Scobit.

КОЛПОRTOR, sm. *propola*. (Толbam), каre ъмbаъ кт marfъ în sninare nriп цearъ.

КОМПЕТITOR, sm. *competitor*. Конкtrent; nretinzъtor din nreтпъ кт аліtа аа ачеллаш лікtт.

КОNSЪNЦE, s. *consanguis, consanguineus*. De ачеллаш sъnцe, (rtdъ).

КООRTЪ, sf. *cohors*. Tтпъ de nedestrime romanъ delа 5 аа 600 inшї.

КѲАISЪ, sf. Decoraцiї mишкътoare ne аattтreле sчепеї; локtа тnde eллe staў.

КѲАОАRE, sf. *Color*. Faцъ, (vъnsea).

КѲАПАBBIА, adj. *culpabilis*. Kare a kommis o greшаlъ, o krimъ, (vinovat). ☼ Nт поцї їertà ne чеї кtапabbiаї fъъ a faчче тп гъў челлог de-treabъ. — Innocinца este o krimъ nentrt чеї кtапabbiаї.—Niчї odatъ nt noate fi o adevъratъ пъъчere nentrt o innimъ кtапabbiаъ.

КѲАПЪ, sf. *culpa*. Greшаlъ, krimъ, (vinъ).

КѲПОАЪ, sf. *tholus*. t. de arxi. Tтrп.

КѲRBARE, va. *curvare*. A înkovoià тп че kare erà drent. § (fir.) A se rîrbovi de bътrъneце, de sarчinъ rrea, de anї, etc.; a se плекà.

КѲRSIER, sm. Каа.

КѲRTESAN, s. mi adj. *Aulicus*. Hersoanъ de кtrte kare merge des аа кtrte. § Kare кtrteneщe каre kaтъ a se faчче пъъкt de interes. § s. Omтa nts între чеї maї marї mi între adevъr snre a 'а'ї'а askтnde; idoлatrтa sтvaranтaтї. § sf. Femee пtbаikъ аа чеї vekї, în Italia; femee denravatъ чevà konsiderabbiаъ. ☼ Ѳn kтrtisan trebтe, snre a retшi, sъ n'aїbъ niчї onoare niчї тmoare. — Kтrtesanїї vъd de nrea annroane, коногтa vede de nrea denarte, чetъцenїї aтminaцї se nтn аа adevъratтa nтnt de vedere.

КѲRTENIRE, va. A faчче кtrte kѲїvà de interes;
КѲRTISARE, a лinгтшì; a faчче кtrte femeiлor

www.dacoromanica.ro

ONORARIŬ, } sn. *honorarius.* Kare are onoriле
ONORAR, } vnvĭ nost fьrъ a'л окkvnà (titлv onorariў). s. *minervale.* Чeea чe se dъ drent saлarieў, drent nлatъ, drent (лeafъ) kvîvà.

OППЎS, adj. mi s. în kontra, în nrotivъ, în drent, de чeea-л-алtъ narte.

ORЪ, sf. *hora.* ὥρα (Чeas).

ORIZONT, sn. *horizon.* (ὁρίζω, mьrţinesk.) Nartea чervлvĭ kare ne mьrţineţe vederea în nreţivvл nostrv, лinnia kare desnarte чervл de nъmint.

ORIZONTAл, adj. Nараллeл kv orizontvл.

OROЛOŢIŬ, sn. *horologium.* ὡρολόγιον. (Чeasornik).

ORRIBIл, adj. *horribilis.* Kare faчe, addvчe orroare; (rrozav), snъĭmînitъtor.

ORROARE, sf. *horror.* (Гroazъ), snaĭmъ; лverv, nersoanъ, fantъ foarte vrîtъ.

OSNIŢIŬ, sn. *hospitium.* Snitaл. § Лok de skъnare, asiл.

OSNITAЛITATE, sf. *hospitalitas.* (Гъsdvire), nrii-mire de strъinĭ, de kълъtorĭ, în kasъ, лa masъ.

OSTIЛITATE, sf. *hostilitas.* Inamičie, (vrъjmъš mie); attak.

OSTIл, adj. *hostilis.* Attakъtor, attinrъtor, îmnvnrъtor.

П

ПARARE, va. mi ners. A, saĭ a se nrenarà, a se nrerьtì. (Se konjvгъ ka Лvkrare: Parez, narezĭ, nareazъ; etc.)

ПARAT, adj. *paratus.* Пrenarat, nrerьtit, rata.

ПRENARAT, adj. *paratus.* Пrerьtit.

ПRORЪ, sf. *prora.* Kanvл, frvntea, dinaintea naveĭ.

www.dacoromanica.ro

REVENSIE, } sf. *recensio.* Revistъ, essamin, ka-
REVENSIUNE, } tarrafie.

REVENT, adj. *recens.* De kurьnd, nuoў, nroasnьt.

S

SIEMIMEN, sn. *specimen.* Hrobъ; merkare; esseмnar; modeл.

T

TURMENT, sn. *turmentum.* Kin mare, (kasnъ).

U

USITARE, va. *usitari.* A se întrebuinţà, a se servì adesea-orĭ.

USITAT, adj. *usitatus.* (Obiĭnuit).

V

VIŢIOS, sn. *vitiosus* Kare are viţiŭ, este ku viţiŭ; strikat; ku (kusur); fьrъ virtute.

www.dacoromanica.ro

KUSTODIE, sf. *custodia*. (Пазъ), rvardie.

KUSTODIRE, va. *custodire*. A (пъzì).

KUSTOD, sm. *custos, custodis*. Гvard, пъzitor, (strejar).

D

DEBIA, adj. *debilis*. (Saab), nenrtinчios.

DESERT, sn. *desertum*. (Пrstie). ad. (Пrstiiĭ).

DESSUIKE, va. mi n. A (skobborì).

E

EЧIAIBRU, Vezĭ în Vokabrлar Ekrialibrr.

EЧITATE, sf. *aequitas*. Eraлitate; drentate.

ETESIANE, adj. mi s. пл. *etesiae*. (Vîntrrĭ) nereodiчe, чe srffлъ rerrлat în kъtevá zílлe.

EKATOMB, sn. *hecatombe*. Sakrifiчiĭ de o srtъ de viktime; (fig.) sakrifiчiĭ mare.

EKATOR, s. Vezĭ în Vokabrлar: Ekrator.

EЛEIMOSINЪ, sf. *charitas*. ἐλεημοσύνη. Karitate, (miлostenie).

EЛISEI˘ пл. } s. *Elysium* mi *Elysii campi*. Kъmпiĭ eлiseĭ, лokrinца bineferiчigiлor drпъ moarte, rairл, пaradisrл mitoлoцik. § Un kъmn în Beoцia, лînrъ Tebə.

EЛISEIU˘, sinr. }

EROIK, adj. *herous*. De eroў.

EROINЪ, sf. *heroina*. Femee foarte krraцioasъ; kare are înълцime de srffлet.

EROISM, sn. Mъrime de srffлet; viktorie asrnra пattimeлor чeллor marĭ; fante eroiчe, de mare krraцiў.

EROU˘, sm. *heros*. ἥρως. Bъrbat чelebrr nrin fante marĭ miлitare, nrintr'rn krraцiĭ mare, nrin mъrime de srffлet.

ESSORЧISM, sn. *exorcismus*. Vorbe mi цirmoniĭ snre a aллrnrà demmoniĭ.

www.dacoromanica.ro

FRASЪ, sf. *phrasis.* Adунare de vorbe formъnd уn inцeлeles комплект.

Г

ГABBIE, sf. *corbis.* Хунie, saŭ пaviлioнyл, кoлiviea de пe кatart.

X

XYNNIE, } sf. *hune.* fr. Гabbie, кoлivie de пe
XYNЪ, } кatart.

I

IMMOЛARE, va. *immolare.* A addуче în saкrifiчiŭ (a immoлà o viкtimъ луї . . .); a saкrifiкà.

IMMOЛAЦIE, sf. *immolatio.* Fanta de a immoлà.

IARDУ˘, sn. *yard.* Mъsтrъ enглezъ, treї пaлme.

Л

ЛEЛЛ, adj. *probus.* Onest, fъrъ (viклenie); dуnъ лeцe.

ЛEЛЛITATE, sf. *fides.* Нrobitate, onestitate, sinчeritate, (neviклenie).

ЛENTITУDЪ, } sf. *lentitudo.* Inчetinie, moл-
ЛENTITУDDINE, } лъtate.

ЛORIKЪ, sf. *lorica*, *θώρηκα*. Toraче, пentaŗ de fer; or чe aкonereminт aл пentулуї.

M

MANIVEЛЪ, sf. *manubricum.* O bукatъ de fer îndoitъ ші ку mъnуmъ saŭ mъner deлa кaпpъtул у-

www.dacoromanica.ro

neĭ ossiĭ snre a o învîrtì, nrekym aa o toqiaъ, mĭ kare yrmeazъ a se învîrtì ky mъna.

MARINAREA, — sm. *dimi. nauticus tiruncilus.* Mateaot, marinar mik, konia, bъeat de navъ kare învaqъ manovrea naveĭ.

MESANЪ, sf. Vea din mizaok, dintre katartya nroreĭ mi vea qea mare.

METRY, sn. Mъsyrъ franqezъ de întindere; yn mètry estè ky qevà maĭ mare de o jymъtate de stъnjin.

MYS, sm. Vezĭ: Marinarea.

MISTRAA, adj. mi s. Nyme qé se dъ vintyaryĭ nord-vest în nrovinqiiae Franqieĭ qeaae în veqinъtate ky marea Mediterranъ.

MYND, sn. *mundus.* Aymea, yniversya.

N

NAYTIQEA. sm. *dimi.* Vezĭ: Marinarea.

NEQESITARE, va. *necesare.* A obairà, a îndatorì, à (sìai).

NEGARÉ, va. *negare.* A (tъgъdyì).

NIKTAAOП, smf. *nyctalops.* Kare vede maĭ bine noaptea de kът zioa; kare vede nymaĭ noaptea.

NIMFЪ. sf. *nympha.* Divinitatè fabyaoasъ de aa doĭaea ordin; (fir.) femee jynъ, binè fъkytъ mi frymoasъ.

NOПTYRN, adj. *nocturnus.* Karè se întîmnaъ noaptea.

NYNDINЪ, sf. *nundina.* Tъrr neriodik, (iarmarok, bъaqiĭ).

O

OBSIDDERE, va. *obsidere.* A împresyrà ky ogjirè o qetate. (Se konjygъ ka Пyrqeddere: Obsid,

www.dacoromanica.ro

obsizĭ, obside; obsideam; am obsis; obsiseiĭ; obsisessem; voiĭ, aш obsidde; obside, obsidъ; obsis, obsisъ).

OBSIDIONAA, adj. *obsidionalis.* De obsidiĭ, de îmnresvrare.

OBSIDIŬ, sn. *obsidium, obsidio.* Îmnresvrare de o четate.

OBSTARE, va. *obstare.* A stâ înainte, dinainte, îndrent; § a stâ în контra, a se împrotivì. (Se конjvгъ ка Stare.)

OMAĢIŬ, sn. *homagium.* Resneкt, veneraţie.

OMOĢENEITATE, OMOĢENITATE, sf. Kaлitatea a aчeea чe este omoţen.

OMOĢEN, adj. Kare este de aчeeaшĭ naтvгъ.

OMONIMIE, sf. *homonymia.* Assenъnare de nvme; каліtatea omonimeлor.

OMONIM, adj. ші s. *homonymus.* (Vorbe omonime) каre se nronvnţъ tot vn feл ші aĭ aлte înţeлesvrĭ.

OMIЧЧID, OMŬЧЧID, s. *homicidium.* Ommor. § adj. Kare ommoarъ vn om, ommorîtor, vччidъtor.

ONEST, adj. *honestus.* Virtvos, конform кv onoarea, кv virtvtea, кv nrobitatea; каre este drent, fьrъ vиkлenie; de treabъ.

ONESTATE, ONESTITATE, sf. *honestas.* Kaлitatea a aчeea чe este onest.

ONOARE, sf. *honor.* Гaorie, stimъ каre addvче virtvtea, taлenteлe, nrobitatea; § fantъ de resneкt, de veneraţie; de stimъ; § virtvte, nrobitate; § кvrъţie, кastitate; § nvrtare лъvdabbiлъ, virtvoasъ; § simtiment de virtvte. (Чinste.)

ONORABBIA, adj. *honorabilis.* Kare faче onoare; каre merritъ onoare.

ONORARE, va. *honorare.* A dà, a faчe onoare кvĭvá; a resneктá; a aveà мvлtъ stimъ пentrv чineлá.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro